BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
17 D
2

12
19

C. 57. a— A

— D. 7. 6.

PEDANII DIOSCO RIDIS ANAZARBEI DE ME DICA MATERIA LIBRI SEX, IOAN NE Ruellio Sueſsionenſi interprete, po- ſtremum ab ipſo Ruellio recogniti & ſuo nitori reſtituti.

ESSIT, PRAETER PHAR
ſimplicium catalogum, copioſus
m ferè medelarum ſiue cu-
rationum Index.

Baſileæ, apud Mich. Iſing.
M. D. XLII.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

12. 17. D. 2

DIONYSII CORRONII AD REVERENDISS. ILLVSTRISSIMVMQ́VE Cardinalem, Franciſcum Turnonium, in Dioſcoridem præfatio.

ANNOS abhinc plus minus uiginti, Mecœnas optime, cum literæ bonæ medicinaq́; primùm in Gallia noſtra è tenebris tanquam Cimmerijs ſeculorum permultorum emergere cœpiſſent, ſermoq́; literarius nomine tantum appellationeq́; latinus ad dictionis elegantiam, ab infantia luculentis incrementis adoleſcere, Ioannes Ruellius uir peringenioſus, & medicus pereruditus, Dioſcoridem græcum autorem lingua iam planè latina donauit, aut linguam latinam uerius Dioſcoridi. Quem autorem ſic translatum, primus, quod ſciam, ex quo homines meminerũt, in publicum ædidit. quod cum bona uenia dictum uelim uirorum quorundam doctiſsimorũ, alioquin de literis literatisq́; egregiè meritorũ, potiſsimũq́; de ipſo Dioſcoride. Quantum autem laboris & uigiliarum Ruellius in eo opere uertendo exhauſerit, ijs conijcere promptum eſt, qui compertũ habent nobiſcum, unico cum exemplari uſum eſſe, eoq́; permendoſo, nec tantum multis in locis mutilato, ſed etiam uniuerſo multifariam confuſo: adeò illud incœptũ non magis hominem acrem & doctum, quàm ariolantem & diuinum poſcebat. Et res certè miraculi non abſimilis uideri poteſt, hominem quamlibet ſingulari acumine, atque acie mentis præditum, & oculatum, pa-

tuiſſe aliquid cernere in tanta rerum caligine, ac non quiduis potius ex incondita uerborũ congerie, quàm ſenſum eximij ſcriptoris elicere & exprimere. id quod ſi non eſt ubiq; ab eo factitatũ, ut ſæpe ſibi uſu euenire non neſciebat, cum tot uerborum, totq; rerum prodigijs, ac uerè monſtris colluctans, ſpes tamen fuit, iſtiuſmodi exordijs & tanquam incunabulis artis prolatis, uiaq; ad hunc modum tricis ſentibusq; expurgata, expeditius ad hæc ſumma rerum, quæ nunc uidemus, faſtigia perueniri poſſe. Nec uano augurio animus eius ductus eſt. ſiquidem extitere haud ita multò pòſt, qui certatim hoc ſaxum in commune uoluerẽt. Attamen res ipſa loquitur, quanto incertius alij omnia reddiderint, ſiue Hermolaus Barbarus, uir alioqui ſuæ ætatis doctiſsimus (huius enim ſubinde prodijt in Dioſcoridem interpretatio, quamuis multò antea eam cõſcripſiſſet) ſiue Marcellus Vergilius, qui etiam illius & Ruellij uerſiones prius legerat, quàm ſuã æderet: tametſi ipſi, ut ego quidem ſentio, ingens habẽda eſt cum laude gratia, cum ob multa alia, tum quod in conferendis hanc ad rem græcis latinisq; exemplaribus, non parum diligens fuerit. Verum quod illi ambo minus abſolutũ, uterque ſuum, emiſerint Dioſcoridem, hi ſtatim planè norint, qui translationibus eorum perlectis & cum noſtra collatis, rerum quæ depinguntur naturam penitius perſpexerint intellexerintq;. Etſi rurſus ſilentio tranſmittere non queo, cum magnopere cupiam, quod Marcellus in ſuis cõmentarijs ſic paſsim Hermolai æditionem uellicat & refellit, ut de eius integritate ac fide aliquis

optimo

optimo iure dubitet: uiciſsim uerò idem Marcellus, tam luculentis argumentis ac teſtibus ab Ioanne Manardo refellitur & redarguitur, atq; (ut pleriſq; dignus uideri poteſt) pari talione inceſsitur, ut ſine illuſtri ipſorum nota (ne quid durius dixero) res componi poſſe non uideatur, nedum aliquid ex eiuſmodi ſcriptis, quæ ita mutuò ſe elidunt, firmum, ſtabile, aut certum ſtatui. Id uerò cum animaduerteret Ruellius, prætereaq; uideret nullum rixandi modum fore, ſed aliquid etiã eo pernicioſius, talium rerum ſtudioſis, ſi pari cum illis cõtentione ac ſtomacho, ſua defendens altercaretur, ut erat ille ſumma æquitate ac morum probitate præditus, maluit quæ ipſe uerterat, recenſere, & quacunq; poſſet ratione meliora facere, quàm inſectari aliena, nedum illis concedere. Cumq; ætate iam & ualetudine ipſa, qua, prò dolor, nobis nimis citò ereptus eſt, magis impediretur, quàm ut poſſet tanto labori ſufficere, me quoq; in operis partem pro noſtra familiaritate & amicitia adſciuit, & uerò ſocium conſortemq; ſtudiorum omnium ſuorum effecit. Itaq; ei totum Dioſcoridem recognoſcenti, quam potui operam diligentiſſimè nauaui, nihil aliud (me Deus amet) eo labore ſequutus, quàm ut publicè prodeſſem: quod etiam antea feceram in libris eius de ſtirpium natura. Quod obiter ſolum tibi dictum uolui, Cardinalis ampliſsime, ut intelligeres, totum hoc triennium mihi perquam operoſum fuiſſe: uſqueadeo multum mihi negocij indulgentia tua exhibuit, quæ tantum ocij literarij tribuit, ex quo me procul eſſe ab aulica obſeruatione atq; obſequio non nolueras, ut hiſce literis

operam nõ minus in cõmune quàm mihi impen derem. quo hercle nomine, uel multũ tibi debeã neceſſe eſt, tum ij etiam debituri ſint, quicunqꝫ ex his noſtris lucubratiunculis fructum aliquẽ percipient, ſi qui modò percipient. In futurum uerò ſic me enixurum ſperes uelim, ne me hic fruſtra uixiſſe audias: quin curaturũ potius, ut quã temporis & ſtudiorũ meorũ iacturã olim feci, regiũ iſtum comitatũ quocunqꝫ ſors tulit, auſpicijs tuis ſequutus, eam aliqua ſaltem ex parte reſarciam. Quod ad ipſum uerò attinet Dioſcoridem, ſcito tantũ negocij in eo reconcinnando nobis fuiſſe, quantũ ſi deintegro totus uertendus fuiſſet. Eſt enim alius à capite (quod dicitur) ad calcem penè factus, ne tam multis in locis uehementer quidem ſuſpectis, lector poſthac animi pẽderet. Itaque circunducta ſublataqꝫ à nobis fuere capita etiamnum integra, quæ autori accreuiſſe certius erat, quàm ut ullis rationibus indicijs'ue demonſtrari debuerit: tum alia cum ſuis membris ad unitatem redacta, in quæ plus æquo minutim cõſciſſus Dioſcorides paulominus obſoleuerat, cũ neqꝫ ſuo quarũdam rerum corpori caput ullum, neqꝫ pes, neque manus eſſent. Simili cura reſciſſa eſt impudens illa ſtirpium cæterarũqꝫ rerum nomenclatura, inſcitè impudenterqꝫ toti operi infarta, quam nemo naris paulò emunctioris nõ eſſe adulterinam odoraretur, præſertim animo reputans cęteros eius nitores ac munditias, qui in terra Græcia natus, educatus, & in priſcis ſuæ gentis philoſophis (quod eius ſtylus ſatis arguit) uerſatus, non potuit ſanè non illorũ exemplo, & ut illa tempora ferebant, non præparcus uerborum

eſſe:

eſſe: qualem profectò ubiq; uidere licet, præterquam in hiſce nominum nugis. Vel cui tandem obſecro perſuaderi poteſt, antiquæ grauitatis & elegantiæ ſcriptorem, huiuſmodi fæce uocum orationem ſuam, claram alioqui & liquidam, conſpurcare ſuſtinuiſſe, & Græcos (quibus ipſe ſcribebat) ſermonis quidem ſui admiratores & externi faſtidientes, tam ſuperſtitioſe barbariem docere, quam illi potiſsimum deteſtabantur: propterea quòd optatæ rerum cognitioni tenebras allatura eſſe crederetur. Quod utiq; tum primũ factum fuiſſe accepimus, ubi ea nauſeoſa & faſtidij plena irrepſit battologia: ubi pertinax malorum ſeges, & uerius dicam ilias in germanã Dioſcoridis phraſim, & tanquam poſſeſsionem inuaſit, limites omnium rerum confudit, culta omnia iuxtà & inculta habuit, nihilq; reliqui fecit, quod non profanarit: ut ea rurſus ſublata, nobis quoque ſperandum ſit, clariſsimum autorem priſtino nitori ſuo, quô iam proximè accedit, paucis omnino annis iri reſtitutum. Et quandò ſubmoroſa ſunt quorundam iudicia, quiq; agreſti pabulo ſaginati aut obeſi ſunt, appoſitis interdum urbanis epulis non acquieſcent, ut quos frugibus olim inuentis, glandem tamen adhuc ructari iuuabat: ne fortè ſuis deſiderijs fraudari ſe quiritentur, qui huiuſmodi ſunt ingenio, en tibi uerborum quiſquilias uocumq; redundantia barbaricarum recrementa ad calcem operis reiecimus, ac uelut ſentinam ad imam deriuauimus, quę nobis operis faciem deformare uidebantur, nedum inſcitiæ patrocinari. Eôdem eliminata fuere, quę ſuperſtitionis aliquid continebant, à qua tam

procul eum eſſe oportet, qui naturam interpreta tur, quàm qui longiſsimè poteſt abeſſe. Hoc autem loco ſignificandum fuit omnibus ſtudioſis, nihil in toto Dioſcoride immutatum, demptum, additum, emendatúmue fuiſſe, quod nō certa ratione, aut iudicio certè aliquo à nobis factum ſit, conſulta plerunq; ad id rerum, de quibus agebatur, natura & effigie: quæ uel oculis ſubiecta, agnitáq;, ſæpenumero optimam picturæ quæſitæ ſe ducem exhibuit: nō neglectis interim, quā multa licuit interuiſere, exemplaribus: ex quibus ſi qua nobis conſentanea uiſa ſunt, ea in rem noſtram cōmunemq; uertere non piguit, tum ex illis uarias aliquot lectiones ſeligere, ſi qua legentes queant ad res ſanius intelligendas illicere. Quicquid igitur eſt in hac noua Dioſcoridis facie, & tanquam perſona, uel laboris uel induſtriæ meæ, id totum, purpuratorum antiſtitum ſplendor ac decus, tibi dico & nuncupo: utq; æqui boniq; conſulas, etiam atq; etiam rogo & obteſtor: lectoresq; itidem omnes ut faciant obſecro, ſeq; non paruam gratiam à nobis ituros exiſtimēt, ſi non grauentur æditione hac cum cæteris collata, uel græco potius exemplari, ſi ita lubet, rem propius noſſe: quæ & qualis ea ſit, prius experiri, quàm de nobis ſententiam ferre. Quod ut facias, ſi fortè tibi per reipublicæ occupationes nō licet, utiq; multū occupato in iſta Gallia Lugdunenſi, ubi Chriſtianiſsimi regis legatus regni florentiſsimi habenas moderaris, domi habes qui id poſsint, cum Hieronymū Fundullum uirum utraq; perornatū lingua, tum Joannem Bruyerum Campegium medicum tibi fideliſsimū, curæq;

raræq; ualetudinis tuæ addictiſsimũ:qui ut harum
rerum eſt æquus æſtimator & iudex, omniumq;
philoſophiæ partium bene prudens, ita morum
ſuauitate nobis cum primis charus & tanquam
cõplectendus. Ipſe deniq; Ruellius noſter(quod
ſit huius epiſtolæ appendix) è uiginti uolumini-
bus complurium autorum,qui apud Græcos de
agricultura ſcripſerunt,decem in latinum ſermo
nem cõuertere iam occeperat:qui libri, quia nul
la dum ipſius lima expoliti eſſent,ſed quibuſdam
tantum uelut orationis lineis adumbrati,ea con
ditione ad me uenerunt,ut noſtro quidem labo-
re emẽdatiores facti, Ruellij uerò interpretis no
mine in publicum exeant: tum qui ex toto opere
τῶν γεωπονικῶν λεγομένων alteri decem ſuperſunt uer
tendi,latinos ipſe faciam,poſthumisq; illis prio-
ribus comites addam, ut cuncti ſimul habeãtur
enchiridij inſtar, tantum adhuc omniũ uotis ef-
flagitati. quibus ſanè interpretandis me tum ac-
cinctum iri certum eſt, ſimulatq; hæc tibi nõ in-
grata fuiſſe ſenſero. Hoc autem ut cõmodius, ut
alacrius,ut diutius facere liceat,tua mihi Mecœ-
nas humaniſsime,noua beneficẽtia opus eſt, uel
certè ſuffragatione apud principem cum libera-
liſsimũ, tum uerò literarum amantiſsimũ, apud
quem autoritate polles cum primis in aula præ-
potentium. utrũq; autem cum ipſe præſtare poſ-
ſis,ſi in animum induxeris,plus tamen alterutro
petere uel poſtulare potius,uerecundia mea non
ſinit,malè hactenus & exiguè de facultatib. meis
merita, quæ ut ſint per te mihi ad uiuendum ſa-
tis, tamen ad opus literarium, quod paro, non-
nihil deſiderare uidentur. Conſentiunt huic di-

ĉto meo quorundam grauium uirorum opiniones,qui id uitio propemodũ mihi uertant,quod ego malim animo philologico tribui,qui paucis contentus eſſe nouit & aſſueuit. uerum quandò ita res tulit, & eô argumentũ huius epiſtolæ me nec opinantem deduxit, cõmonefactũ te uolui, alias res agentem, præſertim in iſta ut ſplendida prouincia,ſic ſolicitudinis plena,eas me diſciplinas auſpicijs tuis colere &exercere,quæ mentem totam ſibi poſcunt,eamq́ feriatam à cura rei familiaris,lodicisq́ parandæ ſecuram,ut inquit Satyricus: cum eo quoq; quod inſtrumento opus eſt noſtræ philologiæ uario &multiplici,nec modo ſumptuoſo,ſed ſæpe uitæ compoſitæ diſpendioſo: quod ominari mihi uereor uel ſolius nominis tui exiſtimatione, qui iam inde ab initio amplißimæ iſtius fortunæ tuæ in clientelam tuã, nec loco,nec munere quolibet allectus ſum.Tantum igitur facito,laborum ut meorum ratio aliqua mihi conſtet:ego uerò ipſe operam dabo ne te collati in nos,uel in literas potius,beneficij aut ſubſidij unquam pœniteat. his etenim ſtudijs potius immori mihi certum eſt,quàm tuæ expectationi pro uirili mea nõ reſpondere. Vale ô huius æui & literarũ decus & præſidium meum,è monaſterio tuo ſancti Germani à pratis ad Luteriam,quarto Idus Decembris, 1538.

VARIAE ALIQVOT IN DIOSCO ride lectiones, è diuerſis exemplaribus col lectæ. Primus numerus paginam, ſecundus uerſum denotat.

Pag.1.*uerſ*.1.*Pedanius* Dioſcorides,*nō Pedacius*,Iano La- *ſcari dictus eſt ſemper hic autor, quod ita habere uetuſtiſsimum græcum exemplar aſſereret. hunc igitur ſequi* Ruellius *noſter maluit,quàm cæteram codicum turbam.* 4.5.*bis anno.aliàs toto anno, ut eſt* διετοῦς *in græcis aliquot.* 6. 5. Flores *à caule &c. uidetur etiam poſſe legi*, Flores *alternis ſemper cauliculis inflexi*.Ibid.15.*amaro.alij feruido.* 7.26.*anetho.aliàs aniſo.* 12.6.*minoribus.nōnulli,denſioribus*.Ibid.9.*Cauliculos habet angulosos,aſperos & molles.ſuperfluit hæc clauſula*.Ibid.18. Italiæ *Iuſtinienſi agro.uox Iuſtinienſi uidetur addititia:quoniã hic ager Iuſtinienſis à Iuſtino quodam* Cæſare *dictus eſt multò pòſt q̃; hæc* Dioſcorides *ſcripſiſſet. eſt tamen apud hunc autorem iterum atq; tertiò id uerbi reperire*. Ibid.24.*maioribus.aliàs,minoribus*. 14.11.*aphemũ.quidam aſyphemũ legunt*.15. 9.*odor rutæ aut cardamomo proximus.hoc addititium uidetur eſſe* Galeno. 16. 4. *longa.alij parua. facilis lapſus in græcis uocibus*,μακρὰς,μικράς. 18.1.*ſextantem. hæc dictio ſuperfluit quibuſdam.* 19. 3.*amarus.* H*æc uox in alijs non legitur*. Ibid.17.*theriſtum.alij eutheriſtum habent*.Ibid.25.*dilui facilis.aliàs,qui facile penetret.* 20. 8.*concretum.alij,inſtillatum*, ἐπισταγέντα.Ibid.9.*diſsipatum.aliter,minimè fuſum*,ἀδιάχυτον. 21.18.*ſordida ulcera.nonnulli addunt,ozænas.* 22.21. *uiroſi.alijs,odori,ut* Paulo. 24. 7. Th*eſſalus ipſum. alij habent*,Th*eſſali ipſum uolunt &c*.Ibid.22.*ſubamarum. quidam ſubrufum,ut* Hermolai *codex*.29.3.*Semodius.intellige ex græco chœnicas duos,id eſt, ſextarios tres, ſiue heminas ſex, ut ad menſuram referatur.* Nam *chœnix ad pondus relatus, centum octoginta drachmas pendet.uerum* Plinius *pro decem chœnici-*

bus modium uertit,cum debuiſſet dicere, modium cum ſextario. Hæc Georgio Agricolæ *accepta referas. Itaque quoties apud* Dioſcoridem *aut alium quemuis chœnix erit, tres heminæ ſiue ſeſquiſextarius intelligentur.modius uerò alia menſura eſt.*31. 12.*myrtum.alij, myrrham.* 32.18.Marcellus *helenij mauult, & multa aliter quàm noſtra exemplaria habeāt,legit.*Ibid.22. *interdiu.aliàs,ſenſim.* 33.18.*oleat.quidam,corrumpatur.*39. 18.*triduo.nonnulli,diebus tredecim continuis.* 44.12.*excocta.uel,ut prius,cōtrita:ſic enim habēt exemplaria aliquot græca.* 46.2.*Totum hoc caput in quibuſdam codicibus non legitur,nec putatur eſſe* Dioſcoridis. 46.21.*tenuis.alij,alba.*47. 2.*odore.aliàs,uiribus* ἄνοσμος,ἄτονος.49.9.*ſaracenicæ. quidam,ſcythicæ,aut arabicæ.* 53.22. *adſtrictoriam.nonnulli,coquendi.*70.4.*erythranon.ita* Plinius.*græci codices habent,robethron.*71.17.*ſeſamina,aut ſpinea ligna.alij,ſycaminina,aut ſpina* Indica. 72.14.*fœmina.aliàs,fœmorum intertrigines.*73. 11.*obliquis.quidam,latis.*74.5.*melle.alij, lacte.* 90.15.*cum amylo.alij addunt,& mentha.* 94.7.*cnico.aliàs,croco.*108. 6.*uolucrumq́;.alij,quadrupedumq́; legunt.* 108.26. *in potu. hic aliqui addunt, datur iuſculum gallinæ iunioris ad emendanda in homine temperamenti ſui uitia,& in ardoribus ſtomachi ſimpliciter paratū.*112.21.*liquefacta.alij,crematæ cinis.*113. 9.*uaros.alij,clauos.* 114.24.*Iuſtinus.de hoc antè monuimus.* 117.7.*emolliens.aliàs,lactis ſui facultate præditum.*123.11. *leonum.quidam addunt,ſuis agreſtis,camelorum,equorum, & ſimilia.* 129.19.*equarum. alij,equorum admiſſariorum.* 133. 5.*Aſininæ urinæ &c.hæc clauſula ſuperfluit.* Ibid.17.*foßili.quidam,cremato.*Ibid.22 *collutum.aliàs,illitum.* 134.2.*ceraginis halitum expirat.aliter,ceragini faciundæ idoneū.*136. 11.*decocti.addunt aliqui,calentesq́; illiti lepras auferunt, incipientesq́; inflammationes omnes itidem illiti leniunt:in rutæ decocto etiam.* 138.18.*facilè.aliàs ægrè.* 143. 1. *media calidi frigidiq́; natura.*Hoc non legitur in aliquibus. 144.1.*etiam ſi*

ad arbo

ad arborum frondes comparentur. aliàs galeri modo, ut πίτασον, non πέταλον legatur. Ibid. 20. ſiſtit. alij, emollit. 148. 4. Coctà napi radix. lege potius; Napus et eius radix cocta. 150. 11. Caput totum de bunio hic ſuperfluit: nam quarto libro idem ad uerbum reperies. 162. 8. pulmonum. quibuſdam hæc dictio abijcitur. 183. 3 ſupina. hæc uox alijs non legitur. 163. 8. ſeſquapedalis. Plinius, *ſemipedalis. 166. 17. elaphoſcorodon. uide nunquid aphroſcorodon hic & per totum caput legi debeat, ut de allio, & de hoc tanquam ſylueſtri allio tantum ſcribatur. 169. 13. candidos. alij tenues. 171. 1. uua paſſa. aliàs, ſtaphide agria. 175. 23. paucioribus. alij habent, nullis: ſed rei aſpectus non multum aſſentitur. 182. 16. craßiuſculum. alijs, latiuſculum. 187. 5. græcus codex μασχάλας, id eſt, alas, quibus tubercula inſunt, ut rei aſpectus docet, & radicum. Male in græcis codicibus legitur φύλλων, docent id nos telephij ſpecie, quæ in radice tubercula habet, non autem in folijs. 188. 2. Agaricū radix fertur. aliter uidetur poſſe legi,* Agaricum *fertur radici laſerpitij ſimile: tanquam* Dioſcorides *agaricum non prorſus radicem eſſe ſentiat: quia ſubdit, Sunt qui radicem eſſe plantæ affirment.* Galenus *tamen &* Paulus *priorem lectionem ſecuti ſunt,* Ioannes Serapio *poſteriorē. 201. 26. pennaq; πτερῶ, ita* Plin. *alij codices habent μύσρῳ, id eſt ligula, quæ ferrea ſit, aut ex aliqua ſimili materia. 203. 14. edulio. aliàs defruto.* Ibi. *uer. ult. gracilib. ramulis. quidā, tenui ſemine. 204. 22. cardamomo. aliter, naſturtio. 206. 12. glutinoſum, aliqui gummoſum. 216. 14.* Phocide. *nōnulli,* Pſephide. *218. 11. amaraco ſimile.* Theophraſtus, *lapatho. 221. 7. ciet. aliqui addunt, diffundendi uim habet. 229. 6. circinatæ rotūditatis, τροχοειδὴς. alij legunt, τριχοειδὴς, id eſt, capillaceam. 234. 4. cibis. aliàs, intinctibus. 236. 5. perfrictiones, & febrium circuitus. alij perfrictiones quas febrium circuitus faciunt.* Ibid. *14.* Atlante. *ſic* Plin. *alij* Tmolo. *238. 18. pondere. adde, cum aceto. 240. 4. fit acinis in robore naſcentibus. græcus codex habet, γίνεται δὲ ἰξ τινος*

καρποῦ περιφεροῦς &c. quæ dictio ad uerbũ ſonat, fit ex quodã fructu rotũdo. ſed περὶ θέρος, non περιφεροῦς, legatur cum Plinio, et aliquot græcis codicibus: quæ tamen lectio nõ probatur Manardo. 243. 5. *chamædrops. aliàs, chamærops ſcribitur.* 248. 24 *modicè. aliqui dudum.* 252. 3. *coloris.* Marcellus *addit, amari guſtus.* 254. 26. *ad terram, ἐπὶ τὴν γῆν. alij, ἐπὶ πολὺ, id eſt, plerunque, ſiue multum.* 258. 12. *alij legunt, inflammationes.* 260. 25. N*aſcitur in &c. tota hæc clauſula deeſt in caſtigatioribus codicibus, et uidetur* Dioſcoridi *accreuiſſe.* 261. 4. *longis. nonnulli, paruis.* 262. 4. *ramulos cum folijs ex uino. alius codex habet, ſuccum ex uino.* 264. 20. R*adicis cortex. in alijs, radicis ſuccus.* 265. 21. *alij chorion, alij chamæpityn. hæ dictiones ſuperfluunt.* 267. 5. R*adix uino decocta &c. hæc uſque ad capitis finem non leguntur in recens ædito* Dioſcoride *græco.* 273. 6. *flores lutei.* Hic *alij addunt, rutaceis ſimiles: ſed herbæ aſpectus, & codices uetuſti, diſpungere uoculas iſtas duas ſuaſerunt.* 274. 1. *ut in. hic aliqui addunt, iride: ſed male, ut res ipſa monſtrat.* 278. 19. *naſturtio. aliàs, cardamomo: qui fatalis error eſt in hoc autore.* 279. *uerſ. penult. ſulphure. aliqui codices addunt, uiuo, ſiue ignem nõ experto.* 280. 21. *inflammat. aliàs, ſaginat ſiue opplet: πίμπλησι, uel πίμπρησι.* 281. 19. *ſubfuluo colore. alij, ſubamaris: ὑπόπυῤῥα, ὑπόπικρα.* 284. 9. *ea quoque folia. quidam, tricena quoque folia: ſed uocem tricena expunximus, quod ſuperuacanea uidebatur.* 285. 7. *roſacei momento. prima æditio habet, nardo.* Ibid. 21. *caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior, inanis. uerba hæc nõ habet græcus codex recens æditus.* 286. 19. Prouenit *&c. nec hanc clauſulam habet.* 287. 14. Aethiopici. *aliàs,* Euripici. 289. 18. *recenti. alij, uetere.* Ibid. 20. *reprimunt. aliqui, reprimit: & reliqua ſingulari numero legunt, ut ad herbam referãtur.* 290. 18. Memphis. *in alijs codicibus,* Phæneus: *ut etiam* Plinio. Ibid. 23. Hyacinthus. *adde,* Romani *uaccinium uocant.* 292. 20. *torrefacto. quidam expungunt hanc uocem, et pro ὀπτῇ legunt ὠ-*

296.

296. 15. *longioribus. Hæc dictio non eſt in poſteriore æditione:ut neque ſequentes duæ, uerſu* 19. *pag.ead.inſpiſſandū, & molliendum: neque illas habet Serapion. Ibid.* 21. *uulſis. alij legunt, luxatis.* 299. 23. *ſorbis. prior codex* Aldi, *ouorum luteis.* 301. 9. *multifariam*: πολυειδῶς. *ſed* Marcello χε-λωνοειδῶς *magis placet,quod eſt,in teſtudinis modum. Ibid.* 17. *pane.aliàs,polenta.* 302.7.*Huius genera ſunt tria.unum,quo utuntur uenatores:alia duo in uſum ſuum uertere medici.è quibus tertium,quod* Ponticum *nominatur.omnia hæc non leguntur in nouo* Dioſcoride,*neque ea agnoſcit* Manardus.*Ibid.*10. *montibus Iuſtinis.Iuſtini montes aut ager iam tertiò hic leguntur,ut ſuprà nobis notatum eſt.* 303.21.*paruis.ſic quidem* Plinius:*ſed alij longis ſcribūt.*304.4.*aſperioribus.aliàs,craſsioribus.* 315.23.*uarius.alijs,prædenſus:ut in priore æditione,ſed uarius nobis magis arriſit.* 318.4.*robori.aliàs,muſco,ut* Marcelli *codex uetuſtus.ſed nō multū probo.* 319.8.*naſcitur &c. uſq;*,Verbaſco *ſimile.hæc non leguntur in recens ædito Dioſc. ſed ex Plin.huc accita uidentur.* 320.2.*lanoſiore flocco.alij legunt*,εὐωδέστερα,*id eſt,odoratiora: non* ἐριωδέστερα. 321.15. *alti.hic additū erat,folijs filicis,admodum exilibus:ſed id à nobis circunductum eſt, quia ſuprà folia coriandri ſimilia fecit, ut alterutrum ſuperfluat.* 322.25.*Bromus herba &c.hæc uſque ad capitis finem in quibuſdam non leguntur.* 330.18. *erui cinerisq; plenum*,γέμον. *ſed* Marcellus μέσον *legit,id eſt,erui cinerisq; colore medium.uide utra lectio melius quadret.*331.17. *quindecim.aliàs,decem aut quindecim.* 338.*uerſ.penult.capitulis.nonnulli legunt,folijs.*340.8.*grana.uetus codex addit,tria purpurea.* 343.6.*tenuiora.hic aliqui addunt,denſa.Ibid.*16. *Syri,aliàs,Euboës.* 345.24.*baſtulæ regiæ.quidam,ſphondylij.* 352.1. *Caput hoc totum de cynocrambe uidetur addititi*um *eſſe : nam ſi nomen ſpectes, eadem erit cum apocyno prius tractata : ſi uires, eadem cum mercuriali.* 352. 12. *candidiora. alij legunt, nigriora.* 354. *uerſ.*21. *ſtomacho gratæ ſunt.*

Plinius tamen libro 23.cap.1.ait uuas in uinaceis ſeruatas ſtomachum infeſtare,ut alterutro in ſcriptore eſſe mendum neceſſe ſit. 361.18.ad annum.alij,poſt annum. 363. 6.confieri. aliter,bibere,ποιεῖν,aut πιεῖν. Ibid.12.dulcis,γλυκύ. quid ſi ἡδύ,id eſt,ſuauis,legas: quia ſequitur, nullius omnino qualitatis particeps.unde Galenus ὕδωρ ἄποιον dixit. 367. 5.mente captis.ἀπηλιθιωμένοις.Hermolaus,lapide percuſsis, tanquã ἀπολιθουμένοις legerit.Marcellus, creſcentibus in ueſica calculis: quaſi aliud etiam q̃; hoc ſcriptũ in ſuo codice habuerit. ſed uide q̃; uterq; recte intellexerit. 378.1.quatuor ſextarios. χοίνικα, chœnicem,quam menſuram ſeſquiſextarium implere, antè diximus. 380.19.triginta.Hermolaus legit,decem. 384.24.tenuiſsima.aliàs,candidiſsima. 387.2.inter medicamenta numeratur quæ leniter cruſtas obducunt.hæc clauſula ſuperfluit,quorundam exemplariũ fide.388.17.ſordes emergat.codices græci habent,ſplendor eluceat:ſed hic nõ male.389.26.quod ſubſidit.ita codices græci ferè habent:unus Serapio, quod emerſit. 394.20.imponentes,acri igne utuntur.alij legũt, imponentes aceto,igne urũt.ἐπιθέντες,ὀξεῖ πυρὶ χρῶνται,uel ἐπιθέντες ὄξει, πυρὶ καίονται. 398.20.lanaq́; nõ denigretur.locus hic in græcis exemplaribus corruptus eſt, ſed ex Plinio uidetur ſic poſſe reſtitui ut nunc legis. 407.21.remiſsiora ſunt.aliàs,diſſoluuntur. 408.24.glandis effigie,pallidum. hæc nõ leguntur in recens ædito Dioſcoride. 410.21.braſsicæ folijs.quidam legũt, braſsicæ ſucco. 411.3.accõmodantur.Ibid.4.illinũtur. ita eſt in græcis aliquot.aliqui tamen,accõmodatur,& illinitur legũt, ut ad poſtremũ aluminis genus referantur hæc uerba. Ibid.25. melle.alijs,myrrha. 413.7.ſerpentium.aliqui,uiperarũ. Ibid. 10.teredines.nonnulli legunt,crabrones.414.20.quæ albandi capilli gratia.aliàs, pilos ex palpebris efficaciter detrahit. 418.13.Cappadocia.aliqui,Galatia. 424.uerſ.ult.ſpectaculi gratia.Hermolaus,theatris, at neſcio quàm rectè. 425.10. quoniam noctu &c. Multa hic ex Plinio reſtituta ſunt:uel lege ut prius,

ut prius, & aliquot græci codices habent. Ibid. uerſ.ult.furem deprehendit &c. Hæc,*ut ſuperſtitionis aliquid habentia,* Marcellus nō *appoſuit:haud tamen uiſum eſt ſubmouere,quòd græca exemplaria ſic habeant,quotquot uidimus.* 427. 12. *ſeorſum.aliqui habent, interdiu, ut* καθ' ἡμέραν *legatur, non* κατ' ἰδίαν. 428.3. *Mammarum.aliȷ,oculorum.* 429.19. *longos. aliqui, paruos.* 435. 8. *ab ȷs. nonnulli addunt, potius quàm ab aliȷs.* 440.7.*paſſo.aliȷ, paſſi drachma.* 443.24.*liquefacta.aliàs,tepefacta,* χλιασθέντα, *uel* διαθέντα. 444. 16. *uncia.quidam,drachma legunt.* 445.21.*poſtea ſinendi &c. aliqui legunt,pòſt quieſcant,ut uinum concoquatur.* 447.21. *ſtupidi,*ἐπτοημένοι. *aliqui attoniti,ſeu tabefacti interpretantur.* 448.4. *lacte, aut reſina terebinthina. in aliquot exemplaribus, lacte ſuperfluit,& abiegna pro terebinthina legitur.*Ibid. 18. *cum hordei decocto. hoc uacat* Manardo, *& aliȷs quibuſdam. aliȷ legunt, cum liliȷ decocto.* 449.10.*lapideſcens.*Ibid. *uerſ.*14.*ubi duratur in lapidem.* λιθουμένη,*ſed* Pauli *codex* λειουμένη,*id eſt,contritum, habet.* Ibid.23. *diſtentione. aliàs, conuulſione.* 450.4.*folia.*φύλλα *quidem ut* Pauli *liber habet,ſed aliȷ legunt,ſemina.*Ibid.15.*ex uino.aliàs,ex aceto.*Ibid.23.*urinam ſupprimit.* Ibid. 26.*myrrhæ drachmæ octo, abſinthium, hyſſopum,apiȷ ſemen. nihil horum habet græcus recens æditus* Dioſcorides,*licet* Hermolaus, Marcellus, *& hic noſter ſic legerint.*451.9.*facilem lubricamq́; aluum. aliȷ legunt,*δυναμὶς, *ut ad uomitum referatur.* 452. 20. *iniecta lupinorum farina.* Hermolaus *& recens æditus codex habent,deſcendendum eſt in ſolium calefactum.* 453. 4. *nouæ glacies.* Duo hæc uerba *aliqui omittunt,ut ſuppoſititia.* 463.17.*languore quodam. aliȷ,*ἀπορίας,*id eſt, ignoratione, quòd familiares non agnoſcat. aliȷ* ἀποῤῥοίας,*hoc eſt macie,quòd ſtatim ſcilicet macilētus fiat: & ſic,macie diffluit uertunt.* 468.14.*huneſcit. aliàs,rubeſcit:*ὑπέρυθρος, ὑπέρυγρος. 470.24.*ieiuno inteſtino. aliqui,ueſica.*475.21.*cum lacte. quidā,cum aqua aut lacte.* 476. 15.

cupreſſus. Pauli codex & alij quidã habent, cyperis. Ibid. 17. *peucedani. aliàs, Parthico.* Ibid. 22. *ictus à marino ſcorpione et dracone inferuntur, qui moleſtos cruciatus cient. interdũ autem, ſed raro, nomas excitant. quibus. omnia hæc nõ reperias in codice nouo* Dioſcoridis. 478. 8. *inter quæ talia &c. hæc omnia uſq;, De amphisbæna mentionẽ &c. nõ leguntur in poſtrema* Dioſcoridis *æditione.* 479. 15. *haſtulæ regiæ. aliqui habent, centaurij.* Ibid. 16. *cardamomum. nonnulli, naſturtium.*

INDEX OMNIVM QVAE

in Dioſcoride continentur.

A

Abrotonum 203
Abſinthiũ 202
Abſinthium marinum 203
Abſinthium Santonicũ 203
Acacalis 67
Acacia 74
Acacia altera 75
Ancantha, us 198
Acanthium 197
Acãthus ſylueſtris. 198
Acetum 364
Acetum è betonica. 376
Acetum mulſum 365
Acetum ſcillinum 366
Acetũ è ſtœchade 376
Achillea 281
Achras 97
Acida muria 365
Acinos 213
Acorum 7
Aconitum 301. & 442
Adarces 418
Adeps omnis 121
Adianton 321
Aegilops 322
Aeris ſquamma 389
Aeris flos 388
Aerugo raſa 390
Aerugo ſcolecia 391
Aes uſtum 387
Aethiopis 312
Aëtites lapis 425
Agallochon 22
Agaricum 188
Ageraton 289
Agnus 76
Aiuga 267
Alabaſtrites 424
Alcea 263
Alcibiadion 278
Alcyonium 417

Aliſma

Aliſma 265
Allium 166
Aloë 200
Alſine 306
Althæa 262
Alumen 409
Alumen ſciſsile Ibid.
Alus 272
Alyſſon 240
Alypon 347
Amaracum 211
Amaranton 288
Ambroſia 250
Amiantus lapis 424
Ammi 223
Ammoniacum 238
Amomis 17
Amomum 16
Ampelitis terra 429
Ampelopraſon 165
Amphisbænę ictus notæ. 464. eius curatio 478
Amurca 79
Amygdalæ amaræ 90
Amylum 140
Anagallis 182
Anagyris 264
Anchuſa 277
Androſaces 257
Androſæmon 266
Anemone 181
Anethum 221
Anguiũ ſenectus 102
Aniſum 221
Anonis 198
Anthemis 258
Anthericum 176
Anthyllis 258
Antipathes 420
Antirrhinon 320
Antiſpoda 387
Aparine 240
Aphaca 164
Apiaſtrum 245
Apios 345
Apium 224
Apocynon 303
Apollinaris 295
Apri iecur 108
Apũ ictus curatio. 475
Aqua 363
Aqua frigida 453
Aqua marina 363
Aqua mulſa 362
Arabicus lapis 423
Araneus 112
Arbutus 90
Arction 313
Arcturon Ibid.
Arena 426
Argemone 182
Argenti recrementum 396
Argenti ſpuma 396. & 450.

Argentum uiuum 403. & 451
Ariſarum 176
Ariſtolochia 190
Armeniaca mala 87
Armenius lapis 401
Armoracia 184
Aron 175
Arrhenogonon 253
Artemiſia 249
Arundo, uide Harūdo.
Aſarum 12
Aſclepias 241
Aſcyron 266
Aſininum iecur 107
Aſini ungula 107
Aſius lapis 420
Aſpalathus 21
Aſparagus 154
Aſplenon 257
Aſpidis ictus notę 471.
eius curatio 479
Aſter atticus 317
Aſtragalus 290
Athamanticum 7
Athera 138
Atractylis 241
Atramentum librariū 430
Atramentum ſutoriū 404
Atriplex 151
Auellana nux 91
Auena 139
Auricula muris 186
Auripigmentū, ſiue arſenicon 408. & 451

B

BAccæ lauri 63
Baccharis 213
Balauſtium 84
Ballote 244
Balſamum 19
Barbula hirci 163
Baſiliſci ictus notę 471
eius curatio 479
Bdellium 49
Beta 153
Betonica 268
Bitumen 59
Blatta piſtrinaria 107
Bliton 150
Botrys 250
Braſsica 151
Braſsica marina 152
Braſsica ſylueſtris Ibi.
Britanica 269
Bromus 322
Bryon 21
Bryonia 347
Buccina 98
Bugloſſum 319
Bulbus eſculētus 177
Bulbus uomitorius 178
Bunion 150. & 318

Bu-

Bupreſtis 112
Buphthalmos 259
Butyrum 117
Butyri fuligo Ibidem

C

CAcalia 318
Cachrys 230
Cadmia 382
Cęcilię ictus notę. 464 curatio eadem quæ uiperæ morſus.
Calamus odoratus 18
Calamintha 209
Calcifraga 347
Caltha 288
Calx 451
Calx uiua 416
Cancamum 22
Cancri 100
Canis rubus 68
Canis rabidi iecur. 108
Canis rabioſi ſigna. 463. Curatio morſus eius. 464. ab eo morſorum uictus ratio 466
Cannabis 263
Cātharides. 111. & 438
Capnos 314
Capparis 179
Capræ ungula 107
Caprinum iecur 108
Cardamomum 9
Cardamina 156
Carduus 197
Carpaſi ſuccus 444
Cariotæ 82
Caſeus 116
Caſia 13
Caſtanea 80
Caſtorium 103
Catanance 320
Caucalis 161
Cedria 62
Cedrides Ibidem
Cedromela 87
Cedrus 62
Celticum nardum 10
Cenchri ictus notæ. 470. eius remedia. 479
Centaurium magnum 192
Centauriū minus 193
Cepa 165
Cepæa 264
Cera 134
Ceraſia 86
Ceraſtæ ictus notæ. 470. eius curatio. 479
Cerui genitale 107
Ceruinum cornu 111
Ceruſa 399. & 448
Ceſtrō pſychotrophō 208

Chalcitis 405
Chamæ 99
Chamæacte 344
Chamæciſſos 318
Chamædaphne 325
Chamædrys 243
Chamæleo albus 194
Chamæleo niger 195
Chamæleuce 319
Chamæpitys 267
Chamæſyce 341
Chamelæa 343
Characias tithymalus 336
Chelidonium 184
Chelidonium minus. 185
Chia terra 428
Chondrylla 158
Chryſanthemon 259. & 288
Chryſocolla 400
Chryſocome 287
Chryſogonon 288
Cicadæ 109
Cicer ſatiuum 142
Cicer arietinum Ibid.
Cicer ſylueſtre Ibid.
Cichorion 158
Cici 336
Cicuta 302. & 444
Cimices 106
Cimolia terra 428
Cinis ſarmẽtitius. 417
Cinnabaris 402
Cinnamomum 15
Cionia 98
Circæa 251
Cirſium 316
Ciſtus 69
Citria mala 87
Clematis 271
Clinopodion 242
Clymenon 273
Cnicus 351
Coagulum 120
Coccũ gnidion 344
Coccũ infectoriũ 285
Cochleæ 99
Cæruleus 401
Colchicon 305
Colligendarum herbarum ratio 3
Colocaſia 144
Colocynthis 346
Colymbades oliuę. 78
Communis curatio in omnes ictus uirulentos 471
Conyza 251
Corallium 419
Coriandrum 223. & 443
Coria ueteramentaria 108
Coriarius frutex 81

Coris

Coris 266
Coronopus 157
Cornu cerui 111
Cornus 89
Corruda 154
Cos Naxia 426
Coſtus 17
Coronea mala 86
Cotyledon 307
Cratæogonum 253
Crimnon 138
Crithmum ſeu critha-
mon 157
Crocodilion 195
Crocomagma 24
Crocum 23
Croton 336
Cucurbita 159
Cucumis ſatiuus 159
Cucumis ſylueſtris
329
Cuminũ ſatiuum 221
Cuminũ ſylueſtre 222
Cunila 205
Cupreſſus 60
Curmi 138
Cyclaminus 172
Cyclaminus altera
174
Cydonomeli 369
Cynia 352
Cynocrambe Ibid.
Cynogloſſon 319
Cynoſorchis 254
Cypariſsias tithyma-
lus 339
Cyphi thymiama 23
Cyperus 8
Cytinus 83
Cytiſus 315

D

DAmaſcena pruna
89
Damaſonion 265
Daphnoides 325
Daucus 228
Delphinium Ibid.
Dendroides tithyma-
lus 339
Deuteria 361
Dictamnum 207
Dictamnum Cretenſe
208
Diphryges 407
Dipſacum 196
Dipſadis morſus notę.
470. eius cura. 478
Dorycnion 299.
& 442
Draba 169
Draco marinus 101
Draconis marini ictus
remedia 476
Dracunculus 174
Dryini ictus notę. 470
eius curatio 478

Dryopteris 350
Dulcis radix 192

E

EBenus 71
Ebulum 344
Ebur 111
Echinus 97
Echion 279
Elaphoboſcon 226
Elaterion 329
Elatine 282
Electrum 64
Eleliſphacos 208
Elæomeli 28
Eleoſelinum 224
Elichryſon 288
Empetron 347
Ephemeron 305. & 441
Epimedion 276
Epimelis 88
Epipactis 314
Epirotica mala 87
Epithymum 346
Equiſetum 285
Equorũ lichenes 107
Eretria terra 427
Erica 67
Erinaceus 97
Erinei 95
Erinus 279
Eruca 161
Erucæ olerum 111
Erucæ pinorum 490
Eruum 145
Eryngium 199
Eryſimon 169
Erythrodanon 261
Eupatorium 283
Euphorbium 236

F

FAba 142
Faba ægyptia 143
Fæx 415
Fagus 79
Farina craſsior 138
Fel 127
Ferri rubigo 393
Ferula 231
Feſtuca 322
Fibrini teſtes 103
Ficus 93
Fidicula 322
Filicula 350
Filix 349
Filix fœmina Ibid.
Fimum 129
Flos æris 388
Flos ſalis 414
Flos punicæ 83
Flos ſylueſtris punici
Fœniculum 226 (84
Fœniculum erraticum 227
Fœnumgræcum 141
Fraxinus 64

Fu-

Fucus marinus 310
Fuligo é myrrha, reſina, ſtyrace 52
Fuligo liquidæ picis 58
Fuligo pictoria 429
Fuligo thuris 52
Fumaria 314
Fungi 304. & 448

G

GAgates lapis 423
Galactites 423
Galaxias 424
Galbanum 234
Galerita 110
Galion 309
Galiopſis Ibid.
Galla 80
Gallina 108
Gallinę cerebellū. Ibid.
Garum 106. & 221
Genitale cerui 107
Gentiana 190
Geranion 250
Geodes lapis 427
Gingiberis 171
Gingidion 161
Gith 233
Gladiolus 276
Glans 79
Glans Iouis 80
Glans Sardiana Ibid.
Glans unguētaria. 334
Glaſtum ſatiuum 186
Glaſtū ſylueſtre Ibid.
Glaucium 239
Glaux 323
Gluten piſcium 239
Glutinum Ibid.
Glycyſide 260
Gnaphalion 250
Gnidium granum. 343
Gobius 105
Gramen 280
Gramen arundinaceū Ibidem
Gramen Parnaſi. Ibid.
Groſsi 95
Gummi amygdalæ 90
Gummi ceraſi 86
Gypſum 417. & 449

H

HAematites 421
Hæmorrhoi ictus notæ. 470. eius curatio 478
Halica 139
Halicacabus 298
Halimus 68
Harundo 65
Harundo cypria. Ibid.
Harundo phragmites ſeu uallatoria 66
Haſtula regia 176
Hedera 183
Hedyſaron 255

Helcyſma 442
Helenium 25
Helenium alterum 25
Knowledge Helioſcopius 338
Heliotropium magnũ 352
Heliotropium paruũ Ibid.
Helleborũ album 325
Helleborũ nigrum. 327
Helxine 282.& 305
Hemerocallis 252
Hemionitis 257
Hepſema 357
Herba Sabina 61
Hieraciũ magnum. 223
Hieraciũ paruum 224
Hippace 116
Hippocampus 98
Hippogloſſon 320
Hippolapathon 150
Hippomarathron 227
Hippophaës 335
Hippophæſton 335
Hippopotami teſtes 103
Hippoſelinon 225
Hirci barbula 163
Hirculus 11
Hirundines 110
Hirudo 452
Holoſtium 273
Hordeum 137
Horminum 255
Hyacinthus 290
Hydromelon 369
Hydropiper 171
Hyoſcyamus 295.& (445
Hypecoon 294
Hypericon 265
Hypociſtis 70
Hyſſopum 204

I

IAſpis 425
Iberis 96
Ibiſcum 262
Ichthyocolla 239
Ictuũ uirulentorũ curatio cõmunis 471
Idæa radix 284
Iecur apri 108
Iecur aſininum 107
Iecur canis rabidi 108
Iecur caprinum 108
Iecur mergi Ibid.
Illecebra 307
Ilex 79
Indicum 401
Inguinalis 317
Intybus 158
Iouis glans 80
Irio 169
Iris 6
Iſopyron 316
Iudaicus lapis 424
Iuglandes nuces 91

Iun-

Iuncus 287
Iuncus odoratus 18
Iuniperus 61
Ixia 164. & 447
L
LAbrum Veneris. 196
Labruſca 354
Lac 114
Lac coagulatum 450
Lac humanum 116
Lac ſchiſton 115
Lactis ſerum Ibid.
Lacerta 113
Lactuca ſatiua 160
Lactuca ſylueſtris. Ibi.
Ladanum 70
Lagopus 275
Lampſana 150
Lana 118
Lana cremata Ibid.
Lanaria herba 172
Lappa 313. & 322
Lapathum 149
Laſer 233
Laſerpitium Ibid.
Lathyris 339
Lauer 156
Laurus 63
Laurus alexãdrina. 325
Lauri baccæ 63
Lemnia terra 404
Lens 144
Lens paluſtris 306
Lentiſcus 54
Lentiſcina reſina 54
Leontopetalon 242
Leontopodion 319
Lepidium 180
Leptocarya 91
Lepus marinus 102. & 451
Lepus terreſtris 102
Leporinũ coagulũ. Ibi.
Leucacantha 199
Leucanthemon 259
Leucas 243
Leucoion 252
Lichenes equorũ 107
Lichen 287
Lignorum marcor 65
Liguſticum 218
Liguſtrum 69
Lilium 244
Lilium ſylueſtre 252
Limonion 275
Lingua bubula 319
Linozoſtis 351
Linum 141
Lithocolla 426
Lithoſpermon 260
Locuſtæ 109
Lolium 140
Lonchitis 262
Lora 361
Lotus arbor 88
Lotus ægyptia 315

Lotus ſylueſtris 314
Lotus urbana Ibid.
Lupinus 146
Lychnis coronaria 243
Lychnis ſylueſtris. Ibi.
Lycium 73
Lycopſis 278
Lygos 75
Lyſimachia 270

M

MAcer 65
Mænæ 105
Magnes 423
Magudaris 234
Malabathrum 13
Malicorium 84
Malua 150
Malum 86
Malum armeniacum 87
Malum cotoneum 86
Malum dulce 87
Malum epiroticum 87
Malum medicum 87
Malum orbiculatũ 87
Malum perſicum 87
Malum præcox 87
Malum punicum 83
Malum ſylueſtre 87
Mandragoras 299. & 445
Manna thuris 51
Marcor lignorum 65
Maron 212
Marrubium 245
Marrubiũ nigrũ 244
Maſtiche 54
Meconium 446
Medica 163
Medica mala 87
Medion 275
Medulla 127
Mel 133
Mel heracliæ 443
Melapſinthium 399
Melanteria 406
Melanthium 233
Melia terra 429
Melilotos 212
Melimela 87
Meliſſophyllon 245
Melitites lapis 424
Melomeli 369
Memphites 425
Mentha 208
Menthaſtrum 209
Meon 7
Mercurialis 351
Mergi iecur 108
Meſpilus 88
Metopion unguentũ 42
Milium 139
Millefolium 315
Millepedæ 106

Miſy

Miſy 406
Mituli 98
Moly 216
Molybdæna 396
Molybdoides lapis 395
Morochthus 424
Morus 92
Mullus 103
Mulſum 362
Muralis herba 305
Muria 414
Mures 114
Muris auricula 186
Mus araneus 114
Muris aranei ictus notæ. 469. eius curatio 476
Muſcus 21
Muſcus marinus 310
Muſtela 104
Myagron 316
Myoſotis 186
Myrica 66
Myrrha 46
Myrrha Bœotica 52
Myrrhis 315
Myrſinites 338
Myrtidanum 85
Myrtus ſatiua 84
Myrtus ſylueſtris 324

N

NAphtha 59
Napus 148
Narcaphthon 22
Narciſſus 334
Nardi genera 9
Nardum Celticum 10
Nardum montanū 11
Nardinum unguentū 45
Naſturtium 168
Natricis ictus notæ. 470. eius curatio 479
Nepeta 209
Nerion 304
Nitrum 414
Nitri ſpuma Ibid.
Nux auellana 91
Nux iuglans 91
Nux pinea 53
Nymphæa 256

O

OChra 402
Ocimaſtrum 279
Ocimum 162
Oenanthe 251.& 355
Oeſypum 118
Olea ſylueſtris 77
Oleaſter Ibid.
Oleæ æthiopicę lachryma 78
Olei uires 26
Oleum amygdalinum 29

Oleum balaninum 29
Oleum caryinum 29
Oleum cicinum 28
Oleum cinnamominũ 44
Oleum cnicinum 30
Oleum è gnidio grano 30. & 33
Oleum hyoſcyaminũ 29
Oleum laurinum 31
Oleum lentiſcinum 31
Oleum maſtichinũ 31
Oleum melanthinũ. 30
Oleum melinum 87
Oleum myrteum 30
Oleum oliuę ſylueſtris 26. & 78
Oleum omphacinũ 25
Oleum picinum 58
Oleum raphaninũ 30
Oleum Sicyonium 27
Oleum ſinapinum 30
Oleum ſtyracinum 49
Oleum ſuſinum 37
Oleũ terebinthinũ 31
Oliuæ colymbades 78
Oloſchœnos 287
Oluſatrum 225
Omphacium 356
Omphacomelites 369
Onagra 316
Onitis 205
Onobrychis 265
Onochiles 278
Ononis 198
Onoſma 256
Onyx 99. & 424
Ophioſcorodon 166
Ophites lapis 426
Opium 293
Opobalſamum 19
Opopanax 216
Orbiculata mala 87
Oreoſelinon 224
Origanum 205
Origanũ ſylueſtre 206
Ornithogalum 163
Orobanche 162
Oriza 139
Oſsifragus 100
Oſtracites 426
Oſyris 323
Othonna 185
Ouorum natura 109
Oui candidum Ibid.
Oxalme 365
Oxylapathum 149
Oxymyrſine 324

P

PAederota 198
Pæonia 260
Paliurus 68
Palma 81
Palma elate 82
Palmæ thebaicæ 82

Panaces Aſclepij 217
Panaces Chironium 218
Panaces heracleũ 216
Pancration 179
Panicum 139
Papauer corniculatũ 294. & 446
Papauer erraticũ 291
Papauer ſatiuum. Ibid.
Papauer ſpumeũ 294
Pappi 453
Papyrus 66
Paralios 338
Pardalianches 301
Paronychia 287
Parthenium 259
Paſſum 357
Paſtinaca herba 219
Paſtinaca marina 102
Paſtinacę marinę ictus notæ. 469. eius curatio 476
Pedicularia 331
Pelecinon 255
Peplis 341
Peplos 340
Pepo 159
Periclymenon 274
Periſtereon 289
Perſea 96
Perſica mala 87
Perſonata 313
Petaſites 313
Petroſelinum 225
Peucedanon 231
Phalangium 246
Phalãgij morſus notæ, 468. eius curatio. 475
Phalaris 261
Pharicon 446
Phaſiolus 145
Phœnicobalanus 82
Phœnix 284
Phrygius lapis 420
Phu 12
Phyllitis 246
Phyllon 253
Phyteuma 319
Picea 52
Picis liquidæ fuligo. 58
Pineæ nuces 53
Pinorum erucæ 112. & 440
Pinus 52
Piper 170
Piſcium ius 106
Piſſaſphaltos 59
Piſſelæon 58
Piſtacia 91
Pityuſa 339
Pix liquida 57
Pix ſicca 58
Plantago 154
Platanus 63

Platyphyllos 339
Plumbago 396
Plumbum elotum 393
Plumbum uſtum 394
Plumbi recrementum 394
Pnigitis terra 428
Polemonia 272
Polion 278
Polycnemon 241
Polygala 323
Polygonaton 271
Polygonon 270
Polypodion 350
Pompholyx 384
Populus alba 64
Populus nigra Ibid.
Porrum capitatū 164
Portulaca 153
Potamogeton 311
Poterion 197
Propolis 135
Prunus, pruna 89
Pſeudobunion 318
Pſeudocaſia 14
Pſeudocinnamomum 16
Pſeudodictamnū 208
Pſoricon 405
Pſyllion 296. & 443
Ptarmica 172
Pulegium 206
Pulegiū ſylueſtre 207
Pulicaria 296
Pulticula 138
Pulmones animalium 107
Pumex 411
Purpura 98
Pycnocomon 345
Pyra 88
Pyraſter 88
Pyrethrum 229
Pyrites 421

Q

Quercus 79
Quinquefoliū 283

R

Radicula 172
Radix 148
Radix dulcis 192
Radix ſylueſtris 148
Rana 104
Rana paluſtris 452
Ranunculum 180
Rapum 147
Recondendorum ratio 5
Recrementum argenti 396
Reſinæ uariæ 55
Reſina lentiſcina 54
Reſina liquida è pinu & picea 52
Rha 189
Rhamnus 67

Rapha-

Raphanus 148
Raphanus ſylueſtris 148
Rhaponticum 189
Rheon Ibid.
Rhodia radix 285
Rhododendron 304
Rhus 81
Ricinus 336
Roſa 72
Roſei paſtilli Ibid.
Roſinarinum 229
Roſmarinum coronarium 230
Rubera 452
Rubia 261
Rubigo ferri 393
Rubrica fabrilis 404
Rubrica ſinopica. 403
Rubus 281
Rubus canis 68
Rubus idæus 282
Rumex 149
Ruſcum 324
Ruta 213
Ruta ſylueſtris 215

S

SAbina herba 61
Saccharum 134
Sacra herba 289
Sagapenion 235
Sal 412
Salis flos 414
Salis ſpuma 413
Salamandra 112 & 441
Saluaris 229
Saliunca 10
Salix 76
Saluia 208
Sambucus 344
Samia terra 427
Samius lapis 428
Sampſuchum 212
Saudaracha 409. & 451
Sandyx 400
Sanguinaria mas 270
Sanguinaria fœmina Ibidem
Sanguis 129
Sanguis tauri 449
Sapa 357
Sapphirus 425
Sarcocolla 239
Sardianæ glandes 80
Sardonia 444
Sarmẽtitius cinis 417
Satureia 210
Satyrion 254
Satyrion erythronion 255
Scammonia 341
Scandix 161
Schiſtum lac 115
Schiſtos lapis 422

Scilla 178
Scincus 113
Scolopendra 101
Scolopendræ ictus notæ. 468. eius curatio 475
Scolymos 197
Scordion 248
Scordopraſon 167
Scoria plumbi 394
Scorpioides 353
Scorpius marinus. 101. & 476
Scorpius terreſtris. 100
Scorpij ictus notę. 468 eius curatio 475
Securidaca 255
Sedum 306
Selenites lapis 425
Selinuſia terra 428
Semperuiuum 306
Semperuiuum minus 307
Senecta anguium 102
Senecio 309
Sepia 102
Seps 113
Seris 158
Serpyllum 211
Sertula Campana 212
Serum lactis 115
Seſama 140
Seſamoides 328
Seſeli Aethiopicũ 220
Seſeli Creticum Ibid.
Seſeli Maſsilienſe 219
Seſeli Peloponnenſe 220
Setanium 88
Sicyonium oleum 27
Sideritis 280
Sidion 84
Siligo 138
Siliquæ 86
Silphium 234
Silurus 105
Silybum 334
Sinapi 167
Sion 156
Sirion 357
Siſer 149
Siſon 220
Siſymbrium utrunque 156
Sitania 136
Smarides piſces 105
Smilax 163. & 303. & 444
Smilax aſpera 323
Smilax læuis 324
Smyris 426
Smyrnion 225
Solanũ hortenſe 297
Solanũ manicum 298
Solanũ ſomniferũ 298
Sonchus 157

Sorba 89
Sory 407
Sparganion 277
Spartion 333
Spatha 82.& 83
Sphondylion 231
Sphragis ægos 404
Spina acuta 68
Spina alba 196
Spina Arabica 197
Spongiæ 418
Spongiarum lapides 426
Spuma nitri 414
Spuma ſalis 413
Spuma argenti 396.& 450
Squamma æris 389
Squamma ex acie decuſſa 390
Stachys 246
Stacte 44
Staphis agria 331
Stercus ferri 393
Stibium 395
Stimmi Ibid.
Stœbe 273
Stœchas 205
Stomoma 390
Stratiotes 311
Stratiotes millefolium Ibidem
Strigmēta balnearum 27
Struthia coronea 87
Struthion 172
Styrax 48
Succinum 64
Suillus pulmo 107
Suillus talus 111
Sulphur 411
Sycomorus 93
Symphyton 272

T

Talus ſuis 111
Tamarix 66
Taxus 303.& 444
Tauri ſanguis 449
Telephion 187
Tellinæ 98
Terebinthus 55
Terebinthina reſina Ibidem
Terra 427
Terra fornacum 429
Teſtæ ibid.
Teſticulus canis 254
Teucrion, teucris 242
Thalaſſomeli 364
Thalietron 310
Thapſia 332
Thelygonon 253
Thlaſpi 168
Thracias lapis 423
Thunnus 105
Thus 49

Thuris cortex 51
Thuris fuligo 52
Thuris manna 51
Thyites lapis 424
Thymelæa 343
Thymoxalme 366
Thymus 210
Tilia 69
Tithymali 336
Tordylion 220
Torpedo piſcis 101
Toxicon 447
Tragacantha 199
Tragium 286
Tragoriganum 206
Tragos 139.& 286
Tribulus 274
Trichomanes 322
Trifolium 247
Trimeſtre triticũ 136
Triphyllon 247
Tripolion 321
Triſago 243
Triticum 135
Tubera 163
Tuſsilago 249
Typha 251

V

VEnenata 453
Veneris umbilicus 307
Veratrum album 325
Veratrum nigrum. 327
Verbaſcum 311
Verbenaca 289
Vermes terreni 113
Veſparum ictus curatio 475
Veſicaria 298
Vetonica 269
Victus ratio in morſu rabioſi canis 466
Vimen 75
Vina aparachyta 358
Vina ex diuerſis herbis facta 379
Vina marina 368
Vina picata 358
Vina reſinata Ibid.
Vini natura 356
Vinum abiegnum 373
Vinũ abrotonites 377
Vinũ abſinthites 374. & 202
Vinum acorites 379
Vinum adrianum 358
Vinũ adynamon 361
Vinum albanum 358
Vinum anethinũ 380
Vinum apijtes 369
Vinũ aromatites 377
Vinum aſarites 379
Vinum bunites 377
uinum è Betonica. 376
Vinum calaminthites 377

Vinũ catorchites 372
uinũ è calamintha 377
Vinum cecubum 358
Vinum cedrinum 373
Vinum cedrites 374
Vinum ceſtrites 376
Vinum chamædryites 376
Vinũ è chamelæa 380
Vinum chamæpityinũ 380
Vinum Coum 359
Vinum Clazomenium 359
Vinum Chium 359
Vinum Creticum 357
Vinum è conyza 377
Vinum cupreſſinũ. 373
Vinum cydonites 368
Vinum daucites 379
Vinũ dictamnites 377
Vinum è flore ſalis. 380
Vinum falernum 358
Vinum Epheſium 359
Vinum gypſatum 358
Vinum helleborite. 381
Vinum hyſſopites. 375
Vinum ex iride 378
Vinum Iſtricum 359
Vinum iuniperinũ 373
Vinum laurinum. Ibi.
Vinum lentiſcinũ 371
Vinum Lesbium 359
Vinum Mamertinum 358
Vinũ mandragorites 380
Vinũ marathrites 380
Vinũ è marrubio 377
Vinum melapſinthiũ 357. & ſeq.
Vinum melites 368
Vinum melitites 361
Vinum melomeli 369
Vinum meſogites 350
Vinum è myrrha 378
Vinũ myrſinites 371
Vinum myrtites 370
Vinũ è nardo ſylueſtri 379
Vinum nectarites. 378
Vinũ œnanthinũ 370
uinum omphacomelites 396
Vinũ omphacites 360
Vinum palmeum 371
Viuũ origanites 377
Vinum panacites 379
Vinũ paræty pianũ. 359
Vinum phthorion. 380
Vinum phygelites. 359
Vinũ è petroſelino 380
Vinum picatum 374
Vinum pineum 373
Vinum è pipere 378
Vinum è pulegio 377

Vinum reſinatum 373
Vinum rhodites 370
Vinum rhoites 370
Vinum ſaluiatum. 379
Vinum è ſatureia 377
Vinũ ſcammonites. 382
Vinum ſcillinum 367
Vinum ſelinites 380
Vinũ ſtœchadites 376
Vinum ſtrobilites 373
Vinum ſurrentinũ 358
Vinũ è ſycomoris 372
Vinũ è Syriaca nardo, celtica, malabathro 379
Vinum terebinthinum 371
Vinum thymites 377
Vinũ è thymelæa 380
Vinum tragoriganites 376
Viola alba 252
Viola purpurea 317
Viperæ ictus notæ. 469
eius curatio 477
Viperinæ carnes 101
Virulentorum ictuum curatio 471
Viſcum 240
uitex 75
uitis alba 347
uitis nigra 349
uitis ſylueſtris 347
uitis uinifera 353
ulmus 65
umbilicus Veneris. 307
unedo 90
unguentorũ ratio 32
ung. abrotoninum. 36
ung. amaracinum 42
ung. anethinum 36
ung. butyrinum 40
ung. cinnamominum 44
ung. crocinum 39
ung. cyprinum 40
ung. elatinum 33
ung. gleucinum 42
ung. hedychroon 43
ung. iaſminum 46
ung. irinum 41
ung. lilinum 37
ung. malabathrinũ 45
ung. megalinum 43
ung. melinum 34
ung. mendeſium 44
ung. metopion 42
ung. narciſsinum 38
ung. nardinum 45
ung. ociminum 36
ung. œnanthinum 34
ung. onychinum 40
ung. roſaceum 32
ung. ſampſuchinum 35
ung. ſtyracinum 40
ung. ſuſinum 37

ung telinum 35
ungula aſini 107
ungula capræ Ibid.
unguis odoratus 99
urina 132
urtica 308
uſtio cõtra uenenatos ictus 465
uua 354
uua paſſa 355
uulpinus pulmo 107

X

Xanthion 322
Xiphion 276
Xylobalſamum 20
Xylocinnamomũ 16
Xyris 277

Z

ZEa, ſeu ſemen 138
Zopiſſa 59
Zythum 137.

FINIS.

EPITAPHIVM IOANNIS Ruellij, Dionyſio Corronio autore.

Hic ſitus eſt, in quo uiguit medicina, Ruellus:
In quo naturæ notitia, atq; poli.
In quo prima fuit dos, Graiûm uertere ſcripta
In Latium, ac Latiò ſcribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc eſt conuiua, deorum,
Præmiaq́; illa ſui grata laboris habet.

NAENIA IN OBITV RVELLII.

Ceſſerat è uiuis ad celſa Ruellius aſtra,
Conſtiteratq́; alti clarus in arce patris.
Cum perijſſe hominem rata Mors, ait, Ecce triumphe
Clamet iò, cui cui uictima grata cadit.
Vicimus, en noſtras toties qui eluſerat arteis,
Qui toties mortem uicerat, interijt.
Aſt ubi in ore uirûm uerſari auditq́; uidetq́;,
Hunc magis atq; magis uiuere, uicta fremit.
Cui Pæan: Quibus ortus erat mihi redditur aſtris,
Quemq́; putas uictum, bina trophæa refert.
Prima, quòd olim animas mille atro depulit orco:
Altera, quòd moriens nunc quoq; mille rapit:
Nempe Dioſcoride Romana per oppida ducto,
Cui toga, cui potior lingua latina, ſua eſt.
Cætera quid memorem uicturi ſcripta laboris,
Naturam & ſtirpes, pharmacaq́; omne genus?
Non uillas, nec equos, nec curam diuitis agri,
Nullaq́; uitæ hominis commoda præterijt,
Quæ non tractarit, ſapientibus ædita Graijs,
Quæ non reddiderit, uel meliora ſuis.
Vtq́; mage inuideas, dicam amplius, ædidit annis
A mille haud quiſquam tanti opus ingenij.

PEDANII DIOSCO RIDIS ANAZARBEI DE medicinali materia libri primi PRAEFATIO, Ioanne Ruellio Sueſſionenſi interprete.

QVANQVAM *amiciſſime Aree, complures non ueterum modò, ſed recentiorum quoq;, de medicamentorum compoſitione, uiribus atq; probatione cõmentati ſunt: nobis tamen nec uanum, nec à ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus inceſſiſſe, tibi oſtendere tentabimus: quòd eorum nonnulli abſolutum nihil ædiderunt, alij quamplurima, quæ auditu percunctando didicerant, ſcriptis tradiderũt. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarentinus, omiſſa prorſus herbarum tractatione, rem ſanequàm paucis perſtrinxerunt. Neque uerò omnes illi de metallicis quicquam rebus aut odoramentis memoriæ prodiderũt. Crateuas autem herbarius, & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte uerſati uidentur, radices multas apprime utileis, herbasq;, haudquaquam adnotatas, reliquerunt. Veruntamen priſcorum ſubſcribere oportet ſententijs: quos, etſi pauca ipſis referantur accepta, magnam tamen impendiſſe diligentiam conſtat. Iunioribus minus aſſentiendum: è quibus Iulius Baſſus, & Niceratus, & Petronius Niger, & Diodotus, Aſclepiadæ omnes, medicinalem materiã uernaculã cognitamq; uulgo, dignã cenſuerunt quæ ab ipſis literis exactè mandaretur, & ut medicamentorũ uires probationesq; cur-*

ſim complexi,ſic nullo experimento eorum effectus col-
ligentes,inani uerò reddendarũ cauſarũ ſtudio uerba fun
dentes,alia pro alijs ſcriptitando, rem in aceruũ conge-
riemq́; controuerſiarum extulerunt. Siquidem qui inter
eos egregius habetur Niger, euphorbium, naſcentis in
Italia,chamelææ ſuccum eſſe contendit: androſæmonq́;
eandem herbam cum hyperico eſſe. quinetiam aloën in
Iudæa foßilem naſci,& pleraq; his ſimilia exponit,recla
mante euidentia,quæ prorſus ueritati refragantur. Qui
bus coniectura colligi poteſt,ea non oculata fide,ſed nar
ratione potius ab alijs accepiſſe. In ordine ijdem ipſi ab-
errarunt,partim eorum diſcrepanteis,nullaq́; cognatio-
ne coniunctas uireis collidentes: partim per elementa li-
terarum ſcripta in ordinem digerentes, quò facilius me-
moriæ mandarentur,genera & eorum effectus à ſua co-
gnatione diſiungentes. Nos uerò ab ineunte, ut ita di-
cam, iuuenta, iugi deſiderio cognoſcendæ materiæ alle-
cti, permultis regionibus peragratis(nec enim neſcis nos
militarem uitam exegiſſe) tuo hortatu commentatio-
nem in ſex libros contulimus. quod opus tibi dicamus,
Aree,animi gratitudine obſequẽtes,ob eum quo nos pro
ſequeris affectum. Etenim natura cum in omneis erudi-
tione excultos, tum uerò in eos quibus cum tibi eiuſdem
artis neceßitudo intercedit,pronus ad amicitiam eſſe ſo-
les,in nos etiam aliquanto peculiarius. Enimuero nõ par
uum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi uiri Li
cinij Baßi ſingularis erga te amicitia, quam unà uobi-
ſcum degentes nouimus,cum mutuã inter uos beneuolen
tiam

ſiam æmulatione dignam intueremur. Admonitũ autẽ te uelim, eosq; qui in hoſce cõmentarios incident, ne in uerbis facultatẽ noſtrã æſtimetis, ſed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim plurima uiſu ipſi exactiſſimè cognouimus: quædam etiam ex ea, de qua inter omnes cõuenit, hiſtoria, percunctationeq; rerum apud ſingulos uernacularũ diligenter accepimus. Dabimus igitur operam, ut differenti ab alijs ordine tradito, genera medicinarũ uiresq; deſcribantur. Quòd autem neceſſaria ſit medicamentorũ ratio, nemo eſt ferme qui ignoret, quòd ea & toti arti cõiuncta ſit, uniuerſisq; eius partibus efficax adminiſtret auxilium. Quare per medicamentorũ compoſitiones atq; miſturas, & facta in morbis pericula extendi, & incrementũ capeſſere poteſt, q̃plurimũ conferente ſingulorum medicaminũ cognitione. Quinetiam uernaculam familiaremq; materiã complectemur, ut perfecta ſit quæ à nobis relinquetur doctrina. Verum in primis curam impendere oportet, ut ſuis temporibus ſingula & demetantur & recondantur. certè pro horum ratione aut ualent uiribus, aut euanido nulloq; munere funguntur. Serena igitur cœli cõſtitutione demetenda ſunt. Magni ſiquidem refert inter colligendum, ſi uel ſqualores uel imbres infeſti ſint: quemadmodum ſi loca, in quibus prodeunt, cliuoſa, & uentis expoſita ſint & perflata, frigidaq; & aquis carentia: in his enim locis uires eorum longè ualidiores intelliguntur. Contrà, quæ in campeſtribus, riguis, & opacis, cæteriſq; locis à uento ſilentibus enaſcuntur, plerunq; degenerant, & minus uiribus

ualent: multoq́; magis, ſi non ſuo tempore nec opportu nè colligantur, aut ſi per imbecillitatẽ intabuerint. Ne*que ignorandum, ſæpe pro peculiari loci natura, aut anni clementia, maturius aut ſerius adoleſcere.* Nonnulla *propria ui, hyeme florent & folia pariunt: quædam bis anno floriſera. Quare cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, neceſſe eſt eum prima germinatione ſolo emergentibus, adultis & ſeneſcentibus adeſſe.* Nam qui pul*lulanti herbæ duntaxat adſtiterit, adultã cognoſcere non poteſt: neq; qui adultam tantum inſpexerit, nuper erumpentem noſcet. Quo fit, ut propter mutatam foliorum faciem, caulium proceritates, florum ſeminisq́; magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nõnulli qui olim has rerum uarietates non perſpexerunt, magno in errore uerſentur. Quæ cauſa etiam nõnullis ſcriptoribus impoſuit, qui herbas quaſdam, uerbi gratia, gramen, quinquefolium, & tuſsilaginem emittere florem, fructum & caulem, negant.* Ergo *qui ſæpius ad uiſendas herbas & earũ natales ſe contulerit, earum cognitionem maximè conſequetur. Scire etiamnum conuenit, ſola ex herbaceis medicaminibus ueratri genera, nigrum, inquam, & candidum multis edurare annis: reliqua à trimatu inutilia. quæ uerò fruticoſa ſunt, ſicut ſtœchas, trixago, polium, abrotonum, ſeriphum, abſinthiũ, hyſſopum, & alia id genus, ſemine prægnãtia demetantur. flores quoq; antea, quàm ſponte ſua decidant: fructus autem, ut maturi decerpantur neceſſe eſt: & ſemina, ubi ſiccari cœperint, priuſquã defluant.* Herbarum *ſuccus & foliorũ elici debet, germinibus*

nantibus tum primum cauliculis. Lac & lachrymæ excipiantur, inciſo per ſummum adoleſcentiæ uigorem caule. Radices, & liquamenta, corticéſue ut recondantur, eximere cõuenit cum herbæ ſuis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatæ inibi, locis aſperginem nõ redolentibus: ſed quæ luto aut puluere ſunt obſitæ, aqua elui debent. Flores & omnia quæ iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis, nullo ſitu obductis, reponantur. Nonnunquam charta aut folijs ſemina, ut perennent, aptè inuoluuntur. Liquidis medicaminibus denſior materia, argentea, uitrea, aut cornea conuenit. Fictilis etiam, ſi modò rara non ſit, accommodatur: & lignea, præſertim è buxo: ſed ænea uaſa ocularijs medicamentis liquidisq́;, & omnibus ijs quæ aceto, pice liquida, aut cedria componuntur. Adipem autem & medullas ſtagneis uaſis recondi conuenit.

Iris. Cap. I.

IRIS à cœleſtis arcus ſimilitudine nomen accepit. Folia fert gladioli, ſed maiora, latiora, & pinguiora. Flores à caule æqualibus inter ſe ſpacijs diſtant uarij: ſiquidē candidi, pallentes, lutei, purpurei, aut cœrulei conſpiciuntur. qua diuerſi coloris ſpecie, quædam cœleſtis arcus imago repræſentari uidetur. Radices ſubiacent geniculatæ, duræ, odoratæ: quæ fruſtatim diſſectæ, in umbra ſiccantur, & traiectæ lino reconduntur. Melior eſt Illyrica, & Macedonica: & inter has laudatiſſima, quæ pumila ferè & denſa conſtat radice, frangenti cōtumax, ſubrufo colore, guſtu amaro, odore perquàm ſyncero, ita ut nullū prorſus ſitum redoleat. quæ, dum tunditur, ſternutamenta mouet. Secundū locum habet Africana, candicans, guſtuq; amara. Teredines in uetuſtate ſentiūt, tunc tamen odoratiores reddi ſolent. Vis omnibus excalfactoria, extenuās, cōtra tuſſim efficax. humorū qui ægrè reijciūtur craſſitiem digerūt. bilem craſſamq; pituitā ex hydromelite drachmis ſeptē epotæ purgant. ſomnū conciliant. lachrymas ciunt. torminibus medentur. Eædem potæ ex aceto auxiliantur ſerpentiū ictibus, lienoſis, cōuulſis, perfrictionibus, horroribus, & quibus genitura effluit. menſes ex uino potæ pellunt. Decoctum earum, fœminarum fotibus utiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandaq; in eis uenarum ſpiracula.

iſchiadicis

iſchiadicis infunditur. fiſtulas ac ſinus carne explet. Radi ces ex melle glandis modo ſubditæ, partus extrahũt. quin etiam coctæ et illitæ, ſtrumas, ueteresq; duritias emolliũt. Siccæ quoq; ulcera replent, & cum melle purgant. nuda ta oſſa corpore operiũt. doloribus capitis, cum aceto & roſaceo magna utilitate illinũtur. Admotæ cum albo ue ratro & duabus mellis partibus, lentigines & uitia cutis in facie à ſole cõtracta emaculat. peſſis, malagmatis, & acopis inſeruntur. In uniuerſum, magni ad omnia uſus.

Acorum. Cap. II.

A*Corum folia iridis habet, anguſtiora tamen: radi ces non diſsimiles, complicatas, nõ in rectum ſed obliquum actas, & ſummo ceſpite ſparſas, geniculis in terceptas, albicantes, guſtu acres, odore non ingratas. Optimum eſt denſum, candidum, plenum carie, non exe ſum, odoratum, cuiuſmodi Colchidicum & Galaticum, quod aſpletion dicunt. Radici uis calfactoria. Decoctum potu urinam cit. prodeſt lateris doloribus, & iecinoris atq; thoracis: item torminibus, uulſis, ruptis. lienem ab ſumit. urinæ ſtillicidio & ſerpentum ictibus auxiliatur. inſidentibus ad muliebres affectus iridis modo utiliter im ponitur. oculorum caligines ſucco diſcutit. antidotis ra dix magno uſu commiſcetur.*

Meum. Cap. III.

M*Eon, quod Athamanticum uocant, in Macedo nia & Hiſpania plurimum gignitur, anetho fo lijs & caule ſimile, ſed eo craſsius. binũm firmè cubitorũ altitudine attollitur, ſparſis in obliquum rectumq; radici*

bus,longis,tenuibus,odoratis,linguam excalfacientibus. Quæ ferruefactæ ex aqua,uel tritæ citra coctionem,præcluſorum renum ueſicæq; farctæ uitia potu leniunt. urinæ difficultati medentur. ſtomachi inflationes diſcutiũt. Torminibus, affectæ uuluæ, articulorum doloribus, atq; fluxionibus pectoris,tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. ſanguinẽ per menſtrua pellunt,deſeſsionibus ferruefactæ.infantibus autẽ illitæ imo uentri,urinas mouent. quod ſi plus quàm deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

Cyperus. Cap. IIII.

Cyperus,quem aliqui eryſiſceptrum,ut aſpalathũ appellant, folia fert porraceis proxima, ſed longiora & exiliora: caulem odorati iunci, cubitalem aut maiorẽ, anguloſum, in cuius cacumine minuta folia cum ſemine exoriuntur:radices,quarum in medicina eſt uſus, cohærentes inter ſe, oleis oblongis ſimiles, aut rotundæ, nigro colore,ſuaui odore,amaro guſtu. In lacunoſis, paluſtribus & cultis enaſcitur. Optima eſt grauiſsima,denſa,fractu cõtumax, plena & aſpera,odoris cum quadam acrimonia iucundi, qualis eſt Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus inſulis petitur. Huic calida uis ineſt. Venarũ ſpiracula laxat. urinam ciet. ad calculos, aquamq; ſubter cutem utiliſsimè bibitur. aduerſus ſcorpionum ictus remedio eſt. perfrictionibus uuluæ, & præcluſionibus, fotu prodeſt. pellit menſes. Contra ulcera oris,etiam ſi depaſcant uorentq;,farina eius efficax eſt. Malagmatis calfacientibus, & unguentorũ ſpiſſamentis bene adijci ſolet.

Aliud

Aliud cyperi genus tradunt in India naſci, gingiberis effigie, quod manducatum croci uim reddit, guſtu amaro ſentitur, & illitum præſentem pſilothri uim exhibet.

Cardamomum. Cap. V.

CArdamomũ optimũ eſt quod ex Comagene, Armenia, Boſphoroq́; deuehitur. in India quoq; & Arabia prouenit. Eligi debet plenũ, frangenti cõtumax, occluſum, fartumq́;. quod enim huiuſmodi nõ eſt, exoletum iudicatur, & guſtu acre, ſubamarũ, & odore caput tentans. Excalfactoriam uim habet, potumq́; ex aqua facit ad comitiales, iſchiadicos, tuſſes, neruorũ reſolutionẽ: item ad rupta, uulſa, tormina. latas uentris tineas excutit. Ex uino autem potum, renibus, difficultati urinæ, à ſcorpione ictis, neq; non omnibus uenenũ uibrantibus, auxilio eſt. Cum cortice radicis lauri epota drachma calculos cõminuit. partus ſuffitu enecat. ſcabiem ex aceto illitum adimit. Et ad unguentorum ſpiſſamenta additur.

Nardum. Cap. VI.

DVo nardi genera: unum Indicum, alterũ Syriacum appellatur, nõ quòd in Syria proueniat, ſed quòd montis in quo oritur, pars una ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere præcipuum eſt recens & leue, largam gerens comam, flauum colore, perquàm odoratum, ac cyperum redolens, breui ſpica, amaro ſapore, linguam ſiccante, quod diu in ſua odoris gratia permaneat. Ex Indicis autem nardum quoddam Gangitis uocatur, à fluuio Gange, apud quem enaſcitur, montem præterfluente. quod genus ob multam loci,

in quo prodit, uliginem, uiribus infirmius eſt, atq; procerius adoleſcit, plures ferens ſpicas ab unica radice comosas, unaq; conuolutas, ac grauiter olentes. Montanū au*tem odoratius, ſpica breui ac mutila, odore cypero uicino, cæteras habens* Syriaci *dotes. Eſt & genus quoddam cui* Sampharitico *nomen locus indidit, frutice breui, in magnas ſe ſpargens ſpicas, candidiore interim medio caule, hircorum uirus ſupra modum redolente, quod improbatũr.* Madefactum *uendi ſolet. quod uitium ex eo deprehenditur, quòd candida ſit ſpica, & ſqualida, nulloq; puluere obſita.* Adulteratur *ſtibio cum aqua aut palmeo uino, inſpiſſationis ponderisq; cauſa inſpirato.* Intueri au*tem oportet ſi lutum radicibus inſideat, & incerniculo. puluerem excutere, eluendis manibus utilem.* Vim ha*bent excalfactoriam & exiccantem.* Vrinam *mouent. aluum potu ſiſtunt. uuluæ profluuia, ſaniemq; appoſita ſupprimunt.* Nauſeæ *ex aqua frigida auxiliantur, & ſtomachi roſionibus, inflationi, iecinori, regio morbo, renum uitijs. Aquæ autem incoctæ fotu ad inſeſſum, uuluæ inflammationibus medentur. ad glabras oculorum genas ualent: ſiquidem eas ad denſiorem pilum reducunt. perfuſis humore corporibus inſparguntur.* Miſcentur an*tidotis, & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinam, & cum uino in paſtillos coacta.*

Nardum Celticum. Cap. VII.

C*Elticum nardum naſcitur in* Liguriæ Alpibus, *ſaliunca patrio nomine appellatum, prouenitq; in Iſtria.*

Iſtria. Exiguè fruticat, & cum radicibus in manuales fa-ſciculos componitur. Folia habet oblonga, colore in fla-uum languido, florē luteum. Cauliculorū & radicū dun-taxat uſus eſt, & odoris ſuauitas. unde pridie faſciculos aqua abluere expedit, & exempta terra pauito ſolo atq; humenti ſubiecta charta reponere, poſtridie repurgare. ſiquidem utile, cum aceroſo alienoq; propter humoris uim non excutitur. Adulteratur impoſita herba ſimili, quæ hirculus uocatur, ab odoris grauitate: ſed facilis co-gnitio. nanque herba candidior eſt, ſine cauliculo, mino-ribus folijs, radice neque amara, neque odorata, uti ue-rum nardum eſt. Itaque radices atque cauliculi, abiectis folijs triti ſecernuntur, uino excipiuntur, digerunturq; in paſtillos, & ita fictili nouo diligenter operto, aſſerua-ri debent. Laudatur maximè recens, iucundi odoris, ra-dice numeroſa cohærens, plenum, nec fragile. Ad eadem quæ Syriacum pollet: ſed uehementius urinam cit, & ſtomacho utilius eſt. Inflammationibus iecinoris, & fel-le ſuffuſis auxiliatur. Contra ſtomachi inflationes, cum abſinthij decocto bibitur: item aduerſus lienem, renum & ueſicæ uitia, & uenenatos ictus, ex uino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia unguenta.

Montanum nardum. Cap. VIII.

MOntanum nardum, quod ab aliquibus thylaci-tis & niris appellatur, in Cilicia & Syria na-ſcitur, ſurculo & folijs eryngio ſimilibus, minoribus, mi-nimè tamen ſpinoſis aſperiſq;. Radicibus binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu haſtulæ regiæ, ſed lon-gè gra-

gè gracilioribus,& longè minoribus. Neque caulem, neque fructum, neq; florem profert. Ad eadem ad quæ Celticum efficax.

Aſarum. Cap. IX.

ASarum, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardum appellant, hederæ folijs, minoribus multò, rotundioribusq;, floribus cytini, hyoſcyami, purpureis, inter folia proxime radicem emicantibus, odoratis, in quibus ſemen acinoſum. Cauliculos habet anguloſos, aſperos & molles: radices numeroſas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini non diſsimiles, longè tamen graciliores, odoratas, excalfacientes, & quæ linguã uehementer mordent. Excalfactoriam uim habet. urinam cit. hydropicis & uetuſto coxendicũ dolori prodeſt. Radices ſenis drachmis ex aqua mulſa potæ, menſes trahunt, & ueratri albi modo purgant. In unguenta additur. Vmbroſis montibus prouenit, ſed plurimum in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ Iuſtinienſi agro.

Phu. Cap. X.

PHu, quod & aliqui ſylueſtre nardum appellant, naſcitur in Ponto, folio oluſatri, aut elaphoboſci, caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram uergente, geniculis intercepto, floribus narciſſo proximis, maioribus, teneris, & ex albicante purpureis: radice ſuperius ad digiti minoris craſsitudinem, ex obliquo uilloſa in nigri ueratri aut iunci odorati modum: capillamentis inuicem contextis, flaueſcentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum æmulantibus. Excalfacit: urinam

urinam mouet,ſi ſicca potui detur. Decoctū eadem præſtare poteſt.ad lateris etiam dolorem efficax.menſes cit. antidotis inſeritur. Adulteratur radice ruſci ammiſta:ſed maleficium deprehenditur: quoniam hæc dura eſt, & frangenti contumax,ſine ulla odoris gratia.

Malabathrum. Cap. XI.

M*Alabathrum arbitrantur aliqui eſſe Indici nardi folium,falſi quadam odoris cognatione. permulta enim nardum olent,quemadmodum phu,aſarum, neris.ſecus autem res ſe habet. Nanq; malabathrum folium ſui generis eſt, quod Indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo innatans aquis, ſine radice. Id collectum ſtatim lino tranſſuitur,& ſiccatum reconditur. Tradunt ſiccatis æſtiuo feruore aquis,humum aridis fruticibus uri: quod ubi non euenerit,ne amplius quidem renaſci. Laudatur recens,ex candido nigricans,integrum, nec fragile, odore caput feriens, quod diu in ſua ui odore permaneat,& nardum ſapore imitetur,nullo ſalis guſtu. Infirmum uerò & minutim contuſum,præſertim ſi carioſum uirus olet,uitioſum eſt. Eaſdem nardo ſortitur uires, ſed efficacius omnia præſtat. Vrinam uehementius ciet, ac ſtomacho magis prodeſt malabathri uis. Lippitudinibus inflammationibusq; tritum & in uino feruefactum commodè illinitur. ſubditum linguæ,oris halitum & ſuauitatem commendat. Veſtium quoq; odorem interpoſitū ſeruat,& ab eroſione tuetur.*

Caſia. Cap. XII.

C*Aſia,cuius complura ſunt genera,iuxta odorif-*

ram Arabiam gignitur, craßi corticis ſarmento, folijs piperis. Eligenda eſt fulueſcens, pulchri coloris, coralij æmula, perquàm anguſta, longa, craſſa, & fiſtuloſa, guſtu mordens, & cum aliquanto feruore adſtringens, aromatica, uinoſo odore, cuiuſmodi eſt quæ ab incolis achy appellatur, ab Alexandriæ negotiatoribus daphnitis. Huic præfertur craſſa, purpurea, & nigricans, Zigir cognomine, quæ roſam odore imitatur, præcipui in medicina uſus. Secundum locum tenet antedicta. Tertia, cui Muſeletico blaſto, id eſt, germini, cognomen eſt. Reliquæ uiles, & quæ aphemum dicitur, nigra, inſuauis; cortice tenui, ac rimoſo: & quæ darca & citto uocitatur barbaro nomine. Similior huic eſt pſeudocaſia, quàm ut explicari poßit. quæ guſtu coarguitur, cum nec acris, nec odorata ſit, hærentemq́; medullæ corticem habeat. Inuenitur etiam lata quædam fiſtula, mollis, leuis, ſurculoſa, quæ antedictæ præfertur. Damnatur candicans, ſcabra, hircinũ uirus redolens, & quæ tenui fiſtula & ſcabra cute ſit. Vim obtinet calfaciendi, urinam ciendi, ſiccandi, & leniter aſtringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum, quæ præſtandæ claritatis gratia cõcinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit cum melle illita. menſes trahit. contra uiperarum ictus pota auxiliatur. aduerſus inteſtinas inflammationes omneis, & renum uitia, pota proficit. Fœminis in ſolio deſidentibus, aut ſuffimentis, prodeſt ad dilatationem uuluæ. Ea duplo pondere medicamentis mixta, cinnamomi uicem ſupplet, ſi ipſum deſit: nam eoſdem effectus præbet, ad plurima perquàm utilis.

Cinna-

Cinnamomum. Cap. XIII.

Cinnamomi genera plura, patrium ſibi nomen uendicantia. Præfertur tamen Moſyliticum, quòd caſiæ, cui Moſyliti nomen eſt, aliquam refrat effigiem. Sed in eo genere recens, nigrum, ex uinoſo in cinereum uergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perquàm iucundè olens. Optimi ferè indicium, iucundi odoris proprietate conſtat. Inuenitur enim cum optimo, eoq; quod peculiare eſt, odor rutæ aut cardamomo proximus. Inſuper acre, mordens, & cum calfactione quadantenus ſalſum, quod non citò confricanti aſperum, aut frianti lanuginoſum, leuibus tamen internodijs appareat. Si certior fieri uoles, uellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſcemodi probatio: nanq; fragmenta miſcellanea quædam eſſe uidentur. Quæ autem melius ſpirant, ſuo halitu cum nares primum conſuluntur, olfactum explentia, deterioris dignotionem impediunt. Eſt etiamnum montanum, craſſum, pumilum, fulueſcens admodum. Tertium à Moſylitico perquàm ſuauiter olet, nigrum, fruticoſum, paucis intercedentibus geniculis. Quartũ, fungoſum, candicans, aſpectu tuberoſum, uile, ac friabile, magnã habens radicem, quæ caſiam planè repræſentat. Quintũ genus, odore nares feriens, ſubrufum, & cortice fuluæ caſiæ ſimile, tangenti firmũ, minus neruoſum, denſa radice firmatũ. Iis quæ thuris, caſiæ, myrti, aut amomi odorẽ ſpirant, minus ſuauitatis ineſt. Deligito ſcabrum, album, rugoſum: at læue, & lignoſum circa radicem, ut inutile, reijcito. Eſt etiãnum ſimile aliud, cui

pſeudocinnamomo cognomen eſt, uile, inualidi odoris, ſo lutarumq́; uirium. Vocatur etiam Zingiber, cum tamen ſit xylocinnamomũ, præbens quandam cinnamomi faciem. Eſt autem lignoſum cinnamomum, ſarmenta longa robuſtaq́; ferens, odore longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomũ, à cinnamomo genere differre dicant, quòd à natura eius abhorreat. Cinnamomum omne excalfacit, emollit, & concoquit. urinam ciet. tam menſes quàm partus potum aut ex myrrha impoſitũ pellit. contra beſtias quæ uirus eiaculantur, uenenaq́; conuenit. caliginem pupillis oculorum obuerſantem diſcutit. craßitiem extenuat. lentigines & uitia cutis in facie ex melle illitum detergit. contra tuſſes, defluxiones, aquam ſubter cutem fuſam, renum uitia, & urinæ difficultatem efficax eſt. unguentis precioſis inſeri ſolet. & in ſumma, magni ad omnia uſus. Tritum uino excipitur, umbraq́; ſiccatũ, quò diutius eduret, reconditur. Eſt & quoddam cinnamomum, quod aliqui pſeudocinnamomum appellant, perquàm denſo atq; craſſo ſarmento, longè tamen inualidus cinnamomo, & odore & guſtu.

Amomum. Cap. XIIII.

AMomum exiguè fruticat, ex ligno ſe cõuoluens in racemi modum, flore, ceu candidæ uiolæ, paruo: folijs uitis albæ ſimilibus. Laudatur quammaximè Armeniacum, fuluo auri colore, ligno ſubrufo, ualde odorato. Medicum, quoniam in campeſtribus & aquoſis enaſcitur, infirmius eſſe conſtat. Eſt autem magnum, ſubuiride, tactu tenerũ, frutice uenoſo, odore origani. Ponticum

ticum uero ſubrufum, paruum, fragile, racemoſum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidum uel ſubrubrum, quod nec aſtrictum cohæreat, nec conuoluatur, ſed ſolutum diffundatur, ſeminis plenum, uuis paruis ſimile, graue, odoratū, modò cariem non contraxerit, acre, guſtu mordens, ſimplici colore nō euariante. Vim habet calfaciendi, aſtringendi, exiccandi. Somnū allicit, & illitum fronti, doloris ſenſum aufert. inflammationes & meliceridas concoquit, diſcutitq́. iuuat quos ſcorpius percuſſit, ex ocimo illitum. & podagricis confert. inflammationes oculorum uiſcerumq́ lenit ex uua paſſa. ad uuluarum uitia in peſſis, aut inſeſſionibus utile eſt. decoctum iecinori, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiſcetur, & precioſiſſimis unguentis. Adulteratur herba amomo ſimili, quæ amomis uocatur, ſed ſine odore, ſine fructu. naſcitur in Armenia, flore origani. Quare in huiuſcemodi probationibus fragmenta fugienda ſunt: eligenda autem, quæ ab una radice integros ſurculos emittunt.

Coſtus. Cap. XV.

PRæcellit *Arabicus, candidus, leuis, eximia odoris ſuauitate. Secundum locum ſibi uendicat Indicus, leuis, uber, ut ferula niger. Tertius eſt Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus eſt recens, albus, abundè plenus, denſus, aridus, à teredinibus non eroſus, ſine graueolentia, guſtu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria. urinam ciet. menſes pellit. uitijs quæ uuluam malè habent, tam impoſitu quàm fotu & ſuffitu auxilia-*

tur. Contra uiperarũ morſus ſextantem bibere prodeſt: item aduerſus pectoris dolores, cõuulſa, inflationesq́;, ex uino & abſinthio. uenerem ex mulſo ſtimulat. latas uentris tineas ex aqua pellit. horroribus ex oleo, ante febriũ acceſsiones, & neruorũ reſolutionibus oblinitur. uitia cutis in facie, cum aqua uel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt qui admiſtis helenij Comageni præduris radicibus, adulterent. quod deprehenſu facile eſt. ſiquidem neq; guſtu feruet helenium, neque ualidum odorem uibrat, ut caput tentare poſsit.

Odoratus iuncus. Cap. XVI.

ODoratus iuncus, in Africa & Arabia naſcitur. Laudatiſsimus ex Nabathæa: proximus Arabicus, quem aliqui Babyloniũ cognominãt, alij teuchitin: peſsimus ex Africa. Eligendus eſt rufus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmentis, qui manibus confricando roſæ odorem emittit. igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicisq́; eſt uſus. Vim urinæ ciundæ habet. menſes pellit. diſcutit inflationes. caput aggrauat, modicè aſtringit, cõminuit, excoquit, ac uenarũ ſpiracula laxat. Flos eius in potu utilis ſanguinẽ reijcientibus, doloribus ſtomachi, pulmonis, iecinoris, & renũ. miſcetur antidotis. Radix aſtringentior eſt. ideo faſtidijs ſtomachi, hydropicis, conuulſis, drachma una cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum uuluæ inflammationibus, ad deſidentium fotus, utile eſt.

Calamus odoratus. Cap. XVII.

CAlamus odoratus in India naſcitur. melior eſt fuluus,

uus, denſe geniculatus, & qui aſſuloſe frangitur, plena araneorũ fiſtula, albicans, lentus in mandendo, et aſtringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Vrinam potu ciet. quare cum graminis aut apij ſemine coctus, in aquæ ſubter cutem fuſæ morbo, renum uitijs, ſtillicidio urinæ, ruptisq́;, cõmode bibitur. menſes & potu & appoſitu pellit. tußi ſuffitu medetur per ſe, aut ex reſina terebinthina, hauſto per arundinem fumo. ad muliebres inſeſſus decoquitur, & clyſteribus imponitur. Suffitionibus, malagmatisq́; odoris gratia commiſcetur.

Balſamum. Cap. XVIII.

BAlſamum, arbor albæ uiolæ, lycij, ſiue pyracanthæ magnitudine conſpicitur. Folium rutæ proximum, longè candidius, perpetuò uirens: in Iudæa ſolum quadam ualle & Aegypto naſcens: his differens modis, ſcabritia, proceritate, gracilitate. Quod igitur tenui & capillacea coma eſt, theriſtum uocant, quaſi demeßile. fortaßis quoniam ob gracilitatem facile demetatur. Aeſtiuis ſub ortu Canis ardoribus, arbos unguibus ferreis inciditur, manatq́; è plaga ſuccus, quem opobalſamum uocant: ſed tam exiguo ſtillatu, ut annis ſingulis, ne plures quidem quàm ſeni ſeptémue congij cogantur. inibiq́; pondus duplo rependitur argento. Succi probatio eſt, ut ſit recens, ualidi odoris, ſyncerus, non ad acorem uergens, dilui facilis, læuis, aſtringens, ac modicè mordens guſtu. Sed uariè uitiatur, miſto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentiſci, balani unguento: item ſuſino, metopio, melle aut Cypria cera liquida. quod maleficiũ facilè deprehen-

ditur. Nanq; merus in laneam ueſtem fuſus, neq; maculã facit, neq; ſi eluatur notam relinquit: uitiatus autẽ inhæret. & lac inſtillatus coagulat, quod adulteratus non efficit. Quinetiã ſyncerus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloreq; lacteſcit: uitiatus uerò olei modo innatat, ſe cõuoluens, aut in ſtellæ modum diffundens. Syncerus ſeneſcens craſſeſcit, deteriorq; redditur. Hallucinãtur, qui aqua concretum peſſum ire, & ad ima ſidêre arbitrantur, poſtea diſsipatum ſupernatare. E ligni genere, quod xylobalſamum uocant, probatur recens, ſarmento tenui, fuluum, odoratum, quadam tenus opobalſamum ſpirans. Neceſſarius etiam ſeminis erumpit uſus. quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderoſum, mordens guſtu, feruens in ore, modicè opobalſamum olens. Adulteratur ſemine hyperico ſimili, quod à Petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, uirium ignauia, ſapore piperis. Efficaciſsima uis ineſt ſucco, & quammaximè calfaciens. abſtergit quæ tenebras oculorũ pupillis offundunt. medetur perfrictionibus uuluæ, cum roſaceo cerato appoſitus. menſes quoq;, ſecundas, et partus extrahit. horrores illitu diſcutit. ulcera ſordida expurgat, & cruda concoquit. urinã potu ciet. ægrè ſpirantibus prodeſt. datur in lacte contra aconitum hauſtum, aut ſerpentium ictus. miſcetur acopis, malagmatis, & antidotis. In ſumma, præcipua autoritas ſucco, ſecunda ſemini, minima ligno. Semen commodè potui datur doloribus lateris, pulmonum uitijs, tuſsi, iſchiadicis, comitialibus, uertiginoſis, orthopnoicis, urinæ difficultati, torminibus ac ſerpentũ

morſi-

morſibus ad muliebres ſuffitus perquàm utile eſt. uuluã aperit in deſeßionibus balnearum decoctum, & humorem euocat. Lignum eaſdem habet uires, aliquanto minores. ex aqua potum cruditatibus, torminoſis, uulſis, uenenatorum ictibus opitulatur. urinam cit. ad capitis uulnera cum ſicca Iri conuenit. ſquammas oßium extrahit, & ad unguentorum ſpiſſamenta additur.

Aſpalathus. Cap. XIX.

ASpalathus, alijs eryſiſceptron, frutex eſt ſurculoſus, multis ſpinis horrens. naſcitur in Iſtro, Niſyro, Syria, & Rhodiorum inſula. quo ad unguentorum ſpiſſamenta pigmentarij utuntur. Optimus eſt grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram uergens, denſus, odoratus, guſtatu amarus. Eſt & alterum genus candidum, lignoſum, ſine odore, quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum aſtrictione obtinet. unde decoctum cum uino ad tetra oris ulcera colluenda conuenit. ad nomas genitalium, & ſordida ulcera infunditur. ſubiectum in peſſo, partum extrahit. aluum ſiſtit eius decoctum. & ſanguinis reiectionem potu cohibet. urinæ difficultatem inflationesq; diſcutit.

Muſcus. Cap. XX.

BRyon, id eſt, muſcus, à quibuſdam ſplachnon appellatur. in cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimũ eſt cedrinum: proximũ populneum. in quo genere candidum & odoratius præſtat, nigricans improbatur. Aſtringendi uim habet. Decoctum inſidentium uuluis utile, unguento balanino, oleisq; inſpiſſandi

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Helenium. Cap. XXVI.

HElenium folia habet uerbaſci anguſtioris folij, aſperiora, oblonga: caulem quibuſdam in locis non emittit: radicem ſubalbidam, interdum ſubrufam, odoratam, ſubacrem, uegetam, magnam, ex qua agnatæ propagines liliorum aut ari modo ſeruntur. Montibus in umbroſis, ſiccoq́; ſolo prouenit. Foditur æſtate radix, particulatimq́; diſſecta ſiccatur. Potum radicis decoctũ menſes & urinas ciet. ipſaq́; in eclegmate ex melle prodeſt tußi, orthopnϾ, ruptis, conuulſis, inflationibus, & ſerpentium morſibus. In ſumma excalfaciens. Folia ex uino cocta utiliter iſchiadicis illinuntur. Helenium ſtomacho utile in paſſo conditum: ſiquidem ſalgamarij paululum ſiccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in ſapam conijciunt, & ad uſus recondunt. trita potaq́; ad cruentas excreationes efficax eſt. Alterum Helenij genus in Aegypto gigni Crateuas tradit. herba eſt cubitalibus ramulis, ſerpylli modo per humum repentibus, folijs lenticulæ circa ramos, ſed longioribus crebriſq́;, radice pallida, digiti minoris craßitudine, per ima tenui, ſupernè craſſa, cortice nigro. Naſcitur in maritimis collibusq́;. Radix una in uino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur.

Omphacinum, oleumq́. Cap. XXVII.

OLeum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos uſus rectè ualentibus accommodatiſsimũ. omphacinum id appellatur. Præſtat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale unguentorum compoſitionibus

idoneum intelligitur. Stomacho utile eſt, quòd aſtringat. gingiuas contrahit. dentes firmat, ſi contineatur in ore. ſudores cohibet. & quo uetuſtius ac pinguius, eò ad medicamenta aptius eſt. Et, ut reliqua in cõmune dicantur, omne oleum calfacit. emollit uentrem. à perfrictionibus corpus tuetur, ipſumq́; promptius ad obeunda munera reddit. aluum emollit. ulcerantium uenenorum uires permiſtum hebetat. contra uenena datur, aſſiduè potum redditumq́; uomitionibus. ſoluit aluum heminæ menſura cum pari ptiſanæ ſucco aut aqua potum. ad tormina calidum ſimul decocta ruta tribus ſextarijs in potu datur. uentris animalia pellit. idem maximè ilei inteſtini morbo laborantibus infunditur. uetus magis calfacit et uehementius diſcutit. oculorum claritati ſublitum confert. Si uetuſti non ſit occaſio, in uaſe decoquitur ad mellis craſſitudinem, ut uetuſtatem repræſentet.

Oleum ſyluestris oliuæ. Cap. XXVIII.

OLeum quod ſylueſtres oliuæ fundunt, uehementer adſtringit, & ad ſanorũ uſus ſecundũ ſibi locum uendicat. In doloribus capitis utiliter pro roſaceo ſubſtituitur. ſudores arcet. defluentes capillos inhibet. furfures, ulcera capitis manãtia, ſcabiem, lepraſq́; abſtergit. tardius canitiem ſentiunt, qui eo quotidie perunguntur.

Candidũ oleum fit hoc modo: Album colore, nec anniculo uetuſtius, in nouũ fictile oris patuli funditur, centum heminarũ menſura, et ſub ſolem media quaq; die concha refunditur, ex altoq; demittitur, ut aſſidua deuolutione, ictuq; agitatũ reſpumet: octaua die fœnũgræcum mundum

teis,doloresq́; dentium,non aliud efficacius.

Cyphi. Cap. XXIIII.

C*Yphi thymiamatis compoſitio eſt, dicata dijs, qua abundè Aegyptij ſacerdotes utuntur. In antidota miſceri ſolet. ſuſpirioſis datur in potu. Permultæ componendi rationes,quarum una hæc eſt: Sumito cyperi dimidium ſextarium, cum pari baccarum iuniperi adultæ modo: uuæ paſſæ pinguis, exemptis uinaceis,minas duodecim: reſinæ repurgatæ minas quinque: calami & iunci odoratorum, & aſpalathi, ſingulorum minam: myrrhæ duodecim: uini ueteris ſextarios nouem, cum duabus mellis minis. uuam paſſam detractis uinaceis tuſam,cum uino & myrrha ſubigito: cætera tuſa & cribrata adijcito. die uno humorē cōbibere ſinito, dein mel coquito,dum ſibi glutinis aſciſcat craßitudinem. eliquatam reſinam accuratè permiſceto cum reliquis diligenter contritis,& in fictile uas recondito.*

Crocum. Cap. XXV.

C*Rocum,optimū in medendi uſu Coryceū,recens, & boni coloris, paulum candidi gerens in capreolo,oblongū,omnibus ſuis partibus conſtans, non fragile, plenū,à quo detractū eſt nihil,quod madefactū manus inficit,nec ſitum redolet,aut cariem ſentit,ſubacre.ſin huius generis nō eſt,aut uetus,aut humore perfuſum creditur. Secundus locus datur Coryceo,è tractu Lyciæ cōtermino.Tertius Lycio è monte Olympo.dein ex Aegibus Aetoliæ.Cyrenaicū & Centuripinū inter Sicilica omnia uiribus infirmius eſt.Omniū natura oleracea.Itali tamen*

ob ſucci copiam, & coloris uenuſtatem, tingendis mortarijs dicauerunt. quibus de cauſis magno uenditur. Vtiliſsimum in medicina quod antè deſcripſimus. Adulteratur immiſto crocomagmate tuſo, atq; etiam ſæpe ſublitu: contrita, quò pondus adijciatur, ſimul argenti ſpuma, aut plumbagine. ſed maleficiũ declarat inſidens puluis, præſertim ſi defrutum in odorando ſubolet. Theſſalus ipſum tantum odoratum eſſe uoluit. Alij exitioſum, tribus drachmis ex aqua potis. Proculdubio uim coquendi, emolliendi, atq; ſubſtringendi habet. urinam cit. Elegantem colorem præſtat. qui ex paſſo biberint, crapulam nõ ſentient. oculorum fluxiones illitum cum humano lacte, cohibet. additur in potiones, quæ interaneorum cauſa temperantur. ad uuluæ etiam ſedisq; cataplaſmata, utiliter inditur. uenerem ſtimulat. uergentes ad ignem ſacrum inflammationes mulcet. auricularijs collectionibus utile. Quò facilius conteratur, in calido fictili ſole ſiccari oportet, celeriterq; uerſari. Vrinam mouet radix ex paſſo pota. *Fit etiam expreſsis unguenti crocini odoramentis, & in formas digeſtis, quod crocomagma uocant. Optimũ eſt odoratum, modicè myrrham olens, graue, nigrum, ligni expers, læue, ſubamarũ, quod madefactum croci colorem reddit, guſtatumq; uehementer dentes ac linguam inficit, multis durans annis: quale eſt quod à Syria defertur. Habet ſuas uires ad delenda quæ caliginem oculis obuerſant. urinam cit, calfacit, concoquit, & emollit. uires croci proportione quadã tenus repræſentat, quandoquidem plurimã croci partem ſibi crocomagma uendicat.*

dum quinquaginta denariorū pondere, calida aqua made factum donec emolleſcat, in ſupradictum oleum deijcitur, ita ne extillet aqua. poſtea tedæ præpinguis piceæ, aſſulatim cæſæ æquale pondus adijcitur, & tranſactis octo diebus, oleum concha mouetur. Vbi candorē cōtraxerit, in uas nouum uetere uino affuſum recondi debet, ſubſtratis ſertulæ Campanæ corollis drachmas undecim pendentibus, cū pari iridis pōdere: ſin minus, rurſus ſoli mandandum, & idem munus obeundum, uſq; dum inalbeſcat.

Sicyonium. Cap. XXIX.

S*Icyonij componendi ratio hæc eſt: In lebetem oris lati ſtanno inductum, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderūt, congius unus, aquæ ſemicongius. leui id igne coquitur, leniter mouēdo. at ubi bis efferbuit, & ſubtracto igne refrixit, innatans oleum concha decapulatur, & adiecta noua aqua cōſtrueſcit. & reliquis ut diximus peractis reponitur. In Sicyonia maximè fieri cōſueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriā ad quendam uſq; modum uim habet. Febri ac neruorū uitijs prodeſt. fœminæ ad cōmendandum faciei nitorem eo utuntur.*

Strigmenta balnearum. Cap. XXX.

S*Trigmenta à balneis calfaciunt, molliunt, diſcutiūt. ad ſedis rimas & condylomata illinuntur. Illa uerò quæ ex palæſtris puluerem ſibi aſciuerunt, in ſordis ſpeciem redacta, articulorū nodos impoſita adiuuant. ischiadicis in fotus aut malagmatis locū, calida cōmodè ſufficiuntur. deraſæ gymnaſiorū parietibus ſimulacriſq; ſordes calfaciunt. tubercula, quæ ægrè ad coctionē perducūtur.*

ram Arabiam gignitur, craſsi corticis ſarmento, folijs piperis. Eligenda eſt fulueſcens, pulchri coloris, coralij æmula, perquàm anguſta, longa, craſſa, & fiſtuloſa, guſtu mordens, & cum aliquanto feruore adſtringens, aromatica, uinoſo odore, cuiuſmodi eſt quæ ab incolis achy appellatur, ab Alexandriæ negotiatoribus daphnitis. Huic præfertur craſſa, purpurea, & nigricans, Zigir cognomine, quæ roſam odore imitatur, præcipui in medicina uſus. Secundum locum tenet antedicta. Tertia, cui Muſeletico blaſto, id eſt, germini, cognomen eſt. Reliquæ uiles, & quæ aphemum dicitur, nigra, inſuauis, cortice tenui, ac rimoſo: & quæ darca & citto uocitatur barbaro nomine. Similior huic eſt pſeudocaſia, quàm ut explicari poßit. quæ guſtu coarguitur, cum nec acris, nec odorata ſit, hærentemq́; medullæ corticem habeat. Inuenitur etiam lata quædam fiſtula, mollis, leuis, ſurculoſa, quæ antedictæ præfertur. Damnatur candicans, ſcabra, hircinũ uirus redolens, & quæ tenui fiſtula & ſcabra cute ſit. Vim obtinet calfaciendi, urinam ciendi, ſiccandi, & leniter aſtringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum, quæ præſtandæ claritatis gratia cõcinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit cum melle illita. menſes trahit. contra uiperarum ictus pota auxiliatur. aduerſus inteſtinas inflammationes omneis, & renum uitia, pota proficit. Fœminis in ſolio deſidentibus, aut ſuffimentis, prodeſt ad dilatationem uuluæ. Ea duplo pondere medicamentis mixta, cinnamomi uicem ſupplet, ſi ipſum deſit: nam eoſdem effectus præbet, ad plurima perquàm utilis.

Cinna-

Cinnamomum. Cap. XIII.

CInnamomi genera plura, patrium ſibi nomen uendicantia. Præfertur tamen Moſyliticum, quòd caſiæ, cui Moſyliti nomen eſt, aliquam referat effigiem. Sed in eo genere recens, nigrum, ex uinoſo in cinereum uergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perquàm iucundè olens. Optimi ferè indicium, iucundi odoris proprietate conſtat. Inuenitur enim cum optimo, eoq́; quod peculiare eſt, odor rutæ aut cardamomo proximus. Inſuper acre, mordens, & cum calfactione quadantenus ſalſum, quod non citò confricanti aſperum, aut frianti lanuginoſum, leuibus tamen internodijs appareat. Si certior fieri uoles, uellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſcemodi probatio: nanq; fragmenta miſcellanea quædam eſſe uidentur. Quæ autem melius ſpirant, ſuo halitu cum nares primum conſuluntur, olfactum explentia, deterioris dignotionem impediunt. Eſt etiamnum montanum, craſſum, pumilum, fulueſcens admodum. Tertium à Moſylitico perquàm ſuauiter olet, nigrum, fruticoſum, paucis intercedentibus geniculis. Quartũ, fungoſum, candicans, aſpectu tuberoſum, uile, ac friabile, magnã habens radicem, quæ caſiam planè repræſentat. Quintũ genus, odore nares feriens, ſubrufum, & cortice fuluæ caſiæ ſimile, tangenti firmũ, minus neruoſum, denſa radice firmatũ. Iis quæ thuris, caſiæ, myrti, aut amomi odorẽ ſpirant, minus ſuauitatis ineſt. Deligito ſcabrum, album, rugoſum: at læue, & lignoſum circa radicem, ut inutile, reijcito. Eſt etiãnum ſimile aliud, cui

pſeudocinnamomo cognomen eſt,uile,inualidi odoris,ſolutarumq́; uirium.Vocatur etiam Zingiber, cum tamen ſit xylocinnamomũ, præbens quandam cinnamomi faciem.Eſt autem lignoſum cinnamomum,ſarmenta longa robuſtaq́; ferens,odore longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomũ, à cinnamomo genere differre dicant,quòd à natura eius abhorreat.Cinnamomum omne excalfacit,emollit,& concoquit.urinam ciet. tam menſes quàm partus potum aut ex myrrha impoſitũ pellit. contra beſtias quæ uirus eiaculantur,uenenaq́; conuenit. caliginem pupillis oculorum obuerſantem diſcutit. craßitiem extenuat. lentigines & uitia cutis in facie ex melle illitum detergit.contra tuſſes,defluxiones, aquam ſubter cutem fuſam,renum uitia,& urinæ difficultatem efficax eſt.unguentis precioſis inſeri ſolet. & in ſumma, magni ad omnia uſus.Tritum uino excipitur,umbraq́; ſiccatũ, quò diutius eduret, reconditur. Eſt & quoddam cinnamomum, quod aliqui pſeudocinnamomum appellant, perquàm denſo atq́; craſſo ſarmento, longè tamen inualidus cinnamomo,& odore & guſtu.

Amomum. Cap. XIIII.

AMomum exiguè fruticat, ex ligno ſe cõuoluens in racemi modum,flore,ceu candidæ uiolæ,paruo: folijs uitis albæ ſimilibus. Laudatur quammaximè Armeniacum,fuluo auri colore,ligno ſubruſo,ualde odorato.Medicum, quoniam in campeſtribus & aquoſis enaſcitur,infirmius eſſe conſtat.Eſt autem magnum,ſubuiride,tactu tenerũ,frutice uenoſo, odore origani. Ponticum

ticum uero ſubrufum, paruum, fragile, racemoſum, fru-ctu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidum uel ſubrubrum, quod nec aſtrictum cohæreat, nec conuoluatur, ſed ſolutum diffundatur, ſeminis plenum, uuis paruis ſimile, graue, odoratũ, modò cariem non contraxerit, acre, guſtu mordens, ſimplici colore nõ euariante. Vim habet calfaciendi, aſtringendi, exiccandi. Somnũ allicit, & illitum fronti, doloris ſenſum aufert. inflammationes & meliceridas concoquit, diſcutitq́;. iuuat quos ſcorpius percuſſit, ex ocimo illitum. & podagricis confert. inflammationes oculorum uiſcerumq́; lenit ex uua paſſa. ad uuluarum uitia in peßis, aut inſeßionibus utile eſt. decoctum iecinori, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiſcetur, & precioſißimis unguentis. Adulteratur herba amomo ſimili, quæ amomis uocatur, ſed ſine odore, ſine fructu. naſcitur in Armenia, flore origani. Quare in huiuſcemodi probationibus fragmenta fugienda ſunt: eligenda autem, quæ ab una radice integros ſurculos emittunt.

Coſtus. Cap. XV.

P*Ræcellit Arabicus, candidus, leuis, eximiâ odoris ſuauitate. Secundum locum ſibi uendicat Indicus, leuis, uber, ut ferula niger. Tertius eſt Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus eſt recens, albus, abundè plenus, denſus, aridus, à teredinibus non eroſus, ſine graueolentia, guſtu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria. urinam ciet. menſes pellit. uitijs quæ uuluam malè habent, tam impoſitu quàm fotu & ſuffitu auxilia-*

tur. Contra uiperarũ morſus ſextantem bibere prodeſt: item aduerſus pectoris dolores, cõuulſa, inflationesq́;, ex uino & abſinthio. uenerem ex mulſo ſtimulat. latas uentris tineas ex aqua pellit. horroribus ex oleo, ante febriũ acceßiones, & neruorũ reſolutionibus oblinitur. uitia cutis in facie, cum aqua uel melle illitus, emendat. Additur in antidota & malagmata. Sunt qui admiſtis helenij Comageni præduris radicibus, adulterent. quod deprehenſu facile eſt. ſiquidem neq; guſtu feruet helenium, neque ualidum odorem uibrat, ut caput tentare poßit.

Odoratus iuncus. Cap. XVI.

ODoratus iuncus, in Africa & Arabia naſcitur. Laudatißimus ex Nabathæa: proximus Arabicus, quem aliqui Babyloniũ cognominãt, alij teuchitin: peßimus ex Africa. Eligendus eſt rufus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmentis, qui manibus confricando roſæ odorem emittit. igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicisq́; eſt uſus. Vim urinæ ciundæ habet. menſes pellit. diſcutit inflationes. caput aggrauat, modicè aſtringit, cõminuit, excoquit, ac uenarũ ſpiracula laxat. Flos eius in potu utilis ſanguinẽ reijcientibus, doloribus ſtomachi, pulmonis, iecinoris, & renũ. miſcetur antidotis. Radix aſtringentior eſt. ideo faſtidijs ſtomachi, hydropicis, conuulſis, drachma una cum pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum uuluæ inflammationibus, ad deſidentium fotus, utile eſt.

Calamus odoratus. Cap. XVII.

CAlamus odoratus in India naſcitur. melior eſt fuluus,

uus, denſe geniculatus, & qui aſſuloſe frangitur, plena araneorũ fiſtula, albicans, lentus in mandendo, et aſtringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Vrinam potu ciet. quare cum graminis aut apij ſemine coctus, in aquæ ſubter cutem fuſæ morbo, renum uitijs, ſtillicidio urinæ, ruptisq́; cõmodè bibitur. menſes & potu & appoſitu pellit tuſsi ſuffitu medetur per ſe, aut ex reſina terebinthina, hauſto per arundinem fumo. ad muliebres inſeſſus decoquitur, & clyſteribus imponitur. Suffitionibus, malagmatisq́; odoris gratia commiſcetur.

Balſamum. Cap. XVIII.

B*Alſamum, arbor albæ uiolæ, lycij, ſiue pyracanthæ magnitudine conſpicitur.* Folium *rutæ proximum, longè candidius, perpetuò uirens: in* Iud*æa ſolum quadam ualle &* Aegypto *naſcens: his differens modis, ſcabritia, proceritate, gracilitate.* Q*uod igitur tenui & capillacea coma eſt, theriſtum uocant, quaſi demeßile. fortaßis quoniam ob gracilitatem facile demetatur.* Ae*ſtiuis ſub ortu* C*anis ardoribus, arbos unguibus ferreis inciditur, manatq́; è plaga ſuccus, quem opobalſamum uocant: ſed tam exiguo ſtillatu, ut annis ſingulis, ne plures quidem quàm ſeni ſeptémue congij cogantur. inibiq́; pondus duplo rependitur argento. Succi probatio eſt, ut ſit recens, ualidi odoris, ſyncerus, non ad acorem uergens, dilui facilis, læuis, aſtringens, ac modicè mordens guſtu. Sed uariè uitiatur, miſto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentiſci, balani unguento: item ſuſino, metopio, melle aut* C*ypria cera liquida. quod maleficiũ facilè deprehen-*

ditur. Nanq; merus in laneam ueſtem fuſus, neq; maculã facit, neq; ſi eluatur notam relinquit: uitiatus autẽ inhæret. & lac inſtillatus coagulat, quod adulteratus non efficit. Quinetiã ſyncerus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloreq; lacteſcit: uitiatus uerò olei modo innatat, ſe cõuoluens, aut in ſtellæ modum diffundens. Syncerus ſeneſcens craſſeſcit, deteriorq; redditur. Hallucinãtur, qui aqua concretum peſſum ire, & ad ima ſidêre arbitrantur, poſtea dißipatum ſupernatare. E ligni genere, quod xylobalſamum uocant, probatur recens, ſarmento tenui, fuluum, odoratum, quadam tenus opobalſamum ſpirans. Neceſſarius etiam ſeminis erumpit uſus. quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderoſum, mordens guſtu, feruens in ore, modicè opobalſamum olens. Adulteratur ſemine hyperico ſimili, quod à Petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, uirium ignauia, ſapore piperis. Efficacißima uis ineſt ſucco, & quammaximè calfaciens. abſtergit quæ tenebras oculorũ pupillis offundunt. medetur perfrictionibus uuluæ, cum roſaceo cerato appoſitus. menſes quoq;, ſecundas, et partus extrahit. horrores illitu diſcutit. ulcera ſordida expurgat, & cruda concoquit. urinã potu ciet. ægrè ſpirantibus prodeſt. datur in lacte contra aconitum hauſtum, aut ſerpentium ictus. miſcetur acopis, malagmatis, & antidotis. In ſumma, præcipua autoritas ſucco, ſecunda ſemini, minima ligno. Semen commodè potui datur doloribus lateris, pulmonum uitijs, tußi, iſchiadicis, comitialibus, uertiginoſis, orthopnoicis, urinæ difficultati, torminibus ac ſerpentiũ

morſi-

morſibus ad muliebres ſuffitus perquàm utile eſt. uuluã aperit in deſeßionibus balnearum decoctum, & humorem euocat. Lignum eaſdem habet uires, aliquanto minores. ex aqua potum cruditatibus, torminoſis, uulſis, uenenatorum ictibus opitulatur. urinam cit. ad capitis uulnera cum ſicca Iri *conuenit. ſquammas oßium extrahit, & ad unguentorum ſpiſſamenta additur.*

Aſpalathus. Cap. XIX.

A*Spalathus, alijs eryſiſceptron, frutex eſt ſurculoſus, multis ſpinis horrens. naſcitur in* Iſtro, Niſyro, Syria, & Rhodiorum *inſula. quo ad unguentorum ſpiſſamenta pigmentarij utuntur. Optimus eſt grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram uergens, denſus, odoratus, guſtatu amarus. Eſt & alterum genus candidum, lignoſum, ſine odore, quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum aſtrictione obtinet. unde decoctum cum uino ad tetra oris ulcera colluenda conuenit. ad nomas genitalium, & ſordida ulcera infunditur. ſubiectum in peſſo, partum extrahit. aluum ſiſtit eius decoctum. & ſanguinis reiectionem potu cohibet. urinæ difficultatem inflationesq́; diſcutit.*

Muſcus. Cap. XX.

B*Ryon, id eſt, muſcus, à quibuſdam ſplachnon appellatur. in cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur.* Optimũ *eſt cedrinum: proximũ populneum. in quo genere candidum & odoratius præſtat, nigricans improbatur. Aſtringendi uim habet.* Decoctum *inſidentium uuluis utile. unguento balanino, oleisq́; inſpiſſandi*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Helenium. Cap. XXVI.

HElenium folia habet uerbaſci anguſtioris folij, aſperiora, oblonga: caulem quibuſdam in locis non emittit: radicem ſubalbidam, interdum ſubrufam, odoratam, ſubacrem, uegetam, magnam, ex qua agnatæ propagines liliorum aut ari modo ſeruntur. Montibus in umbroſis, ſiccoq; ſolo prouenit. Foditur æſtate radix, particulatimq; diſſecta ſiccatur. Potum radicis decoctũ menſes & urinas ciet. ipſaq; in eclegmate ex melle prodeſt tuſſi, orthopnœæ, ruptis, conuulſis, inflationibus, & ſerpentium morſibus. In ſumma excalfaciens. Folia ex uino cocta utiliter iſchiadicis illinuntur. Helenium ſtomacho utile in paſſo conditum: ſiquidem ſalgamarij paululum ſiccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in ſapam conijciunt, & ad uſus recondunt. trita potaq; ad cruentas excreationes efficax eſt. Alterum Helenij genus in Aegypto gigni Crateuas tradit. herba eſt cubitalibus ramulis, ſerpylli modo per humum repentibus, folijs lenticulæ circa ramos, ſed longioribus crebriſq;, radice pallida, digiti minoris craßitudine, per ima tenui, ſupernè craſſa, cortice nigro. Naſcitur in maritimis collibusq;. Radix una in uino epota, contra ſerpentium ictus auxiliatur.

Omphacinum, oleumq́;. Cap. XXVII.

OLeum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos uſus rectè ualentibus accommodatiſſimũ. omphacinum id appellatur. Præſtat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale unguentorum compoſitionibus

teis, doloresq́; dentium, non aliud efficacius.

Cyphi. Cap. XXIIII.

CYphi thymiamatis compoſitio eſt, dicata dijs, qua abundè Aegyptij ſacerdotes utuntur. In antidota miſceri ſolet. ſuſpirioſis datur in potu. Permultæ componendi rationes, quarum una hæc eſt: Sumito cyperi dimidium ſextarium, cum pari baccarum iuniperi adultæ modo: uuæ paſſæ pinguis, exemptis uinaceis, minas duodecim: reſinæ repurgatæ minas quinque: calami & iunci odoratorum, & aſpalathi, ſingulorum minam: myrrhæ duodecim: uini ueteris ſextarios nouem, cum duabus mellis minis. uuam paſſam detractis uinaceis tuſam, cum uino & myrrha ſubigito: cætera tuſa & cribrata adijcito. die uno humorē cōbibere ſinito, dein mel coquito, dum ſibi glutinis aſciſcat craßitudinem. eliquatam reſinam accuratè permiſceto cum reliquis diligenter contritis, & in fictile uas recondito.

Crocum. Cap. XXV.

CRocum, optimū in medendi uſu Corycеū, recens, & boni coloris, paulum candidi gerens in capreolo, oblongū, omnibus ſuis partibus conſtans, non fragile, plenū, à quo detractū eſt nihil, quod madefactū manus inficit, nec ſitum redolet, aut cariem ſentit, ſubacre. ſin huius generis nō eſt, aut uetus, aut humore perfuſum creditur. Secundus locus datur Coryceo, è tractu Lyciæ cōtermino. Tertius Lycio è monte Olympo. dein ex Aegibus Aetoliæ. Cyrenaicū & Centuripinū inter Sicilica omnia uiribus infirmius eſt. Omniū natura oleracea. Itali tamen

dum quinquaginta denariorũ pondere, calida aqua made factum donec emolleſcat, in ſupradictum oleum deijcitur, ita ne extillet aqua. poſtea tedæ præpinguis piceæ, aſſulatim cæſæ æquale pondus adijcitur, & tranſactis octo diebus, oleum concha mouetur. Vbi candorẽ cõtraxerit, in uas nouum uetere uino affuſum recondi debet, ſubſtratis ſertulæ Campanæ corollis drachmas undecim pendentibus, cũ pari iridis põdere: ſin minus, rurſus ſoli mandandum, & idem munus obeundum, uſq; dum inalbeſcat.

Sicyonium. Cap. XXIX.

SIcyonij componendi ratio hæc eſt: In lebetem oris lati ſtanno inductum, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderũt, congius unus, aquæ ſemicongius. leui id igne coquitur, leniter mouẽdo. at ubi bis efferbuit, & ſubtracto igne refrixit, innatans oleum concha decapulatur, & adiecta noua aqua cõſtrueſcit. & reliquis ut diximus peractis reponitur. In Sicyonia maximè fieri cõſueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriã ad quendam uſq; modum uim habet. Febri ac neruorũ uitijs prodeſt. fœminæ ad cõmendandum faciei nitorem eo utuntur.

Strigmenta balnearum. Cap. XXX.

STrigmenta à balneis calfaciunt, molliunt, diſcutiũt. ad ſedis rimas & condylomata illinuntur. Illa uerò quæ ex palæſtris puluerem ſibi aſciuerunt, in ſordis ſpeciem redacta, articulorũ nodos impoſita adiuuant. iſchiadicis in fotus aut malagmatis locũ, calida cõmodè ſufficiuntur. deraſæ gymnaſiorũ parietibus ſimulacriſq; ſordes calfaciunt. tubercula, quæ ægrè ad coctionẽ perducũtur.

diſsipant. deſquammatis & ulceribus ſenum proſunt.

Elæomeli. Cap. XXXI.

IN Palmyris Syriæ, quod elæomeli uocant, ex quodam caudice manat, oleum melle craſsius, ſapore dulci. Bilem, cruditatesq́; detrahit, ſextario cum una aquæ hemina dato. ſed qui ſumpſere, torpeſcunt & uiribus deficiuntur. quod minimè uereri oportet, uerũ crebrò excitare, ne ueterno preſsi ſomnos captent. Fit & oleum è pinguitudine ſurculorũ oleæ. optimũ uetus, craſſũ, pingue, non turbidum. calfacit. Priuatim caliginibus oculorũ illinitur. lepras, neruorumq́; dolores illitum emendat.

Cicinum oleum. Cap. XXXII.

CIcinum oleum hoc modo temperatur: Maturi ricini qua uoles quantitate torrido ſole flacceſcũt, & uuarũ more inſtrati tantiſper inſolãtur, dum ueſtiens cortex fractus decidat. caro colligitur, et cõiecta in pilam diligenter tunditur. poſtea in lebetẽ ſtanno illitũ, qui aquam habeat, demittitur, ſubiectoq́; igni ferueſcunt. & ubi inſitum prorſus humorẽ reddiderũt, ſublato ab igni uaſe, innatans oleum concha tollitur & reconditur. Sed in Aegypto, ubi largior increbuit uſus, longè ſecus fieri ſolet. Nam repurgatos ricinos molæ mandant, & accuratè molitos per ſportulam torculo exprimũt. Tum quidem ema turuerũt ricini, cum cõtinentibus orbiculis exuuntur. Ad pſoras, et ulcera capitis manantia ualet. prodeſt ſedis inflammationibus, uuluis cõuerſis atq; præcluſis: item inde coris cicatricibus, et auriũ doloribus. emplaſtra efficaciora reddit additũ. potu aquã aluo extrahit, uentris animalia pellit.

Amygda

Amygdalinum. Cap. XXXIII.

AMygdalinum oleum, quod aliqui metopium uocant, hoc fit modo: Semodius ex amaris nucibus repurgatis ſiccatisq́;, in pila ligneo piſtillo leniter tunditur in offas, aquæ quæ ferbuerit ſextarius adijcitur, & ubi dimidia hora humorem hauſerit, uehementius quàm antea tunditur, mox tabellis premitur, et quod digitis hæſit, concha excipitur. Preſsis nucibus rurſum hemina aquæ inſpergitur, & poſtquam ebiberint, idem opus proſequendũ. Singulas heminas reddunt ſinguli modij. Contra uuluarum dolores, ſtrangulatus, conuerſiones, & eorundem locorum inflammationes efficax eſt. uitijs renũ, calculoſis, difficili urinæ, ſuſpirioſis, lienoſisq́; proficit. dolores capitis, grauitatẽ auditus, ſonos incertos, tinnitusq́; diſcutit. maculas & uitia cutis tollit è facie, & eam erugat cum melle, radice lilij & Cypria cera aut roſaceo cerato. & oculorum hebetudines emendat. ulcera capitis manantia & furfures cum uino abſtergit.

Balaninum. Cap. XXXIIII.

SImili modo fit balaninũ oleum, quod repurgat maculas, lentigines, uaros, & cicatrices nigras. aluum ſoluit. ſtomacho aduerſatur. cõtra aurium dolorẽ, ſonos, & tinnitus auxilio eſt, cum anſerino adipe inſtillatũ. Similis ſeſamini ratio. Fit etiam è nuce iuglande oleũ, quod caryinum uocant. Eandem uim habet quam Balaninum.

Hyoſcyaminum. Cap. XXXV.

HYoſcyaminũ ſic fit: Semen candidum, recens ac ſiccum tunditur, & calida aſpergitur aqua, ut in

amygdalino diximus. dumq́; inſolatur, ſiccatæ, quæ ſub manu ſunt, partes cum reliqua maſſa permiſceantur. hoc autem fieri oportet dum nigreſcat et grauiter oleat. mox preſſum atq; excolatum reconditur. Ad aurium dolores efficax eſt, peßis miſcetur. ad emolliendum utile. Fit & è grano gnidio purgato & tuſo. Vis ei aluum ſoluere potu. Non ſecus cnicinũ oleum temperatur, cui facultas eadem eſt quæ facto è gnidio grano, uerum inualidior.

Rhaphaninũ è rhaphani ſemine fieri ſolet, cæterorum more. Phthiriaſes mala ualetudine contractas tollit. ſcabrities cutis in facie emendat. Ad obſonia utuntur Aegyptij. Melanthinum idem quod rhaphaninũ poteſt. Tritum ſinapis ſemen, & calida aqua madefactum, adiecto poſtea oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax eſt. transfert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

Myrteum. Cap. XXXVI.

MYrtei faciundi ratio hæc eſt: E myrto nigra ſylueſtri, aut ſatiua, foliorũ mollißima quæq; tuſa premuntur. ſucco pares omphacini olei portiones adijciuntur, ſubiectiśq; carbonibus inferueſcunt donec contoquantur. innatans oleũ deraditur. Sed longè facilior hæc compoſitio: Tenera folia cõtuſa coquuntur in oleo & aqua, & quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleum folia in ſole macerãt: alij prius oleum inſpiſſant malicorio, cupreſſo, cypero & iunco odorato. Efficacius eſt amarũ guſtu, & oleoſum, uiride, translucens, et olens myrtum. Aſtringit & indurat. ideo medicamentis miſcetur quæ cicatricem obducunt. prodeſt ulceribus in capite manantibus.

nantibus, ambuſtis igni, & papularũ eruptionibus. Facit ad attrita & furfures, ſedis rimas, condylomata, articulos laxatos. corporis ſudores compeſcit, & omnia quæ ad ſtrictionem inſpiſſationemq́; deſiderant.

Laurinum. Cap. XXXVII.

LAurinum fit hoc modo: Lauri baccæ cum maturæ ſunt, in aqua coquuntur: ſiquidem ex obducto cortice quandam pinguitudinem reddunt, quæ manibus ſubacta concha excipitur. Alij omphacinum prius oleum cypero, iunco odorato, & calamo inſpiſſant, deinde tenera lauri folia concoquunt. alij etiam baccas, donec oleum odorem contraxerit. alij ſtyracem & myrtum addunt. Optima laurus ad id latifolia & montana. Oleum laurinum utilius quò recentius, quóque uiridius colore, amariſsimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliens. uenarum ſpiracula aperit. laſsitudines diſcutit. omnibus neruorum uitijs, algoribus, deſtillationibus, aurium doloribus, malis renum frigore contractis, illitum non aliud iuuantius. attamen potum nauſeam parit.

Lentiſcinum. Cap, XXXVIII.

SImilis lentiſcini ratio. Nam è maturo fructu temperatur, factis prius ſpiſſamentis, ut in laurino diximus. hoc ſcabiē iumentorũ canumq́; ſanat. utiliſsimũ peſſis, acopis, et leprarũ medicamētis. ſudores cohibet. Nec ſecus terebinthinũ fieri ſolet. quod refrigerat et aſtringit.

Maſtichinum. Cap. XXXIX.

MAſtichinum è trita fit maſtiche. quod contra omnia uuluæ mala efficax eſt. mediocriter calfacit,

aſtringit, & emollit. aduerſus prominentes ſtomachi duritias, cœliacorum, dyſentericorumq́; cruciatus utile. faciem emaculat, & colorem nitidum facit. optimũ in Chio inſula componitur.

Vnguentorum compoſitio. Cap. XL.

DE ratione unguentorum conſequenter tractandum exiſtimauimus, quandoquidem ea in nonnullis corporum uitijs, aut medicamentis miſta, aut corpori perfuſa, aut naribus obiecta, plurimum proſunt. in quorum probationibus conſulere nares oportet, an ea oleant ex quibus temperantur: optimum huiuſcemodi iudiciũ. quod in quibuſdã planè obſeruari nõ poteſt, propter ea quæ admiſcentur odore cæteris præualentia: ut in amaracino & crocino, telino, & pleriſq; alijs, quæ crebra circa hæc meditatione experiri conueniet.

Roſaceum. Cap. XLI.

ROſaceum ſic fit: Iunci odorati quinque libras & beſſem tundito, & ſubactas aqua in uiginti olei libris & quincunce ſubinde mouendo, coquito. dumq́; per colaueris, in olei libras uiginti et quincuncem, adijcito roſas non madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identidem moueto: interdiu premens, ſinito nocte tota macerari, poſtea exprimito, & ubi recrementũ peſſum ierit, mutato uaſe, in craterem melle illitum recondito. Cæterũ roſas quæ antea preſſæ fuerũt, in labellũ demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, iterũ premito, eritq́; ſecundariũ oleum. Quòd ſi tertias uſq;, quartáſue perfuſiones infundens exprimere uoles,

ſecunda-

ſecundarium fiet, tertiarium, et quartarium unguentum. Sed quoties id feceris, uaſa melle oblini debent. Si uerò ſecũdam infuſionem inſtituere libet, in expreſſum oleum, numero pari recentes roſas, nullo humore imbutas inijcito. manibus melle præmadefactis, agitans premito. & iterum, tertio aut quarto. ſimili modo exprimens facito. totiesq; recenteis roſas detractis unguibus immittito. fiet enim ita oleum multo ualidius. nam ſepties oleum roſarum infuſionem admittit, nec amplius. prelum melle perungatur. oleum à ſucco diligenter ſecerni oportet. nam ſi minimum quid relinquatur, unguentum corrumpet. Alij autem detractis unguibus, roſas tantum oleo macerant in ſole hoc modo: Roſæ *quæ ſelibram pondere æquant, in ſextario olei diebus octo madeſcunt, & uſq; tertiam perfuſionem quadraginta diebus inſolantur, et ſic oleum reconditur.* Alij *calamo, aut aſpalatho prius olei ſpiſſamenta faciunt. Alij coloris cauſa anchuſam admiſcent, & ſalem, quo minus oleat.* Vim *aſtringendi & refrigerandi obtinet. fomentis & cataplaſmatibus utile.* Potum *ſoluit aluum. ſtomachi ardorem reſtringit. ulcera caua replet, & mulcet, quæ cacoëthe uocantur. ulceribus in capite manantibus, atq; feruidis eruptionibus illinitur. caput dolens eo perfunditur. dentes inter initia doloris collui prodeſt. ad genarũ duritias illitum efficax eſt. ad laceßita interanea & concitatas uuluas utilißimè ſubijcitur.*

Elatinum. Cap. XLIII.

F*racta elate tuſa & ſcarificata, in labellum deijcitur. omphacinũ oleum triduo infunditur, mox per*

ſportulam exprimitur. uerum pares eſſe debent utriuſq; portiones, dein mundo uaſe ad uſus reconditur. Viribus roſaceo proportione reſpondet. aluum tamen nõ mollit.

Melinum. Cap. XLIIII.

MElinum hoc modo temperatur: Olei congius, decem aquæ ſextarijs admiſcetur. Adijcitur elatæ palmarum fractæ quadrans, & iunci odorati uncia, quæ die uno macerata coquuntur, mox in uas oris patuli oleum excolatur, & indita arundinacea crate, aut uetuſta tegete, cotonea mâla ſuperponuntur, & ueſtimentis operta tantiſper inibi reſident, dum malorum uires ad ſe oleum alliciat. Aliqui cotonea, decem dierum ſpacio operimentis inuoluunt, ut contineatur odoris ſuauitas, nec euaneſcat. poſtea biduo macerata oleo exprimuntur, oleumq; reconditur. Id uim refrigeratoriam & aſtringentem habet. Contra ſcabioſa ulcera & quæ ſerpunt, ac furfures, perniunculoſq; effectum præbet. exulceratis uuluis infunditur. citatam urinam ſiſtit infuſum. ſudores cohibet. contra cantharidas, bupreſtim, pinorum erucas, bibitur. Laudatur maximè quod cotonea mâla olet.

Oenanthini compoſitio. Cap. XLV.

OEnanthe è labruſca, optimè olens poſtquam emarcuit, deiecta in omphacinum oleum mouetur, uoluiturq;, & cum biduo manſerit, exprimitur, & reconditur. Aſtringit, proximum roſaceo effectum præbens: ſed aluum non reſoluit, aut mollit. Probatiſſimum eſt quod odore œnanthen refert.

Telini

Telini componendi ratio. Cap. XLVI.

FOenigræci libræ quinq;, calami libra una, cypiri libræ duæ, olei libris nouem, ſeptenis diebus macerantur, quotidie ter mouentur, poſtea premũtur, & reponuntur. Aliqui *pro calamo cardamomũ ſubſtituũt, & cypiri loco xylobalſamũ macerant.* Alij *oleo antea his odoribus ſpiſſato fœnumgræcũ macerantes exprimũt.* Hoc *telinũ abſceſſus emollit, & cõcoquit. omnibus uuluarum duritijs magnopere cõuenit. fœminis difficile pariẽtibus ſubijcitur, ubi præ excretis humoribus loci ſiccitatẽ contraxerunt. ſedis inflãmationes lenit. teneſmo ſubditũ prodeſt. ulcera capitis manantia furfureſq; expurgat. ambuſtis & pernionibus addita cera proficit. uitia cutis in facie emendat. pigmentis ad conciliandũ faciei nitorem inſeritur.* Eligi *oportet recens, quod nõ uehementer fœnigræci odorem præ ſe ferat, et manus abſtergat, ſapore ex dulci in amarum inclinato: tale enim optimũ iudicatur.*

Sampſuchini compoſitio. Cap. XLVII.

SErpylli, caſiæ, abrotoni, florum ſiſymbrij, frondiũ myrti, ſampſuchi ſingulæ portiones, quadam pro uiribus ipſorũ cõiectatione, unà tunduntur, atq; is omphacini olei modus adijcitur, qui madentiũ uires nõ euincat. hæc poſt quatriduum exprimũtur. denuò noua alia, ſimili menſura & æquali tempore macerata premũtur, ita enim ualidius reddi ſolet. Eligi *oportet ſampſuchũ colore ex atro uiridi, plurimũ redolens, mediocriter acre.* Vim *habet acrẽ, calfactoriã, extenuantẽ. aduerſus uuluæ præcluſiones, conuerſioneſq; efficax eſt. menſes & ſecundas*

& partus extrahit. uuluæ ſtrangulatus recreat. lumborũ inguinumq; dolores lenit. ſed cum melle uti eo præſtat; quandoquidem uehementi aſtrictione locos indurat. laßi tudines illitum diſcutit. in opiſthotonicorum, uulſorumq; cataplaſmata utilißimè additur.

Ocimini compoſitio. Cap. XLVIII.

OCiminum oleum fit ut cyprinum: Ocimi folia de- cerpta librarum undecim & beßis pondo, die no ctuq; uiginti olei libris macerato, premito, colato, cumq; exhauſeris quallum, rurſus parem olei modum fundito, & exprimito. Vocatur autem id ſecundariũ, nam tertiæ perfuſionis non eſt capax. Deinde recens ocimum æqua- li pondere, ut in roſaceo diximus, rurſus maceratur, & cum tanto temporis ſpacio maduerit, exprimitur, & o- leum recõditur. quod ſi in animo fuerit ter aut quater ma defacere, ſemper ocimũ recens addes. Poteſt ex ompha- cino confici, ſed illo modo melius. Idem quod ſampſuchi num poteſt, ſed inefficacius.*

Abrotonini compoſitio. Cap. XLIX.

OLei cyprini odoribus imbuti libris nouẽ & quin- cunce, foliorum abrotoni libras octo die noctuq; madefactas, premito. quòd ſi in longum tempus oleum ue lis aſſeruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, & ma cerata exprimes. Calfacit. ad uuluæ duritias præcluſio- nesq; efficax eſt. menſtrua & ſecundas pellit.

Anethini compoſitio. Cap. L.

OLei libris octo & dodrante, florum anethi libras undecim & beſſem, maceratas in oleo die una, manibus

manibus premito, & recondito. quod ſi iterum perfunde re uelis, recentes anethi flores conſimiliter madefacito. Vuluarum duritias emollit. uenarum ſpiracula laxat. contra horrores febrium circuitu redeuntes auxiliatur. calfacit enim, & laſſitudines diſcutit. prodeſt articulorum doloribus.

Suſinum. Cap. LI.

SVſinum, quod alij lilinum appellãt, ſic temperatur: Olei libræ nouem cum quincũce, calami libræ quinque & quadrans, myrrhæ unciæ quinq;, permixto odorifero uino decoquuntur, & colato oleo, cardamomi tuſi & cœleſti aqua madefacti libræ tres & ſemis macerantur, premunturq;. tres libræ cum ſemiſſe ſpiſſati olei aſſumuntur. mille lilia decerptis folijs, in latum, non tamen profundum, labellum demittuntur. iniectum oleum, manibus melle perunctis agitatur. die noctuq; conquieſcũt, & in pyxidem matutinis exprimuntur. quod defluet oleum, protinus ab aqua, quæ ſimul expreſſa fuerat, colo incerni oportet. non enim, ut roſaceum, moram tolerat, nam concalfactum feruet & computreſcit: quare ſæpius decapulandum, uaſa melle illinenda, tenuis ſal inſpargendus, & ſi qua ſordes uaſis faucibus hæſit, eximenda. Odoramentis iam expreſsis ex quaſillo in labellum transfuſis, rurſum olei prius odoribus imbuendi, quod primum pondus æquet, & cardamomi tuſi drachmæ decem conijciuntur. Hæc manibus ſcitè preſſa, interiecta breui mora exprimũtur. quod profluit, repurgatur. tertio eadem infunduntur, adiecto cardamomo & ſale, & manibus

melle madefactis. Longè optimum erit quod prius exprimitur. ſecundum quod ſequitur. tertium locum ſibi uendicat quod nouiſsimũ prodit. denuò in mille lilia euulſis folijs expreſſum primò oleum infunditur. tum eadem ratione proſequendum, idemq́; faciendum ut prius, addito cardamomo, dein expreſſo: & quo frequentius recentia lilia maceraueris, eo ualidius unguentum efficies. Denique cum factum abundè uidebitur, ſingulis compoſitionibus miſcere cõuenit myrrhæ quamoptimæ duas & ſeptuaginta drachmas, & croci decem, cardamomi quinq; & ſeptuaginta. croci uerò & cinnamomi pares portiones tunduntur, & cribratæ in lutram cum aqua demittũtur, expreſſumq́; primò unguentũ infunditur, & paulò pòſt excipiũtur uaſculis ſiccis, myrrha aut gummi antea perfuſis, & croco, melle & aqua madefactis. eadem fiunt in altera aut tertia expreſsione. aliqui ſimplex ex balanino, alióue oleo, & lilijs componunt. Optimum eſſe conſtat in Phœnice, mox Aegypto factum. Sed cum primis laudatur quod lilia redolet. Excalfacit, emollit, uuluæ præcluſiones, & collectiones aperit. utiliſsimũ ad muliebria mala. ulcera in capite manantia, feruidas eruptiones, uaros, furfuresq́; emendat. uibices cicatricesq́; celerrimè ad colorem reducit, ita ut ſæpe fallant. in ſumma extenuat. potum bilem per aluum extrahit. urinam ciet. ſed ſtomacho alienum eſt, & nauſeam parit.

Narciſsinum. Cap. LII.

NArciſsini olei ſpiſſamenta ita fiũt: Sex libræ aſpalathi cum ſextante tunduntur. olei eloti libræ ſeptuagin

ptuaginta cũ uncijs quinq; aſſumũtur. Aſpalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur: quo exempto, calamus quinq; libris & beſſe adijcitur, cum myrrhæ glẽba contunditur, cribrataq́; ac uino ueteri odorato immiſta decoquitur. ſimulac autem cum ijs efferbuerit, eximitur. refrigeratum oleum excolatur. cuius portio in labellum mittitur. flores narciſsi quamplurimi conijciuntur, qui bidui ſpacio, ut in ſuſino dictum eſt, permoti exprimuntur. Oleum ſubinde decapulandum, ſiquidem celerrimè putredinem ſentit. Valet hoc ad emolliendas uuluæ duritias, præcluſionesq́;. ſed capitis dolores facit.

Crocinum. Cap. LIII.

CVm crocinũ cõponere uoles, prius olei, ut in ſuſino diximus, ſpiſſamenta facies, eiſdem põderibus & menſuris. cuius olei libras treis & ſemiſſem, croci unciam unã aſſumes. identidẽ quotidie moueto, et ſexta die quàm hoc aßiduò peregeris, oleum à croco colis incernito: eidem croco parem olei modũ adijcito, moue triduo, dein cõtuſæ myrrhæ atq; cribratæ drachmas quadraginta permiſceto, & in pilo agitatũ recõdito. Aliqui oleo aromatibus ad cyprinũ imbuto in crocini cõpoſitione utuntur. Optimũ eſt quod abundè crocum ſpirat, in medendi uſu expetitũ. Proximũ quod myrrhã refert. Calfacit. ſomnũ allicit. quare perſæpe phreniticis ſubuenit, perfuſum, aut naribus admotum, aut illitum. pus mouet. ulcera purgat. contra uuluæ duritias atq; præcluſiones, & ulcera quæ cacoëthe uocantur, prodeſt, cum croco, cera, medulla, duplicato olei pondere: cõcoquit enim, emollit, hu

mectat, & permulcet. ad oculorũ glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem proportione reſpondent butyrinum, onychinum & ſtyracinum, quæ etſi nominibus diſtant, uiribus & compoſitione cognata ſunt.

Cyprini ſpiſſamentum. Cap. LIIII.

OLei omphacini eloti pars una, aquæ cœleſtis tantundem cum ſemiſſe. cuius una parte oleum diluitur, altera adijciendis odoramentis admiſcetur. dein aſſumptis aſpalathi libris quinq; & ſemiſſe, calami libris ſex & ſemiſſe, myrrhæ libra una, cardamomi libris tribus & dodrante, olei libris nouem, & uncijs quinque. Aſpalathus tuſus & aqua affuſus decoquitur in oleo, donec conſtrueſcat. myrrha autẽ uino uetere odorifero ſubacta, contuſusq; ſimul calamus, digerũtur in offulas, quæ exempto aſpalatho immittũtur, & ubi efferbuerint, ſublato aheno, oleum percolatur. Cardamomum tuſum reliqua aqua aſperſum infunditur, ſpatha agitatur, nulla, dum refrixerit, interpellatione. Poſt hæc colato oleo, in uigintiocto libras olei, floris liguſtri, quod cyprum uocant, ſex & quadraginta libræ cum beſſe inſtillãtur. quæ ſufficienter madefactæ per ſportulam exprimũtur. quòd ſi copioſius deſideretur, idem recentium florum pondus iniectum ſimili modo prematur. & iterum aut tertio ſi quis uelit, madefacere poterit, & ita reddetur efficacius. Eligi oportet bonum, quod cum odoris ſuauitate nares feriat. Aliqui cinnamomum addunt. Calfacit. emollit. ora uenarum adaperit. uuluæ neruorumq; uitijs cõuenit: pleuriticis, fractisq; per ſe uel cerato immiſſum. malagmatis

imponi

imponi ſolet, quæ opiſthotonicis, angina laborantibus, inflammationiq; inguinum opitulantur. item in acopa adijcitur.

Irini ſpiſſamentum. Cap. LV.

SPathæ quàminutiſſimè contuſæ ſex libras cum beſſe, in tribus & ſeptuaginta libris & quincunce olei, æreo uaſe, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorem acceperit. poſtea in capulam melle oblitam colato. ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primo temperatur, iride ex oleo inſpiſſato macerata, ut ſcripſimus. Sed alia eſt componendi ratio: In olei ſeptuaginta libris & quincunce, xylobalſami, ut dictum eſt, contuſi, libras quinq; & ſextantem excoquito. poſtea detracto xylobalſamo nouem libras & dextantem adijcito, et myrrhæ glebam uetere uino odorato perfuſam, & in olei ita odoribus imbuti quatuordecim libris, totidem tuſæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, ſtrenuè & uehementer diſtringito. quòd ſi uis ualidius fieri, par pondus iterũ ac tertio ſimiliter maceratum exprimito. Longè optimũ eſt quod ſolam irin olet, quale eſt in Perga Pamphiliæ, et Elide Achaiæ natum. Vim habet calfactoriam atq; emollientem. cruſtas adimit. ſordida ulcera & putrida purgat. confert fœminis uuluæ cauſarijs. item inflammationibus eiuſdem atq; præcluſionibus. partus eijcit. hæmorrhoidas recludit. contra aurium ſonitus ex aceto, ruta & amaris nucibus, prodeſt. diuturnis deſtillationibus. naribus illitum, & contra grauεolentia earum ulcera, quas ozænas uocant, auxiliatur. aluum purgat cyathus epo-

tus. facit ad ilei cruciatus. urinam mouet. difficileis uomitiones adiuuat, perunctis eo digitis et immiſsis, uel ijs quæ ad uomitum ciendum induntur. anginæ etiam illinitur, aut ex aqua mulſa gargarizatur. item contra arteriæ ſcabritiam. datur ijs qui cicutam, coriandrũ, aut uenena fungorum hauſerunt.

Gleucinum. Cap. LVI.

GLeucinum abſolutè conſtat omphacino oleo, iunco odorato, calamo, celtica nardo, ſpatha, aſpalatho, ſertula campana, coſto, & muſto, circũdatis interim uinaceis uaſi, quod aromata, uinum & oleum conceperat. Tricenis diebus, bis in die mouetur, poſtea expreſſum oleum reconditur. Calfacit, emollit, remittit. horroribus & neruorum uuluæq; uitijs auxiliatur omni acopo iuuantius, quippe quod emolliat.

Amaracinum. Cap. LVII.

AMaracinum longè optimum in Cyzico fieri ſolet ex omphacino & balanino, ſpiſſamentis è xylobalſamo, iunco odorato, & calamo factis, conditisq; amaraci, coſti, amomi, nardi, caſiæ, carpobalſami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quò precioſius fiat, cinnamomum addunt. Mel autem & uinum aſſumuntur, hoc in uaſorũ illitionem, illud ad cogendas tuſorum aromatum offas. Amaracinum calfacit, ſoporem mouet, uenarum ſpiracula aperit, emollit, ſeruorem excitat, urinam cit, putrilaginibus ac fiſtulis perquam utile: necnon humentibus hernijs, poſtquam medica manus operam ſuam impenderit. cruſtas, & tetra ulcera, quæ theriomata uocant, rumpit. difficili

difficili urinæ, illita ſede, & eius inflammationibus auxiliatur. hæmorrhoidas illitu ſoluit. uuluæ ſubditum menſtruos curſus euocat. duritias, ac uuluæ tumores diſcutit. uulneratis neruis, muſculis confert, laneo centunculo modicè madefactum & impoſitum.

Megalinum. Cap. LVIII.

F*Actitabatur olim megalinum, ſed nunc compoſitio exoleuit & prorſus obliterata eſt: cuius ad hiſtoriæ complementũ meminiſſe non fuit alienum. Miſtura cum amaracino eadem erat, ſed reſina exuperabat, hac tantum ratione differens. Quare leuiter emollit. Reſina unguentis, neq; tutelæ neque uoluptatis gratia adijcitur, ſed coloris craſſamentiq; cauſa. Ea tantiſper coquitur, dum deſinat olere: cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de reſina diſſeremus.*

Hedychroum. Cap. LIX.

Q*Vod hedychroon uocant, in Co fieri ſolet, eiſdem prædium uiribus & miſturis, quibus amaracinum, ſed ſuauius ſpirat.*

Metopium. Cap. LX.

F*It in Aegypto unguentum, quod metopion patrio nomine appellatur, propter galbani miſtionem. nam lignum in quo galbanum enaſcitur, metopion uocant. conſtat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, uino, myrrha, balſami ſemine, galbano & reſina. probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomũ & myrrham, quàm galbanũ reſipiat. Calfacit uehemẽter, et adurit, atq; extrahit, ora*

uenarum aperit, ulcera purgat, extrahitq́;. ad præciſos neruos, & muſculos, ad hernias humore cõtractas, cum erodentibus medicamẽtis efficax eſt. ceratis & malagmatis inſeritur. horroribus, cõuulſisq́;, præſertim quibus ceruix in ſcapulas deiecta, & retrorſum contracta eſt, utile habetur. ſudores ciet, uuluæ ſpiracula recludit, & eiuſdẽ duritias laxat. in ſumma, molliendi naturam habet.

Mendeſium. Cap. LXI.

MEndeſium conſtat balanino oleo, myrrha, caſia & reſina. Aliqui tamen poſt ſingulorum pondera, cinnamomi exiguum addunt, nullo cõpendio. nam quæ ſimul excocta non fuere, uim nullam exhibent. Similem metopio uim obtinet, ſed inferiorem multò.

Stacte. Cap. LXII.

STacte uocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum exigua aqua tuſæ, & organo expreſſæ. Ea perquàm odorata, ac precioſa eſt: atque unguentum per ſe facit, quod ſtacte nominatur. Maximè probatur quæ nullam olei miſtionem admiſit, cuius minima portio compos eſt uirium plurimarũ. Vim calfactoriam myrrhæ & calidis unguentis reſpondentem habet.

Cinnamominum. Cap. LXIII.

CInnamominum conſit è balanino oleo, & xylobalſami, calami, iunci odorati ſpiſſamentis, atque cinnamomi, & ſeminis balſamini ſuauitate condîtur, quadruplaq́; myrrhæ ad cinnamomũ portione. mel ad cogenda omnia adijcitur. Laudatur non acre, molli odore, planè myrrham redolens, craſſum, odoratũ, guſtu perquam amaro.

amaro. Id non à reſina, ſed myrrha, craſsitudinem obtinuit. reſina enim neq; amaritudinem præbet, neq; ullam odoris gratiam adijcit. uim habet admodum acrem, amaram, & calfacientem. Itaq; ora uenarum aperit. calfacit. diſcutit. diffundit. humores & ſpiritus attrahit. caput aggrauat. cōtra uuluæ uitia cum duplo oleo, cera, & medulla efficax eſt: ita enim ferè multum acrimoniæ exoleſcit, & quædam emolliendi uis contrahitur. alioqui adurit, & præ omnibus craßis unguentis indurat. facit mirū in modum ad fiſtulas & ulcera quæ putredinis uitium ſenſerunt. item ad hernias humidiores, carbunculos, febrium horrores, tremores, gangrænasq; cum cardamomo. aduerſus ſerpentium morſus illinitur. ſcorpionum & phalangiorum ictibus cum tritis großis imponitur.

Nardinum. Cap. LXIIII.

R*Atio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio, aut ſine eo fit. plerunq; autem balanino oleo, aut omphacino. iuncus odoratus ſpiſſamenti gratia adijcitur: ſicuti propter odoris ſuauitatē, coſtus, amomum, nardum, myrrha, balſamum. Laudatur tenue, non acre, nardi aridæ aut amomi odorem referens. Vis ei extenuans, acris. expurgat, excalfacit, abſterget humores, rarefacit. Hoc liquidum eſt, nec habet ſtrigmenti craßitudinem, niſi reſinā recipiat. Fit etiam ſimplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, coſto & nardo.*

Malabathrinum. Cap. LXV.

M*Alabathrinum ſpiſſamenta nardini habet. inſuper myrrhæ pluſculū additur. qua de cauſa cal-*

facit,crocino,aut amaracino uiribus reſpondens.

Iaſminum. Cap. LXVI.

APud Perſas fit, quod Iaſminum cognominatur, ex albis floribus uiolæ:quorum ſextans,in Italicum ſextarium ſeſamini olei demittitur,uiolis, ut in lilino diximus,uiciſſim permutatis. Apud Perſas inter epulandum uſurpatur odoris cauſa. Nam toti corpori conuenit, præſertim cum in balneas deſcenſum eſt. Sed his ópitulatur corporibus, quæ calfactionem, laxationemq; deſiderant.grauius enim ſpirat, quàm ut libénter à pleriſque recipiatur.

Myrrha. Cap. LXVII.

MYrrha lachryma eſt arboris,quæ in Arabia gignitur, Aegyptiæ ſpinæ non diſſimilis, è cuius uulnere defluit lachryma in ſubiectas tegetes. alia circũ caudicem concreſcit. Dicitur ex his aliqua pediaſimos, præpinguis, qua expreſſa,ſtacte emittitur. alia gabirea, pinguiſſima, læto & pingui ſolo naſcens. ea copioſam ſudat ſtacten. Omnium prima eſt quæ troglodytica appellatur, accepto cognomine ab loco, in quo prouenit, ſplendens, ſubuiridis, ac mordens. quinetiam legitur tenuis quædam,quæ à troglodytica ſecunda eſt,bdellij modo mollis,uerum odore grauiuſcula,apricis naſcens. Alia caucális cognominatur,præter modum exoleta,nigra,et retorrida. Omnium deterrima quæ ergaſima dicitur, pingui carens,cano ſitu obducta, acris, ad gummis imaginem uergens,& uiribus eius proxima. improbatur aminnea cognomine.ex ijs paſtilli fiũt,ſed è pinguibus pingues,

gues,& odorati: è ſicci oribus haudquaq̃ pingues, et inodorati. minus odore pollet quæ oleum nõ admiſit, cum in paſtillos digerebatur. Adulteratur macerato gũmi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda eſt recens, ſquallore obſita, leuis, undiq; concolor, quæ cõfracta uenas unguiũ modo candidas & læues oſtendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens. ſuperuacua & inutilis eſt ponderoſa, coloris picei. Calfacit. cohibet. ſoporem gignit. glutinat. ſiccat. aſtringit. uuluam emollit, & præcluſam aperit. menſes & partus celeriter extrahit, cum abſinthio, lupinorum cremore, uel ſucco rutæ admota. tuberculo fabæ deuoratur in uetere tuſſi, orthopnœa, in laterum pectoriſq; doloribus in alui profluuio, & dyſenteria. horrores diſcutit, duabus horis ante febrium acceſſiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua. ſubdita linguæ liquataq;, ſcabritiem arteriæ expolit. obtuſam uocem expedit. uentris tineas enecat. contra grauem oris halitũ manditur. & aduerſus alarum tædia, cum liquido alumine illinitur. gingiuas & dentes ſtabilit, colluto cum uino & oleo ore. uulnera capitis illitu glutinat. medetur fractis auribus, ac oſſibus nudatis, peruncta cum cochleæ carnibus. item purulentis auribus inflammatiſq; cum meconio, caſtorio, & glaucio: ad uaros autem cum caſia & melle illinitur. impetigines ex aceto purgat. defluentes capillos cum ladano & uino myrteo illita, firmat. diuturnas deſtillationes lenit, illitis pinna naribus. oculorũ ulcera complet. albugines tollit. caliginẽ diſcutit. ſcabritiẽ læuigat. fit è myrrha, perinde atq; thure, fuligo;

& ut poſtea oſtendemus, ad eadem conueniens. Bœotica myrrha, diſſecta radix eſt arboris cuiuſdam in Bœotia naſcentis. Melior eſt quæ myrrham odore repræſentat. uis ei calfactoria ineſt. emollit, diſcutitq́;. ſuffimentis cōmodiſsimè inſeritur.

Styrax. Cap. LXVIII.

STyrax lachryma eſt arboris mālo cotoneæ ſimilis. Præfertur ſordeſcens, flauus, reſinoſus, albicantibus grumis, quamplurimum in ſua odoris gratia permanens. qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. qualis è Catabalis, Piſsidia, & Cilicia deuehitur. Deterior niger, furfuroſus, friabilis, canoq́; ſitu obductus. Cæterum lachryma inuenitur gummiū ſimilitudine, perlucida, et myrrhæ æmula. uerum perpauca manat. Adulteratur ligni ſcobe, quam uermiculi erodentes excuſſerunt, melle, et iridis ſedimento, & quibuſdam alijs. Alij ceram aut adipem odoribus imbutum, flagrantiſsimis ſolibus cum ſtyrace ſubigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua uermiculos exprimūt, uænundantq́;. Styracem hunc, quoniam in uermiculorū ſpeciem contrahatur, ſcoleciten cognominant, quem tanquam ſyncerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiā: ſiquidem acer admodū eſt, qui adulterationis uitio caret. Styrax calfacit, emollit, & concoquit. medetur tuſsi, deſtillationibus, raucedini, grauedini, & interceptæ uoci. uuluæ præcluſæ duritiáue laboranti conuenit. cit menſes potu appoſituq́;. aluum leuiter mollit, ſi exiguum cum reſina terebinthina catapotij modo deuoretur. miſcetur utiliter diſcutien-

diſcutientibus malagmatis, acopiſq́;. adoletur autem & igni torretur, ut fiat ex eo, ueluti ex thure, fuligo, ad eadem conueniens ad quæ thuris fuligo. ex eo etiam in Syria ſtyracinum oleum componitur, quod calfacit uehementer, & emollit, uerum caput dolore afficit adgrauatq́;, & ſoporem adfert.

Bdellium. Cap. LXIX.

BDellium, alij bolchon appellant, alij madelcon, lachryma eſt ſaracenicæ arboris. Probatur guſtu amarum, translucidum, taurini glutinis in morem. intus pingue, liqueſcens facile, ligni ac ſordis expers, ſuffitu odoratum, ungui ſimile. Eſt etiamnum bdellij genus ſordidum, nigrum, uberioribus glebulis in offas conuolutũ, aſpalathi odore, ex India aduectum. defertur etiam à Petra oppido ſiccum, reſinoſum, liueſcens, ſed facultate ſecundum. Adulteratur gummi. ſed ita uitiatum non perinde guſtui amaritudinẽ repræſentat, nec uſqueadeo ſuffitionibus odoratum. calfacit & emollit duritias, & turgentia guttura, humidasq́; hernias diſcutit, cum ieiuna ſaliua dilutum. uuluæ ſpiracula laxat appoſitu & ſuffitu. & partus humiditatesq́; omneis extrahit. calculos potu comminuit. urinam mouet. tuſsientibus, à ſerpente percuſsis, utiliſsimè datur. ualet ad rupta, uulſa, laterum dolores, & diſcurſantes ſpiritus. malagmatis inſeritur, quæ contra duritias & neruorũ nodos proſunt. contuſum reſoluitur affuſo uino aut aqua calida.

Thus. Cap. LXX.

THus in ea gignitur Arabia, quæ thurifera cogno-

minatur. Primatũ tenet in eo genere maſculum, ſtagonias appellatũ, ſuapte natura rotundum. tale autem indiuiduum eſt, candidũ cum frangitur, intus pingue, in ſuffitu ſtatim ardens. Indicũ uerò fuluefcit, et colore liuet. ſed rotundum induſtria factitant. nam in quadrangulares formas diſſectum fictilibus uerſant, donec rotunditatẽ contrahat. uerum huiuſmodi thus tempore flaueſcit, quod atomum aut ſyagrum appellant. Secũdum locum habet Arabicum, & in Smilo naſcens, quod aliqui copiſcũ uocant, minus multò & fuluius. Eſt & genus aliud, cui amomitæ cognomen eſt, alioqui candidũ: quod dum mollitur, maſtiches more digitis cedit. Adulteratur in itinere, pini reſina & gummi: quod facilè deprehendi poteſt, ſiquidem ſuffitum gummi flammam non eiaculatur, & reſina in fumum euaneſcit, thus uerò ſtatim ardet. idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum et aſtringendum pollet. oculorũ caliginem diſcutit. caua ulcera complet, & ad cicatricem perducit. cruenta uulnera glutinat, infrenatq́; cunctas ſanguinis eruptiones, etiamſi cerebri membranis effluat. ulcera quæ cacoëthe uocantur, & ſedis & reliquarum partium permulcet tritum cum eo & lacte linamentum. formicantes uerrucas inter initia, impetiginesq́;, ex aceto & pice illitum, tollit. ambuſta igni, pernionesq́; cum ſuillo adipe aut anſerino, et ulcera in capite manantia cum nitro, ſi infricetur, ſanat. paronychijs cum melle, auribus fractis cum pice, medetur. ad reliquos aurium dolores cum dulci uino infunditur. inflammatæ à partu mammæ cum cimolia & roſacco magna utti-

gna utilitate perunguntur. additur ad arteriæ uiſcerumq́; medicamenta. prodeſt ſanguinis excreationi potum. ſed in ſecunda ualetudine hauſtum inſaniam mouet, & largius cum uino potum interficit. In fictili mundo thus crematur, flagrante glebula ſuccenſum à lucerna, donec exuratur. poſt perfectā uſtionē operire oportet uſq; dum reſtinguatur, ſic enim in cineres nō redigitur. Aliqui ollulam æneo uaſe cauo circa mediū perforato cingūt ad excipiendā fuliginē, ut in eius mentione mox oſtendemus. alij crudo fictili luto oblito, & in fornacē indito, cremāt. Fictili etiam nouo uiuacibus prunis torretur, dum nō amplius bullet, aut pinguitudinem uaporémue emittat: facile enim cōminuitur quod peruſtum non eſt.

Thuris cortex. Cap. LXXI.

PRæfertur thuris cortex craſſus, pinguis, odoratus, recens, læuis, minimè ſcaber, ſine membranis. Adulteratur admiſto pini aut nucis eius cortice. ſed horum index ignis eſt: ſiquidem reliqui cortices ſuffiti nequaquam incenduntur, ſed ſine odore fumum eructant. thuris uero cortex ardet, & cum odoris fragrantia uaporem eiaculatur. thuris modo uritur, & uis eadem quæ thuri, ſed ualidior aſtringentiorq́;. Quare potu cruentis excreationibus, uuluis fluxione laborantibus, in peſſo confert. ad cicatrices oculorum, et caua ſordesq́; efficax eſt. toſtus ſcabris lippitudinibus auxiliatur.

Manna thuris. Cap. LXXII.

MAnna thuris probatur candore, micarū frequentia, & puritate. Vim habet eandem quam &

thus, ſed inualidiuſculam. Sunt qui cribrata pini reſina, ac polline, aut cortice thuris contuſi adulterant. ſed hæc igne deprehenduntur. Neq; *enim æquè ſuffitu aërium uaporem, ſed fuliginoſum & impurum expuit, & permiſtum ſuaueolentiæ halitus uirus habet.*

Thuris fuligo. Cap. LXXIII.

F*Vliginem thuris ſic facito: Forcipicula, lucernis accenſas ſingulatim thuris glebas, in nouam fictilem ollam concauam imponito, & æreo uaſe in medio perforato, deterſa diligenter ſorde, obtegito. alteram admoueto, ex altera eius parte aut utraque, ſubiectis quaternûm digitorum altitudine lapillis, quò facilius perſpici queat, ſi urantur, et quà locus capax fuerit, glebulas alias ſupponito, & antea quàm prorſus prior gleba reſtinguatur, aliam imponito, donec ſufficientem fuliginem uidearis coëgiſſe. Continuò tamen externæ æramenti partes ſpongia, aqua frigida madefacta, abſtergantur: ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit, quæ alioqui per leuitatem decidua, thuris cineribus admiſcetur.* Deraſa *itaq; fuligine, cinis cremati thuris ſeorſum ſubſtrahendus eſt. idem opus, quoad ſatisfactum tibi uidebitur, obeundum.* Oculorũ *inflammationes mitigat. fluxiones ſuſpẽdit. ulcera purgat. caua explet. carcinomata ſiſtit.* Simili *modo è myrrha, reſina, ſtyrace, reliquiſq; lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.*

Picea & Pinus. Cap. LXXIIII.

P*Inus & Picea generi eidem aſcribuntur, ſed quandam flagitant ſpecierum diſtinctionem. arbores uulgo cogni-*

go cognitæ, quarum cortex aſtringit. prodeſt tritus & illitus intertrigini, ulceribus ſummum corpus occupantibus, ambuſtisq́; , cum ſpuma argenti & manna. ulcera delicatulorum acrimoniam recuſantium, cerato myrtino exceptus, ad cicatricem perducit. tritus cum ſutorio atramento ſerpentia cohibet. ſuffitu partus & ſecundas eijcit. potus aluum ſiſtit. urinam mouet. Folia *eorum trita et illita inflãmationes leniunt. uulnera ab inflammatione uindicant. trita autem & decocta in aceto, feruenti collutione, dentium dolores mulcent. hepaticis utilia ſunt, drachmæ pondere in aqua aut mulſa pota.* Pineæ *nucis cortex & folia potu idem præſtant.* Teda *earum particulatim ſecta ſi in aceto coquatur, & decocto dens colluatur, dolores leuat. ex his etiam fit ſpatha acoporũ peſſorumq́; compoſitionibus idonea. quinetiam earum crematarũ fuligo ad librarij atramenti confectionem excipitur. ea circumlitionibus efficaciſſimè imponitur, quibus palpebras ornant, coloremq́; mentiuntur, calliblephara Græci uocant. arroſis oculorum angulis, calloſis glabrisq́; genis, et collachrymationibus opitulatur.* Pityides *appellantur pinorum piceæq́; fructus, qui in conis inueniuntur.* Vim *ad ſtrictoriam habent, & aliquantum excalfacientem. tuſſi & pectoris uitijs auxiliantur, per ſe, aut ex melle ſumpti.* Nuces pineæ *cum repurgatæ manduntur, aut cum paſſo aut cucumeris ſemine bibuntur, urinam cient. acrimonias in renibus & ueſica hebetant. ſtomachi roſiones leniunt. datæ cum portulacæ ſucco, uirium infirmitatem roborant. corruptorũ quoq; humorũ labem obtun-*

dunt. Pineæ nuces integræ recenter arboribus decerptæ in paſſo frangũtur: et decoctæ, uetuſtæ tuſsi ac tabitudini conferũt, ſi quotidie ex eo liquore terni cyathi bibãtur.

Lentiſcus. Cap. LXXV.

LEntiſcus nota arbor eſt, cui uis ineſt aſtringendi. ſemini enim, folio, ramo, cortici, radicibuſq́; cognatæ inſunt uires. Liquamentũ autem ita fieri ſolet: Folia, cortex & radix in aqua coquuntur, & ubi abundè cocta refrigerataq́; ſunt, folia abijciuntur. aqua denuò coquitur, donec mellis habeat craſsitudinem. Lentiſcus ſua adſtringendi dote, ualet aduerſus ſanguinis reiectiones, alui profluuia, & dyſenterias in potu. item contra eruptionẽ ſanguinis è uulua, & eiuſdem aut ſedis procidentia. In totum acaciæ & hypociſthidis uicem repræſentat. idem facit ſuccus è tritis folijs. Decoctum fotu caua explet, et fracta oſſa ferruminat. uuluæ fluxiones ſiſtit. nomas arcet. urinam pellit. motus dentium collutione ſtabilit. Virentes ſurculi calamulorum uice dentibus repurgandis affricantur. Fit è ſemine oleum, quod prodeſt cum quid aſtringi opus eſt. Lentiſcus reſinam gignit, quæ lentiſcina cognominatur, & ab aliquibus maſtiche. Pota utilis eſt ſanguinem reijcientibus, & tuſsi ueteri. ſtomacho auxiliatur, ſed ructum mouet. additur in dentifricia & illitiones faciei, ad nitorem cuti conciliandum. palpebras oculis incommodas replicat. manducata halitum oris commendat. gingiuas contrahit. Optima & copioſiſsima in inſula Chio prouenit. Præfertur nitedulæ modo reſplendeſcens, & candore Tyrrhenicæ ceræ ſimilis, adulta, re-

ta, retorrida, friabilis, odorata, ſtridorem ædens. Viridis autem inferior eſt. Adulteratur thuris, reſinæq́; pineæ nucis miſtura.

Terebinthus. Cap. LXXVI.

TErebinthus cognita arbor eſt, cuius folia, & ſemen, & cortex aſtringunt, & ad eadem ad quæ lentiſcus conueniunt, ſimili parata modo ſumptaq́;. Fructus eſui aptus eſt, ſed ſtomacho aduerſatur. excalfacit. urinam mouet. uenerem excitat. contra phalangiorum morſus cõuenienter in uino bibitur. Reſina eius ex Arabia Petræa defertur. Prouenit etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Aphrica & Cycladibus inſulis. ſed præualet candida, perlucida, uitreo colore & in cæruleum uergente, odorata, terebinthũ olens. Terebinthina reſinas omnes antecedit. proxima lentiſcina, & è pinu, & abiete. has ſequitur è picea & pineis nucibus reſina. Natura omnibus calfacere, mollire, diſcutere, expurgare. tuſſi ac tabi conueniunt per ſe, aut in eclegmate ex melle. uitia pectoris expurgant. urinã cient. cruda cõcoquunt. uentrem emolliunt. palpebras commodiſſimè replicant. lepras tollunt, cum ærugine ac ſutorio atramẽto, nitroq́;. auribus ſaniem emanantibus cum melle & oleo. item in pruritu genitalium utiles. malagmatis, acopiſq́; admiſcentur. laterum doloribus per ſe, illitu & appoſitu auxilio ſunt.

Reſinæ aliæ. Cap. LXXVII.

LIquida reſina è pinu & picea, à Gallia & Hetruria conuehi ſolet: atque olim à Colophone petebatur, hinc Colophoniæ ſibi cognomentum uendicauit.

A Gallia quoq; ſubalpina: quam uernaculo nomine laricem appellant incolæ. Ea in linctu, & per ſe, magnopere prodeſt tuſsi ueteri. Colore inter ſe diſtant. ſiquidem alia candida eſt, alia oleoſa, alia mellei liquoris ſimilitudine, ut larigna. Cupreſſus etiam liquidam fundit reſinam, quæ ad eadem pollet. Quæ uerò aridarum generi aſcribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longè omnium odoratiſsima, tranſlucens, non retorrida, neq; diluta, quandam ceræ faciem præbens, & friabilis. E picea & abiete reſinæ cæteras antecedunt: odoratæ enim ſunt, atq; thus odore imitantur. Præſtantiores à Pityuſa inſula deferuntur, quæ ſecundum Hiſpaniam ſita eſt. Sed quæ è picea, nucibus pineis & cupreſſo manarunt, nihil ad illas, nec tantis uiribus potiuntur. Veruntamen eorundem gratia quorum & illæ ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ reſpondet. Vritur reſina omnis liquida in uaſe quadruplæ capacitatis ad humorem qui infunditur. itaq; reſinæ congius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis: reſina aſsiduè mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & retorrida reddatur, ac digitis cedat: cæterum ubi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum uocant, id eſt, non illitum, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quò fæculenta ſordes excernatur. Vruntur quoq; ſine aqua, primũ lento igne, & ubi coire cœperunt, maior carbonũ ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſsionem diſcoquũtur, uſquedum antedictas naturæ ſuæ notas exuerint. mox, ut dictum

ut dictum eſt, reponuntur. Aridas unius diei ſpacio decoxiſſe ſatis eſt. Vſtæ odoratis malagmatibus, & acopis, & unguentorum colorationibus magnopere utiles ſunt. E reſina perinde atque thure fuligo excipitur, ad circumlitiones idonea, quibus palpebras fucant, & colorem mentiuntur. prodeſt glabris genis, collachrymationibus, eroſisq; oculorum angulis. ex ea fit atramentũ ſcriptorium.

Pix liquida. Cap. LXXVIII.

PIx liquida, quam alij conum uocant, è pinguiſsimis pini piceæq; lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncera, læuis. Contra uenena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſes, ſuſpiria, & pectoris humores qui difficile extuſsiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. tonſillarum & uuæ inflammationes, anginæq; utiliter perunguntur. purulentis auribus infunditur cum roſaceo, & illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus. adiecta uerò pari cera ſcabros ungues extricat, impetigineſq; emendat. uuluæ duritias ac ſedis tubercula diſcutit: cum farinaq; hordeacea & pueri impubis urina decocta, ſtrumas rumpit. cohibet ulcera quæ ſerpunt, cum pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. cæterum cum thuris manna & cerato profundos ulcerum ſinus conglutinat. rimis ſedis & pedum, magno auxilio illinitur, ulcera replet, & cum melle purgat. quin & cum uua paſſa & melle carbunculos, & putrida ulcera emarginat, diſrumpitq;. erodentibus medicamentis, quas ſeptas uocant, probè immiſcetur.

Picinum oleum. Cap. LXXIX.

E Pice fit quod piſſelæon appellant, ſeparato liquore aquoſo, qui ſupernatat pici, ſicut ſerum lacti. Nam expanſa, quandiu pix coquitur, ſupra cortinā uellera pura madeſcūt, acceptoq; halitu eius exprimūtur in uas. Quas pix liquida, præbet utilitates. alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitum: quibus & liquida pix medetur. iumentorum ulcera ſcabiemq; emendat.

Fuligo liquidæ picis. Cap. LXXX.

FIt hoc modo è liquida pice fuligo: In lucerna noua quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamq; fictili uaſe in clibani ſpeciem conformato, ſuperius in anguſtum fornicato, inferius perforato, ut clibani eſſe ſolent: operito, & adoleri ſinito, conſumptoq; liquore nouum infundito, quoad ſufficientem uſui fuliginem collegeris. Vis ei aſtringens, acriſq;. uſui eſt ad pigmenta quibus palpebras linunt & uenuſtant, & ad circumlitiones, item ubi glabris genis pilos reſtitui oportet, ad imbecilles lachrymoſoſq; oculos: inſuper ad eorundem ulcera non inutilis eſt.

Pix arida. Cap. LXXXI.

LIquida pix decocta in ſpiſſam coit, quam uocant aliqui palimpiſſam. quo in genere quædam uiſci modo lenteſcit, boſcas cognominata. altera ſicca eſt. Probatur pura, pinguis, odorata, ſubrufa, reſinoſa. Talis Brutia & Lycia, picis reſinæq; ſimul naturam habentes. Calfactoriam uim habet. dura emollit. pus mouet. tubercula panoſq; diſcutit. ulcera replet. uulnerarijs medicami-

dicaminibus commodè permiſcetur.

Zopiſſa. Cap. LXXXII.

ZOpiſſam aliqui aiunt deraſam nauibus reſinam cum cera, quam alij apochyma appellant. Ea diſsipandi naturam habet. quoniam marino ſale macerata ſit. Alij pineam reſinam hoc nomine uocauerunt.

Bitumen. Cap. LXXXIII.

BItumen Iudaicum cæteris anteponitur. Cuius probatio eſt, ut purpuræ modo ſplendeat, ſitq́; ponderoſum, ac ualidum odorem uibret. nigrum autem & ſordidum, uitioſum eſt. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zacyntho, & Sydone. Liquidum inuenitur in Agragantino Siciliæ, fontibus innatans, quo utuntur ad lucernarum lumina, olei uice. Hallucinantur qui id Sicilicum oleum nominant: nanque liquidi bituminis genus eſſe conſtat.

Piſſaſphaltum. Cap. LXXXIIII.

NAſcitur in Apolloniatarum agro circa Epidaurum quæ piſſaſphaltos appellatur. Ea Cerauniјs montibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, æſtuq́; in littus expuitur, illic coacta in glebas. miſtam bitumini picem redolet.

Naphtha. Cap. LXXXV.

NAphtham uocant Babylonij, bituminis colamen, colore candidum. inuenitur etiam nigrum. Vis ei ignium rapax, ita ut ex ſpacio protinus in eam tranſiliant. Ad ſuffuſiones oculorum, & albugines utilis. Bitumen omne diſcutit, glutinat, emollit, ab inflammatione

tuetur. uuluarum procidentia, ſtrangulationesq́; olfactu, ſuffitu, impoſitu emendat. comitiales morbos ſuffitũ deprehendit, gagatæ lapidis more. purgationes mulierum cum uino & caſtorio potum elicit. tuſſim ueterem, & anhelitum adiuuat. ſerpentium morſibus, coxendicum lateruḿq; doloribus, auxiliatur. datur cœliacis in catapotio deuorandum. cum aceto potum, diſcutit ſanguinem concretum. dyſentericis cum ptiſana liquatum infunditur. deſtillationibus ſuffitione medetur. mitigat dentiũ dolores oblitum. cæterum pilos incõmodos ſiccum replicat, ſpecillo impoſitum. concalfactum autem & cum farina hordeacea, nitro & cera illitum, podagris, articulorum doloribus, lethargicisq́; prodeſt. Piſſaſphaltos eadem quæ pix & bitumen, ſi miſceantur, poteſt.

Cupreſſus. Cap. LXXXVI.

CVpreſſus refrigerat, & aſtringit. Cuius folia ex paſſo & exiguo myrrhæ pota, ueſicæ rheumatiſmis, & urinæ difficultati auxiliantur. pilulæ autem ex uino tuſæ in dyſenteria, alui fluxione, tuſſi, et orthopnœa, aut ſi reijciatur ſanguis, conuenientiſſimè bibuntur. earũ decoctum eoſdem præbet effectus. tuſæ cum fico duritias emolliunt, nariumq́; polypo medentur. in aceto coctæ & cum lupinis detritæ ſcabros ungues eijciunt. hernias inteſtinorum prolapſu erumpentes illitu reprimunt. Folia eadem præſtant. Pilulæ cum arboris coma ſuffitæ, culices abigere exiſtimantur. folia trita & impoſita, uulnera conglutinant. ſanguinem ſupprimunt. capillum ex aceto tingunt. illinuntur per ſe aut cum polenta ignibus ſacris, ulceribus

ceribus quæ ſerpunt, carbunculis & oculorũ inflammationibus. admota cum cerato ſtomachum corroborant.

Iuniperus. Cap. LXXXVII.

IVniperi genera duo. altera maior, altera minor. utraque acris eſt. excalfacit, & urinam mouet. accenſa ſerpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grandeſcere, aliæ nucem Ponticam æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, ſubamaræ, quæ arceuthides etiam, id eſt, baccæ iuniperi, nominantur. Modicè calfaciunt et aſtringũt, ſtomacho utiles. contra pectoris uitia, tuſſim, inflationes, tormina, & ſerpentium ictus efficaciſsimè bibuntur. urinam cient, unde ruptis, conuulſis, & uuluæ ſtrangulatui ſubueniũt. folia acrimoniam habent, ideo tam ipſa quàm eorum ſuccus ex uino contra uiperarum morſus illini aut bibi prodeſt. Corticis cinis cum aqua illitus lepras eximit. ramenta ligni deuorata interficiunt.

Herba Sabina. Cap. LXXXVIII.

SAbina duorum generum eſt. Vna folijs cupreſſo ſimilis, ſpinis horridior, grauiter olens, acris & feruens. arbor eſt coactæ breuitatis, quæ ſeſe magis in latitudinem fundit. huius folijs nonnulli pro ſuffitu utuntur. Altera tamarici folio ſimilis eſt. Vtriuſq; folia nomas ſiſtunt. collectiones illitu mitigant, & cum melle nigritias ſordesq; repurgant. carbunculos cum uino pota rumpũt. ſanguinem per urinam eliciunt. partus appoſita extrabunt, & ſuffitu idem præſtant. unguentis calfacientibus immiſcentur, & priuatim gleucino.

Cedrus. Cap. LXXXIX.

CEdrus arbor magna eſt, ex qua picem colligunt, quæ cedria uocatur. iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas. Cedria optima eſt craſſa, perlucida, grauis odoris, quæ dum effunditur, guttatim non diſſipata coit. Cui ea uis ineſt ut defuncta corpora conſeruet, & uiuentia corrumpat. qua ex cauſa mortuorum uitam aliqui appellauere. ueſtimenta quoq; & pelles eximia calfaciendi & ſiccandi dote, corrumpit. magni ad ocularia medicamenta uſus. quippe illita oculis claritatem affert. albugines cicatricesq; detergit. inſtillata autem cum aceto, uermes aurium necat. cum hyſſopi decocto infuſa, ſonitus ſibilosq; ſedat. cauis dentium indita eos frangit, & dolores leuat. idem facit cum ex aceto colluitur. peruncto ante coitum genitali abortiuum fieri conſtat. anginæ ea perunguntur. tonſillarum inflammationibus auxilio eſt. lendes pediculosq; illitu enecat. ceraſtæ morſibus cum ſale impoſita ſubuenit. contra hauſta leporis marini uenena, in paſſo ſumpta, auxiliatur. in elephantia, aut linctu, aut perunctione proficit. pulmonum ulcera purgat, & ſi cyathus eius ſorbeatur, perſanat. uermes & tineas ſubter indita necat. & partus extrahit. Fit & oleum, à cedria ſeparatum, dum coquitur, uelleribus ſupra halitum eius expanſis, ut in pice, eiuſdem ad omnia uſus. priuatim uehementer perunctũ ſcabiem quadrupedum, canum, boumq; perſanat. inhærentes ricinos enecat. ulcera quæ ex tonſura acceperunt, ad cicatrices perducit. Cedrides cedri fructus uocantur. Cal

facto-

factoriā uim habent. ſtomacho aduerſantur. auxilio ſunt tuſſi, conuulſis, ruptis, ſtranguriæ. menſes ciunt, ex polline piperis poti. contra hauſtum leporem marinum in uino ſumuntur. ſerpentes fugantur, peruncto ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. in antidota adduntur. Fuliginem, quomodo ex pice, congeri oportet, quæ eandem quam picea fuligo uim præbet.

Laurus. Cap. XC.

LAurus quædam tenui folio conſtat: altera latiore. Vtraq; excalfactoriam naturam habet, & emollientem. unde decoctum earum in muliebres inſeſſus additum, uuluæ & ueſicæ uitijs cōuenit. uirentia folia ſenſim ſubſtringunt. illita quoq; ac trita ueſparū apiumq; ictibus opitulantur. eadem cum polenta & pane illita inflammationem omnē mitigant. ſed pota ſtomachū effundunt, & uomitiones mouent. Lauri baccæ magis quàm folia calfaciunt. ergo in eclegmate tritæ cum melle uel paſſo proſunt tabi, orthopnœæ, & omnib. thoracis rheumatiſmis. contra ſcorpionū ictus ex uino bibuntur. uitiligines emaculant. ſuccus baccarū utiliſſimè aurium dolori & grauitati inſtillatur, cum uino uetere, et roſaceo. in medicamenta autem adijciuntur quæ neruorū laſſitudines reficiunt, acopa uocant: & ad unguenta quæ calfaciunt & diſcutiunt. Cortex radicis calculos rumpit. partus necat. hepaticis prodeſt, tribus obolis in uino odorato potus.

Platanus. Cap. XCI.

TEnerrima platani folia in uino decocta, mox illita, oculorum fluxiones ſiſtunt. tumores & inflam-

mationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. uirides pilulæ in uino potæ, ſerpentium morſibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambuſta ſanant. incidens foliorum pilularumq́; lanugo, oculos & aures offendit.

Fraxinus. Cap. XCII.

F*Raxinus arbor nota eſt, cuius foliorum ſuccus & ipſa peruncta, aut ex uino pota, uiperarũ ictibus auxiliantur. corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. ligni ramenta ſcobemq́; potu perniciem afferre tradunt.*

Populus. Cap. XCIII.

P*Otus albæ populi cortex unciæ unius pondere, iſchiadicis ac urinæ ſtillicidio prodeſt. Abortiuum fieri tradunt, ſi cum mulino rene bibatur. folia quoq; cum uino poſt purgationes pota, idem præſtare produntur. tepens foliorum ſuccus utiliter auriũ dolori inſtillatur. pilulæ quæ primo foliorum partu exiliunt, illitæ cum melle, oculorũ hebetudini medentur. Memoriæ prodiderũt corticem albæ populi & nigræ particulatim cæſum, & ſulcis ſtercoratis mandatũ, omni tempore anni edules fungos proferre. Populi nigræ folia cum aceto illita magna utilitate podagricis doloribus illinuntur. Reſinã populus fundit, quæ in malagmata additur. Semen potum ex aceto comitialibus utile eſt. Lachrymã populorũ cõmemorant quæ in Padum amnem defluat, durari, ac coire in ſuccinũ, quod electrum uocant, alij chryſophorũ. id attritu iucundum odorem ſpirat, & aurum colore imitatur. tritum potumq́; ſtomachi uentriſq́; fluxiones ſiſtit.*

Macer. Cap. XCIIII.

MAcer ex Barbaria aduehitur. cortex flaueſcens, craſſus, guſtu per q̃ aſtringens, qui contra cruentas excreationes, dyſenterias, et alui fluxiones bibitur.

Vlmus. Cap. XCV.

VLmi & folia & cortex et rami, uim habent ſpiſſandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinuntur. uulnera glutinãt, ſed multò magis corticis tilia, ſi faſciæ loco intorqueatur: nam in lori morem flecti poteſt. craßior cortex in uino aut aqua frigida unciatim potus, pituitas trahit. fracta oſſa celerius ſolideſcunt, ſi decocto foliorũ corticis aut radicis foueantur. humor in folliculis enaſcens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorem inducit, faciemq́; ſplendidiorem præſtat. qui dum ſiccatur, in animalia abit, quæ culicũ formã gerunt. folia cum tenereſcũt cocta olerũ more ad obſonia uſurpantur.

Lignorum marcor. Cap. XCVI.

EX caudicibus ligniſq; ueteribus caries congeritur, quæ farinæ modo illita, ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. ſerpentia cohibet, ſi cum pari aniſo & uino ſubacta, linteiſq; impoſita, illinatur.

Harundo. Cap. XCVII.

IN harundinum genere quædam naſtos, id eſt, farctior uocatur, ex qua ſagittæ factitari ſolent. alia fœmina, qua tibiarum ligulas efficiunt. alia quòd fiſtulis addicta ſit, ſyringias: cui multum ineſt carnis, crebris cincta geniculis, ad librorũ cõſcriptionem accõmodata. alia craſſa, concaua, apud amnes naſcens, quæ à quibuſdam cypria,

ab alijs donax appellatur. alia phragmites ſeu uallatoria, gracilis, candicans, uulgo cognita: cuius trita radix per ſe, aut cum bulbis ſuis illita, ſpicula aculeoſq; corpore extrahit. luxata, lumborumq; dolores cum aceto mulcet. uirentia folia tuſa & impoſita ignibus ſacris medentur, & cæteris inflammationibus. corticis cinere perunctæ cum aceto alopeciæ ſanantur. paniculæ lanugo ſi aures intrauerit, exurdat. Eundem effectum implet harundo quæ cypria dicitur.

Papyrus. Cap. XCVIII.

PApyrus qua chartæ fiunt, nullis non cognita, præcipuæ in medicina utilitatis. ad laxandas fiſtulas, madefacta lino inuoluitur, uſq; dum inaruerit: constricta enim atq; immiſſa in hiatum, humore completur, & intumeſcendo fiſtulas aperit. Habet neſcio quid alimenti radix: itaq; Aegyptij eam mandunt, ſuccum tantum deuorantes, & manſam expuunt. ipſis radicibus pro ligno utuntur. Crematæ papyri cinis depaſcentia ulcera cum omnium partium, tum oris maximè, cohibet. uerum melius id combuſta charta præſtat.

Myrica. Cap. XCIX.

MYrica ſeu tamarix arbor uulgo cognita eſt, cum apud pigras & ſtagnantes aquas enaſcatur, fructum quaſi florem ferẽs compage muſcoſum. Aegyptus Syriaq; alteram gignũt mitiorem, ſylueſtri cætera ſimilem. fructum parit gallæ proximũ, inæqualiter aſtringentem guſtu, quo cõuenienter utimur uice gallæ in medicaminibus oculorum oriſq;. datur cruentæ excreationi in potu,

potu,& cœliacis,& contra profluuia fœminarum, regium morbum, & phalangiorum morſus. illitus tumores inhibet. Cortex in eoſdem uſus adhibetur. Decoctum foliorum cum uino potum, lienem abſumit. ad dolorẽ dentium in collutionibus ſalutare. & mulieribus fluxioni uuluæ opportunis, in deſeſſionibus. phthiriaſi lendibusq; circunfuſum prodeſt. abundantiam fœminarum ſiſtit impoſitus arboris cinis. potorios calices è caudice lienoſis moliuntur, quò datus in his potus proficiat.

Erica. Cap. C.

ERica fruticoſa arbor, myricæ ſimilis, longè minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. tam flos quàm coma ſerpentium ictibus illitu medetur.

Acacalis. Cap. CI.

ACacalis fructus eſt naſcentis in Aegypto fruticis, ſeminis myricæ quadã tenus ſimilis. cuius aqua in qua maduerit, ad collyria additur, quæ ad excitandam oculorum aciem conueniunt.

Rhamnus. Cap. CII.

RHamnus fruticat in ſepibus, ramos ferens rectos, & aculeos in acutæ ſpinæ modum, folijs paruis, oblongis, ſuppinguibus, teneris. Alterum ei genus candidius. tertium nigrioribus latioribusq; folijs cõſtat, & quadam tenus rubentibus, cuius rami quinûm cubitorum longitudinem implent, ſpinoſiores quidem, ſed infirmioribus minusq; rigentibus aculeis. Fructum ædit latum, candidum, tenuem, follicularij ſpecie, uerticillo ſimilem. Omnium folia igni ſacro, et ſerpentibus ulceribus, efficaciter

illinuntur. Fama eſt ramos huius ualuis feneſtriſue impoſitos, ueneficia depellere.

Halimus. Cap. CIII.

Halimus frutex eſt ſepimentis idoneus, ſimilis rhamno, ſine ſpinis, folijs oleæ, ſed latioribus. naſcitur in ſepibus & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. radix, conuulſa, rupta, torminaq́; mitigat, drachmæ pondere in aqua mulſa pota. eadem lactis ubertatem facit.

Paliurus. Cap. CIIII.

Paliurus frutex cognoſcitur aculeatus, durus, cuius ſemen pingue & fuliginoſum inuenitur. quod potum tuſſi opitulatur. ueſicæ calculos cōminuit. ſerpentiū ictibus aduerſatur. Folia & radix aſtrictoriā uim habēt. quorum decoctum potu aluum ſiſtit. urinā trahit. contra uenena & ſerpentiū morſus auxiliatur. Radix recentia tubercula, tumoresq́; omneis diſcutit, trita & impoſita.

Acuta ſpina. Cap. CV.

Acuta ſpina, quam pyrinam aut pityanthen aliqui uocāt, arbor eſt pyraſtro ſimilis, ſpinoſa ualde, & minor. baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleum: radicē multifidam, altè deſcendentem. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuiū, & abundantiam fœminarum ſiſtunt. radix illita aculeos & ſpicula extrahit. abortum fieri tradunt, ſi ter radice uenter, aut ſenſim feriatur, aut perungatur.

Rubus canis. Cap. CVI.

Frutex eſt arboris inſtar, rubo longè maior. folia fert

fert multò latiora myrto, firmis circa ramos ſpinis, flore candido, fructo oblongo, nucleo oliuæ ſimili, qui per maturitatem fulueſcit, & flocculos intus continet. Fructus exemptis interiorib. floccis areſactus, aluum ſiſtit: feruefacti enim ij in uino, mox poti, arteriam infeſtant.

Liguſtrum. Cap. CVII.

LIguſtrum arbor eſt oliuæ folijs circum ramos, latioribus, mollioribus, & uirentioribus: flore candido, muſcoſo, odorato: ſemine ſambuci, nigro. Optimum naſcitur in Canope & Aſcalone. Folia aſtrictoriam uim habent: quare cõmanducata ulceribus oris medentur. illita feruidis inflammationibus, carbunculisq́; proſunt. decocto eorundem igni ambuſta fouentur. capillum rufant trita folia, quæ in radiculæ ſucco maduerint. flos ex aceto fronti illitus capitis dolorem ſedat. Cyprinum oleum quod ex eo fit odoratum, excalfacit, emollitq́; neruos, ſi quæ feruenti natura prædita ſint, aſſumat.

Tilia. Cap. CVIII.

TIlia arbor eſt liguſtri magnitudine, folijs oleæ, nigrioribus & latioribus, fructu lentiſci, nigro, ſubdulci, racematim cohærente. aſperis naſcitur. Huius folia aſtringunt. ad eadem utilia ad quæ oleaſter, cum aſtrictione eſt opus: maximè ad oris ulcera, cõmanducata, aut ſi decocto colluantur. pota urinam ac menſes cient.

Ciſtus. Cap. CIX.

CIſtus, quem aliqui citharon, aut ciſſaron uocant, ramoſus frutex eſt, ſed improcerus, folioſus, ſaxoſis locis naſcens, folijs rotundis, acerbis, hirſutis. flos ma-

ſculo ut mâli punicæ, fœminæ albet. Vis aſtringens. unde flores in uino auſtero bis in die poti, proſunt dyſentericis. & nomas per ſe illiti cohibent. uetuſtati ulcerum, & igni ambuſtis cũ cerato medentur. Hypociſtis, erythranon, aut cytinus à nonullis cognominata, iuxta ciſti radices naſcitur, floris punici ſimilitudine. quædam flaua, altera uirens, tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamẽ exiccant, fractamq́; macerant, & incoquunt, reliquaq́; ut in Lycio proſequuntur. Vires acaciæ habet, uerum aliquanto magis ſiccat, & aſtringit. prodeſt dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus, fœminarũ profluuio, & pota & indita.

Ladanum. Cap. CX.

Eſt & alterum ciſti genus, ledon à nonnullis appellatum, frutex ſimili modo naſcens, longioribus folijs & nigrioribus, quæ uerno tempore quiddam contrahunt pingue. foliorum uis aſtringens, atque effectus ciſti præbens. Fit ex eo quod ladanũ dicitur. Siquidem cum ciſti frondes paſcuntur capræ, hirciq́;, pinguitudinẽ conſpicuè barba carpunt, & ſuo lentore uilloſis cruribus adhæreſcentem reportant: quam depectentes incolæ, colanteſq́;, cogunt in offas, & ita recõdũt. Alij uero attractis funiculis, inſidentem fruticibus lentorem abſtergunt, conglomerantq́; in ladanum. Maximè probatur odoratum, ſubuiride, facilè molleſcens, pingue, quod arenas non colligit nec ſqualore obſitum eſt, reſinoſum, quale in Cypro gignitur. Arabicum uerò Libycumq́; uilius. Natura ei ſpiſſandi, calfaciendi, molliendi, ora uenarum patefacit.

capillum

capillum fluentem cõtinet, addito uino, myrrha, & myrteo oleo. cicatricibus decorem reddit, cum uino illitum. medetur auriũ doloribus, cum hydromelite aut roſaceo infuſum. ſuffitu ſecũdas eijcit. peſſis immiſſum, uuluæ duritiem ſanat. in medicamenta quæ dolorem tuſsimq; finiunt, & malagmata utiliter inſeritur. aluum ſiſtit cum uino uetere potum. & urinam ciet.

Ebenus. Cap. CXI.

EBenus optima habetur æthiopica & nigra, nullos habens uenarum diſcurſus, factitij cornus læuore. cum frangitur denſa apparet, mordens guſtu, atque aſtringens. ſuffitur iucundo odore ſupra carbones ſine fumi tædio. recens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem flaueſcit. Altera eſt Indica, internatis ſegmentis candicantibus, & modicè fuluis, item frequentibus maculis. cæterum prior, bonitate antecedit. Apud quoſdam ſeſamina, aut ſpinea ligna conſimilia pro ebeno uæneunt: quod diſcernitur ex eo, quòd fungoſa ſunt, & in purpureas aſſulas reſoluuntur, nihil mordacitatis in guſtu, nec redolentiæ in ſuffitu præſ͏entia. Caliginem oculorum abſterget. ad ueteres deſtillationes, puſtulasq; mirum in modum pollet. ſi quiſpiam facta ex eo coticula collyrijs utatur, melius proficiet. ad oculorũ medicamenta efficax eſt, ſi ſcobes ramentáue uino Chio die noctuq; macerata, in collyria digerãtur. nõnulli prætrita ipſa excolant, reliquaq; eundem in modum peragũt. alij pro uino aqua utuntur. Vritur in fictili nouo, donec in carbones redigatur. lauatur plumbi uſti

modo, & ita ſiccis ſcabriſq; lippitudinibus conducit.

Roſa. Cap. CXII.

ROſa refrigerat & aſtringit, ſed ſicca multò magis. Succus recentibus folijs exprimitur, deſectis forſice unguibus (ſic appellantur candidæ foliorum partes) reliquum in pila premi & teri debet in umbra donec cogatur, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia roſarum, continuò uerſata, ne muceant, néue ſitus in ijs inſideat. Aridis roſis & in uino decoctis expreſſus liquor, facit ad dolores capitis, aurium, oculorum, gingiuarum, ſedis, recti inteſtini, ac uuluæ, pinna illitus aut infuſus. eadem ſine expreßione tuſa, præcordiorum inflammationibus, humidis ſtomachi uitijs, igni ſacro illini prodeſt. ſiccis ac tritis femina aſperguntur. miſceri ſolent uulnerarijs antidotis, atq; compoſitionibus quas antheras uocant. Folia urũtur in calliblephara. Flos qui in medijs roſis inuenitur, ſiccatus, gingiuarũ fluxionibus efficaciter inſpergitur. Capita pota citam aluum, & cruentas reiectiones ſiſtunt.

Roſei paſtilli. Cap. CXIII.

PAſtilli quos rhodides uocant, hac ratione conficiuntur: Roſarũ uiridium, quæ nullo antea humore madefactæ extabuerint, drachmæ quadraginta, Indicæ nardi drachmæ decem, myrrhæ drachmæ ſex, tritæ digeruntur in paſtillos, qui trium obolorum pondus æquent, ſiccatiq; in umbra, in fictili non picato, atq; obturato reconduntur. Alij adijciunt coſti drachmas duas, iridis Illyricæ totidem, & uinum Chium cum melle miſcent. Mulieribus mo

bus mo

bus monilium uice collo circundato uſui ſunt, ad retundendum graue ſudoris uirus. tritis etiam utuntur ad illitiones & diapaſmata, quæ fiunt ad ſudores coërcendos, ita ut à balneis inareſcant corpora, dein frigida aqua abluantur.

Lycium. Cap. CXIIII.

L*Ycium, quod aliqui pyxacanthan uocãt, arbor eſt ſpinoſa, ramis trium cubitorũ, aut longioribus, folijs buxi, denſis, fructu piperis, nigro, læui, amaro, denſoq́;, cortice pallido, non diſsimili lycio madefacto, radicibus multis, obliquis, lignoſis.* N*aſcitur plurimũ in Cappadocia, Lycia, & pleriſq; alijs locis. aſpera loca amat. Succi extrahendi ratio hæc eſt:* R*ami cum radiculis tuſi & antè permultos dies macerati coquuntur, tum abiectis lignis itidẽ liquor, donec mellis craßitudo fiat. Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut abſinthij ſucco, aut felle bubulo.* I*nnatans ſpuma inter coquendum exempta, oculorum medicamentis additur. reliquo ad alia utuntur. Simili modo fit lycium, ſemine expreſſo & inſolato.* O*ptimum quod uri poteſt, reſtinctumq́; rubentem ſpumam oſtendit, glebis extrinſecus nigris, intus cum fregeris rufis, odore minimè uiroſo, cum amaritudine adſtringens, crocino colore, cuiuſmodi* I*ndicũ eſt, cæteris præſtantius. Lycium adſtringit. caliginem oculorũ diſcutit. genarum ſcabiem, pruritus, ueteresq́; fluxiones ſanat. facit ad purulentas aureis, exulceratas gingiuas, tonſillas, labiorum fiſſuras, ſedis rimas, attritusq́; illitum. cœliacis, dyſentericis, potum inditumq́; conuenit. datur*

ſanguinem excreantibus & tuſſi, ex aqua. contra rabioſi canis morſus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur. flauos facit pilos. reduuijs, ulceribus quæ ſerpunt aut putrent, medetur. fœminarum profluuia appoſitum ſiſtit. rabioſorũ ictibus ex melle potum, aut uice catapotij deuoratum, auxiliatur. Tradunt *Indicum fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato. ea ſpinarum generi aſcribitur, ramos rectos habens, ternûm cubitorum longitudine, maioréſue, rubo craſſiores, à radice numeroſos. fructus cortex rubeſcit. folia oleæ ſimilia. Herba in aceto decocta proditur lienis inflammationibus & regio morbo mederi: & fœminarum purgationes elicere. aſſeuerant etiam crudam in potu, eoſdem effectus præſtare: ſemen cyatho dimidio potum pituitam expurgare: uenenis quoque auxilio eſſe.*

Acacia. Cap. CXV.

A*Cacia in Aegypto naſcitur, ſpina inſtar arboris fruticoſa, non ſe in rectum attollens. florem habet candidum, & ſemen lupino ſimile in folliculis: ex quo ſuccus expreſſus ſiccatur in umbra, niger ex maturo ſemine, ſubrufus ex uiridi* Eligatur *modicè rufus & odoratus, ut in hac arbore eſſe poteſt. aliqui exprimũt ex folijs & ſemine ſuccũ.* Manat *& gummi ex ea ſpina. uis ei ad ſpiſſandum, refrigerandumq́; efficax.* Succus *oculorũ medicamentis utilis. ualet ad ignem ſacrum, ulcera quæ ſerpunt, perniones, pterygia, & oris ulcera. procidentes oculos reprimit. menſium abundantiã ſiſtit. prociduã uuluam cohibet. citam aluum ſupprimit, aut potus aut ſubter indi-*

ter inditus. capillos denigrat. lauatur oculorum medicamentis, trito in aqua, mox effuſo quod cõcreuerat, donec pura extet aqua, & ita cogitur in paſtillos. uritur etiã in cruda fidelia, donec fictile fornacibus percoquatur: torreturq́; in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum ſolutos artus fotu cõmittit. Præfertur eius ſpinæ gũmi, quod in uermiculorũ ſpeciem cõtrahatur, & uitri modo perluceat, ligni expers. proximum eſt candidum, ſordidum uerò ac reſinoſum inutile. Cutis meatus obſtruit, & medicamentorum quibus admiſcetur acrimoniam hebetat. ambuſtis ex ouo illitum, puſtulas non patitur erumpere.

Alterum acaciæ genus in Cappadocia Pontoq́; prouenit, Aegyptiæ ſpinæ ſimilitudine, longè minus, tenerius, humile. aculeorum uallo munitur, folia habens rutæ. ſemen lenticula minus fert autumno, in loculis connexis, ternûm quaternûmúe capacibus. Succus eius adſtringit. uiribus inferior, & ocularibus medicamentis inutilis.

Vitex. Cap. CXVI.

VItex ſiue lygos, frutex eſt in arborem aſſurgens. naſcitur in fluminũ ripis, aſperisq́; locis, ac torrentium alueis. ramos gerit prælongos, fractu peruicaces. folia oliuæ, ſed molliora. Duo genera eius. una harũ album florem mittit cum purpureo: altera tantum purpureum, & ſemen, ut piper. Excalfactorias uires habet, & adſtrictorias. ſemen eius potum uenenatis ictibus, aquæ quæ cutem ſubijt, lienoſisq́; auxiliatur. lac euocat. menſes ciet, drachmæ pondere in uino potum. geniturã exoluit. caput tentat, & ſoporem affert. decoctum herbæ &

ſeminis in deſeßione, mulieribus uuluæ malo opportunis opitulatur. item inflãmationibus. purgationes mouet ſemen cum pulegio potum, etiam ſuffitu uel appoſitu. capitis dolorem diſſoluit illitum. inſtillatur cum aceto & oleo capiti in lethargo & phrenitide. folia ſuffitu aut ſubſtratu fugant uenenata. illita quoq; ſerpentium morſibus auxiliantur. teſtium duritias cum butyro & folijs uitium emolliunt. rimas ſedis ſemen cum aqua illitum mitigat: et cum folijs medetur luxatis, uulneribusq;. uirgam qui manu teneat dum iter facit, negatur intertriginem ſentire. Agnum, *quaſi dicas caſtum, uocant Græci, quoniã matronæ in theſmophorijs* Athenienſium *caſtitatem cuſtodientes, folijs huius cubitus ſibi ſternũt. et lygon quaſi uimen, propter inuictam ferè ramorum flexilitatem.*

Salix. Cap. CXVII.

SAlix uulgò nota eſt. Cuius ſemen, folia, cortex & ſuccus ſpiſſandi uim habent. trita folia cum exiguo pipere & uino pota, ileoſis ſubueniunt. ſumpta per ſe & cum aqua præſtant mulieribus ne concipiant. ſalignum ſemen in potu ſanguinem expuentibus prodeſt. cortex eoſdem præbet effectus. corticis cinis admiſto aceto maceratus, illitu clauos & callos tollit. ex folijs & cortice ſuccus cum roſaceo in calyce punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. decocto eorum podagras foueri utiliſſimum. furfures purgat in corpore. Excipitur *ſuccus qui manat ex ea, cum floret, exciſo cortice. in plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda, quæ obſtant oculis, ſuam uim præbet.*

Syluestris olea. Cap. CXVIII.

SYlueſtris oleæ, quam aliqui oleaſtrum appellãt, alij Aethiopicam oliuam, folia aſtringunt. trita autem & impoſita ignem ſacrum, ulcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, reduuias, nomasq; cohibent. cruſtas emarginant cum melle illita. quinetiam ſordida ulcera repurgant. inflammationes panosq;, cum melle impoſita diſcutiunt. cutem à capite uulſam conglutinant. oris ulceribus, & priuatim infantium, cõmanducata medentur. Succus & decoctum eoſdem habent effectus. ſanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus ſuccus inhibet. uuæ oculorum, puſtulisq; prodeſt. ulcera & ueteres defluxiones ſiſtit: quapropter in collyria additur, ad genarum eroſiones perquàm utilis. Exprimitur ſuccus tuſis folijs, affuſo uino aut aqua, ſiccatusq; ſole in paſtillos digeritur. ſed longè ualidior ad recondendum ſuccus habetur qui cum uino, quàm cum aqua expreſſus eſt. auribus ſubuenit, ſiue ulcerentur, ſiue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. uruntur cum floribus folia, ut ſpodij uicem cinis præſtet, in cruda olla, oblito ore luto, uſq; dum figlinum percoquatur, reſtinctaq; uino & rurſus ſubacta, eodem modo uruntur, poſtremo ceruſæ modo elota coguntur in paſtillos. Huiuſcemodi cinerem in medicamentis oculorũ conſtat ſpodio non cedere, ſed eiſdem uiribus præditum eſſe putandum eſt. Foliorũ ſatiuæ oleæ eadem uis intelligitur, ſed aliquanto inferior: unde ocularibus medicamentis ob ſuã mitiorẽ uim conuenientior eſt. Sudor ligno uirenti accen

ſo manãs,illitu ſanat lichenas,furfures & ſcabiem. Oleaginum *ſemen illitum medetur furfuribus, & ulceribus quæ depaſcunt uorantq́;.quod autem intra nucleum eſt, ex adipe & farina ſcabros ungues excutit.* Colymbades *tritæ & ambuſtis illitæ puſtulas gigni prohibent. ſordida ulcera purgant. muriæ ſuccus collutas gingiuas contrahit, & motus dentium firmat.* Oliua *flaua & recens ſtomacho utilior eſt, uentri difficilis. nigra autem & matura corruptioni opportuna eſt. ſtomacho aduerſatur. oculis non conuenit. capitis dolorem mouet. arefacta illitu depaſcentia ulcera ſiſtit, & carbunculos emarginat.* Oleum *ſylueſtris oliuæ gingiuis putri uligine laborantibus colluitur. dentium mobilitates ſtabilit. calfacti fotus, gingiuis fluxione laborantibus utilis eſt. lanam enim ſpecillo circunligatam oleo madefacere oportet, et gingiuis admouere, donec albæ ſpectentur.*

Lachryma æthiopicæ oleæ. Cap. CXIX.

LAchryma quam æthiopica olea ſtillat, ſcammoniæ ſimilis quadantenus eſt, fulua, ſtillis exilibus conſtans, mordax. quæ autem ammoniaci, aut gummi ſimilitudinem refert, colore nigricans, nec guſtu mordens, ſuperuacua eſt. Noſtrates *oleæ, oleaſtrique, ſimilem lachrymam ſudant, quæ commodè ad oculorum hebetudines illinitur. cicatrices albugines q́; illitu emendat. urinam & menſes ciet. cauis dentium impreſſa, ad dolores efficax eſt. inter uenena ſcribitur. partus pellit. lepras & impetigines ſanat.* Appellatur *autem æthiopica & agreſtis olea.*

Amur-

Amurca. Cap. CXX.

AMurca expreſſæ oliuæ recrementum eſt. deco-cta in cupreo uaſe ad craßitudinem mellis aſtringit, cæteros præbens lycij effectus. inſuper dentium dolori & uulneribus, cum aceto, uino aut mulſo cõmodè illinitur. additur in medicamenta ocularia, & meatus inductu ſuo obſtruentia. uetuſtate meliorem fieri cõſtat. utiliter infunditur ſedis, genitalium, ac uuluæ exulcerationi. ſi uero cum omphacino recoquatur ad mellis craßitudinem, carioſos dentes extrahit. iumentorum ſcabiem cum decocto lupini & chamæleonte illitu ſanat. cruda & recenti amurca podagras articulariosq́; dolores foueri utilißimum. peruncta in uilloſa pelle, & hydropicis impoſita, tumoris molem reprimit.

Quercus, glans, fagus, ilex. Cap. CXXI.

QVercus omnis adſtrictoriã uim habet, præſertim liber qui cortici & ligno intercedit. quinetiam tunica putamini glandis ſubiecta. decoctum ex ijs datur dyſentericis, cœliacis, ſanguinem excreantibus. trita in peſſo, fœminis fluxione uuluæ laborantib. ſubijcitur. Glandes eoſdem effectus exhibent. urinam ciunt. capitis dolorem & flatus in cibum ſumptæ pariunt. reſiſtunt eſitatæ uenenatorũ ictibus. decoctum earum & corticis cum lacte uaccino potum prodeſt contra toxica. intritæ crudæ, inflãmationes illitu leniunt. ad duritias quas cacoëthe uocant, & malefica ulcera cum ſalſa axungia conueniũt. Iligneæ glandes uiribus quernas antecellunt. Fagus & ilex quercus generi aßignantur, & conſimile munus

obeunt. Ilignæ radicis cortex cum aqua coctus dum mol litus intabeſcat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tuſa & trita tumoribus proſunt. & imbecillas membrorum partes corroborant.

Caſtaneæ. Cap. CXXII.

SArdianæ glandes, quas aliqui caſtaneas, aut lopima, aut glandes Iouis appellant, adſtringunt, ſimilesq; effectus præbent, præſertim tunica quæ carnem & corticem media intercurſat. caro his qui ephemerũ biberunt conueniens eſt.

Galla. Cap. CXXIII.

GAlla fructus eſt quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidem ſed tuberoſa, ſolida, nullo foramine peruia. altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior eſt. Vtriuſque uis uehementer aſtringere. tritæ excreſcentias in carne, fluxiones gingiuarũ et uuæ, atq; oris ulceratiõnẽ cohibent. nucleus dentium cauernis inditus dolorem ſedat. crematæ carbonibus donec igne flagrent, et uino aut aceto aut acida muria extinctæ, ſanguinẽ ſupprimunt. decoctũ quibus inſidere expedit, efficax eſt, & contra uuluas procidentes, fluxionesq;. capillos denigrant, aceto aut aqua maceratæ. dyſentericis cœliacisq; cum uino aut aqua tritæ cõuenienter illinuntur, aut bibuntur. obſonijs addi debent, aut integræ in aqua præcoqui, in qua nõnihil excoquendum eſt, quod his affectibus conferat. in ſumma, his utendum ad adſtringenda, aut ſiccanda quæ opus ſunt.

Rhus

Rhus. Cap. CXXIIII.

R Hus quæ obſonijs aſpergitur, ab aliquibus eryathros appellata, ſemen eſt coriarij fruticis, ſic uocati, quoniam coriorum infectores eo utantur ad inſpiſſandas pelles. arbuſcula in petris naſcens, binûm cubitorum altitudine, folijs oblongis, ſubrubentibus, in ambitu ſerratis, acino uuarum gracilium denſo, magnitudine terebinthi, quadam tenus lato. Cuius corticoſa tunica perquàm utilis eſt. folia uim habent adſtringendi, & acaciæ effectus præbent. decoctum capillos denigrat. dyſentericis infunditur, & in potus eorum inſeſſusq́; adijcitur. inſtillatur auribus purulentis. gangrænas & pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad craſſitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem, ut lycium, conueniens. Semen eoſdem effectus exhibet. cœliacorum, dyſentericorumq́; obſonijs inſpergitur fracta, deſquammata, liuidaq́;, illitum ex aqua, ab inflammatione uindicat. linguæ aſperitates cum melle abſtergit. candida fœminarum profluuia ſiſtit. hæmorrhoidas ſanat, cum querno carbone intrito admotum. aqua in qua ſemen maduit decocta, cogitur coitq́;, efficacior ipſo ſemine. Gummi defert, quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

Palma. Cap. CXXV.

P Alma in Aegypto gignitur. Ea medio maturitatis uigore, autumno decerpi ſolet, Arabici myrobalani ſimilis, pomatis cognomine, colore uiridi, & odore mali cotonei. quòd ſi ad maturitatem peruenire ſinatur,

phœnicobalanus fiet. Palma acerba eſt & adſtringens. contra alui fœminarumq; profluuia, in uino auſtero bibitur. hæmorrhoidas ſiſtit. uulnera glutinat illitu. Phœnicobalani recentes plus ſiccis adſtringunt, capitis dolorem afferunt. copioſiores in cibo inebriant. ſicciores ſanguinem excreantibus, ſtomachicis & dyſentericis utiles in cibo. illinuntur cum cotoneo & cerato œnanthino ueſicæ uitijs. Cariotæ, præſertim eſu, faucium aſperitati medentur. Thebaicarũ decoctũ potu æſtuationem ſedat. uires recreat cum hydromelite ueteri ſumptũ. cibo idem faciunt. Fit ex eis uinum ad eadem conueniens. Decoctũ per ſe potu & gargarizatione magnopere adſtringit, et cohibet. Nuclei palmarum, cæterorum more, cremati in crudo fictili, et uino reſtincti, cinere loto, ſpodij uicem efficiunt, miſcenturq; in calliblephara. quòd ſi non iuſtam uſtionem acceperint, denuò cremandi. Vim adſtringendi habent, & ſpiracula cutis obductu ſuo claudunt. contra oculorum uuam & puſtulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent. corporis excreſcentias cum uino reprimunt. ulcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas utiles ex palmis humilibus Aegyptiæ.

Palma elate. Cap. CXXVI.

PAlma, quam aliqui elaten aut ſpatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium, inuolucrum eſt calyxq;, quo in ſpiſſamenta unguentarij utũtur. Optima habetur odorata, adſtringens, ponderoſa, præcluſa, intus pinguis. uis ei adſtrictoria. ſiſtit ulcera quæ depaſcunt. laxatos artus cõmittit. trita miſcetur cataplaſmatis &

tis &

tis & malagmatis. prodeſt præcordijs, imbecilli ſtomacho, & iecinori affecto, miſta conſtrentibus cataplaſmatis. Eius decoctum ſubinde deterſum, capillos denigrat, datur bibendum congruè, renum, ueſicæ, & uiſcerum uitijs. uuluæ ac uentris fluxiones ſiſtit. ſcabiem cum reſina & cera ſanat, ſi uiginti diebus recens apponatur. Inuolutusq; in ea elate fructus, quem ſuo amplexu fouet, elate etiam uocari ſolet, & ab aliquibus boraſſus. Adſtringit, & ſpathæ effectus præſtat, non ſic unguentis expetitus. Alba medulla caudicis recens in cibo, aut decocta, eadem facit quæ boraſſus.

Malum punicum. Cap. CXXVII.

M*Alum punicum omne boni ſucci eſt, ſtomacho utile, perexiguum ſufficiens alimentum. Dulcia ſtomacho utiliora habentur, ſed aliquantulum in eo calorem gignunt. inflationes pariunt, unde in febri abdicantur. Acida adſtringunt. æſtuanti ſtomacho auxiliantur. & multo magis contrahunt. ac urinam cient. ora gingiuasq; lædunt. Vinoſa uerò mediam ſortiuntur naturã. Nuclei acinorum acidi punici in ſole ſiccati & obſonijs inſparſi, concoctiue, fluentem aluũ ſtomachumq; ſiſtunt. cœleſti aqua madeſcunt, bibunturq; cõmodè ſanguinem excreantibus. ad deſeſſus dyſentericorũ, fœminarũq; fluxione uuluæ laborantiũ utiles ſunt. expreſſus nucleorum ſuccus coquitur cum melle, ad oris, uirilitatis, et ſedis ulcera, nomas, reduuias, et ea quæ in corpore extuberãt, aurium dolores et nariũ uitia, præſertim acidorũ. Huius flores cytini uocãtur, qui adſtringũt, ſiccant, cohibẽt. ſan*

guinolenta glutinant. quas punicum, præſtant utilitates. humida gingiuarum uitia mobileſq; dentes decocto colluuntur. herniam prolapſu inteſtini erumpentem cataplaſmate repellunt. memoriæ tradunt, qui tres quamminimos cytinos deuorauerit, nullam eo anno lippitudinem paſſurum. eliquatur hypociſtidis exemplo. Malicorium, aſperũ eſt mâli punici putamen, quod aliqui ſidion appellant. Id ſpiſſandi uim habet, & quos cytini, præbet uſus. decoctum radicis potu latas uentris tineas pellit, et eaſdem euocat. Balauſtiũ ſylueſtris punici flos eſt, cytino ſimilis. cuius complura genera reperiuntur, candidum, fuluum, colore roſaceo. ſuccus ex eo exprimitur, hypociſtidis modo, cui adſtrictoria uis ineſt, eadem faciens quæ hypociſtis & cytinus.

Myrtus. Cap. CXXVIII.

MYrtus ſatiua nigra utilior eſt medicinæ quàm candida, & in hoc genere multò magis montana. ſemen tamen imbecillius parit. Vis & myrti & ſeminis adſtringit. ſemen uiride aut aridum in cibo datur ſanguinem excreantibus, & ueſicæ eroſionibus. ſuccus uirentibus baccis expreſſus, eoſdem effectus exhibet. ſtomacho utilis. urinam cit. prodeſt contra phalangij morſum, & ſcorpionis ictus in mero. ſeminis decoctum capillum tingit. ius decocti in uino ulcera in extremis membris nata ſanat. oculorũ inflammationes illitum cum polline polentæ lenit. contra ægilopas illinitur. crapulam arcet præſumptum uinum, quod ſtrue facto aliquantũ eius ieiune exprimatur: aliàs enim acorem contraheret. præ

ſtat idem

ſtat idem ſeminis effectus. utile procidentiæ uuluarum in deſeßionibus, ſedis uitijs, & fœminis fluxione uuluæ laborantibus. purgat furfures, ulcera capitis manantia, atque eruptiones papularum. fluentes capillos continet. additur quoq; in medicamenta, quas liparas uocant, uti oleum quod ex folijs eius factum eſt. decoctum foliorum ad deſeßiones balnearum conuenit, & contra laxatos artus, & malè ſolideſcentes. eo fracta ferruminationi repugnantia utilißimè fouentur. uitiliginem emendat. purulentis auribus infunditur, & capillos denigrat. Succus eadem efficit. Trita folia et ex aqua illita humidis ulceribus & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; proſunt. & admiſto omphacino oleo, aut exiguo roſaceo cum uino, ad ulcera ſerpentia, ignem ſacrum, teſtium inflammationes, epinyctidas, & condylomata. arentium foliorum farina utiliter inſpargitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum ſeminumq; perfuſiones. cardiacorum ſudores cohibet. folia cruda ſeu cremata cum cerato, ambuſtis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs ſuccus adfuſo uetere uino aut aqua cœleſti, cuius recentis uſus eſt, nam exiccatus planè cariem ſentit, & uires amittit. Myrtidanū dicitur, adnatum inæquabile, uerrucoſum intumeſcensq; & concolor, quod perinde quaſi manus myrti caudicem amplectitur. magis quàm myrtus aſtringit. tuſum addito auſtero uino reponitur, coactūq; in paſtillos ſiccatur in umbra: multò efficacius & folio et ſemine, cerato, peßis, inſeſsionibus, cataplaſmatis admiſtum, ubi adſtringendum aliquid eſt.

Ceraſia. Cap. CXXIX.

CEraſia aluo utilia ſunt, ſi uiridia ſumantur. eadem ſiccata illam ſiſtunt. Gummi quod ceraſi reſudarunt, cum uino diluto tuſsi uetuſtæ medetur. colorem cõmendat. uiſum exacuit. appetentiam inuitat. idem ex uino potum calculoſis auxilio eſt.

Siliquæ. Cap. CXXX.

SIliquæ recentes ſtomacho aduerſantur. aluum ſoluunt. eædem ſiccatæ ſiſtunt, ſtomachoq́; utiliores fiunt. urinam ciunt: ſed præcipuè, quæ uinaceis condiuntur.

Mala. Cap. CXXXI.

FOlia, flores & germina cum omnis mâli, tum maximè cotoneæ, adſtringunt. Pomis acerbis adſtringendi uis ineſt, maturis uerò longè ſecus. Ex ijs uerna bilem gignunt. neruos omneis lædunt. inflationes pariunt.

Cotonea ſtomacho utilia. urinam cient. uerum toſta mitiora habentur. proſunt cœliacis, dyſentericis, purulenta extuſsientibus, cholericis, præſertim cruda. maceratorum liquor, cõmodè in ſtomachi aut uentris fluxionibus potui datur. Succus crudorum aſſumptus orthopnoicis ſalutaris eſt. decocto fouentur uuluæ & ſedes ſi procidant. Cotonea quæ melle cõdiuntur urinam mouent. mel autem ſibi conſtringentem illorum uim & inſpiſſantem adſciſcit. quæ cum melle coquuntur, ſtomacho atque ori gratiora ſunt, ſed minus inſpiſſant. cruda cataplaſmatis adijciũtur, ad cohibendã aluum, aut ſi ſtomachus æſtuet, aut in uomitiones effundatur, ad mammarũ inflammationes, præ

nes, præduros lienes, & condylomata. Fit uinum ex ipſis tuſis expreſſiſq́; : ſed quò perduret, quindecim ſextarijs ſucci unus mellis adiungitur, alioquin in acorem degenerat. Prodeſt ad omnia quæ dicta ſunt. Fit et oleum ex ijs, quod melinũ uocauimus, quo utimur quoties adſtringenti oleo eſt opus. Eligi oportet uera, quæ ſanè ſunt rotũda, parua & odorata. quæ uerò ſtruthia dicũtur, magna quidem ſunt, ſed minus utilia. Flos & uiridis & ſiccus cataplaſmatis imponitur, ijs conueniens quæ adſtrictionem deſiderant, inflãmationibus oculorũ, reiectionibusq́; ſanguinis. contra citam aluum, & menſium impetus, in uino bibitur. Melimela uentrẽ molliunt, & ab eo animalia expellunt. ſtomacho negotiũ exhibent. æſtuoſa. Ea multis dulcia mâla uocantur. Epirotica mâla, quæ latinè orbiculata dicuntur, ſtomacho utilia. ſiſtunt aluum. urinas euocant. mâlis tamen cotoneis inualidiora. Syluestria mâla ſimilia ſunt uernis, & adſtringũt. ſanè in hunc uſum immatura omnia opus ſunt. Perſica poma matura tam ſtomacho quàm uentri utilia ſunt. acerba aluum cohibent, ſed ſicca uehementius. decoctum è ſiccis alui ſtomachiq́; fluxiones ſiſtit. Armeniaca, quæ à latinis præcocia dicuntur, minora ſunt ſupradictis, & ſtomacho utiliora. Medica mâla aut cedromela, quæ latini citria uocant, nemini nõ cognita. Arbor ipſa omnibus anni temporibus pomifera, alijs deciduis, alijs ſubnaſcentibus. mâlum oblongum eſt, rugoſum, colore aurum imitans, cum grauitate odoratũ. ſemen habet pyri. Id in uino potum uenenis reſiſtit. aluum mouet. oris ſuauitatem com-

mendat,decocto eius colluto, aut ſucco. eſtur in malacia mulieribus. ueſtiarijs impoſitum ab eroſionis uitio ueſtes uindicare exiſtimatur.

Pyra. Cap. CXXXII.

PYrorum multa genera,quæ tamen omnia adſtringunt: proinde adduntur conuenienter in repellentia cataplaſmata. decoctum è ſiccis & cruda ipſa aluum ſiſtunt. ieiunos eſitata lædunt. Achras pyraſtri genus eſt,quod tardiſſimè matureſcit. Vim pyro adſtringentiorem habet,& ad eadem cõuenit. ſtringunt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur,quos fungi ſtrangulant. Aiunt fungos, ſi ſylueſtria pyra cum eis coquantur,innoxios fieri.

Meſpilus. Cap. CXXXIII.

MEſpilus,quæ à nonnullis aronia uocatur,ſpinoſa arbor eſt,folio acutæ ſpinæ. fert pomum ſuaue,exiguum, tribus intus oſſiculis, qua ex cauſa id nonnulli tricoccon appellauere tardè matureſcit,eſu adſtringit, ſtomacho gratum eſt, aluumq; ſupprimit. Alterum meſpili genus in Italia naſcitur,quod aliqui ſetanium,alij epimelida uocant. arbor folijs mali,ſed minoribus. pomũ fert rotundum,eſui aptum,umbilico latiore: quod aſtringit,ſeroq; matureſcit.

Lotus arbor. Cap. CXXXIIII.

LOtus arbor eſt uaſtæ magnitudinis,ferens baccam pipere maiorem,dulcem, cibis gratam, ſtomacho facilem. Aluum ſiſtit baccis. ramentorum ligni decoctum ſiue potu,ſiue infuſione,dyſentericis ac fœminis fluxione uuluæ

ne uuluæ laborantibus auxilio eſt. ruſat capillos. citam aluum cohibet.

Cornus. Cap. CXXXV.

CỌrnus dura arbor eſt, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primum uirent, dein per maturitatem rubeſcunt, aut ceræ colorem repræſentant. in cibo adſtringunt. profluuio alui atq; dyſenteriæ ſalutares, ſiue in edulio, ſiue in defruto exhibeantur. Muria, ut oliuæ, condiuntur. Sanies quam uirentia folia torrendo reſudarunt, impetigini conuenienter illinitur.

Sorba. Cap. CXXXVI.

SOrba colorem luteum referentia prius quàm matureſcant, diſſecta & ſole ſiccata manduntur, ut aluum ſiſtant. eadem eſt functio molitorum farinæ, ſi polentæ loco ſumatur. quod & decoctum eorum in potu præſtat.

Prunus. Cap. CXXXVII.

PRunus arbor eſt nota, cuius pomum eſitur, ſed ſtomachum malè habet. aluum mollit. Syriaca pruna & præcipuè quæ Damaſci gignuntur, exiccata ſtomacho utilia ſunt. aluum adſtringunt. Folia pruni in uino decocta collutione & gargarizatu uuam, gingiuas, & tonſillas fluxione laboranteis reprimunt. præſtant idem ſylueſtrium prunorum baccæ, poſt maturitatem exiccatæ. cum ſapa uerò decoctæ, ſtomacho utiliores redduntur, aluumq; magis adſtringũt. Gummi prunorum agglutinat. potum in uino calculos cõminuit. ex aceto quoq; illitum, lichenas infantium ſanat.

Arbutus. Cap. CXXXVIII.

ARbutus ſiue unedo, arbor eſt cotoneæ mālo non diſſimilis, tenui folio. cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo. huic memæcylo cognomen eſt. maturus aut flauet, aut rubeſcit. in eſu acerosus. ſtomacho aduerſatur, capitisq; dolorem mouet.

Amygdalæ. Cap. CXXXIX.

AMygdalæ amaræ radicū tritarum decoctum uitia cutis in facie corrigit. illitæ nuces idem munus præſtant. menſes admotæ ciunt. capitis dolori auxiliantur, illitæ fronti aut temporibus cū aceto uel roſaceo. epinyctidas ſanant ex uino item putreſcentia ulcera, & quæ ſerpunt. & morſus canum cum melle. earū autē eſu dolores finiūtur. aluum emolliunt. ſomnū faciunt. urinam cient. cōtra ſanguinis reiectiones cum amylo aſſumūtur. renum uitijs, & pulmonū inflāmationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum reſina terebinthina dantur. calculoſis difficiliq; urinæ in paſſo auxiliantur, & illinctu cum melle & lacte, hepaticis, tuſſi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine. quinis ſeptenisue præſumptis ebrietatem nō ſentiūt potores. uulpes ſi cum quadam eſca eas uorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit & adſtringit. reijcientibus ſanguinē, potum auxilio eſt. impetigines quæ ſummū corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit. tuſſi uetuſtæ cum diluto uino potū medetur. calculoſis cum paſſo bibere prodeſt. E nucibus græcis, dulces cibo idoneæ: ſed multò minus ualēt in remedijs quàm amaræ: attamen extenuant, urinam ciunt. recentium eſu

cum ſuo-

cum ſuo putamine, humida ſtomachi uitia emendantur.

Piſtacia. Cap. CXL.

PIſtacia, quæ conſtat in Syria gigni, pineis nucibus ſimilia ſunt, et ſtomacho amica. trita cum uino contra ſerpentiũ ictus proſunt, ſiue edantur, ſiue bibantur.

Nux iuglans. Cap. CXLI.

NVces iuglandes, quas nonnulli Perſicas uocant, ſunt difficiles concoctu, ſtomacho inutiles, bilioſæ, capitis dolorem inferentes, tuſsientibus inimicæ, & uomituris ieiunis in cibo aptæ. cum ruta uerò & ficis præſumptæ, & à ſummo cibo, uenenis reſiſtunt. nec minus ſi à ueneni hauſtu comedantur. largius eſitatæ tineas latas pellunt. illinuntur mammarum inflammationi, abſceſsibus, luxatisq́;, cum mellis exiguo & ruta. cum cepa autem, ſale & melle, canis hominisq́; morſui proficiunt. tormina, cum calyce ſuo peruſtæ, & umbilico admotæ, ſedant. Putamen combuſtum tritumq́; in oleo & uino, infantium capite perunсto, nutrit capillum. alopecias replet. Siſtunt menſes nuclei uſti, ſi triti ex uino admoueantur. ijdem è ueteribus, illiti carbunculis, gangrænis, & ægilopijs medentur. alopecijs commanducati & impoſiti præſenti ſunt remedio. Nucibus tuſis oleum exprimitur. Recentes ſtomacho innocentiores ſunt, utpote ſuauiores. itaq; allio miſtæ eximunt acrimoniam. liuores in corpore illitu tollunt.

Nuces auellanæ. Cap. CXLII.

NVces auellanæ, quas & leptocarya uocant, ſtomacho infeſtæ ſunt. ipſæ tamen tritæ, & in aqua

mulſa potæ, tuſſi ueteri medentur. toſtæ & cum exiguo piperis potæ deſtillationem concoquunt. crematarum cinis cum axungia aut adipe urſi perunctus alopecijs capillum reddit. Aiunt nonnulli uſta earum putamina, & in cineris ſpeciem redacta, cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuſo ſincipite.

Morus. Cap. CXLIII.

MOrus arbor nota eſt. cuius fructus aluum ſoluit. ſtomacho inutilis eſt, & facile corruptionẽ ſentit. Hoc idem præſtat mori ſuccus: decoctus autem æreo uaſe atque inſolatus, adſtringentior redditur. facit ad fluxiones, nomas, & tonſillarũ inflammationes, addito mellis exiguo. Sed inoleſcit uis eius, adiecto ſciſsili alumine, galla, croco, & myrrha: item myricæ ſemine, iri, & thure. Immatura mori poma ſiccantur, tuſaq; acinorũ rhois uice obſonijs miſcentur, ut cœliacos iuuent. Radicis cortex decoctus in aqua & potus aluũ reſoluit, latas uentris tineas excutit. his quoq; auxiliatur qui aconitum hauſerunt. Folia trita ex aceto illita, ambuſtis igni medentur, tinguntq; capillum, uitium & fici nigræ frondibus ſimul coctis in aqua cœleſti. Succus foliorum cyathi menſura potus contra phalangiorum morſus auxilio eſt. Feruefacti corticis & foliorũ iure dentes aptiſsimè in dolore colluuntur. Radix circiter meſſem inciſa, facto in ambitu ſcrobe, ſuccum emittit, qui poſtridie concretus inueniri ſolet. Is in dolore dentium efficax eſt. tubercula diſcutit, & aluum purgat.

Sycomorus

Sycomorus. Cap. CXLIIII.

SYcomorum aliqui etiam ſycaminum, id eſt, morum, uocãt, cuius fructus ſycomorum etiam propter inefficacem guſtum appellatur. arbor eſt magna, fico ſimilis, frondoſa, multo lacte abundans, folijs mori. pomũ ter aut quater anno fert, nõ ramis, ut ficus, ſed caudice ipſo; caprifico non diſsimile, dulcius groſsis, ſine granis interioribus, quod non matureſcit, niſi ungue aut ferro ſcalpatur. Naſcitur plurimum in Caria, Rhodo, locisq́; nõ multi tritici feracibus, ubi prouentu fœcundo reſtibiliq́; iuuamentum adfert, cum annonæ caritas premit. Pomũ aluo utile eſt, ſed perquàm exilem præbet alimoniam. Stomacho aduerſatur. Succus primo uere tenera arbore, antequam fructum ferat, eximitur, lapidis ictu ſummo corti ce deſquammato. ſi enim altiore plaga uioletur cortex, nihil effluet. Spõgia aut uellere lachryma excipitur, quæ ſiccata & in paſtillos coacta fictili uaſe reponitur. Vis ſucci emollit. uulnera cõglutinat. diſcutit collectiones coctioni repugnantes. bibitur etiam aut illinitur contra ſerpentium morſus, duratos lienes, ſtomachi dolores, & perfrictiones. celerrimè teredinem ſentit. Gignitur & in Cypro arbor genere diſtans, quæ cum ſit ulmus, prædita tamen eſt folijs ſycomori, fructu pruni magnitudine, multo dulciore, ſupradictis cætera ſimilis.

Fici. Cap. CXLV.

FIci maturæ recentes ſtomachum lædunt. aluum ſoluunt. ſed facile contracta ab eis fluxio ſiſtitur. ſudorem euocãt papulasq́;. ſitim ſedant. calorem reſtinguũt.

ſiccis natura excalfaciendi. uires alunt, ſed ſitim magis ſtimulant. aluo utiles. rheumatiſmis uentris & ſtomachi cõtraria. gutturi autẽ, arteriæ, renibus, ueſicæ, et ijs quos longa ualetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptiſsimæ. feruefactæ cum hyſſopo et potæ, thoracem purgãt. tuſsi ueteri, diuturniſq; pulmonũ uitijs cõueniunt. aluum molliũt tuſæ cum nitro & cnico, dein manducatæ. decoctũ arteriæ & tonſillarũ inflãmationibus gargarizatu prodeſt. cum hordeacea farina cataplaſmatis miſcentur. & in muliebres fotus cum fœnogræco & ptiſana. ceterũ cum ruta coctæ torminibus infundun tur. coctæ illitæq; duritias diſcutiũt. parotidas et furunculos emolliũt. panos ad maturationẽ perducũt, maximè ni tro, iri aut calce addita. crudæ ſi cum antedictis tundantur, eadem efficiũt. cum malicorio, pterygia purgãt. cum atramento ſutorio, deploratis uerè tibiarũ fluxionibus, & cacoëthicis ulceribus medentur. quin & cum uino decoctæ addito abſinthio & hordeacea farina, utiliſsimè hydropicis illinũtur. crematæ cum cerato ſanãt perniones, prurigines, ſonituſq; ſi crudæ terãtur, & ſinapi liquoreq; aliquo exceptæ auribus inſtillẽtur. Tam ſylueſtris quàm ſatiuæ fici lacteus ſuccus coaguli modo lac cõtrahit, concretumq; diſſoluit, ut acetũ. exulcerat corpora. meatus aperit. ſoluit aluum. uuluã recludit cum detrita nuce græca potus. menſtrua ciet cum luteo oui appoſitus, aut Tyrrhenica cera. podagricorũ cataplaſmatis cum farina fœnigræci & aceto utilis. lepras, lichenas, uitiligines, uitia cutis in facie, pſoras, ulcera in capite manantia, cum polenta

lenta expurgat. inſtillatus plagæ, percuſsis à ſcorpione, uenenatorũ ictibus & rabioſi canis morſibus auxiliatur: prodeſt dentiũ dolori lana exceptus, & cauis eorũ additus. uerrucarũ informicationes tollit cum adipe, circunlita in ambitu carne. Hoc idem *præſtat ſuccus è teneris ramis ſylueſtris fici, qui lacte prægnãtes, ſilente adhuc oculo, tuſi exprimũtur, & ſiccatus in umbra reponitur.* Et *lac & ſuccus imponuntur exulceratorijs medicamentis.* Decocti *cum bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem. lac efficiunt quod magis ſoluat, ſi inter coquendum ficulneo ſurculo ſpathæ loco moueatur.*

Groſsi. Cap. CXLVI.

G*Roſsi, quæ erinei nõnullis uocantur, coctæ, illitæ, ſtrumas nodoſq́; omneis emolliunt. crudæ formicas, uerrucas & thymos, nitro farinaq́; additis, tollunt.* Folia *eadem poſſunt. illita cum ſale & aceto ulcera in capite manantia, epinyctidas & furfures ſanant. ijs ficoſæ extuberationes, & genarũ ſcabritiæ perfricantur.* Ni*græ ficus folijs cauliculisq́; cãdidæ uitiligines perunguntur. faciunt ad canum morſus, & ulcera quæ ceria, id eſt, fauos, uocant.* Gro*ſsi cum ſylueſtris papaueris folijs oſſa extrahũt. furunculos cum cera diſcutiũt. cõtra muris aranei morſus, & ſcolopendræ uenena, cum eruo & uino illitæ, auxiliantur.* Fit *ex cinere ficus tam ſylueſtris quàm ſatiuæ lixiuiũ, crematis ramorũ cauliculis, quod ſubinde macerari opus eſt & inueteraſcere: ſiquidẽ inter cauſtica intelligitur.* Gangræ*nis prodeſt: nanq; expurgat & conſumit quæ excreſcũt. eoq́; ſic utendum eſt:* Spongia *aſsi-*

duè hoc lixiuio imbuta ſuperponitur. Interdum dyſente=ricis, & in fluxiones uetuſtas, & ſinus cuniculatim exe=dentes, magnosq́; inſtillari cōueniet. Etenim purgat, con glutinat, carne replet, & oras cōmittit, non ſecus atque emplaſtra quæ cruentis uulneribus inijciuntur: enæma uocant. bibitur ad diſcutiendum ſanguinem concretum, & contra præcipitationes, rupta, conuulſa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo. cœliacis, dy=ſentericis per ſe cyathus datus prodeſt. neruorum uitijs, conuulſionibus cōmodè illinitur ex oleo, utpote quod ſu dores moueat. aduerſus gypſi potum & phalangiorum morſus bibitur. Hæc eadem præſtant reliqua lixiuia, præ ſertim quernum. omnia tamen adſtringunt.

Perſea. Cap. CXLVII.

PErſea arbor eſt in Aegypto, fructū ferens cibo idō neū, ſtomacho utilē, in quo phalangia cranocola=pta nomine inueniūtur, præſertim in Thebaide. Arida fo lia in farinā redacta, illitu ſanguinis eruptiones ſiſtūt. Ar borem hanc prodiderūt aliqui in Perſide exitioſam eſſe, translatāq́; in Aegyptū, mutata natura in cibos receptā.

Iberis. Cap. CXLVIII.

IBeris ſiue cardamantica, folia habet naſturtij, uere ui rentiora: caulem cubitalem, aut minorem. in incultis naſcitur. æſtate lacteum florem promit, quo tempore effi cacior eſt. Radices duas naſturtio ſimiles habet, calfacien tes et adurentes. ipſæ enim iſchiadicis cum ſalſa axungia emplaſtri modo utiles, quaternis horis alligatæ, ut dein in balneas deſcendatur, & poſtea oleo cum lana locus per=ungatur.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE medicinali materia Liber ſecundus, Ioanne Ruellio Sueſsionenſi interprete.

IN primo, chariſsime Aree, libro, quem de medicinali materia condidimus, de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus, & naſcentibus ex eis ſuccis, lachrymis, ſeminibusq; diſſeruimus. In hoc autem ſecũdo de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atq; oleribus explicabimus, ſubnexis herbaceis quæ acri prædita ſunt facultate, utpote quæ cum ipſis cognatione iuncta ſint: qualia allium, cepa, ſinapi, intelliguntur. Idq; ideo, ne cognatorum uires diſiunxiſſe uideamur.

Echinus ſiue erinaceus. Cap. I.

MArinus echinus ſtomacho uentriq; utilis eſt. urinam cit. huius teſta cruda inaſſata, cõmodè medicamentis admiſcetur quæ pſoras abſtergunt. crematæ uerò cinis ſordida ulcera expurgat. luxuriantem carnem reprimit. Terreſtris erinacei corium combuſtum alopecijs cum pice liquida aptiſsimè illinitur. aſiccatum corpus, & cum aceto mulſo potum, renum uitijs auxilio eſt. item aquæ quæ cutem ſubijt, conuulſionibus, elephantiæ & malè habitis, quos cachectos uocant. uiſcerum fluxiones exiccat. eiuſdẽ iecur fictili ſolibus excocto arefactũ, ad eoſdem uſus utiliſsimè reconditur.

Hippocampus. Cap. II.

Hippocampus marinũ animal eſt exiguum. cuius cremati cinis exceptus, cũ liquida pice aut axungia ſeu amaracino unguento illitus, alopecias replet.

Purpura, buccina, eorumq́ uolutæ. Cap. III.

Purpura uſta exiccat. dentes abſtergit. excreſcentias in carne cohibet. ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. Eadem præſtant cõcremata buccina, ſed uehementius urunt. ſi quis ſalis plena, fictili crudo adurat, dentifricio cõueniunt. ambuſtis utiliter illinũtur, quibus ſolui medicamentũ nõ oportet. nam poſteaquàm uulnus cicatricẽ duxerit, ipſum in teſtæ modum induratum, ſponte ſua decidet. Fit etiã calx è buccinis, ut in eius mentione demõſtrabimus. Cionia uocantur purpurarũ buccinorumq́; mediæ partes, circa quas teſtæ uolumen clauiculatim intorquetur. cremata ſimili modo, maiorẽ purpuris buccinisq́; facultatem urendi conſequuntur, quoniam apprimendi naturam obtinent. Buccinorũ carnes ori gratæ ſunt, & ſtomacho utiles. ſed aluum non molliunt.

Mituli. Cap. IIII.

Mituli laudatiſsimi in Ponto. Cremati eundem buccinis effectũ præbent. priuatim plumbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle utiles habentur. genarum craßitudines abſumũt. albugines purgant, & cætera quæ oculis caliginem offundunt. carnes eorum ad canis morſus utiliſsime imponuntur.

Tellinæ. Cap. V.

Recentes tellinæ aluo utiles, ſed maximè ius earũ.

ſalitæ

ſalitæ uruntur, tritæq́; in cinerem & cum cedria inſtillatæ, auulſos pilos renaſci non patiuntur.

Chamæ. Cap. VI.

CHamarum conchularumq́; in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. id cum uino aſſumitur.

Vnguis odoratus. Cap. VII.

VNguis ſiue onyx conchylij tegumentũ eſt, ei ſimile quo purpura integitur, quod in Indiæ nardiferis lacubus inuenitur: ſuauem ideo ſpirans odorẽ, quòd conchylia inibi nardi pabulo ueſcantur. Colligitur poſteaquàm ſtagnantes aquæ æſtiuis ſqualloribus inaruerunt. Laudatiſsimus qui à rubro mari defertur, candicãs, pinguis. Babylonicus nigreſcit, atque minor conſpicitur. Ambo odoris gratia ſuffiuntur. ſed aliqua tenus caſtoreũ olent. iidem ſuffitu excitant fœminas uuluæ ſtrangulatu oppreſſas, comitialesq́;. poti uentrem molliunt. Crematũ conchylium eadem efficit quæ purpura & buccinum.

Cochleæ. Cap. VIII.

TErreſtres cochleæ ſtomacho utiles ſunt, & non facile corrumpuntur. Optimæ Sardonicæ, Aphricanæ, Aſtypaleicæ, & quæ in Sicylia ac Chio gignũtur, et quæ in Liguriæ alpibus, pomatiæ, id eſt, operculares, cognominatæ. Marina ſtomacho idonea, & facile aluo excernitur. fluuiatilis uirus olet. quæ uerò uepribus fruteiſq́; glutinata cohæret, quam uocant nõnulli ſeſilon, uentrem & ſtomachum turbat, uomitiones excitat. Crematæ omnium teſtæ excalfaciendi & urendi naturam ſortiuntur. purgant lepras, uitiligines, denteſq́;. emendant

oculorũ cicatrices, & uitia cutis in facie, albugines, ac uiſus hebetudines ſi cum carne ſua uſtæ tritæq; ex melle illinantur. crudæ cum tegumentis impoſitæ, aquæ inter cutem tumores exugunt. ſed non antè ſoluantur, quàm omnis hauriatur humor. podagricas inflammationes leniũt. impactos corpori aculeos illitæ euocant. menſes tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum uulnera alia, tum maximè quæ nerui acceperũt, conglutinant. tritæ in aceto, ſanguinẽ naribus erumpentem infrænant. uiuæ corpus, & præſertim Aphricanæ, cum aceto deuoratũ, ſtomachi dolores mitigat. trita cum teſta, uino & myrrha, ſi exiguum inde bibatur, coli ueſicæq; cruciatus ſanat. Terreſtris pilos incõmodos replicat, ſi quis abraſo acu lentore eius, pilum attingat.

Cancri. Cap. IX.

CAncrorum fluuiatilium exuſtorum cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianæ modo, triduo potus cum uino, magnopere prodeſt canis rabioſi morſibus. rimas pedum, ſedisq;, perniunculos, & carcinomata, cum decocto melle lenit. triti crudi, potiq; ex aſinino lacte, auxiliantur contra ſerpentiũ phalangiorumq; morſus, atq; ſcorpionum ictus. decocti autem & cum iure eſitati, iis proſunt qui tabe cõficiuntur, aut leporem marinum hauſerunt. necant ſcorpiones triti, & cum ocimo admoti. Poſſunt eadem marini, uerum inefficacius omnia præſtant.

Terreſtris ſcorpio. Cap. X.

TErreſtris ſcorpio tritus & impoſitus, ſuæ plagæ reme-

remedium eſt. quin eſtur aſſatus, ad eadem.

Marinus ſcorpio. Cap. XI.

M*Arini ſcorpionis fel conuenit ad ſuffuſiones oculorum, albugines & hebetudines.*

Draco marinus. Cap. XII.

D*Raco marinus diſſectus & apertus impoſitusq́;, ictus ſpinæ ſuæ qua ferit, medela eſt.*

Scolopendra. Cap. XIII.

S*Colopendra in oleo decocta ſi illinatur, auellit capillos. ſed contactu pruritus facit.*

Torpedo piſcis. Cap. XIIII.

M*Arina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus uehementiam mulcet. eadem appoſita euerſam ſedem prociduamq́; coërcet.*

Viperæ. Cap. XV.

V*Iperinæ carnes ſi coctæ edantur, claritatem oculis afferunt, neruorum uitijs auxiliantur, increſcentes ſtrumas reprimūt. detracta autem cute, caput caudaq́;, quoniã carne uacant, amputari debent: quippe cõmentitium eſt quod præcipitur, certam utrinq; menſurã præcidi oportere. reliquum uerò corpus exemptis interaneis elotum diſſectumq́; diſcoquitur cum oleo, uino, ſalis exiguo, & anetho. Aiunt ijs qui uiperas eſitent, pedicu los procreari, quod planè à ueritate abhorret. adijciunt aliqui longam ſenectutem agere, qui eo cibo ueſcuntur. Sal ex eis ad eadem conficitur, ſed inefficacior eſt. uiua autem uipera in fictile nouum demittitur, adijciuntur ſalis caricumq́; tritarum, ſingulatim quinq; ſextarij, mellis*

cyathi ſex: mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inaſſatur, donec ſal in carbones redigatur, qui poſtea tritus in pulueris faciem, reconditur. Plerunq;, ut ori gratior fiat, immiſcetur nardi ſpica, aut folium, aut mala bathri momentum.

Senecta anguium. Cap. XVI.

S*Enectus anguiũ in uino decocta dolori auriũ, infuſu, & dentiũ collutione, auxilio eſt. addunt eam in medicamenta oculorum, ſed præcipuè uiperinam.*

Lepus. Cap. XVII.

L*Epus marinus loligini paruæ ſimilis eſt. qui per ſeſe tritus, aut cũ urtica marina illitus, capillos euellit. Terreſtris leporis inaſſatum cerebrum manditur, iuuandis tremoribus qui ualetudine contracti ſunt. affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præſtat. exuſtum caput & cum adipe urſino aut aceto illitum, alopeciarũ inanitatibus medetur. Leporinũ coagulum poſt triduum à concubitu potum, conceptũ adimere, partusq; ſpem intercipere proditur. uuluæ & alui fluorem ſiſtit. comitiales iuuat. cõtra uenena ex aceto bibitur, præſertim aduerſus cõcretũ lac, et uiperarũ morſus. Sãguis eius ſi calidus illinatur, uitia cutis in facie, uitiliginẽ, lentiginesq; ſanat.*

Paſtinaca. Cap. XVIII.

M*Arinæ paſtinacæ radius, qui eius cauda enatus aduerſis ſquammis reflectitur, dentiũ dolorem mitigat: nam eos frangit & euocat.*

Sepia. Cap. XIX.

S*Epiæ coctæ dum eſtur atramentum ægrè concoquitur. al=*

tur. altum mollit. collyrijs è teſta factis conuenienter genarum ſcabritiæ perfricantur. uſtum in ſua teſta donec id quod cruſtoſum eſt abſcedat, poſtea tritum expurgat uitiligines, furfures, dentes, & uitia cutis in facie. elotum in medicamenta oculorum addi ſolet. contra albugines, oculis iumentorum efficaciter inſpiratur. pterygia oculorum abſumit, cum ſale tritum & iniectum.

Mullus piſcis. Cap. XX.

M*Vllorum aßiduo cibo aciem oculorũ hebetari cõſtat. Is marini draconis, aranei, ac ſcorpionis morſibus medetur, ſi crudus atq; diſſectus admoueatur.*

Hippopotamus. Cap. XXI.

H*Ippopotami teſtes exiccati ac triti contra ſerpentium morſus bibuntur.*

Fiber. Cap. XXII.

F*Iber ancipitis uitæ animal, plerunq; cum piſcibus et cancris ex aqua uictum capeßit. Huius teſtes ſerpentium uenenis aduerſantur, ſternutamenta mouent, & in uniuerſum uarios obtinent uſus. ſiquidẽ menſes ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti. partus ſecundasq; eijciunt. contra inflationes, tormina, ſingultus, uenena, ixiamq; ex aceto bibuntur. lethargicos, et utrũq; ueterno obdormiſcentes excitant infuſi. cum aceto autẽ & roſaceo, olfactu & odoris ſuffitu, idem faciũt. poti et illiti proſunt tremulis, conuulſionibus, & omnibus neruorum uitijs. in ſumma, calfactoriam uim habent. Eligi debent teſtes qui ex uno ortu connexi ſunt (fieri enim non poteſt, ut gemini folliculi in una membrana coniuncti re-*

periantur) liquore intus ueluti ceroſo, odore graui, & uirus redolente, guſtu acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circundato. Quem fraude aliqui corrumpũt, conijcientes in follem gummi, aut ammoniacum cum ſanguine & caſtorio ſubactum, & ita exiccantes. Vanũ eſt quod traditur, teſtes ab ipſis euelli, & à ſeſe abijci, quum uenatu urgentur: ſiquidem tangi nequeunt, ita, ut in ſue, ſubſtricti. Operæ autem precium eſt, diuiſa pelle melleũ liquorem cum eueſtiente tunica aſſumere, & ſiccatum potui dare.

Muſtela uulgaris. Cap. XXIII.

M*Vſtela quæ in domibus noſtris oberrat, ambuſta exenteratur, & inueterata ſale, in umbra ſiccatur. Ea binis drachmis cum uino pota aduerſus omnia ſerpentium uenena præſentaneo eſt remedio. toxico, ſimili ſumpta modo, reſiſtit. eius uentriculus coriandro farctus inueteratusq́; percuſsis à ſerpente, & comitialibus potu auxiliatur. cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. ſanguine perunctæ ſtrumæ iuuantur. comitialibus etiam prodeſt.*

Ranæ. Cap. XXIIII.

C*Ontra omnium ſerpentium uenena pro antidoto ſunt ranæ, ſi ex ſale et oleo decoctæ edantur, iusq́; earum itidem ſorbeatur. contra inueteratos tendinum rigores pollent. illitus earũ cinis, profluentis ſanguinis impetus ſiſtit. explendis alopeciarum inanitatibus ex liquida pice illinitur. uiridium ranarum cruor auulſos genis pilos renaſci prohibet, in ueſtigia euulſorũ inſtillatus. decoctæ in*

ſtæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniũt.

Silurus. Cap. XXV.

S*ilurus recens in cibo nutrit, & facilem præbet aluum. ſale uerò conditus, minimum ſuppeditat alimentum. arteriam expurgat, & uocem expedit. illita ſaliti caro, aculeos & infixa corpori ſpicula extrahit. muria eius incipientibus dyſenterijs prodeſt, ſi in deſidentiũ fotus adijciatur: fluxiones ſiquidem ad ſumma cutis elicit. iſchiadicis infuſa medetur.*

Smarides. Cap. XXVI.

S*Maridis piſcis caput exuſtum, excreſcentes ulcerum oras puluilloſq; reprimit. nomas cohibet. thymos clauoſq; abſumit. caro non ſecus atque ſalſamentum prodeſt à ſcorpione percuſſis, aut à cane demorſis.*

Mænæ. Cap. XXVII.

M*Aenarum ex capitibus cinis ſi illinatur, calloſas ſedis rimas abolet. eius etiam garum oris putrilagines collutione ſedat.*

Gobius. Cap. XXVIII.

G*Obius recens in ſuillum uentrem coniectus, ſi conſuta rima in duodecim aquæ ſextarijs, donec duo ſuperſint, decoquatur, excolatus & ſub diuo refrigeratus potui detur, aluus ſine moleſtia deijcitur. illitus cõtra ſerpentium canumq; morſus auxilio eſt.*

Thunnus. Cap. XXIX.

C*Onditanei thunni caro, quam omotarichon uocant, ſumpta ijs auxiliatur, quos uipera nomine preſter momorderit. ſed oportet uinum quamplurimum*

ſubinde cogantur haurire, ita ut uomitione reddatur. contra acrimonias eſitatorum maximè ualet. canum morſibus utiliſsimè illinitur.

Garum. Cap. XXX.

G*Arum omne, quod ex piſcibus carnibusq́; ſale maceratis liquamen eſt, ſi ex eo fotus fiat, depaſcentia ulcera ſiſtit. morſis à cane medetur. dyſentericis atq; iſchiadicis infunditur: nonnullis, ut exulcerata adurat: alijs autem, ad laceſſenda quæ ulcera non ſenſerunt.*

Ius piſcium. Cap. XXXI.

R*Ecentium piſcium ius, modo per ſe, modo ex uino potum, aluũ ſubducit. priuatim ad hunc uſum conficitur è phycidibus & ſcorpionibus, & iulide, è percis, et recentibus alijs ſaxatilibus, nec uirus reſipientibus, ſimpliciter cum aqua, oleo & anetho.*

Cimices lectularij. Cap. XXXII.

C*Imices qui in cubilibus enaſcuntur, cauis fabarum incluſi, ſi ante febrium ſignificationes ſepteni deuorentur, quartanis auxilio ſunt. & citra fabas ſumpti, percuſsis ab aſpide proſunt. uuluarum exanimationes olfactu reuocant. poti cum uino aut aceto, adhærentes ſanguiſugas abigunt. triti & urinariæ fiſtulæ impoſiti, urinæ anguſtias leuant.*

Millepeda. Cap. XXXIII.

M*illepedæ, quæ ſub aquario uaſe ſtabulantur, animalia ſunt multis pedibus nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. hæ ex uino potæ difficili urinæ, & regio morbo auxiliantur. millepedas illini*

anginis cum melle utiliſsimum. tritæ, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus aurium, addito roſaceo, conuenienter inſtillantur.

Blatta piſtrinaria. Cap. XXXIIII.

B*Lattæ eius quæ in piſtrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores inſtillatu mitigant.*

Pulmones. Cap. XXXV.

P*Odagras pernionesq́; emendat pulmo marinus recens tritus & illitus. Suillus & agninus urſinusq́; pulmo impoſitu, attritus à calceamentis contractos, ab inflammatione tuetur. Vulpinus uerò ſi arefactus bibatur, ſuſpirioſos adiuuat. adeps quoq; liquefactus, infuſusq́;, auris dolorem finit.*

Genitale cerui. Cap. XXXVI.

G*Enitale cerui tritum & in uino potum, à uipera demorſis auxiliatur.*

Vngula aſini. Cap. XXXVII.

V*Ngularũ aſini cinis per dies multos binis cochlearibus potus proditur comitiales adiuuare. eædem oleo ſubactæ ſtrumas diſcutiunt, & illitæ pernionibus medentur. Caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ ſanantur.*

Lichenes equorum. Cap. XXXVIII.

L*Ichenes ſunt in equorum genibus, & ſuper ungulas inflexu harum partium indurati calli. qui triti & in aceto poti, comitialibus mederi traduntur.*

κατ' ἐπιγναφὴν non ἐπιγραφήν.

A Iecinora. Cap. XXXIX.

A*Sini iecur inaſſatum eſu comitialibus prodeſt.*

ueruntamen ieiunis edendum præcipitur. Capræ uerò inaſſati decidua ſanie, inungi luſcioſos prodeſt, & dum coquitur, apertos oculos halitu eius uaporari. prodeſt in cibo toſtum ad eadem. Tradunt hircini iecinoris cibo comitiales deprehendi. Aprinum recens ſi arefactum teratur, ex uino potum contra ſerpentiū uolucrumq́; morſus auxilio eſt. Iecur canis qui rabie exagitatur, toſtum & in cibo ab emorſis ſumptum, ne tententur metu aquæ tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. hunc à cane qui momordit exemptum, & folliculo inditū, pro amuleto brachio adnectunt. Inueteratum autem ſale mergi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum, ſecundas pellit.

Coria ueteramentaria. Cap. XL.

VEteris corij cremati illitus cinis ambuſta igni, intertrigines, necnō calceamentorū attritus ſanat.

Gallinæ. Cap. XLI.

DIſſectæ gallinæ & adhuc calentes appoſitæ, ſerpentium morſibus auxiliantur: ſed identidem alias ſufficere oportet. Earum cerebellum in uino bibendum datur contra ſerpentium morſus. ſanguinem à cerebri membrana profluentem ſiſtit. Quæ interiore uentriculi galli ſinu reſidet membrana, ſecti in laminas cornus ſpecie ſimilis (ea uerò inter coquendum abijci ſolet) ſiccatur, tritaq́; in uino conuenientiſſimè ſtomachicis datur in potu. Ius è uetere gallinaceo aluū deijcit. abiectis itaq́; interaneis ſalem conijci oportet, & conſuto uentre decoqui in uiginti ſextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigantur

digantur. totum id refrigeratum ſub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut filiculam. Crudos humores craſſosq́;, atram bilem, & ſtrigmenta elicit. prodeſt longis febribus, ſuſpirijs, articularijs morbis, & inflationibus ſtomachi.

Ouorum natura. Cap. XLII.

OVum molliculum plus alit ſorbili, & durum plus molli. Luteum oui, contra oculorum dolores utile eſt. inaſſatum ſedis inflammationibus prodeſt, cum croco & roſaceo. & condylomatis, cum meliloto. cum uua autem fruticis eius, quem rhoa dicunt, aut galla, in patinis frigitur, ut cibo aluos ſiſtat. per ſe etiam offerri ſolet.

Candidum oui crudum refrigerat. ſpiramenta cutis occludit. inflammationes oculorum infuſum lenit. ambuſta, ſi ſtatim eo perungantur, puſtulas non ſentiunt. faciem à ſolis aduſtione tuetur. fronti impoſitum cum thure fluxiones arcet, auertitq́;. inflammationes oculorum lana exceptum, addito roſaceo, melle & uino, mitigat. utiliter cōtra hæmorrhoidis ſerpentis morſus crudū ſorbetur. ſummè tepidum prodeſt ueſicæ roſionibus, renum exulcerationibus, gutturis, ſcabritiæ, reiectionibus ſanguinis, deſtillationibus, & thoracis rheumatiſmis.

Cicadæ. Cap. XLIII.

CIcadæ quæ inaſſatæ manduntur, ueſicæ doloribus proſunt.

Locuſtæ. Cap. XLIIII.

LOcuſtæ odoris ſuffitu urinæ difficultates adiuuant, præſertim quæ fœminas malè habent. earum car-

nes nullo ſunt in uſu. Eſt & quoddam genus locuſtæ, quæ aſiracos aut onos dicitur, ſine pēnis, prælongis cruribus. exiccata autem ſi ex uino bibatur, contra ſcorpionis morſus magnopere proderit. hac abundè ueſcuntur Aphri, qui Leptin incolunt.

Oſsifragus. Cap. XLV.

V*Enter eius auis quam Latini oſsifragum appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.*

Galerita. Cap. XLVI.

G*Alerita auicula eſt parua, apicem in uertice, pauonis modo, geſtans. quæ aſſa & in cibo ſumpta, cœliacos adiuuat.*

Hirundines. Cap. XLVII.

D*Iſſectis creſcente luna pullis hirundinis, qui primo partu excluſi ſunt, in uentre eorum lapillos offendes: è quibus duos, unum colore uarium, alterū purum exímes. ij priuſquàm terram attigerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle brachio aut collo adalligati, comitialibus proderunt, & ſæpe prorſus eos recreabunt. Hirundines, uti ficedulæ, in cibo, aciei uiſus medicamentum præbent. tam pullorum quàm matrum in fictili olla crematarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatem affert. anginæ eo commodè perunguntur. uuæ & tonſillarum inflammationibus hoc cinere ſuccurritur. & ipſæ et pulli exiccati, ſi drachmæ pondere ex aqua bibantur, hos iuuant qui anginæ morbo conflictantur.*

Ebur.

Ebur. Cap. XLVIII.

EBoris ſcobe illito paronychia ſanantur. Vim adſtringendi ebur obtinet.

Suillus talus. Cap. XLIX

SVis talis comburitur, dum è nigro albeſcat. qui tritus & potus inflationibus coli, longisq́; torminibus medetur.

Ceruinum cornu. Cap. L.

CEruini cornus cinis elotus, binis ligulis epotus prodeſt dyſentericis, excreantibus ſanguinem, cœliacis, regio morbo, & ueſicæ doloribus cum tragacantha. fœminis fluxione uuluæ laborantibus, cum liquore huic rei accommodato. Cerui cornu contuſum, crudo fictili luto circunlito, & in furnum indito: uritur donec albeſcat. id cadmiæ modo elotum, ulceribus oculorũ et defluxionibus ſalutare eſt. infrictum dentes expurgat. crudi cornus ſuffiti nidore ſerpentes fugantur. feruefactum in aceto, ſi eo gingiuæ colluantur, maxillarũ à dentitione dolorem adimit.

Eruca. Cap. LI.

ERucis quæ in oleribus gignuntur, cum oleo perunctis, à uenenatis beſtijs feriri negantur.

Cantharides. Cap. LII.

E Frumentis congeſtæ cantharides ad recondendũ idoneæ ſunt. quæ fictili uaſe nõ picato conduntur, & raro linteo obligato ore, & deorſum conuerſo ſuſpenduntur ſuper aceti feruentis quamacerrimi halitum, donec æſtu exanimentur, poſtea lino transfixæ reponũtur,

Potentiſſimæ omnes uariæ, luteis lineis, quas in pennis tranſuerſas habent, promiſſoq́; corpore craſſæ, ac blattarum modo perpingues. ſed inertes ac imbecillæ, quæ unius ſunt coloris.

Bupreſtes, & pinorum erucæ. Cap. LIII.

SImili modo reconduntur bupreſtes, genera quædam cantharidum & pinorum erucæ, quæ ſupra cribrũ ſuſpenſum feruenti cinere pauliſper intoſtæ, reponuntur. uis omnium cõmunis erodere, ulcerare, calorem elicere. qua de cauſa admiſcentur medicamentis quæ lepras, ferasq́; lichenas & carcinomata ſanant. menſes ciunt peſſis emollientibus additæ. Aliqui cantharidas antidotis impoſitas, aquæ ſubter cutem auxiliari prodiderunt: argumento, quòd urinam moueant. Alij pennas pedesq́; contra potarum ueneficia remedio eſſe tradiderunt.

Salamandra. Cap. LIIII.

SAlamandra lacertæ genus eſt, iners, uarium, quod fruſtra creditum eſt ignibus non uri. Vim habet erodentem, calfactoriam, exulcerantem. additur, ut cantharis, in medicamenta quorũ uis eſt exeſſe, & lepras abolere. ſimiliq́; modo reconditur. liquefacta in oleo pilos euellit. exenterata, detractis pedibus & capite in melle ſeruatur ad eundem uſum.

Araneus. Cap. LV.

ARaneus, quem holcum, alij lycon, id eſt, lupum uocant, ſubactus cum ſplenio, & linteo illitus, prolatusq́; utriſq; temporibus aut fronti, tertianos circuitus perſanat. tela eius impoſita ſanguinem ſiſtit. uulnera

quæ

quæ ſummam cutem occuparunt, ab inflammationis iniuria uindicat. Eſt & alterum aranei genus, qui candidam, tenuem, denſamq́; telam orditur: quem in aluta ligatum, & lacerto appenſum, quartanis circuitibus mederi narrant. decoctus ex roſaceo & infuſus, aurium doloribus auxiliatur.

Lacerta. Cap. LVI.

LAcertæ caput intritum & appoſitum, aculeos & omnia corpori infixa extrahit. uaros, formicantes uerrucas & penſiles, quas acrochordonas uocant, tollit. iecur exeſis dentibus coniectum dolores finit. ſi diuulſa admoueatur, ictis à ſcorpione leuamentum præſtat.

Seps. Cap. LVII.

SEps, quam aliqui lacertam chalcidicam uocarunt, in uino pota morſus ſuos ſanat.

Scincus. Cap. LVIII.

SCincus aut Aegypti, aut Indiæ, aut rubri maris alumnus, quamuis inueniatur in Lydia Mauritaniæ. Eſt autem terreſtris crocodilus ſui generis. Sale inueteratus cum naſturtio, aiunt carnes quæ renes amplectantur id ſibi uirium uendicaſſe, ut ſi drachmæ pondere bibantur, uenerem accendant. uerum decocto lentis cum melle aut ſemine lactucæ cum aqua poto, ueneris cupiditates inhibentur. additur in antidota.

Terreni uermes. Cap. LIX.

TErreni uermes impoſiti, præciſos neruos glutinant. tertianas diſcutiunt decocti cum anſerino adipe. infuſi, affectis auribus medentur. cum oleo autẽ de-

decocti, ſi in contrariã aurem inſtillentur, dentiũ doloribus præſtant auxilium. triti in potu ex paſſo urinã ciunt.

Mus araneus. Cap. LX.

M*Vs araneus diſſectus & impoſitus, ſui morſus ueneficia luit.*

Mures. Cap. LXI.

M*Vres, qui in domibus oberrãt, conciſos ſcorpionum plagis utiliſſimè imponi, in confeſſo eſt. ſi inaſſatos infantes ederint, oris ſaliuã exiccari promittũt.*

Lac. Cap. LXII.

L*Ac generatim omne boni ſucci eſt. corpus alit. aluum emollit. ſtomachum & inteſtina inflatione uexat. uernũ tamen dilutius æſtiuo habetur. & è uiridi pabulo aluum magis emollit. Probatur autẽ candidũ, æquali craſſitudine, quod ungui inſtillatum cogitur. aluum minus tentat caprinũ, quoniã pecus hoc adſtringentibus pabulis, robore, lentiſco, & oleaginis frondibus, & terebinthο magna ex parte ueſcitur, inde ſtomacho accõmodatiſſimũ reddi ſolet. ouillum autẽ dulce, craſſum, & præpingue, nõ uſqueadeo utile ſtomacho. Bubulũ tamen, aſininũ, & equinũ, uentri magis idonea, ſed ipſum turbant. Quibus in locis pecora ſcammoniã, ueratrũ, clematidẽ, aut mercurialẽ paſcuntur, lac omne uentrem & ſtomachum ſubuertit: quale in Iuſtinis montibus eſſe, à nobis proditũ eſt. Siquidem capræ quibus candidũ ueratrũ pabulo fuerit, primo foliorũ partu euomunt, & eorum lac hauſtum nauſeam creat, et ſtomachũ in uomitiones effundit. uentrẽ adſtringit lac omne decoctũ, præcipueq; candentibus*

dentibus

dentibus calculis marinis exuſtum. et in ſumma, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præſertim fauciũ, pulmonis, interaneorum, ueſicæ & renum. foris uerò contra pruritum cutis, eruptiones papularũ, & uitiatos corporis ſuccos, recens cum melle crudo, addito ſale, datur exigua aqua dilutum. minus inflat quodcunq; ſemel ferue factum. decoctum cum calculis marinis ad dimidias, ulcerosas uentris fluxiones adiuuat. Lac quodcunq; ſerũ continet implicitũ: quod ubi diſceßit à lacte, multò potentißimum ad purgationes redditur. datur quibus ſine acrimonia uolumus deiectionẽ moliri, ut melancholicis, comitialibus, lepris, elephantijs, & erumpentibus toto corpore papulis. Ex omni lacte fit, quod ſchiſtum, id eſt ſciſſile, appellant. Lac autem fictili nouo feruet, ramoq; ficulneo recenti mouetur, inſparſis, poſtquam bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulſi cyathis, quot ſunt heminæ lactis: ita enim ſereſcens liquidum ab eo diuiditur, quod in caſeum concreuit. ſed cum feruet, ne ſuperfundatur, conueniet ſpongia ex frigida continuò fictilis labrum detergere, ſextariumq; argenteum frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur heminis per interualla ſingulis, uſque ad quinas, ita ut intercedentibus ſpacijs potantes ambulent. Lac autem recens efficax eſt contra roſiones uſtionesq;, ab exitialibus medicamentis factas, uti à cantharidibus, aut ſalamandra, bupreſte, aut pinorũ eruca, hyoſcyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero. præſertim bubulum ad id eximiè confert. gargarizatur autẽ exulceratis faucibus, tonſillisq;. Aſininũ peculiariter collutos den

tes gingiuasq; ſtabilit. fluxiones alui, ſi ulcera ſentiantur, teneſmosq;, ouillũ, bubulũ aut caprinũ cum marinis lapillis decoctũ, ſiſtit. per ſe autem & cum hordeacea ptiſana aut halicaceo cremore infuſum magnopere inteſtinorum roſiones mitigat. exulceratæ uuluæ immittitur. Humanũ lac dulciſſimũ eſt & maximè alit. mammis autem exuctũ, prodeſt tabi & ſtomachi roſionibus. contra hauſtum leporem marinũ præſidio eſt. oculis cruore ex ictu ſuffuſis, cum thuris polline inſtillatur. podagricis utile eſt cum meconio & cerato illitum. Lac omne reſpuendum ſplenicis, hepaticis, comitialibus, uertiginoſis, & neruorum uitio laborantibus, febriculoſis, et capite dolentibus: niſi ſi quis interdum purgationis gratia, ut oſtendimus, ſchiſtum præbeat. Primiparæ canis lacte perunctos narrant glabreſcere. potum cõtra uenena antidoti uicem obtinet. abortus mortuos expellit.

Caſeus. Cap. LXIII.

CAſeus recens ſine ſale ſumptus alit. ſtomacho utilis eſt, & facile in membra delegatur, corpus auget, aluum modicè emollit. alius tamen alio præſtantior, pro natura lactis à quo conficitur. decoctus autem & expreſſus, deinde inaſſatus, aluum ſiſtit. illitus, oculorum inflammationibus & ſugillatis prodeſt. Qui uerò recens ſalitus eſt, minus alimenti præbet, corpus aptè minuit, ſtomacho aduerſatur, negocium uentri interaneisq; exhibet. uetuſtiore ſiſtitur aluus. Sero quod à caſeo manauit, quamoptimè canes aluntur. Quod hippacen uocant, caſeus eſt equinus. ea uirus redolet, magnopere alit, bubuloq; pro-

loq; proportione reſpondet. Nec deſunt qui hippacen, equinum coagulum appellarint.

Butyrum, & eius fuligo. Cap. LXIIII.

E*X Lacte pinguiſſimo probatum fit butyrum, quale ouillum eſt. fit & ex caprino, agitato in uaſis lacte, donec pingue ſeparetur. Butyrũ natura oleoſum eſt & emolliens: unde largius epotum, uentrem reſoluit. prodeſt, ubi oleum non adfuerit, contra uenena. cum melle ſi infricetur, dentitiones adiuuat. gingiuarum pruritus, & oris ulcera infantibus emendat. illitum foris capaciora alimentorum facit corpora, & ab albidis puſtulis per ſumma ſcatentibus aſſerit. contra inflammationes & duritias uuluæ, quod nec uirus reſipit, nec uetuſtatem ſentit, butyrum efficax eſt. dyſentericis, & coli exulcerationibus infunditur. in medicamenta addi ſolet quæ pus mouent, utile præſertim cum nerui, aut cerebri membranæ, ueſicæ ceruix, uulnera acceperint. id autẽ purgat, replet, carnem creat. ab aſpide percuſſis utiliſſimè imponitur. recens obſonijs additũ olei uicem penſat. & adipis uice fingitur in bellarijs. Colligẽdæ ex eo fuliginis ratio hæc eſt: Butyrum in lucernam nouam ingeſtum accenditur, fictiliq; operculato quod ſupernè in ſiphunculi ſpeciem deſinat, & infima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur, & ſubinde aliud in abſumpti locũ ſufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quem facere inſtitueris. penna poſt deraditur ad uſus. Eius effectus eſt in medicamentis oculorum, exiccare & adſtringere. fluxiones cohibet, & ulcera celeriter ad cicatricem perducit.*

Medicina lanarum. Cap. LXV.

SVccidæ lanæ molles, è collo feminibusq́; laudatiſſimæ habentur. Subueniunt inter initia uulneribus, percuſſis, deſquammatis, liuidis, oſſibus fractis, aceto, oleo aut uino imbutæ. ſiquidem facile ſuccos combibũt quibus immerguntur. & ob pecudum ſordem, ſic enim œſypum uocant, emolliunt. capitis, ſtomachi, aliarumq́; partium doloribus, cum aceto & roſaceo efficaciter imponuntur. Crematarũ lanarum cinis cruſtas obducit, excreſcentias in carne cohibet, & ulcera ad cicatricem perducit. Mundæ autem & carptæ, in fictili crudo, cæterorum more, uruntur. Nec ſecus fimbriati marinarũ purpurarum flocculi cremari ſolent. Aliqui cum ſordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodemq́; modo urunt. Alij in fictili oris patuli, ueruculа inter ſe diſtantia componunt, & concerptas carminatasq́; lanas oleo ita ſuffuſas ut ne ſudare quidem poſſint, aſſulis tedæ ſubiectis, & eiſdem lanisq́; permutatim interſtratis, leuiter ſuccendunt, et uſtas tollunt. quod ſi è teda pix, pinguitudóue ulla profluxit, collecta reconditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & conſidere patiuntur: idq́; ſæpius, mutantes aquam donec linguam adſtringat, nec mordeat.

Oeſypum. Cap. LXVI.

OEſypum uocant Græci, ſuccidarũ lanarum pinguitudinem. Cuius parandi ratio hæc eſt: Succidæ molles, radicula nõ curatæ, calida aqua lauantur, & quibuſcunq́; ſordibus expreſſis, & in labellum oris ampli

coniectis

coniectis,aqua infunditur,magnoq́; impetu ligula,uti reſpumet,agitatur, aut lignea rude ualidiuſculè conturbatur,quò largius ſordida ſpuma colligi poßit, deinde marina reſpergitur.& conſidente pingui quod ſupernatabat, collectoq́; in altero fictili uaſe, denuò aqua in labellum fuſa agitatur. ſpuma iterum mari perfunditur, & demum eximitur. hoc tantiſper fieri ſolet,dum cōſumpta pinguitudine nihil prorſus ſpumæ extet. collectum œſypum manibus emollitur,& ſi qua inſedit ſpurcitia, conſeſtim demitur:excluſaq́; ſenſim omni aqua,recentiq́; affuſa,manibus miſceatur,donec admotum linguæ œſypum, aſtringat leuiter, nec mordeat, atque pingue candidumq́; ſpectetur, tum in fictili uaſe conditur. Verum omnia feruido ſole fiant. Nonnulli *excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus, non ſecus atque ceratum mulieres, cōfricant:ita enim candidius redditur. Alij elotis lanis & ſordibus quibuſcunq; exemptis,ac lento igni in æneo uaſe ex aqua decoctis, pingue quod ſupernatat collectum, aqua,ut diximus,lauant:colatumq́; in fictilem patellam, quæ calidam aquam contineat,linteo operiunt,atque ſoli mandant, donec candidum fiat, & ſatis craſſum.* Alij *bidui ſpacio aquam effundunt, nouamq́; adijciunt.* Melius *eſt læue, radicula non curatum,quod ſuccidarum uirus oleat, & ſi manu in concha fricetur cum aqua frigida, albeſcat, nibil in ſe duri aut concreti habens, ueluti quod cerato aut adipe adulteratur.* Oeſypum *excalficit, explet ulcera, & emollit,præſertim ſedis ac uuluæ, cum meliloto & butyro.in uellere appoſitum,menſes & par*

tus euocat. ulcera non aurium modò ſanat, ſed & genitalium cum anſerino adipe. contra eroſos angulos oculorum, ſcabioſosq́; genas quæ occalluerunt, & ciliorũ defluuia, efficax eſt. In teſta noua torretur, donec redactũ in cinerem pinguitudinẽ amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, uti demonſtrauimus, quæ in oculorũ medicamenta commodè addi ſolet.

Coagulum. Cap. LXVII.

LEporis coagulum tribus obolis ex uino, uenenatorum morſibus, cœliacis, dyſentericis, & fœminis fluxione uuluæ laborantibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur. ſanguinem in grumos cõcretum diſcutit. poſt menſtruas purgationes appoſitũ uuluæ cum butyro, præſtat mulieribus ut concipiant. potum uerò partus enecat, & à puerperio, pariendi ſpem adimit. Equi coagulũ, quam hippacen aliqui uocant, priuatim cœliacis dyſentericisq́; conuenit. Hœdi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, cerui, uituli, bubaliq́; coagula ſimiles naturas ſortiuntur. contra aconiti potum in uino, & concretum lac in aceto, conuenienter aſſumuntur. Hinnuli priuatim triduo à purgationibus admotum, partus ſpem intercipit. Vituli marini, caſtorei uires repræſentat. comitialibus, ſtrangulatis uuluis, potu conferre exiſtimatur. Sed ſi ſit uituli marini, hoc experimentũ eſt: aqua inſpergitur, qua pauliſper cum alterius animantis, tum præcipuè agni coagulum, maduerit. nam ſi erit ſyncerum, ſtatim liqueſcit in aquam: ſin minus, conſimile permanet. Excipitur autem catulis, qui nondum natare p[illegible]ſunt. in

ſumma,

ſumma,coagulũ omne diſsipata cogit,et coacta diſſoluit.

Adeps. Cap. LXVIII.

ADeps anſerinus aut gallinaceus recens & ſine ſale conditus,ad uuluæ uitia proficit.ſale inueteratus,& qui temporis ſpacio acrimoniam concepit, uuluæ inimicus eſt. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demiſſus,quæ altero tantopere capacior ſit,quantus ſit modus adipis quē curare inſtitueris,obſtructo diligenter uaſe, flagrantiſsimo ſoli exponitur, eliqueſcens inde humor in fictile alterũ excolatur,donec adeps omnis abſumatur,mox loco uehementer frigido reconditur,& ad uſus digeritur. Alij fictile fulciunt ſuper aquam calidam, aut tenuem & elanguidam prunam,quæ ſolis uicem penſet. Eſt & alia curandi ratio: Exemptis membranis teritur, coniectusq́; in ollam eliquatur, adiecto minuti ſalis momento, mox lineo colo transfuſus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur,quæ laſsitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & urſinus hoc curantur modo: Recens,præpinguis,renibus potiſsimũ detractus, in largiore aqua cœleſti & quamfrigidiſsima, exemptis tunicis, diligentiſsimè manibus conficatur, & exprimendo firmè ſiccatur,ſubindeq́; noua aqua abluitur.cæterum fictili capacitatis duplæ inditus,in aquam demergitur,& ſubditis leuibus prunis ſpatha mouetur, eliquatusq́;, colo transfunditur in aquam:ubi uerò refrixit,& guttatim aquam omnem excluſit,in prælotum fictile demittitur,& infuſa aqua leniter eliquari debet,& manu deprimi, quò facilius fæculentũ uirus peſſum eat:poſtea in pilam ſpon

gia madefactam transfunditur: ubi coire cœpit, reſidens in imo ſordes eximitur. tertio citra aquam eliquatur, repurgatusq́;, fictili bene operculato, per quàm frigidis locis reponitur. Hircinum ſeuum, ouillum, ceruinumq́; ita curato. Elotum ex his quodcunq;, tunicis, ut in ſuilli mentione dictum eſt, exemptis, pilæ emolliendum tradito, ac manibus fricato, affuſa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum uirus excernatur, aut pingue aliquod innatet, ſed nitida ſpectetur. deinde in ollam fictilem conijcito, & adiecta aqua ut ſupereemineat, leui pruna liquefacito, & moueto, atque in aquam colato: cumq́; refrixerit, iterum in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus facito. tertiò ſine aqua liquefactum, in perfuſam liquore pilam colato, refrigeratumq́;, ut in ſuilli ratione diximus, recondito. Bubulum autem ſeuum, renibus maximè detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluendum eſt, mox in pila tundendum diligenter, affuſa maris aqua. cum uerò diſſolutum fuerit, in fictilem ollam conijciendum, & marina aqua, quæ non minus dodrante ſupereemineat, proluendum. decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad ſingulas ſeui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis: excolatumq́;, detractis quæ peſſum ierant ſordibus, in nouo fictili reponendum, opertumq́; ſoli interdiu credendum, ut ad candorem reducatur, & odoris uirus euaneſcat. Priuatim taurorum pingue ſic curari debet: Renibus euulſum pingue profluente amnis aqua abluito, detractisq́; tunicis, fictili nouo poſtquã exiguũ ſalem inſperſeris, lique facito,

facito, dein in nitentem aquam excolato, et ubi concreſce re cœpit, manibus iterum confricando uehementer lauato, aqua ſæpius infuſa refuſaq;, donec quãoptimè elotum uideatur: rurſus in olla cum pari modo uini odorati decoquito, & cum iterum efferbuerit, dempto ab igni uaſe, ibidem ſinito pernoctare. poſtridie ſi grauiter adhuc oleat, noua olla repetitum, uino odorato perfundatur. eadem quæ prius fiãt, dum omne uirus euaneſcat. Colliquatur & ſine ſale, præſertim affectionũ earũ cauſa, quibus ſal aduerſari ſolet, ſed ita paratũ nõ magnopere albeſcit. Eodem modo pardorum ac leonum pinguia curari oportet. Taurinum autem & uitulinum pingue, necnon ceruinum, atq; etiam huius animalis medulla, odoramentis imbuitur hac ratione: Pingue quod odoratũ reddi debet, demptis, quo diximus modo, membranis, elotum & uino quamodoratiſsimo, nulla maris aqua diluto, feruefactum, pernoctare ſinitur: alterũ id genus uinum eadem menſura infunditur, colliquatur, & exquiſitè colatur, nouemq; eius heminis, iunci Arabici ſeptem drachmæ adijciũtur. Quod ſi ipſum odoris fragrãtioris fieri uoles, quadraginta floris eiuſdem drachmæ, cum paribus palmæ, calami, & caſiæ modis adduntur, & xylobalſami, aſpalathi ſingulæ drachmæ, cinnamomi, cardamomi, & nardi, ſingulæ unciæ. omnia exactius tundũtur, & affuſo uino odorato, in uaſe operto, quod ſupra carbones firmiter collocatum ſit ter efferueſcunt, & ſemoto ab igni uaſe inibi pernoctant. poſtridie uinũ effunditur, aliudq; generis eiuſdẽ adijcitur. ter ſimili modo bene conferueſcat, deinde matu

tinis exempto adipe uinum effundatur, & abluto uaſe, ſi quid imo ſubſidens hæſit, detergatur, poſtremo eliquatum pingue & excolatum, ad uſus reconditur. Hoc autem modo odoramentis imbuitur, quod antea curatū eſt. uerum antè dicta prius inſpiſſari ſolent, quò facilius ſibi odoramentorū uires adſciſcant. Itaq; aſſumens quodcunque horum uoles, cum uino feruefacito, impoſitis unà myrti ramulis, ſerpyllo, cypero, item aſpalatho plenius tuſo. aliqui tamen ad hunc uſum, uno duntaxat horum contenti ſunt. cum autem ter efferbuit, exemptum leniter, & linteo colatum, aromatis, uti expoſitū eſt, imbuitur. Adipibus ſpiſſamenta ſic fiunt (quemcūq; acceperis, oportet ut recens tundatur) Syncerus et ſanguinis expers adeps, reliquas habens notas quas ſæpe retulimus, in ollam nouā demittitur, infuſo uino albo, uetere, odorato, quod ſemipedis altitudinē ſuperet. lento igni feruefcat, dum uernaculus odor aboleatur, planeq; uinum redoleat. at ubi depoſito uaſe refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo uini eiuſdem ſextarij, & ſeminis loti, eius inquam cuius è ligno ludicræ tibiæ factitantur, tuſi minæ quatuor adijciuntur, lento igni ſubinde miſcendo decoquuntur, cumq; odoris uirus euanuerit, excolatusq; adeps refrixerit, una contuſi aſpalathi mina, cum amaracini floris minis quatuor, & uetere uino ſubigitur. nocte una hæc odorem rapiunt, combibúntue. poſtridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cum adipe iniecta, additis ſextarijs tribus uini, unà feruefcunt, quouſque & uim & odorem ſpiſſamentorū adeps ipſe contraxerit, qui eliqueſcens colatur,

latur, & reponitur. Quòd ſi maiorẽ odoris fragrantiam efflagites, drachmas octo quampinguiſsimæ myrrhæ uino maceratæ, quod multos in annos aſſeruatum eſt, miſceto. Gallinaceus anſerinusq́; ſic odoribus imbui ſolent: Cu iuſuis eorum percurati ſextarij duo fictili olla excipiuntur. eryſiſceptri, xylobalſami, palmæ elatæ, & calami planè cõtuſi, ſingulorum ſeſcuncia admiſcetur. uini Leſbij ueteris cyathus unus adijcitur. ea ter efferueſcũt prunis, mox uaſe ſublato ab igne, die noctuq́; refrigerantur. poſtridie liquata per linteum craſſum, mundum in uas ex colantur. ubi uerò adeps coierit, concha excipitur, fictiliq́; nouo denſius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tempore id inſtituere oportet, æſtate ſiquidem pinguia non coguntur. Nec deſunt qui Tyrrhenicæ ceræ momentũ adijciant, quò facilius in unum corpus omnia coaleſcant. Eadem ratione ſuillus adeps & urſinus cæteriq́; id genus, odoramentis imbuũtur. Verum ſampſuchi odorem adeps ipſe repræſentabit hoc modo: Curati quamoptimè adipis, præſertim taurini, mina una, tempeſtiuiq́; ſampſuchi exquiſitè confracti ſeſquimina miſcentur, & inſperſo largiore uino digerũtur in offas, quæ in uaſe coo perto nocte quieſcunt. matutinis in fictili olla leuiuſculo igni, affuſa aqua, leuiter coquuntur, dumq́; ſuum adeps odorẽ exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet: poſtero die deterſa ſorde quæ peſſum ierat, ſampſuchi, ut dictum eſt, cõtuſi iterum ſeſquimina priori paſtillo adijcitur, eodemq́; modo in offas cogitur: alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur, & ſi qua fundo

bæſit ſpurcitia, deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipem anſerinum, gallinaceum, aut uitulinum, à putredine tueri uelit, ita faciundum eſt: Quemuis adipem diligenter elotum & ſiccatum in umbra ſuper cribrum, per lintea munda manibus uehementer exprimat, linoq́; cõſutum umbroſo in loco ſuſpendat, & poſt multos dies noua charta inuolutum, frigido loco recondat. Pinguia autem indito melle uindicantur à putredinis uitio. uis omniũ eſt excalfacere, mollire, rareface re. Taurinus adeps, bubulus & uitulinus aliquantum adſtringunt. earundem uirium compos leoninus. nam reſiſte re eum aiunt ijs qui inſidias moliuntur. ceruino, elephanti noq́; perunctos, ſerpentes fugiunt. adſtringentior eſt caprinus. qua ex cauſa decoctus cum polenta, rhoë & caſeo, dyſentericis datur, & cum ptiſanæ ſucco infunditur. ius decocti phthiſicis in ſorbitionibus prodeſt. datur quoque utiliter ijs qui cantharidum uenena hauſerunt. hircinus, ut qui ualidiſsimè diſcutiat, podagricis auxiliatur, cũ fimo capræ & croco impoſitus. huic proportione reſpon det ouillus. Suillus uerò contra uuluæ & ſedis uitia idoneus eſt. ambuſtis igni medetur. è ſue uetuſtiſsimus quiſq; ſale conditus excalfacit, & emollit. elotus uino pleuriticis prodeſt. cinere aut calce exceptus, inflammationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuccurrit. aſininum tradunt cicatrices corpori concolores reddere. anſerinus gallinaceuſq́; conueniunt muliebribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. urſinum conſtat raptos uitio alopeciæ capillos reſtituere, per

nionibus

nionibus ſubuenire. uulpinus medetur aurium doloribus. Fluuiatilium piſcium pinguia perunctis oculis claritatem afferunt, ſi in ſole liqueſcant, & melli admiſceantur. uiperæ adeps contra oculorum hebetudines ſuffuſionesq́; efficax eſt, addita cedria, melle Attico, *& pari oleo uetere. pilos alis euulſos perunctis radicibus recens & per ſe illitus obliterat, atq; renaſci non patitur.*

Medulla. Cap. LXIX.

L*Audatiſſima eſt ceruina, mox uitulina, poſt hanc taurina, dein caprina, & ouilla.* Colliguntur *æſtatis exitu, cum appetit autumnus: quippe cum alijs anni temporibus concrementum ſanguinis, & ueluti caro friabilis, in oſſibus inueniatur. nec facile cognoſci poteſt, ni quis eam oſſibus extrahat & recondat.* Omnes *medullæ molliunt, calefaciunt, rarefaciunt, ulcera explent. ceruina perunctos uenenata fugiunt.* Curantur *recentes, adipis modo, aquæ reſperſu ſubactæ, ſelectisq́; oſſibus tantiſper elotæ, & in linteum expreſſæ, donec aqua ſyncera emanet: & deterſa ſorde pinna, ſi qua innatet, liquatæ in duplicato uaſe in pilam exprimuntur, & ubi coiere, omni fæce quæ ad ima ſidit deraſa, fictili nouo reponuntur. quòd ſi libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anſerum & gallinarum adipe demonſtrauimus.*

Fel. Cap. LXX.

F*El omne curatur hoc modo:* Recens *præligato ore folliculi lino tandiu demiſſum in feruentem aquam, dum quis ſpaciū triū ſtadiorū percurſaret, mox exemptum ſiccatur umbroſo loco, aſperginem non redolente.*

Sed quod ad oculorum medicamẽta adijci ſolet, ligatum lino in uitreum uas, quod mel habeat, immittitur. circunuoluto ad os uaſis lini principio, & operto uaſe reconditur: eſt enim uis omnium acris & excalfaciens. Intenſis tamen & remiſsis uiribus differunt. ſiquidem præſtantius in effectu eſſe uidetur fel marini ſcorpionis, & piſcis qui callionymus appellatur, marinæ teſtudinis, hyænæq;, item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & ſylueſtris capræ, quod priuatim prodeſt contra ſuffuſiones incipientes, & oculorum caligines, argemas, & genarum ſcabritias. ouillo, ſuillo, hircino, atq; urſino, taurinũ multò efficacius. Felle omni perfacilem, præſertim infantibus, deiectionem quis molietur, ſi intinctum eo tomentũ aut fimbriam ſedi ſubijciat. priuatim taurino anginæ cum melle perungũtur. ſedis ulcera ſanat, & ad cicatricem uſq; perducit. idem auribus fractis & purulentis cum muliebri lacte aut caprino inſtillatum medetur. & ſibilo earundem ex porri ſucco. admiſceri inſueuit uulnerarijs emplaſtris & circunlinitionibus, quæ contra uenenata parãtur. phagedænicis ulceribus, colis & ſcroti doloribus, ex melle prodeſt. lepras, furfures cum nitro & terra cimolia quàm optimè purgat. ouillum & urſinũ contra eadem pollent, uerum inefficacius hæc præſtant. urſinum eclegmate comitiales adiuuat. fel teſtudinum anginis, & in ore infantium nomis, prodeſt. naribus inditum comitiales erigit. ſylueſtrium caprarum felle peculiariter peruncti luſcioſi ſanantur. hircinum idem obit munus. thymia abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. ſuil-

mit. ſuillum autem contra aurium ulcera, reliquaq́; omnia, magno uſu aſſumitur.

Sanguis. Cap. LXXI.

SAnguis anſeris, anatis & hœdi, utiliſſimè in antidota miſcentur. Palumbi autem, turturis & columbæ, necnon perdicis, oculis cruore ſuffuſis, & recentibus eorum uulneribus, luſcioſisq́; illinuntur. peculiariter columbæ ſanguis, cruorem membranis cerebri erumpentem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis ſanguis inaſſatus ſartagine, dyſenterias & cœliacorum profluuia ſiſtit. in uino potus contra toxica efficax eſt. Leporinus ſanguis ita ut tepet illitus, uitia cutis in facie, lentiginesq́; emaculat. Caninus cōmodè ab his bibitur quos efferata in rabiem beſtia momorderit. contra epotum toxicum auxilio eſt. Teſtudinis terreſtris ſanguinem epotum tradunt prodeſſe comitialibus. marinæ autem teſtudinis cum uino & leporis coagulo cuminoq́; contra ſerpentium morſus, & hauſta rubetæ uenena, cōuenienter bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias diſcutit, emollitq́;. Sanguis equarum quæ admiſſuram expertæ ſunt, in medicamenta additur quæ erodunt, ſeptica uocant. Sanguine chamæleonis genarum palpebras euelli creditum eſt. Hoc enim uiridium ranarum ſanguine præſtatur. Menſtruus ſanguis fœminarum, circumlitu conceptum inhibere exiſtimatur: aut ſi omnino mulier menſtrua ſupergrediatur. Leuat podagræ dolores & ignem ſacrum illitus.

Fimum. Cap. LXXII.

ARmentariæ bouis fimum ſi recens admoueatur,

uulnerum inflammationes mitigat. folijs autem inuolui|tur, & calfactum cinere feruenti ſuperponitur. coxendi|cis cruciatus fotu compeſcit. illitum ex aceto duritias, pa|nos & ſtrumas diſcutit. priuatim ſuffitu fimi, quod à ma|ſculo boue redditum eſt, procidentes uuluæ reprimuntur. accenſi nidore culices abiguntur. Fimum caprarum, præ|ſertim in montibus degentiũ, potum in uino, regium mor|bum emendat. menſes cit cum odoramentis hauſtum. & partus euocat. tritum in farinam, & impoſitũ lanis cum thure, fœminarum profluuia ſiſtit. cæteroſq; ſanguinis impetus ex aceto cohibet. medetur alopecijs exuſtum, & cum aceto aut oxymelite illitum. cum axungia uerò impoſitum, his qui podagra tentantur, auxilio eſt. Ca|prillum in aceto decoctum imponitur ſerpentium mor|ſibus, ulceribus quæ ſerpunt, igni ſacro, & parotidi|bus. Vtilem iſchiadici uſtionem hunc in modum accipiũt: In eo interſtitio ubi pollex brachiali committitur, caua ueluti lacuna ſubſidet, in qua lana oleo imbuta ſubſterni|tur, deinde ſigillatim feruentes ſtercoris caprini pilulæ imponuntur, dum uapor per brachium ad coxam ſen|tiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare. adu|ſtio id genus Arabica appellatur. Ouillum ex aceto il|litum ſanat epinyctidas, clauos, penſiles uerrucas, thy|mos, & ambuſta igni, roſaceo cerato exceptum. Fimum ſuis ſylueſtris aridum, in aqua aut uino potum, reiectio|nes ſanguinis ſiſtit. uetuſtum lateris dolorem mulcet. ad rupta & conuulſa ex aceto bibitur. luxatis cum cerato roſaceo medetur. Tam aſinorum quàm equorum fimum

ſiue

ſiue crudum ſiue crematum, addito aceto, ſanguinis eruptiones cohibet. armentarij, qui herba paſcitur, ſiccum fimum liquatum in uino, mox potum, contra ſcorpionum ictus magnopere auxiliatur. Columbinũ uehementius et excalfacit & urit. cum hordeacea farina mixtũ ſtrumas ex aceto diſcutit. carbunculos emarginat, tritũ cum melle, lini ſemine & oleo. ambuſtis igni medetur. Gallinaceũ uerò omnia eadem, ſed inefficacius præſtat. priuatim tamen contra uenena fungorum, & coli cruciatus ex aceto aut uino bibitur. Ciconiæ fimum, ſi ex aqua hauriatur, comitialibus prodeſſe credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto, & illitum, alopecijs medetur. cum thure & mulſo calculos expellit. ſubditæ infantibus muſcerdæ, alui deiectionem promouent. Caninum quod flagrantiſſimo canis ſydere fuerit exceptum, cum uino aut aqua potum, ſiſtit aluum. Humanum ſtercus illitum, uulnera ab inflammatione uindicat, & obiter intumeſcere non patitur, ſed ea ſtatim glutinat. ſicco ex melle anginæ perungi commodiſſimè traduntur. Terreſtris crocodili fimum, crocodilcam uocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremq́; ſeruat. Optima eſt candidiſſima & friabilis, amyli modo, minimè ponderoſa, in humore ſtatim eliqueſcens, quæ cum teritur, fermenti acorem quadam tenus refert. Adulterant eam ſturnorum fimo, quos captos oryza paſcunt, ipſumq́; non diſsimile uendunt. Alij amylum aut cimoliam miſcent, & adſcito anchuſæ colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, ut ſe contrahat in

uermiculorũ ſpeciem: qui ſiccati pro crocodilea u.nenũt. Inter omnes conuenire inuenio, humanum ſtercus caninumq́; gutturi impoſitum, anginis auxiliari.

Vrina. Cap. LXXIII.

HVmanam urinam ſuam cuiq; bibere, contra uiperæ morſus, ac uenena, incipientemq́; aquã inter cutem proderit. ſcorpionis, uiperæ marinorũ, draconiſq́; morſus ea conuenientiſsimè fouentur. Canina ad perfundendos canis morſus idonea eſt. pruritus & lepras nitro addito expurgat. ſed uetus, ulcera capitis manantia, furfures, pſoras, & feruidas eruptiones, multò magis abſtergit. nomas, & præcipuè genitalium, cohibet. auribus infuſa manans pus ſupprimit: decoctaq́; in calyce mâli punici, earum uermiculos abigit. Pueri impubis reſorpta urina, orthopnoicis auxiliatur. decocta in æreo uaſe cũ melle emendat cicatrices, argema, caligineſq́;. ex ea & cupro idoneum auri ferrumen conficiunt. Quod in urina ſubſidit, illitu ignem ſacrum mitigat. feruefactum cum cyprino, inditumq́;, uuluæ dolores mulcet. ſtrangulatus leuat. genas deterget. oculorum cicatrices expurgat. Taurina, ſi cum myrrha inſtilletur, aurium dolores lenit. Aprina uiribus eiſdem prædita eſt. priuatim cõminuit ueſicæ calculos, & potu expellit. Caprina ad aquam quæ cutem ſubijt, cum nardi ſpica quotidie binis cyathis cum aqua bibitur. urinamq́; per aluum extrahit. aurium doloribus inſtillata medetur. Aſinina traditur renum uitijs mederi. Lyncis urinam, quam lyncurium appellant, ſimulac excernitur, glaciari coirêue in calculi duritiam, uulgò creditum eſt.

tum eſt. quare quod de ea proditum eſt, uanum eſſe cõuin citur. eſt enim quòd à nonnullis uocatur ſuccinum ptery gophoron, ideo dictum quòd pennas ad ſe alliciat. Id po- tum ex aqua, ſtomacho aluoq; fluxione laboranti conue- nit. Aſininæ urinæ potu renum uitia ſanari traduntur.

Mel. Cap. LXXIIII.

PRincipem locum obtinet mel, quod Atticæ regio- nis eſt, præcipuè ex Hymetto, mox Cycladibus in- ſulis, & è Sicilia, cognomine hybleum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, ſubflauũ, nec humectum, gra- ue, & minimè fluxum, quod ob ſequacem lentitiam non facilè abrumpitur, tractumq; reſilit in digitos. Mel abſter gendi uim habet. ora uenarum aperit. humores euocat, qua ratione in ſordida ulcera ſinusq; cõmodiſsimè infun- ditur. decoctum atq; impoſitum, abſcedentem carnem glutinat. medetur impetigini coctum cum liquido alumi- ne & illitum. item aurium ſonitui & dolori, cum foſsili ſa le trito, tepidum inſtillatur. lendes & fœda capitis anima lia illitum necat. nudam glandem recutitis operit, præſer- tim quæ circuncisione aperta non eſt, ſi melle præputium à balineo triginta diebus emolliatur. oculorum caliginem diſcutit. faucibus, tonſillis, anginæ collutum gargariza- túmue medetur. urinam ciet. auxiliatur tuſsi, & à ſerpen te percuſsis. contra hauſtum meconium, cum roſaceo ca- lidum aſſumitur. aduerſus uenena fungorum, & rabioſi canis morſus linctum aut potum proficit. crudum tamen aluum inflat. tuſsim laceſsit, & ea de re deſpumati uſus aptior eſt. Primatum tenet in mellis genere uernum, dein

de æſtiuum. hybernum uerò, utpote quod craßius conſtet, deterrimũ reputatur, ceraginis halitum expirat. Quod in Sardinia gignitur mel, amarũ eſt, quoniam apes inibi abſinthio ueſcantur: quo uitia cutis in facie & maculæ aptißimè perunguntur. Heracliæ in Ponto quibuſdam anni temporibus, propria quorundam florum dote, mel conflatur, quod qui edêre, mente abalienantur, ac ſudore diffluunt. Remedio ſunt, eſitata ruta, & ſalſamenta, aut epotum mulſum, reſumpta quoties uomitione reijciuntur. acre autem eſt, & olfactu ſternutamenta mouet. Quod cum coſto illitum, fœminarũ cutem emendat, & cum ſale ſugillationes rapit. Eſt & aliud concreti mellis genus, quod ſaccharon nominatur. In India uerò et fœlici Arabia in arundinib. inuenitur. ſalis modo coactũ eſt, dentibus, ut ſal, fragile, aluo idoneũ, & ſtomacho utile, ſi aqua dilutum bibatur. uexatæ ueſicæ renibusq; auxiliatur. illitum ea diſcutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt.

Cera. Cap. LXXV.

Cera optima eſt ſubfulua, ſuppinguis, pura, odorata, & halitum quadam tenus melleum referens, natione Pontica, aut Cretica. ſecundum locum obtinet candicans, & ſuapte natura pinguis. Candida fit hoc modo: Ex ea radunt album ſyncerumq;, atq; transfundũt in uas, quod ſatis habeat marinæ ex alto petitæ, inſperſoq; nitri momento decoquũt. cumq; iterum tertioue inferbuit, ſeparatum uas refrigerant, ac ceræ paſtillum eximunt, deterſa ſorde, ſi qua fortè adhæſit. tum denuò indita noua maris aqua feruet, uti retulimus, & uaſe dempto ex igne,

fundum

fundum ollulæ nouæ aqua frigida madefactum, in ceram ſummam ſuſpenſa manu intingunt, quò celerius concreſcat, & q̃minima portio extrahatur. ſuſcepto primo ceræ orbiculo, iterum uaſis imum aqua refrigeratum, tantiſper in ceram immitti debet, dum tota excipiatur. orbiculi lino conſuti, interuacante ſpacio, ſuſpenduntur, & interdiu, continuò ſub ſole, noctu ſub luna aſpergũtur, uſq; dum perfectè albeſcant. uerum ſi eximius ille candor deſideretur, eadem factitari, & identidem recoqui operæpretium eſt. Nec *deſunt qui pro marina, in muria quàm acerrima ſemel aut iterum excoquant, dein laguncula tenui, rotunda, anſam habente, extrahunt, poſtea orbiculos, ſubſtrato affatim ceſpite herboſo, inſolant, donec candorem ſummum contraxerit. Præcipiunt hoc obeundum munus uere, cum ſol remiſſa uehementia humorẽ pariat, ut non facilè liquetur. Cera omnis mollit, calfacit, modicè explet corpora. datur in ſorbitione dyſentericis. ac mihi magnitudine, decem grana ceræ hauſta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari.*

Propolis. Cap. LXXVI.

P*Ropolis eligi debet flaua, odorata, ſtyracem referens, in uehementi ariditate mollis, & maſtiches more ductilis. Magnopere calfacit & euocat. aculeos & omnia infixa corpori extrahit. in uetere tuſſi ſuffita proficit. impetigines admota tollit. ea in alueariorum foribus ceroſæ naturæ inuenitur.*

Triticum. Cap. LXXVII.

O*Ptima è tritici generibus ad ſecundæ ualetudinis*

uſus habentur, quæ recentia & iam perfectè adulta, colo rem luteum referunt. dein ſequuntur trimeſtria, quæ nõnullis ſitania nominantur. Itaq; cruda in cibis teretes tineas gignunt. canum morſibus proſunt, manſa & impoſita. confectus eorum ſimilagine panis, plus alit quàm cibarius. è trimeſtrium farina panis leuiorem cibum præbet, & qui facilè in membra demandetur. farina eorum cum hyoſcyami ſucco illinitur aduerſus neruorum fluxiones, quas Græci rheumatiſmos uocant. item contra interaneorum inflationes. lentigines ex aceto mulſo tollit. furfures autem in acri aceto decocti, turgentes mãmas ſedant. uiperarũ ictibus auxiliantur, & torminoſis proſunt. Farinaceum fermentũ calfaciendi extrahendiq; uim habet. priuatim callos pedum, clauoſq; extenuat, & cætera tubercula furunculoſq; ex ſale concoquit, & aperit. Sitaniorum farina cõtra uenenatos ictus cum aceto aut uino cõmodiſſimè illinitur. eadem ſi decocta in glutini modum delingatur, cruentis excreationibus proderit. contra tuſſim & exaſperatas arterias, cum mentha & butyro decocta, efficax eſt. Tritici pollen ſi ex aqua mulſa, aut hydrelæo decoquatur, omnem diſcutit inflammationẽ. Panis & crudus & coctus cum aqua mulſa inflãmationes omneis illitu mulcet, cum emolliat, & quadam tenus refrigeret: ſed herbis ſuccisue huic rei accõmodatis admiſceatur. Vetus panis aridus, adiectis conuenientibus, citam aluum cohibet. recens, muria maceratus, illitu uetuſtas impetigines ſanat. Glutinũ ex ſimilagine & polline, quo chartæ glutinantur, ſanguinẽ excreantibus prodeſt,

ſi liquidum

ſi liquidũ ac tepidũ cochlearis menſura detur ſorbendũ.

Hordeum. Cap. LXXVIII.

HOrdeum optimũ eſt candidum purumq́;.id minus quàm triticum alit. Ptiſana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimenti præbet quàm polenta ex hordeo facta. contra acrimonias atque gutturis ſcabritias, exulcerationesq́; pollet. quibus etiam triticea ptiſana præſidio eſt,ſed plus alit,magisq́; urinam mouet. lac abundè ſuppeditat, ſi cum fœniculi ſemine decocta ſorbeatur. Hordeum abſtergit.urinam ciet. inflationem parit.ſtomacho aduerſatur. tumores concoquit. Farina hordeacea decoquitur in mulſa aqua cum fico,ut inflammationes collectionesq́; diſcutiat. duritias cum reſina & fimo columbarum concoquit. cum meliloto autem & papaueris calyce dolores finit qui latus excruciant. aduerſus inteſtinorum inflationes cum lini ſemine,fœnograeco, & ruta,illini iuuat. ſtrumas cum pice liquida, cera,oleo, & impubis pueri urina, ad concoctionem perducit: & cum myrto,aut uino,aut malicorio, aut ſylueſtribus pyris,aut rubo,alui profluuia ſiſtit.podagricis inflammationibus,cum cotoneis aut aceto prodeſt. decocta in acri aceto,modo quo hordeaceum cataplaſma,& calida impoſita,lepris medetur. Cremor uerò farinæ ex aqua, atque cum pice et oleo decoctus,puri mouendo eſt.cũ aceto ſubactus itidem et cum pice cõtra articulorũ fluxiones prodeſt.Farina ex his aluũ cohibet,inflãmationesq́; mitigat.

Zythum. Cap. LXXIX.

EX hordeo potus fit, cui Zytho nomen eſt: is uri-

nam cit. renes & neruos tentat. membranis præſertim cerebrum ueſtientibus, officit. inflationē parit. uitioſum ſuccum creat. elephantiaſin gignit. perfuſum Zytho ebur, obſequioſum & operi tractabile redditur.

Curmi. Cap. LXXX.

FIt & ex hordeo potus, quem curmi nominant, eoq; ſæpe potu, pro uino utuntur: uerum dolorem capitis mouet, malum ſuccum gignit, neruis nocet. Cōſimilia *etiam potus genera ex tritico fieri ſolent, in* Iberia *quæ occidentem ſpectat, &* Britannia.

Zea, ſeu ſemen. Cap. LXXXI.

ZEa duorum generum eſt. una ſimplex. altera in geminis putaminibus grana bina iuncta gerit, ob id dicoccos appellatur. plus quàm hordeū alit. ori grata. digeritur in panificia, minus quàm triticum alens.

Craſsior farina. Cap. LXXXII.

CRimnon craſsior eſt ex zea triticoq; farina, ex qua pultem faciunt. Abundè alit. facilè conficitur. aluum uehementius adſtringit, ſi zea, ex qua fit, prius torreatur.

Siligo. Cap. LXXXIII.

EIdem generi ſiligo adſcribitur, ſed minus aliquanto nutrit. in panes, ut zea, cogitur. Fit *quoq; è ſiligine craſsior farina, quam* Græci *crimnon uocitant.*

Athera. Cap. LXXXIIII.

AThera ex zea fit tenuiſsimè molita. eſt autē ſorbitio, quaſi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplaſmatis efficax.

Tragos

Tragos. Cap. LXXXV.

TRagos quandam halicæ frugis figuram gerit. multò minus quàm zea nutrit, quòd multum aceris habeat: quare ægrius conficitur, aluumq́; magis emollit.

Auena. Cap. LXXXVI.

AVena genicula quædam habet. folio & ſtipula triticum imitatur, & in cacuminibus dependentes paruulas ueluti locuſtas bipedes gerit, in quibus ſemẽ continetur, utile ad cataplaſmata, uti hordeum. pulte huius aluus ſiſtitur. prodeſt tuſsientibus in ſorbitione ſuccus.

Oryza. Cap. LXXXVII.

ORyza frugum generis eſt, in paluſtribus riguisq́; naſcens. Mediocriter alit, ſed aluum ſupprimit.

Halica. Cap. LXXXVIII.

HAlica fit ex zea, quam dicoccon appellauimus. plus alit quàm oryza. aluum magis cohibet. ſtomacho longè utilior. decocta in aceto illitaq́; lepras tollit. unguium ſcabritias extricat. incipientibus ægilopijs medetur. decoctum dyſentericis, quos excruciat dolor, infuſum, idoneum eſt.

Milium. Cap. LXXXIX.

MIlium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. ſiſtit pulte ſua aluum. Vrinam cit. Torretur milum, feruensq́; in ſacco ponitur, ut torminibus, reliquisq́; doloribus, ſi foueatur, auxilio ſit.

Panicum. Cap. XC.

PAnicum frumentaceis ſeminibus annumeratur, milio ſimile. eodemq́; modo in panes ſubigitur.

nam cit. renes & neruos tentat. membranis præſertim cerebrum ueſtientibus, officit. inflationẽ parit. uitioſum ſuccum creat. elephantiaſin gignit. perfuſum Zytho ebur, obſequioſum & operi tractabile redditur.

Curmi. Cap. LXXX.

FIt & ex hordeo potus, quem curmi nominant, eoq́; ſæpe potu, pro uino utuntur: uerum dolorem capitis mouet, malum ſuccum gignit, neruis nocet. Cõſimilia *etiam potus genera ex tritico fieri ſolent,* in Iberia *quæ occidentem ſpectat, &* Britannia.

Zea, ſeu ſemen. Cap. LXXXI.

ZEa duorum generum eſt. una ſimplex. altera in geminis putaminibus grana bina iuncta gerit, ob id dicoccos appellatur. plus quàm hordeũ alit. ori grata. digeritur in panificia, minus quàm triticum alens.

Craſsior farina. Cap. LXXXII.

CRimnon craßior eſt ex zea triticoq́; farina, ex qua pultem faciunt. Abundè *alit. facilè conficitur. aluum uehementius adſtringit, ſi zea, ex qua ſit, prius torreatur.*

Siligo. Cap. LXXXIII.

EIdem generi ſiligo adſcribitur, ſed minus aliquanto nutrit. in panes, ut zea, cogitur. Fit *quoq́; è ſiligine craßior farina, quam Græci crimnon uocitant.*

Athera. Cap. LXXXIIII.

AThera ex zea fit tenuißimè molita. eſt autẽ ſorbitio, quaſi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplaſmatis efficax.

Tragos

Tragos. Cap. LXXXV.

TRagos quandam halicæ frugis figuram gerit. mul tò minus quàm zea nutrit, quòd multum aceris ha beat: quare ægrius conficitur, aluumq; magis emollit.

Auena. Cap. LXXXVI.

AVena genicula quædam habet. folio & ſtipula tri ticum imitatur, & in cacuminibus dependentes paruulas ueluti locuſtas bipedes gerit, in quibus ſemē con tinetur, utile ad cataplaſmata, uti hordeum. pulte huius aluus ſiſtitur. prodeſt tuſsientibus in ſorbitione ſuccus.

Oryza. Cap. LXXXVII.

ORyza frugum generis eſt, in paluſtribus riguisq; naſcens. Mediocriter alit, ſed aluum ſupprimit.

Halica. Cap. LXXXVIII.

HAlica fit ex zea, quam dicoccon appellauimus: plus alit quàm oryza. aluum magis cohibet. ſto macho longè utilior. decocta in aceto illitaq; lepras tollit. unguium ſcabritias extricat. incipientibus ægilopijs me detur. decoctum dyſentericis, quos excruciat dolor, infu ſum, idoneum eſt.

Milium. Cap. LXXXIX.

MIlium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. ſiſtit pulte ſua aluum. Vrinam cit. Torre tur milium, ferue nsq; in ſacco ponitur, ut torminibus, reli quisq; doloribus, ſi foueatur, auxilio ſit.

Panicum. Cap. XC.

PAnicum frumentaceis ſeminibus annumeratur, milio ſimile. eodemq; modo in panes ſubigitur.

eoſdem habet uſus.minus tamen & nutrit & ſtringit.

Seſama. Cap. XCI.

SEſama ſtomacho inutilis cibus. halitus grauitatem facit,quoties inter mandendum cõmiſſuris dentium inhæſit.neruorum craßitiem illitu diſcutit.medetur auribus fractis,ambuſtis,inflammationibus,coli doloribus,et ceraſtæ morſibus.capitis dolores, qui æſtuatione cõcitantur,ex roſaceo lenit.eadem efficit herba decocta in uino. præſertim inflammationibus oculorum doloribusq́; prodeſt.ex ea fit oleum,quo Aegyptij utuntur.

Lolium. Cap. XCII.

LOlium quod inter ſegetes naſcitur, molitum, illitu nomas,putreſcentia ulcera, gangrænasq́; emarginat.ſanat cum raphanis,ſale & aceto feros lichenas: & ex aceto & ſulphure uiuo,lepras.ſtrumas quoq; diſcutit, cum fimo columbino & lini ſemine decoctũ in uino.rumpit quæ ægrius ad coctionem perducuntur.decoctum ex aqua mulſa utilißimè iſchiadicis illinitur.ſi cum polenta, thure,myrrha,aut croco ſuffiatur,conceptionẽ adiuuat.

Amylum. Cap. XCIII.

AMylum ex eo appellatũ eſt,quòd ſine mola fiat. Optimum ex trimeſtri, natione Creticum aut Aegyptium.Ratio faciundi amyli hæc eſt: Purgatum trimeſtre triticum madeſcit quinquies die,&,ſi fieri poteſt, nocte:cum emollitum fuerit,effunditur ſenſim, ſine agitatione,aqua, quò minus cremor utilis unà excludatur: ubi mollißimũ eſſe uidetur, mutata aqua pedibus calcari oportet:rurſus infuſa,teri:tum demũ enatantes ibi furfures incer-

res incerniculo eximendi,reliquumq́; quallo ſportisq́; ſic-catum tegulis nouis confeſtim torreatur flagrantiſſimo in ſole. nanq; ſi pauliſper udum maneat, acorem concipit. Contra fluxiones oculorum,puſtulas, cauaq; ulcera effi-cax eſt. ſanguinis reiectiones potu cohibet. exaſperatas fauces lenit.lacti atq; obſonijs admiſcetur.Fit etiam amy lum ex zea,quæ maceratur ac eluitur uno aut altero die, & ſubactæ farinæ modo manibus ſubigitur, preſſaq; fer uentiſſimo in ſole,ut antè retulimus,exiccatur. nullius in medicina uſus,ad alia tamen conueniens.

Fœnumgræcum. Cap. XCIIII.

F*Oenigræci farina uim habet emolliendi diſcutien-diq́;.in aqua mulſa decocta aduerſus tam internas q̃ externas inflãmationes efficaciter illinitur.lienẽ cum ace to & nitro trita extenuat. ſuccus decocti eius fœminarũ malis ſubuenit: & ſiue tumor,ſiue præcluſio ſit uuluæ,fo-uentur,et inſident. Fœnigræci in aqua decocti cremor ex preſſus,capillos,furfures, & manantia capitis ulcera pur gat. locos dilatat & emollit, ſi cum anſerino adipe peſſi uice ſubijciatur.uiride cum aceto utiliſſimũ imbecillibus locis, & ulcera ſentientibus.decoctum eius prodeſt aduer ſus teneſmos fœtidamq́;dyſentericorũ proluuiem.Oleum quod ex eo exprimitur & myrto, capillos & genitaliũ cicatrices abſtergit.*

Linum. Cap. XCV.

L*Inum uulgo notũ eſt. cuius ſemen eaſdem quas fœ-numgræcum uires habet. diſcutit & emollit omnẽ intus foriſq́; inflammationem, cum melle, oleo, exiguaq́;*

aqua decoctum, aut melle cocto exceptum. uitia cutis in facie uarosq́; crudum tollit. illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duritiasq́; diſcutit. ulcera quæ ſerpunt, fauosq́;, cum uino decoctũ expurgat. ungues ſcabros eximit, cum pari modo naſturtij & mellis. uitia pectoris extrahit, ſi ex melle in eclegmatis uicem ſubſtituatur. tuſsim lenit. uenerem ſtimulat, ſi farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adſumatur. Huius decoctum interaneorum uuluæq́; eroſionibus immittitur. alui excrementa euocat. ad uuluæ inflammationes in deſeſsionibus perquàm utile.

Cicer. Cap. XCVI.

Cicer ſatiuũ aluo idoneum eſt. urinam ciet. inflationem parit. colorẽ cõmendat. menſes ac partus expellit. lac auget. cum eruo decoctum illinitur ad inflãmationes teſtiũ, uerrucoſas informicationes, ad ſcabiem, ulcera capitis manantia, impetiginesq́;. contra carcinomata, & ulcera quæ cacoëthe uocantur, cum melle & hordeo prodeſt. Alterũ genus arietinũ nominatur. utrunq; ciet urinas, dato cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus, eorũ decocto. Lædunt ea exulceratã ueſicã & renes. in uerrucarũ formicantiũ penſiliumq́; genere, prima luna ſingulis granis ſingulas tangunt, eaq́; grana linteolo deligata abijci poſt ſe præcipiũt, ita decidere eas arbitrantur. Syluestre cicer folijs ſatiuo ſimile eſt, odore acri, ſed ſemine diſcrepat. idem quod ſatiuum præſtat.

Faba. Cap. XCVII.

Faba inflationem excitat. ægrè concoquitur. tumultuoſa

tuoſa ſomnia facit, tuſi confert, carnem gignit. media calidi frigidiq; natura. decocta in poſca, & cum ſuo cortice eſitata, dyſenterias & cœliacorũ profluuia ſiſtit. contra uomitiones cõuenienter manditur. inflatio leuior contrahitur, ſi aqua prior inter coquendum abijciatur. uiridis plus negocij ſtomacho exhibet, maioremq; flatum parit. Lomentũ eius & per ſe, & cum polenta illitum, inflãmationes quas uulnus excitauit, mitigat. cicatrices cõcolores facit. turgentes grumoſo lacte mammas, etiam ſi inflãmatione tententur, adiuuat. lac reſtinguit. furunculos, ſugillata, parotidasq; cum fœnigræci farina & melle diſcutit. cum roſa autem, thure & oui candido, procidentes oculos, tumores, uuasq; reprimit. ſubactũ uino, ſuffuſiones et ictus oculorum recreat. Manducata ſine cortice faba, ad auertendas fluxiones fronti illinitur. decocta in uino teſtium collectiones ſanat. quò tardius pubes erumpat, pueris imo uentri illinitur. uitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli qui poſt euulſionem renaſcuntur, gracileſcunt, & minus alimenti capeſſunt. cum polenta, ſciſſo alumine, & uetere oleo impoſiti cortices, ſtrumas diſcutiunt. decocto earum lanæ inficiuntur. Faba dempto cortice in illas parteis diuiſa, in quas ſuapte natura ſcinditur, imponi ſolet ſanguinis defluxionibus ab hirudine concitatis: nanq; eas ſupprimit, ſi ſemiſecta apprimatur.

Faba Aegyptia. Cap. XCVIII.

AEgyptia faba, quam aliqui Ponticam uocant, in Aegypto plerunque prouenit. in Aſiæ etiam Ciliciæq; lacubus inuenitur. Folia habet ampla, etiam

ſi ad arborum frondes comparentur: caulem cubitalem, digiti craßitudine: florem roſeum, dupla papaueris amplitudine. & ubi flore exuitur, fert folliculos ueſparum fauis ſimiles, in quibus faba ſupra operculum, bullantis ampullæ modo, prominet. Cibotion ideo nominant, id eſt arculam, quoniam feratur ipſa, humenti glebæ mandata, et ita in aquam demiſſa. Radice firmatur harundine craßiore, quæ cruda coctáue eſtur. ei colocaſiæ nomen eſt. Faba uirens manditur, & exiccata nigreſcit. uulgarem magnitudine ſuperat. Adſtringendi facultatem obtinet, & ſtomacho utilem. dyſentericis, cœliacisq; prodeſt, inſparſo, polentæ uice, lomento. datur quoq; in pulte. Cortices in uino mulſo decocti, ſi terni inde cyathi bibantur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio uiride ſpectatur, guſtu amarum, ſi tritum & cum roſaceo coctum inſtilletur.

Lens. Cap. XCIX.

LEns frequenti cibo aciem oculorum obtundit. ægrè concoquitur. ſtomachum malè habet, eumq; & inteſtina inflat. ſed aluum cum cortice cocta ſiſtit. Præſtat in cibo quæ facillimè coquitur, nihil atri in maceratione reddens. uim habet adſtringendi, qua ex cauſa aluum cohibet. ſi detracto antea cortice diſcoquatur accuratè, primaq; aqua inter coquendum effundatur (quippe primum id decoctum uentrem reſoluit) ſomnia tumultuoſa excitat. capiti, neruis, ac pulmoni inutilis. melius ſuo fungetur munere contra alui fluxiones, addito cum aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine

tamine punici, aut aridis roſis, aut meſpilis, ſorbisue, pyris Thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plantagine, aut gallis integris, quæ poſt decoctionem abijciuntur, uel uuarum rhois quæ obſonijs inſparguntur. uerum acetum cum eo diligenter percoqui debet, aliàs aluũ conturbat. Contra ſubuerſionem ſtomachi, triginta grana lentis delibrata deuorari proderit. decocta cum polenta, et illita, podagras lenit, ſinus cum melle glutinat, cruſtas rumpit, ulcera purgat, decocta in aceto duritias & ſtrumas diſcutit. cum cotoneo aut meliloto medetur inflammationibus oculorum, ſedisq́;, addito roſaceo: ſed in amplo ſinu aut inflammationibus ſedis, quæ maius remediũ exigunt, cũ putamine punici, ac ſiccis roſis, adiecto melle, decoquitur. nomis quæ in gangrænam euaſerunt, adiuncta maris aqua, puſtulis, & his quæ ſerpunt, igni ſacro, pernionibusq́;, ut antea dictum eſt. contra mãmas in quibus lac in grumos coijt, & præ nimia ſui copia profunditur, cocta in aqua maris & illita auxiliatur.

Phaſioli. Cap. C.

PHaſioli inflant. ſpiritus cient. ægrè coquuntur. uirides cibo aluum emolliunt, ad uomitiones idonei.

Eruum. Cap. CI.

ERuum paruus frutex omnibus cognitus, anguſto folio, tenuis, ſemina in ualuulis habens, è quibus farina fit, nomine eruina, ad medendi uſus cõueniens eruũ capiti oneroſum eſt. aluum eſu turbat. ſanguinem per urinam extrahit. elixo boues ſaginantur. Parandæ farinæ ratio hæc eſt: uberiora grana candidaq́; deliguntur, pero

miſcendoq́; aqua reſperguntur, donec ſufficienter combi bant: poſtea torrentur, uſquedum hians cortex diſrumpa tur: molitaq́;, farinario cribro incernũtur: poſtremò fari na reconditur. Hæc aluo utilis eſt. urinã ciet. meliorem colorem efficit. ſanguinem per ueſicam aut aluum cum torminibus elicit, ſi largius in cibo aut potu aſſumatur. ulcera cum melle purgat. lentigines & uitia cutis in fa cie, et maculas, totumq́; corpus emendat. nomas, gangræ nas, duritiasq́;, ſerpere non patitur. mammarum duritias emollit. atra ulcera quæ theriomata uocãt, fauosq́; emar ginat. carbunculos rumpit. cum uino ſubacta illitu morſi bus uiperarũ, canum, hominũq́; medetur. urinæ difficul tates, teneſmosq́; ex aceto mitigat. Eruum tabidis, qui alimentũ non ſentiunt, toſtum, & ad nucis magnitudinẽ melle exceptum, ſumptumq́;, conuenit. Eius cremor per niones, & pruritus in toto corpore, ſanat fouendo.

Lupini. Cap. CII.

SAtiuus lupinus notus eſt. Cuius farina cũ melle de linctu, aut potu, uentris animalia expellit. ipſi quo que macerati, & cum ſua amaritudine eſitati, eadem effi ciunt. Decoctum eorũ idem munus præſtat, cum ruta & pipere potũ. quare lienoſis prodeſt. eodem ulcera tetra, quæ theriomata uocant, gangrænas, incipientem ſcabiẽ, eruptiones puſtularum, ulcera in capite manantia, uitili gines, maculasq́; fouere utiliſſimum. menſes & partus extrahit, cum myrrha & melle ſubditum in uellere. Eo rum farina cutem liuoresq́; corrigit. inflãmationes cum polenta & aqua mitigat. tubercula, & coxendicum cru ciatus

ciatus ex aceto lenit. ſtrumas in aceto cocta illitaq; diſsipat. carbunculos rumpit. Decocti cœleſti aqua, donec in cremorem lenteſcant, faciem abſtergunt. medentur pecorum ſcabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita ut tepente decocto abluantur. Cit urinam radix cum aqua cocta. Lupini triti, ubi maceratu dulceſcere cœperint, cum aceto poti, faſtidium detrahunt, & cibi auiditatem faciunt. Gignuntur & ſylueſtres lupini, ſatiuis ſimiles, ſed omnino minores, qui eadem quæ ſatiui poſſunt.

Rapum. Cap. CIII.

DEcocta rapi radix alit. inflationem parit. humentem ac fluxam carnem creat. uenerem ſtimulat. decocto podagræ, pernionesq; fouentur: contritoq; rapo atq; impoſito iuuantur. ſi excauatæ radici roſaceum ceratum adigatur, & feruenti cinere eliqueſcat, exulceratis pernionibus proficiet. Cymæ eius decoctæ manduntur, & urinam ciunt. ſemen antidotis & theriacis, præſertim quæ ſenſum doloris auferũt, anodyna uocant, idoneum eſt. potum contra uenena ſalutare eſt. Venerem cõcitat rapum. muria conditũ, minus alimẽti ſufficit, ſed multò magis appetentiam recreat. Sylueſtre rapum in aruis naſcitur, fruticoſum, in cubiti altitudinẽ aſſurgens, ramoſum, læue. in cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora: et fructũ in ſiliquis calyculatis. cumq; eorum inuolucra aperiuntur, alia intus ſiliqua ſpectatur, quæ quandã capitis ſpeciẽ præbet, in qua ſemina paruula cõcipiuntur, foris nigra, intus alba. Additur in medicamenta quib. ad detergendã cutẽ in facie, totoq; corpore

utimur, præſertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri ſolent.

Napus. Cap. CIIII.

COcta napi radix inflat. modicum alit. ſemen eius potum uenenorum uires hebetat. antidotis admiſcetur. Conditur ſale radix.

Radix. Cap. CV.

RAdix, quæ græcis rhaphanus dicitur, excalfacit. flatus gignit. ori ſuauis eſt, ſed ſtomacho aduerſatur. ructus ciet. urinam pellit. aluo aptior. ſummo tamen cibo ſumi debet, quò magis eius diſtributionem adiuuet. cum autem præſumitur, cibum ſuſpendit. quare uomituris cõmodiſsimè datur ante cibum. ſenſuum aciem excitat. decocta contra ueterem tuſsim, & pituitæ craſsitiem in pectore, efficax eſt. cortex ex aceto mulſo, celerius uomitiones mouet. hydropicis commodiſsimè illinitur. lienoſis utilis. ſugillata cum melle rapit, & nomas amolitur. contra uiperarum ictus auxiliatur. alopecias ad pilum reducit. lentigines cum loliacea farina emẽdat. his qui fungis ſtrangulantur, tam cibo quàm potu ſalutaris eſt. Semen uomitiones facit, urinam mouet, menſes cit, lienem extenuat. cum aceto illitum gangrænas ualidiſsimè emarginat. coctũ cum aceto mulſo, anginis perquàm utiliter gargarizatur. contra ceraſtis morſus, potum ex uino, auxilio eſt. Syluestris rhaphani, quam Romani *armoraciam uocant, folia ſatiuo ſimilia, ſed magis lampſanam imitantur. radix gracilis, tenera, ſubacris.* Tam *folium quàm radix in olera recipitur. ſed hæc excalfacit, urinam*

urinam concitat, æſtuoſa eſt.

Siſer. Cap. CVI.

Siſer uulgo cognitum. Cuius radix decocta ori grata eſt, & ſtomacho utilis. urinam ciet, & appetentiam inuitat.

Lapathum ſiue rumex. Cap. CVII.

EX generibus rumicis, oxylapathum uocāt, quod in acutum tendit, prædura habens extrema, non niſi in paluſtribus naſcens. alius eſt ſatiuus, illi diſsimilis. tertium genus ſylueſtre, paruum, plantagini proximū, humile & tenerum. quartum eſt quod alij oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon uocant. folia eius ſylueſtri ac exiguo rumici ſimilia, caule non magno, ſemine ſubacuto, rubente, acri, in caule & agnatis appendicibus emicante. Omniū decocto olere aluus emollitur. crudi illitu meliceridès, roſaceo aut croco adiecto, diſcutiuntur. Sylueſtris & oxylapathi, & eius quam oxalida nominant, ſemen ex aqua aut uino utiliter bibitur contra dyſenterias, & cœliacorum affectus, ſtomachi faſtidia, ſcorpionū ictus. quòd ſi quis in potu præſumat, nihil moleſti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & ſcabroſos ungues perſanant. ſed antea locus aceto & nitro in ſole perfricandus eſt. pruritus corporis decoctum earum ſedat, ſi foueatur, aut in ſolijs balnearum confricetur. coctæ in uino & inſtillatæ, aurium dentiumq́; dolorem mulcēt. ſtrumas parotidasq́; diſcutiunt. lienem cum aceto extenuant. aliqui amoliendis ſtrumis radicum geſtamine utuntur, eas collo appen

dentes. tritæ & admotæ fœminarum profluuia ſiſtunt: cum uino autem potæ, regio morbo medentur. calculos ueſicæ comminuunt. menſes cient. ſcorpionum ictibus auxiliantur. Hippolapathon *olus eſt magnum, in paludibus naſcens. eaſdem habet uires quas ſupradicta rumicis genera.*

Lampſana. Cap. CVIII.

L*Ampſana ſyluestre olus eſt. plus alit quàm rumex, & ſtomacho utilius, cuius folia caulesq́; coquuntur in cibo.*

Bunium. Cap. CIX.

B*Vnium caulem emittit quadrangulum, & in eo folioſos ramulos, tenues, prætenuibus foliolis & floſculis ſcatentes, longitudine digitali: folia propter radicem, apio ſimilia, ſed multò tenuiora, & quæ modo quodam folia tribuli imitentur. flores anethi. ſemen odoratum, minus hyoſcyamo.* Excalfacit *bunion. urinam ciet. ſecundas detrahit. lieni, renibus & ueſicæ utile. eo humenti aridóue utuntur, exempto radice & caulibus ſucco, ex aqua mulſa.*

Blitum. Cap. CX.

B*Litum eſtur oleris modo. aluo utile eſt. nullius in medicina uſus.*

Malua. Cap. CXI.

M*Alua ſatiua eſui longè aptior ſylueſtri. ſtomacho aduerſatur. aluum iuuat: ſed multò magis caules. interaneis & ueſicæ utilis. cruda folia cum ſalis exiguo manducata, ægilopas ex melle ſanāt. uerum cum*

cicatricem trahere cœperint, ea demum citra ſalem utendum eſt. contra aculeatos apium ueſparumq; ictus, illita efficax eſt. eadem cruda cum oleo trita peruncti, non feriuntur. ulcera manantia in capite, furfureſq; cum urina ſanat. ſacris ignibus et ambuſtis decocta folia, tritaq;, utiliſſimè ex oleo imponūtur. Eius decoctum uuluas inſeſſione mollit. prodeſt eroſionibus ueſicæ, & inteſtinorū, uuluæ, ſedisq;, clyſtere infuſum. ius decoctæ cum radice ſua, contra omnia uenena auxiliatur, ſi continuò à bibentibus reuomatur. contra phalangiorum morſus remedio eſt. lac euocat. ſemen in uino potū, addito loti ſylueſtris ſemine, ueſicæ cruciatus lenit.

Atriplex. Cap. CXII.

ATriplicem aliqui chryſolachanon uocant. cognitum olus eſt. Duo eius genera, ſylueſtre & ſatiuum. coctum eſtur, ut olus. aluum mollit, panos diſcutit, ſiue crudum ſiue coctum illinatur. ſemen cum aqua mulſa potum, regium morbum ſanat.

Braſsica. Cap. CXIII.

BRaſsica ſatiua aluo eſt idonea, ſi modò leuiter ferueſacta edatur: nam percocta aluum ſiſtit. ſed multò magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur. ſtomachū autem male habet. acrior eſt æſtiua. in Aegypto propter amaritudinem non eſtur. cæcutientibus & tremulis eſſe prodeſt. ſummo cibo ſumpta crapulam diſcutit, & uini noxam reſtinguit. melior ſtomacho cyma: ſed acrior, & ad ciendā urinā ualidior. ea cōdita ſtomacho inimica eſt. aluū cōturbat. Crudus ſuccus cum nitro & iri deuoratus,

aluum emollit. cum uino quoq; epotus uiperarum morſibus auxiliatur. cum fœnigræci farina, podagris & articulorum uitijs illinitur. prodeſt & ſordidis ulceribus, et uetuſtis, illitus. caput purgat naribus infuſus. menſes extrahit, cũ loliacea farina inditus. Folia per ſeſe illita, aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribusq́. epinyctidas, ignem ſacrum, leprasq́; ſanant. carbunculos ex ſale rumpunt. fluentes capillos retinent. cocta, addito melle, aduerſus depaſcentia ulcera, gangrænasq́; ualent. lienoſisq́; ex aceto cruda proſunt. manſa, deuorato ſucco, retuſam uocem inſtaurãt. Decoctum eius potu, aluum & menſes ciet. Flos poſt conceptionem in peſſo ſubditus, partum abortu uitiat. Semen eius, præſertim quæ in Aegypto naſcitur, potum tineas repellit. in antidota theriaca additur. faciei cutem lentiginesq́; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci uetuſto excepti, diuturnos laterũ dolores mitigãt.

Braſsica ſylueſtris. Cap. CXIIII.

SYlueſtris braßica, maritimis præruptisq́; locis magna ex parte gignitur: ſatiuæ ſimilis, ſed candidior, hirſutiorq́;, amara. cuius cyma in lixiuia cocta, ori non inſuauis. Folia illitu uulnera conglutinant, & inflammationes tumoresq́; diſcutiunt.

Braſsica marina. Cap. CXV.

MArina braßica à ſatiua prorſus abhorret, quòd folia ferat rotundæ ariſtolochiæ, prælonga, tenuia. ſingula à ramulis rubentibus exeunt, ſingulari, ut hedera, pediculo. albo ſucco prædita eſt, ſed pauco, ſalſo

guſtu, & aliquantum amaro, pingui concretu. Herba in totum ſtomacho inimica, acris. uehementiſsimè aluum ciet, in cibo cocta. coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

Beta. Cap. CXVI.

Beta duorum generũ eſt. è quibus nigra coquitur cum lenticula, ut uentrem ſiſtat, quod magis radice eius præſtatur. candida aluo utilis eſt. utraque tamen propter nitroſum humorem, quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earum cum melle naribus inditus, caput purgat. aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lendesq; deterget. perniones fotu mitigat. crudis folijs uitiligines, nitro antea perfrictas: alopeciarum inanitates, ſcalpello prius exaſperatas: atq; depaſcentia ulcera, illini prodeſt. eruptionibus papularum, igni ſacro, ambuſtisq;, cocta medetur.

Portulaca. Cap. CXVII.

Portulacæ uis adſtringit. capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæterisq;, cum polenta imponitur. ardoribus ſtomachi, ſacro igni, ueſicæ doloribus, auxilio eſt. cõmanducata, dentium ſtupores ſedat. ſtomachi & inteſtinorum æſtuationem, fluxionesq; mulcet. renes et ueſicam adiuuat, etiam ſi eroſionem ſentiãt. ueneris impetus exoluit. ſuccus epotus ſimili effectu prodeſt, in febribus ualens. cõtra teretes uentris tineas, cruentam excreationem, dyſenteriã, hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt. item contra ſepis morſus. ocularibus medicamentis utiliſsimè cõmiſcetur.

interaneis fluxione laborantibus, atq; uuluarum eroſionibus infunditur. contra dolores, quos æſtus excitauit, caput ex roſaceo & oleo fouetur. eruptiones papularũ in capite, cum uino emendat. uulneribus quæ ad ſyderationem ſpectant ex polenta illinitur.

Aſparagi. Cap. CXVIII.

CORruda ſiue ſylueſtris aſparagus uulgaris eſt notitiæ. Huius cauliculi in cibo cocti uentrẽ emolliũt. urinam cient. Radicis decoctũ contra urinæ difficultatẽ, regium morbum, renũ uitia, & coxendicũ cruciatus, in potu proficit. cum uino autẽ, phalangiorũ morſibus auxiliatur. ſi decocti ſuccus ſuper dentẽ cõtineatur, eius dolori medetur. ſemen potũ ad eadem ualet. canes, aut aiũt, ſi decoctum bibant, emoriuntur. Aſparagum etiam naſci prodiderunt, arietis cornibus cõtuſis, atq; defoſſis. quod, quantũ equidem ſentio, planè à ueritate abhorret. Altilis autẽ aſparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, longis, numeroſis: radice rotunda, grandi, ſpongiã habente. Huius teneri cauliculi triti in uino albo, renum dolores ſedant. aſſus autem coctúsue, urinæ ſtillicidium, difficultatemq;, ac dyſenterias mitigat. Radix cum uino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. decocta cum ficis aut ciceribus, ſumpta, regium morbum ſanat. coxendicis cruciatus ſtranguriamq; leuat. alligata radix, aut hauſtum eius decoctum, conceptum adimit, & ſterilitatem adfert.

Plantago. Cap. CXIX.

DVo plantaginis genera. minor folia habet anguſtiora, minora, molliora, læuiora, & tenuiora:

caule

caule anguloſo, in terra ſeßili: florib. pallidis: ſemine ſummis caulibus emicante. altera maior, lætior, uirentiorq́ꝫ, latis conſtans folijs, oleracei generis. cuius caulis cubiti altitudinem petit, anguloſus, ſubruber, à medio ad uerticem tenui ſemine circundatus. radicibus nititur teneris, hirſutis, candidis, digitum craßitudine æquantibus. Naſcitur in lacunoſis, ſepibus, & locis humidis. multò utilior magna eſt. Vim habent folia exiccatoriam, conſtringentem. quare omnibus malignis ulceribus, & fluxioni opportunis atq; elephãticis ſordidisq́ꝫ illita proſunt. profluuia ſanguinis, ulcera quæ ſerpunt, epinyctidas, carbunculos, nomasq́ꝫ cohibent. uetera ulcera & inæqualia cicatrice obducunt. chironia ſanant. ſinus conglutinant. morſibus canis, ambuſtis igni inflãmationibus, panis, parotidibus, ſtrumis, ægilopijs, illita cum ſale proſunt. Coctum cum aceto & ſale olus, dyſentericis, cœliacisq́ꝫ ſumptum ſubuenit. datur & in locum betæ cum lenticula coctum, & ad aquam inter cutem cui leucophlegmatiæ nomen eſt. datur & herba decocta poſt aridas epulas, ſic ut media antecedat. comitialibus & ſuſpirioſis data proficit. Foliorum ſuccus, colluta ſubinde oris ulcera, purgat. cum cimolia aut ceruſa igni ſacro medetur. fiſtulis infuſus prodeſt. lippitudinibus & auriũ doloribus idem ſuccus inſtillatur. additur quoq; in oculorũ collyria. gingiuis cruore ſuffuſis, & ſanguinis reiectionibus, potu confert. clyſtere dyſentericis infunditur. contra tabem datur in potu. aduerſus ſtrangulationes uuluæ, in uellere ſubijcitur, etiã ſi uulua fluxione laboret. Semen ex uino potũ

alui fluxiones & ſanguinis excreationes ſiſtit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dentium dolores ſedat. eadem cum folijs, ulceribus renum & ueſicæ in paſſo datur. Ferunt treis radices cũ tribus uini cyathis, et pari aquæ modo, tertianis auxiliari: et quatuor, quartanis. Sunt qui radicis geſtamine, diſcutiendis ſtrumis utãtur.

Lauer ſeu ſium. Cap. CXX.

Sion in aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, oluſatro ſimilibus, ſed minoribus, & odoratis. Quæ cruda coctaq́;, eſu calculos rumpunt, atq; excernunt. urinas cient. menſes & partus extrahunt. dyſentericis in cibo auxiliatur. De ſio Crateuas tradit, herbam eſſe fruticis ſpecie, pauca folia ferentem, rotunda, maiora quàm menthæ, nigra, & ad erucam accedentia.

Siſymbrium. Cap. CXXI.

Siſymbrium, alij ſerpyllum ſylueſtre uocant, in ſolo inculto naſcitur, menthæ hortenſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis. calfaciendi uim habet. contra ſtillicidia urinæ, calculoſq́;, ſemen ex uino bibitur. tormina & ſingultus ſedat. folia in capitis dolore, fronti aut temporibus illinuntur. item contra ueſparũ apiumq́; ictus. uomitiones potu cohibet. Alterum ſiſymbrij genus, quod aliqui cardaminam, alij ſion appellant. ea herba riguis gaudet, & eiſdem in locis, quibus ſion, prouenit. quæ ideo nõnullis cardamina nominatur, quòd guſtu cardamum, id eſt, naſturtium, repræſentet. folia primum rotunda prodeunt, adulta erucæ modo finduntur. Id excalfacit. urinas mouet. crudum eſitur. purgat lentigines, cu-

nes,cutiſq; uitia in facie,noctibus impoſitũ, matutiniſq; detractum.

Crithmum. Cap. CXXII.

CRithmum,ſeu potius,ut aliqui,crithamon, fruticoſa & undiq; folioſa herbula eſt,cubiti altitudinem ferè petens. Naſcitur in maritimis,& petroſis: folijs pinguibus,numeroſis,albicantibus,ueluti portulacæ,latioribus, & longioribus,ſalſo guſtu. flores candidi ſunt, & ſemen,ceu roriſmarini,odoratum,molle, rotundum, quod ſiccatũ rumpitur. habet intus tritici modo nucleũ. radices digiti craßitudine,tres aut quatuor, grati odoris & iucundi. Radix,ſemen & folia incocta uino,potu urinæ difficultati et regio morbo auxiliantur.menſes cient. eſtur crudum coctúmue in olere. ſeruatur etiã in muria.

Coronopus. Cap. CXXIII.

COronopus oblonga herbula eſt, per terram repens,fißis folijs. coquitur in olere. radicem habet tenuem,adſtringentẽ,quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in aggeribus,& locis incultis,& ſecus uias.

Sonchus. Cap. CXXIIII.

SOnchi duo genera. ſylueſtrior quidam eſt, & magis ſpinis horret. alter teneritate quadam molleſcit, cibis expetitus,anguloſa caule,inani,interdum rubente: folijs in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; uis refrigerat,modicè adſtringit, unde æſtuanti ſtomacho & inflammationibus illiti proſunt. Succus corũ ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat. lac elicit. in uellere appoſitus, ſedis ac uuluæ collectionib. opitulatur, tam herba quàm

radix illita uibratis à ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter ſonchus tenerior, arboris inſtar, latis conſtans folijs. cau lem in ramos exeuntē folia diſtinguũt, ſed ad eadē pollet.

Seris ſiue intybus. Cap. CXXV.

SEris duûm generum eſt, altera ſatiua, altera ſylueſtris, quæ picris & cichorion uocatur: latioribus folijs conſtat, ſtomacho quàm hortenſis utilior. quæ iterum in duas ſpecies digeritur: una folio latiore prodit, lactucarum ſimillima: altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraq; refrigerat, & adſtringit. ſtomacho utiliſſima. aluum ſiſtit cocta, ſi cum aceto adſumatur. ſylueſtres ſtomacho meliores, quandoquidem æſtuantē ipſum & quem imbecillitas uexet, cibo leniunt. cardiacis per ſe, aut cum polenta, utiliter illinuntur. podagris & oculorum inflammationibus auxilio ſunt. herba cum radice illita, percuſſis à ſcorpione ſubuenit. igni ſacro cum polenta medetur. ſuccus cum ceruſa & aceto, ualet ad illitus eorum quæ refrigerationem deſiderant.

Condrilla. Cap. CXXVI.

COndrilla, quam aliqui cichorion, alij ſerin appellant, caulem, flores & folia habet cichorio ſimilia. qua ex cauſa nõnulli ſylueſtris intubi ſpeciē eſſe pronunciarũt: uerum tenuior tota eſt. in cuius ramulis, gummi maſtiches ſimillimum, tuberculo fabæ inueniri ſolet. quod cum myrrha tritũ, & linteo appoſitũ, inſtar oliuæ, fœminarũ menſes trahit. Tuſa cum radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in paſtillos, qui nitro admiſti uitiligines emaculãt. Gummi inordinatos pilos replicat. quod

item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. contra uiperas in uino pota proficit. Succus decoctæ, in uino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur condrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo: radice tenui, rotunda, leui, uegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius et caulis et folia cõcoquẽdi uim habẽt. ſuccus incõmodos palpebrarũ pilos reflectit. Naſcitur in lætis et cultis.

Cucurbita. Cap. CXXVII.

CVcurbita eſui apta. cruda trita illitu tumores & abſceſſus mitigat. Ramenta eius infantibus contra capitis ardorem, quam ſyriaſin uocant, in ſincipite illinuntur. oculorum inflammationes podagraſq; refrigerant. Succus è ramentis tuſis per ſe, aut cum roſaceo infuſus, aurium doloribus auxiliatur. aduſtiones cutis in ardenti febre illitu adiuuat. totius ferue factæ & expreſſæ ſuccus, cum melle exiguo & nitro potus, aluum leniter reſoluit. Vinum in cucurbitam recentẽ excauatam infuſum, ſi miſtum ſub diuo teneatur, potu aluum læuigabit.

Cucumer ſatiuus. Cap. CXXVIII.

SAtiuus cucumis aluo & ſtomacho perquàm utilis habetur. refrigerat, qui corruptionem nõ ſentit. ueſicæ prodeſt. olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modice urinam mouet. cum lacte aut paſſo, ueſicæ exulcerationibus ſubuenit. Illita cum uino folia, morſus canũ ſanant: & epinyctidas, cum melle. Peponis caro in cibis, urinã cit. inflãmationes oculorũ illita ſedat. Ramenta eius contra aduſtionẽ infantiũ, quam ſyriaſin uocant,

ſincipiti imponuntur. fronti admota, oculorum fluxio-nes auertunt. Succus cum ſemine, adiecta farina, ſicca-tus in ſole cogitur in ſmegmata, quæ faciem repurgant, & nitorem afferunt. Radix ſicca, & ex hydromelite po ta drachmæ pondere, uomitionem mouet. Si quiſquam moderatè ſecundũ cœnam uomere cupiat, geminis obo-lis ſit contentus. ſanat quoq; illita cum melle ulcera con-creta in modum faui, quæ ceria uocant.

Lactucæ. Cap. CXXIX.

L*Actucæ ſatiuæ, quibus natura refrigeratrix ineſt, ſtomacho gratæ habentur. ſomnum conciliant. al uum emolliunt. lac euocãt. uerum decoctæ magis alunt. ſtomachicis illotas eſſe prodeſt. Epotum ſemen, aſsiduas libidinum imaginationes in ſomno compeſcit, & uene-ri refragatur. ipſæ uerò frequentiores in cibo, claritati oculorum officiunt. inflammationibus & ignibus ſacris opitulantur. muria condiuntur. cum in caulem exierunt, uim quandam nanciſcuntur ſucco aut lacti ſylueſtris la-ctucæ ſimilem.*

Lactuca ſylueſtris. Cap. CXXX.

S*Ylueſtris lactuca ſatiuæ ſimilis eſt, ſed longior cau-lis, & candidiora folia, graciliora, & aſperiora. a-maro guſtu eſt, & uiribus aliquantum papaueri ſimilis. unde lacteum eius ſuccũ aliqui meconio permiſcuerunt. Aquam per aluum elicit, potus in aceto mulſo ſuccus ad duos obolos. argema caliginemq; repurgat. contra adu-ſtiones efficaciter illinitur cum lacte mulierum. in ſum-ma, ſomnum allicit. doloris leuamentũ præſtat. menſes trahit.*

trahit. contra ſcorpionũ & phalangiorũ ictus bibitur. Semen, nõ aliter quàm ſatiuæ, libidinũ imaginationes in ſomno amolitur, ac uenerem arcet. Succus ad eadem ualet, ſed uiribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, ut in alijs liquaminibus moris eſt, inſolatum.

Gingidium. Cap. CXXXI.

GIngidium, aliqui lepidion, in Syria & Cilicia plerunque naſcitur. herbula ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior: radice parua, candicante, ſubamara. Olus hoc crudum, coctum, condîtúmue eſtur magna ſtomachi utilitate. urinam cit. decoctum ex uino potum ueſicæ prodeſt.

Scandix. Cap. CXXXII.

SCandix, ſylueſtre olus eſt, amarũ, ſubacre. quod crudum coctúmue manditur. ſtomacho & uentri utile. decoctum in potu, ueſicæ, renibus, & iecinori confert.

Caucalis. Cap. CXXXIII.

CAucalis, quam alij ſylueſtre daucum uocant, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidiſq́; : candida in cacumine umbella, ſuauiter olente. Crudum coctúmue olus eſtur. urinam mouet.

Eruca. Cap. CXXXIIII.

CRuda eruca uenerem largiore cibo cõcitat. ſemen eodem effectu prodeſt. urinam cit. cõcoctioni prodeſt, aluo perquàm cõmodata. ſemine ad condimenta utuntur. quod, uti in longum tempus aſſeruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in paſtillos. Gignitur etiamnum

ſyluestris eruca, maximè in Iberia, quæ occidentem ſpe-ctat, cuius ſemine pro ſinapi incolæ utuntur. urinam ue-hementius pellit. multò ſatiua acrior.

Ocimum. Cap. CXXXV.

Ocimum uulgo cognitum. Id copioſiore cibo ocu-lorum aciem hebetat. aluum mollit. ſpiritum mo-uet. urinam pellit. lac euocat. ægrè tamen conficitur. illi-tum cum polline polentæ, aceto & roſaceo, pulmonum inflammationibus auxilio eſt. draconis marini & ſcor-pionis ictibus per ſe prodeſt: & cum uino Chio oculorũ doloribus. Succus uiſus caliginem abſtergit. deſtillatio-nes exiccat. Semen potum conuenit atram bilem gignen-tibus, difficili urinæ, inflatisq́ꝫ. naribus hauſtum, ſub-inde mouet ſternutamenta: quod idem herba efficit: ſed o-culos premi neceſſum eſt, cum ſternutamentũ urget. Sũt qui in cibis abdicandum cenſeant, quandoquidem man-ducatum, & in ſole poſitum, uermiculos creat. Aphri au-tem adijciunt, ſi feriantur à ſcorpione, qui ocimum ede-rint, nullo conflictari dolore.

Orobanche. Cap. CXXXVI.

Orobanche cauliculus eſt ſeſquipedalis, & inter-dum maior, ſubruber, hirſutus, tener, ſine folio, pinguis: flore ſubalbido, & in luteum uergente: radice di-giti craßitudine, &, cum ariditate flaccescit caulis, fiſtu-loſa. Hanc inter quædam legumina naſci conſtat, & ea ſtrangulare, unde orobanche ſibi cognomentum uſurpa-uit. Eſtur, ut olus, cruda, & in patinis, aſparagi modo, de-cocta. legumentis addita, coctionem accelerare creditur.

Barbula

Barbula hirci. Cap. CXXXVII.

BArbula hirci, quæ ab alijs come uocatur, breui eſt caule: folijs croci: radice longa, dulci, ſupina, magno ſuper caulem calyce, è cuius ſummo ſemen nigrum dependet, unde nomen inditum eſt. herba eſui apta eſt.

Ornithogalum. Cap. CXXXVIII.

ORnithogalum cauliculus eſt tener, candicans, tenuis, ſeſquipedalis, tribus aut quatuor in cacumine mollibus adnatis: à quibus flores prodeunt, foris herbacei, & cum hiantes ſe pandunt, lactei uiſuntur: inter quos diſſectum, cachryos modo, capitulum emicat. Coquitur cum pane, ut melanthium. radix bulboſa, cruda & cocta manditur.

Tubera. Cap. CXXXIX.

TVbera rotundæ radices ſunt, ſine caule, ſine folijs, flaueſcentes. uere fodiũtur. cruda & cocta edũtur.

Smilax hortenſis. Cap. CXL.

HOrtenſis ſmilax, frutex, cuius ſemen à nonnullis lobia uocatur. folia habet hederæ, molliora tamẽ: tenues caules, & capreolos uicinis fruticibus circumuolutos, qui tantum adoleſcunt, ut topiarias ſcenas repræſentare uideantur. ſiliquas fœnigræci profert, longiores & toroſiores. in quibus ſemina renum ſimilia, ſed inæquali colore recluduntur: quæ quadam ex parte fulueſcunt. Siliqua cocta cum ſemine in oleribus, aſparagi modo, eſtur. urinam ciet, & tumultuoſa ſomnia facit.

Medica. Cap. CXLI.

MEdica cum recenter prodijt, folijs & caule tri-

ſolio pratenſi ſimilis eſt. procedens uerò ſolia contrahit, caules ædens trifolij, & ſiliquas corniculorũ modo intortas, in quibus ſemen lentis magnitudine dependet. Id ſiccatum, iucundi ſaporis gratia, conditaneo ſali admiſcetur. uiride, quibus refrigeratione opus eſt, illitu ſuffragatur. Herba tota pro gramine utuntur qui pecora alunt.

Aphaca. Cap. CXLII.

APhaca in aruis naſcitur, altior lente, tenuibus ſolijs. ſiliquas lenticula maiores fert, in quibus terna quaternáue ſemina nigra, lente minora, continentur. quæ adſtringendi uim habẽt. quare torrefacta, ſtomachi aluiq́; fluxiones ſiſtunt, ſi freſa lentis more decoquãtur.

Porrum capitatum. CXLIII.

CApitatum porrum inflationem facit. noxium ſuccum creat. tumultuoſum ſomnum parit. urinam ciet. aluo accõmodatur. extenuat. oculorum aciem hebetat. menſes pellit, ſed lædit exulceratã ueſicam, reneſq́;. cum ptiſana uerò coctum, eſu pectoris uitia extrahit. coma eius in aqua maris & aceto cocta, in deſeſſionibus, ad præcluſiones uuluæ & duritias, utilis habetur. Porrũ bis aqua mutata coctũ, tum frigida maceratũ, dulceſcit, & multò minus inflat. ſemen acrius eſt, & quandam adſtrictoriam uim habet. quare ſuccus cum aceto, addito thure aut manna, ſanguinis profluuia ſiſtit, maximè ſi naribus erumpat. uenerem ſtimulat. contra omnia thoracis uitia tabemq́;, pro delinctu efficax eſt. arteriã eſu purgat. ſed ſi aſſiduè eſtur, uiſus obſcuritatẽ inducit. ſtomacho aduerſatur. Succus ex melle potus, aut illitus, contra

beſtiarũ morſus auxilio eſt. ipſum quoq; cum aceto aut thuris polline, lacte aut roſaceo, utiliter auriũ doloribus & ſonitui inſtillatur. Varos tollunt folia illita cum uua rhois, qua ad obſonia utuntur. epinyctidi medentur. cruſtas ex ſale illita rumpunt. ueteres ſanguinis reiectiones cohibent, ſi binis drachmis et æquali baccarũ myrti pondere bibantur. Ampelopraſum ſtomacho magis aduerſatur, & plus porro excalfacit. urinã & menſes uehementius ciet. id contra ſerpentium morſus eſſe conuenit.

Cepa. Cap. CXLIIII.

CEpa longa acrior eſt quàm rotunda, item flaua quàm candida, & ſicca quàm uiridis, & cruda quàm cocta, aut ſale condîta. Omnes tamen mordent. flatus gignunt. appetentiam inuitant. ſitim mouent, & extenuant. faſtidiũ pariunt, & expurgant. aluo utiles ſunt. eæ detractis purgamentis in oleum cõiectæ, hæmorrhoidas, reliquosq́; excretionũ exitus reſerant, ſubditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorũ hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipientibus ſuffuſionibus auxiliatur. anginæ eodem perungũtur. ſuppreſſos menſes pellit. caput purgat, naribus infuſus. canis morſibus cum aceto, ruta, & melle illinitur. cum aceto autem perunctas in ſole uitiligines ſanat. & cum pari ſpodio, ſcabras lippitudines ſedat. uaros cum ſale reprimit. contra calceamentorũ attritus, cum gallinaceo adipe utilis eſt. citæ aluo prodeſt. in auribus ſonitum ac grauitatẽ emendat. ad purulentas aureis, & eliciendam earundem aquam, ualet. alopeciæ earum ſucco perfricãtur, qui celerius quàm

alcyonium pilos euocat. largiore cibo cepa capitis dolores ciet. coctaq́; uehementius urinam pellit. eos lethargicos efficit, qui ualetudinibus aduerſis, ea etiã cocta, plus æquoueſcantur. elixa, & cum paßis uuis & fico illita, tubercula concoquit, & celerrimè rumpit.

Allium. Cap. CXLV.

ALlium quoddam ſatiuum atq; hortenſium habetur. quod in Aegypto, ſingulari, ut porrum, capite conſtat, dulce, in purpureũ uergens, paruum. reliqua uerò magna & candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos aglitas, id eſt, ſpicas, Græci nominãt. aliud eſt ſylueſtre, quod ophioſcorodon, id eſt anguinum, uocant. Vis allij acris eſt. excalfacit. mordet. excernit. aluum turbat. inflationes facit. ſtomachum exiccat. ſitim gignit. flatum permouet. ſummã corporis cutem exulcerat. aciem oculorum eſu hebetat. Eoſdem effectus præbet anguinũ, quod & elaphoſcorodon dicitur. latas uentris tineas in cibo ſumptum abigit. urinas detrahit. contra uiperarum ictus, & priuatim hæmorrhoi, prodeſt, ita ut non aliud magis, ſi cum uino iugiter aſſumatur, aut tritũ in eodem ebibatur. contra rabioſorum morſus & illitu & cibo ualet. magnæ & allio utilitates contra aquarum mutationes. uocem clarificat. ueterem tußim crudum coctúmue lenit. potum autẽ cum origani decocto, pediculos & lendes enecat. cremati cinis illitus ſugillationibus cum melle, & alopecijs cum nardino unguine, medetur. eruptiones papularum cum oleo & ſale ſanat. uitiligines, lichenas, lentigines, ulcera capitis manantia, lepras, & furfures, cum

res,cum melle eximit.cum thure & teda decoctum,dentium dolorem leuat,ſi in ore contineatur.contra uenenatos muris aranei morſus,cum ficulneis frondibus & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, fœminarum deſeſsionibus additum,menſes & ſecundos partus extrahit. Allium eiuſdem gratia ſuffitur.factum ex eo & nigra oliua intritum,quod myttoton uocant,eſu cit urinam. ora uenarum patefacit.hydropicis utile. Scorodopraſum magnitudine porrum æquat, qualitatum porri & allij particeps.unde promiſcuas ſibi uires ex utroq; uendicauit,effectus allij et porri præbens,inefficacius tamen.coctum, porri modo,dulceſcit,& in olerum uicem tranſit.

Sinapi. Cap. CXLVI.

SInapi hortenſe,aliqui napi uocant. Eligi debet adultum,ualde rufum,non magnopere ſiccum,ſed quod fractum internè uireſcat, & ueluti quodã ſucco madeat, cæſium colore.ſiquidem recens id genus, tempeſtiuũ habetur. Ad calfaciendum, extenuandum, extrahendum, efficax eſt.ad eliciendam capitis pituitam manditur.contra præduros tonſillarũ tumores, ac ueterem calloſamq; arteriæ ſcabritiem,ſuccus ex aqua & melle conuenienter gargarizatur. ſternutamenta ciet, tritum & naribus admotum. comitialibus quoq; auxiliatur. fœminas uuluæ ſtrangulatu oppreſſas excitat. lethargicis, deraſo capite, illinitur. cum ficis admiſtum,donec rubeſcat locus, & ad coxendicũ cruciatus impoſitũ,ad lienes, & omne genus dolores confert,cum permutandæ ualetudinis cauſa,ex alto uitia extrahenda ſunt.alopecijs illitũ medetur.

faciem purgat. ſugillata cum melle, adipe aut cerato ra-pit. feræ impetigines & lepræ, eo cum aceto perungun-tur. contra febriũ circuitus aridum bibitur, aut potui, po-lentæ modo, inſpargitur. extrahentibus emplaſtris, ſca-biemq́; extenuantibus, utiliter admiſceri ſolet. tritum, grauitati aurium & ſonitui, cum fico impoſitũ prodeſt. Succus ad hebetudines oculorum & genarum ſcabritias magna utilitate illinitur. expreſſus recẽti ſemine ſuccus, in ſole ſiccatur.

Naſturtium. Cap. CXLVII.

NAſturtium optimũ conſtat eſſe Babylonicũ. Omnium ſemen eſt acre. excalfacit. ſtomacho aduerſatur. aluũ turbat. tineas excutit. lienem imminuit. partus exanimat. menſes cit. uenerẽ ſtimulat. ſinapis & erucæ ſimile intelligitur. lepras & impetigines abſterget. illitum cum melle, lienem extenuat. fauos expurgat. pulmonum uitia extrahit, ſorbitionibus incoctum. ſerpentium uenenis potum reſiſtit, atq; eas ſuffitu fugat. capillorum defluuia cohibet. carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit. coxendicibus cum polenta cõmodè ex aceto illinitur. tumores collectionesq́; diſcutit. emittit furunculos, illitum cum muria. Herbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.

Thlaſpi. Cap. CXLVIII.

THlaſpi, herbula anguſtis folijs, digitali lõgitudine, in terrã uerſis, ſuppinguibus, in cacumine diuiſis: binum dodrantũ cauliculo, tenui, nõ ſine adnaſcentibus ramis: fructu circa ipſum totum, ab extremo in latius ſe pandẽ-

pandēte: ſemine naſturtij incluſo, lenticulæ uaſis effigie, niſi quòd infringitur, unde nomē accepit. flos albicat. Naſcitur in ſemitis, et ſepibus, foßisq;. Semen aſperi guſtus, excalfaciēs. bilē utrinq; extrahit. potū acetabuli mēſura prodeſt iſchiadicis infuſum. ſanguinē potu educit. internas ſuppurationes rūpit. mēſes ciet. ſed partus enecat. alterū thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui Perſicon ſinapi uocant, latis folijs, radicibus magnis, utile iſchiadicorū infuſioni.

Draba. Cap. CXLIX.

DRaba herba ad cubiti altitudinem aſſurgit, tenues ſpargens ramos, & ex utroq; latere folia ceu lepidij, ſed molliora, & candidiora. in cacumine uerò ſambuci umbellam gerit, candidos flores habentem. Herba hæc cum ptiſana coquitur, in Cappadocia maximè. ſemen aridum pro pipere obſonijs admiſcetur.

Irio. Cap. CL.

ERyſimon, Latini irionem uocant, iuxta urbes, rudera, hortosq; naſcitur, folijs erucæ ſylueſtris: cauliculis in lori modum lentis et obſequioſis: floribus luteis, ſiliquis in cacumine gracilibus, ut fœnogræco, corniculatis: ſemine naſturtij, exiguo, urentis guſtus. Cōtra thoracis fluxiones efficax eſt, & ſi purulenta extußiuntur. regio morbo & coxendicibus prodeſt. cōtra uenena in delinctu cum melle datur. illinitur ex aqua aut melle utiliter cæcis carcinomatis, parotidibus, duritijs mammarū, & teſtium inflāmationibus. in totū extenuat, et calfacit. mitius multò ad clyſteres fiet, ſi aqua madeſcat atq; torreatur, uel linteo illigatū pinſita farina oblitū peraſſetur,

Piper. Cap. CLI.

Piper in India naſci, breui arbore traditur. quæ in ter initia, prælongum fructum, ueluti ſiliquam pro mit. quod longum piper eſt, habet intus aliquid tenui mi lio ſimile, quod tandem in perfectum piper euadit. id au tem ſuis temporibus dehiſcens, pandensq́; ſeſe racemos emittit, grana ferentes qualia uidemus. Ea *acerba candi dum piper faciunt, aptum ocularibus remedijs, antidotis & medicaminibus quæ contra uenenata parantur: the riaca uocant.* Longum *uerò uehementius mordet. & quo niam prius quàmematureſcat decerptum eſt, ſubamarũ relinquitur, antidotis & theriacis medicaminibus expe titum.* Nigrum *uerò, utpote quod tempeſtiua maturita te collectum ſit, odoratum eſſe conſtat, candido ſuauius, acrius, & ori gratius, necnon ad condimenta utilius.* Sed *candidum, & adhuc in acerbum uergens, antè dictis in firmius eſt.* Eligi *oportet grauiſſimum, plenum, nigrum, ſine multis rugis, recens, minimè furfuroſum.* Inueniũtur *etiamnũ in genere nigri ſemina nutrimento defecta, caſ ſa, inania, minimiq́; ponderis, quod uocant braſma. uis o mnium excalfacit. urinam ciet. concoquit. extrahit. di ſcutit. abſterget caliginem quæ oculis obuerſatur. piper febrium horroribus circuitu repetentibus, ſiue potu, ſiue illitu, ſubuenit. ſerpentium morſibus auxiliatur. partus extrahit. conceptum adimere creditur, ſtatim à concubi tu ſuppoſitum. tuſſi, omnibusq́; pectoris uitijs, ſiue ecle gmate, ſiue potu, ſuccurrit. anginæ eo & melle cõuenien ter perunguntur. potum cum recentibus lauri folijs, tor*

mina

mina diſcutit. cum uua paſſa manducatum, pituitam à capite elicit. ualetudinem tuetur. dolores finit. appetentiam mouet. concoctionem adiuuat, ad intinctus eſculentorum additum. ſtrumas cum pice diſcutit. uitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, ut lenticula, motum torretur. Nõ eſt huius arboris radix gingiber, ut aliqui exiſtimauere, ſicuti paulò pòſt oſtendemus. Nanq; piperis radix coſto ſimilis eſt. ora guſtantium accendit. ſaliuam ciet. hæc lienem reprimit, cum aceto illita, aut pota. caput etiam purgat, manducata cum ſemine pedicularis herbæ, quam ſtaphidem agriam uocant. φακὴ, non φακός.

Gingiberis. Cap. CLII.

GIngiberis ſui generis planta eſt, in Troglodytica Arabia magna ex parte naſcens. qua uirente, ad multa, perinde atq; nos ruta, utuntur, & primis potibus & edulijs admiſcẽt. Huius radices, cyperi modo, paruæ ſunt, candicantes, & odoratæ, atq; piper ſapore imitantur. Eligi debent quæ teredines nõ nouerunt. A multis tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem ſentiant. Fictilibus in Italiam aſportantur. Gingiberis cibo conueniens eſt, et cum cõdimento aſſumitur. excalfactoriã uim et excoquentẽ habet. aluum leniter emollit. ſtomacho utilis eſt. efficax aduerſus ea quæ oculis caliginẽ offundunt. in antidota addi ſolet. in ſumma, piperis uirib. reſpondet.

Hydropiper. Cap. CLIII.

HYdropiper apud aquas naſcitur, quæ ſtagnant, aut pigro lapſu repunt. caulem edit geniculatũ, prædurum, multis alis concauum: fòlia menthæ, maiora,

molliora, candidioraq́; guſtu piperis, acri, citra tamē ullam odoris gratiam: fructum acrem, in ſurculis paruis, prope folia racematim cohærentem. Folia cum ſemine illita tumores ueteresq́; duritias diſcutiūt. ſugillata delent. quæ poſtquam inaruerunt, tuſa pro pipere in obſonijs admiſcentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

Ptarmica. Cap. CLIIII.

PTarmica frutex eſt, ſurculos habens paruos, multos & rotundos, abrotono non diſsimiles: & circa eos folia oleæ, longa, multa, & in cacumine capitulū, uti anthemidis, paruum, rotundum, quod ſuo acri odore ſternutamentū excitat, unde nomen accepit. Folia cum floribus illita, ſugillationes rapiunt. flores ſternutamenta efficaciſsimè mouent. Naſcitur in montibus & petroſis.

Radicula ſeu lanaria herba. Cap. CLV.

STruthium herba uulgo nota, qua purgandis lanis utuntur, qui eas eluunt. Huius radix eſt acris. urinā ciet. prodeſt tuſsi, iecinoroſis, orthopnœæ ex melle ſumpta, cochlearis menſura. aluum ſoluit. eadem cum panace & capparis radice calculos frangit, & cum urina exturbat. duritiem lienis abſumit. menſes impoſita trahit. partus efficaciter enecat. cum polenta autem & aceto illita, lepras tollit. tubercula diſcutit, cum farina hordeacea, & uino decocta. miſcetur & malagmatis, & ocularibus collyrijs, claritatis cauſa. ſternutamēta mouet. per os purgat, trita cum melle, & naribus infuſa.

Cyclaminus. Cap. CLVI.

CYclaminus folia habet hederæ, purpurea, uaria, in quibus

in quibus ſuſq; deq; albicant maculæ: caule nudo, quaternos digitos æquante: floribus in eo purpureis, roſarũ effigie: radice nigra, & aliquantũ lata, ut rapum uideri poſſit. Quæ cum hydromelite pota, pituitam aquamq́; detrahit. menſes potu appoſitúue ciet. Tradũt, ſi prægnãs radicem tranſgrediatur, abortum fieri. partum appenſa accelerat. contra uenena, præſertim leporis marini, ex uino bibitur. illita contra ſerpentium ictus, remedio eſt. immiſta uino inebriat. regium morbum diſcutit, tribus drachmis pota, cum paſſo aut diluto mulſo. Sed oportet eum qui ebibit, multis ueſtibus contectum, loco calido, et à perfrictionibus tuto recumbere, quò facilius exudet. ciecti autem ſudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur. ad deijcienda quoq; alui excrementa, in uellere ſedi ſubijcitur. illito umbilico & imo uentre coxarum tenus, aluum emollit. & abortum efficit. ſuffuſionibus, & retuſæ oculorum aciei, oblitus cum melle ſuccus prodeſt. medicamentis abortũ inferentibus admiſcetur. ſuccus cum aceto illitus, procidua ſedem reſtituit. Exprimitur tuſa radice ſuccus, & ad mellis craſſitudinem decoquitur. Radix cutem purgat. eruptiones papularum reprimit. uulneribus ex aceto per ſe aut cum melle medetur. lienem abſumit. uitia cutis in facie, & alopecias emendat. eius decocto luxata, podagras, & capitis ulcuſcula, pernionesq́; foueri congruũ eſt. ipſaq́; in oleo uetere feruefacta, illito oleo, ulcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdum Tyrrhenicæ

ceræ momento, ut ſtrigmenti craßitudinem unguentum contrahat, cumprimis utile pernionibus. Radix, ſcillæ modo, conciſa reponitur. Narrant, ad amatoria aſſumi contuſam, & in paſtillos diuiſam. Naſcitur in umbroſis, maximè ſub arboribus.

Altera cyclaminus. Cap. CLVII.

EST & altera cyclaminus, quam ciſſanthemon aut ciſſophyllon uocant: folijs hederæ, ſed minoribus: geniculatis caulibus, craßiſq́;, circa uicinas arbores, capreolorum modo, ſe uoluentibus: flore candido, odorato: acinis hederæ mollibus, lenti guſtus, aliquantulum acris: radice ſuperuacua. naſcitur in aſperis. Huius acini, drachmæ unius pondere poti, cum uini albi cyathis duobus, quadraginta diebus, lienem per urinam & aluum abſumunt. ad orthopnœā bibitur. reliquias à partu purgat.

Dracunculus. Cap. CLVIII.

DRacunculus folio cōſtat hederaceo, magno, candidis notis inſigni: caule recto, bicubitali, uerſicolore, maculis reſperſo purpureis, ita ut anguem planè referat, baculi craßitudine. fructus ſummo caule racematim cohæret, colore primū herbaceo, & cum ematuruit, croceo, guſtu feruens, mordaxq́;. radice aliquantulum rotunda, bulboſa, aro non abſimili, tenui obducta cortice. Naſcitur in ſepibus umbroſis. Seminis ſuccus cum oleo inſtillatus, auriū dolorem mitigat. naribus etiam ex lana impoſitus, polypum abſumit. carcinomata illitu ſiſtit. triginta eius grana, ſi in poſca bibantur, abortus inferunt. odorem aiunt poſtaquàm flaccidi flores emarcuerunt,

conceptus

conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit. orthopnœis, ruptis, uulſis, tuſſi, deſtillationibus, auxiliatur. humores pectoris excreatu faciles reddit, ſiue cocta toſtaq; cum melle, aut per ſeſe edatur, ſiue farina eius ex melle delingatur. urinam pellit. uenerem excitat, cum uino pota. phagedænas ulcerum, & quæ cacoëthe uocantur, trita cum melle et bryonia alba, expurgat, & ad cicatricem perducit. collyria ex ipſa ad fiſtulas & eijciendos partus fieri ſolent. qui radice ſuas manus perfricuerunt, à uiperis feriri negantur. illita ex aceto, uitiligines emaculat. Folia recentibus uulneribus, linamentorũ uice, conuenienter imponuntur. decocta in uino pernionibus appoſuiſſe prodeſt. caſeus folijs inuolutus, à putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, & oculorum caligines conuenit. Radix cruda coctáue, ad ſanorũ uſus pro olere recipitur. in Gymneſijs inſulis, quæ Baleares uocantur, coctam radicem cum melle multo, in conuiuijs placentarum loco offerunt. Radix meſsibus effoditur, lotaq; fruſtatim conciditur, & lino traiecta ſiccatur in umbra, & ita reconditur.

Arum. Cap. CLIX.

ARon, apud Syros lupha uocitatum, folia emittit dracunculi, ſed longiora, & paucioribus diſtincta maculis: caulem ſuppurpureum, dodrantalem, piſtilli ſpecie. à quo croceum ſemen exit. radice dracunculi alba. quæ decocta eſtur, utpote cum minus acris ſit. Folia ad eſum condiuntur, & arida per ſe, decocta manduntur. Radix, ſemen et folia, dracunculi uires habent. priuatim

radix ex ſimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. in totum, ob mitiorem eius acrimoniam in cibum expetitur.

Ariſarum. Cap. CLX.

ARiſarū exigua herbula eſt, cuius radix oleæ magnitudinē implet, longe maioris quàm aron acrimoniæ. Vnde illitu nomas ſiſtit. fiunt collyria ex ea, ad fiſtulas efficacia. illitu radicis, genitale animalis cuiuſcunq; in perniciem agitur.

Haſtula regia. Cap. CLXI.

HAſtula regia uulgaris notitiæ eſt, folijs maioris porri: caule læui, ferenté in cacumine florē, quem anthericon appellant. radices ſubiacent oblongæ, rotundæ, glandibus ſimiles, guſtu acres, quæ excalfaciunt. urinas & menſes epotæ ciunt. lateris doloribus, ruptis, conuulſis & tuſsibus, drachmæ pondere potæ ex uino, medentur. Ea uerò uomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine cōmanducata. à ſerpente demorſis datur aptiſsimè, uerum trium drachmarū pondere. folijs, floribus & radice ex uino, morſus illinire oportet. item ulcera ſordida et depaſcentia. mammarū quoq; & teſtium inflāmationes, tubercula, furunculosq́;, decoctis in fæce uini bulbis. recentibus inflāmationibus ex polenta auxiliatur. Radicis ſuccus adiecto uetere uino dulci, myrrha & croco decoquitur, fitq́; perquàm utile oculis medicamentū. ad purulentas aureis per ſe, cum thure, melle, uino & myrrha tritus, prodeſt. in cōtrariam aurem infuſus, dentiū dolorem mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilum reducit.

Oleum

Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambuſtis igni conducit. ſurditati, inſtillatum in aurem, auxiliatur. Candidam uitiliginē, linteo antea perfrictam in ſole, illita radix emendat. Semen floresq́; in uino poti, ſcolopendræ & ſcorpionum uenenis mirum in modum reſiſtunt. aluum purgant.

Bulbus eſculentus. Cap. CLXII.

ESculentus bulbus uulgo cognitus, à nobis eſtur. ſtomacho & aluo utilis rufus, qui & ex Aphrica defertur. amarus uerò & ſcillinus, ſtomacho aptior eſt, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent. excalfaciunt. uenerem ſtimulant. linguam tonſillasq́; exaſperant. multū alimenti præbent. carnes creant. inflationem pariunt. luxatis, fractis, articulorum doloribus efficaciter illinuntur. ſpicula extrahunt. gangrænas & podagras ex melle aut per ſeſe, hydropicorum tumores, & canum morſus cum melle & piperis polline illiti cohibent. ſudores compeſcunt. ſtomachi dolores mitigant. furfures & ulcera quæ in capite manant, cum toſto nitro abſtergunt. ſugillata uarosq́; per ſe aut ex oui luteo, & lentigines cum melle uel aceto, emendant. fractis auriculis unguibusq́;, ex polenta medentur. ijdem calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: item cum cinere è mænarum capitibus, impoſiti. cremati uerò & cum alcyonio miſti, uitia cutis in facie, atrasq́; cicatrices, in ſole illiti, emaculant. faciunt ad rupta, ſi cum aceto cocti edantur. Sed copioſiore eorum cibo abſtinendum, quoniam neruos tentant.

Bulbus uomitorius. Cap. CLXIII.

Bulbus quem uomitoriũ uocant, folia habet lentiora multò & longiora quàm bulbus eſculentus: radicem ſimilem, cortice nigro. Ea radix manſa, aut decoctũ eius potũ, ueſicæ malis medetur. uomitiones mouet.

Scilla. Cap. CLXIIII.

Scilla uim acrem atq; feruentẽ habet. aſſatã ad multa utiliorẽ eſſe conſtat. Polline ad cruſtam ſubacto, aut luto oblita, in clibanũ cõijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens cruſta ſufficienter intoſta fuerit. qua exempta, ſi nõ emolleſcat, altero polline ſimili, aut luto circumlinitur, & eadem quæ prius fiunt. nam quæ ita nõ aſſatur, interaneis maximè noxia eſt. Torretur item in olla, indito operculo, quæ in furnum demittatur. Sumi etiam ſolet quod maximè eſt mediũ, direptis uiuo tenus tunicis: quod fruſtatim conſectum coquitur, mutata ſæpius aqua, donec ipſa nec amaritudinem nec acrimoniam habeat, traiectaq; lino fruſta ſiccantur in umbra, ita ut ne ulla quidem parte ſe contingant. his ſcillæ ſegminibus ad oleum, uinum, aut acetum ſcillinum utimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ ſcillæ in oleo feruefacta, aut cum reſina liquefacta, imponitur. decocta in aceto demorſis à uipera cataplaſma eſt. ad ſingulas aſſæ parteis adiectis octonis toſti ſalis, cochlear unum aut alterum damus ieiunis, ad emolliendam aluum. in potu autem & odoratis medicaminibus, & quibus urinam ciere uolumus, hydropicisq; et ſtomachicis, quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tuſſi uetere, ſuſpirioſis, & ore reijcientibus

tres

treſ obolos, in delinctu ex melle ſumpſiſſe ſatis eſt. coquitur cum melle, & eſtur eorundem gratia, maximè ut concoctionem adiuuet. ſtrigmenta per aluum extrahit. cocta & ſimili ſumpta modo, eoſdem præbet effectus. ſed cauendus ſcillæ uſus his qui inteſtinum ſentiunt ulcus. ad penſiles uerrucas & perniones, toſta efficaciter illinitur. Tritum ſemen, & in carica aut melle deuoratum, aluum emollit. Scilla tota in limine ianuæ ſuſpenſa, mali medicamenti noxam arcet.

De Pancratio. Cap. CLXV.

PAncratium, quod aliqui ſcillam appellant, radice eſt magni bulbi, ſubruſo colore aut ſuppurpureo, guſtu amaro ac feruente: folijs lilij, ſed longioribus. Scillæ uires & præparationem habet, eodemq; pondere in morbis efficaciter aſſumitur. cui tamen mitior quàm ſcillæ facultas ineſt. Radicis ſuccus cum erui farina digeritur in paſtillos, qui hydropicis ſplenicisq; cum hydromelite cõmodiſſimè dantur.

Capparis. Cap. CLXVI.

CApparis aculeatus frutex eſt, qui in terra ſtratus, magis in orbem euagatur. ſpinas, ut rubus, habet, in hami modum aduncas: folia mâli cotoneæ, rotunda: fructum oleæ ſimilem. qui cum dehiſcens panditur, florẽ candidum promit: quo excuſſo, nõnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorũ ſimilia oſtendit, parua, rubicunda. radices lignoſas ſpargit, grandes numeroſasq;. Tenui ſolo, aſperisq; locis, in inſulis & iuxta rudera naſcitur. caulis & fructus, cibi gratia

condiuntur. aluum turbat. ſtomacho aduerſatur. ſitum gignit. cocta tamen ſtomacho quàm cruda utilior eſt. fructus drachmis duabus in uino potus, quadraginta diebus, lienem abſumit. & urinā cruentumq́; excrementū emittit. bibitur utiliſſimè in coxarum doloribus, & neruorū reſolutione, item ruptis & conuulſis. menſes ciet. caput purgat. Dentiū dolorem ſedat ſemen ex aceto decoctū, colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem proficit. ulcera omnia uetera, & ſordida, & quæ occalluerūt, expurgat. lienoſis cum farina hordei illinitur. dente demorſa, dolori eius auxiliatur. cum aceto trita, uitiligines albas abſterget. Radix foliaq́; intrita, ſtrumas ac duritias diſcutiunt. Aurium uermiculos infuſus ſuccus enecat. Aphrica, & præſertim Marmarica capparis, uehementer inflat. Apula uomitus facit. & quæ à Libyco, & quæ rubro mari defertur, mirum in modum acris eſt: ſiquidem in ore puſtulas excitat, gingiuasq́; oſſe tenus exeſt. quare in cibis non ab re damnatur.

Lepidium. Cap. CLXVII.

LEpidium aliqui gingidiū uocant. herbula uulgo nota. muria cum lacte ſeruatur. Vis foliorū acris & exulcerans. quapropter iſchiadicis trita, præſentiſſimum eſt auxiliū, ſi cum helenij radice, quarta parte horæ, illinatur. lienoſis ſimili modo prodeſt. lepras eximit. Radix appenſa collo dolore dentium liberare exiſtimatur.

Ranunculum. Cap. CLXVIII.

COmplura ranunculi genera. uis tamē omnib. una, acris, & uehementer exulcerans. Nam unum coriandri

riandri folijs conſtat,latioribus,ſubalbidis, pinguibus:flo re luteo,interdum purpureo:caule gracili,cubitum alto: radice alba,exigua,amaraq;,multis capillamentis,helleborì modo,fibrata. naſcitur in limitibus humidis. Alterum lanuginoſius, longiori caule,pluribus foliorum inciſuris, plerunq; in Sardinia proueniens, quam acerrimũ, quod ſylueſtre apium appellant. Tertium minimũ, odore graui,flore aureo. Quartum huic ſimile, flore lacteo. Folia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & cruſtas nõ ſine dolore gignunt. quare ungues ſcabros extricant. ſcabiem eximunt. ſtigmata delent. formicantes uerrucas,& penſiles,alopeciasq; pauliſper illita,tollunt. tepente decocto perniones fouentur. ſicca radix, tritaq;, ſternutamenta ciet,naribus admota. dentium dolorẽ appenſa leuat,ipſos tamen frangit.

Anemone. Cap. CLXIX.

DVo anemones genera, unum ſylueſtre, alterũ in cultis naſcens. Cuius multæ ſpecies. una phœniceum florem profert: altera candicantẽ, aut lacteum, aut purpureũ. harũ folia coriandro ſimilia, tenuioribus prope terrã diuiſuris: caules lanuginoſi, tenues, in quibus flores, ut papaueris, et in medio capitula nigra, aut cœrulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulò grandeſcit, firmeq; geniculis quibuſdã cingitur. Sylueſtri amplitudo prorſus maior, latioraq; folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo, tenuibus & multis radicũ capillamentis. Acrior eſt quæ nigra habet folia. Vis utriuſque acris. ea de cauſa ſuccus naribus infuſus, purgat caput.

cōmanducata radix pituitam trahit. decocta in paſſo & illita, medetur oculorum inflammationibus. cicatrices eorundem & hebetudines emendat. ſordida ulcera abſtergit. folia & caules ſi cum ptiſana decocti edantur, copiā lactis præbent. menſtrua ciunt, uellere appoſita. Illita quoq; lepras eximūt. Sunt qui errore ducti, argemonen nominari eupatorium putent: quoniam à ſylueſtri anemone, argemonen & papauer quod rhœada appellant, de quo inter papaueris genera reſtremus propter colorum cognationem in floribus, diſtinguere non poſſunt. uerum papauer & argemone colore minus ſaturato ſpectantur, & utraque tardius floret. quinetiam argemone croceum ſuccū, guſtu admodum acrem, reddit: rhœas uerò candidiorem & acrem. inſuper anemone & rhœadi capitula ſylueſtris papaueris ſimilia inſunt, ſed in anemone ſupernè craßiuſculum, in rhœade ſubanguſtius. Anemones genera nec ſuccum remittunt, nec calyces habent, ſed quaſi aſparagi cacumen. in aruis illa ſæpius enaſcuntur.

Argemone. Cap. CLXX.

ARgemone in totū ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. folia habet anemones, diuiſa: florem puniceum: caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & ſummis partibus latum: radicem rotundam. ſuccum croci colore, acrem, dimittit. Argema & nubeculas expurgat. folia illitu inflammationes compeſcunt.

Anagallis. Cap. CLXXI.

DVo anagallidis genera, quæ tantū flore diſtant. nam

nam quæ cœruleo flore eſt, fœmina dicitur: mas, quæ phœniceo. frutices ſunt parui, in terra iacentes, folijs in quadrangulo caule puſillis, ſubrotundis, ad helxinæ folia accedentibus: ſemine rotundo. Vtraq; mitigandi uim habet. inflãmationem arcet. adactos corpori aculeos extrahit. nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat. & naribus infuſus, dolorem dentium lenit, ſi in aduerſam narem inijciatur. argema cum melle Attico emendat. retuſæ oculorũ aciei auxiliatur. contra uiperarũ morſus, iecinoris & renũ uitia, ſi ex uino bibatur, prodeſt. Tradũt eam quæ cœruleum ædit florem, prociduam ſedem reprimere: quæ uerò phœniceum, illitu euocare.

Hedera. Cap. CLXXII.

HEdera differentias multas in ſpecie ſortitur, ſummas autem genere treis. Nam quædam candida eſt, altera nigra, tertia helix. candida, fructum fert candidum: nigra, nigrum, aut croci æmulum, quã uulgus Dionyſiam uocat. helix fructum nõ gignit, ſed albas habet uiticulas, & folia parua, anguloſa, & cõcinniora. Hedera omnis acris eſt, & adſtringens. neruos tentat. flos trium digitorũ carptu, facit ad dyſentericos, in uino bis die potus. ambuſtis cum cerato tritus illinitur. recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes ſanant. foliorum & corymborũ ſuccus, cum irino unguento, melle aut nitro, naribus infunditur. & cõtra ueteres capitis dolores, caput eo cum aceto & roſaceo perfundi utile eſt. purulentis auribus, aut dolentibus, cum oleo medetur. nigræ hederæ ſuccus, aut epoti corymbi, corpus infirmãt,

εὐθυμώτε-ρα, non ἐρυθρά.

mentemq́; turbant largius ſumpti. acini quinq́; triti, cal-factiq́; in punici mâli cortice cum roſaceo, ſi inſtillentur à contraria aure, dolorem dentium mitigant. denigrant capillum, illiti corymbi. folia in uino decocta, illinuntur omnium ulcerum generi, etiam ſi cacoëthe ſint. uitia cutis in facie & ambuſta ſanant, uti antea diximus decocta. mouent menſes triti & ſubditi corymbi. ijdem poti, poſt purgationes fœminarum, drachmæ pondere, concipiendi ſpem adimunt. pediculus foliorum melle irrigatus, ac uuluæ inditus, menſtrua & partus extrahit. inſtillatus ſuccus putrida tædia narium, graueolentiamq́; emendat, & ſanitati reſtituit. lachryma hederæ pſilothrũ eſt. illitu pediculos enecat. ſuccus radicũ in aceto potus, contra phalangia prodeſt.

Chelidonium. Cap. CLXXIII.

CHelidoniũ *maius, caule eſt gracili, cubitali aut altiore, adnatis folioſis: folijs ranunculi, multis, mollioribus tamen, & colore cæſijs: flore uiolæ albæ, ſecundum ſingula folia prodeũte. in eo ſuccus croci, mordax, acris, & aliquantulum ſubamarus, grauiter olens. radix supernè ſingularis, infernè in multa crocea capillamenta fibratur. ſiliqua, ceu corniculati papaueris, tenuis, in metæ figuram longa: in qua ſemen papauere maius recluditur. Succus in æreo uaſe, cum melle prunis decoctus, oculis claritatem adfert. Folijs, caule, radice, ſuccus exprimitur ineunte æſtate, & ſiccatus in umbra digeritur in paſtillos Radix cum aniſo & uino albo pota, medetur regio morbo, & ulceribus quæ ſerpunt. impoſita cum uino aut mandu-*

manducata, dentium dolorem ſedat. Hoc nomen ſibi uidetur uendicaſſe, quòd aduentu hirundinum exoriatur, & diſceſſu emarceſcat. Sunt qui narrant, hirundines matres excæcatis pullis, admota herba uiſum reſtituere.

Chelidonium minus. Cap. CLXXIIII.

CHelidonium minus, quod triticum ſylueſtre aliqui nuncuparunt, herbula pediculis ab radice pendens, ſine caule: folijs hederæ, multo rotundioribus & minoribus, teneris, & ſuppinguibus: radices habet ex eodem callo complures, puſillas, in granorum tritici modum aceruatim congeſtas. quarũ tres aut quatuor in longitudinem excunt. Iuxta aquas & lacus naſcitur. Vis ei acris, & anemones modo, ſummam cutem exulcerat. pſoras & ſcabros ungues eximit. ſuccus radicibus expreſſus ad purgandum caput, naribus infunditur. decoctum eius cum melle gargarizatum, magnifice id præſtat, & omnia pectoris uitia extrahit.

Othonna. Cap. CLXXV.

OThonnam aliqui maioris chelidoniæ ſuccum eſſe aiunt. quidam glaucij. alij ſuccum floribus corniculati papaueris expreſſum. alij permiſtos cœruleæ anagallidis, hyoſcyami, et papaueris ſuccos, eſſe contendũt. alij Troglodyticæ cuiuſdam herbæ ſuccum, quæ othonna uocatur: naſciq; eam in eo Arabiæ tractu qui ad Aegyptum ſpectat. Othonna folijs erucæ, perforatis cribri modo, & ueluti à tinea deroſis, ſqualore obſitis, paucis: flore croci, latifolio. quare quidã anemones ſpeciẽ eſſe putauerũt. extractus ſuccus oculorũ medicamẽtis adijcitur,

ubi expurgare eſt opus. mordet enim & abſtergit omnem caliginem quæ oculis offunditur. Tradũt humorem quendam ex herba emanare, qui elotus, ſemotis calculis, in paſtillos ad eadem digeritur. Aliqui tamen affirmant, lapidem eſſe Aegyptiũ, in Thebaide naſcentem, exigua magnitudine, æreo colore, guſtu cum feruore quodam et adſtrictione mordaci.

Auricula muris. Cap. CLXXVI.

MVris auricula, quam myoſotida uocant, herba eſt caulibus pluribus ad una radice, aliquatenus ab imo rubentibus, & concauis: folijs anguſtis, oblongis, dorſo acuto, elato, nigricantibus, per interualla aſſiduè geminatis, atq; in mucronem deſinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarum ſinu prodeuntibus: flore, ut anagallidis, cœruleo: radix digitali craſſitudine, multis capillamentis fibrata. Radix illita ægilopia ſanat. Sunt qui alſinen, muris auriculam uocitent.

Glaſtum. Cap. CLXXVII.

SAtiuum glaſtum quo infectores lanarũ utuntur, folium habet plantagini ſimile, uerum pinguius nigriusq́;, cuius caulis duûm cubitorũ altitudinem excedit. Illita folia tumores omneis diſcutiũt. cruenta uulnera glutinant. ſanguinis profluuia ſiſtunt. ignem ſacrum, phagedænas, putreſcentia ulcera, & quæ ſerpunt, ſanãt. Syl ueſtre glaſtum ſatiuo ſimile eſt. folia fert maiora, lactucaceis proxima. caules prætenues multifidos, quadã tenus rubentes: in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarũ effigiem referentes, in quibus ſemen.

flore

flore tenui,luteo.Eadem quæ & ſuprà dicta præſtat.potu & illitu lienoſis auxiliatur.

Telephium. Cap. CLXXVIII.

TElephium herba portulacæ ſimilis & caule & folijs,habens gemina tubercula, à ſingulis radicum geniculis enaſcentia: à quibus rami ſeni ſeptenìue fruticant,à radice referti cœruleis folijs,craſsis,lentis, carnoſis:flore luteo,aut candido. Naſcitur in cultis, & maximè inter uites. Tempore uerno folia ſenis horis illita albam uitiliginem ſanant:ſed poſtea hordeacea farina illini debet.perunctam ex aceto etiam in ſole uitiliginē tollunt.ſed ubi inaruerunt,abſterguntur.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE

medicinali materia Liber tertius, Ioanne Ruellio Sueſsionenſi interprete.

SVperioribus chariſsime Aree cõmentarijs, tradidimus de aromatibus,unguentis,oleis, arboribus,earum fructibus et lachrymis: item de animalibus,cerealibus,oleraceis, & herbis acrimonia præditis.In hoc autem tertio radices,ſuccos,ſemina, herbas, & quæ uernacula & inter ſe cognata cenſentur, quæq; pluribus ſcatent remedijs,proſequemur.

Agaricum. Cap. I.

AGaricum radix fertur laſerpitij ſimilis, ſed facie ſumma ſolutior, & rariore fungoſoq́; tota contextu. Duo eius genera. fœmina, quæ præfertur, rectis intus uenarum diſcurſibus conſtat. mas rotundus eſt, & undiq; compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis, mox in amaritudinem tranſit. gignitur in Sarmatiæ regione, quæ Agaria dicitur. Sunt qui radicem eſſe plantæ affirment. alij ut fungos naſci in arborum caudicibus, quadam putredine. gignitur in Galatia Aſiæ, & Cilicia, in cedris, ſed friabile & infirmum. Adſtringendi calfaciendiq́; naturam habet. efficax eſt contra tormina, cruditates, & rupta. prodeſt itidem contuſis, & ab alto deuolutis. datur duobus obolis in uino mulſo, febrim non ſentientibus: febriculoſis uerò, in aqua mulſa. arquatis quoq;, ſuſpirioſis, iecinoris renumq́; uitio laborantibus, dyſentericis. item ſi urina ægrè reddatur, ſi uuluæ ſträgulatus urgeat, ſi pallor membra decoloret, drachma una dari ſolet: ſi tabes infeſtat, ex paſſo: ſi lien negocium exhibet, ex aceto mulſo. ſi diſſolutio ſtomachi eſt, ita ut cibi tenax non ſit, manditur, & ſine ulla humoris ſorbitione deuoratur. ſimili modo acida ructantibus propinatur. ſanguinis reiectiones ſiſtit, tribus obolis ex aqua ſumptum. facit ad coxendicum, & articulorum dolores, & comitiales morbos, ſi cum aceto mulſo, pari pondere aſſumatur. menſes ciet. fœminis, quas inflatio uuluæ uexat, utiliter æquali modo datur. horrores ſoluit datum ante febrium acceſſiones. aluum purgat drachma una aut altera, ſi cum aqua

mulſa bibatur. uenenorum antidotum eſt denarij inſtar, cum diluta potione ſumptum. ſi ſerpentes ictum uibrarunt, morſumq́; ſubfixerunt, tribus obolis ex uino potũ, mirè auxiliatur. In ſumma, internis omnibus uitijs conuenit, pro uiribus & ætate datum, nunc ex aqua, nunc ex uino: ijs ex aceto mulſo, alijs ex aqua mulſa.

Rhaponticum. Cap. II.

RHa, aliqui rheum, Latini rhaponticũ uocant, prouenit in ijs quæ ſupra Boſphorũ ſunt regionibus, ex quibus affertur. Radix nigra, centaurio magno ſimilis, ſed minor & rufior, fungoſa, aliquantum læuis, ſine odore. Optimũ habetur quod teredines non ſenſit, ſi guſtatu cum remiſſa adſtrictione lenteſcat, manducatumq́; colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem. Id epotum facit ad inflationes, ſtomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulſa, lienoſos, hepaticos, tormina, ad renum, ueſicæ, & pectoris uitia, aduerſus intenta præcordia, & uuluæ mala, coxendicum dolores, ſanguinis excreationes, ſuſpiria, ſingultus, dyſenterias, & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus, & uenenatorum morſus. datur in ſingulis ualetudinibus eodem quo agaricũ pondere, & cum eiſdem liquoribus. ſi febri careant, in mulſo: ſin aliter, ex aqua mulſa. ſi tabem experiuntur, ex paſſo. ſi lienis exercet, in aceto mulſo. ſi diſſolutio eſt ſtomachi, id eſt, cum cibi tenax nõ eſt, manditur, et ſine ſorbitione ulla deuoratur. liuentia lichenasq́; tollit, cum aceto illitum. inflammationes omneis ueteres ex aqua oblitum diſſipat. ſumma eius uis adſtringens,

cum aliquanto calore.

Gentiana. Cap. III.

GEntianæ inuentio prima aſsignatur Gentio Illyriorum regi, à quo cognomentū habuit. folijs partim proxime radicem, iuglandi plantaginiue ſimilibus, ſubrubris, partim à medio caule, & præſertim iuxta cacumen, paulum diſſectis: caule cauo, & laeui, digiti craſsitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binûm ſæpe cubitorū: ſemine in calycibus lato ſine pondere, aceroſo, ſatis ad ſphondylij ſemen accedente: radice longæ ariſtolochiæ, craſſa, amara. Naſcitur in ſublimib. montiū iugis, umbroſis locis, aquoſisq́;. Vis radicis excalfactoria, & adſtringens. contra morſus ſerpentium, duabus drachmis, cum pipere, ruta & uino pota, auxiliatur. extracti ſucci drachma, laterū doloribus, & ex ſublimi deturbatis, ruptis & cōuulſis, prodeſt. hepaticis et ſtomachicis, pota cum aqua ſubuenit. radix collyrij modo ſubdita, partus eijcit. impoſita, ut lycium, uulneraria eſt, & ulcerum cuniculatim depaſcentiū medela. ſuccus præcipuè eodem effectu prodeſt. oculis inflāmatione laborantibus illinitur. pro meconio collyrijs acribus immiſcetur. radix uitiliginem abſterget. Succi extrahendi ratio hæc eſt: Contuſa radix quinq; diebus aqua maceratur: poſtea in eadem tantiſper decoquitur, dum extent radices: & ubi refrixit aqua, linteo excolatur: mox diſcoquitur, dum mellis craſsitudo fiat, fictiliq́; reconditur.

Ariſtolochia. Cap. IIII.

ARiſtolochia nomen ex eo ſibi adoptauit, quòd exiſtim=

existimetur optimè puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur. rotunda, quæ fœmina uocatur, folijs hederaceis, præstanti odore, cum acrimonia, mollibus, subrotundis, multis ab una radice germinibus, prælongisq; palmitibus: floribus candidis, pilei similitudine, in quibus quod rubrum est, grauiter olet. Longa, mascula appellatur, nonnullis dactylitis, longiore quàm rotunda folio: tenuibus ramulis, dodrantalibus: flore purpureo, grauiter olente, qui marcescens in pyri similitudinē turbinatur. radix rotundæ, in orbem cōglobata, rapi modo. longæ uerò radix digiti craßitudinem, & dodrantis longitudinem implet, nōnunquam paulò maiorem. ambæ colore intus buxeo, gustu amaro & graui. Est etiamnum tertia longa, quæ clematitis uocatur, ramulos habens tenues, refertos folijs subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso cortice odoratoq; uestitas, priuatim unguentorum spissamentis conuenientes. Rotunda cæteris uenenis resistit. Longa uerò aduersus angues & uenena, drachmæ pondere ex uino bibitur, & illinitur. pota cum pipere & myrrha, menses, partus, & omnia uuluarū onera eijcit. eadem efficit subdita in pesso. Rotunda ad eadem pollet. insuper singultibus, suspirijs, horroribus, lieni, conuulsis, laterum doloribus, pota cum aqua, singulariter auxiliatur. aculeos & spicula extrahit. oßium squamas illitu adimit. ulcera putrida exest, & sordida expurgat. caua cum iri & melle explet. gingiuas & dentes extergit. Clematitis ad eadem pollere creditur, uiribus tamen inferior est.

Dulcis radix. Cap. V.

DVlcis radix plurima gignitur in Cappadocia & Ponto: fruticoſa eſt, ramis binûm cubitorum altitudine aſſurgentibus: folijs lentiſci, denſis, pinguibus, tactuq́; gummoſis: flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis, aſperiore, qui ſiliquas lentium modo habet, rufas & paruas: radicibus longis, ut gentianæ, coloris buxei, ſubacerbis & dulcibus, quæ denſantur in ſuccum, lycij exemplo. Is in arteriæ ſcabritia efficax habetur. uerum oportet ut linguæ ſubditus eliqueſcat. æſtuanti ſtomacho, thoraci, ac iecinori cõuenit. ſanat ueſicæ ſcabiem, & renum dolores, cum paſſo potus. idem eliquatus ſitim ſedat. uulneribus illitus accõmodatur. cõmanducatus ori prodeſt. recentis radicis decoctũ ad eadẽ conuenit. eiuſdem farina pterygijs cõmodiſsimè inſpargitur.

Centaurium magnum. Cap. VI.

CEntaurium magnum folia habet iuglandis, oblonga, uiridi braßicarum colore, ſerrata in ambitu: caulem, ceu rumicis, binûm aut ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papauerum, in rotunditate oblonga: flos cœruleus: ſemen cnico ſimile, ceu laneis floccis quibuſdam inuolutum: radix craſſa, grauis, ſolida, tripedalis, ſucco prægnans, cum adſtrictione aliqua & dulcedine acris, & rubeſcens. Amat ſolum pingue & apricum, ac ſyluas & colles. copioſiſsima eſt in Lycia & Peloponneſo, in Arcadia, Helide & Meßenia, pluribusq́; locis circa Pholoën, Lyciam & Smyrnam. Radix conuenit ruptis, cõuulſis, pleuriticis, ſpirandi difficultati

ficultati, ueteri tuſsi. ſanguinem expuentibus, drachmis duabus trita datur, ſi febris ſit, in aqua : cæteris in uino. item ad tormina, & uuluæ dolores. ramenta eius in collyrij formam uuluæ ſubdita, menſes atq; partus extrahũt. ſuccus eadem præſtat. uulneribus prodeſt. nam recens tuſa, aut arida antè madefacta, ea glutinat & cõiungit. carnes coaleſcunt, ſi tuſa ſimul decoquatur. In Lycia *ſuccũ exprimunt, quo pro lycio utuntur.*

Centaurium minus. Cap. VII.

C*Entaurium, limneſion aliqui uocauere, quoniam rigua amet loca. herba origani aut hyperici ſimilis, caule anguloſo, palmum excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram uergente: folijs rutæ, prælongis & paruis: fructu tritico ſimili: radice puſilla, læui, & ſuper uacua, quæ guſtanti amaritudinẽ adfert.* Herba *recens tuſa, ſuo illitu uulnera cõglutinat. uetera ulcera purgat, & cicatrice obducit. bilem craſſosq; humores per aluũ exigit, ſi decocta deuoretur. ius decocti iſchiadicis cõuenientiſsimè infunditur: trahit enim ſanguinem & dolorem leuat. ſuccus oculorũ medicamentis perquàm utilis: ſiquidem cum melle caliginẽ oculorũ expurgat. in uellere appoſitus, menſes & partus extrahit. epotus peculiariter neruorũ uitijs ſuccurrit. Succi extrahendi ratio: Legitur herba ſemine prægnans, & diebus quinq; madefacta, decoquitur donec ſupereminеat aquæ: mox ubi refrixit, linteolo exprimitur, & eiecta herba, iterũ decoquitur, uſq; dum mellis craſsitudinẽ habeat.* Nonnulli *eam recentem grauidamq; contundunt, atq; ſuccum fictili nõ picato ex*

primunt, & in ſole, lignea rude aſsiduè mouentes, inſpiſſant. quod ſi quid concretum faucibus uaſis adhæreſcat, deradunt, reliquoq́; humori permiſcent. noctu diligenter operiunt, nanque ros nocturnus liquores coaleſcere non ſinit. Quæ autem ſiccis radicibus aut herbis liquamenta exprimuntur, decocta, ut in gentianæ mentione retulimus, præparantur. ſed quæ ex corticibus humidis, aut contuſis herbis factitantur, in ſole, uti antè dictum eſt, coguntur. ſic è thapſia, ſic è mandragora, reliquiſq́; ſimilibus ſuccus, ſic ex acerbis uuis melligo elicitur. lycium tamen, & abſinthium, hypociſtis & conſimilia, decocta, eo quo diximus modo, coguntur.

Chamæleon albus. Cap. VIII.

CHamæleon albus, ixia ideo aliquib. uocatur, quòd quibuſdam in locis uiſcum circa radicem eius inueniatur, quo pro maſtiche utuntur mulieres. folia habet ſilybo aut carduo ſimilia, aſperiora, acutiora, nigroq́; chamæleone ualidiora. caulem non promit, uerum ex medio ſpinas, echini marini, aut cinaræ modo, erigit. flores purpureos, ueluti papporũ lanugines emittit: ſemẽ cnici ſimile: radicẽ in lætis collibus craſſam, in montoſis uerò graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticã, graui odore, dulcem. Quæ pota acetabuli menſura, latas interaneorũ tineas pellit. bibitur autem in uino auſtero, cum origani feruefacti ſucco. hydropicis cõmodiſsimè drachma in uino datur, etenim eos extenuat. cõtra difficultatẽ urinæ decoctũ propinatur. hauſta in uino, ſerpentiũ uenenis reſiſtit. occìdit canes & ſues. mures item necat, ſubacta cum

cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.

Chamæleo niger. Cap. IX.

CHamæleo niger, folijs ſcolymo ſimilis eſſet, niſi minora, tenuioraq́;, ac rubro diſtincta uideretur. caulem emittit dodrantalem, craßitudine digitali, ſubrubrũ: & in umbella flores ſpinoſos, tenues, hyacinthi æmulos, uerſicolores: radice craſſa, nigra, denſa, interdum exeſa, quæ diſſecta flaueſcit, & cõmanducata mordet. Prouenit *in campeſtribus, ſiccis, & cliuoſis tractibus, & maritimis.* Radix trita, *addito atramenti ſutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, ſcabiem abigit. eadem, cum ſibi ſulphur & bitumen aſciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines abſterget. decoctum collutione dentium dolorem mitigat. cum pari pipere & cera oblita radix, dolenti denti auxiliatur. radice conciſa, & in aceto decocta dentes fouentur. eos quoq; frangit, ſi ſcriptorio ſtylo feruens admoueatur. uitia cutis in facie, uitiliginesq́; cum ſulphure emendat. erodentibus medicamentis admiſcetur. phagedænas, tetraq́; ulcera illitu ſanat.* Quare *chamæleo uocetur, à uarietate foliorum euenit. mutàt enim cum terra colorem: hic uiridia, illic albicantia, aliubi cœrulea, nonnuſquam rubra inueniuntur.*

Crocodilium. Cap. X.

CRocodilion chamæleontis nigri figuram habet. Naſcitur in ſyluoſis, radice longa, læui, aliquantum lata, odore, ut naſturtij, acuto. Ferue*facta in aqua & pota radix, ſanguinem copioſum per nareis pellit. datur lienoſis, eos euidenter adiuuans. Semen ei rotundum*

ineſt, duplex uti ſcutum, quod ſuapte ui urinam ciet.

Dipſacum, ſiue labrum Veneris. Cap. XI.

DIpſacum aculeatarum generis eſt. caulem habet altum, ſpinis horridum, folijs lactucæ, ſpinoſis, binis, genicula ſingula complectentibus, prælongis, ceu quaſdam bullas intus & extra aculeatas, in dorſi medio habentibus, concauo alarum ſinu, in quo imber aut ros aſſeruetur: unde dipſaci, quaſi ſitientis, nomen traxit. in cacumine caulis, ſingula ſurculis capitula inſunt, oblonga, echinata ſpinis. quæ areſacta, candida ſpectantur, diſſectaq; medulla tenus, uermiculos oſtendunt. Sanat rimas ſedis, fiſtulasq;, ſi tuſa & decocta in uino radix, uſq; dum ſit craßitudo ceræ, immittatur. Medicamentũ ærea pyxide recondendum. Aiunt formicationibus, uerrucisq; penſilibus remedio eſſe. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appenſi, produntur quartanis febribus remedio eſſe.

Spina alba. Cap. XII.

SPina alba naſcitur in montibus & ſyluoſis. folia fert albi chamæleonis, anguſtiora, & candidiora, aliquantum hiſpida, & aculeata: caulem ſupra bina cubita altum, pollicari aut ampliore craßitudine, albicantem, intus cauum. in cacumine capitulum ineſt ſpinoſum, echini marini æmulum, ſed minus, & oblongum: flores purpurei, in quibus ſemen ceu cnicum, ſed rotundius. Huius radix pota, cœliacis, ſtomachicis, & ijs qui cruenta extuſſiunt, efficax eſt. urinam cit. tumoribus illinitur. decocto eius dentes in dolore collui prodeſt. epotum ſemen cõuul

ſis infantibus, & à ſerpente demorſis auxiliatur. geſtatũ pro amuleto, ſerpentes abigere traditur.

Spina Arabica. Cap. XIII.

A*Rabicam ſpinam natura albæ ſpinæ ſimilem eſſe conſtat. ipſa ſiquidem ſtringit. ad ſanguinis reiectiones, menſium abundantiam, cæteraſq; fluxiones radix etiamnum ualet. Prouenit in aſperis.*

Carduus. Cap. XIIII.

C*Arduus, Græci ſcolymon uocant, folia chamæleonis habet, aut albæ ſpinæ nigriora, & craßiora. caulem longum ædit, folioſum, capite ſpinoſo: radice nigra & craſſa, quæ illita, graueolentiam alarum totiuſq; corporis emendat. item ſi decocta in uino bibatur. copioſam autem urinã fœtidamq; expellit. herba cum recens tenereſcit, in olera, aſparagi modo, tranſit.*

Poterium. Cap. XV.

P*Oterium, Iones neurada uocant, largè fruticat, cortice obductum tenui, ſpinis horridũ, lanugine ſpiſſa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximis: folijs paruis, rotundis: flore exiguo, candidi coloris: ſemine nullius uſus, ſed guſtu acuto & odorato. Naſcitur in aquoſis, & collibus. radices demittit binûm ternûmue cubitorum, neruoſas & firmas. quæ proxime terram reciſæ, dant ſuccũ gummi ſimilem. tuſæ, præciſis neruis & uulneribus glutinandis illinuntur. decoctum quoq; eius neruorum affectibus prodeſt.*

Acanthium. Cap. XVI.

A*Canthium albæ ſpinæ ſimile, folijs aculeatis per*

extremitates, & lanugine araneoſa obductis. ex qua col lecta & neta, ueſtes bombycinis ſimiles texunt. Folia *uel radices ad remedia opiſthotoni bibuntur.*

Acanthus. Cap. XVII.

ACanthus, *Romani præderotam uocant, naſcitur in hortis, petroſis, & riguis. folia habet multò la ctucaceis latiora, & longiora, erucæ diuiſura, nigricantia, pinguia, læuia: caulem binûm cubitorũ, digitali craſſi tudine, læuem, prope uerticem ex interuallis circundatũ foliolis, ceu nucamenta quædam oblonga referentibus, ſpi noſis, è quibus flos prodit albus: ſemen oblongum, luteũ: caput thyrſi ſpecie. radicibus nititur longis, mucoſis, ru bris, & glutinoſis: quæ uſtis igni & luxatis artubus illi tæ ſubueniunt. potæ urinam ciunt, ſed aluum cohibent. ruptis, conuulſis, tabem ſentientibus, mirè proſunt.* Na*ſcitur & ſylueſtris acanthus, ſcolymo ſimilis, aculeatus, breuior quàm ſatiuus, & is qui in hortis prouenit. cuius radix ad eadem ad quæ ſuperior efficax.*

Anonis. Cap. XVIII.

ANonis, *quam aliqui ononida appellant, ramos habet fruticoſos, dodrãte maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarũ multis, capitibus rotundis, folijs lenticulæ, puſillis, ad rutæ aut pratenſis loti folia ac cedentibus, ſubhirſutis, odoratis, nõ iniucundè olentibus. Muria conditur antè quàm ſpinoſa fiat. cibis gratiſſima. rami acutioribus ſpinis, & ueluti ſpiculis firmioribus hor rent. radicem mittit candidam, quæ excalfacit, & exte nuat. huius cortex ex uino potus urinam ciet, calculos*

commi-

cōminuit, margines ulcerum erodit. radix cum decoquitur in poſca, dolorem dentium collutione mitigat. decoctum eius potu hæmorrhoidas ſanare creditur.

Leucacantha. Cap. XIX.

L*Eucacantha prædita eſt radice cyperi, ualida & amara. quæ manducata dolorem dentium ſedat. ueteri laterum dolori, atq; iſchiadicis prodeſt, decocto cyathis tribus ex uino poto. eadem ruptis & conuulſis medetur. radicis epotus ſuccus eoſdem præbet effectus.*

Tragacantha. Cap. XX.

T*Ragacanthæ radix lata & lignoſa, ſummo ceſpite nititur, unde ſurculos humiles, robuſtos, latiſſimè fundit, in quibus minuta folia, multa, nonnunquā tenuia exoriuntur, quæ ſub ſe ſpinas albas, rectas & firmas occulunt. Eſt etiamnum tragacantha lachryma, quæ uulnerata radice manans concreuit. Præſtat pellucens, gracilis, læuis, ſyncera & ſubdulcis. Cutis ſpiracula, ut gummi, obſtruit. huius increbuit uſus ad oculorū medicamenta, ad tuſſim, exaſperatas fauces, retuſas uoces, cæteraſq; deſtillationes, cum melle in delinctu. ſubdita quoq; linguæ liqueſcit. in paſſo madefacta drachmæ pondere bibitur contra renum dolorem, & ueſicæ roſiones, mixto cornu cerui uſto & eloto, aut ſciſſi aluminis momento.*

Eryngium. Cap. XXI.

E*Ryngion aculeatarum generis eſt. Cuius folia in principio, ſale condita, in cibos recipiuntur. lata autem ſunt, & extremo ambitu aſpera, guſtu aromatica. Eryngio, cum adoleuerit, complures ramulorum ſtriæ*

rubent. in quorum ſummitatibus globoſa capitula, durarum acutiſsimarumq; ſpinarum ambitu ſtellatim circunuallantur, quorũ colos aliàs uiridis, aliàs albus, interdum cœruleus inuenitur. radix oblonga, lata, foris nigra, internè candida, pollicis craſsitudine, odorata. Naſcitur in aſperis & campeſtribus. Vim habet calfactoriam. pota menſes et urinas pellit. tormina inflationesq; diſcutit. contra iecinorum uitia, ſerpentium morſus, & hauſta uenena, cum uino prodeſt. Bibitur aduerſus plurima, cum ſeminis paſtinacæ drachma una. appenſa illitáue, tubercula diſcutere proditur. pota cum hydromelite radix, opiſthotonicis & comitialibus medetur.

Aloë. Cap. XXII.

ALoës folium ſcillæ ſimilitudinẽ habet, craſſum, pingue, modicè latum, rotundum, retrorſus pandum. folia utrinque gerit ex obliquo ſpinoſa, rariuſculè ſtriata, breuia & curta. caulis emittitur non diſsimilis antherico. flos albus, fructus haſtulæ regiæ cognatus. graui tota eſt odore, et guſtu amariſsima. radice una, ceu palo, in terram depacta. Plurima præpinguisq; in India gignitur, ex qua coactus ſuccus adfertur. Naſcitur etiã in Aſia & Arabia, in locis quibuſdam maritimis: & in inſulis, ut in Andro. non ualde ſucco extrahendo idonea, ſed ad glutinanda uulnera ſanequàm utilis, ſi detrita illinatur. Duo ſucci genera. quoddam arenoſum, quod ſedimentũ puriſsimæ eſſe uidetur. alterum ad iecinoris imaginem uergit. Eligi debet boni odoris, ſyncera, quæ nihil doli ſenſit, nitida, calculorum expers, rufi coloris, friabilis, ac iecinoris

modo

modo coacta,facile liqueſcens,eximiæ amaritudinis.improbatur nigra & fractu cõtumax.Gummi eam adulterant. quod deprehenditur guſtu,amaritudine, & ualido odore:eoq́; argumento,quòd digitis friata nõ ad minima uſq; fruſta reſoluitur.Nec deſunt qui acaciã immiſceant. Natura eius eſt ſpiſſare,exiccare,ſomnũ allicere, & corpora denſare,aluũ reſoluere. ſtomachũ repurgat binûm cochlearium menſura, in aqua frigida aut egelida pota. ſanguinis reiectiones ſiſtit. regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua,aut drachmæ pondere in potu.deuorata cum reſina,aut cum aqua,uel melle cocto ſumpta,aluum ſoluit.purgationis perfectæ cauſa, tribus drachmis ſumitur. alijs purgatorijs medicaminibus admiſta, præſtat ut minus ſtomachum infeſtent.ſicca glutinandis uulneribus inſpargitur.ulcera ad cicatricem perducit, cohibetq́;. eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur.diſrupta puerorũ præputia iungit. condylomata,rimaſq́; ſedis ex paſſo ſanat.hæmorrhoidum abundantiam & ſanguinis eruptiones ſiſtit.pterygia ad cicatricem ducit.liuores & inſignita,ex melle tollit. priuatim ſcabras lippitudines,pruriginesq́; angulorũ permulcet. dolorem capitis ſedat, temporibus & fronti illita ex aceto & roſaceo.Capillum fluentem cõtinet,cum uino.tonſillis,gingiuis,& omnibus oris ulceribus,cum melle & uino proficit.oculorũ medicamentis torretur, in munda & candenti teſta,pennaq́; ſubinde uerſatur, ut poßit æqualiter torreri.Lauatur,ut quod ſit arenoſißimum,tanquã inutile ſubſidat,& leue ac pinguißimum aſſumatur.

Abſinthium. Cap. XXIII.

ABſinthium, aliqui bathy picron, herba uulgò cognita. Præſtantius in Ponto & Cappadocia, in monte Tauro naſcitur. Vim habet calfaciendi & adſtringendi. bilem expurgat, quæ & ſtomacho & uentri inhæſit. urinam cit. crapulam præſumptum arcet. ad inflationes uentris, & ſtomachi dolores prodeſt, cum ſeſeli et nardo gallico potum. faſtidia diſcutit. arquatos ſanat madefacti dilutum, aut decocti ius, quotidie tribus cyathis hauſtum. menſes cit potum, aut cum melle appoſitum. Contra fungorum ſtrangulationes conuenienter ex aceto bibitur. aduerſatur ixiæ uenenis cum uino. item cicutæ, & muris aranei morſibus, & draconi marino. anginæ eo cum melle et nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. ad ſugillata & oculorũ caligines ex melle illinitur: item auribus, ſi manat ſanies. dentium auriumq; dolores decoctum uaporis ſuffitu compeſcit. decoctũ in paſſo dolentibus oculis oblinitur: item præcordijs & iecinori, tritum cum cerato cyprino: ſtomacho quoq; longa ualetudine laboranti, cum roſaceo. cum ficis autem, aceto & loliacea farina, aquæ inter cutem lienoſisq; ſubuenit. Vinũ ex eo fit, quod abſinthiten uocant, præſertim in Propontide et Thracia, quo ad antè dicta utũtur, cum febri carent: alioquin in æſtate propinant, & acceptam huic uino incolumitatem referunt. Inſparſum arcis abſinthium, ueſtes ab erodentium iniuria uindicat. culices ex oleo perunctum abigit, & à corpore arcet. atramentum librarium diluto eius temperatum, literas à muriũ eroſione tuetur. Exiſtima-

ſtimatur liquamentum eoſdem præſtare effectus. Attamen potionibus improbatur, quoniam ſtomachũ malè habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta amurca, liquamentum adulterant.

Marinum abſinthium. Cap. XXIIII.

A*Bſinthium marinum, quod aliqui ſeriphum uocant, copioſiſsimũ in Tauro monte, iuxta Cappadociam, et in Taphoriſi Aegypti gignitur, quo Iſiaci pro oliuæ ramo utuntur. Herba eſt tenuis, abrotoni parui ſimilitudine, referta minutulis ſeminibus, ſubamara, ſtomacho inimica. Ea grauiter olet, & cum quadam calfactione adſtringit. per ſeſe aut cum oryza cocta, interaneorũ animalia, teretesq́; tineas, adiecto melle, enecat. aluum leuigat. cum edulio autẽ uel lenticula decocta, eadem præſtare poteſt. pecora maximè pingueſcũt hoc pabulo. Tertium genus abſinthio aſsignatur, quo Gallia alpibus finitima ſcatet: id patrio nomine Santonicum uocant, regionis in qua naſcitur cognomento, abſinthio non diſsimile, uerum ſubamarum eſt, non adeò ſeminis fœcundum. Eadem quæ ſeriphium poteſt.*

Abrotonum. Cap. XXV.

A*Brotonum duorum eſt generũ. fœmina quadam arboris ſpecie fruticans, candicat, circum ramulos folijs, ſeriphi modo, minutim inciſis. floribus referta eſt, comantibus in ſummo, fulgore auri, corymbis. quod per æſtatem prodijt, ſuauiter olet, cum grauitate quadam, & amaro guſtu. id genus Siculum eſſe conſtat. Alterum mas uocatur, ſarmentoſum, gracilibus ramulis*

uti abſinthium. Plurimũ in Cappadocia gignitur, & Galatia Aſiatica, atq; in Syriæ Hierapoli. Crudum ſemen tritum & feruefactum ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, conuulſis, ruptis, coxendicibus, urinæ anguſtijs, menſibus ſuppreßis, aut remorantibus. in uino potũ exitialium uenenorũ antidotum eſt. horroribus ex oleo illinitur. ſerpentes & ſubſtratu & nidore fugat. contra ictus eorum cum uino potum prodeſt, priuatim efficax contra ſcorpionum & phalangiorum uenena. oculorum inflammationibus cõmodè illinitur, cum cotoneo cocto, aut pane. tritum cum farina hordeacea, decoctumq;, tubercula diſcutit. irini compoſitionibus admiſcetur.

Hyſſopum. Cap. XXVI.

HYſſopum, herba nulli non cognita, duûm generũ eſt, montanũ & hortenſe. Optimũ eſt Cilicium. Vim habet extenuandi & calfaciendi. decoctum cum ficis, aqua, melle, & ruta, potumq;, peripneumonicis, diuturnæ tußi, ſuſpirioſis, deſtillationibus, & orthopnoicis auxiliatur. tineas enecat. idem facit, ſi cum melle delingatur. craſſum humorem per aluum extrahit, decoctum ex aceto mulſo epotũ. ad ſubducendam aluum, cum ficis uiridibus detritis manditur. uehementius, addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit. colorem in corpore fouet. lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitroq;: inflãmationibus quoq; ex uino illinitur. cum feruente aqua impoſitũ, ſugillata diſcutit. cum decocto ficorũ, optimè anginis gargarizatur. decoctum cum aceto, dentiũ dolorẽ in collutione ſedat. inflationes auricularum uaporis ſuffitu diſcutit.

Stœchas. Cap. XXVII.

STœchas, iuxta Galliam in inſulis eiuſdem nominis è regione Maſſiliæ gignitur, unde cognomentũ accepit. herba tenuibus ſurculis, coma thymi, longiore folio, ſubamara guſtu, & aliquantum acris. Cuius decoctũ, hyſſopi modo, ad pectoris uitia efficax eſt. antidotis miſcetur. uiſcera omnia & uniuerſum animantis habitum extenuat. ab obſtructionibus & farctu liberat.

Origanum. Cap. XXVIII.

ORiganum Heracleoticum, quod & cunilam uocant, folium habet hyſſopo nõ diſsimile, umbellamq́; nõ in rotæ ſpeciem orbiculatam, ſed ueluti multifidam, ſemine in ſummis uirgis haudquaq̃ denſo. Excalfacit. unde decoctũ cum uino potũ, demorſis à ſerpente cõuenit. ſi cicutam aut meconion hauſerunt, ex paſſo: ſi gypſum aut ephemerũ, ex aceto mulſo propinatur. ruptis, cõuulſis, hydropicis, cum fico eſui datur. aridum acetabuli menſura potũ in aqua mulſa, atros humores per aluum extrahit. menſes ciet, & tuſſi cum melle linctum medetur. ad pruriginẽ, pſoras, regiumq́; morbum, decocti ius in balneis prodeſt. Succus uirentis tonſillas, uuam, & oris ulcera ſanat. & per nares, ex oleo irino infuſum, trahit. auriũ dolores cum lacte mulcet. conficitur ex eo, & cepis, & rhois frutice quo ad obſonia utuntur, uomitoriũ medicamentũ, his omnibus in cupreo uaſe per dies bis uicenos inſolatis, dum caniculæ ſydus flagrat. herbæ autem ſubſtratu ſerpentes fugãtur. Quæ onitis appellatur, candidiore eſt folio, & hyſſopo ſimilior. Semen ueluti con-

iunctos corymbos habet. Vis ei *origani heraclei, ſed multò inefficacior.* *Syluestre origanum, aliqui panaces heraclion, alij cunilam uocant, ex quibus eſt* Nicander Colophonius: *folijs eſt origani, ramis tenuibus, dodrantẽ altis, in quibus umbellæ anethi inſunt, flores candidi: radix tenuis, ſuperuacua.* Peculiariter *percußis à ſerpente, folia & flores ex uino poti auxiliantur.*

Tragoriganum. Cap. XXIX.

TRagoriganum *tenuis frutex eſt, ſyluestri ſerpyllo aut origano ſimilis, folio & ramulis. quibuſdam in locis lætius uirentiusq; inuenitur, & latioribus folijs, ſatis glutinoſum. alterum exilibus ſurculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui praſium uocauere.* Optimũ eſt Cilicium, & Cretenſe, & Smyrneum, *et in* Chio Chooq; proueniens. Omnia *excalfaciunt. urinam cient. aluo accõmodantur. decocto poto bilem deijciũt. lienoſis ex aceto bibere prodeſt. contra pota ixiæ uenena in uino bibuntur. menſes trahunt. peripneumonicis, tuſsientibus, ex melle in eclegmate dantur. grata ac mitis eorum potio eſt: quare cibum faſtidientibus & ſtomacho acida ructanti, imbecilloq; traditur. item ſi à maritima iactatione nauſea, & æſtus præcordiorum excitetur. tumores uerò cum polenta illita diſcutiunt.*

Pulegium. Cap. XXX.

PVlegium *herba uulgaris notitiæ.* Extenuat, *calfacit, decoquit. menſtrua, ſecundas ac partus eijcit: pulmonis uitia ex melle & aloë potum extrahit. conuulſis auxiliatur. nauſeæ ſtomachiq; interciſiones, ex poſca*

permul-

permulcet.atrā bilem per aluū exigit. bibitur in uino utiliſsimè contra ſerpentiū morſus.defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum.gingiuas areſacti cinere corroborat. illitū cum polenta inflāmationes omneis ſedat. podagris per ſe ſubuenit,impoſitū uſquedum rubeſcat locus.cum cerato uaros extinguit.lienoſis cum ſale utiliter illinitur. decoctū eius ablutas prurigines mitigat. cōuerſas uuluas corrigit. cōtra inflationes duritiasq; uuluæ, in deſeſsiones cōuenienter adijcitur.Vocāt aliqui blechona, quoniā dum floret guſtatū à pecoribus, balatū concitat.

Dictamnum. Cap. XXXI.

DIctamnum, aliquibus ſylueſtre pulegiū uocatur. Cretenſis herba eſt,acris,læuis,pulegio ſimilis, ſed maioribus folijs,quæ tomento quodam ſpiſſaq; lanugine pubeſcunt.florem nullum aut ſemen profert. Præſtat omnia quæ ſatiuū pulegium,ſed efficacius multò. nō potum modò, ſed appoſitum quoq; aut ſuffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras ſagittis percuſſas, huius herbæ paſtu eas excutere.purgādi uim habet ſuccus illitus, aut cū polenta tritus.herba impactos pedibus reliquóue corpori aculeos, illitu refigit. ad lienis dolorē efficax habetur,ſiquidem ipſum imminuit.Metunt æſtate & autumno.Radix eius guſtu calfacit.partus accelerat.ſuccus cum uino potus, contra ſerpentiū morſus præſidio eſt.tāta herbæ facultas eſt, ut olfacta abigat beſtias quæ uenenato ictu ſæuiant, appenſaq; contactu exanimet.uulneribus ferro illatis,& uenenatis morſibus,infuſus ſuccus præſentaneo eſt remedio,ſi etiā ab inſtillatione

ſtatim in potu aſſumatur. Quod pſeudodictamnũ uocant, multis in terris naſcitur, antè dicto ſimile, ſed minus quàm illud acre. Eoſdem effectus præbet, ſed inefficacius multò. Defertur à Creta alterũ dictamni genus, folijs ſiſymbrij, ramis maioribus: in quibus flores ſylueſtris origani, nigri, molles. odor foliorum inter ſiſymbriũ & ſaluiam iucundiſsimus. Efficax ad eadem, ſed minus nares ferit. miſcetur emplaſtris & medicaminibus quæ aduerſus ſerpentium iniurias confinguntur, theriaca uocant.

Saluia. Cap. XXXII.

SAluia ſiue elelisſpacon, frutex eſt ramoſus, longus, uirgas habens quadrangulas, & canas: folia mâli cotonei effigie, ſed longiora, aſperiora, craſſiora, & quæ ſenſim attritarum quaſi ueſtium ſcabritiem referãt, hirſuta, ſubalbida, perquàm iucundo odore, ſed graui. ſemen ſummis in caulibus ſylueſtri ormino ſimile gerit. In aſperis naſcitur. Menſes cit & urinas, decoctum foliorum ramorumq; potum. partus extrahit. paſtinacæ marinæ ictibus auxiliatur. capillos denigrat. uulnerum ſanguinem cohibet. tetra ulcera purgat. teſtium pruritus ſedant rami foliaq́;, ſi decocto eorum foueantur.

Mentha. Cap. XXXIII.

MEntha, cognita herba eſt. Calfaciendi, adſtringendi, atq; exiccandi uim habet. Siſtit ſanguinem, poto ex aceto ſucco. tineas in uentre teretes enecat. uenerẽ ſtimulat. ſingultus, uomitiones, cholerasq; ſedant terni ramuli cum acidi granati ſucco poti. ſuppurationes diſcutit, ſi cum polenta illinatur. impoſita fronti, capitis

dolores

dolores mulcet. mammas, ſi tendantur, aut lacte turgeāt, compeſcit. cum ſale canum morſibus illinitur. auriū doloribus cum aqua mulſa ſubuenit. uuluæ ante coitum admota, conceptioni reſiſtit. linguæ ſcabritiem confricta læuigat. coire lac, denſariq́; in caſeum nō patitur, ſi folia potionibus lactis immergantur. in ſumma, ſtomacho utilis eſt, & in cōdimentis peculiarem gratiam habet. Syluestris mentha, Latini menthaſtrum uocant, hirſutiore eſt folio, & prorſus maiore quàm ſiſymbrij, grauiori odore: quare minus ad ſanorum uſus expetitur.

Calamintha. Cap. XXXIIII.

E*X calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia ocimi habens, incana, ſurculos aridos, & caules anguloſos, purpureum florem. Altera pulegio ſimilis eſt, ſed maior: quam ſylueſtre pulegium ideo appellarunt, quòd odore ipſum æmuletur. nepetā Latini uocitant. Tertia menthaſtro cognata eſt, folijs oblongioribus, caule & ramis maioribus quàm ſuperioris, ſed uiribus inefficacior. omniū folia guſtu impenſe feruentia & acria. radix ſuperuacua. Naſcitur in campeſtribus, aſperis & aquoſis. Potu aut illitu demorſis à ſerpente opitulatur. decoctū potu menſes & urinas expellit. ruptis, cōuulſis, orthopnœæ, torminibus, choleris, horroribusq́; auxiliatur. regiū morbum expurgat. præſumpta in uino uenenis reſiſtit. tineas cæteraq́; interaneorū animalia, cum ſale & melle pota, enecat. nec ſecus cocta crudáue, ſi teratur. elephanticos eſitata adiuuat, ſi poſtea ſerum lactis ebibatur. Folia detrita ſi in uellere ſubijciātur, menſes ex*

trahunt, & partus enecant. accenſa aut ſubſtrata, ſerpentes fugant. nigris cicatricibus candorem reddunt, in uino cocta & illita. ſugillata tollunt. Calamintha iſchiadicis imponitur, ut ex alto humores euocet, ſummã cutem exurens. uermes necat ſuccus auribus inſtillatus.

Thymum. Cap. XXXV.

THymum *ab omnibus cognoſcitur, ſurculoſus frutex, exilibus folijs multis & anguſtis circundatus: capitulis in cacumine, flore purpureo refertis. Gracili ſolo & petroſo prouenit. Vim habet hanc, ut cum ſale & aceto potum, pituitam per aluum detrahat. decocti ius prodeſt orthopnoicis, & anhelatoribus. tineas uentris exigit. menſes, partus, & ſecundas pellit. urinas ciet. cum melle in eclegmate faciles facit excreationes. recentes tumores diſcutit, cum aceto illitum. concretum ſanguinem diſſoluit. uerrucas thymi colorem reddentes, penſileſq; tollit. iſchiadicis cum uino & polenta impoſitum ſubuenit. hebetibus oculis in cibo prodeſt. perquàm utile pro cõdimento, duntaxat ad uſus eorum qui rectè ualent.*

Satureia. Cap. XXXVI.

SAtureia *triuialis notitiæ eſt. gignitur in aſperis locis, & tenui ſolo, thymo ſimilis, minor tamen & tenerior. defert ſpicam florum plenam, coloris herbacei. Eadem poteſt quæ thymum, ſi modo conſimili ſumptitetur. Aptus ſanis uſus. Eſt etiamnum quædam ſatiua, ſylueſtri prorſus minor, quæ propter mitiorem acrimoniã, cõmodius in cibos recepta eſt.*

Serpyllum. Cap. XXXVII.

SErpyllum duorum generũ eſt. Hortenſe odore ſampſuchum imitatur, atque in coronas addi ſolet. cui à ſerpendo nomen inditum eſt: quoniam ſi qua eius particula terram attingat, inibi radices demittet. folia & ramulos origani habet, ſed candidiores. in macerijs multò procerius aſſurgit. Syluestre, zygis appellatum, non ſerpit, ſed in altitudinem increſcit, ramulos ædens tenues, ſurculoſos, folijs refertos longioribus quàm rutæ, & durioribus, anguſtis. flores iucundè olent, guſtanti acres. radicis nullus uſus. Naſcitur in petris, ſatiuo efficacius, atq; magis excalfaciens, & ad medendi uſum aptius. Menſes trahit. urinam potu ciet. torminibus, ruptis, uulſis, & iecinoris inflammationibus auxiliatur. & aduerſus ſerpentes potu illitúue. capitis dolores mulcet coctum, adiecto roſaceo, & madefactum in aceto. maximè uerò phreniticis & lethargicis conuenit. cruentos uomitus ſedat ſuccus, drachmis quatuor ex aceto potus.

Sampſuchum. Cap. XXXVIII.

SAmpſuchum in Cypro & Cyziceno laudatiſſimũ. ſecundum ſibi locum uendicauit Aegyptium. Amaracum gens Sicula & Cyzicena appellat. Herba eſt ramoſa, per terram repens, folijs eius calaminthæ quæ tenui folio conſtat, leptophyllos appellatur, hirſutis & rotundis. ſuauiſſimũ odorem ſpirat, ideo coronis inſeritur. Vis eius excalfaciens. ſuccus decocti potus, conuenit incipientibus hydropicis, & ijs quos urinæ difficultas, aut tormina excruciant. illita ex melle arida folia, ſugillata

tollunt. menſes ſubdita in peſſo trahunt. contra ſcorpionis ictum ex aceto & ſale illinuntur. luxatis tumoribuſq; cerato excepta imponuntur. aduerſus oculorum inflãmationes, tumoreſq; cum polline polentæ illini prodeſt. acopis malagmatiſq;, calfaciendi gratia, cõmiſcetur.

Melilotos, ſiue ſertula Campana.
Cap. XXXIX.

SErtula Campana laudatiſſima in Attica & Cyzico & Chalcedone nata. cuius color uicinus eſt croco, boni odoris. Naſcitur & in Campania circa Nolam, colore in luteum langueſcente, odore infirmo. Vim habet adſtrictoriam. inflammationem omnem emollit, præſertim quæ in oculis, uulua, ſede aut teſtibus erumpat, ſi ex paſſo cocta illinatur: interdum autẽ addito oui luteo aſſato, aut fœnigræci farina, lini ſemine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybóue. recentes meliceridas per ſe cum aqua, & ulcera manantia in capite, illita cum creta Chia, uino aut galla ſanat. ſtomachi dolores & cruda & cocta cum aliquo ex antè dictis leuat. doloribus auriũ mitigandis cruda ex paſſo inſtillatur. in aceto aut roſaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

Marum. Cap. XL.

MArum herba cognita uulgò, ſurculoſa, flore origani, folijs multò candidioribus, flore odoratiore. Vim habet ſiſymbrio conſimilem. ſubſtringit enim et modicè calfacit. qua de cauſa illitu ſerpentia ulcera ſiſtit, & in calidas illitiones additur. iuxta Magneſiã & Tralleis copioſiſſima gignitur.

Acinos

Acinos. Cap. XLI.

ACinos aut aconos à Græcis dicitur, tenui ſiccoq́; ramulo herba, ocimo ſimilis, odorata, ſed hirſutior, qua coronæ factitantur. à nonnullis olitoribus colitur. Menſes & aluum pota ſiſtit. illita panos ignemq́; ſacrum ſanat.

Baccharis. Cap. XLII.

BAccharis herba fruticoſa, quæ in coronas additur. cuius folia aſpera ſunt, media uiolæ & uerbaſci magnitudine: caulis anguloſus, cubiti altitudinẽ petens, aliquantulum aſper, nõ ſine appendicibus adnatis: flore purpureo, ſubalbicante, odorato: radicibus ueratro nigro ſimilibus, quibus odor ineſt cinnamomo proximus. Aſperum ſqualidumq́; ſolum amat. Radix in aqua decocta ruptis, uulſis, ex alto præcipitatis, ſpirandi difficultati, ſalutaris. item diuturnæ tuſſi, & urinæ difficili. menſes pellit. contra ſerpentium morſus utiliſsimè datur in uino. recens radix appoſita, partum extrahit. puerperis eius decoctũ in deſceſsionibus prodeſt. in diapaſmata utiliter inſeritur, iucundi odoris gratia. folia, utpote quæ adſtringant, capitis doloribus illitu proſunt. oculorum inflammationibus, mammis tumentibus à partu, ægilopijs incipiẽtibus, ignibusq́; ſacris auxiliantur. odor ſomnum gignit.

Ruta. Cap. XLIIII.

RVta mõtana ſylueſtriſq́;, ſatiua et hortenſi acrior eſt, & in cibis damnata. ſatiua uerò quæ ſub ficu arbore enaſcitur, magis in cibos admittitur. Vtraq; urit, calfacit, exulcerat, urinã ciet, menſtrua pellit. aluũ ſiſtit

potu cibóue.letalium medicamentorũ antidotum eſt,ſi ſemen ex uino,acetabuli mẽſura,ebibatur.folia per ſe præſumpta,aut cum nuce iuglande,aridiſq; ficis, inefficaces uenenorum uires reddunt. contra ſerpentes ſimili modo ſumere conuenit,genituram cibo potúue extinguit.cum anetho ſicco decocta,tormina ſedat. facit ad pectoris laterumq; dolores,difficultatem ſpirandi, tuſſes, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorumq; cruciatus, & horrores febrium circuitu repetentes,pota ut antè dictum eſt.item ad inflationes coli,uuluæ,rectiq; inteſtini, cum oleo decocta & infuſa. fœminas uuluæ ſtrangulatu liberat,ſi à genitali,ſede tenus cum melle ſubijciatur.feruefacta ex oleo,& pota,uentris tineas excutit.articularijs doloribus ex melle,aquæ inter cutem cum ficis illinitur.eiſdem in potu auxiliatur, decocta in uino ad dimidias parteis & oblita.cruda conditáq; cibo, uiſus aciem excitat.dolores oculorum illita cum polenta lenit. doloribus capitis cum roſaceo & aceto illita auxiliatur. profluentem naribus ſanguinem ſiſtit,trita & indita. teſtium inflammationibus cum laureis folijs impoſita,& eruptionibus papularum cum myrto & cerato prodeſt. Cum pipere autem uino & nitro affricta, albæ uitiligini medetur. cum eiſdem illita formicationes tollit, & uerrucas quæ thymi florem repræſentant. cõtra impetigines cum alumine & melle utiliſsimè imponitur. ſuccus in mâli punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur.hebetudinem oculi qui ſenſere, ruta cum fœniculi ſucco ac melle peruncti iuuantur.ignem ſacrum,ulcera quæ

ſerpunt,

ſerpunt, aut in capite manant, cum aceto roſaceo & ceruſa perſanat. manſa, alliorum ceparumq́; acrimoniam domat. Montana ſi copioſius eſtur, interficit. dum florem promit, & ad murias colligitur, cutem inflat, & rubore quodam inficit, cum pruritu ac uehementi inflammatione. oportet itaq; eam unctis antea manibus & facie colligere. Tradunt ſuccum gallinaceis pullis inſparſum feles arcere. Adijciunt eam quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere. Montoſus autem is locus, uiperis ſcatet. Semen eius potum cõtra inteſtina uitia efficax eſt. in antidota cõmodè additur. contra incontinentiam urinæ toſtum, ſemen ſeptenis diebus potui datur. Radix huius montanũ moly uocatur. Syluestris ruta ſatiuæ ſimilis eſt. Prodeſt comitialibus et coxendicum doloribus. menſtrua mouet. partus enecat. acrior eſt uiribus quàm hortenſis, & ualidior. ſylueſtris, utpote noxia, cibis abdicatur.

Syluestris ruta. Cap. XLIIII.

VOcant etiamnum ſylueſtrem rutam, quod in Cappadocia & Galatia Aſiæ finitima moly dicitur. Frutex eſt qui ab una radice multos emittit cauliculos: fõlijs multò quàm alterius rutæ lõgioribus, tenerioribusq́;, odore graui: flore candido: capitulis in cacumine paulò maioribus quàm ſatiuæ rutæ, quæ tribus maximè partibus conſtat: in quibus triangulum ſemen, ſubrufum, guſtu amarum recluditur, cuius eſt uſus. ſemen autumno maturescit. quod cum melle, uino, croco & fœniculi ſucco, ac gallinaceo felle, teritur contra retuſam oculorum aciem.

Sunt qui eam harmalam uocent, Syri beſaſan. qui Capadociam incolunt, moly, quoniam quandam cum moly ſeruet ſimilitudinem: radice nigra, flore candido. In collibus & læto ſolo prouenit.

Moly. Cap. XLV.

MOly folia habet graminis latiora, humi ſparſa: florem albæ uiolæ ſimilem, ſed minorem, lactei coloris: caulem candidum, quaternûm cubitorũ, in cuius cacumine ineſt aliquid quod allij ſpeciem referat. radix parua, bulboſa, quæ mirũ in modum ualet ad aperiendas uuluas, ſi trita cum irino unguento, in peſſo ſubijciatur.

Panaces. Cap. XLVI.

PAnaces nõnullis heracleum dicitur, ex quo opopanax colligi ſolet. plurimũ in Bœotia & in Phocide Arcadiæ naſcitur: ibiq; cõpendij & quæſtus, qui ex eo liquore factitatur, gratia ſtudioſe colitur. folijs eſt aſperis, in terra iacentibus, herbacei coloris, multum ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartitò diuiſis: caule, ut ferulæ, altiſſimo, qui lanugine quadam incaneſcit, folijs etiam minutioribus obſitus, muſcarijs, ceu anethi, in cacumine: flore luteo, & ſemine odorato feruenteq;. radices habet multas ab origine una, candidas, graueolẽtes, craſſi corticis, et ſubamari guſtus. Naſcitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur ſuccus inciſa radice, recenti caulium pullulatu. ea candidum ſuccum emittit, qui ſiccatus, in ſumma cute croceũ colorem cõtrahit. Effluentem autem ſuccum excipiunt, folijs excauato ſolo ſtratis, quæ ſiccata tolluntur. Simili modo caule meſſibus inciſo, profluentem

fluentem ſuccum eximunt. Meliores ex radicibus, albæ, rigentes, diſtentæq́;, ſiccæ, quæ cariem non ſentiant, aromaticæ, feruētes guſtu. Fructus ex media ferula cibo idoneus eſt: ſed ex agnatis ſtolonibus, ab uſu cibario abhorret. Maximè in hoc ſucci genere probatur q̃ amariſſimus, internè albus, aut ſubfuluus, foris ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, tener, ſtatim in aqua eliqueſcens, graui odore. niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cera. Sed ſynceri experimentum eſt, ſi digitis in aqua friatus reſoluatur, & lacteſcat. Ex *calfacit, mollit, extenuat. horroribus febriū circuitibusq́;, uulſis, ruptis, laterum dolori, torminibus, ſtillicidio urinæ conuenit. contra ueſicæ ſcabiem ex aqua mulſa aut uino bibitur. menſes trahit. fœtum enecat. inflationes quæ uuluam malè habent, duritiasq́;, ex melle dilutus, diſcutit. iſchiadicis illinitur. acopis & capitis medicaminibus admiſcetur. carbunculos rumpit. podagricis cum uua paſſa illitus ſubuenit. dolore dentium liberat, cauis inditus. oculorum aciem illitu excitat. ex eo & pice optimum fit emplaſtrum contra beſtiarum morſus quæ in rabiem efferantur. Radix in ramenta cōſciſſa, uuluæ admota, partus extrahit. ad uetera ulcera efficax eſt. nudata oſſa, corpore operit, ſi trita cum melle illinatur. Semen cum abſinthio ſumptum, menſes pellit. cum ariſtolochia, prodeſt aduerſus animalia quæ uenenum eiaculantur. contra uuluæ ſtrangulatus in uino bibitur.*

Panaces Aſclepij. Cap. XLVII.

P*Anaces Aſclepij, caulem à ſolo emittit tenuem, cu-*

bitalem, geniculatũ, maioribus quàm fœniculi folijs, hirſutioribus, odoratis: aureo flore, acri, odorato, ex muſcarijs dependente. radix parua eſt & tenuis. Auxiliarē uim *habent flores & ſemina, contra ulcera, phagedænas, & tubercula, ſi trita cum melle imponantur. aduerſus ſerpentes ex uino bibuntur, & cum oleo illinuntur.* Aliqui *panaces ſylueſtre origanum uocant, alij cunilam, de qua in origani mentione diximus.*

Panaces chironium. Cap. XLVIII.

P*Anaces* Chironium *in* Pelio *monte maximè prouenit. folium eius amaraco ſimile. flos aureus. radix parua, quæ non altè demittitur, guſtu acris.* Pota radix *ſerpentium ueneno reſiſtit. illita coma, eadem præſtat.*

Liguſticum. Cap. XLIX.

L*Iguſticum, quod alij panaceam, alij panaces uocant, plurimũ in* Liguria *naſcitur, in monte* Apennino, Alpibus *contermino, unde nomen traxit.* Panaces *incolæ non ab re appellant, quoniam & radice & caule, heracleotico panaci ſimile ſit, et uiribus eiſdem præditũ.* Gignitur *in altiſſimis aſperisq; mõtibus, ac umbroſis, maximè iuxta fluenta. caliculũ fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia ſertulæ campanæ, molliora, odorata, prope uerticem graciliora, & longè magis diuiſa: in cacumine muſcariũ, in quo ſemen dependet nigrũ, ſolidum & oblongum, fœniculo proximũ, guſtanti acre, & aroma olens: radix candida, heracleotici panacis ſimilis, odorata.* Radicis *ſeminisq; uis excalfactoria, concoquens. prodeſt ad inteſtinos dolores, tumores, concoctiones. item*

nes.item ad inflationes, præſertim quibus ſtomachus tur geat. & contra ſerpentium ictus. urinas & menſes potu trahit. Eoſdem præſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamẽtis decoquentibus ad miſcetur. ori perquàm utile, quare pro pipere utuntur eo indigenæ ad obſonia. Adulteratur ſemine quodam ſi= mili, quod facilè guſtu diſcernitur: amarũ enim eſt. Alij ſe men fœniculi aut ſeſelis admiſcẽtes, liguſticũ dolo uitiãt.

Paſtinaca. Cap. L.

PAſtinaca ſylueſtris folia gingidij habet, latiora, ſub amara: caulem rectum, ſcabrũ: umbellam ſimilem anethi, in qua flores inſunt candidi, & in medio purpu= reum quiddam, fermè croceum. radix digiti craßitudine, dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. Semen potum uel impoſitum, menſtrua mouet. ijs conuenit in potione, quos urinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excru= ciat, aut ſi aqua cutem ſubijt. ſerpentiũ morſib. ictibusq́; prodeſt. præſumentes id nulla affici iniuria à ſerpentibus traduntur. cõceptus adiuuat. Radix urinam pellit. uene= rem ſtimulat. partus appoſita eijcit. Folia trita, & cum melle impoſita, phagedænas ulcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

Seſeli. Cap. LI.

SEſeli Maßilienſe folia fœniculi habet, craßiora: cau lem uegetiorem: umbellam anethi, in qua ſemen ob longum, angulofum, deguſtanti ſtatim acre. radix longa eſt, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi uim habent. potu ſtranguriæ & orthopnϾæ medentur.

ſuffocationibus mulierum comitialibusq́; proſunt. menſes & partus trahũt. ad omnia interna mala pollent. tuſſim ueterem ſanant. ſemen cum uino potum, concoquit, & tormina diſcutit. epialis febribus utile. contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & uino bibitur. capris, cæteriſq́; pecudibus datur in potu, quò facilius ſuos fœtus enitantur. Aethiopicum ſeſeli, folia habet hederæ, minora, & ad periclymeni modum oblonga. frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extenſis: ramis ſeſqui pedalibus: capitulo anethi: ſemine in tritici morẽ denſo, nigro, amaro, Maßilienſi odoratiore, & acriore, multum ſuaui. Peloponnenſe folia habet cicutæ, latiora, & craßiora: caulem ſupra Maßilienſis magnitudinem, ferulaceum, et latum: in cacumine umbellam, in qua ſemen latius, odoratũ, & carnoſum pendet. Eiſdem uiribus præditum eſt. naſcitur in aſperis, riguis & collibus. inuenitur etiamnum in inſulis.

Creticum Seſeli. Cap. LII.

Tordylium, quod aliqui Creticũ ſeſeli uocant, iuxta Ciliciã in Amano mõte naſcitur, herbula ſurculoſa, ſemine duplici, rotundo, ſcutulorũ effigie, odorato, ſubacri. Cõtra urinæ difficultatẽ bibitur. potu cit menſes. ſucco ſeminis cauliſq́; uirentis, ternis obolis ex paſſo decem diebus hauſto, renes ſanantur. efficax eſt radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle.

Siſon. Cap. LIII.

Siſon exiguum ſemen eſt, in Syria natum, apio ſimile, nigrum, feruens, oblongum. Contra lienis uitia bibitur.

bibitur.urinæ difficultatē potu emendat.remoratos men ſes citat.quo in cōdimentis,cum cucurbita, & aceto,in digenæ utuntur.in cacumine granula multa gerit.

Aniſum. Cap. LIIII.

A*Niſum in ſumma excalfacit,exiccat. oris halitū iucundiorem facit.doloris leuamentum præſtat. urinam ciet.aquam quæ ſubijt cutem,diſsipat.potum ſitim cohibet. animalium uenenis aduerſatur. ualet ad inflationes.aluum & alba fœminarum profluuia ſiſtit. lac ad mammas elicit. uenerem ſtimulat. dolores capitis leuat,ſuffitum naribus. cum roſaceo tritum, inſtillatumq́;, fractis auribus medetur. Melius ſemper recens, plēnum, non furfuroſum, odore præſtans. inter prima laudatum eſt Creticum,proximo loco Aegyptium.*

Garum. Cap. LV.

G*Arum,ſemen eſt uulgaris notitiæ.Excalfacit. urinam cōcitat.ſtomacho utile.os cōmendat. concoctionem adiuuat.utiliter miſcetur antidotis & oxyporis. aniſi uicē præbet.radix cocta,paſtinacæ modo,mādītur.*

Anethum. Cap. LVI.

A*Ridi anethi comæ ſeminisq́; decoctum,potu lac euocat.inflationes,& tormina ſedat. aluum, uomitionesq́;ſiſtit.urinas ciet.ſingultus lenit.oculorū aciem hebetat.geniturā reſtinguit,aſsiduè potum.fœminis uuluæ malo opportunis, ad deſeßiones utile. condylomata illitus eius cinis tollit.*

Cuminum ſatiuum. Cap. LVII.

C*Vminū ſatiuum ori gratum eſt: ſed multò magis*

Aethiopicum,quod Hippocrates regiũ appellauit.ſecun dum locum tenet Aegyptium.reliqua ſequuntur.Proue- nit in Galatia,in Aſia, Cilicia, & Terentia, & pleriſq; alijs tractibus. Excalfacit,adſtringit,exiccat.ad tormina inflationesq́; cõuenit, coctũ & cum oleo inditũ, aut cum hordeacea farina illitũ.orthopnoicis datur in poſca: de- morſis à ſerpente,in uino. teſtium collectionibus auxilia- tur,impoſitum cum uua paſſa,aut lolij farina ceratóue: menſium abundantiam inhibet.contritum autem in ace- to,& naribus obiectum,ſanguinis profluuia ſiſtit.colo- rem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

Syluestre cuminum. Cap. LVIII.

SYlueſtre cuminũ, plurimũ efficaciusq́; in Lycia & Galatiæ Aſia,atq; Carthagine Hiſpaniæ gignitur: frutice paruo,dodrãtali caule,ac tenui, quaternis aut qui nis folijs tenuibus,ueluti ſerratis, & gingidij diuiſura. in cacumine capitula quina,aut ſena habet,mollia, rotũda, in quibus eſt ſemen acroſum,guſtu ſatiuo acriore. naſci tur in collibus. Bibitur ſemen ex aqua, aduerſus tormina inflationesq́;.item contra uenenatas beſtias,ex uino.ſin- gultus ex aceto ſedat. ſtomacho utile, quem humor ue- xat.ſugillata tollit,ſi manducatũ cum melle & uua paſ- ſa illinatur. teſtium inflammationibus, adiectis eiſdem il- litum medetur.Eſt & aliud ſylueſtris cumini genus, ſati uo non diſsimile, quod à ſingulis floribus penſilia promit cornicula,in quibus ſemen eſt melanthio ſimile: quod po tum omnium ſerpentium morſibus præſidio eſt.calculo- ſis & ijs qui urinæ ſtillicidio uexantur,aut concretũ ſan-

guinem cum lotio reddunt, auxiliatur. ſed apij ſemen ſtrà uefactum poſtea bibendum eſt.

Ammi. Cap. LIX.

AMmi, *Aethiopicum cuminũ appellant. plerique hoc natura diuerſum eſſe ab illo exiſtimant. Vulgò notum eſt. ſemen exile, multò minus cumino, origanũ reſipiens. Eligendum eſt purum, minimè furfuroſum. Vis ei excalfactoria, feruens & exiccans. facit ad tormina, urinæ difficultatem, ſerpentium ictus, cum uino potum. menſtrua ciet. miſcetur derodentibus cantharidum medicamentis, quæ ecdoria uocant, ut inde exortis urinæ difficultatibus reſiſtat. ſugillata cum melle tollit. colorẽ potu aut illitu mutat in pallorem. ſuffitum cum uua paſſa aut reſina, uuluas purgat.*

Coriandrum. Cap. LX.

COriandrum *aut corianũ uulgaris eſt notitiæ, uim refrigeratoriam habens. Quare illitum cum pane aut polenta, ignibus ſacris, & ulceribus quæ ſerpunt, medetur. epinyctidas cum melle uel uua paſſa, teſtium inflammationes, carbunculoſq; ſanat. cum faba freſa, ſtrumas & tubercula diſcutit. tineas interaneorum expellit ſemen, cum paſſo potum. geniturã adauget. largius tamẽ ſumptum, mentem non ſine periculo mouet: quare continuo & copioſiore uſu abſtinendum. Succus cum ceruſſa ſpumáue argenti, necnon aceto & roſaceo illitus, ardentes ſummæ cutis inflammationes emendat.*

Hieracium. Cap. LXI.

HIeracium *magnum, caulem emittit aſperum, ſub-*

rubrum,ſpinoſum,cauum : folia ex interuallis rariuſculè diuiſa,ſimilia ſoncho per ambitum:luteos flores in oblon gis capitulis. Vim refrigerandi habet,et modicè ſubſtrin gendi.unde illitum, ſtomacho æſtuanti, inflammationibusq; prodeſt.ſuccus eroſionem ſtomachi ſorbitione mitigat. herba cum radice illita,uibratis à ſcorpione ictibus auxiliatur. Hieracium paruum, folia ex interuallis habet, diuiſa in ambitu : cauliculos teneros, uirentes, in quibus lutei flores orbem circinantes emicant. Vim ſuam ad eadem ad quæ ſuperior impendit.

Apium. Cap. LXII.

HOrtenſis apij herba ad eadem ad quæ corianum conuenit. inflammationibus oculorum, cum pane aut polenta illinitur. æſtuantē ſtomachū mulcet. mammarum duritiam ex lacte concreto cōtractam reprimit. urinam ciet,ſiue crudum,ſiue coctum edatur. decoctum eius radicisq; potum, uenenorū noxæ reſiſtit, quum uomitiones excitet. aluum cohibet. ſemen uehementius urinam pellit. contra ſerpentium uenena,aut epotam argen ti ſpumam auxil'atur. inflationes diſcutit. admiſcetur medicamentis quæ dolorum leuamenta præſtant, theriacis quoq;,ac tuſsis remedijs. Eleoſelinum in humidis naſcitur,ſatiuo grandius,& ad eadem efficax. Oreoſelinū, caule eſt dodrantem alto,ab radice tenui exeunte:per cuius ambitū rami & capitula cicutæ,multò tamen tenuiora:ſemine cumini,oblongo,acri,& odorato,tenui.naſcitur in petroſis & montibus. Vrinā ciet,ſemine ac radice in uino potis. menſes trahit. antidotis, necnon medicamentis

mentis urinam cientibus & excalfactorijs inſeritur. Nec *hallucinari nos oportet, exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit. aliud enim eſt petroſelinum.* Petroſelinum in Macedonia prouenit, *in præruptis locis: ſemine ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente.* Vrinam *cit ac menſtrua. contra ſtomachi & coli inflationes, & tormina prodeſt. laterum, renum, & ueſicæ doloribus in potu ſubuenit. admiſcetur antidotis urinam cientibus.* Hippoſelinum, *Latini oluſatrum appellant, aliqui ſmyrnion, quamuis aliud ſit quod propriè ſmyrnion dicitur, ut paulò pòſt referemus. Eſt autem maius & ſatiuo apio candidius: caule alto, cauo, molli, habente ueluti lineas: folijs latioribus, in puniceum uergentibus: coma roriſmarini, florum plena, dependentibus in cacumine corymbis, antè quàm defloreſcat. ea ſemine turget nigro, oblongo, acri, ſolido, aromatico. radix dimittitur tenuis, odorata, candida, quæ os cõmendat.* In *umbroſis & paluſtribus enaſcitur. olerum generis, ut apium. radix cruda coctáue eſtur. folia cum caulibus decocta manduntur, & per ſe aut cum piſcibus præparantur, crudáq; muria condiuntur.* Vim *hanc habet, ut poto ſemine ex mulſo uino menſes cieat. algentes calfacit potu aut illitu. urinæ ſtillicidio auxiliatur. radix eoſdem præſtat effectus.*

Smyrnium. Cap. LXIII.

SMyrnion, *quod in Cilicia petroſelinũ uocant, paſſim in* Amano *mõte gignitur. caulem habet apij, & ſtolones multos: folia latiora, ſubpinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia,*

iucunda, colore in luteum langueſcente. capitibus cauliũ orbiculatis, ut anethi. ſemine braßicæ, rotundo, nigro, acri, myrrhæ ſapore, ita ut alterũ alterius loco cedat. radix quoque odorata, guſtu acri, fauces mordet, ſuccoſa, mollis. cortex eius foris niger, intus uiridis, aut ſubalbidus. Naſcitur in ſaxoſis, & collibus, atq; ſqualidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbæ et ſeminis, excalfacere. folijs muria maceratis ad obſonia utuntur. aluũ ſiſtũt. radicẽ contra ſerpentiũ ictus bibere cõuenit. tuſſes et orthopnœas mitigat. urinæ difficultati medetur. recentes tumores, collectiones, duritiasq; diſcutit. illita, uulnera ad cicatricẽ perducit. partus abortu uitiat, ſi feruefacta ſubijciatur. Semen, lienis, renũ & ueſicæ uitijs prodeſt. menſes & ſecũdas pellit. cõmodè datur iſchiadicis in uino. inflationes ſtomachi lenit. ſudores ciet, et ructus. peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febriũ circuitus.

Elaphoboſcum. Cap. LXIIII.

ELaphoboſco fœniculaceus caulis eſt, aut rorimarino ſimilis, geniculatus: folijs duûm digitorũ latitudine, ut terebinthi, prælongis, aliquantũ aſperis, circunfractis. adnata multa habet, ferentia umbellas anethi ſimiles, & ſemina eiuſdem: florem ſubluteum: radice ternûm digitorũ longitudinis, & craßitudinis unius, candida, dulci, eſui apta. Caulis tener pro olere manditur. contra ſerpentium ictus, datur ſemen in uino. Fama autem eſt, hoc pabulo ceruas ſerpentium morſibus reſiſtere.

Fœniculum. Cap. LXV.

FOeniculum ſi herba edatur, aut ſemen cum ptiſana bibatur,

bibatur, mammas lacte replet. comæ decoctum in renum doloribus ſubditum proficit, quippe quod urinam exci-tet. contra ſerpentium ictus in uino cõuenienter bibitur. menſes ciet. in febribus nauſeam & ſtomachi feruorem, ex aqua frigida potum ſedat. cõtritæ radices & cum melle illitæ, morſibus canum medentur. Succus caule & fo-lijs exprimitur, & in ſole ſiccatus, in medicamenta ad-ijcitur, quæ ad excitandam oculorum aciem commodè temperantur. Extrahitur ſuccus ad eadem ualens, etiam ſemine uiridi, ramuliſq́; & radicibus prima germinatio-ne inciſis. In Iberia quæ ad occidentem ſpectat, ſuccum reddit gummi ſimilem. Caulem medium, dum herba flo-ret ruſtici demetunt, igniq́; admouent, quò facilius ui ca-loris exudans, gummi remittat: quod efficacius ſucco eſt, ad medicamenta oculorum.

Fœniculum erraticum, ſiue hippomara-thrum. Cap. LXVI.

EST & ſylueſtre fœniculum, magnum. fert autem ſemen cachryi ſimile. cuius radix iucundè olet, po taq́; ſtranguriæ medetur. menſes impoſita ciet. uentrem ſiſtit, radice aut ſemine poto. contra ſerpentium morſus auxiliatur. calculos comminuit. regium morbum expur-gat. lactis abundantiam facit. decoctum foliorum hau-ſtum, fœminas à partu purgat. Traditur aliud hippoma rathri genus, longo, exili, & anguſto folio, ſemine corian dri, rotundo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam ha bet, & uiribus fœniculo reſpondet. ad omnia infirmius.

Daucum. Cap. LXVII.

DAucum aliqui Daucium uocant. Creticum folijs fœniculo ſimile, minoribus & tenuioribus: caule dodrantali: umbella coriandri: flore albo: ſemine acri, candido, hirſuto, ſuauiſsimi odoris in mandendo. radix digitali craſsitudine & dodrantis longitudine adoleſcit. in ſaxoſis naſcitur, & locis ſole illuſtratis. Aliud eius genus ſylueſtri apio ſimile, acre, odoratum, aroma olens, feruentis guſtus. Probatiſsimũ Creticum. Tertiũ aſsignatur genus folijs coriandri, floribus albis, capite & ſemine anethi, muſcario paſtinacæ: ſemine oblongo, ceu cumini, acri. Omnium ſemen excalfacit potum. urinam, menſes, et partus extrahit. torminibus liberat. ueterem tuſsim mitigat. phalangiorum morſibus potum in uino auxiliatur. tumores illitu diſcutit. Seminis duntaxat in alijs generibus inualuit uſus: in Cretico, etiam radicis, quæ maximè contra uenenatorum iniuriam in uino bibitur.

Delphinium. Cap. LXVIII.

DElphinium ſurculos emittit à radice una ſeſquipedales, aut maiores, à quibus folia exeunt parua, tenuia, diuiſa, prælonga, quæ delphinorum effigiem repræſentant: unde tractum nomen eſt. flos uiolæ albæ non diſsimilis, purpureus: & ſemen in ſiliquis milio proximũ, quo nõ aliud utilius bibi poteſt ab ſcorpione percuſsis. Aiunt enim obiecta herba ſcorpiones reſolui, atq; ignauos torpeſcere: ſemota uerò ea, ſeſe recolligere. Prouenit in aſperis & apricis. Alterum eſt delphiniũ, quod Romani bucinum uocant, ſuperiori ſimile, ſed folijs & ramis lon-

mis longè gracilius. Viribus eiſdem pollet, ſed non ita efficacibus.

Pyrethrum. Cap. LXIX.

PYrethrum ſaliuarem uocant, folia caulemq; emittit ut daucum ſylueſtre & fœniculum: umbellamq; anethi, circinatæ rotunditatis. radix longa eſt, pollicis craßitudine, guſtu feruidißimo. Pituitã elicit, ideo in dolore dentium, decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur. manſa pituitam extrahit. ſudores ciet, perunctо ex oleo corpore. diuturnis horroribus efficax. contra perfrictiones membrorum, reſolutionesq; eximiè conducit.

Roſmarinus. Cap. LXX.

DVo roſmarini genera, unum fœcundum frugiferumq;, cuius ſemen cachrys uocatur. folia fœniculi habet, craßiora & latiora, in rotæ ſpeciem, humi ſparſa, iucundè olentia. caulem cubiti altitudine, aut maiorẽ, multis concauum alis. in cacumine umbellam, in qua ſemen copioſum, candidum, ſphondylo ſimile, rotundum, anguloſum, reſinaceũ, quod in mandendo linguam exurit. radix thus redolet, candida, prægrandis. Eſt & alterum omnino conſimile, ſemen ferens latum, nigrum uti ſphondylion, odoratum, minimè exurens, radice foris nigra, intus ſi frangatur, alba. Verum id quod ſterile dicitur, illorum planè ſimilitudinem refert: ſed neq; caulem, neq; florem, neq; ſemen promit. naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Trita omnium herba cõmuniter hæmorrhoidum profluuia ſiſtit. ſedis inflammationes & condylomata mitigat. concoquit ſtrumas & abſceſſus qui ad maturatio-

nem ægrè perducuntur. Siccæ radices cum melle ulcera purgant. torminibus medentur cum uino potæ. & contra ſerpentiũ morſus conueniunt. menſes & urinas cient. ueteres tumores illitu diſcutiunt. Tam radicis quàm herbæ ſuccus, adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum ſemen ad eadem pollet. ſi comitiale malum ſentiatur, aut uetus pectoris uitium, auxilio eſt. regio morbo laborantibus cum uino & pipere datur. ſudores mouet, cum oleo perunctum. ruptis & conuulſis prodeſt. podagris, cum loliacea farina & aceto tritum, illinitur. purgat uitiligines, addito aceto quamacerrimo. Semine in potionibus utendum, eius quidem quod Cachryn non ferat, quippe illud ſua acrimonia arteriam exaſperat. Roſmarinum cum erica naſci, folijs lactucæ ſylueſtris amaræ aſperioribus, candidioribusq́;, radice breui, Theophraſtus autor eſt, potuq́; idipſum alterutra parte purgare. Cachrys uim habet excalfaciendi, & uehementer exiccandi, quare abſtergentibus medicamentis inſeritur. contra oculorum fluxiones capiti illinitur, ita ut tertio die ſoluatur.

Roſmarinum coronarium. Cap. LXXI.

R*Oſmarinũ quo coronarij utuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, denſa, longa, exilia, ſubter incana, ſupernè uirentia, graui odore. Excalfactoria ui præditum eſt. regium ſanat morbum, ſi decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & ubi laborans exercitationi ſe crediderit, in balnea deſcendat, & merũ potet. acopis, gleucinoq́; unguento admiſceri ſolet.*

Sphon-

Sphondylium. Cap. LXXII.

SPhondylium folia quadam tenus platani & panacis habet. caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius aſſurgentes, in quorum cacumine ſemen duplex, ſeſeli ſimile, ſed latius, candidius, & magis paleaceum, grauis odoris. flores eius albi, aut pallentes: radice raphani, candida. naſcitur in paluſtribus & aquoſis. Potum ſemen pituitam per aluum extrahit. medetur iecinoris uitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, uuluarum ſtrangulationi. ueternoſos ſuffitu reuocat. cum oleo cõmodè infunditur capitibus phreniticorum, & lethargicorum. item capitis doloribus. cum ruta illitum, ſerpentia ulcera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iecinoris uitia circunraſa eadem & iniecta callos fiſtularum derodit. Recentis floris ſuccus exulceratis auribus, purulentiſq; accõmodatur: qui cæterorum ſuccorum more exprimi, dein recondi ſolet.

Ferula. Cap. LXXIII.

E Viridi ferula medulla pota utilis eſt ad cruentas excreationes, cœliacoſq;. contra uiperarum morſus in uino datur. erumpentem naribus ſanguinem indita ſiſtit. ſemen potum torminoſis auxiliatur. ſudores ciet, uncto ex oleo corpore. Caules, ſi edantur, capitis dolores faciunt. muria condiuntur. Ferula itaq; caulem profert ternũm ſæpe cubitorũ: folia fœniculi, longè aſperiora & latiora. qua ab imo caule uulnerata ſagapenum efficitur.

Peucedanum. Cap. LXXIIII.

PEucedanum caulem emittit tenuem, gracilentum,

fœniculo ſimilem. comã habet ſtatim à terra folioſam, ſpiſſamq́; flore luteo, radice nigra, craſſa, plena, graui odore, ſuccoſa. gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluensq́; è plaga ſuccus umbræ mandatur: in ſole ſiquidem confeſtim euaneſcit. Colligitur capite prius & naribus roſaceo perfuſis, ne capitis dolor premat, & uertigo ſentiatur. aſſatione radix inutilis fit. Tam lac quàm ſuccus radice & caulibus extrahi ſolet, ſicuti è mandragora: uerum inefficacior ſucco lachryma habetur, & uelocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris ſimilitudine, caulibus radicibusq́; adhærens. Præfertur ſuccus è Sardinia & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruens guſtu. Ex oleo et roſaceo illitum peucedanum prodeſt lethargicis, phreniticis, uertiginoſis, comitialibus, & longis capitis doloribus, reſolutis, iſchiadicis, conuulſis. omnibus in uniuerſum uitijs neruorum, ex oleo & aceto illitum, prodeſt. eius olfactu reſpirant uuluæ ſtrangulatus, & ueternoſi reuocantur. incenſum ſerpentes abigit. aurium doloribus conuenienter ex roſaceo inſtillatur. cauernis dentium inditum, mitigat dolorem. contra tuſsim efficaciſsimè ex ouo aſſumitur. ſuſpirijs, torminibus, & inflationibus ſubuenit. uentrem leniter emollit. lienem abſumit. difficiles partus mirè adiuuat. facit ad ueſicæ cruciatus, & renum diſtentiones potum. uuluam aperit. Radix ad eadem utilis eſt, ſed inefficacior. eius decoctum bibitur. farina eius ſordida ulcera purgat, & uetera cicatrice obducit. ſquamas oſsium extrahit. in cerata & calfacientia malagmata additur.

additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non ſenſe rit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris nuci bus aut ruta aut pane calido aut anetho reſoluitur.

Gith, ſeu Melanthium. Cap. LXXV.

GIth exilibus ſurculis fruticat, ſæpe binos dodran tes excedens. folijs ut ſenecionis minutis, ſed mul tò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu pa pauéris, oblongo, intercurſantibus intus membranis. qui bus ſemen includitur nigrum, acre, odoratum, quod pani bus inſpargitur. Capitis doloribus illitum fronti, ſubue nit. diſcutit recentes oculorum ſuffuſiones, tritum ex iri no, & infuſum naribus. tollit lepras, lentigines, duritias, tumoresq́; uetuſtos, cum aceto illitum. circumſcarificatos clauos excutit, cum uetere urina impoſitum. dentium do loribus, decoctum cum aceto et teda, prodeſt. teretes uen tris tineas expellit, peruncto ex aqua umbilico. deſtilla tione laborantes adiuuat, tritum in linteo & olfactum. urinam & menſtrua ciet, multis diebus ſumptum. & lac extrahit. difficultatem ſpirandi cum uino potum leuat. phalangiorũ morſibus e x aqua drachmæ pondere hau ſtum auxiliatur. incenſo ſerpentes fugantur. Tradunt lar gius epotum enecare.

Laſerpitium, & Laſer. Cap. LXXVI.

LAſerpitium in Syria, Armenia, Media, & Libya naſcitur, caule ferulaceo, quem maſpetum uocant: folijs apio ſimilibus, lato ſemine. Radix excalfacit. in ci bis ægrè concoquitur. ueſicæ noxia. ſugillatis illita cum oleo, et ſtrumis, ac tuberculis cum cerato, medetur. iſchia

dicis cõuenit cum irino aut cyprino cerato. excreſcentibus circa ſedem tollendis illinitur, cum putamine mâli punici,& aceto decocta. uenenis pota reſiſtit. os cõmendat, cibis aut ſali permiſta. Laſer è radice atq; caule ſcarificatis colligitur. præfertur autem rufum, translucens, myrrhæ æmulum, nõ porraceum, odore ualens, ſuâui guſtu, quod dilutum facilè albeſcit. Cyrenaicum ſi quis deguſtarit, humorem toto corpore ciet. blandiſſimo odore, adeò ut ne os quidem guſtanti niſi paululum ſpiret. Medicum & Syriacũ minus uiribus ualent, & magis uiroſum reddunt odorem. Laſer omne antequam ſicceſcat adulteratur ſagapeno, aut fabæ lomento. quod maleficiũ deprehenditur, guſtu, odore, uiſu, & dilutione. Caulem aliqui ſilphion, radicem magudarin, & folia maſpeton uocauere. Efficaciſſimũ laſer, mox folia, poſtremò caulis. Acrem uim habet. inflationes facit. perunctas cum aceto, pipere & uino alopecias ſanat. oculorũ aciem exacuit. incipientes ſuffuſiones, illitum cum melle, diſſipat. cauernis dentium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cum hyſſopo, ficis coctis in poſca, os colluitur. ijs prodeſt quos beſtia in rabiẽ efferata momorderit, uulneribus immiſſum. ualet aduerſus uenena telorum, & animalia omnia, quæ uirus eiaculantur, potum aut illitum. ſcorpionũ plagis oleo dilutum circumlinitur. gangrænis præcoërcitis immittitur: & cum ruta, nitro & melle, uel per ſe, carbũculis. clauos calloſq; prius circumraſos uellit. cerato aut aridorum ficuum carne præmollitum, recentes lichenas ex aceto ſanat. & excreſcentia in carne,

poly-

polyposq́; ſi aliquot diebus cum atramento ſutorio, aut æruginé illinatur. extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium ſcabritijs opitulatur. grauem, ſubitoq́; irraueſcentem uocem, dilutum aqua, ſorbitione cõfeſtim expedit. uuam illitum cum melle reprimit. anginis ex aqua mulſa utiliſſimè gargarizatur. ueſcentes lætiore colore mangonizat. tuſſi cõmodè in ſorbili ouo datur, et pleuriticis, in ſorbitionibus: in ſtillis ſuffuſione, & aqua inter cutem, cum aridis ficis. horrores diſcutit cum uino, pipere, & thure potum. neruorum contractionibus, opiſthotonicisq́; datur oboli pondere deuorandum. hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. ad lac intus coagulatum bibitur. comitialibus ex aceto mulſo proficit. menſes ciet, cum pipere & myrrha potum. cœliacos adiuuat, in acino uuæ ſumptum. cum lixiuio autem potui datum, repente conuulſis ruptisq́; prodeſt. ad potiones reſoluitur, nucibus amaris, aut ruta, aut calido pane. Foliorum ſucco ad eadem proficitur, ſed multò ineſficacius. cum aceto mulſo manditur, ad expediendam arteriam, maximè cum uox retunditur. eo cum lactucis utuntur, exitq́; in uicem erucæ. Fertur & altera magudaris in Libya naſci: radix laſerpitio ſimilis, ſed minus craſſa, acris & fungoſa, ex qua non profluit ſuccus: eiuſdem cum laſere facultatis.

Sagapenium. Cap. LXXVII.

S*Agapenium ferulaceæ herbæ ſuccus eſt, quæ in Media naſcitur. Optimum eſt translucens, fuluo foriſecus colore, & intus albo, neſcio quid inter laſer &*

galbanum redolens, guſtu acri. Prodeſt laterum & pectoris doloribus, tußibus uetuſtis, conuulſis & ruptis. craſſam pulmonis pituitam expurgat. datur comitialibus, opiſthotonicis, lienoſis. item contra neruorum reſolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu. in unguenta probè admittitur. menſes pellit. ſed fœtum exanimat, cum hydromelite potũ. prodeſt ex uino hauſtum, ſerpentium ictibus. olfactũ ex aceto uuluarum ſtrangulatus excitat, oculorum cicatrices, offuſam caliginem, hebetudines, ſuffuſionesq; detergit. Reſoluitur ut laſer, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

Euphorbium. Cap. LXXVIII.

EVphorbia Libyca arbor eſt, ferulæ ſpeciem habens, quæ in monte Atlante iuxta Mauritaniã inuenitur. ea acerrimo ſucco turget. cuius eximium feruorem expaueſcentes incolæ, ouillos uentres elutos arbori circumligant; & eminus caulem contis incîdunt, confeſtimq; è plaga, perinde atq; uaſe quodam, in uentriculos copioſus lactis humor effluit, præter id quod humi ſparſum, uulnus eiaculatur. Duo ſucci genera. unum orobi magnitudine, ſarcocollæ modo emicat: alterum in uentriculis concreſcit, atque uitreum ſpectatur. Eligendum eſt tranſlucens, & acre. Euphorbium adulteratur ſarcocollæ & glutini miſtione. ſed difficile quidem experimentũ: quippe cum leui guſtu, os accenſum diu detineat, adeò ut quicquid ori obijciatur, planè euphorbium reſipiat. Eius inuentio tempore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Succus illitu ſuffuſiones diſcutit. potus tota die exurit, quare melli

re melli collyrijsq́; pro acrimoniæ ratione admiſceri debet. coxarum doloribus prodeſt in odorifera potione hauſtus. ſquamas oſsiū eadem die eximit. uerū eo utentes, neceſſe eſt linamentis aut ceratis cōmunire corpus, quo oſſa cōueſtiūtur. Aliqui memoriæ prodiderūt, percuſſos à ſerpente nihil moleſti paſſuros, ſi inciſa oſſe tenus capitis cute, intritus ſuccus infundatur, uulnusq́; poſtea conſuatur.

Galbanum. Cap. LXXIX.

GAlbanum ſuccus eſt naſcentis in Syria ferulæ, quod nonnulli metopium uocant. Maximè laudatur cartilaginoſum, merum, thuris effigiem præbens, pingue, minimè lignoſum, retinens nonnihil adiecti ſeminis & ferulæ, graui odore, neq; ualde humidum, neq; nimis aridū. Adulteratur faba freſa, reſina & ammoniaco. Galbanum excalfacit, urit, extrahit, diſcutit. menſes ac partus trahit. appoſitu uel ſuffitu, lentigines aceto & nitro perunctas tollit. deuoratur ad tuſsim ueterem, difficultatem ſpirandi, ſuſpiria, rupta, conuulſa. aduerſatur toxicis, potum cum uino & myrrha. ſimili modo ſumptum mortuos partus extrahit. imponitur lateris doloribus, & furunculis. comitiales & uuluæ ſtrangulatus, & uertiginoſos olfactu ſuſcitat. ſi uratur, fugat nidore ſerpentes, & perunctos feriri non patitur. ſerpentes cum oleo & ſphondylo circunpoſitum, necat. dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum, mitigat. urinæ difficili prodeſſe exiſtimatur. Reſoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua, aut ruta, aut calido pane, mulſáue: aliàs meconio, ære uſto, aut felle liquido. Si purgare galbanū

uoles, in feruentē aquam demittito. nanq; cum liquefactū fuerit, eius ſordes fluitabunt: quas hoc modo facile ſeparabis: mundo linteo raroq; alligatū in fictili aut ærea pyxide ita pendeat, ut imum uaſis ne tangat: opertoq; uaſe in feruidam aquam demittito: ſic enim ſyncerum, ueluti per colū eliqueſcet, & lignoſum in linteo remanebit.

Ammoniacum. Cap. LXXX.

AMmoniacum, ferulæ ſuccus eſt, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit. cuius fruticem cum radice agaſyllim uocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorū expers, thuris ſimilitudine, minutis glebis, denſum, ſyncerum, nulla ſorde ſpurcatum, caſtoreum odore imitans, guſtu amarum. hoc genus thrauſma, id eſt, friaturam appellant: quod uerò terram & calculos collegit, phyrama. gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, ſuccum ſtillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit. tubercula duritiasq; diſcutit. potum, aluum ſoluit. partus extrahit. lienem conſumit, drachmæ pondere hauſtum. articulorum coxendicumq; doloribus liberat. auxilio eſt anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus. item quibus humor in pectore coit, ſi cum melle delingatur, aut cum ptiſanæ ſucco ſorbeatur. cruentam urinam pellit. albugines oculorū abſterget. genarum ſcabritiam abſumit. tritum autem cum aceto, & impoſitum, iecinoris lienisq; duritias ſedat. diſcutit toſos, qui in artubus con calluerunt, cum melle aut cum pice illitum. laßitudines & coxendicum dolores eo perungi utile eſt, cum nitro et cyprino oleo, uice acopi.

Sarco-

Sarcocolla. Cap. LXXXI.

SArcocolla, lachryma eſt arboris in Perſide naſcentis, pollini thuris ſimilis, rufa, guſtu amara. Vulnera glutinat. oculorũ fluxiones inhibet. emplaſtris inſcritur. Adulteratur admiſto gummi.

Glaucium. Cap. LXXXII.

GLaucium, ſuccus eſt herbæ quæ ad Hierapolim Syriæ naſcitur, folijs ferè corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram ſparſis, odoris tetri, guſtus amari. tota croceo ſucco madet. Folia in olla fictili ſemifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, uſquedum flaceſcant, deinde contuſis ſuccum exprimunt: cuius eſt uſus ad oculorum medicamenta, utpote cum inter initia refrigeret.

Glutinum. Cap. LXXXIII.

GLutinum, quod xylocollan, alij taurocollan uocant, præſtantiſsimum Rhodiacum. quod ex bubulis corijs conficitur, id candidum eſt & translucens. Nigrum uerò minus probatur. Reſolutum in aceto, impetigines lepraſq; cutis delet. ambuſtis igni ex aqua calida dilutum illitumq;, puſtulas erumpere non patitur. uulneribus prodeſt, melle aut aceto madefactum.

Glutinum piſcium. Cap. LXXXIIII.

ICthyocolla, gluten piſciũ, uenter eſt piſcis cetacei. Præſtat candicans, natione Ponticum, ſubaſperum, minimè ſcabrum, & quod celerrimè liqueſcit. Vtile emplaſtris, capitis & leprarum medicamentibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant & extendunt.

Viſcum. Cap. LXXXV.

VIſcum optimũ eſt recens,intus porraceum,extra fuluum,quod aſperi nihil,aut furfuroſi conceperit. Fit acinis in robore naſcentibus, buxeo fruticis folio. contuſum acinum lauant, & poſtea in aqua decoquunt: ſunt qui cõmanducando ipſum efficiant. gignitur quoq; in malo,pyro, & pleriſq; alijs arboribus. quinetiam inuenitur in quorundam fruticum radicibus. Emollit,*diſcutit,extrahit.parotidas,tubercula, cæteraſq; collectiones ad maturationem perducit.cum reſina autem & cera pari,epinyctidas in ſplenio ſanat. uetera ulcera abſceſſusq; quos cacoëthes uocant,ex thure mollit. lienem cum calce,gagate,aut aſio lapide coctum & impoſitũ abſumit. cum ſandaracha,aut auripigmento illitum,ungues extrahit.miſtum cum calce & uini fæce,ſuam uim intendit.*

Aparine. Cap. LXXXVI.

APparine ramis multis & paruis fruticat, aſperis, quadrangulis,per interualla orbiculato foliorum ambitu,ut in rubia.flos albus:ſemen durum, rotundum, concauum,album,umbilici figura, aſperitate ueſtium tenaci. Ea paſtores coli uice utuntur, ad eximendos è lacte pilos. ſeminis, caulium, ac foliorum ſuccus, potu contra uiperarum phalangiorumq; morſus auxiliatur.infuſu aurium dolori medetur. Herba *cum axungia trita ſtrumas diſcutit.*

Alyſſum. Cap. LXXXVII.

ALyſſon fruticoſa herbula eſt, unicaulis,ſubaſpera,rotundis folijs: fructu duplicium ſcutorũ effigie,in

gie, in quo eſt ſemen quadam tenus latum. in montibus & aſperis locis emicat. Eius *decoctum ſingultus ſine febri, potu diſcutit. idem efficit ſi quis eam aut teneat, aut odoretur. cum melle trita, uitia cutis in facie, & lentigines emendat. contuſa in edulio, rabiei canis mederi putatur. domibus appenſa ſalutaris eſſe creditur, & hominibus atq; animalibus faſcini amuletum. purpureo linteo circumligata, pecorum morbos abigit.*

Aſclepias. Cap. LXXXVIII.

ASclepias, ramos emittit longos: folia hederæ, longa: radices numeroſas, tenues, odoratas. floris uirus graue. ſemen ſecuridacæ. naſcitur in montibus. Radices *ex uino potæ torminibus auxiliantur, & cōtra ſerpentium ictus.* Folia *aduerſus uuluæ mammarumq; ulcera, quæ cacoëthe uocant, illinuntur.*

Atractylis. Cap. LXXXIX.

ATractylis, ſpina eſt cnico ſimilis, folia multò longiora ferens in ſummis uirgis, magna parte nuda, aſperaq;, qua fœminæ pro fuſis utuntur. capitula in cacumine ſpinis horrent. flos luteus: quibuſdam in locis purpureus inuenitur. radix tenuis, ſuperuacua. Coma, *ſemen & folia cum pipere & uino teruntur utiliſſimè contra ſcorpionum ictus. percuſſos tradunt quandiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorem, ipſumq; depoſita ſtatim recrudeſcere.*

Polycnemum. Cap. XC.

POlycnemon, frutex eſt ſurculoſus, folijs origani: caule, ut pulegij, geniculis multis intercepto, ſine

umbella, tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris & acris. Vulneribus agglutinandis recens, aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur: ſed quinto die ſolui debet. ad urinæ ſtillicidia ruptaq́; cum uino bibitur.

Clinopodium. Cap. XCI.

CLinopodion frutex eſt folijs ſerpyllo ſimilis, ſurculoſus, duûm dodrantum altitudine. naſcitur in petroſis. flores, marrubij modo, ex interuallis diſtincti ſpeciem lecti pedum præbent. Bibitur herba & ſucci eius decoctum, ad conuulſa, rupta, ſtrangurias, ſerpentiũ ictus. menſes & partus pellit. & penſiles uerrucas, quas acrochordonas uocant, eijcit, aliquot diebus potum. aluum ſiſtit decoctum ad tertias, potumq́; ſi febrim ſentiunt, ex aqua, alioquin ex uino.

Leontopetalum. Cap. XCII.

LEontopetalon caulem emittit dodrantalem, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine ſemina parua duo aut tria, in ſiliquis, ciceris modo: flores anemonæ ſimiles, punicei coloris: folia braßicæ, ſed papaueris diuiſura: radicibus nigris, rapæ ſimilibus, ſtrumoſis. naſcitur in aruis & ſegetibus. Radix auxiliatur ſerpentium ictibus, ex uino pota. nec alia res celerius dolorem finit. miſcetur iſchiadicorum clyſteribus.

Teucrium. Cap. XCIII.

TEucrion, ſiue ut alijs placet teucris, herba eſt uirgæ referens effigiem, triſaginis ſimilitudine, tenui folio, non multũ à cicere alieno. hæc in Cilicia iuxta Gentiadem Ciſſademq́; ubertim prouenit. Recẽs cum poſca, aut

tur aridæ ſrueſactæ ius, potu lienem potenter abſumit. lienoſis cum aceto & ficis illinitur. item ſerpentium mor ſibus ex aceto ſolo, ſine ficis.

Triſago. Cap. XCIIII.

CHamædris Græcis, alijs chamædrops: Latinis tri ſago dicitur. ſunt qui eam teucrion appellauere, propter eam quam cum teucrio ſeruat ſimilitudinẽ. Naſcitur in petroſis & aſperis. frutex dodrantalis, folia habens exigua, amara, effigie & diuiſura quercus: flore par uo, penè purpureo. Carpitur ſemine prægnans. Recens in aqua decocta, potu tuſſibus, indurato lieni, urinæ difficultati, incipientibus hydropicis, auxiliatur. cit menſes. partus extrahit. lienem ex aceto pota conſumit. aduerſus ſerpentium uenena ex uino, potu illituq; efficaciſſima. trita digeritur in paſtillos ad ſupradicta. purgat uetera ulcera, cum melle. cum oleo illita, caliginem oculorũ diſcutit. natura eius eſt calfacere.

Leucas. Cap. XCV.

LEucas montana, latioribus quàm urbana folijs, ſemine acriore, amariore, ori ingrato, efficacior tamen quàm ſatiua habetur. Vtraq; ex uino contra animalium uenena, præcipuè marinorum opitulatur.

Lychnis. Cap. XCVI.

LYchnis coronaria, flore eſt albæ uiolæ ſimili, quo corollæ factitantur. Contra ſcorpionum ictus ſemen in uino potum auxiliatur. Lychnis ſylueſtris, omnia urbanæ ſimilis. Bilem per aluum detrahit, ſemine duabus drachmis poto. ictis à ſcorpione ſubuenit. Aiunt

huius herbæ appoſitu ſcorpiones torpeſcere, & inertes prorſus reddi.

Lilium. Cap. XCVII.

L*ilia coronamentis ſe dedunt, Liria à quibuſdam uocata. E quibus unguentum temperatur quod aliqui lirinum, alij ſuſinum appellant, neruos & priuatim uuluæ duritias emolliens. Folia herbæ illita cõtra ſerpentium ictus auxiliantur. feruefacta, ambuſtis proficiunt. aceto cõdita uulneribus opitulantur. Succus adiecto melle aut aceto, in æreo uaſe coquitur, conuenienti medicamento uetuſtati ulcerũ, & ad recentia uulnera. Inaſſata radix & ex roſaceo trita, igni ambuſta ſanat. uuluam emollit. menſes ciet. ulcera cicatrice obducit. cum melle detrita neruis præciſis, luxatisq́; medetur. uitiligines, furfures & lepras emendat, ulceraq́; in capite manantia expurgat. abſtergit faciem & erugat. teritur in aceto cum hyoſcyami folijs, & farina tritici, mulcendis teſtium inflammationibus. Semen potum morſibus ſerpentium aduerſatur. ignibus ſacris ſemen & folia cum uino illinuntur. Tradunt & rubra eſſe lilia. In Syria autem & Piſidia Pamphyliæ, efficaciſsima unguentis naſcuntur.*

Ballote. Cap. XCVIII.

B*Alloten, nomine alio nigrum marrubium uocant. caules ædit quadrangulos, nigros, ſubhirſutos, cõplures ex una radice: folijs maioribus quàm marrubij, hiſpidis, intercedente ſpacio, ſubrotundis, graueolentibus, apiaſtro proximis: unde aliqui apiaſtrũ eam uocauerunt. candidi flores uniuerſi uerticillato ambitu caulem coronant.*

coronant. Vis eius efficax aduerſus canis morſus, folijs ex ſale illitis. feruenti cinere flacceſcunt folia, ut condylomata reprimant. purgant & ſordida ulcera cum melle.

Apiaſtrum. Cap. XCIX.

MElisſophyllon ſiue melittæna, id eſt, apiaſtrum, id ſibi nomen uſurpauit, quoniã apes ipſa herba delectantur. cauliculi & folia ballotæ, de qua paulò antè diximus, ſimilia eſſent, niſi maiora, tenuioraq́;, nec ita hirſuta ſpectarentur. citreum mãlum olent. Folia cum uino pota aut illita proſunt contra ictus phalangiorũ, ſcorpionumq́;. item aduerſus canis morſum. decocto eorundem gratia, foueri prodeſt. deſeßionibus fœminarum ad ciundos menſes conuenit. dentes eodem in dolore colluuntur. dyſentericis infunditur. Fungorũ ſtrangulationibus folia, addito nitro, potu auxiliantur: torminibus & orthopnoicis, delinctu. illita cum ſale ſtrumas diſcutiunt. ulcera purgant. articularios dolores illita ſedant.

Marrubium. Cap. C.

MArrubium, frutex eſt ab radice ramoſus, candicans, ſubhirſutus, quadrangularibus ramis. folium pollicem æquat, ſubrotundum, hiſpidum, rugoſum, guſtu amaro. ſemen in caulibus, & ex interuallis. flores uerticillato ambitu, aſperi. Naſcitur propter ædificia, ruinas, & rudera. huius folia ſicca, cum ſemine decocta in aqua, aut uiridium ſuccus datur cum melle ſuſpirioſis, tußientibus, & ad tabitudinem redactis. craſſam è pectore pituitam, cum ſicca iri eijcit. mulieribus à partu non purgatis datur, ut menſtrua & ſecũdas extrahat. item in

difficili partu, & his qui uenena hauſerunt, aut à ſerpentibus demorſi ſunt. ueſicam reneſq; lædit. Folia cum melle illinuntur ſordidis ulceribus purgandis. pterygia nomaſq; ſiſtunt. laterum dolores mitigant. Succus folijs contuſis expreſſus, & ſole coactus, ad eadem pollet. cum uino & melle illitus, oculorum claritatem adiuuat. naribus regium morbum expurgat. aurium doloribus conuenienter inſtillatur, per ſe aut cum roſaceo.

Stachys. Cap. CI.

STachys frutex eſt marrubio ſimilis, ſed longior: folia ferens numeroſa, hirſuta, rara, prædura, cana, odoris iucundi, & complures uirgas ab radice exeuntes, marrubio candidiores. naſcitur in montibus & aſperis. Vim habet excalfactoriam & acrem. foliorum decoctum potu pellit menſtrua & ſecundas.

Phyllitis. Cap. CII.

PHyllitis, folia promit rumici ſimilia, longiora, & uiridiora, ſena aut ſeptena, recta, quæ parte anteriore læuia cernuntur, à tergo autem penſiles quaſi uermiculos tenues oſtendunt. in umbroſis & opacis hortorū locis emicat, guſtu acerbo. neq; caulem, neq; florem, neq; ſemen profert. Folia in uino pota ſerpentiū morſibus aduerſantur. quadrupedibus per os infuſa auxilio ſunt. & ſi dyſenteria aut reſoluta aluus exercet, potui datur.

Phalangium. Cap. CIII.

PHalangium à quibuſdam phalangites uocatur. ramuli ſunt ei duo, aut tres, pluréſue, in diuerſa tendentes: flos candidus, lilio ſimilis, multas inciſuras habēs.

ſemine

ſemine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore. radice parua, tenui, herbacei coloris dum à terra eruitur. prouenit in collibus. Huius folia, ſemen, flos cum uino pota, auxiliantur contra ſcorpionum phalangiorumq́; ictus. tormina quoq; diſcutiunt.

Trifolium. Cap. CIIII.

TRifoliũ, Græci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij aſphaltion uocãt. frutex ſupra cubiti altitudinẽ attollitur, uirgas habens tenues, iunceas & nigras, unde ramulares enaſcũtur appendiculæ, in quibus terna ſingulis germinationibus exeunt folia, loto arbori ſimilia. ijs recenter enatis rutæ odor ineſt: ubi autem adoleuerunt, bitumen olent. florem ædit purpureum, ſemen quadam tenus latum, ſubhirſutum, ex altera extremitate exertum, antennæ modo corniculũ gerens. radix tenuis, longa, ualida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, urinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutem principia ſentiunt, fœminis quoq; uuluæ uitio opportunis, auxiliantur. menſes ciunt. ternæ drachmæ è ſemine dari debent, è folijs uerò quaternæ. Contra ſerpentium ictus trita folia, & ex aceto mulſo pota, præſidio ſunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorumq́; decoctum fotu dolores eorũ finire, quos ſerpentes percuſſerint. qua autẽ aqua ſanatus quis fuerit, ſi ea quiſpiã alius foueatur, qui ulcus habuerit, perinde afficitur ut à ſerpente demorſus. Quidam terna folia aut ſemina in tertianis, cum uino potui dedere. & in quartanis, quaterna, ut quæ febrium circuitus diſcuterent. Radix antidotis inſeritur.

Polium. Cap. CV.

DVo genera polij. montanum, cui teuthrio nomen eſt, & cuius eſt uſus. tenuis frutex eſt, candidus, dodrantalis, ſemine refertus: capitulo in cacumine quandam corymborum ſpeciem præ ſe ferente, paruo, canis hominis ſimili, grauiter olente, non ſine quadam ſuauitate. Alterum fruticoſius, non uſqueadeo ualens odore, & uiribus infirmius. Potum fruefacti ius auxiliatur ſerpentium ictibus, hydropicis, morbo regio, & lienoſis ex aceto. ſtomachum malè habet. caput doloribus afficit. aluū & menſes ciet. ſubſtratum ſuffitúmue ſerpentes abigit. illitum uulnera conglutinat.

Scordium. Cap. CVI.

SCordium in montibus & paluſtribus naſcitur, folijs triſaginis, maioribus, non ſic in ambitu diuiſis, aliquantum allia redolentibus, guſtu amaris & adſtringentibus: quadrangulis caulibus: ſubrubro flore. Herba uim excalfactoriam habet. urinam cit. cocta recens, aridáue cum uino, aduerſus uenenatos ſerpentiū morſus bibitur. ad ſtomachi quoq; roſiones, dyſenteriā, & urinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite. craſſamen purulentum pectore expellit. facit aridæ farina ad ueterē tuſſim, rupta, conuulſa, ſi cum naſturtio, melle et reſina miſceatur in eclegmate. inflāmata modicè præcordia, cerato excepta, recreat. cum aceto acri aut aqua, podagris cōuenienter illinitur. menſes impoſita mouet. uulnera cō glutinat. uetera ulcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. ſicca excreſcentias in carne cohibet. Succus ad

eadē uitia bibitur. Inter prima efficax Ponticū natione, Creticumq́.

Tuſsilago. Cap. CVII.

TVſsilagini folia ſunt maiuſcula quàm hederæ, ſex aut ſeptem à radice, ſubalbida à terra, ſupernè uirentia, in plures angulos excuntia: caulis palmū altus, flos luteus. in uere, flore & caule conſectim exuitur: inde nōnulli his uacare exiſtimauerunt. radix tenuis eſt & ſuper uacua. naſcitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni ſacro & omnibus inflāmationibus illitu medentur. aridæ fumus per infundibulū hianti ore raptus, hos ſanat qui ſicca tuſsi atq; orthopnœá infeſtantur. pectoris uomicas rumpit. Eundem effectum præbet ſuffita radix. decocta in hydromelite, & pota, emortuos partus eijcit.

Artemiſia. Cap. CVIII.

ARtemiſia magna ex parte in maritimis naſcitur, abſinthij modo fruticoſa, maioribus & pinguioribus folijs, ramiſq́. huius quidem genera duo. unum lætius habitiusq́, folijs uirgiſq́ latioribus. alterum tenuius, flore paruo, tenui, candido, graueolente. æſtate floret. Sunt qui in mediterraneis unicaulis nomine appellent, tenuem herbulam, ſimplici caule & minuto, floribus ſcatente, flauo colore. hæc iucundiorē quàm præcedens efflat odorē. Vtraq; excalfacit, extenuat. ferue factæ conuenienter in muliebres deſeſſus adijciūtur, ad detrahendos menſes, partus, ſecundaſq́: item ad præcluſiones uuluæ, & eiuſdem inflāmationes. calculos cōminuunt. remoratam urinā cient. menſes pellunt pubi illitæ. Succus uuluæ inditus ex myrrha, eadem quæ inſeſsio trahit. Coma

tribus drachmis eorundem educendorum gratia bibitur.

Ambroſia. Cap. CIX.

A*Mbroſia tenuis frutex eſt, ramoſus, trium ferè palmorum: folijs rutæ, circa imum caulem exiguis: cauliculi ſeminibus, perinde quaſi racemulis grauidi, qui nunquam florem pariunt, odore uinoſo, ſuaui: radice tenui, ſeſquipedali. Coronantur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere, et illitu adſtringere humores. qui in aliquam partem incumbunt.*

Botrys. Cap. CX.

B*Otrys fruticoſa herba eſt, lutea tota, & in multas alas ſparſa. ſemen circa totos ramulos prouenit: folia cichorio ſimilia. tota ſuauem odorem ſpirat: quare ueſtimentis interponitur. inuenitur in torrentium ripis, & conuallibus. Pota orthopnœas mulcet. Hanc Cappadoces ambroſiam uocant, alij artemiſiam.*

Geranium. Cap. CXI.

G*Eranion folijs anemones, diuiſuris longioribus: radice ſubrotunda, cum eſtur dulci. Quæ drachmæ pondere in uino pota, uuluæ inflationes diſcutit. Geranium alterum, caulibus minutis & piloſis, ſeſquipedalibus: folijs maluæ. in ſummis alis ſurſum ſpectantia gruum capitula inſunt, cum ſuis roſtris, aut canini dentes. Nullius in medicina uſus.*

Gnaphalium. Cap. CXII.

G*Naphalij folijs mollibus minutiſq; pro tomento utuntur. Bibuntur efficaciter folia in uino auſtero ad dyſenteriam.*

Typha.

Typha. Cap. CXIII.

TYpha folium ædit cyperidi ſimile: caulem album, læuem, æquabilem: florem in cacumine ambientẽ, denſum, qui in pappos ſoluitur, quod paniculam aliqui nominant. Huius herbæ flos, ſuillo adipe eloto exceptus, ambuſtis medetur. Gignitur in paluſtribus & aquis ſtagnantibus.

Circæa. Cap. CXIIII.

CIrcæa, quam & dircæam aliqui uocant, folijs eſt hortenſis ſolani, agnatis crebris: flore nigro, puſillo, copioſo: ſemine milij, naſcente in quibuſdã ueluti corniculis: dodrantali radice, triplici fermè aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciente. Naſcitur in apricis, ſaxis, & uento perflatis. Radicis tuſæ pondo quatuor. in ſextarijs tribus uini dulcis, per diem & noctem macerantur, potuq; triduo uuluas expurgant. Semen in ſorbitionibus datum, lacte mammas nutricum explet.

Oenanthe. Cap. CXV.

OEnanthe folia habet paſtinacæ: florem candidũ: caulem craſſum, palmi altitudine: ſemen atriplicis: radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantẽ. naſcitur in petris. Caulis eius & folia, cum mulſo uino pota ſecundas eijciunt. Radix è uino urinæ ſtillicidio conuenit.

Conyza. Cap. CXVI.

COnyzæ duo genera. quæ parua uocatur, odore præſtantior eſt. maior uerò frutice altior & folijs latioribus, graui odore. utriuſque folia oliuæ ſimilia,

hirſuta, pinguia. in maiore caulis binûm cubitorũ altitudine attollitur. in minore pedem æquat. flos fragilis, lutei aut fului coloris, qui in pappũ abit. radices ſuperuacuæ. Suffitu ſubſtratuq́; frutex totus ſerpentes fugat. culices abigit, & pulices necat. Folia cõuenienter illinũtur ſerpentiũ plagis, & tuberculis, ac uulneribus. flores & folia cum uino ad menſes partusq́; eijciendos bibuntur. item cõtra urinæ ſtillicidia, arquatũ morbum, & tormina. comitiales pota ex aceto adiuuãt. Decoctum in deſeßionibus medetur uuluæ malis. Impoſitus ſuccus abortũ facit. ex oleo efficaciter horroribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita ſanat. Eſt & tertium conyzæ genus, caule craßiore, ac molliore, folijs quàm paruæ maiuſculis, minimè pinguis, & maiore minor, multò grauioris odoris et inucundioris, ſed inefficacior. Prouenit locis non riguis.

Hemerocallis, ſiue lilium ſylueſtre.
Cap. CXVII.

HEmerocallis folium & caulem habet lilij, porraceo colore. flores in caule per ſingulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, lilij diuiſura, quoties dehiſcere cœperunt, colore perquàm pallido. radix magna eſt atq; bulboſa: quæ pota, aut cum melle & lana in peſſo appoſita, aquam educit & ſanguinẽ. Folia trita mammarum inflammationes à partu contractas, oculorumq́; collectiones mitigant. Radix & folia igni ambuſtis utilißimè illinuntur.

Leucoium, ſiue uiola alba. Cap. CXVIII.

LEucoion uulgaris eſt notitiæ, ſed in floribus differentia

rentia quædam. nanq; aut cœrulei, aut albi, aut purpu-rei, aut lutei inueniũtur. Lutea uerò præcipui in medicina uſus. Huius *aridi flores ferrufacti in deſeßionibus ualent cõtra uuluæ inflãmationes, & menſtrua expellunt: ſanant oris ulcera, cum melle: cum cerato, rimas ſedis. ſemen duûm drachmarũ pondere ex uino potum, aut cum melle inditũ, menſes, ſecundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ, lienẽ reprimũt, & podagricos iuuãt.*

Cratæogonum. Cap. CXIX.

C*Ratæogonum, ſiue ut alijs placet cratæonon, folijs melampyro ſimile eſt, multis calamis ex una radice emicantibus, multorumq; geniculorũ, ſemine my-lij. naſcitur in opacis & frutetoſis, ſummopere acre.* Tra*ditum eſt à quibuſdã, hoc ſi bibat ieiuno ore, ter die poſt menſes purgatos, tribus obolis, in cyathis aquæ duobus mulier, ante conceptum quadraginta diebus: & uir modo conſimili, totidem diebus ante coitum hauriat, uirilis ſexus partum futurum.*

Phyllum. Cap. CXX.

P*Hyllum, quod elæo phyllon uocatur, in ſaxoſis naſcitur. duûm generum eſt. quod autem thelygonũ appellant, uuas habet floribus oleæ ſimiles, pallidiores tamen. folijs itidem oliuæ eſt, caule tenui, breui, radice exili. florem album profert: ſemen papaueris maiuſculum. Sed arrhenogonũ cætera huic ſimile, ſolo fructu diſtat: habet enim racemoſum quiddam deflorentibus oleis non diſsimile. Arrhenogonon potu, maſculi ſexus facere partus, ut thelygonon fœminei, proditur. horum Crateuas*

autor eſt. ſed huiuſmodi hiſtoria tenus, mihi produxiſſe uiſum eſt.

Teſticulus. Cap. CXXI.

T*Eſticulus, quem Græci cynoſorchin uocant, folijs circa caulem mollis oleæ ſimilibus, in terra ſtratis, longioribus, anguſtioribus, læuibus: caule dodrantali: floribus purpureis: radice bulboſa, oblonga, oliuæ modo anguſta, duplici ordine: ſuperiore, quæ plenior eſt: inferiore, quæ mollior ac rugoſior. Eduntur radices coctæ, ut bulbi. ex quibus ſi maiorem edant uiri, mares generari di cuntur: ſi minorem fœminæ, alterum ſexum. Addunt, in Theſſalia mollem mulieres in lacte caprino bibere, ad ſtimulandos coitus: aridam uerò, ad inhibendos: & alterũ alterius potu reſolui. Naſcitur in petroſis & ſabuletis. Teſticulus alio nomine ſerapias, Andrea autore uocatur, quoniam radix ad multa utilis ſit. folijs eſt porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarũ ſinu inflexis: caule pal meo: floribus penè purpureis, radice teſticulis ſimili. quæ illita tumores diſcutit, ulcera purgat, & ſerpere eadem non patitur. abolet fiſtulas. & illitu inflammationes lenit. aridæ radices nomas inhibent: ſanantq́; putredines, & oris ulcera cacoëthe. aluum ſiſtunt è uino potæ. De hac, eadem quæ de teſticulo canis, produntur.*

Satyrium. Cap. CXXII.

S*Atyrium aliqui trifolium uocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, rumici aut lilio ſimilia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalem, nudum: florem lilij effigie, candidum: radicem bulboſam, mâli magnitudine,*

dine, fuluam, intus ut ouum candidam, guſtanti dulcem, & ori non ingratam. quam in uino nigro auſtero bibere conuenit, contra opiſthotonum. utendum ea dum cōcumbendi inceſsit cupiditas, ſiquidem ea proniores ad uenerē fieri affirmant. Eſt & alterū ſatyrium erythroniū ſiue erythraicon, id eſt rubrum, ſemine lini, maiore, duro, leui, ſplendente, quod fertur nō ſecus atq; ſcincus, libidinem excitare. cortice radicis gracili, ruſo: intus autem album includitur: ſapore dulci, nō ingrato ori. in montoſis & apricis enaſcitur. Venerem, ut produnt, ſi omnino manu teneatur radix, ſtimulat: eoq; magis, ſi bibatur in uino.

Horminum. Cap. CXXIII.

HOrminum herba eſt, folijs marrubio ſimilis, caule ſemicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ ſiliquis ſimiles prodeunt, quæ ad radicem ſpectant, in quibus diuerſum ſemen recluditur: ſiquidem in ſylueſtri rotundum, fuſcumq; inuenitur: in altero, nigrum, & oblongum, cuius eſt uſus. Ad uenerem ſtimulandam, cum uino bibi uolunt. purgat cum melle argemas albuginesq;. illitum ex aqua tumores diſcutit. eo etiam extrahuntur aculei ex corpore. idem effectus eſt illitæ herbæ. Sylueſtre magis uiribus pollet: quare unguentis, præſertim gleucino, permiſcetur.

Securidaca. Cap. CXXIIII.

HEdyſaron, unguentarij pelecinum, id eſt, ſecuridacam uocant. fruticoſa eſt, folijs ciceris. ſemen ruſum in ſiliquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipitem ſecurim æmulatur, unde nomen accepit.

amarum guſtu. Stomacho utile in potu. additur in antidota. cum melle ante coitus ſubditum, concipiendi ſpem adimit. Naſcitur in ſegetibus & hordeis.

Onoſma. Cap. CXXV.

O *Noſma, oblonga folia habet, ad ſimilitudinẽ anchuſæ, longitudine quatuor digitorum, & unius latitudine, mollia, in terra iacentia, ſine caule, ſine ſemine, ſine flore. radice nititur longa, tenui, infirma, rubeſcente. gignitur in aſperis. Folia in uino pota partus extrahunt. Prægnans ſi eam ſupergrediatur, abortum facere dicitur.*

Nymphæa. Cap. CXXVI.

N *Ymphæa naſcitur in paludibus & ſtagnantibus aquis, folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus, & longioribus, alijs in ſumma aqua, alijs demerſis pluribus ex radice eadem prodeuntibus: flore lilio ſimili, albo, & in medio crocos habente. cum deſloruerit, ut rotundum mālum, aut papaueris caput, extuberat. nigro ſemine, denſo et lato, lenti guſtus. caulis eſt læuis, niger, minimè craſſus, ciborio cognatus. radix nigra, ſcabra, clauæ ſimilis, quæ autumno ſecatur. Sicca cum uino pota cœliacis, dyſentericisq́; auxiliatur. lienem abſumit. Radix ſtomachi ac ueſicæ doloribus illinitur. uitiligines ex aqua emendat. impoſita cum pice, alopecijs medetur. eadem contra ueneris inſomnia bibitur, ſiquidem ea prorſus adimit. pota aſſiduè aliquot diebus, genitale infirmat. Idem ſemen potum efficit. Nymphææ nomen ſibi uendicaſſe uidetur, quoniã aquoſa amet. plurima inuenitur in Elide, in Anygro am-*

gro amne,et in Bœotiæ Aliarto.*Eſt et altera nymphæa, cuius flos blephara dicitur, folijs antedictæ, radice alba, ſcabra,flore luteo, nitente, roſæ ſimili*. Huius *ſemen & radix contra fœminarũ profluuia efficaciter ex uino nigro bibuntur.* Naſcitur *in* Theſſalia,*amne* Peneo.

Androſaces. Cap. CXXVII.

A*Ndroſaces herba eſt amara,tenues ſpargens iuncos, ſine folijs, folliculos in capitulis habens, in quibus ſemen continetur. gignitur in* Syriæ *maritimis. Ea drachmis duabus in uino pota, copioſam hydropicis urinam ciet.idem effectus eſt ſemini poto, & herbæ decocto. podagris utiliter illinitur.*

Aſplenum, Cap. CXXVIII.

A*Splenum,aliqui ſcolopendrion uocant, alij ſplenion,alij* Hemioniũ*: folijs eſt multis, ſcolopendræ animali ſimilibus,ab radice una prodeũtibus.* Naſci*tur in parietibus,ſaxiſq; ſiliceis, & opacis. nec caulem, nec florẽ,nec ſemen habet.folia filiculæ modo diuidũtur, ſubter flaueſcentia hirſutaq;,ſupernè uiridia.* Vim *hanc habent folia in aceto feruefacta, ut per dies quadraginta pota,lienẽ abſumant. quibus etiã contritis lienẽ ex uino illini oportet.ſtranguriæ et regio morbo prodeſt.ſingultum ſedat.calculos in ueſica cõminuit.conceptũ adimere creditur,per ſeſe aut cum muli liene appenſa.* Tradũt *noctu,ſilente luna,huius rei gratia effodiendam.*

Hemionitis. Cap. CXXIX.

H*Emionitis, quam aliqui ſplenion uocant, folium emittit dracunculi, lunatum. radicibus cohæret*

multis, tenuibus. nunquam flores, neq; ſemen, neq; caulem gignit. in petroſis naſcens, auſtero ſapore. Ea ex aceto pota lienem abſumit.

Anthyllis. Cap. CXXX.

ANthyllis duplex eſt. quædam enim lenti ſimillima, folijs mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine: radice parua, tenui. Naſcitur in ſalſis terris, & à ſole illuſtratis, nõ inſulſo guſtu. Altera eſt folijs ramulisq; aiugæ ſimilis, hirſutioribus tamen, breuioribus & aſperioribus: flore purpureo, odoris admodum grauis: radice cichorij. Pota drachmis quatuor urinæ difficultati, renibusq; plurimum prodeſt. tritæ, uuluæ pituitas emolliunt, cum roſaceo & lacte impoſitæ. uulneribus medentur. quæ autem aiugæ ſimilitudinem refert, præter alia, pota cum aceto mulſo comitiales ſanat.

Anthemis. Cap. CXXXI.

ANthemidis genera tria, tantũ flore diſtantia: rami dodrantales, fruticoſi, alis multis concaui: tenuibus foliolis, paruis, numeroſis: rotundis capitulis: floribus in medio aureis, forinſecus orbiculato ambitu candidis, melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ. naſcitur in aſperis, & iuxta ſemitas. colligitur uere. Vim habent radices, flores & herba excalfaciendi, extenuandiq;. potu, & inſeßione, pellunt menſtrua, partus, urinam, calculosq;. aduerſus inflationes, & ilei tormenta bibuntur. bilem ſuffuſam expurgant. iecinorum uitia ſanant. decocto earum ueſicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacißima eſt quæ florem purpureum

reum

dium habet, cuius amplitudo maiuſcula eſt. hanc propriè heranthemon uocãt. Ea cui leucanthemo nomẽ eſt, item quæ chryſanthemon dicitur, uehementius urinam ciunt. ægilopijs illitæ medentur. cõmanducatæ ulcerũ eruptiones in ore ſanant. nõnulli in clyſteribus ex oleo utuntur. teruntur in farinam, ad abigendos febrium circuitus. Flores & folia recondi debent, & priuatim tuſa, in paſtillos digeri: radix quoq; ſiccari, dumq; ingruit neceßitas, binæ partes herbæ dari, modo floris aut radicis pars una, modo contrà, floris partes duæ, & herbæ una, permutatim duplicato pondere, alternis diebus. bibere autem oportet in uino mulſo, diluto.

Parthenium. Cap. CXXXII.

PArthenium, aliqui amaracon uocant, folijs eſt coriandri, tenuibus: flore per ambitum albo, intus melino, odore graui, ſapore amaro. Siccatũ, cum aceto mulſo aut ſale potum, non ſecus atq; epithymum, & bilem et pituitam detrahit. ſuſpirioſis prodeſt & melancholicis. herba ſine flore à calculoſis & anhelatoribus magna utilitate bibitur. Valet decoctum ad inſidendum in duritia uuluarum, & inflammationibus. illinitur ſacro igni, & collectionibus, cum flore.

Buphthalmum. Cap. CXXXIII.

BVphthalmon, quidam cachlam uocant, tenues emittit cauliculos, molleſq;: folia fœniculi: luteum florem, anthemide maiorem, oculi ſimilitudine, unde nomen traxit. circa oppida naſcitur, & in campeſtribus. Flores cum cerato triti, tumores duritiasq; diſcutiũt.

Aiunt epotam poſt exitum à balneis, regio morbo correptis colorem tractu temporis reddere.

Pæonia. Cap. CXXXIIII.

P Aeonia ſiue glycyſide, Græcis aliquibus pentoboron dicitur. ſunt qui idæos dactylos radicem pæoniam uocant. caulis altitudine ſeſquipedis adoleſcit, comitantibus multis ſtolonibus. Huius duo genera. *mas folia iuglandis habet: in fœmina uerò, ſmyrnij more diuiduntur. ſummo caule ſiliquas emittit, ueluti græcas nuces: in quibus, quum dehiſcunt, multa granula rubra acinis punicorum ſimilia inueniuntur, & in medio nigra, quinque aut ſex, purpurea. radix maris tenuis, digitali craßitudine, & palmi longitudine, guſtu adſtringens, alba: fœminæ radicibus ceu glandes circiter ſeptem aut octo inhærēt, ut in haſtula regia.* Fœminis *à partu nō purgatis ſicca radix datur. ciet menſes nucis græcæ magnitudine pota. ſic uentris doloribus cum uino auxiliatur. ualet contra regium morbum, & renum ac ueſicæ* dolores. *decocta in uino aluum ſiſtit.* Rubra *grana rubenteis menſes ſiſtunt, decem uel duodecim pota in uino auſtero & nigro. ſtomachicis & eroſionibus ea eſſe prodeſt. à pueris pota, initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliantur ſuppreßionibus nocturnis, uuluæ ſtrangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulſa, aut uino.* Naſcitur *in altißimis montibus & præruptis.*

Lithoſpermum. Cap. CXXXV.

L Ithoſpermon à ſeminis duritia nomen accepit. folijs eſt

lijs eſt oleæ longioribus,& latioribus,mollioribus:iacent humi,quæ ab radice exiliunt,ramulis ſurculoſis,rectis,tenuibus,firmis,craßitudine acuti iunci,in quorum cacumine bifidi exortus,cauliculorũ ſpeciem exhibent.folijs longis,inter quæ paruum ſemen, rotundum, erui magnitudine, duritia lapidea. Naſcitur in aſperis & æditis locis. Vim hanc habet, ut ſemine cum uino albo poto calculos frangat,pellatq́; urinam.

Phalaris. Cap. CXXXVI.

PHalaris cauliculos emittit zeæ culmis ſimiles, minutis ac nullius uſus radicibus, multos, duûm palmorum,geniculis cinctos,graciliores tamen ac dulces:ſemen candidum,oblõgum,milij magnitudine. Tunditur, & in aqua aut uino ſuccus ad ueſicæ cruciatus utilißimè bibitur. Semen cochlearis menſura potum,ad eadem efficax eſt.

Rubia. Cap. CXXXVII.

ERythrodanum radix rubra eſt, qua tinguntur lanæ.una ſponte prouenit,altera ſeritur, ut in Thebana Galliæ,& Rauenna Italiæ.in Caria inter oleas, ut in aruis,ſolo creditur.hanc non ſine quæſtu ſerunt:nanq; maximum ex ea ſentiunt prouentũ.aſperi caules & quadranguli,longi, aparinæ non dißimiles, robuſtiores, & multò prorſus maiores: folijs per interualla certa circum articulos,ſtellatim decuſſatis. Semen eius rotundum,inter initia uiride,mox rubrum,poſtea cum ematuruit, nigrum:radix tenuis,longa,rubra. Vrinã ciet:qua de cauſa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulſa. item

iſchiadicis & reſolutis. craſſam, copioſamq; urinam pellit, nonnunquam & ſanguinem. bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorũ quæ redduntur differentiam ſpectare. aduerſus ſerpentium morſus, ramulos cum folijs uino bibere prodeſt. Semen ex aceto potum, lienem abſumit. Impoſita radix trahit partus, mẽſes, ſecũdasq;. albæ uitiligini illita ex aceto medetur.

Lonchitis. Cap. CXXXVIII.

L*Onchitis folia habet porri, latiora, rubentia, plurima, ad radicem circunfracta, ueluti in terram procumbentia, pauca in caule, in quo flores, ceu galericuli, hiantibus comicis perſonis ſimiles, nigri, et è rictu albam exerentes uelut linguam, quæ ad labrum inferius ſpectet: ſemen inuolucris clauſum lanceæ ſimile, triangulum, unde ſibi cognomentum arrogauit. radix dauci. Naſcitur in ſitientibus et aſperis. Radix ex uino pota urinam ciet.*

Altera eſt lonchitis, quam aliqui aſperam lonchitin dicunt. folia ſcolopendrij emittit, ſed aſperiora maioraq;, ac multò magis diuiſa. Vulneribus mirum in modum prodeſt, in eiſq; inflammationes excitari non patitur. pota ex aceto lienem abſumit.

Althæa. Cap. CXXXIX.

A*Lthæa, quam alij ibiſcum uocant, in ſylueſtrium maluarum genere eſt, cui folia ut cyclamino, rotunda, lanugine caneſcũt: flore roſaceo: bicubitali caule: radice lenta, intus alba. Althæa appellatur, quòd inter primas ſit utilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in uino aut aqua mulſa, et per ſe cum imponitur tuſa, effi-*

ſa,efficax eſt contra uulnera:item ad ſtrumas,parotidas, abſceſſus, mammarum inflammationes, fracta ſedis, inflationes,neruorum rigores: ſiquidem diſcutit, & excoquit,rumpit,& ad cicatricem perducit. cocta ut dictum eſt,adiecto ſuillo adipe, aut anſerino, terebinthináue, ut malagmatis lentor fiat, facit ad uuluæ inflammationes, præcluſionesq;,in peßis ſubdita. decoctum eodem fungitur munere. onera uuluæ, reliquiasq; à partu extrahit. decoctæ ſuccus ex uino potus,ſuccurrit urinæ difficultati,calculoſorũ cruditatibus,dyſentericis,iſchiadicis,tremulis,ruptis. dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta,colluto inde ore. Viride ſemen ſiccumq; tritum,uitiligines in ſole perunctas emendat. eodem cum oleo & aceto perungi,à uenenatis non feriuntur. ualet contra dyſenteriam & ſanguinis reiectiones,aluiq; profluuium. in poſca aut uino decoctum bibitur,contra omnes ueſparũ, apum,ſimiliumq; aculeatos ictus. Folia cum olei momento,morſibus,& igni ambuſtis illinuntur. Conſtat aquam trita radice addita,ſub diuo addenſari.

Alcea. Cap. CXL.

A*Lcea ſylueſtrium maluarum generi aßignatur. folia habet diuiſa, uerbenacæ proxima: caules treis aut quatuor,cortice cannabino ueſtitos: florem roſæ,paruum:radices albas,latas,quinq; aut ſex, cum plurimum cubitales. quæ cum uino aut aqua potæ, dyſentericis ruptisq; medentur.*

Cannabis. Cap. CXLI.

C*Annabis ſatiua planta magni in uita uſus ad robu-*

ſtißimos funes factitandos: folijs fraxini, graui odore: caulibus proceris, inanibus: ſemine rotundo, quod largiore cibo geniturám extinguit. Succus ex ea recente, conuenienter aurium doloribus inſtillatur. Sylueſtris cannabis uirgas fert althææ ſimiles, minores, nigriores & aſperiores, cubiti altitudinem æquantes: folio ſatiuæ, nigriore & aſperiore: flore lychnidis, ſubrubro: ſemine & radice althææ. Decocta radix, illitu inflammationes mulcet, tumores diſcutit, tofos articulorum diſsipat. Huius cortex torquendis funibus accommodatus.

Anagyris. Cap. CXLII.

ANagyris, frutex eſt arboris inſtar, grauis odore: folijs agni, uirgiſq;: flore braßicæ. ſemen in corniculis non breuibus gignit, ſubrotundum, firmum, uerſi colori facie, ſimile renibus, quod dureſcit uua matureſcente. Tenera folia trita tumores illitu reprimunt. ſi partus hæreat, & ſecundæ menſeſq; morentur, drachmæ pondere bibuntur in paſſo. ſic & ſuſpiriofis dantur, & contra capitis dolores in uino. difficulter parientibus adalligantur, ita ut à partu ſtatim auferantur. Radicis cortex concoquendis diſcutiendiſq; adhibetur. Semen cõmanducatum uomitiones uehementer ciet.

Cepæa. Cap. CXLIII.

CEpæa portulacæ ſimilis eſt, ſed nigriora habet folia, & radicem tenuem. Folia in uino pota, urinæ ſtillicidio, & ueſicæ ſcabie laborantibus opitulantur. maximè id præſtat, ſi cum decocto radicum aſparagi eius quem myacanthon, hoc eſt corrudam uocant, bibatur.

Aliſma.

Aliſma. Cap. CXLIIII.

ALiſma, alij damaſonion appellant. folia ei plantaginis, niſi anguſtiora eſſent, lacinioſa, conuexaq́; in terram: caule ſimpliciter tenui, cubito altiore: capitibus thyrſi: flore tenui, candido, palleſcente: radicibus tenuibus, ut ueratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus. aquoſos amat tractus. Radix, *ſi drachma una aut altera bibatur, his conuenit qui leporem marinum deuorarunt, aut à rubetis ranis demorſi ſunt, aut opium hauſerunt. torminibus atq; dyſenteriæ, per ſe, aut cum pari modo ſeminis dauci, potui datur.* Conuulſis, *& contra uitia uuluæ prodeſt.* Herba *ſiſtit aluum. menſtrua pellit. tumores illita mitigat.*

Onobrychis. Cap. CXLV.

ONobrychis, folia habet lentis, longiora paulò: caulem dodrantalem: florem purpureum: radicē paruam. naſcitur in uliginoſis & incultis. Herba *ſuapte ui, ſi trita illinatur, tubercula diſſipat. cum uino pota, ſtrangurias ſanat. illita ex oleo, ſudores mouet.*

Hypericum. Cap. CXLVI.

HYpericum, alij androſæmon, alij corion, alij chamæpityn appellant, quoniam ſemen odore reſinam imitatur, ſurculaceo frutice, dodrantali, rubente, folio rutæ: flore albæ uiolæ, luteo, qui digitis tritus ſanguineum ſuccum remittit, qua ex cauſa androſæmon cognominatur: ſubhirſuta ſiliqua, & tereti hordei magnitudine: ſemine intus nigro, reſinoſi odoris. gignitur in cultis & aſperis. Vrinam *cit. menſtrua pellit appoſitum. tertia*

nis,quartanisq; cum uino potum liberat. Semen quadra-ginta diebus hauſtum,iſchiadicis medetur. Folia *cum ſe-mine illita,ambuſta ſanant.*

Aſcyron. Cap. CXLVII.

A *Scyrum ſiue aſcyroides,hyperici genus eſt, ma-gnitudine diſtans,fruticoſius,maiores habens ra-mos,ſurculoſiores,rubenteſq;:folia tenuia: flores luteos, et fructum reſinoſum,hyperico non abſimilem .cuius at-tritu digiti ferè cruentantur, qua de cauſa androſæmon uocauere.Vſus ſeminis ad iſchiadicos. potum in hydro-melitis ſextario,bilioſa recrementa,ampliſſimè detrahit: ſed aßiduè dare oportet,donec ſanitati reſtituantur.illini tur & ambuſtis efficaciter.*

Androſæmum. Cap. CXLVIII.

A *Nndroſæmõ ab hyperico,aſcyroq; differt,quòd fruticet ramulis ſurculoſis, ac tenuibus:rubenti-bus uirgis,et folijs rutæ,triplo aut quadruplo maioribus, quæ trita uinoſo ſucco manãt. cõplureis alas habet in ca cumine,utrinq; expanſas,pinnataſq;: circa quas, flores puſilli,lutei: & in calyculis ſemen papaueris nigri, inſi-gne lineis. huius comæ tritæ reſinoſum odorem reddunt. Semen tritum drachmis duabus potum, bilioſa alui ex-crementa pellit.iſchiadicis maximè medetur: ſed à pur-gatione aquam exorbere oportet.* Herba *ambuſtis illita medetur.uulneribus ſanguinem cohibet.*

Coris. CXLIX.

C *Oris, quod aliqui hypericon uocant, frutex eſt fo lio ericæ,rubro,pinguiore,ac minore, non altior dodrante*

dodrante, ſuauis, odoratus, acris. Potum *ſemen menſes trahit & urinas. contra phalangiorum morſus iſchiadicos & opiſthotonicos ex uino potum auxilio eſt. horroribus ex pipere, ſed opiſthotonicis ex oleo, aptiſſimè illinitur.* Radix *uino decocta potaq́;, defectis opem ferre creditur. ſed laborantem inter potandum quamoptimè cooperiri licet: ſiquidem corpus totum deſudabit, ex qua re priſtinam agilitatem recuperabit.*

Aiuga, ſiue chamæpitys. Cap. CL.

A*Iuga herba in terra repens, incuruæ ſimilis: folijs ſemperuiui minoris, multò tenuioribus, hirſutis & pinguioribus, circum ramos denſis, odore pinus: flore tenui, luteo, uel candido: radicibus cichorij.* Folia *ſeptem diebus in uino pota, regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, iſchiadicos ſanant. dantur peculiariter urinæ difficultatibus, iecinoris & renum uitijs. torminoſis proſunt.* Ea *apud* Heracleam Ponticam, *perinde atque antidoto contra aconitum utuntur, bibentes decoctum. ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti ſubacta. trita in farinam, & cum fico in pilulis ſumpta, aluum emollit. excepta melle, cum æris ſquama & reſina deijcit. appoſita ex melle, uuluæ uitia extrahit. mammarum duritias diſcutit. uulnera glutinat. ulcera quæ ſerpunt, cum melle illita, cohibet.* Alterum *eſt genus aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ ſpeciem incuruatis, prætenuibus, coma ſupradictæ: flore candido: ſemine nigro. hæc etiam pinum redolet.* Tertia *mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, ſcabris:*

caule aſpero, candido: luteis floribus, ſemine iuxta alas. Reſipit & hæc pinum. Hæ duæ uim ſuperioris obtinent, ſed non uſqueadeo efficacem.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE medicinali materia Liber quartus, Ioanne Ruellio Sueſsionenſi interprete.

TRibus antè libris, amãtiſsime Aree, tradidimus odoramenta, olea, arbores, unguenta, animalia, frumenta, olera, radices, ſuccos, herbas, ſeminaq́; . In hoc autẽ quarto diſſeremus de radicibus, & eis quæ reſtant herbis.

Betonica. Cap. I.

CEſtron pſychotrophon uocitatur, quoniam frigidis locis inueniatur. Latini betonicam appellant. herba eſt caulem ferens tenuem, cubiti altitudine, aut maiorem, quadratum: folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuiſa, odorata, prope radicem maiora. in ſummis caulibus ſemen ueluti ſatureiæ ſpicatũ ineſt. decerpta huius folia ſiccantur, plurimos ad uſus. radicibus nititur, ut ueratri, tenuibus. quæ ex hydromelite in potu, pituitoſam uomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, conuulſis, mulieribus uuluæ malo opportunis, & ad laxandos ute-

dos ute

dos uteri ſtrangulatus, denarij pondere cum hydromelite. tres in uini ſextario drachmæ, contra ſerpentium morſus ebibũtur. Herba magna utilitate illatis à ſerpente uulneribus illinitur. aduerſus etiam uenena drachma ex uino pota conuenit. præſumpta ea, ſi uenenum hauriatur, nihil nocebit. urinam ciet. aluum ſubducit. medetur comitialibus & inſanis, pota ex aqua: & iecinoris lienisq; uitijs, drachmæ pondere in aceto mulſo. concoctionẽ adiuuat, ſi quis eam fabæ magnitudine ſecũdum cœnam cum melle cocto deuorarit. modo conſimili acida ructantibus propinatur. ſtomachicis eam manducare & ſuccum deuorare proderit, ſi poſtea dilutum uinum ſorbeatur. datur ſanguinem excreantibus, tribus obolis, cum diluti uini egelidi cyatho: iſchiadicis, renum et ueſicæ doloribus, ex aqua. aquæ inter cutem binis drachmis ex hydromelite, ſi febricitant: ſin aliter, ex mulſo. regio morbo laborantes recreat. menſes pellit, drachmæ pondere cum uino pota. aluum purgant drachmæ quatuor potæ, in hydromelitis decem cyathis. facit cum melle ad tabem & purulentam excreationem. Folia ſicca tritaq; fictili uaſe reconduntur.

Britanica. Cap. II.

BRitanica aut uetonica, folia habet ſylueſtris lapathi, ſed nigriora, & denſiora, guſtu adſtringentia: radicem tenuem & breuem: caulem paruum emittit. Folijs exprimitur ſuccus, qui igni aut ſole cogitur. Vim habet adſtringentem, priuatim depaſcentibus oris & tonſillarum ulceribus accommodatam. ualet etiam ad reli-

qua, quibus adſtrictione eſt opus.

Lyſimachia. Cap. III.

Lyſimachia, quam aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales altioréſue, fruticoſos, tenues, prodeuntibus geniculatim folijs, tenuibus, ſalicis figura, guſtu adſtringẽtibus: flore rufo, aut aureo. gignitur in aquoſis & paluſtribus. *Foliorũ ſuccus adſtringente ſua ui ſanguinis reiectionem ſupprimit. dyſentericis potui datur, aut infunditur. menſium abundantiã ſiſtit, in peſſo. ſanguinis profluuio ſubuenit, ſi nares ea herba obturentur: uulnerũ cruorem cohibet. acerrimũ nidorem ſuffita reddit. qua de cauſa ſerpentes fugat, & muſcas interficit.*

Sanguinaria, ſeu polygonum. Cap. IIII.

Polygonum mas ramos habet teneros & molles, frequentibus geniculis cinctos, qui per terram, ut gramen, repunt: folia rutæ, ſed molliora longioraq́; : ſemine ſub omnibus folijs turgeſcente: unde marem appellari uolunt. flos ei candidus, aut puniceus. *Vis epoti ſucci eſt, ſpiſſare, ac refrigerare. prodeſt cruentæ excreationi, choleræ, alui fluxionibus, & urinæ ſtillicidio. urinam apertè ciet. cum uino potus, cõtra ſerpentiũ morſus auxiliatur. datur in febribus per horã ante ſignificationes: fœminarum profluuia impoſitu ſiſtit. idem ſuccus purulentis auribus inſtillatur. facit eximiè ad genitalium ulcera, cum uino, adiecto melle, decoctus.* *Stomachi feruori, ſanguinis reiectionibus, ulceribus quæ ſerpunt, ignibus ſacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus uulneribus folia illinuntur.* *Sanguinaria fœmina fruticat uno*

caule,

caule, arundini teneræ ſimili, denſis geniculis, & in ſe tubarum modo farctis. articulos in orbem cingunt apices, foliolis piceæ ſimiles. radicis nullus uſus. naſcitur in riguis. Huic quoq; ſpiſſandi refrigerandiq; natura, ad eadem ualens, ſed inefficacior.

Polygonatum. Cap. V.

POlygonatum naſcitur in montibus, frutice cubitô altiore : folijs lauri, latioribus & læuioribus, ſapore mâli cotonei, aut punici, cum quadam adſtrictione. flores per ſingulos foliorum exortus promit, cādidos, folijs numeroſiores, incepta à radice ſupputatione. radicē habet albam, mollem, longam, crebro geniculatam, denſam, graueolentem, digitum craßitudine æquantem: quæ uulneribus efficaciter illinitur. quinetiam maculas in facie delet.

Clematis. Cap. VI.

CLematis humi ſerpit. læto, pinguiq; ſolo prouenit, uiticulas ſpargens craßitudine iunci, exiguas: folio lauri figura & colore, multò minora. Ea cum caulibus in uino pota, alui profluuia & dyſenterias ſedant: ſubdita in peſſo cum lacte & roſaceo, aut cyprino, cruciatibus uuluæ medentur. Dolores dentium cōmanducata finit. impoſita ſerpentiū morſibus, iuuamentū præſtat. fertur etiam contra aſpidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur in terrenis. Eſt & altera clematis, quæ uiticuloſum emittit ramulum, rubeſcentem, lentum: foliū guſtu admodū acre, ac exulcerans. repit per arbores, ut ſmilax. Semen tritum, pituitā bilemq; detrahit, in aqua aut

hydromelite potum. Folia eius illita lepras purgãt. Cum lepidio conditur ad cibos.

Polemonia. Cap. VII.

POlemoniam *alij philæteriam, Cappadoces chiliodynamin appellant, ramis exilibus, utrinq; pinnatis: folijs paulò quàm rutæ maioribus, ac longioribus, calaminthæ aut ſanguinariæ proximis, quibus in ſummis uelut corymbi dependent, nigro ſemine: radice cubitali, albicante, radiculæ ſimili. naſcitur in mõtoſis & aſperis. Bibitur in uino radix contra ſerpentes & dyſenteriã & ex aqua, aduerſus urinæ difficultatem, & coxendicũ cruciatus. datur ex aceto drachmæ pondere lienoſis. eadem ſcorpionis plagæ alligatur. Tradunt, eum qui radicem geſtauerit, à ſcorpione non feriri: eumq;, ſi ictus ſit, nihil moleſti paſſurum. dentium dolorem manſa mitigat.*

Symphytum, ſiue alus. Cap. VIII.

SYmphyton *petræon, id eſt alus, naſcitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano ſimilibus: capitulis thymi: ſurculoſum totum, odoratum, guſtu dulce, ſaliuã ciens: longa radice, ſubrufa, digitali craßitudine. Decoctum in aqua mulſa et potum pulmonis uitia purgat. ſanguinem reijcientibus, & renum malis, ex aqua datur. ad dyſenteriam, rubraq; fœminarũ profluuia, in uino decoctum: ad conuulſa uerò & rupta, ex aceto mulſo bibitur. quin & cõmanducatum ſitim ſedat. faucibus aſperis ſubuenit. uulnera recentia enterocelasq; conglutinat, & illitu cohibet. carnes autem cum ſymphyto decoctæ coaleſcunt. Eſt & alterum ſymphyton, quod aliqui pecton uocant:*

uocant: id caulem emittit bicubitalem, aut maiorẽ, craſſum, leuem, angulosum, ut ſonchi inanem, circa quẽ breui interuacante ſpacio, folia exeunt anguſta, linguæ bubulæ proxima, oblonga, hirſuta: caule ſecundum angulos quoſdam ſtriato: folijs tenuibus ex alarum ſinu prodeuntibus, in quibus flores lutei, & circa caulem uelut uerbaſci ſemina emicant. tam caulis quàm folia, aſpera lanugine horrent, tactuq; pruritum concitant. radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, uiſcoſæ: quarum eſt uſus. Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptisq; proficiunt. recentia uulnera illitæ conglutinant. carnes quoq;, ſi concoquantur, cogunt additæ. inflãmationibus præſertim ſedis, cum ſenecionis folijs, utiliter illinuntur.

Holoſtium. Cap. IX.

HOloſtion quadrantalis herbula eſt, humi repens: folijs uiticulisq; coronopo aut gramini proximis, guſtu adſtringentibus: radice alba, prætenui uſque in capillamenti ſpeciem, longitudine quatuor digitorum. naſcitur in collibus terrenis. Vſus eius ad rupta, in uino potæ. nam & carnes coguntur, decoctionibus addita.

Stœbe. Cap. X.

STœbe uulgaris eſt notitiæ. cuius ſemen et folia ſtringunt. quapropter decoctum dyſentericis infunditur. auribus quoque purulentis inſtillatur. illita folia oculis ab ictu cruentis proſunt. erumpentis ſanguinis impetus cohibent.

Clymenum. Cap. XI.

CLymenum caulem fert fabæ, quadratum: folia

plantaginis, folliculis ſupra caulem in ſeſe inflexis, ut in polyporum cirris. Probatiſſimum eſt è montibus. E frutice toto cum radice ſuccus exprimitur, qui ad ſanguinis reiectiones in potu efficax eſt. cœliacos, rubraq; fœminarum profluuia, refrigerando infrænat. ſanguinem naribus erumpentem ſupprimit. Trita folia, aut ſiliquæ recentibus uulneribus impoſitæ, ea ad cicatricem perducunt.

Periclymenum. Cap. XII.

PEriclymenon, ſimplex fruticat, ex interuallis parua folia habens ipſum amplectentia, ſubcandida, hederacea. inter folia ſurculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ ſimiles: flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quaſi in folium procumbens: ſemen durum, & quod difficile euellatur: radice rotunda, craſſa. naſcitur in aruis ac ſepibus, conuoluens ſe adminiculis propter aſſidentibus. Semen eius poſtquam ematuruit collectum, & in umbra ſiccatum, ſi drachmæ pondere detur in uino quadragenis diebus, lienem abſumit. laſſitudinē diſcutit. ſed urinam ciet ſtatim à ſexto die cruentam. orthopnœæ & ſingultui prodeſt. partum accelerat. Folia ſunt eiſdem uiribus prædita quæ tricenis ſeptenis diebus epota, ſterilitatem facere produntur. perunctis ex oleo, febrium algores abigunt.

Tribulus. Cap. XIII.

TRibuli genus unū terreſtre, folijs ad effigiem portulacæ, tenuioribus uiticulis, in terra ſtratis. ſpinis ſecundum folia rigidis, præduris. iuxta amnes & rudera naſcitur.

naſcitur. Eſt & alterum genus, aquis familiare, quod in fluminibus natum comam exerit, aculeos condens: folijs latis, & pediculo longo: caule parte ſumma quàm ima craßiori. capillamenta quædam indidem exorta ſpicantur. ſemen durum, ab altero non abhorrens. Vterq; refrigerantis & inſpiſſantis eſt naturæ: ideo inflammationes omneis cataplaſmate adiuuat. ulcera in ore erumpentia, putredines, gingiuas, tonſillasq; perſanat. Succus ex his colligitur ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculoſis iuuamentum affert. Drachma terreſtris tribuli pota, illitáue, ictos à uipera recreat. contra uenena cum uino aptißimè bibitur. decoctũ eius ſparſum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amnem habitant, uirenti tribulo equos ſaginant, & è dulci ſemine & eſculento panem quo ueſcuntur faciunt.

Limonium. Cap. XIIII.

L*imonion folia habet betæ, tenuiora & †longiora, decem, ſæpe plura: caulem tenuem, rectum, lilio æqualem, ſeminibus rubris ſcatentẽ, quæ guſtata adſtringunt. Semen tritum, & ex uino acetabuli menſura potũ, dyſentericis cœliacisq; prodeſt. rubra fœminarum profluuia ſiſtit. Naſcitur in pratis & paluſtribus.*

† μικρότερα, non μακρότερα, legendum fortè ex Plinij libro 20. capite 8.

Lagopus. Cap. XV.

L*agopus herba ſiſtit aluum in uino pota: aut in febri, ex aqua. eadem inguini alligatur, in inflammatione. Naſcitur in ſegetibus.*

Medium. Cap. XVI.

M*Edion in ſaxis & opacis naſcitur. folia habet iridis:*

caulem tricubitalem, & in eo florem grandem, purpureum, rotundum: ſemine cnici, minuto: radicem dodrantalem, craſsitudine baculi, guſtu acerbo. Quæ trita in farinam, & ex melle decocta, rubros menſes fœminarum ſiſtit, eclegmate per aliquot dies ſumpto. Semen in uino potum, menſtrua pellit.

Epimedium. Cap. XVII.

EPimedium, caulis eſt non magnus, hederæ folijs, denis atq; duodenis, neq; florem, neq; fructum ferens: radice tenui, nigra, graui odore, guſtu fatuo. naſcitur in humidis. folia cum oleo trita, impoſito cataplaſmate, mammas increſcere non ſinunt. Radix conceptũ adimit. Folia trita quinis drachmis, poſt menſtruas purgationes quinq; diebus in uino pota, præſtant mulieribus ne concipiant.

Gladiolus. Cap. XVIII.

XIphion, alij phaſganon, alij machæronion, Romani gladiolum uocant. Nomen inde accepit, quòd folium gladij præbeat ſpeciem. iridi ſimile erat, niſi minus & anguſtius uideretur, & gladij modo mucronatum, neruoſumq́;. in caulem exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digeſti, inter ſe diſtant: rotundo ſemine: radicibus geminis, una, bulborũ modo, ſuper alteram inſidente: quarum inferior gracilis eſt, ſuperna uberior. naſcitur in aruis. Superior cum thure illita, admiſto uino, ſpicula & aculeos è corpore extrahit. panos cum lolij farina & hydromelite diſcutit: qua de re huiuſmodi emplaſtris inſeri ſolet. menſes impoſita trahit. ſuperiori

radice

radice ex uino pota, uenerem ſtimulari, & inferiore ſumpta ſterileſcere tradunt. ſuperiorem quoq; utiliter infantium enterocelis, cum aqua potui dari præcipiunt.

Sparganium. Cap. XIX.

SParganion, aliqui xiphidion uocant. folia habet gladioli, ſed arctiora, & in terram magis procumbentia. in ſummo caule ueluti pilulæ prominent, in quibus ſemen. Contra ſerpentis uenena, radix cum uino datur.

Xyris. Cap. XX.

XYris, folia habet iridis, latiora, & in turbinem mucronata: quorũ medio caulis erumpit, craſſus, cubitalis, ex quo ſiliquæ triangulares dependent. in quibus purpureus flos, in medio puniceus: ſemen in folliculis, ſimile fabis, rotundum, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Contra capitis uulnera, fractaq; efficax eſt. aculeos & ſpicula omnia citra moleſtiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, et radicis centaurij ac mellis quinta. tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex paſſo bibitur, ad conuulſa, rupta, coxendicum dolores, ſtrangurias & alui profluuia. Semen tribus obolis potum, urinam uehementius impellit: & cum aceto, lienem abſumit.

Anchuſa. Cap. XXI.

ANchuſa, quæ alio nomine calyx, aut onoclia appellatur, folia habet lactucæ, in acumen faſtigiata, hirſuta, aſpera, nigra, multa, quoquouerſum humi ſparſa, ſpinis horrida: radici craßitudo digitalis. quæ æſtate prouenit, manus inficit ſanguineo colore. læto ſolo na-

ſcitur. Radix adſtringit. ad ambuſta & uetera ulcera, ex oleo & cera efficax eſt. igni ſacro cum polenta medetur. lepris & uitiliginibus illinitur ex aceto. partus extrahit, uuluæ indita. eius decoctum renum uitijs, lieni, & bile ſuffuſis datur: & ſi febris ſit, ex aqua mulſa. Siſtunt aluum folia in uino pota. Radice pigmentarij utuntur ad unguentorum ſpiſſamenta. Eſt & altera, quam aliqui alcibiadion, aut onochiles appellarunt. hæc à priore diſtat, quòd minora habeat folia, ſed ſimili modo aſpera: ramulos exiles: florem purpureũ in puniceum uergentem: radices rubras, oblongas, quæ meßibus ſanguineum ſuccum fundunt. in ſabuloſis naſcitur. uis ei folijsq́; ineſt, quæ contra uirus cum reliquorũ ſerpentiũ, tum maximè uiperarum, auxilietur, ſiue cibo, ſiue potu, ſiue alligatu. nam ſi quiſquam mandens, in ſerpentis os inſpuat, eum necabit. Eſt & alia huic haud dißimilis, ſemine puniceo, minore. Cuius ſemen manducatũ, ſi in ſerpentis fauces inſpuatur, eam interficiet. radix acetabuli menſura cum hyſſopo & naſturtio pota, latas uentris tineas excutit.

Lycopſis. Cap. XXII.

LYcopſis, quæ à nonnullis anchuſa uocatur, folijs lactucæ longioribus, aſperioribus, latioribusq́;, craſſis, ad radicis caput recidentibus: caule longo, recto, ſcabro, hirſutis adnatis multis, cubitalibus: flore paruo, purpureo: radice rubra, & adſtringente. naſcitur in campeſtribus. Cum oleo radix illita uulneribus medetur: & cum farina hordeacea, ignibus ſacris. ſudores perunctâ mouet, adiecto oleo.

Echium.

Echium. Cap. XXIII.

Echion folia habet prælonga, hirſuta, aliquantum tenuia, anchuſæ proxima, minora tamen, ſubrubra, & pinguia, ſpinulis tenuibus horridula: cauliculos exiles, numeroſos: minutaq́; utroq; latere folia, expanſa, pinnataq́;, nigra, in ſummo caule minuſcula: flores ſecundum folia purpureos, in quibus ſemina capiti uiperarum ſimilia inſunt. radix nigricat, digito tenuior, quæ nō percußis modo à ſerpentibus ex uino prodeſt, ſed eos qui antea biberint, feriri non patitur. folia & ſemen idem præſtant munus. lumborum dolores ſedat. in uino aut ſorbitione ſumpta, lac extrahit.

Ocimaſtrum. Cap. XXIIII.

Ocimoides, Latini ocimaſtrum uocant, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirſutos: ſiliquas hyoſcyamo ſimiles, ſemine, ut gith, nigro prægnantes. Vim habet ſemen in uino potū, qua uiperarum cæterarumq́; ſerpentium morſibus medeatur. datur iſchiadicis cum melle, uino, myrrha, & pipere. Radice nititur tenui *& ſuperuacua.*

Erinus. Cap. XXV.

Erinus naſcitur apud fontes & fluuios, folijs ocimi, ſed minoribus, parte ſuperna diuiſis, quinis, ſeniſue, dodrantalibus ſurculis: flore candido: ſemine nigro, & acerbo. folia & caules lacteo ſucco turgent. Semen drachmis duabus in quatuor mellis cyathis oblitū, oculorum fluxiones cohibet. Succus cum ſulphure & nitro inſtillatus, aurium dolores ſedat.

ſcitur. Radix adſtringit. ad ambuſta & uetera ulcera, ex oleo & cera efficax eſt. igni ſacro cum polenta medetur. lepris & uitiliginibus illinitur ex aceto. partus extrahit, uuluæ indita. eius decoctum renum uitijs, lieni, & bile ſuffuſis datur: & ſi febris ſit, ex aqua mulſa. Siſtunt aluum folia in uino pota. Radice pigmentarij utuntur ad unguentorum ſpiſſamenta. Eſt & altera, quam aliqui alcibiadion, aut onochiles appellárunt. hæc à priore diſtat, quòd minora habeat folia, ſed ſimili modo aſpera: ramulos exiles: florem purpureũ in puniceum uergentem: radices rubras, oblongas, quæ meßibus ſanguineum ſuccum fundunt. in ſabuloſis naſcitur. uis ei folijsq́; ineſt, quæ contra uirus cum reliquorũ ſerpentiũ, tum maximè uiperarum, auxilietur, ſiue cibo, ſiue potu, ſiue alligatu. nam ſi quiſquam mandens, in ſerpentis os inſpuat, eum necabit. Eſt & alia huic haud dißimilis, ſemine puniceo, minore. Cuius ſemen manducatũ, ſi in ſerpentis fauces inſpuatur, eam interficiet. radix acetabuli menſura cum hyſſopo & naſturtio pota, latas uentris tineas excutit.

Lycopſis. Cap. XXII.

Lycopſis, quæ à nonnullis anchuſa uocatur, folijs lactucæ longioribus, aſperioribus, latioribusq́;, craſſis, ad radicis caput recidentibus: caule longo, recto, ſcabro, hirſutis adnatis multis, cubitalibus: flore paruo, purpureo: radice rubra, & adſtringente. naſcitur in campeſtribus. Cum oleo radix illita uulneribus medetur: & cum farina hordeacea, ignibus ſacris. ſudores perunctis mouet, adiecto oleo.

Echium.

Echium. Cap. XXIII.

Echion folia habet prælonga, hirſuta, aliquantum tenuia, anchuſæ proxima, minora tamen, ſubrubra, & pinguia, ſpinulis tenuibus horridula: cauliculos exiles, numeroſos: minutaq; utroq; latere folia, expanſa, pinnataq;, nigra, in ſummo caule minuſcula: flores ſecundum folia purpureos, in quibus ſemina capiti uiperarum ſimilia inſunt. radix nigricat, digito tenuior, quæ nō percuſſis modo à ſerpentibus ex uino prodeſt, ſed eos qui antea biberint, feriri non patitur. folia & ſemen idem præſtant munus. lumborum dolores ſedat. in uino aut ſorbitione ſumpta, lac extrahit.

Ocimaſtrum. Cap. XXIIII.

Ocimoides, Latini ocimaſtrum uocant, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirſutos: ſiliquas hyoſcyamo ſimiles, ſemine, ut gith, nigro prægnantes. Vim habet ſemen in uino potū, qua uiperarum cæterarumq; ſerpentium morſibus medeatur. datur iſchiadicis cum melle, uino, myrrha, & pipere. Radice nititur tenui & ſuperuacua.

Erinus. Cap. XXV.

Erinus naſcitur apud fontes & fluuios, folijs ocimi, ſed minoribus, parte ſuperna diuiſis, quinis, ſeniſue, dodrantalibus ſurculis: flore candido: ſemine nigro, & acerbo. folia & caules lacteo ſucco turgent. Semen drachmis duabus in quatuor mellis cyathis oblitū, oculorum fluxiones cohibet. Succus cum ſulphure & nitro inſtillatus, aurium dolores ſedat.

Gramen. Cap. XXVI.

GRamen geniculatis ſerpit ramulis, à quibus crebrò radices ſpargit dulces, articulis præcinctas. folia dura, & ,ut arundinis paruæ, lata, in exilitatem faſtigiantur, eaq́; iumenta & boues paſcunt. Trita radix illitu uulnera conglutinat: decoctum eius in potu, torminibus medetur, & urinæ difficultatibus. calculoſa etiam uesicæ excrementa cõminuit. Eſt & arundinaceum gramen, priore multò maius, quod iumenta necare traditur, præſertim in Babylone: idq́; iuxta uias naſcitur. Quod in Parnaſo monte gignitur, denſius fruticat: folijs hederaceis: flore odorato, candido: ſemine paruo, non inutili: radicibus quinis aut ſenis, digitali craßitudine, candidis, mollibus, & admodum dulcibus. Succus ſi in uino cum melle pari, et myrrhæ dimidio decoquatur, adijcianturq́; piperis & thuris tertiæ portiones, probatißimũ erit oculorum medicamentũ. id in ærea pyxide reconditur. Decoctum radicis, idem quod herba præſtat. Semen uehementius urinam impellit. aluum uomitionesq́; ſiſtit. Natum in Cilicia gramen, quod incolæ cinnam appellant, boues inflammat, ſi eo uirenti ſæpe paſcantur.

Sideritis. Cap. XXVII.

SIderitin aliqui heracleam uocant. folia habet marrubij, ſed longiora, ſatis ad frõdem quercus aut ſaluiæ accedentia, minora tamen, & aſpera. caules ædit quadratos, palmum ſæpe excedentes, non iniucundi guſtus, aliquantumq́; ſubſtringentis. in quibus per interſtitia orbiculatæ uertebræ, ut in marrubio, ſpectantur, & ſemen in

ris nigrum.naſcitur in petroſis. Illita folia, ſuapte ui, uul nera ſine inflammationis periculo iungunt. Altera ſide ritis binûm cubitorum,ramulis exilibus: folio filicis, nu merofo,utrinq; per oras diuiſo:pediculo longo, prodeun tibus è ſummo alarum ſinu ſurculis,longis,tenuibus: ca pitulo in cacumine orbiculato,aſpero,in quo ſemen con tinetur,quàm betæ rotundius aliquanto,ac durius. Huius uis,foliorumq;,ad uulnera præcipua eſt. Sideritin aliā eſſe tradunt, quam Crateuas heracleam uocat, in mace rijs & uineis naſcentem, folijs coriani, à radice nume roſis:dodrantalibus cauliculis,læuibus,teneris, in rubore candicantibus:flore purpureo,paruo,guſtanti amaro & lento. Huius ea uis eſt, ut quamuis recenti uulneri impoſi ta,ſanguinem ſupprimat.

Achillea. Cap. XXVIII.

Achillea,quibuſdam Achillea ſideritis, dodranta les aut maiores gerit ſcapos,fuſorū effigie,quaſi minutulis folijs circundatos,crebris in latere foliorum ſe ctionibus,coriandri ſimilitudine, ſubfuluo colore, odore multo,non inſuaui,medicato & glutinoſo.umbella in ca cumine rotunda,floribus candidis,purpureis; & aurum æmulantibus. prouenit læto ſolo. Trita coma ſanguino lenta glutinat, & ab inflammationū periculo tuetur. e rumpentem ſanguinem inhibet, & cruenta uuluæ pro fluuia,in uellere. decocto quoq; inſident fœminæ fluxio ne uuluæ laborantes. ad dyſenteriam bibitur.

Rubus. Cap. XXIX.

Rubus, notitiæ uulgaris. Vim habet ſiccandi &

adſtringendi: capillum tingit. Ramorum decoctum potu aluum ſiſtit, & fœminarū profluuia. preſteris morſui accōmodatiſſimū. gingiuas firmat. Oris uitijs folia cōmanducatá medentur. cohibent ulcera quæ ſerpūt. ulceribus in capite manantibus, oculisq́; procidentibus remedio ſunt. cōdylomatis & hæmorrhoidibus folia illinūtur. cardiacis, & ſtomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. caules cum folijs tundūtur, exprimiturq́; ſuccus, mox ſole cogitur, ſingulari remedio contra omnia quæ modo dicta ſunt. Mori in rubo naſcentis quāoptimè maturi ſuccus, ad oris medicamenta conuenit. ſiſtitur aluus præmaturi cibo, necnon flore in uino poto.

Rubus Idæus. Cap. XXX.

IDæus rubus appellatus eſt, quoniā paſſim in Ida proueniat. Eſt autem longè tenerior priore, ac minoribus ſpinis horrens: quanquam & ſine ſpinis inueniatur. Inſuper eadem præſtat quæ ſupradictus. Cæterum flos cum melle oculorum collectionibus commodiſſimè illinitur. ignem ſacrum extinguit, ſtomachicisq́; ex aqua bibendus datur.

Helxine. Cap. XXXI.

HElxine cognomento ciſſampelos, folijs eſt hederæ, minoribus: ramulis exilibus, quibus cōplectitur quodcūq; cōtigerit adminiculum. naſcitur in ſepibus, uinetis, & ſegetibus. foliorū ſuccus potu deijcit aluum.

Elatine. Cap. XXXII.

ELatine folia habet helxinæ, minora, rotundiora, piloſa: dodrantalibus ramulis, quinis ſeniſue, à radice

dice folioſis, guſtu adſtringentibus. naſcitur in ſegetibus & cultis. Oculorũ *fluxionibus & inflammationibus auxiliatur, folijs cum polenta tritis & impoſitis.* Eadem *co cta ſorbitionis uſu dyſenteriam ſiſtit.*

Eupatorium. Cap. XXXIII.

E*Vpatorium fruticoſa herba eſt, unicum efferens caulem, lignoſum, nigricantẽ, rectum, tenuem, hirſutum, cubitalem, interdum ampliorem: folijs per interualla quinquefolij, aut cãnabis magis ſimilibus, quinquepartitò aut amplius diuiſis, nigricantibus, per ambitum ſerratis. ſemen medio caule erumpit, piloſum, deorſum ſpectans, quod ſiccatũ ueſtibus inhæret.* Cõtrita *huius folia, & cum ſuillo adipe impoſita, ulceribus quæ ægrè cicatricem trahunt medentur. herba aut ſemen in uino potum, dyſenteria, iecinoris uitijs, & ſerpentium ictibus liberat.* Nec *deſunt qui aberrantes, argemonem hanc appellarint, cum tamen longè alia ſit, uti expoſuimus.*

Quinquefolium. Cap. XXXIIII.

Q*Vinquefolium ramulos fert ſurculaceos, tenues, dodrantales, in quibus ſemen: folia menthæ, quina ſingulis pediculis, raro plura, in ambitu ſerrata: florem ex luteo palleſcentem, auri æmulum. naſcitur in riguis, & aquarijs ductibus. ſubrubram habet radicem, oblongam, ueratro nigro craßiorem.* Plurimis *pollet remedijs. ius radicis decoctæ ad tertias, ſi in ore contineatur, dentium dolores ſedat. putrida oris ulcera, collutione ſiſtit. arteriæ ſcabritias, gargarizatu læuigat. contra alui profluuia, & dyſenterias auxiliatur. item articulorum*

coxendicumq́; cruciatibus potum. Cocta in aceto, & illita, ſerpentia ulcera cohibet. ſtrumas, tumores, duritias, abſceſſus & collectiones diſcutit. ignes ſacros, reduuias, condylomata, pſorasq́; ſanat. Teneræ radicis ſuccus, contra iecinoris, pulmonumq́; uitia prodeſt. item aduerſum uenena. Cum hydromelite autem, uel diluto uino, & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febrium circuitus, in quartana quidem, quaternûm ramulorum: in tertiana uerò, ternûm: in quotidiana, unius. ea quoq; folia, tricenis pota diebus, comitialibus proſunt. foliorum ſuccus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrimè regio morbo medetur. illita cum melle & ſale, tam uulneribus quàm fiſtulis remedio ſunt. enterocelicis auxiliũ præſtant. Quinquefolium ſanguinis profluuia & potu & illitu ſiſtit. ad expiationes, caſtimonias, & incántamenta inciditur.

Phœnix. Cap. XXXV.

P*Hœnix folia habet hordei, ſed breuiora, & anguſtiora, ſpicam lolio ſimilem: calamos digitorum ſenûm, radici aduolutos: ſeptenas octonásue ſpicas. In aruis tectisq́; recenter illitis naſcitur, harum uirium compos, ut in uino auſtero pota, alui profluuium, & emanantẽ uuluæ ſanguinem ſiſtat, urinæ impetus infrænet. Sũt qui adalligatam in puniceo uellere & ſuſpenſam, ſanguinem ſupprimere prodant.*

Idæa radix. Cap. XXXVI.

I*Dææ radici folia ſunt ea quæ ruſco adhærent his ueluti exigui pampini, in quibus flos. radix ſpiſſandi naturam habet, his conueniens quibus adſtrictione opus eſt.*

pota,

pota, citam aluum, menſesq́;, & omnem abundantiam ſanguinis ſiſtit.

Rhodia radix. Cap. XXXVII.

GIgnitur Rhodia radix in Macedonia, coſto ſimilis, leuior, inæquabilis. quæ cõtrita, roſas redolet. utiliſsima capitis doloribus, ſi madefacta fronti & temporibus cum roſacei momento imponatur.

Equiſetum. Cap. XXXVIII.

EQuiſetum in riguis & ſcrobibus naſcitur. cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in ſe farcti, rubeſcentes, ſcabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. in ſublime equiſetum attollitur, uicinos arborum caudices ſcandens, obuolutũq́; dependet, comis multis, nigris, ut e quorum cauda. radix lignoſa, dura. Vis herbæ ſpiſſare: quare ſanguinem naribus erumpentem ſuccus ipſe ſiſtit. prodeſt dyſentericis in uino potus. urinam cit. Sanguinolenta uulnera glutinantur, tritis folijs, & illitis. Radix cum ſua herba tuſsim, orthopnœam, ruptaq́; adiuuat. Folijs in aqua potis, diſſectiones ueſicæ & inteſtinorum, enterocelæq́; in unum coaleſcere, cogiq́; feruntur. Alterum equiſetum caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior, inanis. comis per interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritũ uulneribus remedio eſt, eademq́; fungitur facultate.

Coccum infectorium. Cap. XXXIX.

COccum quo infectores utuntur, frutex eſt ſurculoſus, paruus, cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimum gignitur in Galatia &

Armenia, deinde Aſia & Cilicia: ultimũ ex omnibus Hiſpanicum. Vis huic ſpiſſandi, uulneribus neruiſq; præciſis, cõuenienter ex aceto tritũ illinitur. Naſcitur quoq; in Cilicia, è quercubus, cochlearũ exiliũ ſimilitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum uocitant.

Tragium. Cap. XL.

TRagium naſcitur in Creta tantum inſula, lentiſco ſemine, folio & ramis ſimile, ſingulis tamen minoribus. ſuccus ei lacteus, gummi nõ diſsimilis. Semen, folia, lachrymaq́;, illitu ſpicula è corpore eijciunt. omnia quoq; corpori impacta euocant. pota ſtranguriæ medentur. calculos ueſicæ frangunt. menſes trahunt. modus in ſumptione eſt, drachma una. Fama eſt ſylueſtres capras ſagittis confoſſas, eius herbæ pabulo ſpicula excutere. Eſt & alterum tragium, quod tragoceros aliqui uocant, folia ſcolopendrij habet, & radicem ſylueſtris raphani, tenuem, candidam, quam crudam uel coctam eſſe dyſentericis prodeſt. folia autumno hirci uirus olent, exinde ſibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in montibus & præcipitijs.

Tragum. Cap. XLI.

EST etiam herba tragos, quam aliqui ſcorpion aut traganon uocant, maxime in maritimis naſcens, palmum alta, aut amplior, fruticoſa, humilis, oblonga, ſine folijs, puſillis circa ramos acinis, rufis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, guſtu multum adſtringente. Racemorum acini decem ex uino poti, cœliacis, & fœminis fluxione uuluæ laborantibus auxiliantur. Tunduntur

duntur à pleriſq;, & in paſtillos digeſti aſſeruantur, quibus utuntur cum opus eſt.

Iuncus. Cap. XLII.

IVnci duo genera, unum læuis nominati, alterum acuti, qui in mucronem faſtigiatur. Cuius etiam duo aſsignantur genera, unum ſterile, reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craſsiore conſtat calamo, carnoſioreq;. Tertius eſt iuncus qui uocatur oloſchœnos, priorib. carnoſior, aſperiorq́;, is ſimilem ſupradicto fructum in cacumine parit. Semen utriuſq; toſtum, ex diluto uino potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarũ profluuia. urinam cit, capitisq́; dolores facit. Quæ proxima ſunt radici folia tenera, conuenienter illinuntur aduerſus phalangiorum morſus. Aethiopici iũci ſemine ſomnus allicitur. ſed modus in potione ſeruandus eſt, ne ſopor fiat.

Lichen. Cap. XLIII.

LIchen qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus bryon appellatur. aſperginoſis petris adhæret, ut muſcus. Is illitus ſanguinis profluuia ſiſtit, inflammationes arcet, impetigini medetur. iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus. oris & linguæ defluxiones inhibet.

Paronychia. Cap. XLIIII.

PAronychia exiguus frutex, in petris naſcens, peplo ſimilis, minor longitudine, maioribus folijs. Illita paronychijs atq; duritijs, remedio eſt.

Chryſocome. Cap. XLV.

CHryſocome palmi altitudine fruticat. coma ſpecie corymborum, hyſſopo ſimili. radice hirſuta,

ueratri nigri modo, tenui, cyperum æquante: guſtu nõ in iucundo, ex auſtero dulci. in petroſis opaciſq; naſcitur. Radix excalfacit, & adſtringit, his conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio malè habet. contra purgationes uuluæ, decocta cum hydromelite aſſumitur.

Chryſogonum. Cap. XLVI.

CHryſogonum denſe fruticat, quernis folijs: flore coronarij uerbaſci. radix ut rapum extuberat, intus rube̾rrima, foris nigra. Quæ trita cum aceto, atq; impoſita, muris aranei morſibus auxiliatur.

Elichryſum. Cap. XLVII.

ELichryſon quidam chryſanthemon, nõnulli & id amaranton uocant, quo deorum ſimulacra coronant: ramulum habet candidum, uirentem, rectum, firmum: folia intercedentibus ſpacijs anguſta, abrotono ſimilia: comam aureæ lucis, in orbem, umbella rotunda ue luti ſiccis corymbis dependentibus: radice tenui. naſcitur in aſperis, & torrentiũ alueis. Contra ſerpentium ictus, coxendicum dolores, urinæ ſtillicidia, ruptaq́;, coma è uino pota opitulatur. ciet menſes. Sanguinem concretum uen-ris ac ueſicæ abſumit, pota cum mulſo. ieiunis, trium obolorũ pondere, ſiſtit deſtillationes, data in uino albo diluto. ueſtib. inſeritur, ut eas ab erodentiũ iniurijs tueatur.

Chryſanthemum. Cap. XLVIII.

CHryſanthemon aut caltha, nonnullis buphthalmos. herba eſt tenera, fruticoſa, læues proferens caules, & multifida folia: flores ſupra modum ſplendentes, luteos, orbem oculi imitantes, unde buphthalmi no-

men

men traxit.propter oppida naſcitur. cuius caules oleris uice manduntur.flores cum cerato triti,ſtratomata diſcutere produntur.regio morbo correptis, colorē breui reddunt,ſi ſequente longo balnei uſu, poſt exitū ebibantur.

Ageratum. Cap. XLIX.

A*Geraton fruticoſa herba eſt, palmari longitudine aſſurgens,ſimplex,humilis,origano maximè ſimilis. umbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryſo minor.* Nomē ei *inditum eſt,quoniā diutiſſimè flos in ſua coloris ſpecie conſeruetur.* Vis *decocti ſtruens. huius uſtæ nidor urinam cit,& uuluæ duritias emollit.*

Verbenaca. Cap. L.

P*Eriſtereon, ſiue uerbenaca naſcitur in aquoſis.* No*men ex eo duxiſſe uidetur, quòd columbæ circa hanc perquàm libenter uerſari ſolcant. dodrantis altitudine, & interdum amplius adoleſcit. folia è caule prodeunt inciſa & ſubalbida.ea ſingulari ramo,radiceq́; ſola conſtare ſæpius inuenitur.* Folia *cum ſuillo adipe recenti, aut roſaceo impoſita, uuluarum dolores finire putantur.ignem ſacrum illita ex aceto reprimunt. putrida ulcera cohibent. uulnera glutinant.ueteraq́; ex melle,ad cicatricem perducunt.*

Sacra herba. Cap. LI.

S*Acra herba,quæ & periſtereon nominatur, ramulos emittit cubitales, aut maiuſculos, anguloſos, in quibus ex interuallis folia quercus, ſed minora anguſtioraq́;,eiſdē diuiſuris in ambitu, colore aliquatenus cæſio. radix longa,tenuis:flores purpurei, graciles.* Folia *cum*

radice in uino pota, illitáue, aduerſus ſerpentes pollent. eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus, in uini ueteris hemina, quadragenis diebus, ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur. ueteres tumores & inflammationes mitigant. ſordida ulcera purgant. Tota in uino decocta, tonſillarũ cruſtas abrumpit. oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, ſi aqua ſpargatur tricliniũ, qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur potandũ in tertianis febribus, tertiũ à terra geniculũ, cum folijs circundantibus: quartanis, quartum. Sacram uocant herbam, quoniam multum ad amuleta, expiationesq́; cõmendetur.

Aſtragalus. Cap. LII.

AStragalus, paruus à terra frutex, folijs & ramis ciceri ſimilis: flore purpureo, paruo: radice rotunda, raphani modo grandi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, præduras, ueluti cornua inter ſe implicatas, guſtu adſtringentes. naſcitur in uentoſis, opacis, & in niualibus. eo Memphis Arcadiæ ſcatet. Aluum ſiſtit radix in uino pota. urinam mouet. uetuſtis ulceribus, ſicca efficaciter inſpargitur. ſanguinem ſupprimit. ægrè propter duritiam tunditur.

Hyacinthus. Cap. LIII.

HYacinthus folia habet bulbi: dodrantalem caulem, minimo digito tenuiorem, herbacei coloris: comam procumbentem, florum purpureorũ plenam, incuruam: radicem bulbaceã. quæ, ut creditur, pueris cum uino albo illita, pubertatem coërcet, & nõ patitur erumpere. ſiſtit aluum. pota urinam impellit. phalangiorum

morſi-

morſibus auxiliatur. Semen adſtringentius eſt, theriacis expetitū. regium morbum emendat, cum uino potum.

Papauer erraticum. Cap. LIIII.

PApauer erraticum, quod rhœada uocant, uere quidem in aruis cum hordeo naſcitur, flore protinus deciduo, unde & nomen apud Græcos accepit. folia erucæ, aut origano, aut cichorio, aut thymo ſimilia ſpectantur, ſed longiora, diuiſa, ſcabra. iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, aſper: flos ſylueſtris anemones, puniceus, interdum albus: oblongum caput, ſed quàm anemones minus: ſemen rufum: radix longa, ſubalbida, minoris digiti craſſitudine, guſtu amara. Huius capita quinq; aut ſex, in uini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis quibus ſomnus accerſendus eſt. Semina acetabuli menſura ex aqua mulſa pota, aluum leniter emolliunt. ad idem præſtandum mellitis placentulis, & dulciarijs libis admiſcentur. Folia cum calycibus illita, inflammationes ſanant. eorundem fotu & perfuſione, ſomnus allicitur.

Papauer ſatiuum. Cap. LV.

E Satiui papaueris genere, quod hortenſe eſt, ſemen in panem denſatur, qui ſanis in uſu ſit. eo etiam ex melle pro ſeſama utuntur, thylacitin uocant. capitulum habet longum, & ſemen candidum. Sylueſtre uerò, caput inſidens demiſſumq́;, & nigrum ſemen, quod pithitis nominatur. nonnullis tamen & ipſum rhœas dicitur, quoniam eius ſcapo lacteus ſuccus emanat. Tertiū magis ſylueſtre, & ad medicinas ualentius, multò his longius, productiore capitulo. Omnium in cōmune natura

refrigeratrix. quare ſi capita ipſa & folia decoquantur in aqua, ſomnum fotu conciliabũt. bibitur decoctum contra uigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplaſmatis admiſti, ignibus ſacris, & inflãmationibus proſunt. tunduntur quoq; uirides, & digeruntur in paſtillos, qui ſiccati ad uſum reconduntur. Capita quoq; per ſe in aqua coquuntur ad dimidias, iterumq́; adiecto melle, dum humor coëat in eclegmatis lentorem. id medicamentum in tuſſi, arteriæ fluxionibus, & cœliacorũ affectu, doloris leuamentũ præbet. efficacius tamen redditur, addito hypociſtidis ſucco & acacia. Papaueris nigri ſemen tritum cum uino bibitur contra citam aluum, & fœminarũ profluuia. in peruigilijs frõti temporibusq́; illinitur, ex aqua. Opium eius magis refrigerat, inſpiſſat, ſiccatq́;. ſumptũ erui magnitudine, dolorem finit, concoquit, & ſomnũ allicit. tuſſi atq; cœliacorũ ualetudini auxiliatur. uerum ſi copioſius hauriatur, nocet, cum lethargicos efficiens interimat. ad dolores capitis cum roſaceo perfuſum efficax eſt. aurium dolori, cum amygdalino, myrrha, & croco inſtillatur. inflãmationibus oculorũ cum torrefacto oui luteo proficit: igni ſacro & uulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte mulieris & croco. ſomnũ accerſit, ſubditum ſedi pro balano. Optimũ habetur graue, & denſum, guſtu amarũ, odoratu ſoporiferũ, quod facilè aqua diluitur, læue, candidum, neq; aſperum, neq; grumoſum, quod inter colandum nõ ut cera coëat, & in ſole diffundatur: dein admotũ lucernis, nõ atra luceat flamma: extinctum deniq;, odoris uim conſeruet. Sed opion glaucio, gummi,

aut ſyl-

aut ſylueſtris lactucæ ſucco, adulterant. Verum glaucio *fucatum, in dilutione croci colorem reddit : lactucaceo ſucco fictum, exiliter ſpirat, & aſperius ſpectatur : gummi uitiatum, ſplendeſcit, & infirmum eſt.* Nec deſunt *qui eò dementiæ deuenerint, ut adipem ei admiſcerent.* Fictili *nouo torretur ad oculorũ medicamenta, dum mollius, atq; rufius appareat.* Diagoras, *ut* Eraſiſtratus *autor eſt, uſum eius damnauit, oculorum lippitudinibus & aurium uitijs infundi uetans, quoniam uiſus aciem hebetaret, & ſoporem gigneret.* Addidit Andreas, *illitos eo protinus excæcari, ſi non adulteraretur.* Mneſidemus *uſum duntaxat olfactandi probauit, quoniam ad conciliandum ſomnum conueniret, alioqui nobis ut noxio interdicit. Quæ commentitia eſſe, experimento deprehenduntur. ſiquidem effectus, uirium huiuſce medicamenti fidem faciunt. quare non alienum fuerit ſcriptis mandare, quonam modo is excipiatur ſuccus.* Aliqui *capita ipſa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terenteſq; in mortario, digerunt in paſtillos. id meconium uocatur, multũ opio ignauius.* Porrò *opij faciundi ratio hæc eſt :* Cum *ros in eo exaruerit, cultro decuſſatim in ſtellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum ſummam cutem incidere oportet, lachrymam exeuntem digito in concham abſtergere, nec multò pòſt redire, ut concreta inueniatur. etenim quæ tum, aut poſtero die etiam offenditur, in uetere pila teri debet, & in paſtillos cogi. Cum tamen inciditur, retrocedendum eſt, ne ueſtibus ſuccus deradatur.*

Corniculatum papauer. Cap. LVI.

PApauer ceratites, id eſt, corniculatum, folia habet candida, hirſuta, uerbaſco ſimilia, in ambitu ſylueſtris papaueris more ſerrata: caule non diſsimili: flore pallido: calyculo fœnigræci, in corniculorum modum inflexo, unde nomen mutuatur. ſemine papaueris, puſillo, nigroq́; : radice per ſumma ceſpitum nigra, craſſa. naſcitur in maritimis & aſperis. Radici eius ineſt, ut in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iecinoris affectus potu ſanet. prodeſt his qui craſſa quædam, aſpera, aut araneoſa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat ſemen, acetabulo in aqua mulſa poto. Cruſtas emarginant, illita ex oleo folia, floresq́;. argema ac nubeculas iumentorum perunctas abſtergunt. Sunt qui glaucium, hoc papaueris genere factitari exiſtimarũt, falſi quadam foliorũ cognatione.

Spumeũ papauer. Cap. LVII.

ALiud papaueris genus aphrodes, id eſt, ſpumeum, uocatur, ab alijs heracleum, caule dodrantali: folijs admodum paruis, radiculæ ſimilibus: fructu inter ea candido. Nam herbula alba eſt, & ſpumea tota: radice in ſummo ceſpite. Legitur æſtate ſemen, cum integrè adoleuit, decidit q́; exiccatum. Datum acetabuli menſura in aqua mulſa, uomitione expurgat. priuatim huiuſmodi purgatio comitialibus prodeſt.

Hypecoum. Cap. LVIII.

HYpecoon, aliqui hypopheon uocant. naſcitur in ſegetibus aruisq́;, folijs rutæ, exilibus ramis. Natura eadem quæ papaueris ſucco.

Apolli-

Apollinaris, ſiue hyoſcyamus. Cap. LIX.

HYoſcyamus, frutex eſt caules emittens craſſos: folia lata, oblonga, diuiſa, nigra, hirſuta. flores è latere caulis ordine prodeunt, tanquam punicorũ cytini, ſcutulis ſepti ſeminũ plenis, ut papaueris. Tres eius differentiæ: una ſemine nigrò, floribus penè purpureis, ſmilacis folijs, cytinis præduris & ſpinoſis. alterius ſemen ſubflauum, ut irionis. flores lutei. folia & ſiliquæ ſimpliciores. ambo inſaniam gignunt & ſoporem, ideo in cõmuni uſu damnantur. tertium genus, ut quod mitiſſimũ eſſet, medici recepere, pingue, lanuginoſum, molle, candidi floris ſeminisq́;, in maritimis ruderibusq́; naſcens. cuius occaſio ſi nõ adſit, rufum uſurpari oportet. niger, ut deterrimus, improbatur. Recenti ſemine, caulibus folijsq́; tuſis, ſuccus in ſole exprimitur, & exiccato humore, uſus ad annum uſq; prorogatur: nam facilè corruptionem ſentit. Extrahitur etiam ex ſicco ſemine ſeparatim in aqua calida tuſo, & expreſſo. liquamentum autem ſucco lacteo præſtantius eſt, & magis dolores finit. Contuſa herba recens, addita trimeſtri farina, digeritur in paſtillos, et reconditur. Liquamentũ primũ, & quod à ſicco ſemine exemptũ eſt, collyrijs quæ doloris ſenſum auferunt, commodiſſimè inſeri ſolent. cõtra acutas calidasq́; fluxiones, dolores aurium, atq; uuluæ mala, proſunt. cum farina autem aut polenta, oculorum, pedum, cæterarumq́; partiũ inflammationes placant. Semen eadem præbet. tuſſi, deſtillationibus, oculorum fluxioni, & doloribus, efficax. contra menſium abundantiam, & erumpentem aliunde

ſanguinem, oboli pōdere cum papaueris ſemine, & aqua mulſa, bibitur. podagris ſubuenit. teſtibus inflatis, mammisq́; tumentibus à partu, tritum ex uino illinitur. alijs quoq; cataplaſmatis, quæ doloris leuamentum præſtant, admiſceri ſolet. Folia omnibus medicamentis dolorem ſedantibus, per ſeſe, & ex polenta, utiliſsimè imponuntur. recentia ad mitigandos omne genus dolores oblinuntur. cum uino terna, quaternáue pota, ſanant algidas febres, quas epialos uocant. cocta olerum modo folia, ſi acetabuli menſura manduntur, mediocrē inſaniam gignūt. idem efficere tradunt, ſi colo ulcus ſentiente infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

Pſyllium. Cap. LX.

PSyllion folijs coronopo non diſsimilibus, hirſutis, longioribus: ſarmentoſa fœni modo, in totum herbula: ramis dodrantalibus. coma à medio caule exoritur, duobus tribúsue conuolutis in cacumine capitulis: in his ſemine duro, nigro, pulicū ſimili: unde & nomen. in aruis & incultis naſcitur. Vis ei ad refrigerandū, inſpiſſandum, & molliendum conueniens. articulorū morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, uulſis, illitū auxiliatur. imponitur in dolore capitis, cum roſaceo, aqua, aut aceto. enteroceclis infantiū, & prominenti umbilico, illitum ex aceto medetur. teritur acetabuli menſura, & in aquæ ſextario madefactū, ubi cōcreuit aqua, illinitur: ſiquidem uehementer refrigerat, & in feruentem aquā deiectū calorem reprimit. cōtra ignes ſacros efficax eſt. Fama eſt, ſi uirens domū importetur, non ſinere in ea pulices gigni.

cum

cum adipe tuſum,ſordida ulcera,& quæ cacoëthe uocantur expurgat. Succus uermiculoſis auribus,aut fluxione laborantibus,ex melle prodeſt.

Hortenſe ſolanum. Cap. LXI.

HOrtenſe ſolanum,frutex cibis idoneus,exilis,puſillus, multis concauus alis: folio nigro, maiore quàm ocimi,& latiore: fructu rotundo,uiridi, qui poſt maturitatem nigricat,aut fuluescit.herba innocentis guſtus. Natura ei refrigerandi.quare folia ulceribus quæ ſerpunt,& ignibus ſacris,cõuenienter cum polline polentæ illinuntur.ægilopia,capitisq; dolores, trita & impoſita per ſe ſanant.æſtuanti ſtomacho auxiliantur. parotidas, cum ſale detrita,illitu diſcutiunt. Valet ſuccus eius aduerſus ignem ſacrum atq; ulcera quæ ſerpunt. cum ceruſſa, roſaceo & argenti ſpuma,ad ægilopas:cum pane, infantium aduſtioni,quam ſyriaſin uocant,cum roſaceo perfuſus proficit.in collyrijs,aquæ uel oui uicem exhibet,contra acutas fluxiones illitus. aurium dolori inſtillatus prodeſt. Menſium abundantiam ſiſtit,in uellere ſubditus.ſuccus fuluo gallinarũ cortaliũ fimo ſubactus,& linteo appoſitus,ægilopijs præſentaneo eſt remedio. Eſt & aliud ſolanum,quod peculiari nomine halicacabon,id eſt,ueſicariam,aut phyſalida uocant,folijs antedicto latioribus. cuius caules,poſtquam adoleuerunt,prona terram ſpectant folliculis orbiculatis,fuluo intus acino,ueſiculis ſimili, rotundo, læui, quo coronarij utuntur, & corollas factitant. Vim uſumq; hortenſis ſolani habet, uerum cibis nequaquam expetitur. regium morbum purgat, ſemine

poto & urinam pellit. Ex *utraq; herba ſuccus extrahitur, qui ſiccatus in umbra, reconditur, ad eadem ualens.*

Solanum ſomniferum. Cap. LXII.

S*Olanum ſomniferũ, aliqui etiam halicacabon appellant, fruticat multis ramis, denſis, caudicoſis, fractu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæq; mâli ſimilium plenis: flore grandi, rubro: fructu in folliculis crocato: radice longa, ſubrubro cortice ueſtita. naſcitur in ſaxis, non procul à mari.* Radicis *cortex, in uino drachmæ pondere potus, ſomnificã uim habet, opio mitiorem. Semen uehementer urinam cit.* Corymbi *duodecim hydropicis dantur. ſi quid numero adijciatur, alienationẽ mentis faciunt.* Remedio *eſt aqua copioſa mulſa, potui data. Succus paſtillis inſeritur, & medicamentis quæ doloris leuamentum præbent. decoctus in uino, ſi in ore cõtineatur, dentiũ doloribus auxiliatur. radicis ſuccus cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.*

Manicum ſolanum. Cap. LXIII.

S*Olanum manicon, aliqui perſion, alij thryon appellauere. huic folium erucæ ſimile, maius aliquanto, ſatis acantho, quem pæderota uocant, accedens. caules à radice proceros emittit decem aut duodecim, ulnæ altitudine adoleſcentes: caput in cacumine oliuæ figura, ſed ut platani pilulæ, hirſutius, uerũ maius, latiusq;. florem nigrum. poſtquam eo exuitur, racemus exit rotundus, niger, denis aut duodenis acinis conſtans, ſimilibus hederæ corymbis, ut uuæ mollibus. radice firmatur cãdida, craſſa, caua, cubitali. gignitur in mõtibus, uento perflatis, &*

platane-

platanetis. Radix drachmæ unius pondere pota ex uino, facit ſpecies uanas, imagineſq; non iniucundas, obuerſari. ſed duplicatus hic modus, ad treis uſq; dies mentis alienationem affert. quadruplicatus, interimit. Remedio eſt aqua mulſa copioſius pota, & uomitione reiecta.

Dorycnium. Cap. LXIIII.

DOrycnion Crateuas halicacabon, aut caleam uocat. frutex oleæ nuper prodeunti ſimilis. naſcitur in petris, non procul à mari, ramis cubito minoribus, folijs oleæ ſimilibus colore, minuſculis, firmioribus, præter modũ ſcabris: flore candido: ſiliquis in cacumine, ceu ciceris, denſis, rotundis, quinis intus aut ſenis ſeminibus, exigui erui magnitudine, leuibus, firmis, uerſicoloribus. radix ad digiti craßitudinẽ & cubiti longitudinẽ adoleſcit. id ſomnifirũ eſſe cõſtat. Copioſius hauſtũ mortẽ adfert. Nec defuere qui dicerẽt, ſemen in amatoria expeti.

Mandragoras. Cap. LXV.

MAndragorã aliqui antimalum, alij circæam uocant, quoniam uideatur radix ad amatoria conducere. duo eius genera: niger, quæ fœmina exiſtimatur, thridacias appellatus, anguſtioribus folijs, ac minoribus quàm lactucæ, graueolentibus, in terra ſparſis. mâla gerit, ſorbis ſimilia, pallida, odorata, in quibus ſemen ueluti pyrorũ. radicibus inhæret bene magnis, binis, terniſue, inter ſe conuolutis, nigris foris, intus albis, craſſo cortice ueſtitis. uerũ is mandragoras caule uiduus eſt. Alter cãdidus, qui mas dicitur, nõnullis norion uocitatus. huius folia magna, alba, lata, leuia ut betæ: mâla q̃ alterius duplo

maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cum grauitate quadam olentia. horum pomorũ cibo, aliquantũ opiliones ſoporantur. radix, alterius ſimilis, maior & candidior, orbata caule. Succus fit è cortice recentis radicis tuſo, & prælis ſubiecto: qui inſolatus ubi concreuerit, fictili recõditur. Mâlis quoq; ſuccus depromitur, ſed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad uſum ſuſpenditur. Aliqui radices in uino ad tertias coquunt, & defæcatum ius ſeruant: cyathoq; uno ûtuntur in peruigilijs, & doloribus, & ante ſectiones uſtionesq;, ne ſentiantur. Succus duobus obolis ex mulſo potus, ut ueratrum, per uomitiones bilem atram pituitamq; extrahit. uerum potu largiore, uita adimitur. medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, peßis quoq; emollientibus, admiſcetur. ſemioboli pondere inditus, per ſe menſes & partus expellit. ſubditus ſedi pro balano, ſomnificus eſt. Radix ebur emollire fertur, quæ ſenis horis cum eo decocta ſit: & ad accipiendam, quam effingere optaueris, formam, ipſum facile præſtat. Folia recentia conuenienter oculorũ inflammationibus, & collectionibus quas ulcera citarunt, cum polenta illinuntur. duritias omneis, ſuppurationes, ſtrumas & tubercula diſcutiunt. ſtigmata ſine exulceratione delent, ſi quinis ſenisue diebus ſenſim perfricentur. folia ſeruãtur in murijs, eoſdem ad uſus. Trita radix ignibus ſacris ex aceto, & ſerpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur. ſtrumas atq; tubercula, cum aqua diſsipat. articulorum cruciatus, cum polenta ſedât. Fit citra coctionem uinum è cortice radi-

cis, ad

cis, ad hūc modum: Ternæ minæ in uini dulcis metretam conijciuntur. Dantur ex eo terni cyathi, ijs qui ſecari aut amburi debent, ut antè dictum eſt: ſiquidem nullo tunc afficiuntur dolore, ſed ueterno quodam preßi, torpeſcūt. Māla ſoporem afferunt olfactu, & etiam ſi mandantur. item expreſſus ex eis ſuccus. nimio tamen odore percuſſi, obmuteſcunt. Semen mālorum potum uuluas purgat: appoſitumq; cum ſulphure ignem non experto, rubra fœminarum profluuia ſiſtit. Scarificata punctisq; multifariam aperta radice, erumpens lachryma cauo uaſe recipitur. liquamentum autem ſucco lacteo præſtantius eſt: ſed non ubiq;, ut experientia docet, radices lacteum ſuccum delachrymant. Alium tradunt eſſe mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta ſpecus enatum, folijs albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, radicem ambientibus: quæ mollis eſt & candida, paulò maior palmo, pollicemq; craßitudine æquat. Tradūt eam in pane, offa, obſonióue, drachmæ pondere deuoratam, uſum rationis intercipere. Obdormiſcit enim homo, eo ferè quo comederit habitu, ſenſus impos, ternis quaterniſue, ex quo data eſt, horis. Hac medici utuntur, cum ſcindendi, urendiq; neceßitas adeſt. Antidotum eſſe uolūt radicem, cum manico ſolano potam.

Aconitum. Cap. LXVI.

Aconitum, aliqui pardalianches, alij cammoron, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij theriophonon uocant. folia habet cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora & ſubhirſuta. caulem palmo

altum. radix ſcorpij caudam æmulatur, & alabaſtri modo ſplendet. Torpeſcunt, ut fama eſt, ſcorpiones admota radice, ſtupentq;: qui rurſum hellebori contactu excitantur. oculorum medicamentis leuandi doloris gratia adijcitur. enecat pantheras, ſues, lupos & feras omneis in carnibus obiectum. Eſt & alterum aconitum, quod aliqui cynoctonon, alij lycoctonon appellant. Huius genera ſunt tria: unum quo utuntur uenatores, alia duo in uſum ſuum uertêre medici. è quibus tertium, quod Ponticum nominatur, plurimũ in Italia, montibus Iuſtinis extitit, à priore diſtans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuiſura, longiora, & multò nigriora: caulem filicis, læuem ſtylum, cubitali altitudine, aut ampliorem. ſemen in ſiliquis oblongis recondit. radices in modũ ſquillæ marinæ cirrorum nigreſcunt, quibus ad uenationem luporum utuntur. inſertæ ſiquidem crudis carnibus, & deuoratæ, lupos enecant.

Cicuta. Cap. LXVII.

Cicuta caulem ædit geniculatum, ut fœniculi, grandem, in cacumine ramoſum: folia ferulæ, anguſtiora, graui odoratu. rami, mox umbellæ in ſummo prodeunt: flores quoq; albicantes, & ſemen aniſo candidius: radice non alta, concaua. Cicutæ letale uenenũ ineſt, ſuaq; ui refrigeratoria necat. Remedio eſt uini meraculi potus. Succus exprimitur contuſis cacuminibus, priuſquam ſemina & comæ ſicceſcant: qui ſole denſatur in paſtillos. multus ad medendi rationem uſus eſt aridi. cõmode miſcetur collyrijs quæ leuandi doloris gratia temperantur.

igneś

igneſ ſacros, & ulcera quæ ſerpunt, illitu reſtinguit. Herba cum coma trita, & teſtibus circũlita, libidinum imaginationes in ſomno compeſcit: ſed genitale reſoluit. lac puerperarum mammis appoſita extinguit. in uirginitate mammas coërcet, & increſcere non patitur. pueris præſtat, ut eorum teſticuli cibum non ſentientes, intabeſcãt. Efficaciſſima uis Creticæ, Megarenſi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia naſcenti.

Taxus. Cap. LXVIII.

SMilax à Græcis, taxus à latinis appellatur, arbor abietis magnitudine, & foliorum eiuſdem figura, in Italia & Narbonenſi Gallia Hiſpaniæ contermina naſcens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant, denigrantur: & qui ederint eaſdem homines, alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præſentis eſt ueneni, ut ſi qui dormiant ſub ea, aut in eius umbra ſubſideant, lædantur, & ſæpenumero moriantur. quare de taxo hæc traduntur, ut ab ea caueamus.

Apocynum. Cap. LXIX.

APocynon, ſiue cynocrambe, braſſica canina, frutex eſt paruis uiticulis conſtans, malè olentibus, lentis, uitiliumq; modo obſequioſis, fractu ferè inuictis: folio hederæ, molliore tamen, & per extremũ acutiore, lento, graui odore. id luteo ſucco turget. Siliquæ, ceu fabarum, folliculari ſpecie, digiti lõgitudine protenduntur: ſemine intus albo, duro, paruo. Folia cum adipe in panes coacta, canes, lupos, uulpes, & pantheras enecant, in cibo data, & protinus eorum coxendices reſoluunt.

Nerium,ſeu rhododendrum. Cap. LXX.

NErion aliqui rhododaphnen, alij rhododendron uocant, frutex eſt uulgaris notitiæ, longioribus quàm amygdala folijs, aſperioribusq́;:flore in roſam conformato:fructu nuci græcæ ſimili,corniculato,qui patefactus quandam lanoſam naturam oſtendit,ſpinarũ pappos repræſentantem:radice longa,acuta,lignoſa,guſtanti ſalſa. naſcitur in amœnis, maritimis, & ſecus amnes. Flores & folia mulis, canibus,aſinis,& quadrupedũ plurimis uenena ſunt:hominibus uerò contra ſerpentiũ morſus præſidia,è uino pota:eo magis ruta addita.imbecillæ etiam animantes, ut pecus & capræ, ſi aquam bibant in qua folia ea maduerint,moriuntur.

Fungi. Cap. LXXI.

FVngorum differentia duplex: aut enim mandũtur, aut perniciales ſunt. Multis de cauſis uenenoſi gignuntur, ubi uidelicet clauus ferreus, in quo ſit rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut ſi iuxta ſerpentis cauernam, arboréſue, quæ priuatim pariunt noxios fructus, erumpant.Cõtinent qui tales ſunt,neſcio quod ſtrigmentum concretamq́; pituitam,terraq́; eruti,quamcelerrimè cõputreſcunt,atq; marcore uitiantur. Sed qui ueneno imbuti non ſunt,ſuauem in iuribus gratiam habent. largius tamen ſumpti nocent, & ægrius concocti ſtrangulant, aut choleram morbum citant. Remedio eſt nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut feruefactæ ſatureiæ, aut origani iuſculũ.debellantur etiã gallinacei fimi potu ex aceto,aut eiuſdem delinctu cum melle multo.Corpus alunt,

*alunt,ſed ægrè diſſoluuntur, cum magna ex parte inte-
gri ipſi,cum recrementis alui reijciantur.*

Colchicum. Cap. LXXII.

Colchicon, aliqui ephemeron, ſunt qui agreſtem bulbum uocant,autumni exitu florem ædit croci, candicantem: ab eo tempore folia bulbi, ſed pinguiora: caulem palmo altum,ferentem rufum ſemen:radicem foris è nigra rufeſcentem,quæ delibrata,candida & mollis ſpectatur,lacteo ſucco madet,atq; guſtatu dulcis inuenitur.bulbus eius mediam habet rimã,fiſſuramq;, qua flos erumpit.plurimũ in Meſſenia,& Colchis enaſcitur. Ea comeſa, fungorum more,ſtrangulando enecat. Hanc autem depinximus, ne à quoquam imprudenter pro bulbo deuoretur;mirum enim in modum ſaporis uoluptate imperitos allicit.Remedio ſunt eadem quæ fungis.bubulum etiam lac potum auxiliatur.itaq; cum adfuerit, nõ aliud deſideratur auxilium.

Ephemerum. Cap. LXXIII.

Ephemeron, aliqui ſylueſtrem irin appellant, folia habet lilij,ſed tenuiora:caulem parem: florẽ candidum,amarũ:ſemen molle:radicem unam,digitali craſſitudine,longam,adſtringentem,odoratã. naſcitur in ſyluis & opacis. Huius radix dentibus præcipua,ſi decocto colluantur.folia in uino cocta,diſcutiunt tumores, & tubercula,quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.

Helxine,id eſt,muralis herba. Cap.LXXIIII.

Helxine naſcitur in parietinis, ſepibus & macerijs. folia ei mercurialis inſunt,hirſuta: cauliculi

ſubrubentes, & circa eos ueluti ſemina aſpera, adhærentia ueſtibus. Folia *refrigerandi ſpiſſandiq́; naturam habent, qua ex cauſa ſanant illitu ſacros ignes, aduſta, condylomata, panos incipientes, tumores, inflãmationesq́;. Succus eius cum ceruſſa, ignibus ſacris, et ulceribus quæ ſerpunt, cõmodè illinitur, imponiturq́; podagris cum hircino adipe aut cerato cyprino. ueterem tuſsim emendat inſtar cyathi hauſtus. tonſillis inflammationem ſentientibus utiliter & gargarizatur, & oblinitur. aurium dolorem cum roſaceo inſtillatus leuat.*

Alſine. Cap. LXXV.

A*Lſinen, aliqui anthyllion, nonnulli myos ota uocant, quoniam muſculorum aures folia imitantur.* Lucis *opacisq́; gaudet, unde alſine dicta eſt.* Hæc *erat eadem quæ helxine, niſi humilior eſſet, & folijs longioribus, nec hirſuta. cum teritur, odorem cucumis reddit.* Vim *refrigerandi adſtringendiq́; obtinet. oculorũ inflammationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus infunditur. quin & emendat omnia quæ helxine, id eſt, muralis herba.*

Lens paluſtris. Cap. LXXVI.

L*Ens paluſtris inuenitur in aqua non fluente, muſcus lenticulæ ſimilis, refrigeratoriæ naturæ.* Pro*pter quod conuenienter collectionibus, igni ſacro, & podagris illinitur per ſe, & cum polenta. glutinat & procidentia puerorum interanea.*

Semperuiuũ, ſeu ſedum. Cap. LXXVII.

S*Em peruiuum magnũ ideo nominatur, quoniã perpetuò*

petuò ſolia uireāt.cuius caules cubiti altitudinē implent, interdū excedunt,pingues, craßitudine pollicari, uirentes,characiæ tithymali modo inſecti:ſolia pinguia,carnoſa,longitudine pollicari,in cacumine linguæ ſimilia,alia in terram conuexa, alia in capite ſtantia inuicem, ita ut ambitu effigiem imitentur oculi. naſcitur in montibus, & teſtaceis.ſupra domicilia etiam ſeritur. Eius uis *refrigerare,& adſtringere.medentur igni ſacro,nomis,ulceribus quæ ſerpunt, oculorum inflammationibus, ambuſtis igni,podagris per ſe,& cum polenta illita ſolia. Succus capiti,in doloribus,cum polenta aut roſaceo perfunditur. datur in potu contra phalangiorū ictus, dyſenteriam,aluiq́; profluuia. teretes tineas potus in uino excutit. ſubditus in uellere,mulierum abundantiam ſiſtit. ſuccus oculorum lippitudinibus, ſanguinis uitio conceptis, inungitur.* Semperuiuum *paruum in petris,parietinis, & macerijs, necnon ſcrobibus opacis naſcitur, caulibus ab una radice multis,tenuibus,crebro ſoliatis: exilibus ſolijs,rotundis,pinguibus,mucronatis: caule à medio emicante,palmū alto,umbellam herbidosq́; flores & tenues gerente.* Folia *eiſdem cum priore uiribus prædita ſunt.* Tertium *uidetur ſemperuiui genus, quam aliqui andrachnen agriam, aut telephion uocauerunt,* Romani *illecebram,puſillis,craßioribusq́; ſolijs, hirſutis, portulacæ proximis.naſcitur in ſaxis.* Vis *ei excalfactoria,acris,exulcerans.illita cum axungia ſtrumas diſcutit.*

Umbilicus Veneris. Cap.LXXVIII.

COtyledon,*ſiue umbilicus* Veneris,*ſolio eſt in ace*

tabuli formam tornato, ineuidenter concauo, breui in medio cauliculo, in quo ſemen ineſt: radice oliuæ modo rotunda. Succus cum uino circunlitus, inſtillatúsue, cõtecta genitalia nudat. inflammationibus, ſacris ignibus, ſtrumis, pernionibus, illitu auxiliatur. ſtomachi ardorem refrigerat. Folia cum radice comeſa, calculos frangunt. urinam cient. hydropicis ex melle dantur. Herba utũtur ad amatoria. Eſt & alterum genus eiuſdem, cymbalion aliqui uocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularũ modo denſis, circa radicem medium oculi ambitum deſcribentibus, ut in maiore ſemperuiuo, adſtringentis guſtus: cauliculo tenui, in quo flores & ſemina hyperici: radice maiuſcula. Facit eadem quæ ſemperuiuum.

Vrtica. Cap. LXXIX.

DVo urticæ genera: ſylueſtris, aſperior, latioribus, nigrioribusq; folijs: ſemine lini, ſed minore. altera non æquè aſpera, minuto ſemine. Folia utriuſq; illita, canis morſibus, addito ſale, medentur. gangrænas, carcinomata, ſordida ulcera, & quæ cacoëthe uocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, ſuppurationesq; ſanant. lienoſis cum cerato imponuntur. faciunt ad profluuia narium, cum ſucco trita, & naribus indita. menſes cient, eadem detrita cum myrrha, & impoſita. procidentes uuluas, recentia contactu reſilire cogunt. Semen potum ex paſſo, uenerem ſtimulat. uuluæ ora pateſacit. cum melle delinctum, orthopnϾ, lateris & pulmonum inflammationibus prodeſt. thoracem expurgat. erodentibus medicamentis admiſcetur. Cocta cum conchis folia,

aluum

aluum emolliunt. urinas mouent. inflationes diſcutiunt. decocta cum ptiſana, uitia pectoris extrahunt. mulierum menſes euocant, cum myrrhæ modico pota. Inflammatione turgentem uuam, gargarizatus ſuccus exprimit.

Galiopſis. Cap. LXXX.

GAliopſis frutex in totum caulem & folia habet urticæ, læuiora, & quæ grauem odorem trita reddant: flore purpureo, tenui. naſcitur circa ſepes, ædificiorum areas, ac ſemitas ubique. Folia, caules, ſemen, ſuccusq;, duritias & carcinomata diſsipant: ſtrumas, panos, & parotidas diſcutiunt. oportet bis die tepidum ex aceto cataplaſma imponere, & eius decocto fouere. ad putreſcentia, gangrænas, & nomas, cum ſale efficaciter illinuntur.

Galion. Cap. LXXXI.

GAlion nomen ex eo traxit, quòd in contrahendo lacte, coaguli uicem impleat. ramulum foliumq; habet aparinæ ſimillimum, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, denſum, copioſum, odoratum. Flos igni ambuſtis illinitur. ſanguinis profluuia ſiſtit. Cerato roſaceo galion admiſcetur, inſolatum uſquedum albeſcat. laſsitudines reficit. radix uenerem concitat. Naſcitur in paluſtribus.

Senecio. Cap. LXXXII.

SEnecio cauliculo eſt cubitali, ſubrubro, folijs continuis, diuiſura erucæ, ſed minoribus multò: luteis floribus, qui celeriter diſſecti uaneſcunt in pappos. nomen uerò ſibi uendicauit, quoniam flores capillorum ritu, ue-

re caneſcant. radice ſuperuacua. naſcitur maximè in macerijs, & circum oppida. Folia cum floribus refrigerãt. quare illita cum uini modico, uel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes ſanant. quin & ex manna thuris medentur cum reliquis uulneribus, tum ijs quæ neruì acceperunt. Illiti per ſe cum aceto pappi, idem munus præſtant: uerum recentes epoti ſtrangulant. Totus caulis, ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores à bili contractos perſanat.

Thalietrum. Cap. LXXXIII.

THalietron folia coriandri habet, pinguiora paulò: caulem rutæ, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua ulcera ad cicatricem perducunt. Naſcitur maximè in campeſtribus.

Marinus muſcus. Cap. LXXXIIII.

MArinus muſcus naſcitur in ſcopulis, teſtaceisq; haud procul à mari, gracilis, capillaceus, caulis expers. præcipua ei ſpiſſandi uis, & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus ſit.

Fucus marinus. Cap. LXXXV.

E Fuci marini generibus, quoddam latum, & alterũ ſublongius, & rubens. tertium candidũ, naſcens in Creta, floridum ualde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia uim habent refrigeratoriam, nõ podagræ modo, ſed etiam inflammationibus, in cataplaſmatis efficaciter utilem. uerum ijs uti humidis cõuenit, priuſquam exareſcant. Nicander puniceum aduerſus ſerpentes dedit. Hoc fuco quidam putant mulieres ſuum colorem mentiri,

mentiri,cum tamen ſit radicula eiuſdem nominis,qua ſeſe fucant.

Potamogeton. Cap. LXXXVI.

P*Otamogeton,folium betæ ſimile,hirſutum, paululum ſupereminens extra aquam.* Refrigerat *& inſpiſſat. pruriginibus utile,& contra ueterum ulcerum no mas:* Nomen ex *eo inditum eſt, quod paluſtribus & aquoſis enaſcatur.*

Stratiotes. Cap. LXXXVII.

S*Tratiotes in aquis naſcens,iiſdem ſupernatat, & ſine radice uiuit: unde cognomentum traxit.* Herba *ſemperuiuo ſimilis,ni maiora haberet folia,quæ refrigerant.ſanguinem qui defluit à renibus,pota ſiſtunt. uulnera quæ inflammationē minantur,intumeſcere nō ſinunt. ignibus ſacris & tumoribus ex aceto illinuntur.*

Stratiotes millefolium. Cap. LXXXVIII.

S*Tratiotes millefolium exiguus frutex,palmi altitudine,aut amplius aſſurgit. folijs auicularum pennas imitantibus, breui admodum diſſectoq́; foliorū exortu.folia ſylueſtre cuminum ſimulant,præſertim breuitate atq; ſcabritia,breuiora paulò,denſiore umbella,& pleniore. Surculos in cacumine gerit exiguos,& capitula in modū anethi:flores paruos,candidos.* Naſcitur *in aſperis agris, præcipuè circa ſemitas.Eximij uſus ad ulcera uetera,recentiaq́;,profluentem ſanguinem,& fiſtulas.*

Verbaſcum. Cap. LXXXIX.

V*Erbaſcum differentias ſummas habet duas, hoc nigrum,illud album:in quo mas & fœmina intel*

ligitur. Fœminæ igitur folia ſunt braßicæ, piloſiora multò, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis aut amplior, ſubhirſutus: flores albi, aut ex luteo palleſcentes: ſemen nigrum: radix longa, guſtu acerba, craßitudine digiti. naſcitur in campeſtribus. Verbaſcum, qui mas appellatur, oblongius, albis folijs, & anguſtioribus, tenui caule. Sed nigrũ prorſus albo ſimile eſſet, niſi nigriore latioreq́; conſtaret folio. Sylueſtre folia fert ſaluiæ, altas uirgas & lignoſas, & circa eas ramulos quales marrubium: flores luteos, auri æmulos. Sunt & phlomides duæ, hirſutæ, rotundis folijs, humiles. Tertia lychnitis appellatur, ab alijs autem thryallis, folijs ternis, aut quaternis, uel paulò pluribus, aſperis, craßis, pinguibusq́;: apta ad lucernarũ lumina. Radix priorum duarum aſtringit: quare quod magnitudine ludicrũ talum æquet, in alui profluuio conuenienter ex uino datur. decoctum ruptis, conuulſis, fractis, antiquæ tußi, auxiliatur. Dentiũ dolorem collutione mitigat. Verbaſcum cui flos aureus, capillos tingit, & quocũq; abijciatur blattas in ſe contrahit. Cocta in aqua folia, aduerſus tumores, inflammationes oculorum, ſyderata ulcera, ex uino & melle illinuntur. cum aceto quoque uulneribus medentur. contra ſcorpionum ictus ſunt auxilio. Sylueſtris folia ambuſtis igni ſunt cataplaſmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putreſcere.

Aethiopis. Cap. XC.

AEthiopis folia habet uerbaſco ſimilia, perquàm hirſuta, denſaq́;, in orbem circa radicem imam redacta:

redacta: caulem quadrangulum, ſcabrum, ſimilem apiaſtro, aut arctio, multis concauum alis: ſemen erui magnitudine, geminum, in uno cōceptaculo: radices ab eodem ceſpite numeroſas, longas, plenas, glutinoſas guſtu, quæ ſiccæ nigreſcunt duranturq́;, ut cornua poßint uideri. plurima naſcitur in Ida monte Troadis, & in Meſſenia. Auxiliatur purulētis excreationibus, iſchiadicis, pleuriticis, arteriæ ſcabritijs, decocta radix & pota: quin & cum melle, eclegmatis uicem præbet.

Arction. Cap. XCI.

ARction, aliqui potius arcturon uocant, ſimilis eſt uerbaſco folijs, niſi quod hirſutiora & rotundiora ſunt: caule longo, molli: ſemine cumini, paruo: radice tenera, alba, dulciq́;. Decocta cum ſemine radix in uino, dentium dolorem mulcet, ſi contineatur ore decoctum. ambuſta pernioneſq́; fouentur eodem. bibitur aduerſus coxendicum dolores, & ſtranguriam, è uino.

Perſonata, ſiue lappa. Cap. XCII.

PErſonata folia habet cucurbitæ, maiora & hirſutiora, nigriora & craßiora: caulem albicantem, quanquam & interdum uidua caule reperiatur: radice intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ unius pondere pota, cum pineis nucibus, purulenta & cruenta extuſſientibus auxiliatur. trita dolores à contorſionibus artuū contractos, illitu ſedat. Folia utiliter antiquis ulceribus illinuntur.

Petaſites. Cap. XCIII.

PEtaſites pediculos cubito maior, craßitudine polli

cis, à quo prægrande folium, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & ulcera quæ ca coëthe uocant, efficaciter illinitur.

Epipactis. Cap. XCIIII.

E*Pipactis, ab alijs helleborine, parua herba, frutico ſa, exiguis folijs. Iecinoris uitijs utilis, & contra uenena pota.*

Capnos ſeu fumaria. Cap. XCV.

F*Vmaria fruticoſa herbula eſt, prætenera, corian dri ſimilis: folijs candidioribus, undiq; numeroſis, cineracei coloris: flore purpureo. huius ſuccus claritatem facit oculis, delachrymationemq́; : unde nomē traxit. illi tus cum gummi, euulſas palpebras renaſci prohibet. Cō manducata herba bilioſam urinam trahit.*

Lotus urbana. Cap. XCVI.

L*Otum urbanam, alij trifolium uocant. naſcitur in hortis. extractus ſuccus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, cæteraſq; caligines diſcutit.*

Syluestris lotus. Cap. XCVII.

S*Ylueſtris lotus, quam trifolium minus appellant, plurimum in Libya gignitur, caule bicubitali, & ſæ pe maiore, alis multis: folijs trifolij pratenſis: ſemine fœnigræci, multò minore, guſtu medicato. Vim calfacien di & leniter adſtringendi obtinet. uitia cutis in facie, ma culaſq́;, cum melle peruncta expurgat. trita per ſeſe aut cum maluæ ſemine, in uino aut paſſo bibitur aptiſſimè contra dolores qui ueſi cam malè habent.*

Cyti-

Cytiſus. Cap. XCVIII.

CYtiſus, frutex eſt albus in totum, ut rhamnus, ramos ſpargens cubito longiores, in quibus folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorſo medio prominente. ea digitis trita erucam olent, guſtataq; cicer ſapiunt. Folia refrigerant. tumores inter initia diſcutiunt, ſi cum pane trita illinantur. decoctum potu urinam ciet. Nõnulli, quòd apes alliciat, prope aluearia ſerunt.

Lotus Aegyptia. Cap. XCIX.

EST et in Aegypto lotus, quæ in campis flumine inundatis prouenit, caule fabæ: flore paruo, cãdido, lilio ſimili, quem tradunt occidente ſole comprimi, occludiq;, ad ortum autẽ aperiri: adduntq;, caput ipſum ueſpera aquis condi, & ad exortum ſolis emergere. Caput quale papaueris, maximũ: & intus grana ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hæc habet mâli cotonei ſimilitudine, quæ cruda coctaq; manditur: decoctaq; lutei oui qualitatem exhibet.

Millefolium. Cap. C.

MYriophyllum, ſiue millefolium, caulis eſt tener, ſingularis, unica nixus radice: plurimis folijs, leuibus, fœniculo ſimilibus: unde nomen accepit. caulis flaueſcit uarius, ac ueluti ex induſtria delimatus. naſcitur in paluſtribus. uulnera recentia ab inflammatione uindicat, ſi uel uiride, uel ſiccum ex aceto oblinatur. præcipitatis in potu cum aqua & ſale datur.

Myrrhis. Cap. CI.

MYrrhis ſimillima eſt cicutæ, caule folijsq; ra-

dix ei oblonga, mollis, rotunda, cibo non inſuauis. Quæ pota in uino, phalangiorum morſibus auxiliatur. cit men ſtrua, & partus ſecũdos, purgatq́; à puerperio fœminas. ſubuenit & phthiſicis cocta in ſorbitione. Aiunt quoque eandem bis die térue potam ex uino, in peſtilentia ſalutarem eſſe, & ne morbi contagia ſentiantur, obſtare.

Myagrum. Cap. CII.

MYagron, aliqui melampyron uocant, herba eſt ſurculacea, folijs rubiæ, pallidis, tripedanea. ſemen oleoſum, fœnogræco ſimile. Quod contuſum igni torrent, perunctisq́; uirgis ad lucernarum lumina utuntur. hoc pingui, ſcabritias corporis læuigari, atq; expoliri conſtat.

Onagra. Cap. CIII.

ONagra, ſiue onothera, aut onuris, frutex eſt arboris inſtar, prægrandis, amygdalino folio, ſed latiore, lilio non diſsimili: flore roſaceo, magno: radice candida, longa: cum ſiccata eſt, uinũ olente. naſcitur in montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat, & cicures facit. illitu quoq; tetra ulcera mulcet.

Cirſium. Cap. CIIII.

CIrſium, caulis eſt tener, duorum cubitorum, triangulo ſimilis: ab imo foliola, roſæ ſpeciem referentia: anguli ſpinoſi, per interualla molles: folia bugloſſo ſimilia, maiora, ſubcandida, modicè hirſuta, partibus extremis aculeata. cacumen caulis orbiculatum, hiſpidum, in quo capitula purpurea, quæ ſoluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores uaricum ſe-

cum ſedare Andreas ſcripſit.

Aſter Atticus, ſeu inguinalis. Cap. CV.

Aſter Atticus cauliculus lignoſus, florem in cacumine habens purpureum, luteúmue, & in ambitu diuiſum, anthemidis modo, capitulum: ſed ea quæ caulem ambiunt folia, ſtellæ modo radiata, oblonga, hirſuta. Feruenti ſtomacho, oculorum inflammationibus, procidaæ ſedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradunt purpureum florem, ſi ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malum ſentientibus, opitulari. inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos ſiniſtra dolentis manu decerpatur, & inguinibus adligetur, dolore liberat.

Iſopyrum. Cap. CVI.

Iſopyron aliqui phaſiolon ob ſimilitudinem uocant, quoniam folium, quod eſt aniſo ſimile, in pampinos torquetur. capitula ſunt in ſummo caule tenuia, plena ſeminis, melanthij guſtum imitantis. Contra tuſſim, & cætera pectoris uitia, ſemen ex aqua mulſa bibitur. hepaticis, & ſanguinem excreantibus utile.

Viola purpurea. Cap. CVII.

Viola purpurea folium habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multò diſſimile. cauliculus à radice medius prodit, in quo floſculus, ſuauiter olens, purpureus. opacis & aſſ eris naſcitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per ſe & ex polenta illinuntur aptiſſimè ſtomacho æſtuanti, & oculorum inflammationibus, ſediq; procidenti.

Cacalia. Cap. CVIII.

CAcalia, quæ leontice uocatur, folia fert magna, alba: è quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem ferens robori aut oleæ ſimilem. naſcitur in montibus. Radix in uino madefacta, ut tragacantha, delinctu aut mãducatu per ſe tuſsibus, ſcabritijs arteriæ, medetur. Grana quæ poſt excuſſum florem innaſcuntur trita, & cum cerato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.

Bunium. Cap. CIX.

BVnion caulem ædit quadrangulum, procerum, digiti craßitudine, in quo ramuli minutis folijs ac floribus ſcatent: folia proxime radicem, apio ſimilia, longe tenuiora, coriandrinis proxima: flores anethi: ſemen odoratum, hyoſcyamo minus. Vrinam ciet. excalfacit. ſecundas euocat. lieni, ueſicæ, renibus utile. tam humidi quàm ſicci, expreßiq́; ſucci caulibus, folijs, radicibusq́;, uſus inualuit ex aqua mulſa. Pſeudobunion palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulosq́; napi ferens, acri guſtu: Tormina, atque ſtranguriam, laterumq́; dolores, ſanant quaterni rami eius poti in aqua. illiti quoq; cum ſale & uino, tepentes, ſtrumas diſcutiunt.

Chamæciſſus. Cap. CX.

CHamæciſſos folio eſt hederæ, tenuiore, longiuſculo, ramulis à radice quinis ſeniſue, dodrantalibus, folioſis. flore uiolæ albæ ſimili, candidiore, ac tenuiore, guſtu ſupra modum amaro. radice tenui, candida, inutili. naſcitur in cultis. Bibunt conuenientiſsimè iſchiadici folia, tribus obolis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadrageniſue

geniſue diebus. eodem pota modo, ſenis aut ſeptenis diebus, regium morbum purgant.

Chamæleuce. Cap. CXI.

CHamæleuce lumborum doloribus propitia eſt, herba uirens, incuruis folijs, ſurculisq; : flore roſaceo.

Bugloſſum, ſeu lingua bubula. Cap. CXII.

BVgloſſum naſcitur in campeſtribus, & ſabuloſis. Iulio menſe colligitur. Aiunt eam quæ treis thyrſos emittit, cum ſemine & radice tritam, potamq;, contra tertianos horrores prodeſſe: quæ quatuor, ad quartanos. ea in uino decoquitur. herbam abſceſſibus utilem eſſe uolunt. Verbaſco ſimile eſt, foliũ in terra ſparſum, nigrius, aſperum, bubulas imitans linguas. Quod in uinum deiectum, animi uoluptates auget.

Cynogloſſum. Cap. CXIII.

CYnogloſſon folia latifoliæ plantaginis habet, arctiora, minora, lanuginoſa: caule uacat, & humi ſternitur. prouenit in ſabuletis. Folia cum ſuillo adipe ueteri, medentur morſibus canum, alopecijs, & ambuſtis. emollit aluum, decoctum herbæ ex uino potum.

Phyteuma. Cap. CXIIII.

PHyteuma folia habet radiculæ, minora: copioſum ſemen, perforatum: radicem paruam, tenuem, per ſumma terræ nitentem: quam ad amatoria conuenire, nonnulli ſcriptum reliquerunt.

Leontopodium. Cap. CXV.

LEontopodion duũm digitorũ herbula eſt, folia ſt-

rens anguſta, longitudine ternûm quaternúmue digitorum, hirſuta, quæ iuxta radicem lanoſiore flocco caneſcunt, capitula in ſummo caule quaſi perforata: flores nigri: ſemen uſqueadeo ſpiſſa lanugine inuolutum eſt, ut ſæpe fallat: radice parua cohæret, quam tradunt appenſam ad amatoria prodeſſe, & tubercula diſcutere.

Hippogloſſum. Cap. CXVI.

H*Ippogloſſon frutex eſt folia habensruſci tenuis figura, & ſpinoſam comam, & in ſummo ceu linguas è folijs exeuntes. Capitis dolorẽ corona ex comis impoſita minuit. malagmatis radix ſuccuſq; admiſcetur.*

Antirrhinum. Cap. CXVII.

A*Ntirrhinon, alij anarrhinon uocãt, herbam caule & folijs anagallidi ſimilem: flore albæ uiolæ, purpureo: ideoq; ſylueſtris anagallis nominata eſt: ſemine uituli narium ſimili. Tradunt perunctos ea, cum oleo lilino, uenuſtiores fieri: nec ullo medicamento lædi poſſe, ſi quis appenſum geſtet.*

Catanance. Cap. CXVIII.

E*X eo genere una, folia coronopi habet, longa, radicem iunci modo prætenuem: capitula ſena, ſeptenáue, in quibus erui ſemen ineſt. Areſcens in terram flectitur, & ſe contrahit ad ſpeciem unguium milui exanimati. Altera mâli paruæ magnitudinem explet, radice exiguæ oliuæ magnitudine: folijs quoq; oliuæ colore, & figura, mollibus, diuiſis, humi inclinatis: ſemen, ut cicer, minutum in uirgulis dependet, punicei coloris, multis foraminibus pertuſum. Vtranq; narrant in amatoria ex-*

peti.

peli. Theſſalicæ mulieres his uti traduntur.

Tripolion. Cap. CXIX.

TRipolion in marinis naſcitur locis, quæ allidit unda, recedensq́; dimittit, neq; in mari, neq; in ſicco: folio glaſti craßiore: palmeo caule, in mucrone diuiſo. Eius, ut tradunt, flores colorem ter die mutant, manc candidi, meridie purpurei, ſerò punicei conſpiciuntur. radice alba, odorata, calidi guſtus. Quæ drachmis duabus in uino pota, aquam, urinamq́; per aluum extrahit. in medicamenta digeritur, quæ uenena arcent.

Adiantum. Cap. CXX.

ADianton, polytrichon, puſilla gerit folia, ſimilia coriandri, in ſummo inciſuris diuiſa. cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitent, prætenues, palmum alti: radice ſuperuacua. neq; caulem, neq; fructum, neq; florem profert. Decoctum herbæ potum, prodeſt ſpirandi difficultati, ſuſpirioſis, lieni, & felle ſuffuſis, & urinæ difficili. calculos frangit. aluum ſiſtit. ſerpentiū morſibus auxilio eſt. Contra ſtomachi fluxiones in uino bibitur. Secundas ciet, & menſtrua. ſanguinis reiectiones inhibet. Contra ſerpentium morſus crudá herba illinitur. alopecias denſat. ſtrumas diſcutit. furfures, & manantia capitis ulcera, ex lixiuio emēdat. defluentes capillos continet, cum ladano & myrtino, & ſuſino, aut hyſſopo, ut noq́;. Decoctum eius cum lixiuio & uino infuſum, idem præſtat. coturnices & gallinaceos pugnaciores facit, in cibos eorum additum. Seritur gratia utilitatis pecorum, circa ouilia. Vmbroſis, & paluſtribus, circa parietum

aſpergines, & fontium ſpecus enaſcitur.

Fidicula, ſeu trichomanes. Cap. CXXI.

TRichomanes naſcitur eiſdem in locis quibus adianton, filici ſimile, ſed exilius: folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem utrinq; digeſtis, aduerſis in ſe, in ramulis tenuibus, acerbis, fuſco colore ſplendentibus. Eadem quæ & adianton præſtare poſſe conſtat.

Xanthium, ſiue lappa. Cap. CXXII.

XAnthium naſcitur læto & pingui ſolo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloſo, pingui, prodeuntibus ex eo crebris alis. folia atriplicis habet, inſecta, naſturtium odore imitantia: fructum grandis oliuæ modo, rotundum, & ut platani pilula, ſpinoſum, qui contactu ueſtibus adhæreſcit. Is antè collectus quàm perfectè ſicceſcat, tunditur, & fictili uaſe reconditur. Flauos autem facit capillos, ſi acetabuli inſtar tepida aqua madeſcat, mox caput, nitro antè perfrictum, illinatur. Alij in uino tundunt, & ita aſſeruant. Semen aptiſsimè tumoribus imponitur.

Aegilops ſiue feſtuca. Cap. CXXIII.

AEgilops herbula folia tritici habẽs, ſed molliora, in ſummo capite ſemina bina ternáue rubra, quibus ariſtæ quaſi capillaceæ exeunt. Illita cum farina herba ægilopijs medetur. duritias diſcutit. Succus farinæ admixtus ſiccatur, & eorundem gratia reponitur. Bromus herba ægilopi ſimilis, exiccatoriã uim habens, decoquitur cum ſua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adijcitur: rurſus incoquitur, dum liqui-

di mellis

di mellis craſsitudo fiat. Linteũ eo humore imbutũ, & naribus inditũ, contra grauеolentiam ulcerum efficax eſt. Aliqui tritam aloën addunt, & eo modo utũtur. Cum ſiccis roſis cocta in uino, grauem oris halitum emendat.

Glaux. Cap. CXXIIII.

GLaux cytiſo et lenticulæ folijs ſimilis, quæ ſupernè uirent, auerſaq; candidiora ſpectantur. ramuli à terra exiliũnt quini ſeníue, tenues ab radice, dodrantem alti. flores ceu uiolæ albæ, purpurei exeunt, minores tamen. naſcitur iuxta mare. Coquitur cum hordeacea farina, ſale & oleo in ſorbitione, ad reuocandam extincti lactis ubertatem.

Polygala. Cap. CXXV.

POlygala palmi altitudinem petit: folijs lenticulæ, guſtu adſtricto. Quæ pota, lactis abundantiam facit.

Oſyris. Cap. CXXVI.

OSyris frutex eſt niger, ramulos ferens tenues, lentos, fractuq; contumaces: & in his folia, quaterna, quina, ſeníue, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubeſcentia. Decoctũ eius potum, iuuat arquatos.

Aſpera ſmilax. Cap. CXXVII.

SMilax aſpera, folia habet periclymeni: ſarmenta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri aculeata. arbores ſcandit ab imo ad ſumma perreptans, ſe cõuoluens eis. fert racemos exiles, qui maturi rubeſcunt, guſtumq; leniter mordent. naſcitur in paluſtribus & aſperis: radice dura, craſſaq;. Folia & acini, & antè & pòſt epoti,

uenenorū antidota ſunt. Tradunt, ſi infantibus nuper in lucem æditis, quid ex his tritum propinetur, nulla poſtmodum uenena nocitura. Inciditur etiam ad alexipharmaca, id eſt, ad ea medicamēta quibus uenena arcentur.

Læuis ſmilax. Cap. CXXVIII.

LAeuis ſmilacis folia hederæ ſimilitudinem habent, molliora, læuiora, tenuiora. huius ſarmenta nullis horrent ſpinis. conuoluitur arboribus, ut prior. fructum parit lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis. Hac ſmilace, quadam topiariorum arte, tentoria contra æſtus moleſtiam factitantur. folia per autumnum decidua. Semine cum dorycnio poto, ternis ſingulorum obolis, uaria & tumultuoſa in ſomnis obuerſari traduntur.

Ruſcus. Cap. CXXIX.

SYlueſtris myrtus, aliquibus oxymyrſine, aut myrtacantha, Latinis ruſcum appellatur. foliū fert myrti, latius in formam lanceæ mucronatum. baccæ per maturitatem rubeſcūt, rotundæ, à medio folio dependentes, oſſeo intus nucleo. cubitales ramuli ab radice exeunt, uitilium modo lenti, fractu contumaces, folioſi: radice graminis ſimili, acerba, & ſubamara. Folia & baccæ in uino potæ urinam cient. menſes pellunt. ueſicæ calculos frangunt. ſtillicidio urinæ medentur. dolores capitis ſanant, & regium morbum. In aſperis & præcipitibus locis enaſcitur. Decoctum radicis in uino potum, eoſdem præbet effectus. Cauliculi recentes, aſparagorum uice, in cibo ſumuntur: amari autem ſunt, ſed urinam mouent.

Laurus

Laurus Alexandrina. Cap. CXXX.

LAurus Alexandrina folio eſt ruſci maiore, mollio- re, & candidiore: ſemine inter folia rubro, ciceris magnitudine: ramos ſpargit in terra, dodrantales, inter- dum longiores: radice ſylueſtri myrto ſimili, maiore, mol liore, odorata. inuenitur in mõtoſis. Difficiles partus ac- celerat, radice pota ſex drachmarũ pondere in uino dul- ci. & ſtillicidio urinæ auxiliatur. ſed ſanguinẽ extrahit.

Daphnoides. Cap. CXXXI.

DAphnoides cubiti altitudine fruticat, ramis fle- xilibus obſequioſisq́; multis, inde ſurſum uerſus folioſis. cortex ſupra modum uiſcoſus ramos ueſtit. folia lauri, graciliora, & molliora, fractu cõtumacia, quorum guſtatu os & fauces incenduntur: flores candidi: bacca, cum ematuruit, nigra, radix inutilis. naſcitur in mõtoſis. Pituitas extrahit foliũ recens uel aridum in potu. menſes ciet & uomitus. caput inanit cõmanducatũ. ſternutamen ta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum reſoluunt.

Chamædaphne. Cap. CXXXII.

CHamædaphne uirgas emittit cubitales, ſingulari ramulo conſtantes, rectas, tenues, læues: folia lau- ri ſimilitudine, læuiora multò, ac uiridiora: ſemen rotun- dum, rubens, annexum folijs. Illinuntur capitis doloribus trita folia. ſtomachi ardores mulcent. ad ſedanda tormina cum uino bibuntur. Potus cum uino ſuccus, menſes & u- rinam ciet. idem facit peſſo appoſitus.

Veratrum album. Cap. CXXXIII.

HElleborũ album, Latini ueratrum album uocant,

fert folia plantaginis aut betæ ſylueſtris ſimilia, ſed breuiora, & nigriora, rubeſcentia: caulem cauum, quadrantalem, tunicis conuolutum cum areſcere cœpit. radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo & exiguo capite exeuntibus, ceparum modo fibratis. naſcitur in montibus & aſperis. radices meßibus colligendæ. Optimũ habetur candidum, friabile, carnoſum, modicè extentum, nec tamen iunci modo mucronatũ, quod frangendo puluerem emittit, & tenuem habet medullam, guſtu nõ admodum feruens, neq; ſaliuam ſubinde ciens. huiuſcemodi autem ſtrangulat. Primatum Cyrenaicum tenet. Galaticum autem & Cappadocicum, candidiora, & puluere quodam obſita, celerius ſtrangulatus mouent. Vomitione autem uarios extrahit humores. collyrijs admiſcetur, quæ caliginem oculorum diſcutiunt. partus impoſitum necat. menſes pellit. ſternutamenta excitat. mures interficit, cum melle & polenta ſubactum. abſumit carnes, ſi coquatur unà. datur per ſe ieiunis, & cum ſeſama, aut ptiſanæ ſucco, aut halicæ, aut lentis cremore, cum aqua mulſa, aut pulte, aut quauis alia ſorbitione. Cogitur cum pane, & ita inaſſatur. Præparatio corporũ, ac uictus ratio, diligenter tradita eſt, cum ab his qui de medica eius potione ſcriptitarunt, tum maximè à Philonide Siculo Ennenſi, cui nũc aſſentimur. quippe longum nimis eſſet, in hac præſertim æditione de materia, ſimul medicam curandi rationem exponere. Dant nonnulli in pultis ſorbitione, aut copioſo halicæ cremore: aut paucum antea cibum dari præcipientes, ſtatim ueratrum offerũt, ijs præſertim

ſertim, quibus ſtrangulationis ſuſpicio imminet, aut ſi ua letudo corpus infirmat. hoc enim modo deiectio nihil pe riculi minatur, quòd cibo munitis non intempeſtiuè medi camentum corporibus offeratur. Vomitiones concitant ſubditæ ex eo balani, cum aceto.

Veratrum nigrum. Cap. CXXXIIII.

H*Elleborũ nigrum appellatur melampodion, quo niam caprarum paſtor, nomine Melampus, fu- rentes in ſe Prœtidas, primus purgaſſe, & ſanaſſe fer- tur. folia ei uiridia, platani ſimilia, minora, folijs ſphondy lij proxima, ſubaſpera, nigriora, plurib. diuiſuris inciſa: caulis aſper: flores purpurei, cãdidi, racematim cohæren tes: ſemen cnici, quod in Anticyra ſeſamoides uocãt, quo deiectiones moliuntur. radicibus cohæret nigris, tenui- bus, à capitulo cepæ ſimili confibratis, quarũ eſt uſus. in collibus, aſperis, & ſitientibus locis enaſcitur. Optimum eſt quod ex huiuſmodi petitur terris, ut ex Anticyra. Ni grum inibi probatiſsimũ gignitur. Eligi debet corpulen- tum & plenũ, in quo tenuis ſit medulla, acre guſtu, fer- uensq́; cuiuſmodi eſt in Helicone, Parnaſo, et Aetolia na tum. attamen Heliconiũ præcellit. Veratrum nigrũ pur gat uentrem. detrahit bilem pituitasq́;, datum per ſe, aut cum ſcãmonia, & tribus obolis, ſiue drachma ſalis. deco quitur cũ lente & iuſculis, quæ purgationis cauſa ſumpti tantur. prodeſt morbis comitialibus, melancholicis, inſa- nientibus, articularijs doloribus, et reſolutis. menſes inditũ trahit. partus necat. purgat fiſtulas impoſitum, & tertia die detractũ. item cõtra grauitatẽ auditus in aurẽ demitti*

tur, ibiq; in alterum aut etiam tertium diem eſſe ſinitur. ſcabiem ſanat, illitum cum thure, aut cera, & pice, & cedrino oleo. uitiliginibus, lepris, impetiginibus, ex aceto medetur. dentium dolorem collutione mitigat. erodentibus medicamentis cōmiſcetur. hydropicorū uentri utiliſsimè imponitur factum ex eo, farina hordeacea, & uino, cataplaſma. cōſitum proxime radices uitium, uinum purgandi facultate donat. Huius reſparſu domos expiari arbitrãtur: quare inter fodiendum ſtantes, Apollinem, Aeſculapiumq; precantur, ac uitant aquilæ uolatus: aduolare enim nō ſine periculo tradunt. nanq; ſi auis effoſſionem hellebori conſpexerit, moriturū qui ſuccidit, augurium eſt. Celeriter effodiatur oportet, quoniam halitu caput aggrauat. quapropter, ad id arcendū, foſſuri alliū præſumere, & uinum bibere conſueuerūt. nulli ita noxæ opportuni redduntur. Veratri albi modo emedullatur.

Seſamoides magnum. Cap. CXXXV.

SEſamoides magnum, in Anticyra helleborum uocant, quoniã albo ueratro in purgationibus miſceatur. ſimile eſt ſenecioni aut rutæ: longo folio: flore candido: radice gracili, ignaua: ſemen guſtu amaro, cætera ſeſamæ ſimile. Ventrem detrahit. datur tritum ad bilis pituitæq; deiectiones, quantum tribus digitis capitur, addito ueratri albi ſeſquiobolo, ex aqua mulſa. Seſamoidi paruo cauliculi ſunt dodrantales: folia coronopi, minora, hirſutiora: & in cauliculorum cacumine capitula, florum penè purpureorū, medio eorū albo: ſemen ſeſamæ, fuluum, amarum: radix tenuis. Detrahit bilem pituitasq; ſemen

ſemen ex aqua mulſa potū dimidio acetabulo. illitum ex aqua, tumores ac tubercula diſcutit. Naſcitur in aſperis.

Syluestris cucumer. Cap. CXXXVI.

CVcumis ſyluestris fructu ſolo diſtat à ſatiuo cucumere, quem longè minorem parit, oblongis glandibus nō diſsimilem. folia atq; ſarmenta ſatiui refert: radice candida, magna. naſcitur in ſabuletis, et ruderibus, frutice in totum amaro. Inſtillatus foliorū ſuccus, auriū dolori conuenit. Illita ex polenta radix, ueterem omnē tumorem diſcutit. impoſita cum reſina terebinthina, tubercula rumpit. iſchiadicis infunditur. podagras diſcutit, decocta ex aceto, & illita. eius decocto dentes in dolore colluuntur. aridæ farina impetiginem, lepras & uitiligines abſterget. nigris cicatricibus colorem reddit, & in facie maculas expurgat. Radicis ſuccus ſeſquioboli pondere, & item cortex, acetabuli quarta parte, bilem pituitamq; deijciunt, præſertim in hydropicis. deiectiones autem citra ſtomachi iniuriam mouet. radicis ſelibra, in uini præſertim Libyci hemina cōteritur, danturq; ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abundè deprimi cernatur. E fructu huiuſce cucumeris, fit medicamentū quod elaterium uocatur, ad hunc modum: Decerpti cucumeres, qui tacti protinus exiliunt, ſeruantur nocte una: poſtridie impoſito ſupra craterem rariore cribro, utriſque manibus prehenſi, ſigillatim ſupino cultro, ſurſum uerſus aciem habente, finduntur, atq; per cribrum humor in ſubiectum uas exprimitur: ſimulq; carnoſum quod hæſit cribro, quò facilius excidat, eliditur. quod ita preſſum eſt, reſi-

dere ſinitur, atq; in uicinam peluim demittitur. coaceruata autem in cribro ſegmina, dulci aqua perfunduntur, & denuò preſſa abijciuntur. humor in pelui agitatur, & linteo opertus, ſoli exponitur, dumq; ſteterit, tota ſupernatans aqua cum humore cõcreto, effunditur. hoc uerò identidem fieri ſolet, donec exiſtens aqua liqueſcat: qua ſtillatim exhauſta, ſedimentũ mortario ſuſcipitur, & conterendo cogitur in paſtillos. Sunt qui ad hauriendam protinus ſucci abundantiam, cribratos cineres humi inſpargant, & medium cauantes, triplicatum linteum obtendant, per quod elaterium cum ſua humiditate diffundũt, ſiccatumq́;, in pila, ut dictum eſt, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouißima lotione mulſam aquam reſpergunt. Elaterium optimum eſſe conſtat, læue, non ponderoſum, cum candore leniter humectum, guſtu amarißimũ, quodq; lucernarum luminibus obiectum, facilè flagret. Porraceũ tamen ſcabrumq́;, ſi turbidum ſpectetur, atq; erui cineriſq; plenum ſit, graue & uitioſum eſſe ſolet. Nec deſunt qui cucumis ſucco amylum immiſceant, ut candorem ipſum & læuitatem imitentur. A bimatu ad decennium deiectionibus utile eſt. Integer modus, obolus eſt: minimus, ſemiobolus: pueris, chalci duo: ſiquidem copioſius, periculum affert. Bilem ac pituitam utrauis parte extrahit. optima ſuſpirioſis eſt purgatio. quod ſi in animo ſit deiectionẽ moliri, adiecto ſalis duplo, & ſtibij quod colorare ſufficiat, ex aqua, erui magnitudine catapotia dato, poſtea cyathus unus aquæ tepidæ ſorbeatur. ad citandas tamen uomitiones

mitiones aqua diluens elaterium, ſubiectas linguæ partes penitiſsimè pinna oblinito. quòd ſi quiſquã difficilius euomat, oleo aut unguento irino reſoluito. ſomnum inhibeto. porrò his qui eximiè uacuantur, cõtinuè uinum & oleum dari conuenit, etenim uomendo reſtituuntur. quòd ſi uomitiones nõ finiantur, aqua frigida, polenta, poſca, poma, & quæ ſtomachum denſando corroborant, offerenda ſunt. Ciet elaterium menſes. partus enecat, in peſſo ſubditum. morbo regio medetur, cum lacte naribus infuſum. diuturnis capitis doloribus liberat. efficaciſsimè anginis illinitur, cum uetere oleo, melle, aut felle taurino.

Staphis agria. Cap. CXXXVII.

STaphis agria, ſiue herba pedicularis, folia habet labruſcæ, diuiſa: & cauliculos rectos, molles nigroſq;. fert florem glaſti: & folliculos uirides, ſimiles ciceri, & in his nucleum triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfulueſcentem, intus album, guſtu acrem. Grana quindecim, ſi trita in aqua mulſa dentur, craſſum humorem per uomitum purgant. ſed qui hauſerunt, ambulare debent. prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulſam continuò potui dare: quoniam pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita, phthiriaſi prodeſt: item prurigini & pſoris. cit plurimam pituitam commanducata. decocta in aceto, dentium dolori, colluto ore, ſubuenit. rheumatiſmum gingiuarum ſiſtit. ulcera oris manantia, cum melle ſanat. urentibus malagmatis imponitur.

Thapſia. Cap. CXXXVIII.

Thapſia nomen ideo accepit, quod in Thapſo eiuſdem nominis inſula, primũ inuenta ſit. tota uerò natura ferulæ ſimilis eſt: graciliore caule: folijs fœniculi: umbella anethi in cacumine, à ſingulis ſurculis erumpente. flore luteo. ſemen quale ferulæ, latum, ſed aliquanto minus. radix foris nigra, intus candida, longa, acris, craſſiore libro ueſtita. Lactis extrahendi ratio hæc eſt: Facto in ambitu ſcrobe, cortices inciduntur: aut radix in fornicis ſpeciem in ſe excauata cooperitur, quò merus ſuccus confluat. oportet illuc ſequenti die ſe conferre, & congeſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, et ſuccus organo per quallum expreſſus fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium unà terunt: ſed inualidior huiuſcemodi ſuccus. Hoc autem intereſt, quoniam qui ab radice manauit, grauius olet, & humidus permanet: è folijs autem extractus exiccatur, atq; teredinum iniuriam ſentit. Qui ſuccum colligit, ſtare debet non obuerſus uento: aut potius, cum dies apricus eſt, & à flatu ſilet: quoniam ob halitus acrimoniam facies uehementer intumeſcit, nudaq; corpora inuadunt puſtulæ: ob id prius liquido cerato & adſtringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedunt. Tam cortex radicis, quàm ſuccus, purgandi uim habent. lacteus ſuccus in aqua mulſa potus, utrinque bilem extrahit. Radicis modus, quaterni oboli, cum tribus ſeminis anethi drachmis: ſucci, terni oboli: lactis obolus unus. quod eo amplius aſſumitur, periculoſum eſt. Huiuſmodi purgatio conuenit ſuſpirioſis, & diuturnis laterum

dolori-

doloribus,reiectionibusq́;.datur in cibis aut obſonio, quibus difficile ſit uomere. Tam radix quàm ſuccus omniū maximè, quæ pares cum eis uires adepta ſunt, uim habent extractoriam ex alto,ubi ex imo aliquid euocandū eſt,aut meatuum laxitas aliò transferenda eſt. unde ſuccus illitione,aut radix recens affrictu,alopecias explent. Radix ſuccusq́; cum æquis ceræ thurisq́; portionibus, ſugillata liuoresq́; tollunt.ſed non plus binis horis dimittantur : locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus ſuccus. lepras tollit. tubercula diſcutit, perunctus cum ſulphure. in diuturnis pulmonum,laterum,pedum,articulorumq́; ualetudinibus utiliter illinitur. ualet ad integendā colis glandem, ijs qui natura,non circunciſione,curti ſunt. tumorem enim excitat,qui pinguium fotu emollitus, præputij iacturam reſarcit.

Spartium. Cap. CXXXIX.

SPartion frutex eſt longas ferens uirgas, ſine folijs, firmas,fractu contumaces,quibus uites uinciuntur: ſemen lenticulæ, in folliculis phaſiolorum modo naſcens: florem,ut albæ uiolæ,luteum. Purgant per ſuperna uehementer,hellebori uice,citra periculum flores & ſemina, quinis obolis in aqua mulſa pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis,mox tuſis,extractus ſuccus,iſchiadicis & angina laborantibus auxiliatur,ſi cyathi modum ieiuni bibant. Quidam marina aqua macerare malunt, & infundere iſchiadicis clyſtere. ſtrigmenta autem elicit cruenta.

Silybum. Cap. CXL.

Silybon lata ſpina eſt, folia ferens chamæleonis albi. Hæc recens cum ſale oleoq́; cocta eſtur. Radicis ſuccus drachmæ pondere potus, uomitiones ciet.

Glans unguentaria. Cap. CXLI.

Glans unguentaria, fructus eſt arboris myricæ ſimilis, magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad precioſa unguenta pro oleo utuntur. naſcitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia, & Petra oppido ſecus Iudæam. Præfertur plena, recens, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ pondere pota, lienem abſumit. cum lolij farina & aqua mulſa, podagricis illinitur. pſoras lepraſq́; decocta in aceto, uitiligines & nigras cicatrices cum nitro, emendat. & cum lotio lentigines, uaros & papulas in facie, & cutis uitia tollit. uomitiones mouet. aluũ cum hydromelite reſoluit. ſtomacho aduerſatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adſtringit, uerum tuſæ & expreſſæ ſuccus abſtergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduerſus prurigines & ſcabritias idonea ſunt.

Narciſſus. Cap. CXLII.

Narciſſum ſunt qui ut lilium, lirium appellarint. folia porro ſimilia, tenuia, multò minora, & anguſtiora: caulis uacuus, & ſine folijs, ſupra dodrantẽ attollitur. flos albus, intus croceus, in quibuſdam purpureus: radix intus alba, rotunda, bulboſa: ſemen uelut in tunica, nigrũ, longum. probatiſsimus naſcitur in montibus, ſua-

bus,ſuaui odore. cæteri porrũ imitantur, atq; herbaceũ uirus olent. Radix *cocta, ſiue eſtur ſiue bibitur, uomitoria eſt. ambuſtis igni prodeſt, cum exiguo melle trita. præciſos neruos illitu glutinat. luxatis malleolis, diuturnisq́; articulorũ doloribus, trita ex melle & impoſita, ſubuenit. uitia cutis in facie, uitiliginesq́;, cum ſemine urticæ & aceto emaculat. cum eruo & melle, ulcerum ſordes expurgat. abſceſſus rumpit concoctioni repugnantes, in fixa corpori extrahit, illita cum lolij farina & melle.*

Hippophaës, Cap. CXLIII.

H*Ippophaës, quo fullones ueſtes interpolant, in ſabuloſis maritimisq; naſcitur, ſurculacco frutice, undiq; denſo & largo: folijs oleæ, longioribus, molliorbusq́; : inter quæ candicantes ſpinæ emicant, ſiccæ, anguloſæ, interſtitio quodã diſtantes. flores hederæ corymbis ſimiles, racematim cohærent, minuſculi tamen, & molles, candidi, ex parte rubeſcentes. radix lacteo ſucco madet, craſſa, mollis, amara guſtanti. ex qua, perinde ac thapſia, ſuccus eximitur, qui per ſe, & cum erui farina ſubactus, ſiccatur, & ad uſum reconditur. Syncerus pituitas, bilem, aquasq́; detrahit, oboli pondere : erui uerò farina ſubactus, quatuor obolis, cum aqua mulſa.* Frutex *cum radicibus ſiccatus tunditur, & cum aquæ mulſæ dimidia hemina tritus datur.* Radice *& herba liquamentũ depromitur, uti in thapſia. huius in purgationibus modus eſt drachma.*

Hippophæſtum. Cap. CXLIIII.

H*Ippophæſton, id quod aliqui hippophaës appel*

lant, naſcitur eiſdem locis quibus hippophaës, eſtq́; ſpinæ fullonię genus, humilis herba, ſine cauliculo, ſine flore: inanibus tantum capitulis: folijs paruis, ſpinoſis: radiculas habens molles, craſſas. Succus radice, folijs & capitulo exprimitur, & exiccatur. Datus, cui uoles, tribus obolis, in aqua mulſa, aquam pituitasq́; detrahit. priuatim comitialibus morbis, neruorum uitijs, & orthopnœæ conuenit huiuſcemodi purgatio.

Ricinus. Cap. CXLV.

CIci, aut croton, nomen accepit à ricini animalis ſimilitudine. arbor prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani, maiore, læuiore, & nigriore: ramis, caudicibusq́; cauis, in arundinis morem: ſemine in uuis aſperis, quod corticibus exutum, ricinũ animal repræſentat: ex quo oleum, nomine cicinũ, exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplaſtrisq́; utile. Grana triginta numero purgata, trita potu, pituitas, bilem, aquamq́; per aluum extrahunt. uomitiones mouent. ſed iniucunda admodũ eſt, & moleſta purgatio: ſiquidem ſtomachum uehementer ſubuertit. Tuſa & impoſita, uitia cutis in facie, uarosq́; expurgat. Folia cum polenta trita, inflãmationes oculorum, tumoresq́; leniunt. rigentes mammas cohibent. eadem ex aceto illita, ignes ſacros reſtinguunt.

Tithymali. Cap. CXLVI.

TIthymali genera ſeptem, quorũ maſculus, characias appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter, myrtites, qui fœmina exiſtimatur, eumq́; myrſiniten aut caryiten uocant: tertius, paralius, quem tithymalida appella-

appellarunt: alius, helioſcopius: quintus, cypariſsias: ſextus, dendroides: ſeptimus, platyphyllos dicitur. Characiæ caules ſupra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo ſucco atq; acri madentes: folijs oleæ circũ ramos, anguſtioribus, & longioribus: radice craſſa, lignoſa. pendet in cacuminibus caulium, coma iunci, ſub qua caucolæ foliolis balnearũ ſimiles, in quibus ſemen continetur. naſcitur in aſperis & mõtibus. Succus aluum purgat. trahit pituitam bilemq́;, binis obolis in poſca ſumptis. & cum aqua mulſa, uomitiones mouet. Appetente uindemiarum tempore, ſuccus cõgeſtis ramulis, mox diſſectis, & uaſe concluſis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui, & in paſtillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos, ternas quaternáſue guttas inſtillãt, ut cum his inareſcant: quas ad uſus recondunt. Per ſe etiam tuſus in pila, & in paſtillos coactus reponitur. Porrò cum extrahitur lac, neque quò uentus aſpiret, ſtare quenquam, neq; manus oculis admouere conuenit: ſed antequam colligas, corpus, præſertim faciem, collum, ſcrotumq́; genitalis, adipe aut oleo cum uino perungere. Fauces autem exaſperat. quapropter catapotia cera aut decocto melle oblini par eſt, & hoc modo dari. binas tamen ternáſue ficos, purgationis gratia ſumpſiſſe, ſatis eſt. Recens lac ex oleo, perunctos in ſole capillos euellit, renaſcentesq́; flauos & exiles efficit. denique omnes perimit. Dentium cauernis incluſum, leuat dolores. ſed cera dentes oblinendi, ne ſuo delapſu, fauces & linguam uitiet. tollit illitu impetigines, formicantes uerrucas, penſiles, & quæ thymi

florem repræſentant. ualet aduerſus pterygia, carbunculos, phagedænas ulcerum, gangrænas, fiſtulasq́;. Legitur ſemen autumno, & ſiccatum ſole leuiter tunditur, ferueſactumq́; loco mundo reponitur. Folia item ſiccantur. Semen & folia lactei ſucci effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admiſto cum lacte lepidio, & caſeo contuſo. Radix drachmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Fœmina, quam myrſiniten, aut caryiten uocarunt, ſimilis ſuapte natura daphnoidi: folijs myrti, ſed maioribus, firmis, in cacumine acutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit dodrantales. fructum fert alternis annis, nuci ſimilem, mordaci guſtu. naſcitur in aſperis. Succus, radix, ſemen, folia, conſimilem antedicto ſortiuntur facultatem. ſed ad citandas uomitiones inualidior hæc eſt. Aliud tithymali genus dicitur paralios, quem tithymalida, aut mecona aliqui appellauere. naſcitur in maritimis, ramis ſubrubentibus, palmum altis, quinis ſenisue à radice exeuntibus: folijs lini, anguſtis, paruis, oblongis, in uerſus quoſdam digeſtis: capite in cacumine orbiculato, in quo ſemen, ut eruum, uario colore emicat. Flos albus. frutex totus cum radice lacteo ſucco turget. Similes ad uſus reconditur.

Helioſcopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribusq́;: ramulis prodeuntibus à radice, quatuor aut quinq́;, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copioſi plenis: capite anethi: ſemine uelut in capitulis incluſo. Helioſcopij nomen accepit, quoniam comas cum

ſole

ſole circumagat. circa oppida naſcitur, potiſsimum in ru deribus. Colligitur ſuccus ſemenq́;, ut aliorum. Eædem quæ ſuperioribus uires, non tamen uſqueadeo ualidæ.

Cypariſsias in caulem exit dodrantalem, uel maiorẽ, ſubrubrum: ex quo folia piceæ ſimilitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum naſcentem piceam æmulatur, unde nomen traxit. candido ſucco madet, cui eadem uis quæ ſuperioribus. In petris naſcens, dendroides cognominatur. ampliter opacat. in cacumine frondoſam ſpargens comam, ſucco lacteo prægnans, cauliculis rubentibus: folijs myrti tenuioris: fructu characiæ. Eiuſdem effectus, cuius ſuperiores, ſimiliq́; modo reconditur.

Platyphyllos, uerbaſco ſimilis eſt. Radix, ſuccus, & folia, per inferna trahunt aquas. Piſces necat, tuſus, & aquæ inſparſus. Reliqua tithymalorum genera quæ ſuprà ſcribuntur, idem efficiunt.

Pityuſa. Cap. CXLVII.

PItyuſam ſpecie à cypariſsia differre conſtat, etſi tithymalorum generi aſsignetur. caulis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit, geniculatus: folijs piceæ, acutis, exilibus: flore paruo, uelut purpureo: ſemine inſtar lenticulæ, lato: radice craſſa, candida, ſucco referta. quibuſdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluum radix, drachmis duabus data in aqua mulſa. item ſeminis drachma. ſucci cum farina ſubacti cochleariũ in catapotio datur. modus foliorum drachmæ tres.

Lathyris. Cap. CXLVIII.

LAthyris, quam aliqui tithymalũ appellant, eamq́;

Peplis. Cap. CL.

Peplis, quam aliqui ſyluestrem portulacam uocant, Hippocrates peplion, in maritimis maximè naſci-tur, latè opaco frutice, candidi ſucci pleno: folijs ſatiuæ portulacæ, rotundis, infernè rubentibus: ſemine ſub folijs rotundo, uti in peplo, feruente guſtu: radice ſingulari, ſu peruacua, tenui. Colligi, & reponi ac dari, uti peplos, & ſale condiri ſolet. Eaſdem habet uires.

Chamæſyce. Cap. CLI.

Chamæſycen aliqui ſycen nominant. ramos emittit quaternûm digitorum, teretes, ſuccoſos, in terram deiectos: folia lentis, parua, peplum planè referentia, tenuia, quæ à terra non attolluntur: ſemine ſub folijs rotundo, ut in peplo. neq; caulem, neq; florem promit. radice firmatur tenui, ſuperuacanea. Rami ex uino triti uuluæ dolores ſedant, in peſſo appoſiti. tollunt tumores ac uerrucas omnium generum illiti. decoctorum cibo aluus reſoluitur. Succus ſimili effectu prodeſt. illitus contra ſcorpionis ictum auxiliatur. aduerſus caligines oculorum utilis, & hebetudines, incipientes ſuffuſiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus. In ſquallidis petroſisq; naſcitur.

Scammonia. Cap. CLII.

Scammonia ramos ab una radice emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil craßitudinis præ ſe ferant: folijs helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen, hirſutis, & triangulis: flore candido, rotundo, in calathi modum cauo, graueolente: radice prælon-

ga,craſsitudine cubitali,candida,graui odore,ſucco grauida. Legitur ad hunc modum ſuccus: Capite exempto, radix in teſtudinis ſpeciem cultro excauatur,quo fit ut in cauum confluat ſuccus,qui conchis demũ excipitur. Alij ſcrobes in terra concamerato ſinu fodiunt,in quos,ſubiectis iuglandiũ folijs,profundunt ſuccum, ſiccatumq; extrahunt. Laudatur autem ſcammoniũ leue, nitidũ,rarũ, & colore quamſimillimũ taurino glutini, fungoſum, tenuibus fiſtulis,quale ex Myſia regione Aſiæ deportatur. Nec attendere ſolum par eſt,ſi linguæ tactu albeſcat(hoc enim euenit adulterato,quod admiſto fit tithymali lacte) ſed longe magis antea narratis. item ſi non uehementer linguam exurat, id quod miſti tithymali argumentũ eſt. natione autẽ Syriacum & Iudaicum deterrima habentur,grauia,denſa,erui farina & tithymalo uitiata. Succus drachmæ unius aut quaternũm obolorũ põdere hauſtus,ex aqua pura uel mulſa, per inferna bilem & pituitam extrahit.ad reſoluendã aluum binos obolos cum ſeſama,alióue ſemine,ſumpſiſſe ſatis eſt. dantur efficacioris purgationis cauſa,ſucci tres oboli,cum duobus ueratri nigri & aloës drachma una. Fiunt purgatorij ſales, drachmis uiginti ſucci ſcammoniæ,in ſenos ſalis cyathos adiectis. Horum modus proportione uirium:integer quidem,tria cochlearia:medius duo, minimus unum. Radicis drachma una aut altera purgat, cum ijs quæ retulimus. Nonnulli decoctum radicis ebibunt. Coquitur in aceto,& cũ hordeacea farina teritur,cataplaſmate iſchiadicis utili. Partus enecat ſuccus, uuluæ in lana ſubditus:

tubercu-

tubercula diſcutit cum melle aut oleo illitus. decocto in aceto perunctæ lepræ abiguntur. diuturni capitis dolores ex aceto & roſaceo perfunduntur.

Chamelæa. Cap. CLIII.

CHamelæa ſurculoſa fruticat, ramis dodrantalibus. folia oleæ ſimilitudinem habent, tenuiora & amara, quæ guſtata linguam mordent, & arteriam deradũt. Detrahit pituitam bilemq́;, folijs præſertim in catapotia deuoratis. nanq; duæ abſinthij partes, adiecta chamelææ una, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntur. ea autem in uentre nõ liqueſcunt: ſiquidem quotquot fuere deuorata, regeruntur. Folijs cum melle tritis ſordida ulcera & cruſtoſa repurgantur.

Thymelæa. Cap. CLIIII.

THymelæa eſt, qua granũ gnidium, quod eſt ſemen ipſius, colligitur. hoc Syri apolinum uocant, quoniam ſatiui lini frutex ſuapte natura ſimilitudinẽ refert. uirgas ædit perpulchras, multas, tenues, tripedaneas: folijs chamelææ, anguſtioribus, & pinguioribus, uiſcoſis, gummoſiſq; ſi mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inter initia uiret, & tandem rubeſcit: inuolucrum fructus durum, foris nigrum, intus album. Hoc per inferna bilem, pituitam, aquaſq; detrahit, ſi uiginti granorũ pars interna bibatur. uerũ fauces aduerit. Itaq; cum farina aut polenta, aut in uuæ acino dari debet, aut melle cocto obductũ deuorari. qui ægrè deſudãt, trito ſemine cum nitro et aceto, inunguntur. Folia quæ peculiariter cneorũ appellantur, per meſſes colligi debent

& ſiccata in umbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruos eximere conuenit. illitum acetabuli modo cum diluta uini potione, aquam extrahit. medio-crius purgat, addita lente cocta, aut contritis oleribus. Thymeleæ farina uuæ acerbæ ſucco excipitur, & in paſtillos diuiditur. herba ſtomacho infeſta. partus impoſita necat. Naſcitur in montibus & aſperis. Hallucinantur qui coccon gnidium fructum eſſe chameleæ exiſtimant, decepti quadam foliorum ſimilitudine.

Sambucus. Cap. CLV.

SAmbuci duo genera. Vnum in arborem aſſurgit, ſurculos ſpargens arundinaceos, teretes, cauos, can-dicantes, proceros. folia iuglandis, terna quaternáue, ex interuallis circa ramos exeunt, grauia odore, minutim in ambitu secta: & in ramulorum cacuminibus cauliculisq; circinatæ umbellæ, quæ florem candidum pariunt, mox acinum terebintho ſimilem, in nigredine ſuppurpureũ, racemoſum, ſucco madentem, uinoſumq;. Alterũ ge-nus, chamæacte uocatur, Romanis ebulum, longe humi-lius eſt, magiſq; herbaceo generi aſsignandum, caule qua-drangulo, geniculato: folijs amygdalæ, ex interuallo lon-gioribus, geniculatim expanſis, pinnatiſq;, graueolenti-bus, in ambitu ſerratis: muſcario ſambuci: flore & acino eiuſdem: radice nititur longa, craſsitudine digitali. Ea-dem utriuſq; uis, & uſus exiccans, aluo detrahens aquã, ſtomacho inutilis. Folia olerum more coquuntur, ad pi-tuitam bilemq; detrahendam. Caules teneri in patinis co-cti, eadem efficiunt. Radix in uino decocta, & in cibis da-

ta, hy-

ta, hydropicos adiuuat. prodeſt uiperarum morſibus, eodem pota modo. uuluas emollit inſidentium decocto: patefacit earum ſpiracula, & uitia corrigit. Acini in uino poti eodem funguntur munere. denigrant capillos illiti. Folia, ſi prætenera ac mollia ex polenta illinãtur, inflammationẽ mitigant. ambuſtis & canis morſibus illitu proſunt. ulcera quæ dehiſcunt in fiſtulam, agglutinant. iis qui podagra tentãtur, cum ſeuo taurino aut hircino proſunt illita folia.

Picnocomum. Cap. CLVI.

PIcnocomon conſtat erucæ folijs, acrioribus, ſcabris & craſſis: caule quadrangulo: flore ocimi: ſemine marrubij: radice nigra, aut pallida, rotunda, exigui mâli figura, terram redolente. inuenitur in ſaxoſis locis. Semen grauia ſomnia & tumultuoſa facit, drachmæ inſtar potum. tumores diſcutit, illitum cum polenta. ſpicula, adactosq́; corpori aculeos, extrahit. Folia illitu tubercula, panosq́; diſcutiunt. Radix eius in aqua mulſa duûm drachmarum pondere, aluum ſoluit & bilem extrahit.

Apios. Cap. CLVII.

APios iuncos duos ſiue tres ſpargit, rubros, tenues, qui à terra parum attolluntur: folijs rutæ, oblongioribus tamen, & anguſtioribus, herbaceis: ſemine paruo, radice haſtulæ regiæ, in formam pyri turbinata, rotundiore tamen, ſucci fœcunda, intus habet corpus candidum, extrà cortices nigros. Superior pars eius uomitione bilem pituitasq́; extrahit: inferior, per aluum. tota utrinq; purgationes mouet. Succum ſi libet eximere,

tuſa radix in fictili mergitur, & agitata aqua, quod ſupernatat pinna ſelectum, exiccatur. Purgat utraq; parte is ſuccus, ſeſquiobolo potus.

Colocynthis. Cap. CLVIII.

Colocynthis ſarmenta foliaq; ſatiui cucumeris emittit, per terram repentia, diuiſa, fructum in ſpeciem mediocris pilæ conglomeratum, uehementer amarum: quem legere oportet, cum cœperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam uim habet, ſi quatuor oboli cum aqua mulſa, melle cocto, myrrha & nitro excipiantur, & cogantur in catapotium. Areſactæ pilæ terũtur, & infuſæ clyſteribus proſunt neruorum reſolutioni, coxendicum doloribus, & coli uitijs, ut quæ bilem, pituitam & ſtrigmenta, interdum etiam cruorem eliciant. fœtus admotæ enecant. dentium dolorem tollit, ſi una repurgetur, & luto oblita cum aceto & nitro infrueſcat, hocq; iure decocti dentes colluantur. ſi aqua mulſa aut paſſum in eadem incoquatur, & ſub diuo refrigeſcat, potu craſſum humorem & ſtrigmenta alui detrahet. ſtomacho ſupra modum aduerſatur. ſubdita ex ea balano, alui excrementa eijciuntur. Virentis ſucco utiliſſimè iſchiadici perfricantur.

Epithymum. Cap. CLIX.

Epithymon, flos eſt è thymo duriore, ſatureiæ ſimili. capitula habet tenuia, & leuia, & in eis caudiculas, quaſi capillamenta. Potum cum melle detrahit pituitam bilemq; atram, per inferna. Priuatim prodeſt melancholicis, & inflatis, acetabuli menſura, ad quatuor

drachmas

drachmas, cum melle, ſale, & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

Alypum. Cap. CLX.

ALypon ſurculoſa herba eſt, ſubrubra, gracilibus ramulis: tenuibus folijs: flore molli, leui, & copioſo: radice betæ, tenui, referta acri ſucco: ſemine epithymi. gignitur in maritimis, maximè Libyæ, quam largiſsima: quanquam alibi quoq; plurima prouenit. Semen atram bilem deijcit, ſi menſura epithymo pari cum ſale & aceto ſumatur. uerum interanea leuiter exulcerat.

Empetrum ſeu calcifraga. Cap. CLXI.

EMpetron aliqui phacoides uocãt, naſcitur in montibus & maritimis, ſalſo guſtu. ſed quò propius terreno fuerit, amarius ſentitur. Trahit bilem, pituitã, & aquam, ſi bibatur in iure aliquo, aut hydromelite.

Vitis ſylueſtris. Cap. CLXII.

VItis ſylueſtris ſarmenta uitis modo prælonga emittit, aſpera, lignoſa, rimoſo cortice: folijs hortenſis ſolani, longioribus ac latioribus: muſcoſo flore, & capillaceo: fructu exiguis uuis ſimili, poſt maturitatẽ rubente. rotunda eſt acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus uini aqua marina diluti pota, humorem alui ciet. ideo hydropicis datur. Vuæ eius, uitia cutis in facie, & maculas omneis expurgant. Enaſcentes uiticulæ, cibi gratia, ſale condiuntur.

Vitis alba. Cap. CLXIII.

VItem albam aliqui bryoniam uocant. Folijs uiticulis, pampinisq;, ſatiuã uitem imitatur, ſed hir-

ſutiora ſunt omnia. ea quos prope ſe nacta ſit frutices, ſuis clauiculis complectitur. fructus rubens in uua depen det, quo coria pilis ſpoliantur. Ex ea aſparagi, qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluum & urinam cient. Folia, fructus, radix, acrem uim ſortiuntur. itaque ulcerum phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarum tædio, efficaciter ex ſale illinuntur. Radix cor pus abſtergit, & cutẽ erugat. uitia cutis in facie, uaroſq́; lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta Chia, & fœnogræco. eodem effectu prodeſt decocta in oleo, uſquedum liqueſcat. ſugillata tollit. reduuias cõmit tit. inflammationes diſcutit illita ex uino. ſuppurationes rumpit. medicamento aptè immiſcetur, quod carnẽ ex eſt. infracta oſſa extrahit, trita & impoſita. datur comi tialibus in potu drachmæ pondere, quotidie, anno toto. prodeſt attonitis, & uertigine laborantibus, conſimiliter aſſumpta. cõtra uiperarum ictus pota drachmis duabus, auxiliatur. partus necat. mentem interdũ ſubturbat. fœ minarum locis appoſita, partus ſecundaſq́; morantes tra hit. cit urinam pota. eclegma ex ea fit cum melle, diffici le ſpirantibus, ſtrangulatu oppreßis, tußientibus, uulſis, ruptis, & laterũ doloribus. lienem ternis obolis pota ex aceto, triginta diebus, cõſumit. illinitur ad eadem cum fi co. ad muliebres inſeſſus decoquitur: ſiquidem uuluas pur gat, ſed abortum facit. Succus è radice uere exprimitur, qui trahit pituitam, cum aqua mulſa potus. Ad pſoras et lepras, ſemen efficaciter illinitur. Lactis abundantiam fa cit ſuccus eius, ſi cum tritico decocto ſorbeatur.

Vitis

Vitis nigra. Cap. CLXIIII.

NIgra uitis, quam alij nigram bryoniam uocant, folia fert hederæ, ſed maiora, ſmilaceis proxima: caules etiam cognatos. capreolis ſuis arbores, quaſi adminicula, cōprehendit. fructus racematim cohærent, qui inter principia uirent, & poſt maturitatē nigreſcunt. radix foris nigra, intus buxeo colore nitet. uiticulæ quæ primo germinum partu erumpunt, in olera recipiuntur. Menſes pellunt. urinas cient. lienem abſumunt. uertiginoſis, comitialibus, neruorum reſolutione tentatis, proſunt. Radix eadem, quæ uitis alba præſtat, ſed inefficacius. Folia cum uino exulceratis iumentorum ceruicibus commodiſſimè illinuntur. luxatis itidem imponuntur.

Filix. Cap. CLXV.

FIlici folia ſine caule, ſine fructu, ſine flore, ex uno pediculo, cubitali longitudine exeunt, multifida, et lateribus pinnata, ſubgraui odore: radice per ſumma ceſpitum nigra, oblonga, filices multas fundente, ſubaſtringente guſtu. naſcitur in montibus & ſaxoſis. Radix latas tineas excutit, ſumpta drachmis quatuor ex aqua mulſa. melius ſi cum ſcāmoniæ aut ueratri nigri totidem obolis detur. ſed qui ſumunt, allia prægustare debent. laborantes lienis incremento recreat. radix & potu & illitu cum axungia uulneribus ſagitta arundinea factis, eſt auxilio. Cuius rei probatio talis fertur: Peribit filix, quam per ambitum ſata copioſior arundo coronet. & contrà, euaneſcens abibit arundo, quam obſepiens multa filix in orbem cinxerit. Filix fœmina folijs eſt filicis, ſura

culoſis,altioribusq́;,& quæ non ſingulari,ut illa,pediculo fulciantur:radicibus longis,pluribus,obliquis, quæ ex nigro in luteum flaueſcunt. aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorũ animalia cum melle eclegmate ſumpto. potæ cum uino drachmis tribus,teretes tineas eijciunt.datæ fœminis,ſterilitatem faciunt:& prægnantibus abortum, ſi ſupergrediantur. Farina humidis ulceribus & cicatrici repugnantibus inſpargitur. iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia, in oleribus cocta manduntur,ut uentrem emolliant.

Filicula,ſiue polypodiũ. Cap. CLXVI.

Filicula naſcitur in muſcoſis petris,& uetuſtis arborum caudicibus,præſertim quercuum,palmi altitudine,filici ſimilis,ſubhirſuta,non tenui perinde diuiſura. radix piloſa, in qua continentur cirri, ceu polyporum, craßitudine digiti minimi,coloris intus herbacei,auſtera aliquantum,& guſtu ſubdulcis. Purgandi uim habet. coquitur cum gallina, aut piſcibus, aut beta,aut malua, ad aluum ſoluendã.aridæ farina aquæ mulſæ inſparſa,detrahit bilem & pituitam.trita luxatis efficaciter illinitur, et aduerſus rimas quæ inter digitos fiunt.

Dryopteris. Cap. CLXVII.

Dryopteris naſcitur in ueterum roborum muſco, filici ſimilis,multò minore foliorum inciſura,radicibus inuicem implexis,hirſutis,guſtu acerbis,in dulcedinem uergentibus. Pſilothrum eſt cum radicibus trita: illinitur enim primum uſquedum ſudorem euocet, mox ſudor abluitur,& recens imponitur.

Cnicus.

Cnicus. Cap. CLXVIII.

CNicus folijs conſtat oblongis, per ambitũ diuiſis, aſperis, ſpinoſis, caule ſeſquipedali: capitulo magnitudine grandis oliuæ: flore croci: ſemine cãdido, alioqui rufo, longo, anguloſo. Huius flore in obſonijs utũtur. Seminis tuſi & expreſſi ſuccus, cum aqua mulſa, uel iure gallinacei, aluum purgat: ſed ſtomacho aduerſatur. ex eo autem fiunt offulæ, quas placentulas uocant, adiectis ſucco amygdalis, nitro, aniſo, & melle decocto, quæ aluum emolliunt. Hæ in partes quatuor finduntur, quæ nucis iu glandis magnitudinẽ impleant: è quibus ante cœnã duas uel tres ſumpſiſſe ſatis eſt. Ratio temperandi hæc eſt: cnici candidi ſextarius, amygdalorũ toſtorum & delibratorum cyathi tres, aniſi ſextarius unus, aphronitri drachma una, cum carnibus triginta caricarũ. Seminis ſuccus lac cogit, et magis ipſum reſoluẽdæ alui facultate donat.

Mercurialis. Cap. CLXIX.

LYnozoſtis, aliqui parthenion, alij hermũ botanion appellant, folijs conſtat ocimi, minoribus, helxinæ cognatis: ramulis duplici geniculorum nodo cinctis, alarum cauis multis: fructu fœminæ, copioſo, quandam racemorum ſpeciem præbente: mari, è foliorum ſinu dependente, paruo, rotundo, ceu binis teſticulis unà cohærentibus. frutice dodrantali aut maiore. Vtraque in oleribus manditur, ad aluum ciendam. cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamq́; detrahit. conſtat ut mares gignãtur, hunc facere: ut fœminæ, illam, ſi à purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur.

Cynocrambe. Cap. CLXX.

CYnia aut cynocrambe, cauliculum binûm dodrantum altitudine emittit, mollem, ſubalbidum. folia mercuriali aut hederæ ſimilia, certis interſtitijs ſubalbida. ſemen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota, aluum cient. oleribus commendantur. Ius decocti & pituitam & bilem aquamq; detrahit.

Heliotropium. Cap. CLXXI.

HEliotropio magno flos eſt effigie ſcorpionis caudæ, unde ſcorpiuro ei nomen. & quoniam folia cum ſole circumagat, heliotropion dicitur. folia ocimi habet, hirſutiora, candidiora, & maiora. ramuli à radice terni, quaterni, aut ſæpe quini exiliunt, multis alis concaui: flos in cacumine candidus, aut ſubfuluus, incuruatur ut ſcorpionis cauda. radix tenuis eſt, & inutilis. naſcitur in aſperis. Decoctum herbæ ex aqua, faſciculo manus plenæ, potu pituitā bilemq; per aluum extrahit. contra ſcorpionum ictus ex uino potum & illitum prodeſt. adalligatur ad conceptus arcendos. Aiunt per horam unam ante acceſſiones, ſeminis grana quatuor cum uino quartanas finire: tria uerò, tertianas. illitū ſemen formicantes uerrucas penſileſq;, & thymos, & epinyctidas exiccat. Folia infantium deſtillationibus, quas ſyriaſeis uocant, podagris, luxatiſq; utiliſsimè illinuntur. menſes cient. partus trita & impoſita pellunt. Heliotropion paruum naſcitur in paluſtribus, iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotundioribus: ſemine, acrochordonum uerrucarum modo, penſili, rotundo. Herba cum ſuo ſemine pota,

ne pota,adiecto nitro,hyſſopo,naſturtio, & aqua, latas tineas tereteſq́; excutit. Penſiles uerrucas,quæ acrochordones uocantur, cum ſale illita tollit. Scorpioides herbula eſt,folijs paucis,ſemine caudæ ſcorpionis effigie. Illita ſcorpionum ictibus præſentaneo eſt auxilio.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE medicinali materia Liber quintus, Ioanne Ruellio Sueſsionenſi interprete.

S*Vperioribus quatuor libris, amiciſsime Aree, tradidimus de aromatibus,oleis,unguentis, & earundem lachrymis ac fructibus, item animalibus,melle,lacte,adipe,cerealibus, oleribus, necnon de omni radicum,herbarum,ſuccorũ,ſeminumq́; ratione. In hoc autem totius operis quinto diſſeremus de uinis & metallicis,à uite noſtram cõmentationem auſpicati.*

Vitis uinifera. Cap. I.

F*Olia uitium & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigant: & inflammationem ſtomachi ardoremq́;,cum polenta. folia etiã per ſe, ut quæ refrigerent & adſtringant,imponi ſolent. Potus eorum ſuccus dyſentericis,ſanguinem excreantibus,ſtomachicis, & grauidarum malaciæ medetur. Eadem efficiũt madefacti in*

aqua capreoli & poti. Lachryma uitiũ, quæ ueluti gummi in caudicibus concreſcit, ex uino pota calculos pellit. illita lichenas & pſoras lepraſq; nitro prius perfrictas ſanat. eadem cum oleo ſæpius pilis illitis, pſilothri effectum habet: maximeq; ſanies, quam accenſa ſarmenta uitium uiridia exudarunt. qua & perunctæ uerrucarum inforamicationes extrahuntur. Cinis ſarmentorum & uinaceorum, detractis in ſede condylomatis, & thymijs, illitus ex aceto medetur. prodeſt luxatis & uiperarum morſibus. contra lienis inflammationem illinitur, cum roſaceo & ruta & aceto. Labruſca duorum generum eſt. alterius uua non matureſcit, ſed flore tenus œnanthen nominatam perducit. altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & adſtringens. Folia, caules, & claiculæ quibus repunt, uim haben: cultæ uiti ſimilem.

Vua. Cap. II.

V*Væ recentes aluum turbant, & ſtomachum inflant. innocentiores, quæ decerptæ diu pependere, ideo quod in eis copia humoris exiccatur. utileſq; fiũt ſtomacho, ægriſq;, atque cibi auiditatem excitant. in uinaceis & ollis ſeruatæ, ori & ſtomacho gratæ ſunt. aluum ſiſtunt, ſed ueſicam & caput tentant. & ſanguinem excreantibus conueniunt. Simileſq;, quæ in muſto fuere. Sapa aut paſſo conditæ, ſtomachum magis inflant. At quæ ſolem prius paſſæ in aqua cœleſti conduntur, minus uinoſæ ſunt, ſiticuloſis, ardentibus & longis febribus ſalubres. Reconditi uinacei inflammatis mammis, rigentibus ac præduris, cum ſale illinuntur. decoctura eorum dyſente-*

dyſentericos, cœliacos, & fœminas fluxione uuluæ laborantes iuuat infuſa. ad deſeßiones, ac fotus aſſumitur. Nuclei acinorum adſtringendi uim obtinent. ſtomacho utiles ſunt. inſpargitur farina toſtorum, polentæ modo, dyſentericis, & cœliacis, & ſolutis ſtomacho. Vua *paſſa alba adſtringentior eſt. prodeſt eſitata caro earum tußi, faucibus, renibus, ac ueſicæ. eſtur in dyſenteria per ſe cum nucleis, & decocta in patinis cum melle, admiſta milij ac hordei farina & ouo. ualet ad purgandum caput, eiuſdem gratia cum pipere commanducatur. teſtium inflammationes ſedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. fauos, epinyctidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, ſine nucleis trita, & cum ruta impoſita ſanat. podagræ conuenienter cum panacis ſucco illinuntur. mobiles ungues illita, celerius extrahit.*

Oenanthe. Cap. III.

OEnanthe uocatur uitis ſyluestris fructus, cum floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq́; ſubſtrato linteo, in umbra ſiccatur. Laudatißima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adſtrictoria, quare pota ſtomacho ac ciundæ urinæ utilis. aluum ſiſtit, ac ſanguinis excreationes. contra faſtidia & acorem ſtomachi, ſicca & illita efficax eſt. capitis doloribus tam uiridis quàm ſicca, ex aceto & roſaceo perfunditur. ſanguinolenta uulnera cataplaſmate, & incipientes ægilopas, oris ulcera, & genitalium nomas, trita cum melle, croco, myrrha, et roſaceo, ab inflammatione uindicat. peßis

miſcetur, ad ſiſtendum ſanguinem. contra oculorũ delachrymationem, & ſtomachi ardores, cum polline polentæ & uino illinitur. Cinis crematæ in teſta, candentibus prunis, facit ad oculorũ medicamenta. reduuias et pterygia, abſcedentes gingiuas, cruentasq́;, cum melle ſanat.

Omphacium. Cap. IIII.

O*Mphacion ſuccus eſt acerbæ uuæ, nondum matureſcentis, è Thaſia uite aut Aminæa. Oportet autem ante canis ortum, expreſſam melliginem in rubro ære, linteo cooperto, inſolare, uſquedum cogatur, ſemperq́; quod ceruici uaſis concretum hæſit, reliquo humori permiſcere: noctu à ſubdialibus locis in lectum referri, quandoquidem nocturni rores ipſum concreſcere non ſinunt. Eligendum eſt flauum, friabile, uehementer aſtringens, & linguam mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogant. Prodeſt contra tonſillas, uuam, ulcera oris, humida gingiuarum uitia, purulentas aureis, cum melle aut paſſo. item ad fiſtulas, uetera ulcera, nomasq́;, ex aceto: dyſentericis, & mulieribus fluxione uuluæ laborantibus clyſtere infunditur. oculorum claritati, & ſcabritiæ, & eroſionibus angulorum cõuenit. bibitur ad recentem ſanguinis excreationem, etiam ſi rupta parte aliqua contingat: ſed pauco, & aquatiore eſt utendum, ualde ſiquidem exurit.*

Vini natura. Cap. V.

V*Ino uetere nerui læduntur & reliqui ſenſus, quod tamen guſtu ſuauius eſt. quare cauendum ijs qui inteſtinæ alicuius partis imbecillitatem ſentiunt. attamen*

in ſecun

in ſecunda ualetudine paucum, aqua dilutum, innoxiè ſu mitur. Nouum inflat. ægrè coquitur. inſomnia parit gra uia. & urinam ciet. Aetate medium, utraq; uitia fugit: quare ad uictus ſanorum ægrorumq́; uſurpatur. Album, tenue, ſtomacho utile eſt, ac facile in membra diſtribui- tur. Nigrum uerò, craſſum eſt, & concoctu difficile. car nem alit, & ebrietatem creat. Giluum, utpote quod me- dium eſt, medias inter utrunq; uires habet. In ſecunda ta- men & ſiniſtra ualetudine, cum primis laudatur album. Quin & uina ſapore diſtant. ſiquidem dulce craßis par- tibus conſtat, & difficilius à corpore expirat. ſtomachũ inflat. aluum & interanea, ut muſtum, turbat: ſed minus inebriat. renibus, & ueſicæ aptißimum. Auſterum, per urinã celerius tranſit: ſed capita dolore tentat, & temu lentiam gignit. Acerbum, ad ciborum per membra dige- ſtionem accõmodatißimum. aluum, & cæteras fluxiones cohibet, minusq́; urinam expellit. Nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum, ſtomacho aduerſa- tur. ſitim ſtimulat. neruos infeſtat. aluo aptum. à ualetudi ne ſe recolligentibus inutile. Paſſum, quod uuis ſole ſicca tis in area, aut in ſarmento torrefactis exprimitur. Cre- ticum cognomine, aut pramnion, aut protropon, & ſa- pa quæ fit muſto igni decocto, Græci ſirion aut hepſema appellant: nigra quidem, et quæ dicuntur melampſithia, craſſa ſunt, & corpora multũ alunt: candidum, tenuius: & heluola inter hæc media, medias ſortiũtur uires. Om- nia tamen adſtringunt, & pulſus reuocant. faciunt aduer ſus uenena quæ exulcerando necant, ex oleo pota, &

uomitionibus reddita. contra cicutas, meconium, pharicon, toxica, & concretum in grumos lac. item contra renum, ac ueſicæ pruritus, roſiones, exulcerationesq́;. inflant tamen, & ſtomacho aduerſantur. priuatim prodeſt melapſinthium, ſi uenter rheumatiſmum ſentiat. album, magis cæteris emollit aluum. Gypſo conditum neruis officit, caput aggrauat, & incendit, ac ueſicæ aduerſatur. contra uenena cæteris aptius. Picata, aut reſinata, excalfaciunt, concoquunt. ſanguinem excreantibus inimica. Quæ uerò aparachyta uocant, ut quæ admiſtam ſapam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt. ægrius in halitum expirant. ſtomachum malè habent. Inter Italica uina Falernum principem locum obtinet, quod inueteratum perquàm facilè coquitur. pulſus exuſcitat, aluum adſtringit, ſtomacho utile. ſed ueſicæ nocet, atque iјs qui uiſus hebetudinem ſentiunt: & ad potus crebros minimè idoneum. Albana craßioribus conſtant partibus, dulcia. ſtomachum inflant, uentrem emolliunt: ſed concoctionem non æque adiuuant, & neruoſa minus infeſtant. uetuſtate, eadem auſterum ſaporem concipiunt. Cecubum, cum ſit dulce, eſt & Albano craſſius. corpus & colorem alit: ægrè tamen coquitur. Surrentinum, ualde auſterum eſt: quare inteſtinorum & ſtomachi fluxiones cohibet. & cum tenue ſit, caput minus tentat. inueteratum ſuauius redditur, & ſtomacho utile. Adrianum & Mamertinum in Sicilia æquè craßis partibus gignuntur. modicè adſtringunt, & ocyßimè inueterantur, minusq́; ob ſuam tenuitatem, neruos tentant. Paratypia

rætypianũ, quod ex Adriatico ſinu defertur, odoratũ ac tenuius eſt: quare liberaliter epotũ fallit. diu ſeruat ebrietatem, & ſoporem adfert. Iſtricum Parætypiano ſimile eſt, ſed urinam uehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui eſt. bene alit, & minus inebriat. fluxiones cohibet. oculorũ medicamentis utile. Leſbium facilè membra ſubit, Chio leuius, et aluo idoneum. Epheſium eandem uim habet, quod phygelites nominatur. uerum Aſianum è Tmolo monte, Meſogites appellatum, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum uerò & Clazomeniũ, quoniam multam ſibi maris aquam uendicant, facilè corrumpũtur. flatus mouent. aluum turbant. neruis officiunt. Vinũ omne (ut reliqua in cõmune dicantur) merum ac ſyncerum, & ſua natura auſterum, excalfacit, facilè in membra diſtribuitur. ſtomachum adiuuat. appetentiam ciborum inuitat. uires alit, ac robur auget. ſomnum conciliat, & commendat colorem. potum liberalius auxilio eſt contra aſſumptam cicutam, coriandrũ, pharicum, ixiam, meconium, argenti ſpumã, taxum, aconita, fungóſue, contra ſerpentium morſus, & omnium ictus quæ refrigerando necant, aut ſtomachum in uomitiones effundunt. facit ad longas inflationes, roſionesq́; præcordiorum, ac diſtentiones, ſtomachi reſolutionem, & ſi uenter aut interanea rheumatiſmum ſentiant. Conueniunt ſudatoribus, & quibus corpus immodico ſudore digeritur, maximè alba, uetera, & odorata. Quæ tamen uetuſtate dulceſcũt, renibus ac ueſicæ accõmodatiora redduntur. uulneribus, inflammationibusq́; in ſuccida

lana imponuntur. tetra ulcera & phagedænica, & fluxionibus obnoxia, cōmodè perfunduntur. Quæ marinā non receperunt, auſtera & alba, ad ſanorum uictus uſurpantur. In his præſtant Italica, Falernum, Surrentinum, Cecubum, Signinum, & permulta Campaniæ, & Paræ typianum ab Adriatico ſinu, & Siculum quod Mamertinum appellatur. Ex græcis Chium, Leſbium, & Phygelites ex Epheſo. Craſſa uerò & nigra, ſtomacho negocium exhibent. inflationem pariunt. corpus augent. Tenuia tamen & auſtera ſtomacho proſunt, & minus carnes alunt. Vetera ualde tenuia, & candida uehementius urinam ciunt, & dolores capitis mouēt, neruosq́; largius pota tentant. In media ætate, ut à ſeptimo anno, potui ſaluberrima ſunt. Modus autem pro ætate, & tempore anni, & conſuetudine, & qualitate uini definiatur. Non ſitire, & modicè cibos prolui, optimū eſt præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maximè aſsidua. ſiquidem obſeſſos neruos quotidie remittit: largiorq́; potus, acutorum morborum adfert initia. Mediocris tamen uinolentia, aliquot diebus, maximè poſt aquæ potus, utilis: nanq; modo quodam ex alto euocat, ſenſilesq́; expurgat excretus, & per cæca corporis ducit ſpiracula. ſed aquam poſt uinolentiā bibere oportet: ſiquidem ualetudinis alicuius gratia factæ temulentiæ remediū affert frigida. Omphacites nomine, peculiariter fit in Leſbo, ſiccata ſole acri uua, paulò ante maturitatem decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expreſſumq́; uinum cadis inſolatur. Vim adſtringendi habet. prodeſt diſſolutis ſto-

tis ſtomacho,& ilei dolore laborantibus. item prægnantium malaciæ,& crudis. in peſtilentia quoq; ſorptum auxiliari dicitur. Huiuſmodi uina non niſi poſt multos annos bibi poſſunt. Lora, quam deuteriã, alij potimon appellant, fieri ſolet, adiectis metretis tribus aquæ, in uinacea, quibus triginta uini metretæ extractæ fuerint: calcatis uinaceis, expreſſoq; decocto ad tertias parteis,& additis in ſingulos congios modi eius qui remanſit, binis ſalis ſextarijs. poſt hyemem transfunditur in uaſa. Lora intra annum utendum: etenim celeriter exoleſcit. Cõuenit ægris quibus timemus noxam uini, coacti ſæpe deſiderijs eorum obtemperare. item à longa ualetudine ſe recolligentibus. Fit & uinũ quod adynamon uocant, loræ uires habens, hoc modo: Pares aquæ & muſti menſuræ coquuntur molli igne, donec abſumatur aqua. quod, ubi refrixerit, elutriatum, picato uaſe reconditur. Alij marinæ & cœleſtis aquæ, mellis et muſti pares miſcent portiones, decapulant,& quadraginta diebus inſolant. quo ad annum utuntur ad omnia eadem. Vinum è ſylueſtri uua nigrum adſtringit. prodeſt alui & ſtomachi fluxionibus, et cæteris quibus conſtrictione & contractione opus eſt.

Vinum melitites. Cap. VI.

MElitites datur in longis febribus, quæ ſtomachũ infirmarunt. nanq; aluum leuiter emollit. urinã ciet. ſtomachum expurgat. prodeſt articulario morbo, renum uitijs, imbecillo capiti,& mulieribus abſtemijs. odoratum ſiquidem eſt,& corpus alit. Diſtat à mulſo quod fit è uino uetere, auſtero,& melle exiguo. Melitites autẽ

adiecto ad quinq; congios auſteri muſti, mellis congio, et ſalis cyatho, cortinis magnis, quò magis ad efferueſcendum locus pateat, fieri oportet, ſenſim aſperſo ſale: cumq; efferuere deſierit, in alia uaſa transfunditur.

Mulſum. Cap. VII.

MVlſum è uetere uino auſteroq;, & bono melle factum, præfertur. minus enim inflat, ac celeriter id genus in uſum uenit. uetus corpus alit. media ætate, aluo prodeſt. urinam pellit. à ſummo cibo ſumptũ nocet. & inter initia potũ, implet. dein appetendi auiditatẽ reuocat. Fit mulſum duabus uini metretis, admixta una mellis. Aliqui, quo celerius præberi poßit, mel cum uino coquunt, & ita transfundunt. Alij utilitatis gratia, ad ſextarios ſex muſti feruentis, unum mellis adijciunt, & ubi ferbuerit, uaſe recondunt. dulce autem permanet.

Aqua mulſa. Cap. VIII.

AQua mulſa eaſdem quas mulſum uires poßidet. Cruda utimur, cum moliri deiectionem, aut uomitionem incitare uolumus: ut ijs qui uenena hauſerunt, ex oleo. Decocta datur imbecillis, & hominib. elangueſcentis pulſus, quos illi dixere microſphyctos, tußientibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico ſudore digeruntur. Iam paratũ conditiuumq;, quod aliqui hydromeli propriè uocant, media ætate adynamo uino, aut loræ in recreandis uiribus reſpondet, & ſimilem uim adipiſcitur. quare inflãmationibus alicuius membri plus quàm lora prodeſt. inueterati tamen uſus damnatur inflammatis, aut cõſtrictis. ſed laboranti ſtomacho, aut cibum faſtidienti, ſudato-

ti,ſudatoribúsue conuenit. Fit,duabus pluuiæ aquæ uete ris ad unam mellis partem additis, & inſolatis. Alij fontanam aquam adijciunt,& ad tertias parteis decoquunt, & ita recondunt. Nec deſunt qui hydromeli appellent, quòd à melle elutis aqua fauis confici ac ſeruari ſoleat. ſed meracius confieri cõuenit. Aliqui id coquũt. ægrotantibus noxiũ eſt, quoniã plurimũ ceraginis ſibi uendicat.

Aqua. Cap. IX.

DE aquis in uniuerſum decernere, propter locorũ proprietates,& peculiares naturas, cœlum, & alia pleraq;, difficile eſt. Magna tamen ex parte optima eſt dulcis, ſyncera, nullius omnino qualitatis particeps, et quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs cõmoratur. ad hæc, quæ & facili uia fertur, & citra moleſtiam, nec inflationes creat,& minimè computreſcit. Aqua maris calida eſt, & acris. Stomacho aduerſatur, aluum enim conturbat. pituitam expellit. ſi uerò calida ad fotus adhibeatur, elicit & diſcutit. neruorum uitijs,& pernionibus, ante ulcera prodeſt. miſcetur cataplaſmatis ex hordeacea farina, & emplaſtris, & diſcutientibus malagmatis. ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur: ad tormina, calida. pſoras, pruritus, impetigines, lendes, & mammas rigentes, foueri utile eſt. liuores fotu diſcutit. ad uenenatos ictus, qui tremorem & refrigerationem afferunt, ſalutaris intelligitur, maximè ſcorpionum, phalangiorum, aſpidumq;. Etiam ſi quis in calidam deſcendat, auxiliatur. & malo habitu confectis iamdiu corporibus, neruiſque, balneæ ex ea utiles. hydropicos,

capitis dolores, aurium grauitates, feruentis uapor leuat. ſyncera, & ſine potabilis aquæ miſtione repoſita uirus deponit. Sunt qui etiam præcoquant, & ita recondant. Datur ad purganda corpora per ſeſe, aut ex poſca, aut cum uino, aut melle. uerum poſt deiectionem, dant galli-næ aut piſcium iuſcula, ad domandā morſus acrimoniā.

Thalaſſomeli. Cap. X.

QVod thalaſſomeli uocatur, uehementer purgare conſtat. Temperatur autem æquis portionibus, maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato uaſe per canis æſtus inſolatis. Alij ad binas marinæ coctæ ſingulas mellis adijciunt, & uaſe condunt. huiuſmodi moderatius eſt aqua marina & mitius.

Acetum. Cap. XI.

ACetum refrigerat, & adſtringit. ſtomacho utile. appetentiam excitat. erumpentem undecunque ſanguinem, potu inſeſſúue ſiſtit. prodeſt alui fluxionibus coctum cum cibis. cruentis uulneribus inditur. inflammationes arcet, in ſuccidis lanis aut ſpongia impoſitum. reprimit procidentia ſedis, uuluæq́;. item abſcedentes gingiuas, & ſanguine manantes. ad nomas, & ignem ſacrū, ulcera quæ ſerpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo conuenienti efficax eſt. phagedænas ulcerum, nomasq́; fotu continuo cohibet. podagricis calido fotu, cum ſulfure auxiliatur. ſugillationes rapit, cum melle illitum. cōtra capitis ardores cum roſaceo in ſuccidis uelleribus, aut ſpongia imponitur. ad aquam inter cutem, grauitatem aurium, & ſonitus, ſibiloſq́;, feruentis uapor proficit. inſtil-

cit. inſtillatum quoq; aurium uermes necat. panos coërcet tepidi fotus, aut ſi imbuta aceto ſpõgia admoueatur. pruritus permulcet. contra uenenatos ſerpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum cõmodè fouetur: & frigidum, ijs quæ exurens uirus eiaculantur. calidum potũ, atq; uomitionibus redditum, aduerſus omnia uenena efficax eſt, præſertim contra meconium, & hauſtam cicutam, conglobatum in uentre ſanguinem, lac coagulatũ, fungos, ixiam, taxumq;, cum ſale. hauſtu uoratas hirudines, ſi ſorbeatur, eijcit. tuſsim ueterem mitigat, & recentem laceſsit. in orthopnœa calidũ cõmodè ſorbetur. gutturis fluxiones gargarizatum inhibet. anginis & uuæ procidenti conuenit. contra dentium dolorem, calidum colluitur.

Acetum mulſum. Cap. XII.

A*Cetum mulſum, quod oxymel uocant, hoc modo temperatur: Aceti heminas quinq;, ſalis marini pondo, mellis minas decem, aquæ ſextarios quinq; pariter coquito, decies efferueſcente cortina: atq; ubi refrixerit, diffundito. Sumptum craſſos humores extrahere, & iſchiadicis, comitialibus, & articulorum morbo conflictatis prodeſſe creditur. contra morſum eius uiperæ quam ſepa uocant, hauſtum meconium, ixiámue, auxilio eſt. anginis utiliter gargarizatur.*

Acida muria. Cap. XIII.

A*Cida muria, quam Græci oxalmen uocant, contra nomas fotu, putrida ulcera, canum morſus, & uenenatos ictus auxiliatur. ſanguinis fluxiones poſt*

excisos calculos ſiſtit, ſi ſtatim calida in uulnus inijciatur: procidua̅m ſedem reprimit. dyſentericis, ſi nomas ſentiant, infunditur. oportet autem ex lacte inſtillare. hirudines ſorbitione aut gargarizatu necat. furfures & manantia capitis ulcera exterget.

Thymoxalme. Cap. XIIII.

T*Hymoxalme ueteres utebantur, dabantq́; laborantibus imbecillitate ſtomachi, ternos quaternósue cyathos, aqua calida dilutos, in articularibus morbis, & inflationibus. craſſos humores, atrosq́; trahit.* Hoc *modo factitatur: Thymi triti acetabulum, ſalis idem modus, rutæ, pulegij, polentæ, ſingulorum exiguæ portiones in uas conijciuntur, aquæ terni ſextarij, & aceti terni cyathi infunduntur, & circumpoſito linteo ſub dio madeſcunt.*

Scillinum acetum. Cap. XV.

S*Cillinum acetum hoc modo fit: Scilla, quæ candida fuerit, expurgata co̅ciditur, traiectaq́; lino ſegmenta modicis interuallis, ne ſe contingant, ſiccantur in umbra quadraginta diebus. mina eorum in aceti boni ſextarios duodecim immergitur, & uaſe diligenter operto ſeptenis diebus in ſole madeſcit. poſt eum numeru̅ dierum ſcilla eximitur, & expreſſa abijcitur. defæcatu̅ acetum transfunditur & reponitur.* Aliqui *ſcillæ minam, quinq; aceti ſextarijs miſcent. Alij citra exiccatione̅ repurgantes, parem menſura̅ adijciunt, & ſenis menſibus macerari patiu̅tur.* Id *multò magis humoru̅ lentitias digerit. gingiuas humore prægnantes collutione ſtringit firmatq́;, et motos*

motos dentes ſtabilit. putredines oris, & graues halitus tollit. durat fauces ſorbitione, & calloſas facit. uocem expedit, & lympidam canoramq́; reddit. datur ſtomachicis, ægrè cibum cōcoquentibus, melancholicis, comitialibus, uertiginoſis, mente captis: item uuluarū ſtrāgulationibus, lienis incremento laborantibus, iſchiadicisq́;. imbecillos admodum recreat. corpus ſanum reddit, & bonum colorem præſtat. oculorū aciem exacuit. tarditatē quoq; auriū infuſione purgat. in ſumma, ad omnia efficax. Cauendum tamen inteſtinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorum uitijs. Datur quotidie ieiunis ſorbendum, inter initia exiguum, paulatim adaugendo, ad cyathum uſq;. Nonnulli binos dant cyathos, aut largius.

Scillinum. Cap. XVI.

SCillinum uinum fit hoc modo: Diſſectam, uti dictū eſt, ſcillam, & ſole ſiccatam contundito, minam eius tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam, in uicenos ſextarios muſti recentis ac boni demergito. ubi trimeſtri ſpacio maduerit, elutriatum uinum, obſtructo diligenter uaſe, recondito. Licet quoq; ſic humida ſcilla uti: In orbiculos, rapi modo, diſſectā duplicato pondere, quadraginta diebus inſolari oportet, & ualde inueteraſcere. Alia parandi ratio: Scillæ diſſectæ & repurgatæ tres minas, in Italicam metretam muſti demittito, & ſenos menſes in uaſe obſtructo macerari ſinito. poſt id tempus defæcatum & excolatum uinum recondito. Vtile eſt contra cruditates, & ciborum corruptiones. item ijs qui reuomunt cibum, et ſi pituita in uentre, aut ſtomacho ceciderit.

prodeſt lienoſis, malè habitis corporibus, aquæ inter cu- tem, regio morbo, difficili urinæ, torminoſis, inflationi- bus, reſolutioni neruorum, horroribus longis, uertigino- ſis, & uulſis. menſes pellit. minimè neruos infeſtat. Hoc *uinum uetuſtate fit melius. Cauendus in febre uſus, aut ſi interanea ulcus ſentiant.*

Marina. Cap. XVII.

M*Arina uariè factitãtur. Aliqui enim ſtatim quũ decerptæ ſunt uuæ, aquam maris admiſcent. Alij in area uuas ſole ſiccant: quibus calcatis, marinam adijciũt. Alij paſſas prius uuas in dolijs marina aqua ma cerant, mox calcatas exprimunt. id magis paßi generi- bus adſcribitur. Quæ tamen auſteriore guſtu temperan- tur, contra febrium aduentantium indicia ualent, ſi mo- do meliora non adſint. aluum ſubducunt. proſunt puru- lenta extußientibus, aut ſi dura aluus exerceat. Quæ ex Aminæis uuis fiunt, caput tentant, ſtomacho aduerſan- tur, flatus creant. Verum quo plenior habeatur hiſtoria, ijs qui huius ſtudio tenerentur, non inutile exiſtimamus uarias uinorum compoſitiones adferre, nõ quod frequens eorum aut neceſſarius exiſtat uſus, ſed ne quid omiſiſſe uideremur, quod ad eorum rationem attineret. Sunt au- tem quædã ex ijs factitia, minoris curæ ac impendij, quæ cadunt in uſus: uti quæ ex cotoneis mâlis, pyris, ſiliquis, item myrti baccis componuntur.*

Cydonites. Cap. XVIII.

C*Ydonites, nomine alio melites appellatur, & ita fieri conſueuit: Mâla cotonea exemptis ſemini- bus,*

bus, fruſtatim rapi modo ſcinduntur, & duodecim mina rum pondo, in muſti metretam, triginta diebus maceran tur, poſtea defæcatum uinum reponitur. Alia faciendi ra tio: Oportet ad ſingulos mellis ſextarios, denos ſucci co toneorum tuſorum preſſorumq; adijcere, & ita reconde re. Vinum hoc adſtringit, prodeſt ſtomacho, dyſenteriæ, hepaticis, renum uitijs, & urinæ difficultati. Melome li, quod & cydonomeli nominant, ſic fit: Cotonea mâla ſeminibus ſuis caſtrata, in quamplurimum mellis, quo pe nitus demerſa contegantur, conijciuntur: id poſt annum miteſcit, mulſo non diſsimile. Præſtat eadem quæ ſupe rior compoſitio.

Hydromelum. Cap. XIX.

F*It hydromelon duabus menſuris aquæ coctæ, & ſub caniculæ ſydus inſolatæ, additis ad unam melo melitis, facti ex cotoneis. Vis huius eadem eſt.*

Omphacomelites. Cap. XX.

O*Mphacomelitis faciendi ratio hæc eſt: Acerbæ u uæ adhuc immaturæ, & tribus diebus inſolatæ exprimuntur, & ad ternas ſucci partes, mellis optimi de ſpumati ſingulæ partes adijciuntur: & inſolatur in uaſa transfuſum. Vim reprimendi ac refrigerandi habet. ſto machicis cœliacisq; conuenit. uſus poſt annum eſt.*

Apijtes. Cap. XXI.

F*It & è pyris, perinde atq; cotoneis, uinum, apijtes nomine, ſed ita ut pyra nõ magnopere matureſcãt. Ex ſiliquis etiam, meſpilis, ſorbis, ſimili modo tempera tur. Omnia hæc genera acerba ſunt, & adſtringunt. ſto*

macho utilia ſunt, atque inteſtinas fluxiones cohibent.

Oenanthinum. Cap. XXII.

FIt è feraci uite ſylueſtri, quod uocatur œnanthinũ: Sicci flores minis duabus muſti cado macerati, poſt triginta dies mutantur, mox colatum uinum reconditur. Facit aduerſus ſtomachi imbecillitatem, cibi faſtidia, cœliacos & dyſentericos.

Rhoites. Cap. XXIII.

FIt è puniceis mâlis maturis quod rhoiten nominant, ſucco expreſſo ab acinis eorum, quibus lignoſus nucleus abeſt, apyrena uocant, ac decocto ad tertias, & ita repoſito. Efficax eſt cõtra fluxiones internas, & febrim cum alui profluuio exortam. ſtomacho utile. adſtringit aluum, & urinam mouet.

Rhodites. Cap. XXIIII.

RHodites ſic fit: Roſarum ſiccarum tuſarumq; minam linteolo deligatam in ſextarios octo muſti demergito, & poſt tres menſes, defæcatũ uinum transfundens, recondito. Vtile ijs qui febri carent, & ad ſtomachi coctiones, & dolores, à cibo potum, & contra humidas aluos, & dyſenterias. Fit quoq; ex ſucco roſarum, addito melle, quod rhodomeli uocant, quod arteriæ ſcabritijs conuenit.

Myrtites. Cap. XXV.

MYrtites fit, baccis nigris, quæ maturitatem exceſſerint, tuſis, & organo expreßis. Aliqui ad tertias coquunt. Alij baccas prius ſole torrent, & quaternis ſextarijs contuſarum, ternas aquæ heminas adijciunt, & uini

& uini ueteris parem modum poſtea exprimunt, & ſeruant. Magnopere adſtringit. ſtomacho utile. fluxionibus uentris ac ſtomachi prodeſt: & contra inteſtinas ulcerationes, & profluuia. denigrat capillos.

Myrſinites. Cap. XXVI.

M*Yrſinites ſic temperatur: Rami nigræ myrti cum ſuis baccis & folijs tuſi, decem minarũ pondo, in tribus muſti congijs feruеſcunt, donec duo ſuperſint, aut certè dimidium. id uinum colatum ad uſus reconditur. Cõtra furfures, ulcera in capite manantia, eruptiones papularum, gingiuas, tonſillas, & purulentas aureis efficax eſt. ſudores ſiſtit.*

Lentiſcinũ & terebinthinũ. Cap. XXVII.

L*Entiſcinũ ſimiliter ut myrſinites temperatur. nec ſecus terebinthinum. Nanq; bacciferi eorum rami ſumi debent. Similes inſunt uires. adſtringunt. ſtomacho accõmodantur, & defluxionibus inteſtinorũ, ueſicæ, & ſtomachi, & ſanguinis profluuio. ulcera omnia fluxionibus obnoxia, fotu ad cicatricem perducunt. fluxiones uuluæ ac ſedis, inſeſſione cohibent.*

Palmeum. Cap. XXVIII.

P*Almulas maturas, quas uocant chydæas, in urceolum imo pertuſum, & obſtructum picata arundine, demittito: lino foramen ſit obturatum, & quadragenis ſextarijs ternos aquæ congios infundito. quod ſi ipſum ita dulce eſſe non libeat, quinque congios infudiſſe ſatis eſt. poſt decem dies detracto ab arundine linteo, aſſumpto uinum craſſum & dulce, & reponito. Suaue illud*

quidem,ſed capiti noxium.contra fluxiones, propter adſtrictoriam uim,efficax.ſtomachicis, cœliacis, ſanguinē expuentibus conuenit. Aliqui idem addita aqua iterum capiunt,& tertio,quarto,quinto,ſextóue faciunt,quod tandem acore uitiatur.

Catorchites. Cap. XXIX.

CAtorchites, aliquibus ſycites uocatur, in Cypro fit,ita ut palmeum. ſed hoc intereſt, quoniā pro aqua tantundem humoris adijciūt, in quo recenter preſſa uinacea maduerint. Caricæ quæ chelidoniæ aut phœniceæ appellantur, præſertim nigræ macerantur, uti diximus,& poſt decem dies humor excipitur,atq; iterum aut tertio, idem modus aquæ in qua uinacea maduerint infunditur. ſimili modo intercedente ſpacio, quarto aut quinto aſſumitur. demaceratarum liquor non ſecus acorem contrahit,& aceti uſum præbet.Id tenue eſt. flatus gignit.ſtomacho aduerſatur.faſtidium parit. aluo tamen prodeſt.urinam ciet.menſes trahit.lactis ubertatem facit. uitioſum ſanguinem creat, & elephantiaſin adfert, ut potio quam zython appellamus. Aliqui ſex amphoris, decem ſalis ſextarios adijciunt. Alij muriæ amphoram.quod non facilè uitiatur, & aluo idoneum fore cenſent. Alij thymum & fœniculum imo ſubijciunt,& caricas ſuperponunt: & ita uiciſsim, donec uas expleuerint. Fit & è ſycomoris eodem modo uinum, ſed in acetum acre degenerat,quoniam non ita præualet uis eorum,ut fluentis liquoris dulcedinem retinere poſsit.

Reſina

Reſinatum. Cap. XXX.

REſinatum uinum populatim factitari ſolet. copio ſum in Galatia: quoniam uinum illic coaceſcat, uua nō matureſcente, ob cœli algorem, niſi picea reſina temperetur. Reſina autem cum cortice tunditur, & amphoræ dimidiata hemina permiſcetur. Aliqui ubi efferbuit, excolant, ſeparantes reſinam: alij relinquunt. Hæc uina uetuſtate dulceſcunt. Omnia capitis dolorē, & uertigines faciunt. concoctionem tamen adiuuant. urinam cient. tuſsientibus, ac deſtillatione uexatis conueniunt. item cœliacis, dyſentericis, & hydropicis, et fœminis fluxione uuluæ laborantibus. altis exulcerationibus infundi tur. In hoc autē genere nigricans magis albo cōſtringit.

Strobilites. Cap. XXXI.

STrobilites fit maceratis in muſto nucibus pineis, recentibus, fractisq́;, præbetq́; reſinati effectus. Si quis madefactas nuces pini muſto decoquat, potum affatim conuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.

Cedrinum. Cap. XXXII.

CEdrinum, iuniperinum, cupreſsinū, laurinum, pineum, aut abiegnum, ſimili ratione fiunt. Diuiſos recenter ramos, cum fructum ædunt, aut ſoli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, uti conſudent, congioq́; uini minam unam permiſcere, & poſt duos menſes transfundere, & antequam recondantur, inſolare. Factitiorum uinorum uaſa impleri debent: nanq; non plenis uaſis, uina in acorem corrumpuntur. Medicata autem uina, rectè ualentibus inſalubria. Omnia excalfaciunt. urinam cient,

& ſubſtringunt. Laurinum tamen uehementius excalfa-cit. Fit quoq; è fructu cedri maioris uinum, congio muſti adiecta tuſarum baccarũ ſelibra. diebus quadraginta inſolari debet, & defæcatum in uaſa transferri. Fit etiam uinum è baccis iuniperi, non aliter quàm cedrites, & ad eadem ualens. Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, et ſingulas amphoras ſingulis cyathis diluũt, et ita muſto replent. Hoc genus uini excalfacit, extenuat. tuſſi antiquæ utile ſine febre. pectoris laterumq; doloribus, torminibus, uentris & interaneorũ ulceribus, purulentis excreationibus, mulieribus uuluæ cauſarijs, hydropicisq;. facit aduerſus uentris tineas & horrores. contra uenenatos ictus auxiliatur. ſerpentes necat. aurium doloribus inſtillatum medetur.

Picatum. Cap. XXXIII.

Picatum ex liquida pice & muſto temperatur. Picem autem primũ marina aut muria tantiſper eluere oportet, dum inalbuerit, & ſyncera maris aqua defluat, mox aqua dulci proluenda. cõgijs octo muſti, uncia picis una aut altera adijcitur. ubi efferbuerit & conſtiterit, in uaſa diffunditur. Hoc genus uini excalfacit, concoquit, purgat, abſtergit. utile doloribus pectoris, alui, iecinoris, lienis & uuluæ, ſi ſine febre ſint, ueteri rheumatiſmo, exulcerationibus in altum recedentibus, tuſſi, ſuſpirijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præſertim in ſuccida lana impoſitum.

Abſinthites. Cap. XXXIIII.

Abſinthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enim duode-

duodequinquaginta ſextarijs Italicarum amphorarum, admiſtam abſinthij Pontici libram decoquunt ad tertias: & ubi infuderint ſex aceti ſextarios, & abſinthij ſelibram, ac diligenter permiſcuerint, diffundunt in uas: dumq; conquieuerit, defæcant. Alij abſinthij minam in amphoram demittunt, tuſamq;, & raro linteo deligatã, in cado muſti macerãt, binis menſibus. Alij abſinthij quadrantem, alij trientem, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caſiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarum, ſingulos ſextantes inijciunt in metretam muſti, & tundentes prius pila, obſtructo uaſis ſpiraculo, binis ternísue menſibus dimittunt: poſtea defæcatum uinum transfundunt ad uſus. Alij addunt in muſti cadum, Celticæ nardi drachmas quatuordecim, & abſinthij drachmas quadraginta, linteo inuolutas, & poſt quadrageſimum diem elutriant. Alij in ſenos ſextarios muſti, abſinthij libram, & ſiccæ pini reſinæ ſextantem immittunt, & poſt decem dies excolant, & recondunt. Vtile eſt ſtomacho. urinam cit. tardam concoctionem accelerat. hepaticis, regio morbo, & renum uitijs auxiliatur. faſtidia diſcutit. ijs prodeſt quibus ſtomachus negotium exhibet. ualet contra longam præcordiorum diſtentionem, & inflationes, teretesq; uentris tineas, & remoratos menſes. contra hauſta ixiæ uenena quamplurimum potum, & uomitionibus redditum, auxiliatur.

Hyſſopites. Cap. XXXV.

HYſſopites è Cilicio hyſſopo maximè laudatur, fitq; ſimiliter, foliorum hyſſopi tuſorum libra in

amphoram muſti coniecta. linteolo raro, cum quibuſdam lapillis, folia inuoluuntur, ut degrauatus ponduſculo faſciculus ſidat. uinum poſt quadraginta dies defæcatum eluttriatur. Contra pectoris, laterum, & pulmonis uitia, ueterem tuſsim, & ſuſpiria prodeſt. urinam cit. torminibus & horroribus febrium circuitu repetentibus auxiliatur. menſes mouet.

Ex diuerſis plantis facta. Cap. XXXVI.

Simili modo chamædryites fieri ſolet. Excalfacit, diſcutit. conuulſis, regio morbo, uuluæ inflationibus, tardæ cōcoctioni, incipienti aquæ inter cutem, ſubuenit. Inueteraſcens melius redditur. Stœchadites non ſecus temperatur. Congijs ſex ſtœchadis minam addere oportet. Craßitiem, inflationes, laterū, neruorūq; cruciatus, et perfrictiones diſcutit. comitialibus cōmodè datur, cum pyrethro & ſagapeno. Fit ad eadem acetum è ſtœchade herba, ut paulò antè diximus, aceto macerata, quod eoſdem implet effectus. Fit uinum è betonica, quam ceſtron pſychotrophon appellant. herbam ſemine maturo prægnantem, cum ſuis ramulis minæ pondo, congijs duobus uini macerant, & poſt ſeptimum menſem transfundunt. Ad multa interaneorum uitia, ut frutex ipſe, pollet. Et ut in uniuerſum dicatur, factitia uina ſibi miſturarum uires adſciſcunt. quare non difficile fuerit, ijs qui illarum naturas norint, uinorum uires coniectura quadam conſequi. ueruntamen uinorum uſus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum è betonica acetum ad eadem uitia utile. Tragoriganites fit quaternis

tragori-

tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos muſti ſextarios coniectis, & poſt tertium menſem transfuſis. Prodeſt torminibus, uulſis, ruptis, laterum doloribus, ſpirituum diſcurſationi, ægris concoctionibus. E napis fit uinum, nomine bunites, drachmis duabus tuſi napi in ſextarios duos muſti additis, & cæteris eodem modo factis. Prodeſt ſtomachicis, & dimicatione, aut longo equitatu fatigatis. Dictamni drachmas quatuor macerato quaternis muſti ſextarijs. Facit aduerſus ſtomachi faſtidia, menſes, & purgamentũ à partu ſubducit. Marrubij adulti folia tundito, & ſextarios octo in muſti metretam demittito, & reliqua cõſimiliter facito. Cõuenit hoc uinum pectoris uitijs, & omnibus quibus marrubium.

Thymi tuſi & cribrati uncias centum linteo colligatas, in amphoram muſti adijcito. Valet contra ægras coctiones, faſtidia, dyſenteriam, neruorum & præcordiorum dolores, hybernos algores, & uenenata animalia, quorum morſum frigus inſequitur, aut putreſcit locus.

Simili modo è ſatureia uinum fit, quod eadem quæ thymites præſtat. Sic quoq; origanites ex heracleotico origano conficitur ſimiliter cum ſupradicto. Facit eadem quæ thymites. E calamintha, pulegio, & abrotono uina fiũt eodem quo thymites modo. proſunt ſtomachicis, cibum faſtidientibus, & regio morbo, quod urinam moueant. Fit item è conyza uinum, contra uenenata ante alia efficax.

Aromatites. Cap. XXXVII.

ARomatites ita fit: Palmæ, aſpalathi, calami, nar

di gallici, ſingulorũ quatuor ſextarios ſumito. poſtquam contriueris, paſſo ſubigito: coactis ingentibus offis, & in ſextarios duodecim auſteri muſti deiectis, operculato uaſe, quadraginta diebus quieſcere ſinito: deinde ubi fæce expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ratio. Calami uncia, phu drachmæ ſeptem, coſti drachmæ duæ, nardi Syriaci drachmæ ſex, caſiæ uncia, croci drachmæ quatuor, amomi drachmæ quinq;, aſari drachmæ quatuor: omnia ſimul trita & linteo colligata in cadum muſti demerguntur, & poſtquam uinum deferbuerit, transfunditur. Facit ad pectoris, & laterum, & pulmonis dolores. difficili urinæ, horroribus, retardatis menſibus, atq; ijs qui per frigora iter faciunt, potum conuenit. pituitæ craßitiem extenuat. colorem alit, ſomnum conciliat, dolorem finit, renum & ueſicæ uitijs auxiliatur.

Ex diuerſis odoramentis facta.
Cap. XXXVIII.

FIt & uinum ad deſtillationes, cruditates, tußim, inflationes, & ſi humor in ſtomacho coijt. Myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma una, iridis drachmæ ſex, aniſi drachmæ tres, omnia plenius tuſa & linteolo inuoluta in ſex uini ſextarios conijciuntur: uinum poſt triduum colatur, & in lagena recõditur. Datur poſt deambulationem, meraculum, cyathi unius menſura. Fit quoque nectarites ex helenio herba, radice ſicca pondo quinq; drachmarũ linteolo colligata, & in congios ſex muſti addita, & poſt tres menſes effuſa. Facit ad ſtomachi & pectoris uitia. urinam pellit. E Syriaca nardo,

& Celti-

& Celtica, malabathroq́; uinum factitatur, hac ratione: Singulorũ ſelibram in binos muſti congios mittito, poſt menſes duos colato. datur cyathus unus cũ tribus aquæ. Hoc uinum efficax eſt contra uitia renum, hepaticos, regium morbum, & urinæ difficultatem. prodeſt ſtomachicis, atq; ijs quos pallor decolorat. Alij unciam aut ſextantem acori, & Celticæ nardi quadrantem, in muſtĩ amphorã adijciunt. Aſari quadrantẽ in ſenos muſti ſextarios itidem demittito: id uini genus urinam ciet. hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, iſchiadicisq́; cõuenit. Radicis ſylueſtris nardi recentis & tritæ cribratæq́; beſſem in congium muſti conijcito, duos menſes quieſcere ſinito. Vtile eſt hepaticis, difficili urinæ, inflationibus, ſtomachicis.

Ex diuerſis herbis facta. Cap. XXXIX.

R*Adicis dauci contuſæ drachmas ſex in muſti amphoram imponito, & ſimiliter transfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorum, & uuluæ. menſes pellit, ructus ciet, & urinã. prodeſt tußi, ruptis, uulſisq́;.*

Saluiæ unciam in muſti amphoram, quod idem cum ceramio eſt, mittito. Valet contra renum, ueſicæ, & laterũ dolores, reiectiones ſanguinis, tußim, rupta, uulſa, & ſuppreſſos menſes. Panacis unciam in muſti congium mittito, & transfundito. Prodeſt ruptis, uulſis, cõtuſis, orthopnoeæ. lienis craßitiem extenuat. contra tormina, coxendicum dolores, efficax eſt. tardas concoctiones accelerat. menſes & partus extrahit. aquæ inter cutem, & ſerpentium ictibus auxiliatur. Vina ex acoro & dulci radice

conſimili modo fiunt. Oportet enim *ſingulorum uncias octo in ſenos congios mittere, tribus menſibus macerare, mox in uas transferre.* Faciunt *ad pectus, & latera, & urinam mouent.* Seminis *apij recentis, maturi & cribrati unciæ nouem in linteo colligatæ in muſti amphorã demittantur.* Appetitum excitat. *ſtomachicis, & difficili urinæ auxiliatur. faciles ſpiritus facit.* Ex *fœniculo, anetho, & petroſelino, uina eodem modo fiunt, & ad eadem efficacia.* Fit *& è flore ſalis uinum, multò ad purgandum efficacius, quàm uinum aqua marina temperatum.* Fauces, *ueſicam, renes, & ſtomachum infeſtat: quare neq; in ſecunda, neq; aduerſa ualetudine prodeſt.* Fit *etiam uinum quod phthorion uocant, quoniam partus necat, & abortus facit, ueratro aut ſcammonia, aut ſylueſtri cucumere, iuxta radices uitium ſato: ſiquidem uites ſibi illorum uires adſciſcunt.* Id *uinum partus enecat. datur ieiunis mulieribus, quæ antè uomuerunt, cyathorum octo menſura, dilutum.* Ramorum *thymelææ cum ſuis folijs & fructu triginta drachmas mittito in congios tres muſti, & leui igne coquito, donec congij duo ſuperſint, defæcatumq; recondito.* Aquoſa *purgat excrementa, & lienẽ abſumit.* Chamelæa *dum floret, cum folijs tuſa & cribrata decem drachmarũ põdere, in muſti congiũ additur.* Poſt *duos menſes uinũ in uas transfertur. aquæ inter cutem, hepaticis, et laßitudine cõfractis, efficax eſt. item mulierib. quæ à partu ægrè purgantur.* Chamæpityinũ *ſimili modo fit, ad eadẽ cõueniens. urinã quoq; ciet.* Librum *radicis mandragoræ cõcidito, ſegmenta lino traijcito, quod*

to, quod ſelibrã æquat in muſti cadũ demittito, ibiq́; eſſe ſinito ad menſes treis, deinde transfundito. Media potio, heminæ dimidiũ. bibitur, paſſo in duplum addito. Aiunt heminã uini congio miſtã, potu ſoporẽ adferre. cyathus unus cum ſextario uini potus, enecat. mediocris uſus eius, doloris ſenſum aufert. fluxiones incraſſat. olfactu, potuq́; & cum inditur, idem præſtat. In congium muſti aqua marina diluti, drachmas duodecim nigri ueratri triti in linteo mundo, mittito: dumq́; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim, ubi pleniuſcule fregeris, inijcito. poſt aliquot dies colato, & utitor. Dato cyathum unum ex aqua balnei in potu, ad aluum ſoluendam, ijs qui euomuerunt à cœna. Alia ratio: Veratri drachmas uiginti, iunci odorati uncias duodecim, ſpicæ Syriacæ uncias tredecim, cribratas & linteo colligatas in ſeptem uini Coi ſextarios diebus quadraginta macerandas indito, poſtmodum colato. dabis in potu ſeſquiheminam. Aliter: Decoctæ marinæ aquæ ex alto petitæ ſextarios duodecim, ueratri candidi libras ſex, in muſti amphora quadrageſimo die quàm madefeceris, colato, & utitor. Alia ratio: Veratri drachmas duodenas, & aphronitri quaternas, in ſenis muſti ſextarijs diebus quiniſdenis macerato, mox colato: & ſemeſtri exacto, utitor. Id uini genus abortus facit, & partus necat. Aut uuas in ſole ſiccatas imponito in muſti metretam (implet autem metreta congios duodecim) & gypſum in uinum mittito pondo drachmarũ uiginti, & biduo reſidere ſinito, cõijcito ueratri nigri drachmas triginta, iũci odorati,

calami, ſingulorũ drachmas triginta, baccarũ iuniperi ſextarios duos & trientem, myrrhæ & croci ſingulorũ drachmã, inuoluens linteolo diebus quadraginta appendito, poſtea colato, dabis heminas treis aut duas dilutas. Purgat à partu & abortu fœminas. fœtus extrahit. contra ſtrangulatus uuluæ efficax. Scãmonites ſic fit: Radicis ſcãmoniæ per meſſes effoſſæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinq; in muſti congium mittito, ad dies triginta. Aluum purgat, bilem & pituitam extrahit.

Metallica omnia, & primũ cadmia. Cap. XL.

EX cadmiæ generibus optima eſt Cypria, botryitis nomine, denſa, modicè grauis, & in leuitatem magis declinans, racemoſa facie, colore ſpodij, quæ fracta cinerulenta eſt, & æruginoſa. Proxima habetur foris cœrulea, intus candidior, internatis uenarum diſcurſibus onychitæ lapidi ſimilis, cuiuſmodi ſunt quæ è ueteribus metallis effodiũtur. Quædam etiam placodes, id eſt, cruſtoſa, dicitur, ſegmentis quibuſdam perinde quaſi zonis cincta, ob quod eam zonitin appellauere. Alia oſtracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. ſed quæ teſtaceam faciem habet, terram amplexa eſt. Improbatur candida. Oculorũ medicamentis botryitis nomine, & onychitis, utiles: reliquæ ad emplaſtra, & farinas quæ cicatricibus inducendis inſparguntur. ad eadem Cypria prodeſt. ex Macedonia uerò, Thracia & Hiſpania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adſtringere, caua explere, ſordes expurgare, exiccare, corporis meatus infarcire, excreſcentia in carne coërcere, cruſtas creare, & ul

cera quæ

tera quæ cacoëthe uocantur, ad cicatricem perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacib. cãdente, fuligine egeſta flatu, & lateribus camerisq; fornacũ inhærente. Prægrandes autem ac ferreæ ſunt rudes, ab officinis appellatæ acestides, per ſumma faſtigia connexæ & concamératæ, ut quæ ab ære iactantur ſurſum corpuſcula cohæreant, & inibi detineantur. quæ cum ſpißius inſident, in corpus concreſcunt, & modo genus unum eius, modo duo, modo omnia perficiunt. Extrahitur & cadmia in Cypro è monte qui Solis incumbit, cremato lapide cui pyritæ cognomen eſt, in quo etiam monte quædam quaſi uenæ chalcitis, miſyos, ſoreos, melanteriæ, cærulei, chryſocollæ, atramenti ſutorij, diphrygisq; inueniuntur. Nec deſunt qui cadmiam in lapidum fodinis inueniri tradant, falſi quadam lapidum cognatione. qualis inuenitur & apud Cumas lapis, nullam ſui uim oſtendens. Ii eo deprehenduntur, quod ſunt cadmia leuiores, nullumq; alienum mandentibus ſaporẽ exhibent. cõmanducatus item lapis, dentes offendit. cadmia, utpote cum cedat, eſum non reſpuit. Alio autem diſcerni poſſunt argumento: Cadmia in farinam detrita, & aceto ſubacta, atq; in ſole ſiccata, coït: quod in lapide non accidit. Item tritus & igni appoſitus lapis, proſilit, & fumum igni ſimilem eiaculatur. cadmia uerò quieta manet, fuliginemq; luteo colore aut æreo ſplendentem expuit, uario zonarum diſcurſu. Inſuper lapis ignem expertus, atque refrigeratus, colorem mutabit, ac leuior multò fiet. ſed cadmia nihil euariat, niſi quis eam multis diebus cremauerit. Fit & in argẽti

fornacibus candidior, ac minus ponderoſa, ſed uiribus ne quaquam cõparanda æraria. Vritur cadmia ſuperior car bonibus obruta, donec translucida ſpectetur, & ferrei ſtercoris modo bullet. mox extinguitur uino Aminæo, quæ ad emplaſtra præparatur: ſed quæ ad pſorarum me dicamenta præparatur, aceto. Alij hoc modo exuſtam conterunt in uino, rurſumq́; fictili crudo torrent, donec pumicoſa uideatur: iterumq́; tritam ex uino, tertio urũt, donec prorſus in cinerem redigatur, nihil ſcabritiæ reti nens. hac ſpodij uice utuntur. Lauatur autem in morta rio trita, effuſa ſubinde aqua, dum ſordidum nihil emer gat. dein coacta in paſtillos reponitur.

Pompholyx. Cap. XLI.

POmpholyx ſpecie ſola, nõ genere, à ſpodio diſtat. Siquidem ſpodos nigricat, et plerunq; ponderoſior eſt, palearum pilorumq́; plena, quaſi purgamentũ quod dam, quod ab ærariarum officinarũ pauimentis & forna cibus euerritur. pompholyx uerò pinguis eſt, et candida, uſqueadeo leuis, ut in auras euolare poſſit. Cuius duo flu xerũt genera: unũ ad aëris colorẽ uergens, ſubpingue: al terum magnopere candidũ, ſummamq́; leuitatem nactũ. Candida fit pompholyx, quoties in perficiundo ære, fa bri præſtantiorem facere uolentes, detritam cadmiam cu mulatius inſparſerint: nanq; tenuiſsima fauilla, quæ effer tur, in pompholygem coit. Cæterum pompholyx nõ ex æris modo materia & fabrili induſtria factitatur, ſed ex cadmia quoq;, ad gignendam ipſam, eximiè follibus pro flata. Cuius faciundæ ratio hæc eſt: In domo gemina con

tignatione

tignatione operta, fornax extruitur, iuxta quã mediocris feneſtra ad tabulatũ à ſupernis partibus pateat. domicilij paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacẽ uſq; perforetur, ad excipiendam follis narẽ. oſtium mediocre habeat pro exitu ingreſſuq; artificis fabricatũ. domuncula altera huic coniuncta ſit, in qua & folles & flator ſuo munere fungantur. deinde carbonibus in camino ſuccenſis, aſsidens artifex cadmiã particulatim fractam inſpargit, à locis ſupra infurnibulum extructis. idem negocium obit infernè artificis miniſter, ſimulq; carbones adijcit, uſquedum indita cadmiæ copia prorſus abſumatur. itaq; egeſta ſuffitu tenuis pars & leuis materiæ in ſummã domum euolat, & parietibus, tectis, fornicíq; adhæreſcit: conflatũ autem inde corpus, inter initia erumpentibus aquarum bullis ſimile prodit, poſtea maius incrementũ capeſſens, glomuſculis uellerũ ſimile redditur. ponderoſius autem in ima loca ſe recipit. ſed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento cohæret: quod tenuiore deterius exiſtimandũ eſt, ideo quod multũ terræ collegerit, et ſpurcitia in aceruatione refarciatur. Sunt qui hoc modo tantum fieri ſpodium arbitrantur, de qua antèdictum eſt. Optima creditur Cypria, quæ accepto aceto halitũ æris præſtat, colore aliquantũ piceo, ſapore cœni horrido, & ſi fraudem nõ experta flagranti carbone infirueſcit, æneum colorem contrahit. Antedictis autẽ notis diligenter attendendũ eſt. Siquidem à nõnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis groſsis, & quibuſdã cõſimilibus. quod facilè cognitu fuerit: quip-

pe nihil in iis probandis inuenietur eorum quæ antè dicta ſunt. Pompholygem in cõmune ita lauari oportet: *Ligatam linteo mundo modiceq́; raro, aut ſiccam, aut aqua reſperſam, in labellum demittito, quod imbrem contineat, & huc atque illuc faſciculum deferens, immergito: ita enim limoſa pars eius ac utilis effluet, & omne ſedimentum in linteolo remanebit: poſtea reſidere ſinens, aquam cum cinere colis incernito, & nouam infundens, agitato, & effundito: mutata tantiſper aqua, & colata, dum arenoſi nihil ſidat. demum aquam exprimito, & ſiccatum cinerem recondito.* Alij, *quantum maximè fieri poteſt, ſiccant, & manibus in aqua conterunt, dum mellis craſſamentum imitetur. deinde linteo faucibus excepturi uaſis obtento, aut laxius illigato, colant, et quò faciliustrãſeat, infuſa per linteũ largiore aqua, cinerem conturbant. mox ſpumoſum, quod traiectum eſt, & ſupernatat uaſi, concha excipiunt, & fictili nouo ad uſus recõdunt. quod uerò reſedit, ſenſim cribratum, in aliud uas transfundũt, relicto arenoſo quod peſſum ierat. rurſus lapidoſa ſidere patiũtur, & in uas aliud excolant. hoc identidem faciũt, donec cinis merus & arenæ expers inueniatur.* Alij *paulatim integram in aqua reſpergunt, arbitrati arenas lapilloſq́; ſuo ponduſculo degrauatos, peſſum ire, pilos autem & paleas leuitate ſua in ſublime attolli. cæterũ cinerem medium ſeparant, & in pilam coniectum, ut cadmiam, eluunt.* Quinetiam *lauatur uino* Chio *marina aqua diluto, modis quos ſuprà diximus. & ita redditur adſtringentior, quàm aquis elota.* Vis *pompholygis adſtringere, refrige-*

refrigerare, explere, purgare, obſtruere, & aliquantum exiccare. inter medicamenta numeratur quæ leniter cruſtas obducũt. Quod ſi ſpodon torrere libet, diligenter tritam & irrigatam aqua, colliges in paſtillos, fictiliq; nouo, ſubiectis leuibus prunis, orbiculos continuò uerſabis, dum aſiccati fuluefcant. Neq; ignorandum, ex auro, argento, plumboq; fieri ſpodion: uerum poſt Cypriũ, plumbeum maximè cõmendatur. Quoniã ſpodos ſæpenumero deſideratur, neceſſe eſt oſtendere, quæ ſimili uirtute polleant, ut in ſpodij locum ſuffici poßint, antiſpoda uocant, quoq; modo ſumi debeant. Folia itaque myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile crudum coniecta, indito operculo continua foramina habente, uruntur fornacibus, donec figlinum percoquatur. iterum in fictile aliud crudum transferuntur: quod ubi peraſſatum fuerit, exempta lauantur ad uſus. Idem quoq; fit è termite ſylueſtris oliuæ, ſi habeatur: ſin ſecus, ſatiuæ cum ſuis floribus, aut mâlis cotoneis diſſectis, et detractis oßibus, aut gallis, aut laceratis linteolis: item ex moris immaturis, id eſt candidis, in ſole prius areſactis, aut terebintho, aut lentiſco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs, uel è buxi coma, uel pſeudocypero cum flore. Alij ficulneas frondes in ſole antea ſiccatas, eodem modo parant. alij taurinum gluten. alij ſuccidas lanas aſperas, pice aut melle irrigatas. quæ omnia in ſpodij uicem uſurpantur.

Aes uſtum. Cap. XLII.

AEs uſtum probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur. nigrũ uerò pluſquam

deceat exuſtum eſt. Fit autem è clauis ſolutarum nauiũ, fictili crudo compoſitis: ſubſperſo ſulphure cum ſale pari, omnibus uiciſsim inſparſis, fictile, circumlito figulari creta ſpiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro ſulphure & ſale alumen inſpargunt. Alij ſine ſulphure ac ſale, fictili multos dies urunt. Alij ſulphure ſolo utuntur, fuliginem tamen excutiunt. Alij oblitos ſciſsili alumine clauos, cum ſulphure & aceto, fictili crudo cremant. alij in ænea olla aceto reſperſos urunt, & iterũ ac tertio idem efficiunt, poſtea recondũt. Principem locum tenet, in Memphide combuſtum: proximum in Cypro. Adſtringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit, ulcera purgat, & ad cicatricem perducit. uitia oculorũ emendat. excreſcentia in carne conſumit. nomas cohibet, uomitus ciet, cum hydromelite potum, aut cum melle delinctũ, illitúmue. Lauatur ut cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorſus ſordes emergat. Aeris recrementũ, ſtercúsue quã ſcoriam uocant, eodem modo lauatur, & eandem uim, ſed imbecilliorem habet.

Flos. Cap. XLIII.

FLos æris, quem nonnulli clauorũ ueterum pſegma, quaſi reſegmen aut ſegmentum, nominarunt, optimus eſt friabilis, in attritu fulueſcens, milij effigie, & numero, breuis, ponderoſus, modicè ſplendens, atq; cõſtringens, qui delimatam æris ſcobem non recepit, qua ſæpe adulteratur. Sed id facilè deprehenditur, cum dentium illiſu dilatantur ramenta. Fit autem, cum æs fornacibus fuſum, in receptacula dilabitur, per cola fiſtularum ad ea pertinen

pertinentiũ. tum huic negocio addicti miniſtri, ſordes ex purgantes, aquam clariſſimã infundunt, refrigerandi pro poſito. itaq; repentino cõcretu, ac addenſatione, uelut ex puitur & erumpit antedictus flos. Adſtringit, & excre- ſcentia coërcet. offuſam oculis caliginem emendat, ſed magnopere mordet. quaternûm obolorum pondere da- tus, craſſum humorem extrahit. carnoſa narium & ſedis uitia abſumit. eruptiones papularum cum uino cohibet. Candidus contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fiſtulam flatu impellitur. uuam, tonſillasq; repri- mit, farina eius cum melle admota.

Squamma æris. Cap. XLIIII.

S*Quamma æris excuſſa ex Cyprijs officinarum cla uis, craſſa quidem ipſa præſtãtior quæ helitis, id eſt clauaris, nominatur. ſed ex uili promiſcuoq; ære, aut can dido, uitioſa intelligitur: quam, utpote tenuem & inuali- dam, damnamus, maximè approbantes craſſam, rufam, præſertim ſi aceti reſperſu æruginem contrahat. Vim ha bet adſtrictoriam, extenuantem, reprimentem, & ero- dentem. nomas coërcet. ulcera ad cicatricem perducit. po ta ex aqua mulſa, aquam trahit. aliqui farina ſubactam, dant in catapotio. additur ad oculorum medicamenta. ge narum ſcabritiam abſumit, & fluxiones exiccat. Laua- tur hoc modo: Siccæ æris ſquammæ expurgatæ ſelibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturba- tur, quouſq; peſſum ierit. abijcitur quod ſubſidit, & effu ſa aqua, hemina cœleſtis imbris adijcitur, & diſtenta ma nu, ſquamma, quaſi deſtringenda ſit, uehementer confri-*

catur, dumq́; lentorem emittere cœperit, aqua ſenſim ad ſex heminas uſq; ſuperinfunditur, terendo ualidè. ſquamma ad latus mortarij colligitur, ibiq́; apprimitur. quo facto, expreſſus humor pyxide ex ære rubro facta, excipitur. hoc eſt enim uelut flos ſquammæ, ualens uiribus, & ad ocularia medicamenta cum primis efficax. Inutile im*becillumq́; quod ſupereſt, lauatur donec nullam prorſus lentitiam excernat, & linteo apertum biduo cõquieſcere ſinitur, effuſaq́; extante aqua, ubi ſiccatum erit, recon ditur pyxidicula.* Alij *ut cadmiam lauant, & reponunt.*

Squãmæ *ex acie aut mucronibus decuſſæ, quã uocant ſtomoma, eadem uis. Lauatur modo ſimili, & recõditur: ſed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior eſt.*

Aerugo raſilis. Cap. XLV.

A*Erugo raſa fit ijs modis:* In *cadum, aut aliud con ſimile uas acetum quamacerrimum infunditur. ſuperponitur inde inuerſum æneum uas, præſertim concameratũ: ſin minus, planum. ſitq́; obſtructum, nullumq́; habeat ſpiramentũ, exempto, quo doliolum obturaueris operculo. decimum poſt diem inſidens ærugo deraditur.* Aut *æris lamina in cadis ſuper acetũ ita ſuſpenditur, ne ipſum attingat, & totidem poſt dies raditur.* Aut *maſſula æris, aut lamina una pluréſue, uinaceis nõ recentibus, ſed iam aceſcentibus conduntur, & ſimili modo uerſantur.* Quinetiam *ex delimata æris ſcobe æruginem facere licet, necnõ è laminis, quibus bracteæ auri concluſæ malleo ducuntur, ſi quis eas aceto reſpargat, & ter aut quater uerſet, donec æruginẽ contrahant.* Tradunt *æruginẽ* in Cy-

in Cyprijs metallis gigni, lapidibus quibuſdã nõnihil æris haben:ibus, quibus ærugo effloreſcit: adduntq́; per caniculæ æſtus è quodam ſpecu manare: ſed illam paucam & optimã eſſe: hanc ſpeluncis effluentẽ, copioſam quidem, & boni coloris, ſed uitioſam, quod lapides multos collegerit. Pluribus autem modis adulterant. aliqui pumice admiſto, alij marmore, alij atramento ſutorio. Sed deprehendemus pumicem aut marmor, dum pollice ſiniſtræ manus madefacto, æruginis portiunculã altero atterimus: ſiquidem eam diffundi conſtat. marmoris autẽ pumicisq́; partes coëunt nõ diſsipatæ, demumq́; tractatione crebra & humoris complexu dealbeſcũt. quin & dentiũ appreſſu: ſiquidem ſyncera cedit, læuis, & ſine aſperitate. Atramentũ uerò ſutoriũ igne coarguitur. nanq; ſi fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, & feruenti cinere aut carbonibus incaleſcat alterutrũ, mutabitur, rubeſcetq́; id quod atramentũ ſutoriũ acceperit, quòd id uſtum ſuapte natura talem ſortitur colorem. Aeruginis quam uocant ſcoleciam, duo ſunt genera. quædam foßilis eſt, altera factitia ad hunc modũ: In mortario Cyprij æris dimidiã heminã aceti albi acrisq́;, piſtillo cupreo contterito, donec ſtrigmenti craßitudinẽ imitetur: deinde aluminis rotundi drachmã unam, cum ſalis foßitij, tranſlucentis, aut marini quamalbißimi, ſolidiq́;, aut certè cum nitri pari pondere terito in ſole, æſtuoſißimis diebus, ſub ſydus caniculæ, donec colorem æruginis contrahat, & concretu ſtrigmentoſum fiat. ubi autem ſe in uermiculorum Rhodiacis ſimilium ſpeciem coëgerit, recondito.

Efficax & ualde boni coloris redditur, ſi duas parteis urinæ ueteris cum una aceti adieceris, & alia quæ dicta ſunt peregeris. Sunt qui æruginem raſilem quæ in apparatu non reſpondit, gummi miſto digerant in formas, & ita uendant. quod genus, ut uitioſum, improbatur. Fit & quædam ærugo ab aurificibus, mortario & piſtillo Cyprij æris, cum urina pueri impubis, qua aurum ferruminant. Antedicta æruginum genera, uſto æri omnino reſpondent, ſed magis effectu ualent. Sciendum foſſilem ſcoleciam præſtantiſsimam eſſe: deraſam ſequi, poſtremo loco factitiam. mordaciſsima tamen eſt hæc, & magis adſtringens. aurificum autem ærugo raſæ reſpondet. Aerugines omnes adſtringunt, extenuant, excalfaciunt. oculorum cicatrices emendant. lachrymas cient. nomas ſiſtũt. uulnera ab inflammatione tuentur. ulcera ex oleo ceraq; ad cicatricem perducunt. callos & ſordida ulcera purgant, cum melle coctæ. callum fiſtularum erodunt, cum ammoniaco, collyrij modo in eas adactæ. ad gingiuarum autem excreſcentias, & extuberationem utiles. magnopere extenuant genarum craßitiem, cum melle illitæ. uerum poſt illitionem ſpongia ex aqua calida locus fouendus eſt. reſina terebinthina exceptæ, cum ære & nitro lepras abigunt. Vritur ærugo, quamcunq; uelis, minutiſsimè fracta cõminutaq;, in fictili patina, flagrantibus prunis ſuperpoſita: uerſaturq; donec ſe mutet, & colorem cinereum concipiat. poſtea refrigerata reponitur ad uſum. Sunt qui cruda olla eam urant, uti dictum eſt: ſed nõ prorſus eundem colorem cremata reddit.

Rubigo ferri. Cap. XLVI.

Rubigo ferri reſtringit. ſiſtit fœminarũ profluuia admota: potuq́; præſtat ne concipiant. illita ex aceto, ignibus ſacris, & papularũ eruptionibus medetur. perquam utilis ad ſcabritias genarum, reduuias, & pterygia. condylomatis prodeſt. gingiuas firmat. podagras illita lenit. alopecias replet. Vinum aquáue, in qua candens ferrum ſit reſtinctum, potu cœliacis, dyſentericis, lienoſis, cholera laborantibus, & diſſolutis ſtomacho auxiliatur. Stercus ferri, quam ſcoriam uocant, eadem poteſt quæ rubigo, ſed inefficacius. aconito, ex aceto mulſo potum, opitulatur.

Plumbum elotum. Cap. XLVII.

Lotura plumbi ſic fit: In mortarium plumbeum aquam inijciens, piſtillo plumbeo terito, donec nigreſcat aqua, & limi modo craſſeſcat, aut lutulenta reddatur. linteolo deinde colato, aquam ſuperinfundens, quo facilius quicquid eſt reſolutum incerni poßit. hoc iterum facito, uſquedum ſatis tibi habuiſſe uideatur. ubi conſederit, priore aqua effuſa, nouam adijciens, ut cadmiam lauato, donec nulla extet nigritia. poſtea in paſtillos cogẽs reponito. Quidam ſcobem mundi plumbi lima quæſitã, mortario piſtilloq́; lapideis terũt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigreſcat. mox ubi id peſſum ierit, effuſa aqua, colligunt in paſtillos. nam tritũ uehementer, ceruſæ ſimile redditur. Alij elimatæ ſcobi modicam plumbaginem adijciunt, affirmantes ita elotum plumbum præſtantius eſſe. Poteſt refrigerare, adſtringe-

re,inducere,mollire,explere caua,ſiſtere oculorũ fluxiones,& ulcerum excreſcentia.ſanguinem ſupprimit.prodeſt contra ſedis ulcera,cõdylomata,& hæmorrhoidas, ex roſaceo.item ad ea quæ ægrè cicatricem ducunt: & in totum ſpodij effectus præbet, niſi quod non obducit cruſtas. Syncerum plumbum affrictu,marini ſcorpionis draconiſq́; plagis auxiliatur.

Plumbum uſtum. Cap. XLVIII.

VRitur plumbum ſic: Super q̃tenuiſſimas plumbi laminas,fictili nouo inditas, ſulphur inſpargito: additisq́; alijs rurſus laminis,interiecto ſemper ſulphure, uſquedum uas expleueris, ſuccendito. flagrante autem plumbo,ferrea rude uerſato, donec perfectè redigatur in cinerem,nihilq́; è plumbo non uſtum hæſerit:tum demũ, obſtructis naribus, eximito:alioquin halitus plumbi noxius ſentitur. Aut elimatam plumbi ſcobem in olla ſulphure urito. Alij laminas in fictili crudo,ut dictum eſt,imponunt fornaci, aut foco, & circumlinentes operculum, dató exili ſpiramento, urunt. Alij pro ſulphure ceruſam aut hordeum inſpargunt. Alij integras laminas imponentes,acri igne utuntur, & rudicula ferrea cõtinuè mouẽt, dum in cinerem ſoluantur. ſed difficilis huiuſmodi uſtio, & ſi uehementius uratur,contrahit ſpumæ argenti colorem.magis tamen nobis placet prima urendi ratio. Plumbum uſtum lauatur ut cadmia, & reconditur. Eoſdem effectus habet, quos plumbum elotum, ſed multò acriores. Recrementum plumbi,*quod ſcoriam uocant,optimum eſt,denſum,fractu cõtumax,ceruſam planè repræſentans,*

ſentans, nihil plumboſi habens, quod ad luteum colorem accedit, & uitri ſplendorem imitatur. Eadem quæ plumbum exuſtũ poteſt, ſed magis adſtringit. Lauatur in mortarijs infuſa aqua, & refuſa ſumma aquæ parte, quæ luteum colorem duxit: idq; ſæpius, dum recrementũ abſumatur. dein ubi conſederit craſſamentum, aqua effuſa, digeritur in paſtillos. Molybdoides lapis à plumbi ſimilitudine dictus, reſpondentem recremento uim habet, & eodem modo lauatur.

Stibium. Cap. XLIX.

STimmi optimum, quod ſplendidiſſimũ eſt, modoq; nitedularum emicat, confractu cruſtoſum, nihil terræ aut ſordidi habens, friabile, quod ſtibi appellarunt, alij platyophthalmon. Vis eius adſtringere, meatus obſtruere, refrigerare, excreſcentia in carne cohibere, ulcera ad cicatricem perducere, ſordes & ulcera oculorũ expurgare. ſiſtit & ſanguinem è cerebri membrana profluentem. & ut in uniuerſum dicatur, uis uſto plumbo ſimilis eſt. priuatim, ambuſta igni, in puſtulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum. cruſtoſas exulcerationes ad cicatricem perducit, cum cera & exigua ceruſa. Torretur pinſita farina circunlitum, & carbonibus obrutum, donec carbunculetur cruſta, exemptumq; reſtinguitur mulieris lacte, quæ marem peperit, aut uetere uino. Vritur etiam carbonibus ſuccenſis efflatum, quoad igni deflagret. ſi enim paulò magis concremetur, plumbum fit. Lauatur, ut cadmia & æs. Sunt qui ut plumbi recrementum eluant.

Molybdæna,ſeu plumbago. Cap. L.

MOlybdæna optima eſt flaua, argenteæ ſpumæ æmula,modicè ſplendens,cum teritur rufa.coɫa cum oleo iecinoris colorē trahit. Vitioſa eſt, quæ aërem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento.Eſt etiam quædam foßilis,ad Sebaſtiam & Corycum inuenta. Quo in genere probatur, quæ lapidoſa non ſit,aut recrementoſa,ſed nitens & flaua.Vim habet ſpumæ argenti,aut recremento plumbi ſimilem.uritur lauaturq́; eodem modo.miſcetur conuenientißimè medicamentis,quæ liparas uocant,atq; emplaſtris minimè mordentibus.carnem recreat,& ulcera ad cicatricem perducit.glutinantibus tamen medicamentis, aut abſtergentibus non conuenit.

Argenti recrementum. Cap. LI.

REcrementum argenti, quod ſcoriam uocant, aut helcyſma, aut encauma, molybdænæ uim habet. quare emplaſtris quas phæas appellant,additur,ac medicamentis quæ cicatricem obducunt,utpote cum adſtringat,extrahatq́;.

Spuma argenti. Cap. LII.

SPuma argenti quædam gignitur ex arena,quā molybditin uocant,in fornacibus conflata, donec perfeɫè igni incandeſcat.altera ex argento, tertia ex plumbo.Probatißima eſt Attica.ſecunda Hiſpanienſis. has ſequitur quæ fit Dicæarchiæ,id eſt Puteolis,Baijs,in Campania,& Sicilia:plurima enim hiſce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore ſplendet,

chryſitis

chryſitis appellatur,omnium optima:quæ in Sicilia, argyritis:quæ ex argento,calabritis. Vis autem adſtringere,mollire,explere caua,excreſcentia in carne reprimere,ad cicatricem ducere,refrigerare,& occludere. Vritur argenti ſpuma, confractis partibus ad magnitudinem iuglandium,prunæ ſuperpoſitis: ita accenſa follibus, ut conflagret, abſtergitur inſidens ſpurcitia, & reconditur. Aliqui ter aceto aut uino reſtinguentes,rurſus urunt, & eadem proſequuti,reponunt. Lauatur ut cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut, ſi deſideretur, alteri candor detur,ea in parteis magnitudine fabarum confracta,chœnicis atticæ menſura, fictili nouo ſuperfuſa aqua, addito candidi tritici pari pondere, priuatimq; pugillo hordei, linteolo puro,raro,anſulis uaſis alligato,coquitur,donec hordeum fractum diſsiliat: deinde omnia in nouum craterem oris ampli transfunduntur. triticum abijcitur,ſpuma argenti uehementer manibus affricando infuſa aqua lauatur,aſsiccataq; in Thebaico mortario teritur,affuſa feruente aqua,donec ſoluta fatiſcat. excolata aqua,iterū tota die teritur,& ueſperi infuſa calida aqua finitur. mane colis excernitur,alia infunditur,atq; ter die excolatur. id ſeptem diebus fieri ſolet. poſtea additis ad ſingulas minas ſpumæ argenti,quinis ſalis foſsilis drachmis, infuſaq; calida aqua,ter die teritur, & addita aqua excolatur: cumq; inalbuerit,calida infuſa,idem facito,dum nullam prorſus ſalſedinem reſipiat. demum ardentiſsimo ſole ſiccata,eiecto prius humore, reconditur. Sin minus, mina ſpumæ argyritidis diligenter teritur,addito ſale foſsili trito,tri-

plicato pondere, in fictile nouum conijcitur, aqua infunditur, ita ut ſuperemineat. mouetur quotidie mane & ueſperi, aquaq; ſuperinfunditur, priore nequaquam effuſa: hoc fit triginta diebus: nanque niſi moueatur, craſſeſcit, uſq; in duritiem teſtæ. Poſt hæc effuſa leniter muria, in Thebaicò mortario ſpuma argenti teritur, coniectaq; in fictile aquam continens, manibus diligenter agitatur, mutata ſubinde aqua, donec nullum ſalſuginis indicium præbeat. deinde quod ex argenti ſpuma candidum apparet, in uas aliud transfertur, & redactum in paſtillos, plumbea pyxide conditur. Alij ſpumam argenti in fabarũ magnitudines confractam, in uentre ſuillo crudo ex aqua coquunt, dum uiſcus eliqueſcens contabeſcat, exemptãq; cum ſale pari terunt, & ut ſuprà dictum eſt lauant. Sunt qui ſalis libram unam, & ſpumæ argenti tantundem, in ſole terànt, aqua continuè mutata, dum candor ei detur. Alia ratio: Sumito quantam uis argenti ſpumam: ubi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarũ recentiũ repurgatarumq; decoquito. Cumq; fabæ diſruptæ dehiſcent, lanaq; non denigretur, exemptam argenti ſpumam, & altera lana inuolutam, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. eadem tertio, quæ ſuprà, facito. in ſumma, tãtiſper, dum lana iam non inficiatur. Inſuper transfundens in mortarium, ad ſingulas ſalis foſsitij libras, adijcito octogenas ſpumæ argenti drachmas Atticas, & terito: intermittensq;, nitri quamalbiſsimi cum aqua diluti drachmas quadragintaſeptem indito: iterum terito, donec ſatis

candoris

 399

candoris contraxiſſe uideatur. ita autem fundens eam ex alto in fictile oris ampli, adiecta largiore aqua, ubi conſidere deſierit, colato. tum nouam ſuperadijciens aquã, manibus probè uerſatam, ſinito ut conſidat, ac rurſus per colum traijcito. alternis eadem proſequere, dum pura aqua dulcisq; effluat, & nullam ſalſi dinem præ ſe ferat. poſtremò in fictile nouum tranſlatam, colato ſenſim omni humore, ſoli quadraginta diebus ſub caniculæ ſydus exponito, & ſiccata utitor. Elotam autem conſtat ad oculorum collyria prodeſſe, & ad cicatricũ fœditates tollendas, ad rugoſas facies, & cicatricoſas, laceratasq;, & macularum plenas.

Ceruſa. Cap. LIII.

CEruſa fit hoc modo: Infuſo in urceum oris lati, aut fictile labellum quamacerrimo aceto, laminam plumbeam ſupra fictilis ſpiraculum, ſubiecta prius arundinea tegete, firmato: ſuperiectisq; uelaminibus, ne halitum expiret acetum, ubi reſoluta fuerit, defluensq; deciderit, humorem purum ad ſumma delatum colato, craſſamentumq; transfundito. debet quoq; ſiccari in ſole, mox truſatili mola teri, aut aliàs tritum cribrari. poſtea quod ſupereſt duri, in tenues partes redigendũ, cribrandumq;. uiciſſim eadem tertio quartoq; facienda. Melior, quæ primò cribata eſt, & medicamentis oculorũ aſſumenda. ſecundum locum tenet ſequens, & reliquæ ſuo ordine. nec deſunt qui ligneas rudes in medio uaſe appendant, & deraſo ceu ſitu impoſito, ita ut acetũ nõ contingat, inditoq; operculo circũlinentes dimittũt. poſt dies decem, laxato

obturamento uiſunt.cumq́; reſoluta materia fuerit, reliqua, ut ſuprà diximus, exequuntur. Si autem quis in paſtillos uelit digerere, aceto acri ſubacta, diuiditur in paſtillos, qui in ſole ſiccãtur. Aeſtate tamen ſupradictum opus obeundum eſt, ita enim candida atque efficax redditur. Quinetiam hyeme paratur, urceis ſupra furnos, balnea, aut fornaces impoſitis: aſcendens enim calor, idem quod ſol præſtat. Laudatiſsimam fieri putant Rhodi & Corinthi, aut Lacedæmone, proximam Puteolis. Torretur hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo, maximè Attico, tritam ceruſam imponito, & aſsiduè uerſato, cumq́; cinereum colorem traxit, eximens refrigerato, & utitor. Eſt & aliud urendi genus: Trita patinis nouis ſupra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec colore ſimilis ſandarachæ fiat: extractaq́; ad uſus miniſtratur. quæ uerò ita parata eſt, ſandyx à quibuſdam dicitur. Lauatur ceruſa cadmiæ modo. uis ei refrigerare, occludere, emollire, explere, extenuareq́;: inſuper excreſcentia leniter reprimere, & ad cicatricem perducere. miſcetur ceratis, & emplaſtris quæ liparæ uocantur, paſtilliſq́;. eſt autem letalis eius potus.

Chryſocolla. Cap. LIIII.

Chryſocolla laudatiſsima Armeniaca, colorem porri quamſimillimè reddens. ſecundum locum ſibi uendicat Macedonica, & proximum Cypria, quo in genere præfertur pura. damnatur, quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauãdi hæc eſt: Tuſam infuſa aqua, mortario expaſſa manu ad pilam uehementer fricato, & ſtatim

tim

tim quàm conſederit,colato. alteram infundens aquam, ruſum terito. hæc uiciſſim proſequere, donec pura ſynceraq́; ſpectetur. dein ſiccato in ſole, & ad uſus recondito. Quod ſi utere uolueris, ex ea terens quod ſatis eſſe uidebitur, patinis ſupra carbones adponito, & alia facito quæ ſuprà diximus. Dos chryſocollæ ad purgandas cicatrices. excreſcentem carnem coërcet. adſtringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordendo exeſt. inter medicamenta intelligitur, quæ uomitiones concitant, & necem inferre poſſunt.

Lapis armenius. Cap. LV.

ARmenius lapis præfertur leuis, colore cœruleo, perquam æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem quæ chryſocolla præſtat, ſed inefficacius. Quinetiam uſum habet ad pilos in palpebris alendos.

Cœruleus. Cap. LVI.

COerulei origo ex ærarijs metallis in Cypro. copioſior ex arena littorali. ſecundũ quoſdã ſub cauatos ſpecus maris inuenitur, qui magis probatur. Eligi debet inebriatus. Vritur ut chalcitis. lauatur ut cadmia. Vim habet reprimentem, & modicè erodentem. cruſtas gignit, & exulcerat.

Indicum. Cap. LVII.

INdici duo genera, unũ ſua ſponte naſcitur, tanquam ſpuma, germinatione Indicis arundinibus exiens. alterum infectoriæ dant officinæ: & eſt ſpuma purpurea innatans cortinis, quam detractam artifices ſiccant. Optimum exiſtimatur quod cœrulei ſpeciem præbet. ſuccum

ſuum ſorbet,& læue. Inter medicamenta eſt quæ leuiter adſtringunt,& inflammationes,tumoresq́; rumpũt. purgat & reprimit ulcera.

Ochra. Cap. LVIII.

O*Chram leuiſſimam,& omnino luteam eligere oportet,ſaturatam,non lapidoſam,friabilem,natione Atticam. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adſtringere, erodere, collectiones & tubercula diſſipare. excreſcentia in carne reprimit. caua cum cerato explet,& articulorum tofos cõminuit.*

Cinnabaris. Cap. LIX.

H*Allucinantur qui cinnabarin minio eandem eſſe exiſtimant. Minium enim in Hiſpanijs ex lapide quodam argenteæ arenæ permiſto,temperari ſolet,alioqui non dignoſcitur. fornacibus autem in florentiſſimum flagrantiſſimumq́; colorem permutatur. in metallis uerò ſtrangulantem halitum eructat. itaq; facies incolæ ueſicis obuelant,ut per illas ſpectent,nec reſpirando noxium aërem attrahant. eo pictores ad ſumptuoſa parietum ornamenta utuntur. Cinnabaris uerò ex Aphrica deffertur, & magno conſtat. hactenus inuenitur, ut uix uerſicolori bus pictorum lineis ſatisfaciat. intento colore nec diluto præditum: quare quidam ſanguinem eſſe draconis exiſtimauerunt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eandem. conuenit ad oculorum medicamenta,uerum efficacius,magis enim adſtringit, & ſanguinem cohibet. ambuſtis igni,& papularum eruptionibus,cerato excepta, medetur.*

Argen-

Argentum uiuum. Cap. LX.

ARgentum uiuum fit ex minio, quod abuſiuè cin nabaris dicitur. patinis fictilibus, impoſita ferrea concha cinnabarin continente, & calice cooperta, argilla ſuperlita, carbonibus ſuccendunt. ſiquidem deterſa fuligo, quæ calici inſidet, refrigerata in argentum uiuum coit. Quinetiam inuenitur in argentifodinarum tectis, ſtillatim concretum. Alij per ſeſe in metallis inueniri tradunt. Seruatur in uitreis, aut plumbeis, aut ſtagneis, aut argenteis uaſis: ſiquidem aliam materiã omnem exedit, et defluere facit. Potum uim pernicialem habet: ſuo enim pondere interna exeſt. Remedio eſt lac multum ſubinde potum, & uomitionibus reiectum, aut uinum cum abſinthio, aut apij decoctum, aut ſemen ormini, aut origanũ, uel hyſſopum cum uino, auri limata ſcobs, id eſt, ramentum quamtenuiſſimũ epotum mirabili eſt auxilio.

Rubrica Sinopica. Cap. LXI.

RVbrica Sinopis maximè probatur grauis, denſa, ad iecinoris imaginem uergens, calculorũ expers, cõcolor, cum diluitur impendiò fuſilis. Effoditur in Cappadocia, ſpeluncis quibuſdam, expurgataq; defertur in Sinopem urbem, in qua uenditur: unde cognomentum accepit. Vim habet exiccatoriam, quaſi inducendo obſtruentem, & adſtrictoriam. quapropter uulnerarijs emplaſtris, & paſtillis exiccantibus, & adſtrictorijs commiſceri ſolet. aluum ſiſtit, in ouo ſumpta aut clyſtere infuſa. datur iecinoris uitio laborantibus.

Rubrica fabrilis. Cap. LXII.

Rubrica fabrilis, ad omnia Sinopide inferior eſt. Optima Aegyptia & Carthaginenſis, lapidum expers, friabilis. Gignitur etiã in Iberia quæ ad occidentem ſpectat, ochra exuſta, & degenerante in rubricam.

Lemnia terra. Cap. LXIII.

Lemnia terra, cuniculoſo in ſpecu nata, è Lemno inſula, paluſtri loco deſertur, inibi electa, & caprino ſanguini permiſta: quã incolæ cogunt in paſtillos, & imagine capræ ſignant: unde & ſphragida ægos, hoc eſt, ſigillum capræ, appellauere. Vim antidoti habet cõtra perniciosa uenena ſingularẽ. pota cum uino, et præſumpta, euomi uenena cogit. cõtra ictus morſusq; animaliũ, quæ exitiale uirus eiaculantur, prodeſt. antidotis familiaris. ſunt qui hac ad ſacrificia utantur. eſt et dyſenteriæ utilis.

Atramentum ſutorium. Cap. LXIIII.

Atramentum ſutorium genere quidem unum & idem eſt, molle & concretum: ſed in ſpecie differentias treis habet. nnum nanq; humoribus ſtillatim in cuniculos quoſdam colatis, concreſcit: quare ab ijs qui Cypria metalla perficiunt, ſtillatitium appellatur. Peteeſius ipſum pinarion uocat, alij ſtalacticon, id eſt, ſtillatitium. alterum ſimplici ratione fit in ſpeluncis: poſtea transfuſum in excauatos ſcrobes, concrementum capeßit, quod pecton, id eſt concretitium, propriè nominatur. tertiũ dicitur coctile, & in Hiſpania fieri ſolet: ſed inutile ac inualidißimum eſſe conſtat. Ratio parandi hæc eſt: Aqua madefactum decoquunt, mox in piſcinas transfundunt, &

reſidere

*reſidere patiuntur.hoc certis diebus coaleſcit,in complu reis formulas digeſtum,teſſerarũ ſpeciem reddentes, quæ racematim inter ſe cohæreſcunt.*Optimum *eſſe creditur, cœruleum,graue,concretum,translucens: cuiuſmodi ſtil latitium eſt, ab alijs loncboton nominatum. proximum, concretitium. coctile uerò ad infectus & denigrationes, aptius cæteris eſſe compertum eſt.ſed ad medicinæ uſum inualidius eſſe,experimenta docent.* Valet *adſtringere, calfacere,& cruſtas inducere.latas uentris tineas necat, drachmæ pondere deuoratũ,aut cum melle linctum. uomitus ciet.aduerſus hauſta fungorũ uenena,ex aqua potum auxiliatur.purgat caput,aqua dilutum, & in uellere naribus inſtillatum.* Vritur *ut paulò pòſt in mentione chalcitis oſtendemus.*

Chalcitis. Cap. LXV.

C*Halcitis præfertur ſimilis æri,friabilis,nec lapidoſa,nec inueterata, intercurſantibus oblongis uenis,ſplendentibusq́;.* Huic *abſterſoria uis ineſt, excalfaciens, & cruſtas ulceribus obducens. purgat quæ oculis & eorundem angulis hærent. in genere leuiter exedentium eſt.ad ignem ſacrum,et ulcera quæ ſerpunt,efficax eſt.ſanguinem è uulua & naribus erumpentẽ,cum ſucco porri ſiſtit.gingiuarum uitia, depaſcentia ulcera, tonſillasq́;,eius farina cõpeſcit.uſta,& cum melle trita,oculorum medicamentis longè utilior redditur.callum genarũ & ſcabritiam abſumit,abſtergetq́;.fiſtulas tollit,collyrij modo in eas adacta.* Fit *ex chalcite medicamentũ quod pſoricon uocant, duabus eius partibus cum una cadmi-*

additis, & ex aceto tritis. oportet autem in fictili obrue-re fimo, diebus quadraginta, per caniculæ ardores: ſic e-nim fit acrius. Idem quod chalcitis poteſt. Alij pares u-triuſq; portiones in uino terunt, & eadem proſequũtur. Vritur chalcitis fictili nouo, uiuis carbonibus ſuperpoſi-to. modus autem uſtionis in humidioribus eſt, dum ipſa chalcitis bullas excitare deſierit, & perfectè inaruerit: in reliquis uerò, dum mutata in floridum colorem fuerit, & ſanguineũ aut miniatũ colorem cõtraxerit, tum demũ eximenda eſt: inſidens autem ſpurcitia flatu expellenda, mox reponenda. Torretur etiamnũ perflatis carbonibus, uſquedũ luteo colore palleſcat: aut fictili ſubditis canden-tibus prunis, ſubinde uerſata, donec igni cõflagret, & co-lorem mutet.

Miſy. Cap. LXVI.

MIſy aſſumendum natione Cyprium, auri ſimile, durũ, quod friando auri colorẽ imitatur, & ſtel-læ modo ſplendet. Vim habet & uſtionẽ cum chalcitide eandem, præterquam quod pſoricũ ex eo nõ conficitur, exceſſus defectusq; ratione tantũ differens. Aegyptiũ au-tem cæteris præſtat, utpote quod efficacius habeatur, ſed ad ocularia medicamenta multò ſupradicto inferius.

Melanteria. Cap. LXVII.

MElanteria geminæ eſt originis. quædam in fau-cibus cuniculorum quibus æs eruitur, ſalis mo-do concreſcit. alia uerò in ſumma facie ſupradictorũ loco-rum coit, quæ terrena eſt. quinetiam inuenitur in Cilicia & alijs quibuſdam regionibus, foßilis quædam. Præſtat, quæ ſulphuris colorem trahit, leuis, pura, æquabilis, &

quæ

quæ contactu aquæ confeſtim nigreſcit. Vim cauſticam eam obtinet, quam & miſy.

Sory. Cap. LXVIII.

SOry exiſtimarunt aliqui melanteriam eſſe, aberrantes. ſiquidem ſui generis eſt ſory, ei non abſimile. uerum ſorëi uirus ineſt graue, & nauſeam mouens. Inuenitur etiam in Aegypto *& alijs quibuſdam regionibus, ut in* Libya, Hiſpania, *&* Cypro. *Præfertur* Aegyptium, *quodq́; frianti nigrius apparet, in multa foramina dehiſcens, ſuppingue, inſuper adſtringens, & olfactu deuorationeq́; magnum uirus olens, ita ut ſtomachus in uomitiones effundatur. quod autem friatum ſcintillas miſyos modo non emittit, & alterius generis eſſe, & inualidum cenſendum eſt. Vim & uſtionem ſupradictis ſimilem habet. dolori dentium, cauernis inditum medetur, eosq́; labantes firmat. iſchiadicis ex uino infuſum auxiliatur. illitum cum aqua, uaros extinguit. medicamentis admiſcetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem ferè omnia & alia quæ uſtionē experta nō ſunt, peruſtis ualidiora eſſe exiſtimantur, præter ſalem & uini fæcem, nitrum, calcem, & conſimilia, quæ cruda remiſsiora ſunt. combuſta enim, uiribus efficaciora redduntur.*

Diphryges. Cap. LXIX.

DIphrygis tria genera eſſe creduntur. Quoddam enim metallicum eſt, quod in Cypro *ſola gignitur. lutoſum nanq; extrahitur, ex luto cuiuſdam ibi ſpecus: extractum, ſole ſiccatur, mox circūpoſitis ſarmentis uritur. diphryges ideo uocatum eſt, quod & à ſole & à*

ſarmentis uratur, areſcat, & ferme torreatur. Alterū perfecti æris, quaſi ſubſidens fæx eſt. ſiquidem poſt frigidæ aquæ offuſionem, ut ſuprà retulimus, cum de flore æris diſſereremus, ſublato ære, fornacū ima parte cohærens id genus inuenitur, & adſtrictionē & guſtum æris habens. Tertium ſic fit: Lapidem pyriten, ut calcem multos dies cremant in camino: cumq́; colorem rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradunt hoc ex ſola materia quæ lapidem æris gignit fieri: quando in dictis areis aſſata & in ſcrobes translata peruritur: tunc enim ambientem ſcrobis locum comprehendit, & exemptis lapidibus nihilominus inuenitur. præfertur quod ſaporem æris reddit, æruginisq́; adſtringens, & uehementer exiccans linguam. quod ſibi exuſta ochra non uendicat, quæ cremata, diphrygis uice uænit. Vis eius adſtringere, perpurgare, extergere, ſiccare, excreſcentia cōſumere, ulcera ſerpentia, et quæ cacoëthe uocāt, ad cicatricē perducere. ſuppurationes terebinthina aut cerato exceptum diſcutit.

Auripigmentum. Cap. LXX.

AVripigmentū in eiſdem metallis, quibus ſandaracha, gignitur. Optimū exiſtimatur cruſtoſum, aureo colore micans, nulli materiæ permiſtum, in ſquammas fiſsile: quale in Myſia Helleſponti naſcitur. Huius duo genera fluxerunt. unum ſupradictum eſt: alterū glandis effigie, pallidum, & colore ſandaracham imitans, globoſum, ex Ponto & Cappadocia defertur: quod etiam ſecundum locum tenet. Torretur in teſta noua uiuis carbonibus ſubiectis, aſsiduoq́; uerſatur, donec igne flagret,

& mutet

& mutet colorem: deinde refrigeratum, tritumq́; reconditur. Vim habet adſtrictoriam, & erodentem. cruſtas cum uehementi uredine, & uiolento morſu excitat. reprimit quæ excreſcunt, & capillos euellit.

Sandaracha. Cap. LXXI.

SAndaracha probatur rufa, & ſaturatior, & aliena materia uacans, friabilis, cinnabaris colore, ſulphuris uirus redolens. Dos eadem & uſtio, quæ auripigmento. explet alopecias, reſina excepta. ſcabros ungues cum pice eximit. contra phthiriaſin ex oleo efficax eſt. Tubercula cum adipe diſcutit. prodeſt ad narium oriſq́; ulcera, & cæteras papularũ eruptiones cum roſaceo: item condylomata. datur ex mulſo, purulenta extuſſientibus. ſuffitur quoq; cum reſina, aduerſus ueterem tuſſim, rapto per fiſtulam nidore. uocem expedit, cum melle delincta. ſuſpirioſis cum reſina in catapotio optimè datur.

Alumen. Cap. LXXII.

OMne aluminis genus ferè in Aegypto, & in eiſdem metallis inuenitur. etenim ſciſſile quoddam, quaſi flos gleboſi intelligitur. Gignitur & in alijs quibuſdam locis, in Melo, in Macedonia, in Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, & pleriſq́; alijs regionibus, ſicut & rubrica. Plurimæ eius ſpecies. uerum ad medendi uſum, ſciſſile, rotundum, & liquidum expetuntur. Optimũ eſt ſciſſile, præſertim recens, candidiſſimũ, guſtu perq̃ adſtringens, graue olens, calculorum expers, nec glebuloſe aut aſſuloſe compactum, ſed ſigillatim in capillamẽta quædam caneſcentia dehiſcens, quale

eſt quod trichites, quaſi capillare nominatur, in Aegypto natum. Reperitur quoque lapis huic alumini perſimilis, qui guſtus iudicio dignoſcitur, quod non adſtringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu confictum eſt: ſed ex figura deprehenditur. Aſſumendum autem ſuapte natura rotundum, bullis turgens, albo propius, atq; ualidius adſtringens, praeterea nonnihil palloris cum quadam pinguitudine prae ſe ferens, ſine arenis, friabile, natione Aegyptium, aut ex inſula Melo. Liquidi probatio, ut ſit lympidum, lacteum, aequale, & ſemper ſucco madens, ſine lapidibus, atq; quendam coloris igniculum expirans. Vim habent excalfaciendi, ſtringendi, & expurgandi, quae caliginem pupillis oculorum offundunt. genarum carnem, caeterasq; excreſcentias extenuant. Sciſsile rotundo efficacius intelligitur. Vri & torreri chalcitidis modo debent. Putreſcentia ulcera compeſcunt. ſanguinis fluxiones inhibent. gingiuas humore praegnantes comprimũt. motus dentium cum aceto & melle firmant. proſunt cum melle ulceribus oris, eruptionibus papularum, & fluxionibus aurium, cum ſanguinalis herbae ſucco. lepris conueniunt cum braſsicae folijs aut melle cocta. item pruritui, & unguium ſcabritijs, pterygijs, & pernionibus, aſperſa cum aqua. ualent cum aceti faece, & galla, pari pondere cremata, ad phagedaenas ulcerum, & cum ſalis duabus partibus, ad uitia quae paſcunt. furfures cum eruo & pice illita abſtergunt. ad lendes, pediculos, ambuſta, cum aqua illita auxilio ſunt. contra tumores, & graue alarum inguinumq; uirus, illinuntur. ex Melo autem aduectum,

mulieribus præſtat ne concipiant, ante coitum ori uuluæ inditum. partus quoq; extrahit. gingiuis, ſi caro excreuit, uuæ ac tonſillis accōmodantur. ori, auribus & ueren dis cum melle illinuntur.

Sulphur. Cap. LXXIII.

SVlphur optimū exiſtimatur uiuū, quod apyron uocant, nitedulæ modo ſplendidū, perlucens, minimè lapidoſum. Probatur in genere ſulphuris ignem experti, quod uiret, ac præpingue ſpectatur. Plurimū in Melo & Lipara gignitur. Supradictum ſulphur calfacit, diſcutit, & celeriter cōcoquit. prodeſt tuſsibus, ſuſpirioſis, purulenta extuſsientibus, in ouo ſumptū, aut ſuffitum. præterea partus, uſti nidore extrahit. lepras, lichenas, ſcabros ungues, cum reſina terebinthina miſtum, aufert. cum aceto autem illitū, ad lepras efficax eſt. uitiligines tollit. ſcorpionis ictibus, addita reſina, medetur. cum aceto uerò, draconis marini ſcorpioniſq; plagas ſanat. pruritus toto corpore erumpentes, cum nitro deterſum, ſedat. regiū morbum emendat, inſparſum fronti cochlearis menſura, aut in ſorbili ouo ſumptum. facit ad grauedinē, & deſtillationes. ſudores quoq; conſperſum inhibet. podagricis, cum aqua & nitro illitū, cōducit. grauitatē auditus, ſuffiti nidore raptim per fiſtulam hauſto, ſanat. lethargicos ſuffitu excitat. erumpentem undecunq; ſanguinem ſiſtit. contuſis auribus, cum uino aut melle illitum medetur.

Pumex. Cap. LXXIIII.

PVmicis probatio, ut magnopere leuis, ſpongioſus, ſciſsilis, nec arenoſus, item teri facilis, & candidus.

Crematur flagrantiſsimis carbonibus obrutus: & ubi candu erit, extractus, uino reſtinguitur odorato: iterumq́; incenſus extinguitur: & tertia uſtione exemptus & per ſe refrigeratus, ad uſus cõditur. Vis eius adſtringere, gingiuas abſtergere. purgat cum calfactione, quæ caliginẽ pupillis offundũt. explet ulcera, & ad cicatricem perducit. excreſcentia cohibet. fit ex farina eius dentifricium. corpori cruſtã obducit. auellendis capillis aptus. Theophraſtus autor eſt, ſi quiſquam in bullientem urceum uini pumicem iniecerit, feruorem ſtatim ſedari.

Sal. Cap. LXXV.

SAl foßilis efficacior eſt. cõmuniter, ſi eſt candidus, calculis uacans, & perſpicuus, denſus, æquali compage. peculiariter ammoniacus natione laudatur, ſi modò findi facilè poßit, & in recta ſegmenta diduci. In marino ſale eligendus eſt candidus, æqualis, denſus. Probatiſsimus in Cypro fit, & Salamine Cypri, et Megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta ſalis genera lacuſtris præfertur: ſed multò ualidiſsimus eſt Phrygius nomine tapeus, aut tritæus, aut gantæus. Salis natura in commune perquam utilis eſt. adſtringit, abſterget, expurgat, diſsipat, reprimit, extenuat, & cruſtas inducit. ſed hoc intereſt, quod alius alio ſit præſtãtior. quin & à putredine uindicat. admiſcetur medicamentis pſoras abſtergentib. excreſcentia in oculis reprimit, & pterygia cõſumit, cæteraſq́; carnis extuberationes tollit. clyſteribus infunditur. diſcutit laſsitudines ex oleo illitus. contra hydropicorum tumores auxiliatur. dolores in ſaccis fotu mitigat. & pru

ritus

ritus ſedat,ex oleo & aceto infrictus ad ignem, donec ſu dent.item lichenas,lepras, pſorasq́;. anginam ex melle, aceto,& oleo illitus leuat. tonſillis uuæq́;, cum melle toſtus:ulceribus in ore manãtibus,gingiuis quas humor uexat,& phagedænis ulcerum,cum polenta crematus illinitur. aduerſus ſcorpionum ictus,cum lini ſemine: contra ſerpentium morſus,cum origano,melle,hyſſopo: aduerſus ceraſten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliatur: contra ſcolopendræ morſus,cum melle & aceto: aduerſus ueſparum ictus,& teredines,albidasq́; capitis puſtulas, thymos & tubercula, cum ſeuo uitulino: furunculos cum uua paſſa,aut ſuillo adipe, aut melle diſcutit. teſtiũ tumores cum origano & fermento maturius concoquit. crocodilorũ morſibus auxiliatur,tritus,in linteolo,et in tinctus aceto,ita ut uinculis loca cõſtringantur. Prodeſt ad beſtiarũ morſus,ſugillationes in facie,ex melle. Cõtra hauſtum opium & fungos,cum aceto mulſo bibitur. luxatis imponitur cum farina et melle. ambuſtis igni cum oleo impoſitus, puſtulas erumpere nõ patitur. podagricis itidem imponitur,& aurium doloribus cum aceto. ignes ſacros & ulcera quæ ſerpunt cum aceto aut hyſſopo illitus ſiſtit. Vritur fictili, diligenter opertus ne exiliat, conditusq́; prunis,uſquedum efferueſcat. Aliqui foſſilem ſubacto polline obliniunt,& carbonibus ſubijciũt,uſquedum eius cruſta exuratur. Solet & ſal cõmunis hoc modo uri: Aqua ſemel abluitur,& ſiccatus in ollam coopertã mittitur,ſubdito igne,moueturq́;,donec iam non exiliat.

Spuma ſalis,ſpumoſi maris lanugo ſiue ramentũ eſt,

in exilibus petris inuentum, cui uis eadem quæ ſali.

Muria. Cap. LXXVI.

MVria effectus ſalis præbet, abſtergitq́; dyſente ricis infunditur, etiamſi nome inteſtina corri pit. & iſchiadicis ueteribus. ad fotus, aquæ marinæ uſum præſtat.

Flos ſalis. Cap. LXXVII.

FLos ſalis flumine Nilo defluit. lacubus tamen quibuſdam innatat. Aſſumendus qui crocei coloris eſt, odore ingrato, ceu gari. interdū longè magis uirus olet, guſtuq́; mordacior, & pinguiter lentus. Fucatus autē rubrica, aut ſcrupuloſus, improbatur. Præterea ſyncerus nō niſi oleo reſoluitur: adulteratus nōnulla ex parte, etiā aqua, diluente factitiū colorem. ad ulcera quæ cacoëthe uocantur, & phagedænas, genitaliū nomas, & purulentas aureis, efficax eſt. oculorū hebetudines, cicatrices, albugineſq́; tollit. emplaſtris unguentiſq́; coloris cauſa, ut roſaceo, miſcetur. ſudorē cit. aluum turbat, in uino aut aqua ſumptus. ſtomachum malè habet. additur acopis & ſmegmatis, quæ albandi capilli gratia cōponuntur. & in uniuerſum acris eſt, & feruentis naturæ, ut ſal.

Nitrum. Cap. LXXVIII.

PRæfertur nitrum leue, roſeo colore, aut candido, in foramina dehiſcens, perinde quaſi ſpōgioſum quid dam, qualе ex Bunis affertur. Humores euocat, qui in alto cōcreuerunt. Spuma nitri optima eſſe putatur leuiſſima, gleboſa, friabilis, colore penè purpureo, aut ſpumoſa, & mordens, qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur.

ſecunda

ſecunda eſt Aegyptia. quin & in Magneſia Cariæ gigni tur. Vim & uſtionē ſalis habet, tam nitrum quàm ſpuma eius. præterea nitrum tormina ſedat, ſi tritum cum cumi no bibatur, in hydromelite, aut ſapa, aut aliquibus quæ inflationes diſcutere poſſunt, uti ruta, uel anetho. febri bus circuitu redeuntibus illinitur, ante ſuſpectā acceſſio nem. miſcetur emplaſtris, quæ extrahunt, & diſcutiunt, extenuant, & lepras abſtergunt. Cum aqua autem cali da aut uino infuſum, inflationes, purulentas aureis, & ſo nitus earundem ſanat. ſordes expurgat, cum aceto inſtil latum. canum morſibus ex aſinino adipe aut ſuillo mede tur. reſinæ terebinthinæ admiſtū furunculos aperit. aquæ inter cutem cum fico illinitur: oculis ad claritatem uiſus cum melle ſuccurrit: & uenenis fungorū, ex poſca potū: aut ſi bupreſtis momorderit, ex aqua: iis uerò qui tauri num ſanguinem biberint, ex laſerpitio: iiſq́; qui cibum nō ſentiunt, utiliter obducitur: opiſthotoniſq́; iam remiſ ſioribus, & luxatis, cum cerato. in reſolutione linguæ, pa ni cōmodè permiſcetur. Aliqui ſupradicta carbonibus u runt, ſubiecta prius teſta noua, donec incandeſcant.

Fæx. Cap. LXXIX.

ELigenda fæx maximè à uino uetere, Italico: ſin *minus, ab alio cōſimili.* Fæx *aceti uiribus longè a crior eſt. crematur ut alcyonium, antè diligenter ſiccata. Sunt qui noua teſta igni largo urant, uſquedum penitus incendatur. Alij uiuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus proſequuntur.* Experimentū *eſt legitimæ uſtionis, ut aërio nitore inalbeſcat, linguamq́; tactu urere*

uideatur. Eadem *urendæ fæcis aceti ratio.* Vis *ei ſupramodum urens, & abſtergens. ulcera ad cicatricem perducit. adſtringit. uehementer exeſt, ſiccatq́;. Sed recenti utendũ eſt, quoniã celeriter exanimatur. proinde non niſi in reconditorio, & uaſe aliquo reponi debet. Lauatur, ut pompholyx.* Q*uæ uſtionem experta non eſt, tumores et per ſeſe, & cum myrto cohibet. uentris ſtomachiq́; fluxiones illita ſiſtit. muliebre profluuiũ, imo uentri aut genitalibus impoſita, mitigat. panos diſcutit nondum exulceratos, & tubercula. rigentes mammas, ſuiq́; lactis impatientes, cum aceto peruncta extinguit.* C*remata uerò, ungue: ſcabros cum reſina aufert. addito lentiſcino oleo, illita nocte tota, rufat capillum.* E*lota oculorum medicamentis, ut ſpodos, adijcitur. cicatrices eorum et caligines eadem abſtergit.*

Calx uiua. Cap. LXXX.

C*Alx uiua hoc modo fit:* M*arinorum buccinorum teſtas igni condito, aut feruenti clibano, nocte dimittito: poſtera die, ſi cãdidiſſimæ fuerint, extrahito: ſin aliter, iterum urito, uſquedum uehementer inalbuerint. dein ubi in aquam frigidam immerſæ fuerint, in fictile nouum conijcito, & exactè pannis operiens, noctem unam cõquieſcere ſinito, mane eam extrahens. ubi perfecto omni opere elaborata fuerit calx, recondito.* F*it & è littoralibus calculis igne crematis, necnon è uili & fuſaneo marmore, quæ cæteris præfertur.* V*is omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & cruſtas inducens. quibuſdam alijs immiſta, ut adipi, oleo, cõcoquendi uim aſſumit, mollit &*

lit & diſsipat. ulcera ad cicatricem perducit. Efficacior exiſtimatur recens, nec aſperſa aquis.

Gypſum. Cap. LXXXI.

GYpſum uim habet adſtringendi, obſtruendi. ſanguinis eruptiones ſudoresq́; cohibet. ſed potum, ſtrangulationis modo iugulat.

Sarmentitius cinis. Cap. LXXXII.

SArmentorum cinis urendi uim habet. cum axungia autem uel oleo illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorum nodis prodeſt. cum nitro & aceto, excreſcentias carnis in ſcroto reprimit. ſerpentium canumq́; morſibus illitus ex aceto medetur. cruſtas obducentibus medicamentis admiſcetur. fit ex eo lixiuiū contra præcipitationes, & fungorum uenena, cum aceto, ſale & melle.

Alcyonium. Cap. LXXXIII.

ALcyonij quinq; eſſe genera compertū eſt. unum enim ſpiſſum, acerbi ſaporis, ſpongioſa facie, item tetri odoris, ponderoſum, & piſcem olens, quod plurimum in littoribus inuenitur. alterum pinnulæ oculorū aut ſpongiæ ſimile, fiſtuloſum, & leue, odorem algæ referens. tertiū uermiculi forma, & colore magis purpureū, quod Mileſium quidam uocant. quartum ſuccidis uelleribus nō diſsimile, multis inanitatibus hians, leue. quintum figura fungi, ſine odore, aſperum, parte interna quodam modo pumicoſum, foris leue, acre, quod plurimū in Propontide iuxta inſulam Beſbicon appellatam gignitur, patrio nomine halos achnen uocant. Duo priora in fœmina

rum ſmegmata aſſumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, uitiligines, nigritias, & maculas in facie reliquoq; corpore. Tertium ijs qui difficili urina uexantur, aut arenulas in ueſica colligunt, idoneum eſt. item renibus affectis, aquæ inter cutem, lieni. uſtum autem, & ex uino illitum, alopecias replet. Poſtremum dealbandis dentibus aptum eſt. in alia ſmegmata, pſilothraq; aſſumitur, cum ſale miſtum. Si quiſquã alcyoniũ cremare uelit, cum ſale in crudum fictile mittat, & oblinens uaſis ſpiraculũ luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoctum fuerit, extrahens ad uſus recondat. Lauatur ut cadmia.

Adarces. Cap. LXXXIIII.

FIt in Cappadocia quod adarces appellatur. eſt autem tanquam concreta ſalſilago, humidis & paluſtribus locis ſiccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Aſij ſimilis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, ut uideri poßit lacuſtre alcyoniũ. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & uitia cutis in facie, & ſimilia, accommodatur. & in ſumma, uis ei acris. humorem euocat qui in alto concreuit, & iſchiadicis prodeſt.

Spongiæ. Cap. LXXXV.

E Spongijs alias mares appellauere, tenui fiſtula, ſpiſſas: quarum duriores tragos nominarunt. fœminas autem, quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ ut alcyonium. Recentes ſine pinguetudine, uulnerariæ ſunt, & tumores reprimunt. recentia uulnera ex aqua poſcáue conglutinant. ueteres ſinus ex decocto melle iungunt.

Vetuſtæ

Vetuſtæ autē inutiles. Aridæ ligatæ lino, ſi penicilli mo- do adigantur, occluſa ulcera, calloſq́; laxant. ſiccæ recen- tes & uacuæ ſenilia ulcera, & quæ fluxione laborant, aut cuniculatim excedunt, impoſitu ſiccant. ſanguinis profluuium ſiſtunt. Crematarū cinis ex aceto, aridæ lip- pitudini auxiliatur: & ubi quid abſtergere, aut adſtrin- gere opus eſt. Vtilius, in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profluen tem ſanguinem ſiſtit. Candidæ cura fiunt, è molliſſimis re centes, per æſtus tinctæ ſalis ſpuma, quæ petris cohæret: inſolantur inuerſæ, hoc eſt, parte caua ſurſum ſpectante, & qua abſciſſæ fuerunt, deorſum. ſi uerò æſtiua ſerenita te ad lunam ſternantur, perfuſæ ſalis ſpuma, aut maris a- qua, maximum candorem referent.

Corallium. Cap. LXXXVI.

Corallium, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinū eſſe fruticem conſtat, qui alto extractus, duratur ſtatim atq; emergit, tanquā offuſo aëre protinus cōcreſcat. Plurimū inuenitur ad Syracuſas, in promon- torio cui Pachyno nomen eſt. Laudatiſſimū, rubens, colo re antherici aut ſandycis ſaturatæ, nec ſecus terenti facile cedens, æquabili uſquequaq; cōcremento, rurſus algæ aut fuci marini odore, quamramoſiſſimū, forma fruticis, cin- namomi æmulū. Quod autē in lapidis duritiā coit, ſcru- puloſum, inane, et lacunoſum, uitioſum exiſtimatur. Ade ſtringit, & refrigerat mediocriter. excreſcentia coërcet. oculorū cicatrices abſtergit. ulcerū caua, et cicatrices ex plet. contra ſanguinis reiectiones magnopere efficax eſt.

urinæ difficultati auxiliatur. quin & potũ ex aqua lienẽ abſumit. Quod *antipathes uocant, corallium eſſe arbitrantur, ſpecie tantum diſtans. eſt autem colore nigro, arboris figura, ramoſum magis.* Vires *ſupradicti habet.*

Phrygius lapis. Cap. LXXXVII.

P*Hrygius lapis, quo infectores in Phrygia utuntur, à qua nomẽ accepit, naſcitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, nõ ſolida corporis compage, intercedentibus albis ſegmentis, ut in cadmia.* Vritur *autem uino optimo perfuſus, uiuiſq; carbonibus obrutus: perflatur aßiduè follibus, donec mutato colore rufeſcat. rurſus extractus eodem uino reſtinguitur. hoc iterum & trinis uicibus faciendum. attendendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euaneſcat.* Vis *crudo uſtoq; adſtrictoria, expurgans. ulceribus cruſtas quadam tenus inducit. ambuſtis cum cerato medetur.* La*uatur ut cadmia.*

Aſius lapis. Cap. LXXXVIII.

A*Sius lapis aſſumi debet pumicis colore, leuis, fungoſus, item friabilis, ſcißiles uenas lutei coloris ad imum actas habens.* Eius *flos, ſalſugo ſubflaua eſt, ſummo lapide inſidens, compage tenui, colore in aliquibus albo, in alijs pumici ſimili, ad luteũ uergente. admotus linguæ aliquantũ mordet.* Vim *habet uterq; adſtrictoriam, & modicè erodentem. admiſtus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula diſcutit.* Longè *ualidior flos exiſtimatur.* De *cætero ſiccatus flos, uetera ulcera & cicatrici repugnantia ſanat. excreſcentia cohibet. tetra ulcera &*

fungis

fungis ſimilia, cum melle expurgat. ulcerũ caua explet, & expurgat cum melle: depaſcentiaq́; cum cerato ſiſtit. fit cataplaſma ex eo podagris, miſto fabæ lomento: & lienoſis, ex aceto & uiua calce. prodeſt flos ex melle phthiſicis linctu. Podagrici iuuantur, pedibus in ſolio ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoq; pulueres, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporũ craſſitiem abſumunt, cum uice nitri in balneo ſparguntur. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

Pyrites. Cap. LXXXIX.

PYrites lapidis genus eſt, à quo æs conflatur. Eligi debet æris ſimilitudine, facile ſcintillas ædens. Vritur ſic: Melle irrigatus molli pruna continuò flatur follibus, donec ruteſcat. Alij in multos carbones igni candentes, lapidem copioſo melle perfuſum deijciunt, & ubi ad fuluum colorem uergere cœperit, extrahunt: efflatoq́; cinere, rurſus madefactum cremant, donec æquabiliter aſſicatus, friabilis reddatur. ſiquidem ſæpe facies ſumma ſolum uritur. ita crematus, ſiccatusq́;, reconditur. Si eloto opus ſit, lauari debet ut cadmia. Tam crudi quàm uſti uis eſt, excalfacere, abſtergere, offuſam oculis caliginem expurgare, duritias concoquere, & concoctas diſcutere. reſina exceptus excreſcentia in carne cohibet, ſed calorem quendam & adſtrictionem parit. Ita uſtum nonnulli diphryges appellant.

Hæmatites. Cap. XC.

HAematites optimus habetur friabilis, ſaturato colore niger, durus & ſuopte ingenio æqualis, nulla

ſorde admiſta, nulloq; zonarum diſcurſu. Vim habet adſtringentem, & excalfactoriam aliquantum extenuantemq;. oculorum cicatrices & ſcabritiã cum melle purgat. cum lacte autem muliebri, lippitudini, fractis, & oculis cruore ſuffuſis cõuenit. bibitur contra difficultatem urinæ, & fluxiones mulierũ in uino: & ab ijs qui ſanguinem reiecerũt, cum ſucco punici mâli. fiunt ex eo coticulæ & collyria oculorũ uitijs apta. Vritur ut Phrygius, ſine uino duntaxat. Modus uſtionis eſt, ut modicè leuis fiat, & bullis quibuſdam intumeſcat. Sunt qui hæmatiten ita adulterant: Denſam glebam rotundamq; ſchiſti lapidis, cuiuſmodi ſunt quæ eius radices uocantur, in urceum figlini operis, qui feruentem cinerẽ cõtineat, condunt, paucaq; interiecta mora eximunt, experiunturq; ſi trita ad cotem hæmatitæ colorem reddat. quod ſi ita res ſe habet, reponunt: ſin minus, iterum obruunt, & ſubinde conſpicientes, periculum faciunt. ſiquidem in cinere diu dimiſſus, colore mutato diffunditur. coarguitur male cõfictus, primũ ſciſſilibus uenis: quippe in rectos uenarum diſcurſus refringitur. at hæmatites longè ſecus ſe in colore habet: nanq; hic floridum reddit, hæmatites uerò ſaturatiorem, atq; cinnabarin imitantem. Inuenitur in Sinopica rubrica. Fit & è magnete lapide, uehementer ambuſto. in Aegypto ſponte naturæ cum metallis enaſcitur.

Schiſtus lapis. Cap. XCI.

S*Chiſtos lapis in Iberia Hiſpaniæ gignitur. Probatur maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis, ſuaptę natura fiſſilis, concremento & alterno cohærentium*

tium uenarum diſcurſu, pectinum modo, ammoniaco ſali ſimilis. Vim exhibet hæmatitæ, ſed ad omnia infirmiorem. quin & caua replet muliebri lacte perfuſus. ad procidentia, rupta, item genarum craßitiem, & uuas oculorum, magnopere efficax eſt.

Gagates. Cap. XCII.

IN *gagatarũ lapidum genere, præferendus qui celeriter accenditur, et odorẽ bituminis reddit. niger eſt plerunq;, et ſquallidus, cruſtoſus, perquã leuis. Vis ei molliendi, & diſcutiendi. deprehendit ſonticũ morbum ſuffitus, recreatq; uuluæ ſtrãgulationes. fugat ſerpẽtes nidore. podagricis medicaminibus, et acopis additur. In Cilicia naſci ſolet, qua influens amnis in mare effunditur, proxime oppidum quod Plagiopolis dicitur. uocatur autẽ & locus & amnis Gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniũtur.*

Alij plures lapides. Cap. XCIII.

L*Apis thracias dictus, naſcitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomẽ eſt. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo reſtingui: quod in bitumine accidit. Magnes lapis optimus eſt, qui ferrum facilè trahit, colore ad cœruleum uergente, denſus, nec admodum grauis. Datur cum aqua mulſa, trium obolorũ pondere, ut craſſos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematũ pro hæmatite uendant. Arabicus lapis maculoſo ebori ſimilis. Is tritus illitu hæmorrhoidas exiccat. eius cinis dentifricio optimus. Galactites appellatur quod lacteũ ſuccum reſudet. cinerei tamen eſt coloris, ac guſtu dulcis. Ad oculorum fluxiones & ulcera conuenienter illinitur.*

Oportet autẽ in aqua tritum, pyxide plumbea reconde-re, propter uim glutini, quod ei obhæret. Melitites omnia galactitæ ſimilis. hoc tantũ intereſt, quod dulciorem ſuccum remittit. Eiuſdem ut galactites effectus. Morochthus lapis quem aliqui galaxiam, aut leucographida uocauerunt, in Aegypto naſcitur: quo, utpote molli, & facilè liqueſcente, linteones dealbandis ueſtibus utuntur. Spiracula corporis obſtruere uidetur, conueniens ijs qui ſanguinem expuunt, cœliacis, & ueſicæ doloribus, cum aqua potus. itidem fluxionibus uuluæ, & impoſitus uel-leri. mollibus oculorũ collyrijs miſcetur. explet enim caua, atq; delachrymationes ſiſtit. idem cerato exceptus, ulcera quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricẽ perducit. Alabaſtrites uocatus onyx, crematus, reſina aut pice aſſumpta duritias diſcutit. ſtomachi dolores cum cerato leuat. gingiuas comprimit. Lapis nomine thyites, in Aethiopia gignitur, ſubuiridi colore iaſpidem imitatus. cum diluitur tamen lacteum ſuccum reddit. Vehementer mordet. tenebras, quæ pupillis obuerſantur, expurgat. Iudaicus lapis in Iudæa naſcitur, glandis effigie, candidus, ſcita admodũ configuratione, lineis æqualiter inter ſe diſtantibus quaſi induſtria detornatis. ſolutus nullam qualitatem manifeſtam guſtui repræſentat. Poteſt ciceris magnitudine tritus ad cotem, ut collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati urinæ auxiliari, & calculos in ueſica cõminuere. Amiantus lapis in Cypro naſcitur, ſciſſo alumini ſimilis: quo, utpote flexili, telas & uela tantum ſpectaculi gratia texunt,

quæ

quæ ignibus iniecta ardent quidem, ſed flammis inuictæ ſplendidiora exeunt. Sapphirus lapis, percußis à ſcorpione, potu prodeſſe exiſtimatur. cõtra inteſtinas exulcerationes bibitur. excreſcentia in oculis, uuasq́; & puſtulas inhibet, & ruptas membranas cogit. Memphites in Aegypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine pinguis, uerſicolor. Tradunt trito et illito, quæ urenda aut ſecanda ſunt, ſine periculo obſtupeſcere, ita ut non ſentiant cruciatum. Selenites lapis, quem aliqui aphroſelenon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunæ imaginem reddere, quæ cum ea quidem augetur & decreſcit, naſcitur in Arabia, candidus, translucens, leuis. Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. eo ceu geſtamine ad amuleta mulieres utuntur. arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur. Iaſpidum quædam ſmaragdum imitatur, alia cryſtallum, colore ſimilis pituitæ: alia non diſsimilis aëri, ob id uocatur aërizuſa: alia ueluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento uocatur. quædam lineis albis & reſplendentibus præcingitur, Aſſyrios appellata. alia terebinthinæ ſimilis, quæ terebinthizuſa dicitur. alia calore callaida gemmam æmulatur. Omnes amuleta eſſe traduntur, & accelerare partum fœmoribus appenſæ. Aëtites lapis eſt ueluti prægnans, cum quatitur, alio in utero ſonante. Grauidis continet partus, cum lubricæ ſunt uuluæ & parum tenaces, ſiniſtro brachio adalligatus. ſed parturientibus è brachio amoueatur, & fœminibus alligetur, ut ſine doloribus pariant. furem deprehendit, ſi quis in pane conditum offe-

rat. fur enim manſum deuorare nõ poterit. quinetiã con coctus, furem coarguit: quippe decocta cum eo, deuorare nõ poterit. tritus, et cerato exceptus, cyprino, aut gleucino, aut excalfaciente, comitiales magnificè iuuat. Ophitæ genera multa. quidam ponderoſus & niger, alter cinereo colore ſpectatur, punctis diſtinctus. tertius lineis quibuſdam candidis intercinctus eſt. Omnes alligati contra capitis dolores, & ſerpentium ictus proſunt. feruntur qui lineas habent, lethargo, & capitis doloribus auxiliari. Lapides in ſpongijs inueniuntur, qui ueſicæ calculos rumpunt, in uino poti. Lithocolla glutinũ, quo lapides coniunguntur. conflatur autem ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Poteſt candente ſpecillo admotũ, incõmodos oculis pilos replicare. Oſtracites teſtæ ſimilitudinem habet, cruſtoſus, & in laminas fiſſilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice utuntur. Menſes drachmæ pondere potus ex uino, ſiſtit. ſi quatuor diebus à purgatione bibatur ſicilici põdere, fœminis præſtat ne concipiant. cum melle autem impoſitus, mammarũ inflammationes lenit, & nomas cohibet. Smyris lapis eſt quo annularij ſcalptores lapides expurgant, ad erodendum & urendum utilis. gingiuis, quas humor uexat, pro deſt. dentifricio cõmendatur. Arena è littoribus ſole feruefacta, hydropicorũ tumores exugit, ſi capite tenus in ea obruantur. torreri ſolet ad aridos fotus, pro milio aut ſale. E cote Naxia, quod exacuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilum reducit. uirginum mammas cobibet, nec increſcere patitur. potum ex aceto, lienem abſumit.

ſumit. & comitialibus prodeſt. Geodes *lapis adſtringit, ſiccat, caligines oculorum diſcutit. illitus autem ex aqua, teſtium mammarumq́; inflammationes ſedat.*

Terra. Cap. XCIIII.

O*Mnis terra ad medendi uſum recepta, ſummam & primam uim habet refrigerandi, meatusq́; obducendi, occludendiq́; : ſed ſpecie diſtat, cum alia adiunctis quibuſdã ad alia ſit utilis.* Eretriades *duæ ſunt, una uehemẽter alba eſt, altera cineritia.* Optima *habetur ad cinereum colorem uergens, perquàm mollis, quæ ſi per æramenta tractim ducatur, lineam uiolaceam refert.* Lauatur *ut ceruſa, aut hunc in modum:* Teritur *ſeorſum,* et *cum aqua, & ubi peſſum ierit, humor leuiter excolatur. ſiccata ſolibus, iterum teritur interdiu, adiecta aqua, ut ueſpere conſidat. antelucanis colo excernitur, & demum in ſole trita, ſi fieri poteſt, digeritur in paſtillos.* Quod *ſi toſta deſideretur, paſtilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oreq́; uaſis diligenter obturato, ſupra carbones candentes continenter follibus perflantur. ubi uerò cinis in fauillas ſe conuertit, aut aëreum colorem contraxit, exempti reconduntur.* Vim *habet adſtringentem, & refrigeratoriam leuiter, mollientem. caua explet, & ſanguinolenta conglutinat.* Samia *præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhæreſcens, mollis, ſuccoſa, friabilis, cuiuſmodi eſt quã aliqui collyrion uocant.* Duæ *enim ſpecies eius. unã antè diximus. altera aſter appellatur, cruſtacea, et cotis modo prædenſa.* Vritur *ac lauatur ut eretria, uimq́; cõſimilẽ habet.*

ſanguinis reiectiones ſiſtit. fœminis fluxione uuluæ labo rantibus, cum flore ſyluestris punicæ datur. teſtium & mammarũ inflammationes, illita ex roſaceo & aqua, refrigerat. ſudores arcet. contra ſerpentium morſus & uenena, pota ex aqua auxiliatur. Samius lapis, in Samia terra inuenitur, quo aurifices utuntur poliendo auro, ut reſplendeat. Probatur candore, & duritia. Vis ei adſtrictoria, & refrigerans. prodeſt ſtomachicis potus. ſenſus hebetat. uerum ad fluxiones oculorum & ulcera, cum lacte efficax eſt. partus, ut tradunt, adligatus accelerat, & conceptus fœminarum cuſtodit. Chia eligi debet candida, uergens ad cinereum, Samiæ ſimilis. eſt autem cruſtoſa, albaq́;, ſed fictitijs formis differens. Vis eadem quæ & Samiæ. extendit faciem, & erugat, atq; ſplendidam reddit. colorem in facie & corpore toto cõmendat. in balneis pro nitro deterget. Eadem præſtat Selinuſia. maximè laudatur, quæ uehementer reſplendet, candida, friabilis, & humore dilui celerrima. Cimoliæ duo genera, candida, & ad purpureum inclinans. Optima exiſtimatur quæ innatam habet pinguitudinem, tactuq́; frigida ſentitur. Vtraq; aceto diluta, parotidas, & alia tubercula diſcutit. ambuſta igni, ſi ſtatim cimolia oblinantur, puſtulas non ſentient. teſtium duritias, & totius corporis collectiones cohibet. igni ſacro imponitur. in ſumma, utraq; multum in medicina cõmendatur, ſi incorruptæ originis, nec ſpuria aſſumatur. Quæ pnigitis dicitur, colore ferè eretriæ ſimilis eſt, grandioribus tantum glebis. manum ſi quis admoueat, refrigerabit. tactu linguæ uſqueadeo glutinoſa,

tinoſa, ut penſilis hæreat. cui effectus idem qui cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc aliqui pro eretriade uendunt. Fornaceæ teſtæ uehementer toſtæ, cruſtas ulceribus obducunt: quare prurigini & papularum eruptionibus medentur. podagricis proſunt. ſtrumas diſcutiunt, ce rato exceptæ. Fornacū terra quæ retorrida ſuluęſcit, eiuſdem cum teſta effectus. Melia colore cineream eretriam imitatur, aſpera tactu. ea digitis friata, deraſi pumicis modo crepitat. Vim habet aluminoſam, ſed remiſſiuſculam, id quod guſtu deprehenditur. modicè linguam ſiccat, purum corpus reddit, & colorem commendat. pilos extenuat. uitiligines & lepras abſtergit. pictoribus uſum præbet ut colores diutius perennent. emplaſtris uiridibus, quæ chloræ dicuntur, efficaciter inſeritur. Ex omni Melia terra & omni alia in uniuerſum, eligi debet recens, mollis, non lapidoſa, friabilis, quæ cum humorem attigerit, facilè reſoluatur. Ex ampelitide terra, quæ pharmacitis nomine, in Seleucia Syriæ naſcitur, laudatur in primis nigra, piceæ longos carbones referens, modicè aſſuloſa, æquabili ſplendore, quæ detrita, accepto oleo, ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non reſoluitur. Vim diſsipandi & refrigerandi habet. ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. uſus eius ad illinendas uites ſub germinationis tēpus, utpote cum innaſcentes uermiculos enecet.

Fuligo pictoria. Cap. XCV.

F*Vligo qua pictores utuntur, ex uitrarijs officinis colligi ſolet: ſiquidem ei palma tribuitur. Vis ei ad*

adſtringendum & erodendum efficax. fracta cum roſa-ceo cerato ad cicatricem perducit.

Atramentum librarium. Cap. XCVI.

ATramentum quo ſcribimus, fuligine è tedis coa-cta colligitur. in ſingulas libras gummis, ternæ fuliginis unciæ adijciuntur. Fit etiam è reſinarum & pi-ctoria fuligine, de qua paulò antè diximus. Aſſumitur au-tem fuliginis mina, gummis ſeſquilibra, glutinis taurini, atramenti ſutorij, ſingulorum ſeq̃uncia. Additur conue-nienter erodentibus medicamentis. ambuſtis, ex aqua cō-mode craßius illinitur: ſed non antè ſoluatur, quàm cica-tricem induxerit. ſanatis ſiquidem ulceribus, ſua ſponte decidit. Cæterũ habes, amiciſſime Aree, ferè quæ tra-denda duximus pro operis modo, quem deſtina-ueramus, & materiæ auxiliorumq; me-dicinalium copia.

LIBRI QVINTI FINIS.

PEDANII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE uenenis, quoq; modo arceantur, uitenturq́;, liber ſextus.

Superioribus amiciſsime Aree libris, tradidimus de aromatibus, oleis, unguentis, arboribus, & earundem fructibus, lachrymiſq́;, item animalibus, melle, lacte, ſeuo, frumentis, oleribus, herbis, radicibus, liquamẽtis, uinis, metalliſq́;. In hoc uerò totius operis ultimo, facultates medicamentorũ recenſebimus, quæ prodeſſe nobis, aut officere poſſunt. Vitata igitur orationis prolixitate, opus inſtitutũ proſequamur. Huiuſcemodi autẽ tractatus, cum bifariã diſtributus ſit, in partem uenena præcauentem, ita ut ne fallant ſumentes: aut ſi quando per imprudentiã dentur, ut tum quoq; innoxia fiant, irritaq́;: & in rationem ijs ſuccurrendi qui iam noxiam ſenſerũt: primũ diſſeram de præcauẽdi modo, quem eſſe difficillimũ pleriq; maiorũ arbitrantur, quod dantes clàm uenena, ita inſidias temperãt, ut peritiſsimũ quenq; decipiant. Siquidem uenena ſua amaritudine, permiſtis dulcibus, ſpoliant, & graue odoris uirus miſtura odoramentorũ eximũt. aut medicamenta immiſcent, quæ tuendæ ſanitatis gratia dari putantur: et præſertim in ualetudine, ut abſinthium, tragoriganum, ſatureiam, aut hyſſopum, quinetiam thymũ, irim, origanum, abrotonum, caſtorium, aut ſi quid medicamentis purgatorijs cognatam

habere qualitatem uideatur. aut potionibus inſerũt: ut uinis aſperis, iuribus, paſſo, mulſæ aquæ, muſto. ſuccis, ut in cremore lentis, polẽtis. aut medicaminibus, aut alijs quæ aſſumuntur, edulij ſpeciem referentibus. Quare qui in ea ſuſpicione ſunt, conditos cibos uitare debent, omniq́; intenſo ſapore, dulcium, aut ſalſorum, aut acidorum, abſtinere: nec ſitibundi affatim bibere, aut eſurientes uoraciter comeſſe, ſemperq́; ad ſaporem horũ diligenter attendere, præſertimq́; potu frigidam aquam præſumere. Satiato enim appetitu, qualitates ægerrimè poſteà concoquuntur. In ægris quidem facile cauemus potiones auxilij prætextu dari ſolitas, quas offerunt improbi ueneficiorum artifices: itaq; ob id laborantes morbo nõ perinde audentium iniurijs patent. Et hæc quidem ne facile incauti ſeductiq́; homines capiantur dolis ueneficorum, ratio eſt & facultas. Sed alia ſupereſt expeditior, ut ſuſpicioſi aliqua præſumant, quæ uenenorum uires hebetent, & ineſficaces irritaſq́; reddant: euiuſmodi caricæ ſunt cum iuglandium nucibus manducatæ, & quæ cedromela uocãt, id eſt citria, ſeminiſq́; napi drachma cum uino, item folia calaminthæ, aut creta quæ Lemnia ſphragis appellatur, pondere pari cum uino, aut rutæ folia & nucis iuglandis nucleum, aut caricas duas, & ſalis callum ieiuni ſumant, & nullo ueneni genere lædentur. Antidota ex uino ſumpta eundem effectum præbent: inter quæ intelligitur magnum Mithridatium, & quod ſcinco, & quod ſanguine temperatur. Quin & ſæpe uenenis obſiſtunt peculiares quidam corporum affectus certo quodam modo conſtitutorum

torum cum quadam cibi potusq́; qualitate, tum uini copia ita temperatorũ, ut cum uenenis diſſentiãt. ſiquidem ingeſti ueneni uires frangũt, atq; iam priore alimento far ctis præcluſisq́; meatibus, obſtant ne membratim per digeſtionem inſinuetur. Verumenimuero, quoniã fortunæ neceßitas interdum ſimilia diſcrimina peregrè agentibus affert, abſq; ullis inſidijs hominũ, nonnihil diſſerendum mihi de hac re neceſſarium duco. Iam primum igitur culinam apparare loco ſubdiali conuenit, ciboſq́; & potus in huiuſcemodi loco ſtruere. ſi id fieri cõmodè nequit, ſecunda erit conditio hæc, apparandi apponendiq́; ſub tecto. Sed tum diligenter laquearia animaduertenda. fre quenter enim à ſuperioribus contabulamentis animalia decidunt, exigua quidem, ſed quæ nõ modicam perniciẽ moliantur, ut phalangia, ſtelliones, & alia quædam repti lia. Porrò uinaria uaſa diligenter intueri oportet: nanq; reptilia odore uini illiciũtur, quæ interdum ſorbendo, no xium uirus eructarũt, interdum uerò delapſa immerſaq́; expirarunt, & exitij cauſas haurientibus attulerunt. Sed hæc hactenus dicta ſint, ne cauti & prouidi inſidijs pateant. Quod ſi qui ſua ſponte, aut ex quorundam inſidijs ſumpſerũt, auxiliari primo quoq; tempore oportebit. ſiquidem dum comites ſingulorũ uenenorũ notæ expectantur, immedicabile fit uenenũ, & pauliſper neglectum, medicamentis ægrè cedit. Quare ſi qui pro cõper perto ſe uirus ſumpſiſſe intelligant, & fateantur, aut eorum qui aderant teſtimonio cõſtet, protinus ad idonea re media tranſeuntes, facilè peculiari natiuæq́; conſtitutioni

reſtituemus. Neq; enim iјs aſſentimur, qui prorſus auxilia in huiuſcemodi fruſtra adhiberi contendunt. Quo enim modo morbi, quorũ cauſæ cæcæ latenteſq; corporibus inſident, medicinam admittunt, & quæ forinſecus incurrunt uenena, medendi rationem aſpernantur? Aeque uerò omnes morbi pro cauſarum ingruentiũ magnitudine, proq; antecedentibus affectionib. qualitatibuſq;, quibus ſit opportunũ corpus, uel medicabiles ſunt, uel nullis cedunt medicamentis. Quod ſi qui forſan obmuteſcentes, aut temulenti, aut nolentes alioqui uenenum à ſe egeri, nullam nobis eius cognitionem præbeant, tum protinus accedendũ ad ea quæ cõmuniter epotis quibuſcunq; uenenis opitulari conſueuerũt. Atqui nullum magis in omnia ualens auxilium dari poteſt, quàm ut proximo loco uirus foras exhauriatur, priuſquam inualeſcat. Quare ſine mora, calidum oleum ex aqua, aut ſeorſum, ut uomitare cogantur, dari cõuenit. Aut ſi oleum natura loci negat, butyrũ cũ aqua calida, aut malua, aut lini ſemine, aut trago, urtica, fœnogræco, aut halicæ decocto, uicem eius exhibebit. Hæc enim nõ modo uomitionib. exigent ui illa ſua laxatrice, aut nauſeam ciente, ſed aluum quoq; ſubducent, & corporũ inanitione ita aduerſabuntur, ut acrimonias uenenorũ hebetent. Id quod euidenter huiuſcemodi argumento deprehendere licet: Eſto ut quiſquã uiua calce uel fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare ſtatuerit, is ſi ipſum oleo leniter illinat, exulcerationem nõ accipiet. Atqui neq; uehementer adſtringi corpus, neq; refrigerari poterit, ſi antea perungatur.

ungatur. Quinetiam uomitus non ob id modo quòd uacuet, & noxium humorem excernat, iuuamentũ adfert, ſed quòd aſſumptum uirus nõnunquam odore, coagulatis grumis aut colore, prodat: quippe cum odore & amaritudine, meconium: colore, ceruſam, gypſúmue: grumis lac aut ſanguinẽ animalis recens iugulati oſtendat. Nam grauis odor regeſtorum, leporis marini, aut rubetæ ueneficia deprehendit, ita ut nõnulla ab iјs remedia peti poſſint, ad idonea ſingulorũ auxilia tranſeuntibus. Oleo etiam maluæ decoctum admiſcetur, aut glauciũ, aut adeps anſerinus, aut pinguium carnium iura, lixiuium lignorũ cinere factum. Vbi uerò uomitus diligẽter citatus fuerit, ne quid in uentre coierit, quæ hæſerũt inteſtinis reliquiæ, clyſtere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum, & cum hydromelite ſumptum, uina uetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues piſces, uetuſtæ carnes pingueſq́;, & quæ adipe aut recenti butyro parantur: aluum nanq; ſubducunt, uti diximus: & ſtomachum reſoluentia, proniorem ipſum ad uomitionem reddunt, & uenenorum acrimonias hebetant: atque meatus obſtruentia, celerem uirium penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dantur, quæ communi dote proſunt: ut Lemnia terra, agaricum, abrotonum, irio, radix eryngij, ſemen paſtinacæ, & calaminthæ, nardum gallicum, caſtorium, ferulæ uirentis medulla, flos rhododendri, ſuccus marrubij, laſer aut laſerpitium, ſagapenum, peucedani ſuccus, aut panacis, & radix quam magudarim appellarunt, ariſtolochia longa, ſylueſtris rutæ ſemen, & betonicæ,

quam ceſtron nominãt. folia ſingula cum uino, drachmæ pondo ſumi debent. efficacium præbet polij decoctum, & ſeſeli, & liquida pix lincta. magnificè ferunt opem antidota, quæ in calce operis ſcripta reliquimus. Cõmunis ratio præſtandi auxilij ita ſe habet. Cæterum ab ijs quæ conſueuerunt euenire, cõmunia remedia ſumptitari poſſunt. Ferè enim uires uenenorũ quamplurimorũ, in affectus conſimiles corpus tandem redigunt. Quam ob cauſam pleriſq; communia conducunt auxilia. uaria etenim ſunt uenenorũ genera, cõmunes tamen nec multi ijdem affectus oriuntur. Neq; fieri poteſt, ut omnes concurrenteſq; caſus quæ ſymptomata uocant, unum uenenum ſequantur: alioquin ſuperuacanea fuiſſet uenenorum ſingulorum traditio cum ſuis remedijs ab autoribus deſcripta. Neq; uerò in uno eodemq; promptum eſt inuenire, ut quis ſtomachi, alui, inteſtinorum, iecoris, renum, & ueſicæ dolore uehementer crucietur, ut ſingultiat, erodatur, contremiſcat, refrigeretur, obmuteſcat, conuellatur, pulſus elangueſcat, ſpiritus difficilis fiat, ueterno prematur, uertigo obuerſetur, caligent ſenſus, ſtranguletur, ſitiat, ſanguis erumpat, febre conflictetur, ægrè lotium reddat, torminibus uexetur, crebrò uomitet, nauſea prematur, rubeſcat, liuore ſugilletur, palleſcat, deſipiat, ſtertat, uiribus deficiatur, & pleraq; alia faciat, patiaturq;. ſingula enim in generales affectus deducta, pauca numero & communia ea demonſtrant, quæ euenire conſueuerunt. Quare in ſingulis quæ ſuprà diximus non facile fuerit deuoratum uirus cognoſcere. Nam oris et linguæ eroſio,

ſtomachi

ſtomachi,uentris,ueſicæ ac renum inflãmatio,uehemens urinæ difficultas, & interdum cruoris cum eo exitus lan cinatio,& in plurimis partibus quidã aduſtionis ſenſus, nõ in cantharidibus modò potis reperiũtur, ſed in erucis quoq; pinorũ,& bupreſte,& ſalamandra.Porrò nõ mo do eos qui meconium hauſerunt,ueterno aut ſopore pre= mi,ſtertere,liuore ſugillari,torpere,refrigerari, ſtupeſce re,toto corpore pruritum ſentire, ſenſu priuari conſtat, ſed eos etiam qui mandragorã aut cicutam deuorarunt. Deliriũ non hyoſcyamus tantũ infert, uerumetiã quæ to xica appellantur. itidem aconitũ,& mel quod in Hera= clea Pontica gignitur. Strangulatio nõ minus in fungis, quàm in ſanguine taurino,lacte, aconito, ceruſa, gypſo conſpicitur.In ſumma, difficile unũ uni ueneno propriũ inuenire ſignũ, quod hauſtum guſtatumq; uirus prodere poßit:maximè,quod hæc cæterorũ etiam uitiorum,quæ in corpore exoriuntur, cõmunia ſequi ſolent. Cæterũ in his quæ celeriter enecant, noxam ſignis forſitan indicare poßis, ſi ad ea reſpexeris quæ ſumus dicturi. Sed in ijs qui ad longas ægritudines ſpectant,nihil ad medendi ra= tionẽ difficile,duntaxat quod pertineat ad indicia noxæ, utpote cum uenena ſtatim atq; præſentaneã uim illã per diderũt,tranſmutata in longos affectus,cõmunia reliquo rum uitiorũ remedia,cõpoſitionesq; flagitent, cum uene fica proprietas non amplius inſit. Si uerò longa ſit affe= ctio, in aliquod diuturnorum morborum genus recidet,à quibus facilè fuerit medendi rationẽ aſſumere. Sed de ijs quæ generaliter auxiliantur,hactenus.Cõſequenter quæ

priuatim ſingulis proſunt, ſcriptis mandabimus, ſi prius ſigillatim expoſuerimus, quæ ex ſingulis ordinibus exitialem aut maleficam uim ſortiuntur, ut medicinæ ſtudioſi ea cautè obſeruent, quæ ad rationem ſalutis ſcripta inueniuntur, quòd nõnulla eorum quibus utuntur, uenenis ſint cõmiſta. Incuria enim magnas adfert noxas, & ſæpe cõtinuo uſu eorũ, homo in perniciem agitur. Proinde animalia quæ exitioſam uim habent, hæc ſunt: cantharides, bupreſtis, ſalamandra, pinorum erucæ, lepus marinus, rubeta, & rana paluſtris muta, deuoratæ hirudines. Semina ſunt: hyoſcyamus, coriandrum, cicuta, gith, pſyllion. Liquamenta: meconiũ, opocarpaſon, thapſiæ ſuccus, elateriũ, mandragoras. Radices, quas mittit chamæleo, aconitum, thapſia, ueratrum, ixia, agaricũ nigrum, ephemerum, quod aliqui Colchicum uocant, quod in Colchide naſcitur. Herbæ oleraq́; ſmilax, quam aliqui tithymalum appellant, Romani taxum: ſolanũ manicũ, quod & dorycnium dicitur: ſardinia herba, quæ ranunculi genus eſt: corniculatũ papauer, pharicũ, toxicum, ruta ſyluestris, fungi. ab animalibus: taurinus ſanguis recens, coagulatum lac, mel Heracleæ in Ponto genitũ, metalla, gypſum, ceruſa, calx, auripigmentũ, duo ſandarachæ genera, ſpuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentũ uiuum dicitur. E liquoribus domeſticis: uinum abundè poſt balneas potum, aut paſſum, & frigida aqua ſimiliter.

Cantharides. Cap. I.

Q*Vibus datæ ſunt cantharides, ſigna eueniũt grauiſſima. Ab ore enim ad ueſicam uſq; cuncta ero di ſen-*

diſſentiuntur. picem aut ſimile quiddam cedriæ reſipiunt. dextra præcordia inflammantur. urinam ægrè reddunt, & ſubinde cum lotio ſanguinem emittunt. ſtrigmenta nõ ſecus atque dyſentericis, aluo deferuntur. faſtidia urgent, animo linquuntur, abortaq; uertigine concidunt. poſtremò mente abalienantur. Ergo antea quàm tale nonnihil accidat, dato oleo, aut ſupradictorum aliquo, uomere cogantur. mox ubi uomitione plurima reiecerunt, halicæ aut orizæ, tragi aut ptiſanæ cremor, ad decoctum maluæ, aut ſeminis lini, aut fœnigræci, aut radicum althææ, quam latinus ſermo ibiſcum appellat, clyſtere infundatur. preterea nitrum eiſdem dandum, ex hydromelite, ut quæ ſtomacho adhuc aut inteſtinis adhærent, eluendo excernantur, ac deſcendant. Quæ niſi ſic diſcutiantur, ingeſta in aluum ex nitro aqua mulſa, uacuari debent. detur deinde uinum aut paſſum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris ſemina contrita ſint, aut ex lacte, aut mulſa, aut anſerinus adeps in paſſo liquefactus. inflammatæ autem partes, hordei farina cum mulſa decocta perungantur. Ab initio admota cataplaſmata nocent, quod citatus ab eis calor, illapſum uirus ita remoratur, ut in principes ſe parteis inſinuet. ipſa tamen, interiecto tempore, moleſtiſsimis inflammationibus opitulantur, utpote quæ dolores & permulceant & leniant. tum ubi corpus calfaciente oleo inunctum fuerit, in ſolium deſcendere oportet, ac lauare, ut per cutem ſummam quæ corpori noxia inhæſerunt, etiam excernantur. & deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus inſtigatur, & ſtabilitatem ca

peſſat. Gallinaceis carnibus & hœdinis, aut ſuillis catu-lis maximè pinguibus & tenerrimis, ac cum lini ſemine coctis uesci debent: ſiquidem aluum cient, atq; uenenorũ acrimonias hebetant. Vinum dulce liberalius ebibatur. Prodeſt *thuris cortex, & Samia terra, quæ aſter appella-tur, ſi quaternæ ſingulorum drachmæ cum paſſo ſuman-tur. item pulegium ex aqua tritum: irinum aut roſaceum, cum rutæ decocto: recentes uitis ramuli, cum paſſo detri-ti. Longè omniũ potentiſſimè antidota auxiliantur, cum aqua mulſa, drachmis quatuor pota.*

Pinorum erucæ. Cap. II.

I*s qui erucas pinorum hauſerũt, illico dolor in ore & palato exoritur. uehemens alui, linguæ ac ſtomachi inflammatio torquet. inteſtina dolor excruciat, ita ut pru-riginem ſentire uideantur. corpus totum exæſtuat. faſti-dium urget. Quibus eſt ſuccurrendum remedijs quæ de-uoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamẽ pro ſim-plici oleo & irino, melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.*

Bupreſtis. Cap. III.

Q*Vi bupreſtin biberunt, non diſſimile nitro uirus ſapiunt. ſtomachi uentriſq; uehemens dolor in-ſequitur. tam uenter quàm ſtomachus mirũ in modum, ut in aqua inter cutẽ, difflatus inturgeſcit. Vniuerſa cor-poris facies contenditur, urina ſupprimitur. Quibus ea-dem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim poſt uomitus & uacuationes quas clyſteribus molimur, aridæ ficus proſunt. item earum decoctum, ex uino. ubi uerò*

iam

iam ferè pericula inclinantur, Thebaicarum palmularũ cibo, aut earundem tritarum in mulſo aut lactis potu, iuuantur. pyrorum etiamnum omne genus eſſe, & lac humanum bibere, conuenit.

Salamandra. Cap. IIII.

SI Salamandram hauſerũt, linguæ inflammatio conſequitur. mens & ſermo præpeditur. tremor cum torpore aut horrore quodam ac exolutione accedit. partes nõnullæ corporis liuoribus circũquaq; ſugillantur: ſæpeq́;, diutius immorante ueneno putreſcentes defluunt. Quibus præſtabimus cuncta quæ potis cantharidibus. Peculiaria uerò remedia, reſina pinus, aut galbanum ex melle linctum, & aiugæ decoctũ, in quo nuclei pinei conterantur: urticæ quoque folia, cum lilijs & oleo decocta. proſunt etiã oua teſtudinis marinæ aut terreſtris, cocta: item ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta ſit.

Ephemerum. Cap. V.

SVmpto ephemero, quod aliqui Colchicon, aut ſyluestrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non ſecus atq; iis qui urtica aut ſcilla laceſſuntur. interna roſionem ſentiũt. ſtomachus cum ingenti grauitate exæſtuat. cæterum inualeſcente morbo, cruor ſtrigmentis admiſtus, per aluum exigitur. Quibus, ut iis qui ſalamandram hauſerunt, uomitione aut clyſteribus auxiliari conueniet. ſed antea quàm uenenum inualeſcat, dandum eſt decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorij. lac bibere prodeſt, in quo ſerpyllũ ſit decoctũ: item ſuccum ſanguinalis herbæ, aut ramorum uitis, aut

rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrti cum uino. baccæ autem myrti tuſæ tritæq́;, & aqua maceratæ, ut liquor inde ſumatur, opem ferunt. media caſtanearum tunicula, ſimilem effectum præbet, ſi cruda in aliquo ſuprà dictorum ſucco ſumptitetur. origanum quoq; cum lixiuio epotũ. eximiè iuuantur aſinini lactis aut bubuli calidi potu, etiam ſi in ore contineant: ita ut quibus copia lactis huius adſit, non aliud deſideretur.

Dorycnium. Cap. VI.

DOrycnion, quod aliqui manicon ſolanũ appellarunt, epotum, lactis ſaporem in guſtu refert. continentes ſingultus ciet. humor linguã uexat. ſanguis conſertim reijcitur. mucoſa quædam perinde quaſi dyſentericis, aluo egerũtur. Itaq; antequã aliquid ex ijs eueniat, auxilio ſunt antedicta, uomitus, clyſter, & quæcunq; potum uenenũ expellere poſſunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulſa, lac caprillum, aut aſininũ, dulce uinũ, quod tepidum cum aniſo bibatur, amygdalæ amaræ, gallinaceá pectora decocta. quinetiã conchylia omnia, tam cruda quàm toſta eſſe ſalutare eſt. cõueniunt & locuſtæ marinæ, & gammari, & pota eorundem iuſcula.

Aconitum. Cap. VII.

AConitum ſtatim in lingua inter bibendum, cum adſtrictione quadam dulceſcit: & ſubinde, potiſſimũ cum exurgere conantur, uertigines offundit. lachrymas ciet. grauitatem pectori, & præcordijs adfert, ſimulq́; crebri ſpiritus deflantur. Quare uenenũ uomitione abigi, aut clyſtere per aluum egeri opus eſt. utimur inter pro-

ter propinandum, origano, ruta, marrubio, uel abſinthij decocto, cum uino abſinthite, uel ſemperuiuo, uel abrotono, uel chamelæa, aut aiuga. prodeſt etiamnum opobalſami drachma, cum melle aut lacte, cum caſtorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex uino. coagulum hœdi, leporis, aut hinnuli, cum aceto. ferri quoq; ſtercus, item uinum in quo aurum, ferrum, argentúmue candens reſtinguatur, potum. lixiuiaq; cum gallina et uino decocta. aut carnium bubularum præpinguium iura, cum uino ſumpta. fertur & aiuga priuatim ipſis ſubuenire.

Mel Heracliæ. Cap. VIII.

MEl in Heraclia Ponti, ubi aconitum gigni ſolet, inuenitur, quod qui edunt bibúntue, non ſecus afflictãtur, quàm qui aconitum ebiberunt. Iis eædem quæ poto aconito conueniunt. adiuuantur in primis continuo uini mulſi potu, cui rutæ folia ſint adiecta.

Coriandrum. Cap. IX.

COriandrum ob odorem latêre nõ poteſt. epotum autem uocem exaſperat, inſaniam adfert à temulentiis non abhorrentem. qui ſumpſerunt, pudenda dictu blaterant, totiuſq; corporis odore, uenenũ fatentur. Quibus poſt uomitionem irino oleo cõcitatam, uti retulimus, merum & per ſeſe, & ex abſinthio potum auxiliatur. item oleum. nec ſecus oua in eodem exinanita, ſi liquefacta in muria ſorbeantur. & epota muria, & ius ſalſum ex gallina & anſere. paſſum quoq; cum lixiuia ſumptũ.

Pſyllium. Cap. X.

PSyllion epotum, corpori toti frigus & torpo-

rem cum exolutione & mœrore quodam affert, ita ut animum deſpondeant. Cui omnia quæ exhauſto coriano auxiliantur.

Cicuta. Cap. XI.

CIcuta pota uertiginem excitat, oculisq́; caliginem offundit, ita ut ne minimũ cernatur. ſingultus ciet. mentem turbat. extremi artus gelantur. deniq; conuulſi, ſuppreſſo arteriæ ſpiritu, ſtrangulantur. Quare inter initia, uti in reliquis, cicutam uomitu excutiemus. poſtmodum deiectionem moliemur, ut quod ad inteſtina prolapſum ſit, excernamus. tum demum in meracã potionem, quæ maximo eſt auxilio, deueniemus. repetendum per interualla, in quibus proderit lac aſininũ, aut bubulum potui datum, aut abſinthium cum pipere & uino, caſtorio, ruta, mentha cum uino, aut amomi, cardamomi, aut ſtyracis uncia, aut piperis cum ſemine urticæ & uino, aut lauri folia. item laſer ex oleo & paſſo, & paſſum per ſeſe largius potum proficit.

Taxus. Cap. XII.

SMilax, à quibuſdam tithymalũ, à Latinis taxus appellatur: frigus uniuerſo corpori, ſtrangulatus, & celerem interitum infert. Cui eadem quæ cicutæ conueniũt.

Carpaſi ſuccus. Cap. XIII.

EPotus carpaſi ſuccus ſoporem, citamq́; ſtrangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauſerũt, epotæ cicutæ remedijs.

Sardonia herba. Cap. XIIII.

SArdonia ranunculi herbæ generi aſſignatur, quæ ueſcenti

ueſcentibus mentem adimit, & quadam neruorum diſtentione labia in rictum contrahit, ut riſus ſpeciem præbeant. à qua quidem affectione, de Sardonio riſu adagiū in uulgus infauſto omine manauit. Poſt uomitum peculiariter conuenit aqua mulſa & lac, liberalius epota, irrigatio, perunctioq́; à pinguibus medicamentis, totum corpus excalfacientibus. in calidam aquam oleumq́; deſcendāt. ſed tum multum perfricare & inungere expedit. & in ſumma, curam omnem, quæ conuulſioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

Hyoſcyamus. Cap. XV.

HYoſcyamum potum aut comeſum, ſimilem ebrijs abalienationem mouet, ſed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulſa copioſe data, lacq́;, præſertim aſininum: ſi id deſideratur, caprillum, uel bubulum, uel aridarum ficuum decoctū. faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis ſemen ex paſſo ſumptum, & uinum ſalſum cum adipe ſuilla recenti, paſſoq́;: itidem urticæ ſemen, aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus, & ſinapis, & naſturtium, radix, cepa, & allium. & hæc ſingula cum uino ſumantur: poſtea ſinendi quieſcere, quemadmodum qui uinum biberunt, ut excoquant.

Mandragora. Cap. XVI.

MAndragora ſi bibatur, confeſtim ſopor inſequitur, exolutio, ac uehemens ueternus, nihil teme re diſtans à lethargo. Cui, antequam aliquid ex ijs accidat, uomitus & aqua mulſa proderit. poſtea nitrum & abſinthiū, ex uino dulci aut paſſo ſumātur. caput roſaceo

& aceto perfundatur. proficit excitatio, & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, ſinapis, caſtorij, & rutæ, tritorum in aceto: & liquidæ picis, & odor è lucernarũ exuſtione & extinctu. quod ſi ægrè ij reuocentur, ſternutamenta mouere, alijſq́; communibus auxilijs uti conueniet.

Meconium. Cap. XVII.

E Poto papaueris ſucco, quẽ meconion uocant, conſequitur ueternus cum perfrictione & pruritu uehementi, ita ut ſæpe inualeſcente ueneno, tanta erumpat prurigo, ut hominem excitet. corpus id medicamentum olet. Poſt citatam oleo uomitionem, acres clyſteres auxiliantur, acetumq́; mulſum cum ſale potũ, aut mel cum roſaceo calido, merum cum abſinthio aut cinnamomo copioſum, aut calidum per ſeſe acetum, nitrum ex aqua, & origanum cum lixiuia aut paſſo, & rutæ ſylueſtris ſemen cum pipere, uino, & panace: piperq́; cum caſtorio & aceto mulſo, uel cum ſatureiæ aut origani decocto cum uino. hi olfactilibus excitandi. ob enatam prurigi nem in balneas deſcendant, & foueantur. poſt lauacrum prodeſt iurium pinguium uſus, cum uino aut paſſo. medulla etiam ex oleo pota.

Corniculatum papauer. Cap. XVIII.

QVod corniculatum papauer appellant, & potu & cibo eadem inferre conſueuit, quæ papaueris ſuccus. nec alijs expugnatur auxilijs.

Pharicum. Cap. XIX.

QVod pharicon uocant, ſapore ſylueſtre nardum imitatur.

imitatur. Reſolutionem neruorũ potum afferi, cum conuulſione & delirio. Oportet autem poſt uacuationes uinum abſinthiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo gallico, quod ſerinen aliqui uocauerũt: aut ſpicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum paſſo, aut irim cum croco ex uino, deraſumq́; caput illinire hordeacea farina cum aceto, & trita ruta.

Toxicum. Cap. XX.

T*Oxicum ex eo nominari uidetur, quod barbarorum ſagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflammatione torquentur. incoërcitus furor uarias ijs imagines obuerſat: quare uix medicinæ locus eſt: raroq́;, qui hauſerũt, euadent. Vinculis ergo cohibendi, ut uinum dulce cum roſaceo bibere, & reuomere cogantur. rapi ſemen bibendum cum uino. Priuatim ijs conuenit, quinquefolij radix, & hircinus ſanguis, aut capillus, eodẽ modo ſumptus. roboris, fagi, aut illicis cortex cum lacte tritus. mâlaq́; cotonea trita eſſe, aut cũ pulegio et aqua bibere, cõueniet. amomũ & balſami ſemen ex uino. Sed qui periculis defuncti ſunt, diu lectitis decumbunt, & ubi ſurrexere, ſtupidi reliquum uitæ tempus degunt.*

Ixia. Cap. XXI.

I*Xia, quæ ulophonon appellatur, inter potandum aliquid ocimo ſimile guſtu & odore redolet. uehementem linguæ inflammationem excitat, mentem mouet. omnes excrementorum exitus ſupprimit. ſtrepitum cum animi deliquio ciet. ijs inteſtina latrãt, nec egeritur quicquam. Poſt uomitionẽ aluumq́; reſolutã, auxilium præ*

ſtat aqua, in qua abſinthium maduerit, ex uino largiore, aut aceto mulſo pota. rutæq; ſylueſtris ſemen, aut laſeris radix. item tragorigani decoctum, cum aliqua ſupradictorum, aut lacte, aut reſina terebinthina, aut nardo, aut caſtorio, aut laſerpitio, quorum ſinguli oboli conueniũt. quin & nuces iuglandes ex uino, cum reſina, caſtorio, & ruta tritæ, ita ut ſingula drachmæ pondus æquent. itidem chameleæ aut thapſiæ aut abſinthij ſucci ſicilicus cum aqua mulſa. & acetum calidum potum.

Cerusa. Cap. XXII.

CEruſa ſuo colore proditur. ſumpta enim, mox palatum, gingiuæ, lingua, & cõmiſſuræ dentiũ, candore quodam inficiuntur. ſingultus, tuſsim, ac linguæ ariditatem excitat. ijs extrema frigeſcunt, mens labat, membra torpeſcunt. Quibus dare conuenit aquam mulſam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidum, aut ſeſamam ex uino tritam, uel lixiuiam ex ſarmẽtis factam. amaracinũ oleum aut irinum. perſicorum oſſa cum hordei decocto. columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi quod ulmus plorauit, aut humor quem ulmea folia reddiderunt, cum tepida aqua. ſed tum quoque uomant. conuenit etiam thapſiæ ſuccus, aut ſcammoniæ, cum aqua mulſa potus.

Fungi. Cap. XXIII.

FVngorum alij genere, alij copia lædunt. omnes tamen ſtrangulatus ſuſpendio ſimiles concitant. Quibus confeſtim ſuccurrendum. cõmuniter ex oleo uomere cogendi. mirificè iuuat lixiuia ex ſarmentis aut pyraſtri

ſurculis,

ſurculis, epota cum ſale, poſca & nitro. fructus, aut folia pyraſtri cum fungis decocta, ſtrangulantem illam uim au ferunt, eſitataq́; eiſdem auxiliantur. aduerſus fungos gal linacea oua cum poſca proficiunt, adiecta ariſtolochiæ drachma. item abſinthium cum uino melleq́; ſumptũ, & ex aqua potũ. apiaſtrũ ex nitro. panacis radix & ſemen in uino. fæx uini cremata cum aqua. atramentũ ſutoriũ ex aceto. radix, uel ſinapis, aut naſturtium eſu proſunt.

Gypſum. Cap. XXIIII.

LApideſcens gypſum ſtrangulationem creat: quare eadem profrenda ſunt, quæ manſis fungis, auxilia. ad hæc maluæ decoctum, quod etiam olei uicem pen ſat: utpote cum pingue ſit, euomendoq́; lubricas uias & faciles reddit, deradi corpora non ſinit. quod ubi duratur in lapidem, gypſum efficit. quinetiam prodeſt oleum ex aqua mulſa, aut ficorum decocto. lixiuia è ficulneo cinere, aut ſarmentis facta, cum uino copioſiore pota. origanum aut thymum cum lixiuia, aut aceto, aut paſſo. hiſq́; decocto maluæ proluendi.

Sanguis taurinus. Cap. XXV.

TAuri recens iugulati ſanguis epotus, ſpirandi difficultatem ſtrangulatumq́; concitat. faucium tonſillarumq́; meatus cum neruorum diſtentione præcludit. lingua rubeſcit. dentes inficiuntur. quædam concreti ſan guinis ueſtigia, inter eorum cõmiſſuras reſtant. quare uo mitum uitabimus. ſanguinis enim globi attractu illo in ſublime relati, magis gulæ inculcantur. Dari ergo opus eſt quæ concretum ſanguinem diſcutiunt, aluum ſubdu-

cunt. groſſi lacteo ſucco turgentes ex poſca, & nitrum per ſeſe, auxiliantur. nec ſecus coagulum omne cum aceto & laſerpitij radice, aut laſere. itidem & braſſicæ ſemen, è cinere ficulneo lixiuia. conyzæ folia cum pipere, & rubi ſuccus ex aceto. aluus reſoluenda. ijs qui ſeruantur, ſtercoroſa & fluida per ſedem egeri conſueuerūt. ſtomachum aluumq; hordeacea farina ex aqua mulſa perungere oportet.

Lac coagulatum. Cap. XXVI.

EOs qui coagulatum lac hauſerunt, frequens illico ſtrangulatio inuadit, quòd in globulos quoſdā lac coaleſcat. Quibus iuuandis pro antidoto, coagulum ex aceto damus, & bibere ſæpius cogimus. damus & calaminthæ folia arida, item ſuccum. aut laſerpitij radicem, aut laſer cum poſca. thymumq; ex uino, & cum luto ſuo lixiuiam. Sed nulla ſalſilago obijciatur, quoniam magis lac coiret, & in caſeum denſaretur. Neque illos uomere conuenit: ſiquidem concretum lac ſeſe in gulæ anguſtias inſinuans, ſtrangulat.

Argenti ſpuma. Cap. XXVII.

SPuma argenti pota, ſtomacho, uentri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus adfert, & nonnunquam pondere ſuo inteſtina uulnerat. urinam ſupprimit. corpus intumet, plumbeamq; deformitatem cōcipit. Quibus ſubuenit ſecundum uomitionē, potum ſylueſtris bormini ſemen, myrrhæ drachmæ octo, abſinthium, hyſſopum, apij ſemen, aut piper, aut liguſtri flos ex uino, aridum palumbis fimum, cum nardo & uino.

Argen-

Argentum uiuum. Cap. XXVIII.

ARgentũ uiuum potum eadem quæ ſpuma argenti infert, eiſdemq́; utendum auxilijs. lac copioſe potũ auxiliari conſtat. ſed poſtea euomant, qui hauſerũt.

Calx, ſandaracha, auripigmentũ. Cap. XXIX.

CAlx, ſandaracha, et auripigmentũ, pota aluum et inteſtina cum uehementi eroſione excruciãt. Præbenda cuncta quæ ſuo admiſtu illorum acrimoniam hebetant, ac ſoluunt, & facilem lubricamq́; aluum reddunt, cuiuſmodi ibiſci & maluæ ſuccus eſt. natura enim utriq; perlubrica. dandum decoctum ſeminis lini, uel ſemen tragi herbæ, uel orizæ, lacq́; cum aqua mulſa copioſum, iura pinguia, & boni ſucci.

Lepus marinus. Cap. XXX.

QVi leporem marinum biberunt, piſcium uirus olent. procedente tempore, aluus dolore afficitur. urina ſiſtitur. etſi quando eam reddere contingat, purpureum colorem refert. omne piſcis genus auerſantur & odio habent. fœtido ac graui ſudore manant. bilioſus uomitus, interdum ſanguini promiſcuus, ſubſequitur. His dandum lac aſininum, uel paſſum continuè, aut radicis maluæ foliorumq́; decoctum, aut trita cyclamini radix cum uino, aut ueratri nigri, aut ſcammonij ſucci drachma, cum aqua mulſa, puniciq́; mâli acinis. cedria contrita cum uino efficax eſt. anſerinus ſanguis, ut tepebit, potus. ſed cum piſces omnes reſpuãt, aſpernenturq́;, ſolis fluuiatilibus cancris ueſci poſſunt, bibuntq́; eos admiſto uino, adiutiq́; ab his percoquũt: cumq́; appetere et comeſſe

piſces cœperint, ſuæ ſalutis indicium habent.

Rubeta & paluſtris rana. Cap. XXXI.

RVbeta aut rana paluſtris aſſumpta tumores ciet. pallor corpus uehementer decolorat, ut planè buxeum ſpectetur. ſpirandi difficultas torquet, & grauis halitus oris, ſingultuſq;. inuita interdum genituræ profuſio conſequitur. Adiuuantur ſecundum uomitionē multo meri potu, & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem. breuiter, cogendi ſunt ut uehementi ambulationi & curſui ſe credant, ob torporem quo corripiuntur. quinetiam quotidie lauandi ſunt.

Hirudo. Cap. XXXII.

DEuoratæ cum aqua hirudines, ſi ori uentriculi adhærent, tractione partium nonnullam ſuctionis imaginem præbent: eo enim argumento hauſta hirudo deprehenditur. Has muria ſorbitione excutit, & Cyrenaicus ſuccus, aut laſerpitij folia, aut betæ, cum aceto, aut pota niuis glebula, cum poſca. nitrum ex aqua gargarizatur, aut atramentum ſutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, iniecta lupinorum farina, aqua frigida ore contineatur, & ad eam hirudines exilient. Prouidendum etiam ijs, quæ etſi ferendi auxilij gratia tradantur, nō minora tamen cæteris uenenis pericula ſæpius afferunt. Qualia ſunt album ueratrum, thapſia, elateriū, agaricum nigrum: ſiquidem ea ſtrangulatus concitant, aut immodicas deiectiones mouent. Quibus ea medentur quæ in fungorum mentione, & ſimilibus retulimus. nimios autem deiectionum impetus, medicamentis quæ

excre-

excrementa ſupprimunt coërcebimus. Neq; negligenda quæ parum quidem nocere uidentur, interim uerò uitam in diſcrimina agunt. Quo in numero ſunt ſylueſtris ruta, gith, nouæ glacies, pappi recentes: flores autem ſunt eius ſpinæ quæ cactos dicitur. Eos qui ſumpſerint, ſola uomitio recreat.

Domeſtica nobis. Cap. XXXIII.

AQua frigida abundè pota, aut meracum uinum liberalius epotum, aut paſſum, præſertim à balneo, aut curſu, aut uehementi exercitatione, ſtrangulatus & dolores infert. In quibus ſanguinis miſsio protinus, & uacuatio, imminentia ſoluũt pericula. Sed de notis ueneficiorum, ac remedijs, & cauendi modo, hactenus dicta ſint. Subiungeremus etiam antidota neceſſaria quæ præclarè auxiliantur, quibus utimur, quale Mithridatiũ eſt præſertim, & quod ſanguine, & quod ſcinco temperatur: uerum quoniam alijs in locis diligentiſsimè ſcripta ſunt, hic ab eorum deſcriptione ſuperſedemus.

Venena. Cap. XXXIIII.

DE beſtijs quæ uirus eiaculantur, & exitialibus uenenis, ideo ſcribere aggredimur, ut tota curationis remediorumq; ratio ad umbilicum perducatur. ſiquidem pars hæc non minus quàm cæteræ aliæ, neceſſaria eſt ijs qui artem medicam exercent, utpote cum adminiculo eorum quæ inibi traduntur, doloribus, periculis, & cruciatibus, plurimiſq; alijs malis homines liberari conueniat. Hæc autem in ſumma faſtigia duo, ſicuti ab initio relatum eſt, diſtribuitur. Nam qui de feris uirus infuenti

bus ſermo diſſerit, theriacus dici ſolet: qui uerò de amoliendis ueneficijs, alexipharmacus: quo prius tradito, ſimul quæ ſequi ſigna conſueuerũt, præmõſtrabimus: tum quæ nõnihil auxilij ferunt. Omnia autem in promptu, & ad manum habere artificem oportet, propter urgentem ſæpenumero neceſſitatem. ſiquidem pauca è uenenis & uirulentis animantibus, tarda & graſſantia ſenſim pericula cient, ita ut dilationem admittant: pleraq; uerò præſentaneam perniciem afferunt. Hominum autem partim malè alijs cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita temperant, ut ſpacium curanti liberum nõ relinquãt: partim ſceleris admiſſi cõſcientia, aut triſti aliquo euentu oppreſſi, hauſto ſponte ueneno mortem ſibi conſciſcere conantur, qui poſtea deprehenſi, aut reſipientes, & uitæ cupidi, præſentaneam opem poſcunt. Non deſunt qui hoſtiles ſagittas illinentes, aut fontes aquasq; puteanas hac labe polluentes, certam & ineuitabilem aduerſarijs perniciem moliuntur: in quibus ipſis etſi maleficium non ſubitò, ſed aliquanto pòſt graſſari natura ſua comparatũ eſt, tamen niſi primo quoq; tempore coërceatur, & remedijs ſubinde excipiatur, fruſtra tandem ſuccurritur, occupatis iam corporibus exitiali ui ueneni. Proinde non uulgari induſtria diligentiaq; in ea re utendum eſt, ut quod in alijs incõmodis ars conſueuit, in his quoq; ſalutem mortalibus præbeat. Quin & apud priſcos genus hoc unum exiſtimabatur eſſe eius partis, quæ medicamẽtis pugnat: ſed recentiores id ipſum diſcreuerunt, nominantes præcautionem, & modum præcauentem, ſalubris ſanantisq; medium

medium ſtatuentes, parua & leui ſupra modum perſua-ſione decepti. Siquidem treis in humanis corporibus conſtitutiones eſſe contendunt. unam, qua ſani degimus: alteram, qua ſiniſtra ualetudine corpora laborãt: tertiã quæ medium inter utraſq; locum ſibi uendicat, in qua poſiti, ſanitatem ſpecie mentiuntur, faciléq; in morbos & pericula concidunt, ob uim corruptricem quæ corporibus noſtris incumbit. quemadmodum in ijs uidere licet, quos excandeſcens rabie canis momorderit, necdum tamen aquã horrent: in ijs quoq; qui cantharidas hauſerunt, ſed nondum urinæ tormento cruciãtur. Tripartito igitur artem digeri, tripliciq; corporis cõſtitutioni meritò reſpondere tradunt. Salubrẽ partem eſſe uolunt, quæ ſanitatẽ tuetur præcauentẽ, eandemq; prohibentem, quæ obſtat quo minus in morbos incidant: & ſanantem, qua uitia diſcutiuntur. Quibus ita reſponderi poteſt, quod primũ ex iſta ratiocinatione nõ treis corporis tantũ, ſed quatuor haberi conſtitutiones fatendum eſſet. quippe ut aliqui ſunt, qui necdum morbo laborãt, morbo tamen maximè ob impendentem cauſam ſunt obnoxij: ita ſunt, qui iam priore morbo defuncti, nondum tamen ſecundæ ualetudini reſtituti ſunt: id quod in ijs qui à morbo proximè ſeſe recolligunt, cernere licet, qui uiriũ recreationẽ & robur deſiderant. Sed quemadmodũ curandi ratio ad partẽ medicamentariam pertinet, ita præcautionẽ eidem ſubijci par eſt. Ad arcendas enim ualetudines uehemẽtibus utimur auxilijs, altiore ſcarificatu, uſtionibus, amputatione, derodentibus epithematis, potionib. perniciei occurrentibus, et pleriſq;

alijs. Verumenimuero ſunt uſq; eò rudes nõnulli, ut ne remedia quidem appellent, quæ morbos arceãt. Cuius ſententiæ inire rationem haud promptũ eſt: etenim cum uerbum ipſum, præcauere, tum agendi modus, omnino auxiliarem remediariamq; uim præ ſe ferunt. Mirum uerò niſi etiam ſua illa diſtributione partiũ eos complectuntur qui in peſtilentis cœli ſtatu morbo nondum correpti ſunt, peſti tamen, propter obuerſantis aëris occaſionẽ, opportuni, & in morbum proni reddũtur. Dicere forſitan quis poſſet, ſalubris inſtitutionis præcepta nõ aliud eſſe, quàm arcendorũ morborum rationem: quippe cum firma reddere corpora, & minus uitijs obnoxia nitamur, ut inoffenſa ualetudine degant, nec morbis conflictentur. Neq; id ſilentio prætereundum, quod maximè præcipuum, & tanquam caput rei eſt, non oportere medicinæ partium diſtributionem, totidem corporis conſtitutionibus reſpondere, ſed naturas ſingulorũ ſuis notis ſeorſum ſcrutari ac explorare, ut ſuis locis oſtendimus. Cum ijs igitur nõ pluribus agendum. Illud magis adnotare conuenit, affectus qui à uirulentis animalibus uenenisq; cõtrahuntur, uocari cæcos, id eſt, quorum ratio minimè iniri poteſt. Quin & ea quæ eiſdem auxiliantur, nulli pariter ſunt addicta cauſæ: quapropter quæſtionibus obſeruatoriæ artis, & eius quæ ratione fulciatur, annumerari ſolent. Neq; prorſus uerũm deprehenditur, affectus huiuſmodi cæcos eſſe. Nam quod ſemper ſe protrahit, et nullum in quibuſdam neceſſarijs uſum exhibet, haud facili coniectura colligi poteſt: etſi naturæ proprietate prorſus cæcos eos affectus con

ctus concedimus, qui ab exitialibus uenenis, & animantibus quæ uirulento morſu ſæuiunt, contrahuntur. Nam *quod ad opus nõnullum uſum præbet, datq; medendi occaſionem, neq; imperceptibile, neq; cæcum, nulliue cauſæ obnoxium reputatur: ſed magis ab ipſo quis impulſus, demonſtrationem ſe habere, & opinionem de abditorum cognitione confirmare poterit.* Nam *etſi ſæpe minora ſunt, quàm ut ſenſibus percipiantur, euidenter tamen ex ipſis inter ſe collatis deprehenduntur.* Diocles *autem in eo cõmentario quem* Pliſtarcho *dicauit, ſatis modos perſtrinxit, ad uerbum ita ſcribens:* Noſſe *quis hoc poteſt cum in alijs non paucis, tum in uiperis & ſcorpionibus, & reliquis id genus, ſecum animo reputans, ut quamuis exiguo ſint corpore, uixq; conſpectui ſubijciantur, magnorum tamen diſcriminum ac dolorum cauſas inferunt: quorum nihil præter quandam corporis exiguitatem, uimq; præ cæteris animantibus datam illis, facilè fuerit ſpectare. quanta enim ea moles corporis eſt, quæ à ſcorpij ictu, & aliorum id genus uenenatorum quæ nos morſu conficiunt, attingitur? quorum aliqua uehementes cruciatus excitant, alia erodunt, & putredines cient, nec deſunt quæ præſentãneam perniciem moliantur. aut quantulum eſt quod à phalangij morſu ingeritur, & uniuerſum corpus excruciat? neq; enim quis magnitudinẽ ipſorum deprehendere poſſet, cum prorſus exigua mole conſtent.* Ergo *quod hæc ad affectus referantur, conſtitit inter omnes. uerũ quod exactè deprehenſum ſit, uim quandam ipſis ineſſe mortiferam, quæ inſinuata corporibus*

moleſtiarum quæ exoriuntur nobis cauſa ſit, in confeſſo eſt, & omnium conſenſu perſuaſum. Nec quiſquam inuenietur uſque adeo contentionis ſtudio flagrans, qui aliunde exoriri moleſtias aſſeueret, quàm à materia mortifera partem corporis attingente. Porrò id erat quod inter utilia artis opera in omni opere dicere oportuit, quænam res opus hoc efficiat, ut nihil prorſus nos lædat, incomprehenſa cõmunis cauſæ quæ proprijs ineſt ratio: quandoquidem tum euidenter indicari poßit cùm deprehenſa eſt. Ideo Eraſiſtratus empiricorum pertinaciam graui cauillatione inceſſens, cæcis affectibus cauſas aßignauit, inficiatus his cõmunem & ſupremam morborum cauſam incomprehenſibilem eſſe: & hanc in eo quem de cauſis ſcripſit commentario aptißimè prodidit, candido ſignatam lapillo. Nec ferendos eos eſſe cenſuit, qui ſe dicant in quibuſdam, ut in uenenis, ſerpentium ictibus, & cæteris id genus trita medendi ratione contentos eſſe, neque ſatisfacturam ſibi obſeruationem eam, quæ à cauſarum comprehenſione ſeparata eſt. Primum enim genere comprehendi facilè poſſunt. Quod autem ſit letifera uis, corporaq́; permutans, ita ut perimat, ex ijs quæ per genus, non per ſpeciem uagantur, curationem indicat, qua hæc hebetare, & prorſus expugnare liceat. Cum uerò ſubiungit: Ad aquam dulcem & potui idoneam uenit quis, & ante obſeruationem ad uomitum, ad uulneris dilatationem, ad demorſæ partis ſuctum, cucurbitulas adfixit, partem incidit, urentia medicamenta, aut ea quæ uim eandem adipiſcuntur admouit, poſtremo partem

amputa-

amputauit: ſecum reputauit medicamina, quæ per ſummam cutim ferre & applicari ſolita, immiſſæ ad intima perniciei repugnarent. Hæc itaque quæ diſſeruit Eraſiſtratus, ueritati conſentanea ſunt, nec arti refragantur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam uim corporibus illapſam, negociorum, quæ ipſa faceſſit, eſſe cauſam diffiteantur. uerum rudiuſculè nomini attendunt. Nam apud ipſos palàm immiſſa uis φθοροποιὸς, id eſt mortifera, nominatur: φθοροποιὸν autem nullius officij alius eſſe poteſt, quàm cauſæ. Aiunt hæc nomina, μάρσιππος, & ἀνακαλύπτειν, eſſe reliquis omnibus ſimilia, in quibus partes quædam dictionum non pro uirtute, ſed nuda enunciatione comprehenduntur. Enimuero quemadmodum in his uocibus μάρσιππος & ἀνακαλύπτειν, partes neque certos neque principes retinent ſignificatus: ſic in hoc uerbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia, non pro uirtute coaluerunt. Hinc ad cauſarum differentias tranſeunt, affirmantq; cauſarum aliquas euidentes eſſe, quæ dum aduerſam ualetudinem crearunt, ſeparantur. cuiuſmodi ſunt frigus, labor, æſtus, & ſimilia: quaſdam continentes, quæ permanent poſtquam morbum excitarunt, hoc eſt, quibus præſentibus, & effectus eorum adſunt: increſcentibus, affectus augentur: decreſcentibus, minuuntur: & cum deſinunt, ijdem finiuntur: quibus ſolis ac per ſe manentibus, effectus quoque ipſi manent. Talia quidem receptiſſima ſunt cauſarum diſcrimina, quorum nulli phthoropœon ſubijci poteſt. Euidens enim cauſa non

eſt, quoniam morbus ipſe permanet, nec ipſa à corpore ſeparatur. Nec continens cauſa dici poteſt, cum magna ex parte hic adſit. quemadmodum accidit ijs, qui à rabioſo cane ſunt demorſi. Quod ſi neq; euidens cauſa neq; cõtinens fuerit, neq; per ſe, neq; alterius conſortio cauſa erit. quod ſi à nulla cauſarũ differentia phthoropœon deducere poſſumus, conſequitur, ut neq; cauſam eſſe fateamur. Quod autem aſſerunt, uocabula quædam in ſe non habere parteis rerum ſignificatrices, ſed nuda & ſimplici pronunciatione ficta eſſe, fateri neceſſe eſt. Verum nõ omnia, ſed perpauca talem nanciſci conditionem exiſtimandum eſt. neque enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν perinde atq; aſſumptitia proferτur, ſed longè principem obtinet ſignificationẽ. Quemadmodũ enim φθορᾶς, id eſt corruptionis, nomen mutationẽ in peius ſignificat, ſic hoc uerbum ποιεῖν ſumi debet, ut nihil amplius ex eo quod hanc dictionem φθορὰ ſecum habeat declaret. neq; prorſus id ſignificat, quod omnes palàm audiũt, & huic ſimile redditur, παιδὶ ἔχειν δίψος. Si dant à corruptione ſanis fieri morbum, concedunt utiq; uim in huiuſcemodi uerbo ποιεῖν ſubeſſe, ſiquidem aliquid eſt quod corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, oſtenditur per ſingulas cauſas quæ corporibus ſubijciuntur, idq́; tam in letalibus uenenis, quàm in ijs quæ corporibus ingeruntur. Verum nonnihil ſubiacere cauſarum differentijs produnt. Quinetiam aberrarũt, nõ exactam diuiſionem aſſumentes. Qui uerò ſe dogmaticos profitentur, cauſam eſſe partim præparantẽ, partim continentem

tinentem aſſerunt: ut inguinum ulcus, & inguinariam febrim, & quæ effectui tum aßiſtat, tum etiam ſeparetur, ut à fractis præcipitatio. In ſumma, quoties quidpiã ſuapte natura cauſa fuerit, nec ulla diuiſione comprehenditur, uitioſum eſt, neq; cauſæ adſcribitur, eorum quæ idem genus ſortiuntur. Sed quod phthoropœon, cauſa ſit, nomen ipſum argumento eſt, & in ijs quæ contingunt apertius oſtenditur. Quid aliud cauſæ arbitrãtur eſſe poſt impreßum à ſerpentibus ictum, quàm ex animante uim, & illapſum in corpora uirus? Neq; enim frigus, neq; æſtum, neq; ſectionẽ corporis, neq; cruditatem, neq; aliud quicquam ſimile cauſari poſſunt. Verum quoniam cauſarum differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant, ipſis dicendum, utroq; iſtorum modorum euidentem quidem cauſam eſſe, quod affectum præcedit, & quod corporis ſubſtantiam præoccupat: continentem uerò, quod morbis præſentibus adeſt, qua ſeparata recedunt, quæ cum ipſa euenerant. Sed de ijs hactenus. Statuendum itaq; mortiferam uim intrinſecus manifeſtißimã eſſe cauſam, ipſamq; principem facere ſcopum oportet. Et antequam ad ima decumbant morbi, uarijs modis eſt certandum, donec uis tota corporibus excutiatur. modò enim reuocari debet ea parte qua peſtis intrauerit, modò aliqua alia, præſertim principatum non obtinente. antẽ coërceatur, quàm altius irrepens uiſcera tangat. aut eius pernicies eluatur, retundaturq́;, cum iam mẽbratim peruagatura eſt. Itaq; uenena ſi hauſta ſunt, crebris uomitionibus: ſi morſu impreſſa, ſcarificatione, affixis cucurbi-

tulis,exuctu,carnis circunſcriptione, nõnunquam ampu tatione extremæ partis,euocantur.retinentur uerò inſu-ſione,et impoſitu medicamentorum acrium cohibentur. hæc ſimul utiq; arcere uirus & eluere poſſunt. Reſtin-*guuntur & euincuntur meraciore potu, aut paſſo nulla aqua diluto,uel contrariorũ eſu,quæ acrimonia ſint prædita.* Poſtremo *deiectio alui,euocatus ſudor,& alia quædam in commune,quæ membratim demonſtrabimus, auxiliantur.* Verumenimuero *nõ letiferam modo materiã, ſed & magnitudinem,& tempus, pro ſcopo conſiderare oportet:etenim ab ijs remedia quamplurimum diſcrimen capeſſunt.* A *magnitudine quidem, cum nõnulla ex uenenis,& uiroſis animalibus pericula minantur.alia putredines altas aut exteriores excitant: alia uehementiſſimos dolores aut cæcos cient : alia uix medicamentis cedunt,& magis minúsue moleſtias excitant.* Oportet *autem ea quæ pericula ferunt, peruicacioribus auxilijs expugnari:& minus infeſta,mitioribus.* Quippe *abſurdum fuerit in grauioribus,ſegnioribus medicamentis homines in diſcrimen adducere: in minoribus uerò,uehementium auxiliorũ iniuria corpus laceſſere.* Finitio *à temporibus in promptu eſt:hoc enim ſubitò in pericula & præſentes moleſtias adducit, illud uerò ſenſim & dilatas in diem longam aut breuiorem producit.* Itaq; *in acutis quidem confeſtim multa ſimul auxilia repræſentari oportet:reliquis,paulatim.* Hæc *quadam artis formula breuiter definita ſint.* Iam *membratim rem proſequamur.*

Signa

Signa rabioſi canis, & demorſorum ab eo. Cap. XXXV.

DE rabioſi canis morſu ſermonem alijs præpoſuimus, quod id animal domeſticum ac frequens eſſe conſueuit, & in rabiem ſæpius agitur, ac perit, ab eoq; caueri difficile. inde periculum ineuitabile hominem manet, niſi multis utatur auxilijs. Canis plerunq; flagrantiſſimis æſtibus in rabiem efferatur: interdum quoties frigora inceſſerunt. Rabioſus autem potum & eſcam auerſatur. largam ſpumantemq; pituitam naribus & ore proijcit. toruè & ſolito triſtius intuetur. in omnes paßim ſine latratu irruit. æquè feras homineſq;, tam familiares quàm ignotos mordet. nec protinus infeſtum quicquam infligit, niſi, ut uulnus, dolorem. exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus graia eſt uoce appellatus, contrahitur. Euenit autem cum diſtentione neruorũ, totiuſq; corporis rubore, præſertim faciei, cum ſudore & languore quodam. aliqui auræ ſplendorẽ fugiunt, alij ſine ulla doloris intercapedine uexantur. Sunt etiam qui canũ more latratus ædant, & obuiam factos morſu adoriũtur, ac mordendo ſimili uitio labefactant. Proinde ex ijs qui hoc uitiũ ſenſerint, neminẽ ſeruatũ uidimus, niſi forſitan ex hiſtoria unum aut alterũ euaſiſſe audiamus. ſiquidem Eudemus ſuperaſſe quendã affirmat. Themiſonẽ aliqui demorſum in hunc furorẽ incidiſſe & euaſiſſe fatentur. Alij ipſum cum amico aquã expaueſcenti morẽ gereret, & officiũ exhiberet, quadã naturarũ concordia ſimilem contraxiſſe affectum: ſed poſt multos tandem cruciatus

ſeruatum extitiſſe. Moleſtiſſimũ itaq; genus morbi, à quo multos, antequam ipſam experirentur, uindicauimus, & complures ab alijs medicis ſeruatos nouimus.

Remedia demorſorum a cane rabioſo. Cap. XXXVI.

R*Atio medendi duplex. una cõmunis, qua utendũ in omnes morſus, quos uirulentæ animantes impreſſerunt. alia peculiaris priuataq;, eorũ duntaxat quos rabioſi canes momorderint: quæ nõnullis quidem ſummã opem ferre conſueuit, alijs uerò inutilis, maximè qui ex multo iam tempore ictum acceperũt. Quæ ad hanc pertinent, primũ exponemus, deinde curſim perſtringemus quæ ad cõmunem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles in ſarmentis albæ uitis cremare oportet, & cinerem eorum quãminutiſſimè tritum habere reconditum. itidem gentianæ radicem tuſam cribratamq; reponere. quoties aũt canis rabioſus morſum intulerit, in quaternos cyathos meraci uini, bina cineris cancrorum cochlearia, unumq; gentianæ conijciantur. hæc in polentæ dilutioris modũ ſubacta, quatriduo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. atqui ſi ab illato morſu bini terniue dies fluxerint, curationem auſpicabimur à triplicato pondere, ſupra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduerſus rabioſorum morſus auxilium, quod & pleriſq; unum ſatisfecit, eoq; cum fiducia uti licet. Sed ut alijs etiamnum auxilijs contra ineuitabile periculũ muniamur, nihil cæteris uti prohibet. Satius autem multò fuerit etiamſi in uanũ recidat, medicamen-*

torum

borum inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam ac deſidiam in diſcrimen adduci. Nec ita in demorſis à rabioſo animali maiora uulnera uereri oportet, uti minora, & ulcuſculis cutis ſimilia. quippe maiori uulnere confeſtim copioſus ſanguis emanans, poteſt nõnihil uirulenti liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit: quin à maioribus abſcedentes carnes hinc auferre, & labia aciè ſcalpelli circunſcribere, & prehenſam hamulo aut uulſella carnem amputare oportet. In utriſq; circũſtantia loca altioribus ulcuſculis ſcarificanda, ut copioſior ſanguinis uacuatio arceat, ne uenenum membratim inſinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præſtant, ut ueneni uis extrahatur. Contra uirulentos ictus, uſtio expeditiſſimum eſt auxilium, utpote cum ignis cætera uiribus præſtet, ſimul quod uirus domet, & ferri penitius nõ patiatur: ſimul quod pars ignem experta, poſtea non uulgare fundamentum curationi futuræ præbeat, manente diutius exulceratione. Animaduertendum ex eo tempore cum cruſtæ decident, ne ulceris oræ coaleſcant, & cicatrice induantur, ſed ſi fieri poteſt ad multum, idq; præſtitutum tempus, ulcerationes & ſordidas adhuc & inflammationem minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs ſalſamentum optimè præſtabit, & ſylueſtre allium detritum, item cepe, ſuccusq;, præſertim Cyrenaicus, aut qui Medicus, aut Parthicus appellatur. tritici grana tam manſa quàm nõ manſa imponũtur. ſiquidem ſubacta piſtáue à perfuſione uulnera dilatant. Sunt qui à mandentiũ ieiunio, ſibi aliquid aſciſcere arbi-

tigat. aliquando meliuſculè habet, aliquando recrudeſcit. conſequitur ſudor, horroris ſenſus & tremor. extremæ corporis partes refrigeſcunt. inguina extolluntur. per ſedem flatus exeunt. capilli eriguntur. pallor membra decolorat. dolor, tanquã ex pungente acu, per uniuerſam cutem ſentitur. Si marina paſtinaca percuſsit, protinus accidunt moleſti dolores, aſsiduæ cõuulſiones, laſsitudo, et imbecillitas. mens percuſsis labat. poſtea obmuteſcũt. oculi caligant. Percuſſus autem locus in ambitu cum uicinis partibus denigratur, & ita obſtupeſcit, ut tangentem nõ ſentiat. hunc ſi quis premat, atra ſanies, craſſa & malè olens excernitur. A mure araneo percuſsis, circa morſum in orbem inflammatio exoritur, nigraq́; puſtula, diluta ſanie turgens, exurgit. proximæ partes liuent. rupta puſtula, depaſcens ulcus, nõ ei diſsimile quod ſerpit, occupat. inteſtinorũ quoq; tormina, difficultas urinæ, & frigidæ aſperginis offuſio conſequuntur. Si uipera momordit, corpus intumet, uehemẽter areſcit, ſubalbidumq́; colorem concipit. ſanies à uulnere profunditur, primum ſuppinguis, mox cruenta. puſtulæ aduſtis ſimiles erumpunt: et antea depaſcens ulcus, quod in proxima repens, nõ ſumma modò corporis, ſed intima quoq; corripit. gingiuæ iis cruore ſuffunduntur. inflammatio circa iecur erumpit. tormina & bilioſi uomitus ſequũtur. Sopor, tremor, & urinæ difficultas accedit, & frigidus ſudor offunditur. Conſimilia eueniunt iis qui à cæcilia nomine, aut amphiſbæna demorſi ſunt, eademq́; ferè auxiliãtur. quare hoc uenenũ priuatam deſcriptionem ſortitũ non eſt,

ribus & ſubſtantijs ægrè permutantur: quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo ſe habet. Noſſe conuenit, pauorem aquæ non ſtato definitoq; tempore exoriri, plurimum tamen ad quadrageſimũ uſq; diem neglectis differri conſueuit. poſt ſemeſtre etiam nonnullos inuadit. quendam poſt annũ aquam horruiſſe conſtat. quæ nobis uiſu comperta fuere. Narrant & aliquos poſt ſeptennium aquæ metu fuiſſe tentatos. Inter principia demorſorum à cane rabioſa curãdi ratio talis eſt. Verumenimuero ſi ea quæ retulimus auxilia, primis diebus prætermiſſa fuerint, nec ſcalpro carnem circinare, nec uſtionem experiri operæpreciũ eſt. Non enim quod iam pertranſijt, ſatis euocare poſſent. Nulla utiq; iſtius rei occaſio aut utilitas, ſed incaſſum corpora doloribus ſternentur. Alter uerò curationis modus accedat. deiectio magnũ præbet iuuamentũ, utpote cum mouendo, corporis habitũ tranſmutet. & quæ colocynthidem recipit hiera, item lac ſchiſtum, quod ſimul deiectionem moueat, & uenenũ domare poſſit. cibi acres, & meraculi potus, quibus uis ueneni uehementer retunditur, quotidie ſumi debent. cæterũ ſudores ante cibos, & pòſt etiam ciendi. dropaciſmi ſinapiſmiq; alternatim per corpus totũ adijciendi. Sed longè omnium efficaciſſimũ auxilium helleboriſmus cognoſcitur, quo cum fiducia nõ ſemel atq; iterũ, ſed frequentius ante quadrageſimum diem, uel poſt hoc tempus uti licet. Tantam enim uehementiã hoc auxilium habere fertur, ut quidam qui iam aquæ metũ ſentirent, ſumpto helleboro ſimulac primũ morbi impetum experirentur, fuerint

ſcit. genitale intenditur. mens labat, oculorũ caligo exoritur, deniq; rigore neruorũ diſtenti cõmoriuntur. Ab *aſpide ictus, uulnus exiguum prorſus, quaſi ab adacta acu citra tumorem conſpicitur. ſanguis exiguus ille quidem, ſed ater diſtillat. caligo uelox oculos obnubit. labor in totum corpus multiplex, omnino leuis & non ſine uoluptate conſequitur. ideo* Nicander *perpulchrè cecinit: At uir perit abſq; labore uirens atq; diſcolor. mediocris ſtomachi dolor afficit. frons perpetuò reuellitur. genæ contremiſcunt, quaſi ſine ſenſu in ſomno uacillent. hos mors tollit, ad diei trientem non dilata.* Eraſiſtratus *in libro quem de medicaminibus & uenenis condidit, de uocatò baſiliſco ſcitè ita refert: Cum baſiliſcus momorderit, uulnus ad auri colorem efflaueſcit.* Itaq; *in plurimis quæ uirus eiaculantur, comites notæ ita ſe habent.* Tranſeuntes *utiq; ad medendi rationem, primum, ut fieri poterit, de cõmunibus diſſeremus.*

Communis curatio in omnes ictus uirulentos. Cap. XXXIX.

A*Duerſus quidem omnem animalis ictum, quod uenenum uibrat, oris ſuctio conuenit. ſugentem uerò oportet ieiunũ non eſſe, ſed & cibum ſumpſiſſe, & uino os abluiſſe. poſtea exiguũ olei in ore cõtinens plagã exugat. locus ipſe ſpongia fouendus, deinde ſcarificãdus. ſed ulcuſcula altius imprimere expedit, quo uiroſa materies profundo euocetur.* Circinatio *autẽ carnis, & ſectio, ſcarificatione longè potẽtius opitulãtur. nanq; ab ijs duo peculiaria præſidia fiunt. unũ, quòd uirus è loco tollitur:*

alterum, quòd eius ueneni pars quæ ad interiora graſſa-tur, cum multo copioſoq; ſanguine excernitur. Quod ſi locus ſectionem non admittat, cucurbitulæ cum largiori flamma adfigendæ ſunt. Sed iam de uſtione ſuprà in rabioſorũ morſu diſſeruimus. Si uerò icta pars, utpote extrema, eam ſectionem cõmodè non reſpuat, præſertim in omnibus ſerpentiũ ictibus, ut aſpidis, ceraſtæ, ſimiliumq;, proculdubio amputanda eſt. Cõuenientiora ſupradictis auxilia ſunt, quæ epithemata uocant. Imponatur ſarmentitius cinis, aut ficulnus, cum lixiuio ſtillatitio ſubactus, garo, & acri ſalſamento. porri, cepæ, & allia modò minutiſſimè contrita illinuntur, modò cremata uulneribus iniiciuntur. quinetiam diſſecti gallinarum pulli, cum maximè tepent, percuſſo loco applicentur. Nec deſunt qui hiſce tanquam diſcordia quadam naturali pugnantibus utantur. uerum huius rationem inire facillimũ fuerit. Gallinæ enim calida natura præditæ ſunt, argumento, quod deuoratum inſigne uirus conficiunt, & aridiſſima quæq; ſemina conſumant. item nõnunquam arenas lapillosq; ingluuie ſua deuoratos, diſſoluunt. Itaq; animantis admoti calore adiutus ſpiritus, ab icta parte impetum capeſſens exilienſq; ſecum uenenum exigit. Nec me fugit quid in Aegypto fieri ſoleat. Cum ſpicas Aegyptij metunt, ollam picis paratam habent, & appenſam faſciam: tunc enim maximè ſerpentiũ iniurias expaueſcunt, tum propter ſpicilegij tempus, tum quod opacis ſimul abditæ ſpeluncis et cauernis, denſoq; aruorum ceſpite deliteſcũt. Moleſtiſſima enim animalia & uirus eructantia, Aegyptus in

ptus in

ptus in campis ferre conſueuit. Vbi ergo aut in pedem, aut partem aliam, morſum intulerũt, qui adſunt, faſciam in ollam picis conijciunt, & ſemel aut iterum brachium aut crus paulum ſupra uulnus obligant, & arctißimè duo è præſentibus diſtringunt, locumq́; ſecantes qua circumactus eſt laqueus, picem inſtillant, cumq́; ſatis uulnus excepiſſe uidetur, laqueum reſoluũt, & cepis alijsq́; ſuprà memoratis illiniunt. Præterea pix liquida cum ſale trito & feruente illita, præſentaneo eſt auxilio, ſi iugiter innouetur. Conuenit & cedria, & fimum caprarum ex uino decoctum. locum aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri ſalutare eſt. Quin etiam non deſunt emplaſtra uehementißima, & calidißima, quæ uenenum elicere, expugnare, & diſcutere poſſunt. Cuiuſmodi ſunt quæ ex ſale, aut nitro, ſinapi, & cachrye cõponuntur, de quibus conſequenter erit tractandum. Eraſiſtratus autem non iniuſta reprehenſione eos inceßit, qui incognitas ad hunc uſum facultates conſcripſerunt, ut elephanti fel, crocodiliue ſanguinem ouaq́; teſtudinis, & conſimilia. Nam cum iuuantia quædam literis tradidiſſe uidentur, planè in hæc ſola incidentibus impoſuerunt. Quare talia deuitanda ſunt, cum difficilè, niſi regia facultate, peruestigari poßint: neq;, quò noſtra fides ijs obſtringatur, frequenti obſeruatione, ſufficiens experimentum præſtiterint. Quæ autem ad communem omnium uſum pertinent, quæq́; facilè ſuppeditari, & omnibus à ſerpente percußis auxilium ferre queunt, ſubiungenda uidentur. Intubus itaq;, & erica, et aſtragalus,

tritum, & hordeacea farina cum aceto mulſo illita. quin etiam mus ipſe qui morſum intulit, ſi diſſectus apponatur, ictus ſui ueneficia luit. reſiſtunt quoq; acini dulcis punici decocti, & illiti. item porri, & allia contrita, necnō aquæ calidæ fotus. ſed hæc ad locum pertinent. Prodeſt potum abrotoni decoctum, maximè ſi in uino detur. præterea ſerpyllum, & galbanum, & eruca uino madefacta, recentes cupreſſi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulſo, & pyrethrū cum uino, & chamæleonis herbæ radix. Nec deſunt qui literarū monumentis tradiderunt, tritum murem araneum cōtra ſuos ictus cōmodè bibi. Quam hiſtoriam apud alios inuentam, dignam duntaxat cenſuimus quæ annotaretur. Alij aſſeuerant demorſum nō aliàs exulcerari, niſi prægnans mus araneus fuerit, tum ſanè auxiliari ferūt. Si uipera morſum impreſſit, fimum caprinū cum uino, ſtudioſe impoſitū opitulatur. item laurus, & abrotonū, & galbanum ſplenij loco ſuperiectum, origanū uiride inditū. pulli gallinarū diſcerpti, & confeſtim admoti. erui farina uino ſubacta. radicis cortex uſq; eò tuſus, ut in puluerē ſolutus abeat, & ſcilla toſta, detritum chamæmelum, hordeaceæ farinæ cataplaſma in aceto mulſo præparatū: ſed locus antè eo calido foueatur. hæc loco imponuntur. Contra uiperinos ictus rubus cum uino prodeſt. aliqui anchuſam tenui folio conſtantem auxiliari produnt. leporini coaguli in uino terni oboli bibuntur, & porracei ſucci hemina in mero, & foliorū apiaſtri ſuccus, & ſylueſtris ruta. hæc in uino potari debent. uinum frequenter bibendum, allia man

Peculiaria remedia uirulentorum ictuum. Cap. XL.

INter ferientiũ uenenatorum notas nihil de ueſpis & apibus articulatim digeſsimus, quod conſpicuæ omnibus forent, & nihil excellens aut notatu dignum in his obſeruaretur: inter remedia tamen, earũ meminiſſe non fuit alienum. Igitur aduerſus utrarunq; ictus prodeſt illita malua, & hordeacea farina cum aceto, ficulneum lac in uulnus inſtillatum, à muria, aut maris aqua fotus. Phalangiorum ictibus ficulneum cinerem, adiecto ſale trito et uino, imponere oportet, aut radicem ſylueſtris punicæ quàtenuiſsimè tritam, aut ariſtolochiam, cum hordei farina & aceto ſubactam. ulcera aqua maris proluenda, aut apiaſtri decocto. folia eiuſdem illinenda. lauacris perpetim utendum, & propinandum abrotoni ſemen, aniſum, ariſtolochiam, cicer ſylueſtre, cuminũ Aethiopicũ, cedrides tritas, platani corticem, & trifoliæ herbæ ſemen. priuatim autem, ſingulorũ ex ijs binas drachmas dare cum uini hemina conuenit. item myricæ fructus, & chamæpityos, & uiridium cupreſsi pilularum decoctum, admiſto uino. Sunt qui fluuiatilis cancri expreſsi ſuccum, cum lacte, aſſumpto apij ſemine, confeſtim moleſtijs liberare prodant. Si ſcolopendra morſum infixit, ſal quamleuiſsimè tritus ex aceto uulneri inſpargendus, aut ruta ſylueſtris ſuperponenda. locus acida muria fouendus. danda in potu ariſtolochia cum uino, aut ſerpyllum, aut calaminstha, aut ruta ſylueſtris. Percuſsis à ſcorpione, præſenti eſt auxilio ficulnum lac in uulnus inſtillatũ. ſcorpius ipſe

quam morbi genus emerſerit, quo ſemel erũpente, opem ferre nõ poteſt ulla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem proſunt. inſuper quæ in cõmune opitulantur, ut ſcarificationes, uſtiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipſade definiuimus. quinetiã decocta uitis folia, & cum melle trita. Si morſum natrix adegit, prodeſt origanũ tritum, & aqua ſubactũ, lixiuia cum oleo indita, aut ariſtolochiæ cortex, aut querna radix minutim cõtrita, & hordei farina cum aqua & melle colliquata. bibuntur etiam binæ ariſtolochiæ drachmæ in potione poſcæ cyathis duobus, deinceps marrubij ſuccus, uel decoctum alterius cum uino. fauus recẽs datur in aceto. Morſis à cenchridio auxiliatur lactucæ fructus cum lini ſemine illitus, & ſatureia trita, & ſylueſtris ruta, & ſerpyllum cum duabus haſtulæ regiæ drachmis, & tribus uini cyathis, aut ariſtolochiæ radix. item cardamomũ & gentiana. Si ceraſtes percuſſerit, cita partis amputatio ſuffragatur. quare ſine mora ictam partem amputare, aut ſcalpro confeſtim circuncidere, & ijs ſimilia proſequi oportet. urentia inſuper reliquijs admouenda, ſiquidem uirus hoc ueneno baſiliſci ſimile eſt. Iis qui ab aſpide feriuntur, quæ de ceraſte ſcripta ſunt auxilia dari debent. nam uenenũ hoc, quemadmodũ baſiliſci, aut ſanguis bubulus, celerrimè in arterijs ſanguinẽ cogit. Ad baſiliſci morſum, ut Eraſiſtratus autor eſt, auxiliatur caſtorij drachma in uino pota. item papaueris ſuccus. Ictuum remedia ita ſe habent.

LIBRI VLTIMI FINIS.

NOTHA ET DIOSCO RIDI FALSO ADSCRIPTA,

quæ ut facilè, ſi quis ita uelit, ſuis ſingula locis applicentur, numeris notantur: quorum primus Dioſcoridis paginam, ſecundus uerſum ſignat.

6. 2. *Iris ab aliquibus Illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs urania, à nonnullis cathæron aut thaumaſtos, à Romanis marica radix, à quibuſdam gladiola, ab alijs oper tritos, ab alijs cõſecratrix, ab Aegyptijs nar appellatur.*

7. 11. *aliqui choron aphrodiſias, Romani uenercam, aut radicem nauticam, Galli piper apium uocant.*

8. 12. *Romani iunci radicem aut iuncum.*

12. 5. *magi ſanguinem Martis, Latini perpenſam, alij bacchar, Oſthanes theſam, Aegyptij cerea, alij nardum ruſticum, Galli bacchar, Hetruſci ſuccinum. odorata herba eſt, qua in coronamentis utuntur.*

13. 9. *quibus odor ineſt cinnamomo proximus. aſpe rum ſiccumq́; ſolum amat. Eius radix, ruptis, conuulſis, in tuſſi uetere, & ſpirandi difficultate, & ſi urina ægrè redditur, opiſera eſt. menſes ciet. cõtra ſerpentium ictus, eam in uino bibere ſalutare eſt. Folia, ut quæ adſtringãt, illita, capitis doloribus, oculorum inflammationibus, incipientibus ægilopijs, mammis tumentibus à partu, ignibus ſacris auxiliantur. Odor ſomnũ gignit. Crateuas herbarius de eo ita ſcriptum reliquit. Aſarum.*

21. 9. *alij ſphagnon, alij phaſganon, Syri diaxylon uocant.*

23. 19. *ab aliquibus caſtor, ab alijs cynomorphos, à magis*

magis Herculis ſanguis appellatur.

25.2. ſymphyton aliqui uocant, alij perſicam, alii medicam, alij oreſtiū, alij nectarion, alij cleoniā, alij idæam baton, aut phlomum idæum, Latini terminaliū, aut enulam Campanam, Aegyptij lenen.

61.4. Iuniperum paruam Græci arceuthida, aliqui mneſitheum, alij acatalidem, Aphri zuorinſipet, Aegyptij libyum, Galli iupicellum, Romani iuniperū uocant.

61.18. Iuniperus magna. Cap. Iuniperus magna, quam aliqui ſylueſtrem cupreſſum appellant, alij mneſitheum, alij acateram, Romani iuniperum, uulgo cognita eſt, cupreſſo aſsimilis. aſperis maritimisq; locis plerunq; naſcitur, eaſdem quas ſupradicta uires habens.

61.19. brathy, alijs baryton, alijs baron, Romanis herba Sabina appellatur.

67.20. Rhamnum alij perſephonion uocant, alij leucacantham, Romani ſpinam albam, aut cerualem ſpinā, Aphri atadim.

68.4. Halimum alij damaſonium uocant, alij erymon, alij britanicā, alij rhabdion, alij baſilion, magi Mercurij baſim, aut Oſiridis diadema. alij elyſtephanon, aut ſacrum caulem, Pythagoras anthenoros, Aegyptij aſontiri, alij aſphen, alii aſcaluri, alij aſariphen, Latini albuciū aut ampeluciam.

75.19. Agnon aliqui agynon, alij lygon uocant, alij amictomiænon, alij tridactylon, magi ſemnon, alij hæmaideos. Aegyptij ſum, Romani ſalicem marinam, alij piper agreſte, alij lecriſticum.

109.5. Eorum uenter ſale conditus & in umbra ſiccatus, contra eximias uacuationes medicamentorũ, triũ drachmarum pondere, præſenti eſt auxilio: quandoquidem protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua ſubactus dari.

141.12. Telin, alij carpon, alij buceron, alij ægoceron, alij ceraitidem, Latini fœnumgræcũ appellant, Aegyptij itaſin.

141.26. aliqui linocalamin uocant, alij annon, alij linon agrion, Romani linum, Pœni zeraphoës.

146.18. Thermon, Romani lupinum, Aegyptij brechon uocant.

147.11. Gongylen ſatiuam, alij gongylida, alij golgoſium, Romani rapum uocant.

148.8. alij polyides eryngium, Aphri thorphat.

149.1. Sylueſtris rhaphanus, quam Romani armoraciam uocant, alij montanũ rhaphanũ, alij apium, alij iſchada, alij chamæbalanũ. Romani etiam radicem ſylueſtrem: ramulos tenues, iunceos, duos ſiue tres ſpargit, rubentes: folijs rutæ ſylueſtris, oblongioribus, & anguſtioribus: ſemine paruo: radice albuci, rotundiore, turbinatiore, pyri figura, candido cortice. Ea lacteo ſucco madet. Pars radicis ſuperior uomitione bilem pituitamq́; extrahit, inferior per aluum, tota ſurſq; deq; purgationes mouet. Quod ſi tibi in animo eſt ſuccum extrahere, radix tuſa in fictili mergitur, & qui ſupernatat ſuccus pinna eximitur. Is ſeſquiobolo potus, utraq; parte purgat.

150.8. Romani napium dicunt.

150.22. Aegyptij echlotoripā appellant, alij riplam, Romani blitum, Daci bles.

150.25. Pythagoras anthema uocauit, Zoroaſtres diadema, Aegyptij chocortem, magi lienem capræ, aut muris urinam.

151.14. Atraphaxin, Romani atriplicem, Aegyptij ochi uocant.

151.20. Cramben Romani braſsicam uocant.

152.19. Romani ruſticam appellant.

153.18. Portulaca ſylueſtris. Cap. Sylueſtris portulaca quam aliqui aizoon ſylueſtre uocant, alij telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoën, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs puſillis, ad ſatiuā accedentibus, hirſutis, latioribus. naſcitur in petroſis, nō nunquam in hortis. folia oleæ habet, minora multò, plura & tenera, rubentes cauliculos, ex una radice multos, in terra ſeſsiles, qui manducati bonum ſuccum pariunt, uiſcoſi, & aliquantum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. diſcutit ſtrumas, cum axungia illita.

154.7. Aliqui petræon, alij myacantham, alij myon uocant.

154. uerſ penult. Arnogloſſon alij arnion uocant, alij probation, alij cynogloſſon, alij heptapleuron, alij polyneuron, magi eurechnemona, Aegyptij aſonth, Romani plantaginem, Hiſpani theſaricam, Pœni atijrcon.

156.6. Syri ius plantaginis & calaminthæ, cū melle produnt ijs mederi, quos uires defecerunt, datum die ſecunda, & quarta, & paraſceue, id eſt, Veneris die. Hoc

autem uelut arcanum accipito, quod ueraci experientia compertum eſt.

156.8. *Aliqui aquatilem anagallida, alij darenion, alij lauer, alij ſchinon aromaticum uocant.*

156.16. *alij Veneris coronam, Romani uenereã, aut cuſtralem.*

157.16. *Aliquibus ammonos, alijs aſtrion, Pœnis atirſite, Romanis caciatrix, alijs ſtilago, alijs ſanguinaria dicitur.*

157.21. *Sonchon aſperum aliqui cichorium uocant, Romani cicerbitam aſperam, Aphri gathuonem.*

158.5. *Alij picrida appellant, Aegyptij agon, Romani intubum.*

160.10. *Thridaca hemeron, Romani lactucam ſatiuam, Aegyptij embroſi dicunt.*

160.21. *magi ſanguinẽ Titani, Zoroaſtres pherumbrum, Romani lactucam ſylueſtrem appellant.*

161.7. *Romani biſacutum, Aegyptij doriſatrum, Syri adorium, Aphri tiricta appellant.*

161.14. *Romani herbam ſcanariam, aut aculam nominant.*

161.18. *alij caucum, alij myitin, Democritus brion, Romani pedem gallinaceum, aut pedem pulli, Aegyptij ſeſelin uocant.*

161.24. *Euzomon Romani Erucam uocant, Aegyptij ethrericem, Pœni aſuric.*

162.21. *Alij cynomoriõ appellãt, à ſimilitudine canini genitalis. alij leonẽ, Cyprij thyrſinen, cõmuniter lycõ.*

165.11.*Crommyon aliqui polyidos uocant, magi calabotim,* Romani *cepam.*

166.7.*Græci ſcorodon, alij geboſcon, alij elaphoboſcon uocant.*

167.14.Romani *ſinape uocant.*

168.11. C*ardamon alijs cynocardamon, alijs iberis, alijs cardaminaca, Aegyptijs ſemeth,* Romanis *naſturtium dicitur.*

168. 25. *aliqui thlaſpidion, alij ſinapi perſicum, alij myiten, alij ſylueſtre ſinapi, alij daſmophon, alij myopteron, alij bitron, Aegyptij ſuitempſum,* Romani *ſcandulacium, alij capſellam, aut pedem gallinaceum uocant.*

169.17.*aliqui chamæplion, magi* Herculis *alphita, Aegyptij erethmon.*

172.16.*ab aliquibus cerdon, ab alijs catharſis, ab alijs ſtruthocamelus, à quibuſdam chamærrhyton, à magis callirrhyton, ab Aegyptijs œno, à* Pœnis *ſyris, à Latinis lanaria herba aut radicula appellatur.*

172.*uerſ.ult. à quibuſdam ciſſamhemon, ab alijs ciſſophyllon, ab alijs chelonion, ab alijs ichthyotheron, ab alijs ſilene, à* Zoroaſtre *trimphalites, ab* Oſthane *aſpho, à magis miaſpho, Aegyptijs theſce, à* Romanis *rapũ terræ, aut terræ umbilicus, ab alijs arcar uocatur.*

174.16.Dracunculus. Cap. *Draguntium magnũ aliqui aron, alii iſaron, alii iaron, alii hieracium, alii biaron, alii armiagrion, alii ciperida uocant. in umbroſis ſepibus gignitur. caulem habet rectum, læuem, duûm cubitorum, baculi craßitudine, uerſicoloribus draconum*

maculis,purpureis tamen euincentibus: folia rumicis, in flexa. fructũ ſummo caule facit,racemoſum, coloris primum cineracei,mox per maturitatem in crocum & purpuram uergentis: radicem prægrandem,rotundam,candidam, cortice tenui ueſtitam. Colligitur, & dum maturescit,ſuccus exprimitur,ſiccaturq́; in umbra. radix quoque meßibus effoditur, elotaq́; particulatim conciditur,& funiculo transfixa ſiccatur in umbra. Cum diluta potione,crudam,coctámue, cum melle delingi prodeſt, contra orthopnœas,rupta,conuulſa,tußim, & deſtillationes. pota cum uino uenerem ſtimulat. ulcera quæ cacoëthe uocantur atq; phagedænica, expurgat, præſertim cum uite alba. ex ea & melle collyria ad fiſtulas & partus euocandos cõponuntur. ad uitiligines cum melle, efficaciter illinitur. polypos et carcinomata abſumit. Succus ad oculorũ medicamenta,item contra nubeculas,caliginem,albuginesq́; effectum præbet. herbæ radicisq́; odor,teneros conceptus abortu uitiat. item ſi triginta grana eius in poſca bibantur. Sunt qui eius ſuccum cum oleo aurium doloribus infudere. quinetiam folia, utpote quæ adſtringant,uulneribus recentibus impoſuere, & cocta in uino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicem exemerit, poſſe à uipera feriri inficiantur.

175.22. *aliqui alimon,alij thymon, alij dracontiam, Cyprij colocaſion dicunt.*

176. 11. *Græci aſphodelon, alij narthecion,* Romani *albucum uocant.*

177. 6. *Floret meßibus albucum. Quare æquinoctio*

uerno

uerno, antequam ſemen adoleuerit, demetendum. Radi*cem aiunt potam, Veneris cupiditatem inhibere, quod herbarius Crateuas aſſeuerat: addiditq́; ſanare podagræ dolores, ſi drachmæ pondere bibatur.* 482

177. *uerſ. ult.* Cocti *cum polenta, & ex ſuillo adipe impoſiti, tumores ac tubercula uelociſsimè ad ſuppurationem perducunt, & rumpunt.*

179. 20. *aliqui cynoſbaton, alij capriam, alij corui malū, alij ophioſcorodon, alij phylloſtaphylon, quidam thalliam, aut petræam, alij olophyton, alij ionitem, nonnulli oligochloron, aut acontion, aut hippomanes, alij trichomanes, magi potera, alij pentheron, aut cor lupi, alij aloſchorodon, alij crinon, alij thlaſpin,* Romani *perſicū ſinapi, aut inturim,* Aphri *herbiæathon.*

180. *uerſ. ult.* Ranunculū *aliqui ſylueſtre apiū uocāt*

181. 17. Anemonem, *alij agriam, aut nigram uocant, alij anemonem phœnicam, alij enemion, nonnulli meconion, alij tragoceros, alij terræ parinen aut barbylam,* Oſthanes *berilion, item ornios ceranion,* Pythagoras *atractilida, magi cnicum agriam,* Aphri *chuffit,* Romani *orci tunicam.*

182. 21. *aliquibus œnone uocatur, alijs anthemis, alijs homonœa, aliquibus flos campeſtris,* Romanis *concordialis, aut pergalia, alijs liburnia,* Gallis *corona.*

182. 26. *Ea, ut herbarius* Crateuas *autor eſt, contuſa cum axungia, ſtrumas diſcutit. Cribrata eius farina cum nitro & ſulphure ignem non experto contra uitiligines efficax eſt: easq́; ſicco linteo antea confrictas*

in balneis ſanat. facit & ad ſcabiem.

Altera argemone. Cap. *Altera eſt* Argemone, *quam artemonen aliqui, alij arſelam, aut ſarcocollam uocant,* Romani *argemoniam. Ea folijs ſyluestri papaueri ſimilis eſt.* Recens *trita intercisiones impoſitu ſanat. oculorum inflammationes mitigat. pota cum aqua dyſentericis auxiliatur. uulnera conglutinat. conuulſis & uellicatibus impoſita medetur. inflãmationibus utilis. contra ſerpentium morſus cum uino bibitur.*

182. *uerſ. ult.* Anagallis *purpurea, quibuſdam aëritis aut ægitis uocatur, alijs ſauritis, magis oculi ſanguis, aut chelidonion,* Romanis *macia,* Hetruſcis *maſytipos,* Gallis *ſapana,* Dacis *cerceraphron. Anagallis cõmunis, quibuſdam corchoron, alijs halicacabon, alijs zeliaurus, magis nycteritis,* Aegyptijs *mecij,* Romanis *aneciaton,* Aphris *aſirriſæ.*

283. 14. *aliquibus citharon, alijs ciſſaron, alijs chryſocarpos, alijs poëtica, alijs corymbethra, alijs cyſſion, aliis dionyſia, aliis ithytherion, aliis perſis, aliis cemos, aliis aſplenos,* Romanis *ſylua mater, aliis hedera,* Gallis *ſuibites.*

184. 16. *Chelidoniam magnã nonnulli pœoniam uocant, alii cratæam, alii aübium, alii glauciã, alii pandios radix, quidam philomedion, alii othonion,* Romani *fabium,* Galli *thonan,* Aegyptii *mohoth,* Daci *cruſtana.*

186. 7. *Auricula muris.* Cap. *Myoſota alii myoton, alii anthyllion, alii alſinen, nonnulli myorthochon, alii myrtoſplenon,* Latini *muris auriculam uocant,* Aphri *labatholabat.*

batholabat. nomen ideo accepit, quod muſculorũ aures folijs imitetur. Lucos et ſabuloſa loca amat, ideo alſine dicta eſt. Ea helxinæ ſimilis, ſed humilior, ac folijs minor. Vim refrigeratoriam habet. oculorũ inflammationibus conuenienter ex polenta illinitur. Succus eius aurium doloribus inſtillatur. in totum eadem poteſt quæ helxine.

186.19. *Iſatis ſatiua aliquibus augion, alijs egne, magis aruſion, Romanis gluta aut glaſtum dicitur.*

187.2. *Sed ſciendum eſt, ne tradita errorem pariant, ſatiuum glaſtum, luteum florem, tenuiores, multifidosq; ramulos proferre, in cacumine autẽ folliculos linguæ ſpeciem repræſentantes, in quibus ſemen continetur melanthio ſimile, caulemq; ſupra binũm cubitorum altitudinẽ attolli: ſylueſtre uerò nigriora ferre folia, caulem minorẽ, ſed craßiorem: florem purpureum, aut cœruleum, fructum crucifórmem, aſperum, in quo ſemen, folijs exilibus quinquepartitò diuiſum.*

187.4. *aliqui ſylueſtre ſemperuiuum, alij portulacã ſylueſtrem appellant, Romani illecebram, Aegyptij anoth, Aphri atirtopurin.*

189.8. *aliqui Rhiam uocant.*

190.3. *aliqui centauriam radicem, alij aloën Gallicam, alij narcem, alij chironion, Dardani aloitin, Romani genus aut cicendiam, alij ciminalem uocant.*

191.6. *alijs melocarpos, alijs teuxinon, Latinè ariſtolochia.*

191. *uerſ. ult. Appellatur à quibuſdã arariſa & melecaprum, ephestios, leſtitis, pyxionyx, Dardanion, ionia*

tis, Gallis theximon, Aegyptijs ſophoëph, Siculis chamæmelon, Italis mâlum terræ, Dacis abſinthium ruſticum. naſcitur in montibus & calidis locis, aut campeſtribus & petroſis. Ad grauem febrim efficax eſt. ſi nidore ſub ditis carbonibus febricitans ſuffiatur, febris leuabitur. uulnera impoſitu ſanat. carcinomatis narium, cum cypero & dracunculi ſemine & melle prodeſt. rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe ſuillo, illitaq́ꝫ. Crateuas herbarius, & Gallus, eadem de hac tradiderunt, & præterea podagricis eam auxiliari.

192.2. Glycyrrhizam aliqui ponticam, alij glyceraton, quidam ſymphyton, alij leonticam, alij glycyphyton, aliqui ſcythiō, alij adipſon, alij ſylithram, alij libyeſtaſon, alij homœnomœon, alij peenthaomœon, Latini dulcem radicem appellauere.

192.17. aliqui narcē uocāt, alij limneſiō, alij maronē alij plectroniā, alij chironiā, alij limneſtim, magi Herculis ſanguinē, Romani phieri & uneſeram & fel terræ.

193.8. Panacia appellata eſt, quoniam omnia mitigat uitia quæ inflammationem minantur, plurimiſq́ꝫ ſcateat remedijs. pulſationes uulnerum, urinæ ſtillicidia, calculoſorum cruciatus, clyſtere immiſſa ſedat. Legitur matutinis, ſole ad ortum ſpectante, hora diei pura, cum omnia lumine complentur.

193.10. aliqui limneſion, alij helleboriten, alij amaranton, magi Herculis ſanguinem, Latini febrifugiam, alij auram, multiradicem, Daci tulbelam appellant.

194.14. quibuſdam chryſiſceptron, alijs ixia, Romanis

manis cardus uarinus, Aegyptijs epher dicitur, alijs ephthoſechin.

195.3.*pancarpon aliqui,alij ulophonon,alii ixiam, alii cynomazon, alii ocimoides, alii cnidion coccon, alii cynoxylon,* Latini *carduum nigrum aut uernilaginem,* Aegyptii *ſobel uocant.*

196.3.*aliqui crocodilion uocant,alii chamæleonem, alii onocardion,alii* Veneris *lauacrum,* Romani *labrum* Veneris, *alii carduum* Veneris, Aegyptii *ſeſeneor, alii chir,alii meleta,*Daci *ſciaram.*

196.19.*aliqui agriocinnaram,alii donacitin, alii ery ſiſceptrum uocant,* Romani *ſpinam albam aut regiam, alii cardum ramptarium.*

197.4.*quæ acanthis aliquibus dicitur.*

197.9. *aliàs pheruſa, aliàs pyracantha nominatur, in* Aegypto *cnus.*

197.17.*aliqui phrynion,aliqui acidoton.*

198. 5. *acantham aut herpacantham, quidam melamphyllon,aliqui topiariam,alii mamolariam, quidam crapulam uocant.*

199.5.*quidam polygonaton,alii phyllon, alii iſchiada uocant,*Romani *ſpinam albam.*

199.25.*aliqui eryngen,alii eryneren,alii caryon,alii gorginion,alii hermion,alii origanum,chlounion,alii myracanthon,alii moly,* Aegyptii *crobyſon,magi ſiſeraton,*Romani *capitulum* Martis,Daci *ſicupnoëx,*Hiſpani *centumcapita,*Aphri *cherdam,alii oriam chloëm,alii chida appellant.*

200.14. Aloë aliquibus amphibion, aliis herminion, aliis eryngion, aliis tragoceros, Romanis aloa, Barbaris aloë dicitur.

202.2. Aegyptii ſomi, Romani abſinthium.

203.6. Latini Sandonicum uocant.

203.22. alii abutonon, alii abſinthiū, alii heraclion, alii cholopœon, alii abſinthiomenō, alii thelyphthorion, alii procampylon, magi aëura phœnicos, alii cynanchiten, Romani abſinthium ponticum, nonnulli thelythamnum, alii glycin ancona uocant.

204.14. aliqui later uocant, alii caßialam, Aegyptii peſalem.

205.2. aliqui ſyncliopa, alii alcibiadem, alii pancration, nonnulli ſtyphoniam, Aegyptii ſuphlo, magi pythonis oculum, Romani ſciolebinam uocitant.

206.25. Glichona alii blechron, alii arſencanthon, Latini pulegium uocant, Galli aluolum, Aphri apoleiū, quidam galiſopſim.

207.12. aliis embactron, aliis belouacos, aliis arteme deion, aliis cretica, quibuſdam ephemeron, nonnullis eladia, aliquibus belotocos, aut dorcidion, aut helbunion, Romanis uſtilago ruſtica.

208.11. alii elaphoboſcon, aliqui phacō, alii cioſmin, alii phagnon, Aegyptii becion, Romani ſaluiam uocant.

208.23. Hedyoſmon ſatiuū alii mintham, alii calaminthā, Latini mentham uocāt, alii nepetam, Aegyptii tis, alii pherthrumerthumonthu, alii perxo, alii maceto.

210.7. quidam cephaloton, alii epithymida, alii thyrſion,

ſion, Latini thymũ, Aegyptii ſtephanen, Daci moſulã. 486

211.2.aliqui Zygin ſylueſtrem, alii polion uocant, Aegyptii meruopyum, Latini ſerpyllum.

211.20.aliqui nominant amaracum, alii triphyllon, alii agathides, alii cnecion, alii acapnon, Pythagoras thrambem, Aegyptii ſopho, Armenii myuron, magi ichrei aſinum, aut hecigonon Iſidis, Latini maioranam.

212.23.aliqui origanida, aut hyſobrium uocant.

213.2.aliis ſylueſtre baſilicum, Latinis ocimaſtrum.

213.25.ruta montana, quam aliqui rhyten montanã uocant: & hortenſis, quam Aegyptii epnubum, Syri harmala, alii beſaſa, Aphri churma.

215.19.Sylueſtris ruta. Cap. Rutam ſylueſtrem aliqui appellant hypericon, alii androſæmon, alii coron, alii chamæpityn, Romani hederalem, aut centonalem, Aphri churma ſemmaced. odor ſeminis reſinoſus eſt, ideo chamæpitys aliquibus nominatur. Frutex eſt ſurculoſus, rubeſcens, folia rutæ figura: flores lutei, qui digitis triti ſanguineo ſucco manant, unde androſæmon uocitarunt. Ramuli ſubhirſuti, ſiliquæ teretes, hordei effigie, in quibus ſemen nigrum reſinã olens. gignitur incultis & aſperis. Vrinam ciet. menſes appoſitu trahit. pota cum uino quartana liberat. Folia cum ſemine ambuſtis illitu medentur. & diebus quadraginta epota iſchiadicos ſanant.

216.6.aliqui ſylueſtre leucoion appellant.

219.10.aliqui ceraſcomen uocant, Latini ruſticam paſtinacam, aliqui carotam, Aegyptii babibyron, Aphri ſicham.

219.24.nonnulli ſphagnon uocant.

220.7.Aegyptii cyonum phricem uocant.

221.21. Anethum quod eſtur, aliqui polgida uocant, alii anicetum, magi cynocephali genitura, aut capillos, alii Mercurij ſemen, Latini anethum, Aphri ſicciriam, Aegyptii arachu, Daci pulpum.

222.13.ſiue cuminum ſyluaticum.

223.4.Ammi, Latini ammium Alexandrinum, quidam regium cuminum appellant.

223.16.Aegyptii ochion uocant, Aphri gœd.

223.uerſ.ult.aliis ſonchites, Romanis lampuca, Pœnis ſithileas.

224.7.aliqui ſonchiten, alii entimon agrion, Romani intybum ſylueſtrem uocant.

224.22.à quibuſdam pedinon, ab aliis hydroſelinon agrion, Romanis apium ruſticum appellatur.

224.24.aliqui petroſelinon ſylueſtre appellãt, Aegyptii anonim.

225.9.aliqui grielon, alii agrioſelinum.

226.18.aliqui elaphicon, alii nephrion, alii ophigenion, nonnulli ophioctonon, aliqui herpyœen, alii lymen uocant, Romani cerui ocellum, Aegyptii chemin, Aphri aſcaucau.

227.18.hippomarathrum, aliqui marathin, alii marathrum agrion, Aegyptii ſampſoth, magi thymarnolion, Latini fœniculum erraticum, aliqui mion, Galli ſiſtrameor.

228.19.aliis diachyſis, aliis diachytos, aliis paralyſis, aliis

 487

ſis, aliis camarus, aliis hyacinthus, aliis delphinias, aliis nerion, aliis neriadion, aut ſoſandron, aut cronion, Ro*manis bucinus minor uocitatur.*

229.4*. aliqui dorycnion, alii pyrinon, alii pyroton, aut pyrothron, alii arnon pyriten, magi pyriten,* Roma*ni ſaliuarem uocant.*

229.13. *aliquibus zea aut campſanema appellatur.*

231.2. *aliqui arangen uocant, alii phalangion, alii aſterion, nonnulli neſyrin aut ſphondylin, quidam chorodanon, aut œnanthen,* Romani *herbam rutinalem,* Aegy*ptii apſapher, magi oſirin.*

231. *uerſ. ult. aliqui agrion uocant, alii agriophyllon, magi bonum dæmonem,* Romani *ſatariam.*

233. 5. *aliqui melanthium, alii mecona agrion melana,* Romani *papauer nigrum appellant.*

238.8. *herba eſt ex qua ammoniacum fit ſuffimen, quod thymiama uocant, aliqui agazyllon, alii criotheũ, alii heliuſtrum,* Romani *guttam.*

240.17. *aliqui ampelocarpon, alii omphalocarpon, nonnulli philanthropon uocant.*

240. *uerſ. penult. aliqui aſpidion, alii haplophyllon, alii accyſeton, alii adyſeton nuncupant.*

241.10. *aliqui ciſsion, alii ciſſophyllon.*

241. 17. *aliqui armyron uocant, alii cnicon ſylueſtrem, alii aſpidion, magi aphedron,* Aegyptii *chenon,* Romani *præſepium, aliqui fuſum agreſtem, alii colum ruſticam.*

241,27. *quidam clinopedion, alii polygonaton, alii*

Iouis colum,alii echeonymon uocant.

242. 4. *Edocuit experientia contritos in uino albo ramulos,iis qui affectibus laborant,quæ uiolentiæ uocantur,magno eſſe præſidio.*

242.6.*aliqui cleonicon,alii ocimoides,alii zopyron uocant.*

242.16.*aliquibus leontopodion,aliis leuceoron,aliis leontion,aliis doris,aut doricteris,aliis lychnis agria,aliis pardale, aliis thorybethron, aliis rhapeion, aliis cornutum papauer,aliis anemone,* Romanis *patabelclon, aut ſemen leoninum dicitur.*

243.24.*aliqui athanaton uocant,alii aeylonion, alii ballarion,alii gerahopodion,quidam corymbion, aliqui taurion,alii ſceptrō,aut maloion,* Aegyptii *ſemeon, magi ſanguinem apocathemenes,* Romani *genicularem aut ballariam.*

243.26.*aliâs tragonaton,aliâs atocion, aliâs hieracopodion,aut lampas uocatur,* Aegyptiis *ſemura,magis apocathemenes taurus,* Romanis *agreſte intubum.*

244.4. *crinon baſilicon alii crinanthemon uocāt, alii gallirion, magi* Martis *ſanguinem,* Oſthanes *auram crocodili,* Aegyptii *ſymphæphon,quidam tialon,* Latini *lilium,aliqui roſam iconis,* Syri *ſaſa,* Aphri *abiblabon.*

244.23. *alii magnum uocant, aliqui nophthan, alii notianoſcemin,alii noſpraſſon,alii nothera,alii nochelin aut noſtellin,alii nophryn, alii gnothurim, alii gnotera,* Romani *apnium,aut medatam,aut ulcerariam,aut marrubium nigrum,alii canthurinum,* Aegyptii *aſphon,magi Iſio-*

gi Iſionis ſanguinem.

245.5. alij melitæon, alij meliphyllon, alij erythran, alij temele, Latini apiaſtrum aut citraginem, Galli meriſimorion uocant.

245.19. Praſion, alij eupatorion, alij phyllophares, alij tripedilon, alij canelopodion, Aegyptij aſtropen, magi tauri ſanguinem, aliqui aphedron, alij Hori genituram, Latini marrubium, aliqui labeoniam, Aphri atierberziam.

246.17. aliqui phyllin, alij acaulon, alij ſylueſtre lapathum uocitant.

246.26. alijs leucacantha dicitur.

247.7. alij cnicion uocant, Romani trifolium acutum, aut odoratum.

248.2. Polium montanũ, aliqui teuthrion, alij pheuxaſpidion, alij achamenin, alij ebenitin, alij meloſmon, nonnulli belion, quidam leontocharon uocant.

248.14. aliqui ſcorbion, alij pleuritin, alij dyſoſmõ, alij ſylueſtrem calaminthen, quidam chamædryn, alij mithridanion, magi Podotis ſanguinem, Aegyptij apho, Romani triſaginem paluſtrem appellant.

249.3. Bechion quidam rhichion, alij petrinam uocant, alij peganon, alij pithion, alij pagonaton, alij chamæleucen, alij procheton, alij arcophyton, alij chamægeron, Aegyptij ſaarthan, Latini tuſſilaginem, quidam pharphariam aut puſſulaginem, Beſſi aſa.

249.15. quibuſdam polyclonos, alijs monoclonos, alijs toxiteſia, alijs epheſia, alijs anactorios, alijs ſozuſa,

alijs leia, alijs licophryx, magis hominis ſanguis, alijs cry ſanthemon, Romanis ualentia, aut ſerpyllum, aut herba regia, aut artemiſia, aliis rapium, aut tertana, Gallis pona, Dacis zuoſte dicitur.

250.1. Artemiſia tenuior. Cap. Altera tenuioribus folijs, in ſepibus & cultis, iuxta aquarũ ductus, naſcitur. cuius flores & folia contrita, ſampſuchi odorem reddũt. Si quis ſtomacho laborans, herbam cum amygdalino oleo bene commundat in malagmatis lentorem, & ſtomacho imponat, ſanitati reſtituetur. qui neruorũ dolore cruciantur, ſi ſuccum ex roſaceo illinant, ſanantur.

250.3. Romani caprum ſyluaticum uocant, quidam botryn, alij apium ruſticum, Aegyptij merſeon.

250.18. aliqui Pelonitin, alij tricam, alij geranogeronta, Romani uchinaſtrum, Aphri ieſcen appellant.

250.21. aliqui mertryga, alij myrrhin, alij oxyphyllon, alij cardamomon, alij origanum uocant, magi hierobryneas, Latini gruinan, aut pulmoniam, aut cicotriam.

250.26. gnaphalion, alij hires, alij ampetocon, alij anaxiton, alij anaphalin, Aegyptij ſemeon, Galli gelaſonen, Latini centunculum uocant, quidam tucularem, alij albinum.

251.19. aliqui ceraſcomion, alij leucanthon uocitãt.

251.26. Conyza magna. Cap. Conyza magna aliquibus cynozematitis, alijs danais, alijs tanachion, aliquibus phycos, alijs iſchys, alijs dynoſmos, magis brephoctonos, quibuſdam anubias, nonnullis hedemias, Aegyptijs ceti, Romanis intybum, aut militaris, aut deliariũ, aut

aut febrifuga, aliis phragmoſa, aliis muſteros, aliis piſſa nuncupatur.

252.12. aliqui conyzam paruam, alij panion, alij liba notidem, magi cronon uocant.

252.18. alij hemerocataláction, alij crinon agrion, alij crinanthemon, alij porphyranthes, alij bulbum hæmaticon, alij anticantharon, Aegyptij iocri, Romani bulbum, aut lilium ſylueſtre, aut marinum, Aphri abiblabon uocant.

252. uerſ. ult. aliqui baſilion uocant, Latini uiolam albam, aliqui auguſtiam, nonnulli uiolam matronalem, aut paſſarinam, aut polyphuram.

255.5. alij melion aqueum, alij entaticon, alij priapiscon, aut ſatyriſcon, aliqui ſatyri teſticulum appellant, Latini molorticulum Veneris.

255.13. à Latinis geminalis, à Dacis hormia dicitur.

256.5. aliqui oſmada, alij ononin, alij phlonitin appellant.

257.1. hanc nymphona alij uocant.

257.7. ſunt qui picrada appellent, alij leucen, alij thalaßiam.

257.14. alij pteryx, alij lonchitim, alij aturion, alij phrygiam, aut phrygitim, aliqui philtrodoten, magi muſtelæ ſanguinem.

258.5. quidam anthyllon, alij anthemida uocant, alij eranthemin, alij leucanthemon, alij ſoranthin, alij campeſtrem florem, Romani ſolaſtrum.

258.17. Anthemida aliqui leucanthemon, alij eran-

*themon,quoniam uere floreat:alij chamæmelon,quoniã mâli odorem habeat: nonnulli melanthemon, alij chryſo comam,alii calliam,*Romani *malium,*Aphri *aſtertiphen appellant.*

259.14.*alii anthemida,alii leucanthemon, alii chamæmelon,alii chryſocalin,alii melabathron,nõnulli cam peſtrem florem,*Romani *ſolis ſeculum, aliqui milleſoliũ,* Hetruſci *cautam,*Aphri *thamath.*

259.24.*alii balſamenã,magi hæmorrhan,alii* Mercurii *genituram, alii aphthitis ſemen, aut mneſitheum,* Romani *cappacoraniam,*Aphri *narat.*

260.4.*aliis orobelion,quibuſdam orobax, aliis hæmagogon, aliis pæſæden, aliis monogenion, aliis menion,aliis pæonion,aliis panthiceratos,aliis idei dactyli,aliis aglaophotis,aliis theodonion,aliis ſelenion,magis ſelenogonon,aliis phthiſis,*Romanis *caſta.*

260.*uerſ.ult.alii ægonychon uocãt,alii leontion,alii leoninũ lapidẽ,alii gorgonion,alii tantalitin,alii dioſporon,*Romani *columbam,* Daci *gonoletam, alii heracliã.*

261.18.*aliqui teuthrion,alii dracanon, alii cinnabarim,*Latini *rubiam,* Hetruſci *lappam minorẽ,* Aegyptii *ſophobi uocant.*

262.9.*aliàs ceſtron aut meduſa dicitur, latinè uenerea aut lanceola.*

262.17.*Latini longinam,aut calabrinam dicunt.*

262.23.*alii althiocon uocant.*

263.*uerſ.ult. aliqui cannabion, alii ſchinoſtrophon, alii aſterion appellarunt.*

264.

 490

264. 4. *aliqui hydraſtinam*, Romani *termindem dicunt.*

264. 12. *aliqui acopon, alii anagyron, alii agnaco-pon uocant.*

265.2.*alii alceam,alii acyron,alii lyron.*

265.15.*aliqui onobrochilon,alii eſchaſmenen,alii hy-pericon,alii corion,alii chamæpytin,*Romani *opacam, alii brichilatam,alii loptam,alii iocinalem,* Daci *aniaſ-ſexe appellant.*

266.15.*alii aſcyron,aut dionyſiadem.*

267.10.*aliis pityſoryſis, aliis orizelon,iis qui* Pon-*tum incolunt olocyron, aliis bryonia ſylueſtris,* Athenis *ionia,*Eboicis *ſideritis, magis* Mineruæ *ſanguis,* Latinis *aiuga aut cypripum,*Dacis *dochela appellatur.*

270.1.*Vettonica.* Cap. *Vettonica naſcitur in pra-tis & montibus,locis mundis, & opacis, circa frutices. animas hominũ & corpora cuſtodit,nocturnas ambula-tiones, & loca ſancta.grauibus ſomnis reſiſtit.ad omnẽ medendi uſum cõmendata.*Radicem *habet rubram,odo ratam,porracea folia, medio eorũ puniceo,in recto cala mo triangula,floribus in cacumine purpureis.* Farina *re centis uulneribus capitis indita,dolorẽ finit. uulnera glu tinat.fracta oſſa extrahit.ſed quotidie imponi debet,dum perſaneſcant.dolori capitis medetur,ſi iure decocti per-fundatur,aut temporibus cum bitumine illinatur,aut ra-dix ſuffiatur.*

270.14. *aliqui polygonatum appellant, alii cyno-chalam,alii heracliam,alii aſphalton, alii chiliophyllon,*

alij clema, alij polycarpon, alij carcinethron, alij teuthalida, alij myrtopetalon, alij cnopodion, alij zaritheam, alij pedalion, Aegyptij *thephin, aliqui ſtemphin, magi genituram herois, aliqui unguem muris,* Latini *ſanguinariam aut ſeminalem,* Aphri *chulum.*

271.17. *alijs philetærion, alijs daphnoides, alijs ſmyrnoides aut polygonoides appellatur.*

271.25. *aliqui epigeum,* Aegyptij *philacuon,* Romani *ambuxum uocitant.*

272. *uerſ. ult.* Romani *ſoldaginem uocant.*

273.6. *rutaceis ſimiles.*

273.22. *alij tobion,* Romani *ſtipam uocant.*

273. *uerſ. ult. alij calycanthemon, alij periclymenon, alij heliophyes, nonnulli hepatitin, alij milacem, alij anatolicon, alij dyticon, alij merginem,* Latini *uolucrum, aliqui uolucrum maius,* Aegyptij *oxyui, alij clymenon, alij clymenion, quod & agonon nuncupant.*

274.10. *aliqui* Aeginam, *alij clymenon, alij carpathon, alij ſplenion, alij epætitin, alij axinam maiorem, nonnulli clematitin, alij myrſinen, alij calycanthemon, magi polion* Veneris, Aegyptij *turcon,* Romani *uolucrũ maius,* Aphri *lanath appellant.*

274.26. *Tribulus aliquibus bucephalus, alijs tauroceros,* Romanis *tribulus aquaticus dicitur.*

275.16. Sarxiphagon. *Cap. Sarxiphagon aliqui ſarxiphrangon, alij empetron,* Romani *ſaxiphragiã uocant. frutex eſt ſurculoſus, in petris & aſperis locis naſcens, epithymo ſimilis. Coctus in uino, mox potus, febricitanti-*

citantibus opitulatur. ſtranguriæ prodeſt. ſingultum ſedat. calculos ueſicæ frangit, & urinam ciet.

275.17. *aliquibus potamogiton appellatur, aliis neuroides, aliis lonchitis, aliis rapionion,* Myſiis *mendruta,* Syris *meüda, aliis lycoſemphyllon, aliis helleboroſemata, aliis ſcyllion, magis lupi cor,* Romanis *uiartum nigrũ, quibuſdam tintinabulum terræ,* Gallis *iumbarum,* Dacis *dacina.*

275.24. *aliqui leporis cuminum appellant.*

275. *uerſ. ult. aliqui medicam appellant, alii triphyllon, alii clemation, nonnulli oſmon, quidam trigonon, alii cybellion, alii polyphyllon,* Romani *trifolium odoratũ,* Aegyptii *epaphon.*

276.8. *ab aliis erineos, ab aliis thryas, à nonnullis polyrrhizon, à* Romanis *uindicta nominatur.*

276.17. *aliqui anactorion, alii phaſganon, alii machæronion, alii arion uocant,* Romani *gladiolam, quidam genitalem.*

277.5. *alii bolon uocant.*

277.10. *ab aliquibus iris agria, ab aliis cacos, à* Romanis *gladiolus, aut iris agreſtis, à* Dacis *aprus dicitur.*

277.24. *Anchuſam aliqui catanchuſam uocant, alii libycam, alii archibellion, alii alcibiadion, alii onophyllon, alii porphyrida, alii myduſam, alii ſalyca, alii noneam,* Aphri *buineſath.*

279.2. *aliqui aridam, alii alcibiadion,* Romani *alcibiacum nominant.*

279.14. *aliqui & hanc echion uocant, alii ſcorpiu-*

ron, alii ſparganon, alii althæam, alii amaranthida, alii probatæam, alii elaphiō, alii antiminō, alii porphyrida, alii augion, alii nemeſion, alii philetærion, alii hyenopſolon, alii thyrſitin, alii thermutin, alii miſopathos.

279.22. *aliqui hydreron, aliqui ocimoides.*

280.2. *Agroſtin aliqui ægicon, alii amaxitin, Aegyptii amphi uocant, Latini gramen, aliqui aſyphyllion, alii ſanguinalem, alii uniolam, Hiſpani apariam,* Daci co*tiatam, Aphri iebal.*

280.23. *magi genituram, aut ſanguinem* Titani, *alii ſcorpionis urinam, Pythagoras parmiron, Andreas xanthophanea, Oſthanes boëphthalmon, Aegyptii ſendionor,* Romani *uertemnū, alii ſoleaſtrū, Aphri udedonin.*

281.16. *aliqui myriomorphon nominant, alij chiliophyllon, alii ſtratioticon, alii heracleon, Latini ſupercilium* Veneris, *alij acron ſyluaticum, alij militarem, alij millefolium.*

281. *uerſ. ult.* Batos, *ab alijs cynoſbatos, ab alijs ſelinorition, ab alijs aſyntrophos, à magis* Titani *ſanguis, ab alijs ibidis ſanguis, à* Romanis *rubus, ab alijs ſentes, à quibuſdam mora baticana, à* Dacis *mantia,* Aegyptijs *hæmoos, alijs ametros appellatur.*

283.6. *alij hepatorium, aut hepatitis,* Romani *uolucrum maius.*

283.19. *Pentaphyllon aliqui pentapetes, alij pentatomon, alij pentadactylon, alij pſeudoſelinum, alij callipetalon, alij xyloloton, nonnulli xylopetalon, alij aſphalton, alij pentacœnon, alij thymiatitin,* Aegyptij *orphitebeocen*

 492

tebeocen,alij enotron,magi ibidis unguẽ,alij ibidis pennam,alij hermodactylòn, Romani *quinqueſolium,* Galli *pempedulam,* Daci *propedulam appellant.*

284.17.*aliqui rhon, alij anchinopa, alij phœnicopteron,alij rhon ſtachyos,alij oſthalen, Aegyptij athnon nominant.*

285.4.*Alij rhodida nominant.*

285.9.*hippurin, alij trimachion, alij anabaſin, alij cheredranon,alij* Phædran,*alij itiandendron,alij gis,alij ſchœnioſtrophon uocant, Aegyptij pherphram, magi Saturni cibum,* Romani *equinalem,alij equi ſalicem,aut anabaſion,alii ephydron.*

285.21.*aliqui equition,alii chedran,alii gynon,* Romani *ſalicem equinam appellant.*

286.15.*alii ſcorpion,alii garganon,* Romani *cornulacam,alii bituenſa,* Daci *ſaliam,Aegyptii ſober,* Aphri *achœoſim.*

287.4.Oxy*ſchœnos aliquibus ſchœnos læuis, aliis oxypternos,aliis ſolis ſupercilium,*Romanis *iuncus marinus,aut manualis,*Aphris *cudua dicitur.*

287.23. *aliis adocetos, aliis neuras, aliis phrynion,* Romanis *bouinalis.*

287.*uerſ.penult.aliis chryſitis,aliis chryſanthemō, nōnullis amaranton,aliis dioſpogon,*Aphris *dubath,uel burchumath,*Romanis Iouis *barba appellatur.*

288.7.*aliqui chryſoſpermon uocant,alii daſpin, alii origanum,alii arcophthalmon,*Romani *arilariam.*

288.25. *aliqui chalchitin uocant, alii chalcanthon,*

alii chalcanthemon, Romani *acantham*, Hetruſci *garuleum*, Aphri *churſeten*.

289.13. *alii trigonion, alii bunion, alii hierobotanen, alii philtrodoten*, Aegyptii *pemſempte*, magi Iunonis *lachrymam, nonnulli muſtelæ ſanguinem, alii ſanguinem* Mercurii, Romani *criſtam gallinaceam, alii pheriam, alii trixalidem, alii exuperã, aliqui herbam ſanguinalem.*

289.24. *alii erigenion, alii chamælycon, alii ſideritin, quidam curitin, alii perſephonion, alii* Iouis *colum, alii dichromon, alii calleſin, alii hippariſon, nõnulli demetriada*, Aegyptii *pemphthenphtham*, Pythagoras *eryſiſceptron*, Romani *cincinnalem.*

290.13. *aliqui chamæſycen, alii gatalen, alii onycha uocant*, Romani *pinum triuiam, aut ficum terræ, aliqui glandulam, alii tium, alii nonariam.*

290.23. *aliqui heloniam, alii porphyranthes*, Romani *uaccinium, alii ulcinum uocant.*

291.4. *nonnulli oxytonon*, Romani *papaueralem*, Aegyptii *nanti.*

291.20. P*apauer ſatiuum aliqui chamæſycen, alii papauer rhœada, alii oxytonon appellant*, Romani *papauer*, Aegyptii *nanti.*

294.2. *aliqui paralion, alii ſylueſtre papauer, alii thalaßion*, Romani *ſabulum marinum*, Aphri *ſiſimacam uocant.*

294.16. Q*ui hoc papauer hauſerit, non alia accident, quàm qui opium ebiberit. Cui eiſdem ſuccurritur auxiliis. Semen æſtate dum ſiccum eſt, colligitur.* Deco-

ctum

ctum radicis bibitur cum uino, ſanatq́; dyſenteriam.

295.2.*alii pythonion, aliqui dioſcyamon uocant, alii adamanta, alii adamenon, alii hypnoticon, alii emmanes, alii atomon, nonnulli dithiambrion, magi, Pythagoras & Oſthanes, xeleò, Zoroaſtres tiphonion, magi rhaponticam, Romani inananoëntariam aut appollinarem, Aegyptii ſaphtho, Hetruſci fabulum, Galli bilinuntiam, Daci dicliam.*

296.14.*aliqui cataphyſin, alii cynocephalion, alii chryſtalion, alii cynomyam, alii pſyllerin, alii ſicelioticon, Siculi comidijn, Romani herbam pulicarem aut ſilbacium, Aphri uargugum appellant.*

297.5. *Romani ſtrumum uocant, alii cacubalum, Aegyptii allelo, Galli ſcubulum, Aphri aſtriſmunim uocant.*

298.4.*aliqui dircion appellant, alii ſtrychnon manicon, alii dorycnion, alii calliada, Romani apollinarẽ minorem, alii ulticanam herbam, aut opſaginem, Daci cycolidem, Pœni cacabum.*

298.19. *Strychnon manicon, alii anydron, alii pentadryon, alii enoron, quidam orthogyion uocant.*

299.18.*alii exeranthes, aliqui antimnion aut antimion, alii bombochylon, nonnulli minon, Aegyptii apemum, Pythagoras anthropomorphon, alii alœten, alii thridaciam, alii cammaron, Zoroaſtres diamonon, aut archinen, magi hemionos, aliqui gonogeonas, Romani caninum mâlum, alii terreſtre mâlum.*

302.6.*alii cyamon leucon, Romani colomeſtrum.*

302. 19. Conion, aliquibus æginos, aliis ethuſa, aliis apoleguſa, aliis dolia, aliis amauroſis, aliis paralyſis, nō nullis aphron, quibuſdam creidion, aliis cœten, aliis cate chomenion, aliis abioton, aliis apſeudes, aliis ageomorō, aliis timoron, aliis polyanodynos, aliis dardanis, aliis ca tapſyxis, Oſthani babæthy, Aegyptiis apemphi, Roma nis cicuta appellatur.

303.20. aliqui cynanchon appellant, alii pardalian ches, alii cynomoron, alii cynoctonon, alii phaleon, alii cynanchen, alii oligoron, alii hippomanes, alii oniſtin, a lii ophioſcorodon, alii cynaricam, alii elaphoſcorodon, magi paralyſin, Romani braßicam ruſticam aut caninā.

304.2. alii ſpongon, alii hæmoſtarin, Romani rhodo dendrō, Lucani icmanen, Aegyptii ſcimphen, Pœni rho dodaphnen dicunt.

305. uerſ. penult. aliqui elitim uocant, alii canocera ſeam, alii amelxinen, alii euſinen, alii amorginen, alii ſu cotachos, alii pſychuacos, alii melampelon, alii cittampe lon, alii ciſſamethon, alii anatetamenon, Romani uolutū laparon, Aegyptii apap, alii parthenion, alii ſideritin, a lii heracleam, nonnulli agriam, quidam clibodion, alii po lyonymon.

306.12. alii myortochon dicunt, alii myortoſplenon, Romani muris auriculam, Pœni labatholabat.

306.22. agriam phacon aliqui, alii epipteron, Roma ni uiperalem, alii iceoſmigdonon uocant.

306. uerſ. ult. Aizoon maius, aliqui aithales, alii am broſion, alii chryſiſpermon, alii zoophthalmon, alii bu

bophthal-

bophthalmon, alii ſtergethron, alii æonion, alii aichryſon, alii holochryſon, nonnulli chryſanthemon, alii protogonon, alii boron, alii notion, magi paronychiam, alii chryſitin, Romani ceriā cuſpiam, aut Iouis caulem nominant, alii leapetes, aliȷ ſedū maius, Aegyptii pamphanes.

307.16. Aizoon paruū, alii petrophyes appellant, alii brotion, alii theobrotion, alii crobyſſon, alii chimerinen, alii ceraunian, Romani uitalem, alii ſemperuiuū, Aegyptii etiȷceltam.

307.22. Semperuiuum quod tenui conſtat folio, aliqui aizoon paruum, alii petrophyes, alii aizoon ſylueſtre, Romani ſemperuiuum minus appellant.

307.uerſ.ult. aliquibus cymbalion, aliis ſcytalion, aliis hortus Veneris, aliis terræ umbilicus, aliis ſtœchis, aliis ſtergethron, Latinis umbilicus Veneris dicitur.

308.15. Acalyphen aliqui cnidem, alii adicen, Latini urticam, Aegyptii ſelepſion, Daci dyn appellant. Acalyphen etiam alteram aliqui cniphen, Romani urticā mollem uocant.

309.6. aliis galeobdolon, uel galephos, Aegyptiis ætopi, Latinis urticalabeo dicitur.

309.16. aliis galation, aut gallerion.

309.25. Erigeron à Latinis herbulū, aut ſenecio uocatur, aliàs erechthites.

310.16. Marinum bryon, aliqui ballarin, alii iranen, Latini gnomeuſilon uocant.

311.4. aliàs ſtachyites, apud Aegyptios ethenchis, Latinè fatalis dicitur.

311. 10. *aliquibus fluuiatilis ſtratiotes nuncupatur, Aegyptiis tibus, magis æluri ſanguis.*

311. *uerſ. penult. Phlomon, alii phlonon, Latini uerbaſcum, alii pheminalem uocant.*

313. 19. *Arcion alii proſopida, alii proſopion, alii aparinen, Latini perſonatam, aut lappam appellant.*

314. 5. *aliis borion appellatur.*

314. 9. *Capnon, aliqui corydaliō, aut corion uocāt, alii ſylueſtre corydalion, alii capnon in hordeis, alii capniten, alii marmariten, alii capnogorgion, alii chelidonion micron, alii periſterion, alii cantharida, alii chalcocri,* Romani *apium aut fumariam,* Aegyptii *enyx, alii tucin.*

314. 16. *alii tripodion, alii tribolion.*

314. 20. *aliqui libyon, alii triphyllon.*

315. 2. *aliqui telinen, alii lotum magnum, alii triphyllon,* Romani *trifolium maius appellant.*

315. 20. *alii melophyllon, alii ſtratioticen, alii achillion,* Latini *millefolium uocant, aliqui ſupercilium ueneris,* Galli *beliocandas.*

315. *uerſ. ult. alii myrrham, alii conilen uocant.*

316. 22. *aliqui bugloſſum magnum uocant,* Romani *ſpinam mollem.*

317. 3. *ab aliquibus bubonion appellatur, ab aliis aſteriſcos, aliis aſterion, quibuſdam hyophthalmon,* Romanis *inguinalis,* Dacis *rathibis.*

317. 13. *Stellares huius radij noctu ſplendent, quapropter qui ignari antea non uiderunt, eſſe inane ſimulacrū arbitran*

arbitrantur. Mediis ſaxis & aſperis exit. inuenitur autem ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert: Si uiridis cum axungia uetere tundatur, contra rabioſorũ morſus, turgentia guttura, proderit. ſuffitu quoque ſerpentes fugat.

317.22. aliqui daſypodion, alii priapeion, alii ion ſylueſtre, alii cybelion, Romani fetialin, aut murariam, aut uiolam purpuream uocant.

317. uerſ. ult. Aiunt quod purpureum eſt in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maximè pueris, in aqua potum.

318.10. aliqui aton, alii aclinen, alii anemoſphoron uocant, magi paradacry, Aegyptii erxoën, Romani ſcopam regiam, Aphri zigar, nonnulli thepſo.

318.23. alio nomine chamælcuce, alio ciſſos acarpos, aut terræ corona, aut ſelinitis, Latinè hedera pluuiatica dicitur.

319.8. magi æluri gonon, Oſthanes tzauuchi, Aegyptii autuenrinbeſor, Romani linguam bubulam, alii libanium, Pœni aſanaph uocant.

319.17. alii phyton, alii caballation, alii ſplineion, alii ſcolymon, Romani linguã canis, aut caninã appellãt.

319. uerſ. ult. aliqui zoonychon uocant, alii aëtonychon, alii cemos, alii damnamenem, alii idiophyton, nõnulli phytobaſilam, aliqui croßion, alii croſſophthoon, magi ſanguinem crocodili, alii crocomerion, Aegyptii daphnœnen, Romani minercium, alii palladium, alii neumatum, alii flammulam.

320.8.*aliqui & id antirrhinon, alii anarrhinon, nõnulli lychnida agriam uocant.*

320.13.*nonnulli lychnida agriam appellant.*

320.20. *Catanance aliquibus damnamete, aliis dionyſias, aliis thyrſion, aliis demos, aliis cemos, aliis crotiõ, magis archaras, aliis arcopus,* Romanis *herba filicula, aliis datiſca,* Dacis *caropithla dicitur.*

321.3.*aliqui pſychen, alii merida, alii potamogitona, alii ſtachyiten,* Romani *caliumarem nominant.*

358.10.*alii callitrichon, alii trichomanes, alii ebenotrichon, alii argion, alii corion enygron,* Aegyptii *epier,* Romani *cincinnalem, alii terræ capillum, alii ſuperciliũ terræ,* Daci *phithophthethela uocant.*

321.12.*aliqui pterion, alii opteron,* Romani *capillarem, alii pinulam, alii fidiculam, nonnulli & eam adianton appellant.*

322.9.*aliqui phaſganon, alii antitheſion, alii chaſcanon, alii chœradolethron, alii & hanc aparinam nominant,* Latini *lappam.*

322.21.*aliquibus ſitoſpelos, aliis ſiphon, aliis bromos,* Romanis *auena dicitur.*

322.26.*aliqui ſiphonion, alii acroſpelon uocant.*

323.23.*aliis epapitis, aliis lycanthemon, aliis cynoſbaton, aliis aniceton, aliis heliophyton, aliis anatolicon, aliis dyticon, aliis helide,* Aegyptiis *lyiſthe,* Romanis *mergina,* Hetruſcis *radia appellatur.*

324.16.*aliis hieromyrton, aliis myacantha, aliis agonon, aliis ſcincos, aliis mintha, aliis catangelos, aliis anangelos,*

gelos, aliјs acæron, aliјs ocneron, aliјs cinen, aliјs lichene, aliјs chamæpitys, aliјs chamæmyrte, Bœotis *gyrenia, magis* Herculis *genitura appellatur.*

325. 2. *aliqui idæam, aliј danaën, aliј hippoglotton, aliј zaliam, aliј ſtephanen, aliј daphnon, aliј ſamothracicen, aliј methrion, aliј hypogloßion uocant.*

325. 10. *Daphnides alypo ſimile, flos ut nymphææ, cuius medium nuci cypreßi non dißimile, in quo ſemen, aliqui chamædaphnen, aliј peplion, aliј eupetalon uocãt.*

325. 20. *aliqui & hanc alexandrinã appellarunt, aliј daphniten, aliј hydragogon,* Romani *laureolam, aliј lactaginem,* Galli *uſubim.*

325. *uerſ. ult. al qui aſcida uocant, aliј atomon, aliј pignatoxarin, magi ſanguinem* Herculis, *aliј polyidos, aliј anaphyſton,* Aegyptiј *ſomphiam, aliј unre,* Galli *laginũ, aliqui anepſa.*

327. 7. *aliqui melampodion uocant, aliј ecſtomon, aliј polyrrhizon, aliј protion, aliј melanorrhizõ, aliј cyiranion, magi zomarition,* Aegyptiј *iſæam, aliј elaphine, aliј cemeleg,* Latini *ueratrum nigrum, aliј ſaraca,* Daci *prodiorna.*

328. 18. *aliqui ſeſamiten, aliј ſeſamin, aliј lycoſcytalion, aliј helleborum album appellant.*

328. 25. *aliqui coronion, aliј ſeſamon ſylueſtre.*

329. 4. *aliqui elaterion uocant, aliј grynon, aliј balin, aliј ſyncriſin, alii bubalion, alii ſcopion, alii pherombron, alii peucedanon, alii notion,* Romani *ancetum, alii agreſtem,* Pœni *cuſimezar.*

Kk

331.11. *Satiuus cucumer.* Cap. *Satiui cucumeris trita radix, & drachmæ unius pondere pota in hydromelite, uomitus ciet. Si quis facilè ſecundum cœnam uomere uelit, binis obolis ſit contentus.*

331.13. *alij triphyllon, alij ſteſion, alij aſtaphida, alii phthiroctonon, alij phthirion, alij apanthropon, alii polyides, alij pſeudopathes, alii arſenoten, Aegyptij ibeſaœden,* Romani *herbam pediculariam uocant.*

332.2. *aliqui hypopyon uocant, alii pancranon, alii ſcammonion, alii thelyterin,* Romani *ferulaginem, alii ferulam ſylueſtrem,* Pœni *bœden.*

333.18. *aliqui lygon, alii lobon appellant.*

334.23. *aliqui narciſſon anydron, alii autogenes, alii bulbon emeticon, alii lirion,* Romani *bulbum morbitarium dicunt.*

335. 11. *alii hippophyes, alii hippophanes, alii hippion, alii echinion, alii pelecinon,* Romani *lappaginem uocant.*

336.10. *aliqui ſeſamon ſylueſtre uocant, alii ſeſeli cyprion, alii crotona,* Aegyptij *ſyſthanna, aliqui trixin, magi ſanguinem febris,* Latini *ricinum, alii lupam.*

336.25. *aliquibus cometes, aliis gobios.*

339.18. *aliqui clema, alii crambion, alii paralion, alii canopicon uocant.*

340.19. *aliqui ſycen, alii mecona aphroden.*

341.10. *alii ſpumoſum papauer uocitant.*

341. 24. *aliquibus ſcambonia radix, aliis colophonia, aliis dactylion,* Romanis *colophoniū, magis apopleumonos,*

monos, Aegyptijs ſanilum dicitur.

343.5. alii chamelæa nigra, alii pyros achnen, alii heraclion, alij bdelyran, alii coccon gnidion, Romani citocacium, nonnulli oleaginem, quidam oleaſtellum uocant.

343.15. alii chamelæam, alii pyros achnen, alii ceſtron, aut cneoron uocant.

344.11. Acten aliqui dendron arctu, alii hemeron, Latini ſambucum, Galli ſcobiem, Daci ſebam uocant.

344.19. aliis helioſacte, aliis agria acte, aliis Euboica, Gallis ducone, Dacis olma.

345.21. nõnulli iſchiada, alii chamæbalanũ agriam, alii linozoſtin, Latini radicem ſylueſtrem, Pœni thorphathſadœ appellant.

346.5. aliquibus colocyntha ægos, aliis ſicya picra, aliis alexandrina colocyntha, Zoroaſtri thymbra, Oſthani autogenes, Romanis cucurbita ſyluatica, Dacis tutraſtra dicitur.

345.23. alii cedœs, Romani inuolucrum uocant.

347. uerſ. penult. alii ophioſtaphylon, alii chelidonion, aut melothron, aut pſilothrõ, aut archezoſtin, aut agreſtin, aut cedroſtin appellant.

349.2. alii chironion ampelon, alii bucranion, Romani oblameniam, alii batanutam, alii betiſalcam, Daci priadelam, alii pegrinam, Aphri lauothen.

349.15. Pterin alii pterion, alii pterineon, alii daſyclonon, alii anaſphoron, alii blechnon, alii polyrrhizon uocant, magi hermubain, Romani filicem, alii laculam, alii filisfanariam, Aegyptij aſini ſanguinem.

349.*uerſ.ult. Thelypterin aliqui nymphæam pterin nominant, Romani linguam ceruinam.*

350.12. *Polypodion aliqui ſcolopendrion, alii pterin, alii polyrrhizon, Latini filiculam uocant.*

350.23. *aliqui pteriō, alii nymphæā pterin nominăt,*

351.18. *alii argyron, alii aritrillin, alii chryſitin, Aegyptii aphlopho, Latini mercurialem maſculā, alii teſſeculatam, Aphri aſumes.*

352.2. *aliquibus linozoſtis, Aphris armas, aliis aſumeslabon dicitur.*

352.9. *aliqui ſcorpiuron uocant, alii heliotropon, alii dialion, alii heliopon, alii ſcorpioctonon, alii ſeſamon agrion, alii ſcorpii uram.*

352.25. *aliqui ſcorpiuron uocant.*

356.24. *Idem adſtringit. prodeſt ſtomacho qui cibi tenax non eſt, aut tardius cibum concoquit. item iis qui ilei dolore conflictantur. conuenit in grauidarum malacia. ſorptum auxiliari conſtat, cum populatim graſſatur peſtifera lues. Huiuſcemodi omphacium non niſi poſt annos multos bibi poteſt.*

378.25. *quam alii Medicā, alii ſymphytō, alii idæon phlomon, alii oreſtion, alii nectarion uocant.*

395.11. *alii larbaſon, alii gynæciō, alii Chalcedoniō.*

404.24. *alii pectcn, hephton, aracton, lonchoton.*

443.12. *Athenis ionia, in Euboea ſideritis dicitur.*

De rhamno.

Rhamnum ſi quis eruat ſilente luna, & ſecum ferat, cōtra uenena & improbos homines proderit. pecoribus iuuandis

iuuandis appenditur. nauigijs circumponi ſolet. ualet cõtra capitis dolores & laruas.

De *artemiſia.*

Artemiſiã herbam ſi quis teneat, dum iter facit, laßitudinem diſcutiet, & ſi in pedibus ſtrat, beſtias & lemures abiget. ſi ſanguis circa artus coaluerit, ramulos ex roſaceo in olla ferueſacito, & locum totũ oblinito, cum ſomno indulgendum eſt. ſtrangulatui uuluæ mirũ in modum auxiliatur. urinæ ſtillicidia & opiſthotonum leuat.

De *pentadactylo.*

Pentadactylum ſi quis circum corpus portet nullo dolore afficietur. oculos, ſtrumas, calloſos tonſillarũ tumores, uuam, articulos ſub lingua, neruorũ dolores & dentes, pſoram perniciali fame cõtractam iuuat. remoratos à partu menſes eijcit. infuſa manibus ex aqua tepida contra terrores, faſcinũ, & laruas, mirum in modum cõmendatur. Vellito herbam cum luna creſcit, oriente ſole.

De *uerbenaca.*

Verbenaca recta genitale intendit, ſed ſupina exiccat. Recta appenſa, doloribus oculorum auxiliatur. contra hebetudines eorundem, & capitis dolorem efficax eſt. trita ex aceto laßitudinem reficit. Strumas, calloſos faucium tumores, ſtatim diſcutit. febrium horrores ſanat, ſi quis ſolum ex aduerſo ſtans ramulos tenuerit.

De *dictamno.*

Dictamnum ſiccatũ manibus terito, & redigens in farinam adiecta uini ſtilla, corpus tangito: ſiquidem cõtra omnes ſerpentiũ iniurias auxiliatur. ulcera & putreſcen

tes nomas præpurgans explet. adactis corpori aculeis oblinitur, ut præſenti ſit auxilio. ad lienem & in abditis locis uitia inflammatione turgentia, redactū in farinā illinito. Herbam uere, magnis æſtibus, autumnoq; eruito.

De ſaluia.

Saluia ſingultum tuſsimq; diſcutit. omnibus malis ulceribus cum cera & roſaceo ſumpta auxiliatur. lienis dolorem dyſenteriamq;, pota cum uino albo pari modo ſanat. ſanguinē excreantibus, potu medetur. ad extrahenda uuluæ onera efficax eſt. peſsimæ mulieres peſſum ex ea ſubijciunt, ut partus excutiant.

De cupreſſo.

Cupreſſus herba contra raucedines auriculasq; prodeſt. induratos tonſillarum tumores, aquam inter cutem, & coxendicum cruciatus perſanat.

De centaurio.

Centaurium contra inflammata uitia & pulſantes ictus ualet. fœminis uuluæ malo laborātibus auxiliatur. ſtillicidij urinæ, calculorumq; tormenta leuat. Herbam uere oriente ſole legito.

De buphthalmo.

Buphthalmum creſcente lunà legere oportet. Facit autem contra pauores, laruas, & mala medicamenta, faſcinationes, utpote cum eas auertat. Radicē ſi quis mandat, dentem expuet, fluxionemq; confeſtim ſiſtens, auxiliatur. quin & uentrem reſoluit.

De pæonia.

Pæonia herba per æſtus caniculæ ante ſolis ortum uellitur.

 h99

uellitur. appenſaq́; contra uenena, faſcinum, pauores & laruas prodeſt. item contra febrem cum horrore uenientem, diurnam nocturnámue, & aduerſus tertianam. Proditur lemures à monte, in quo naſcebatur, fugaſſe.

De moly herba.

Moly herba ſi ſecta radice feratur, ueneficiorum & faſcinationis amuletum eſt.

De marina quercu.

Marinam quercum cum roſaceo & oleo miſceto, & faciem illinito cum ad negocia te conferes. uegetiores reddit pueros, imò uentri appenſa, & ad arcendos pauores nocturnos manu teneto. contra faſcinum, & omnia maleficia prodeſt. corpus tuetur. cum enim faſcinantes recedunt, areſcentem ramulum occludit, & cum propius accedunt, aperit.

De chryſanthemo.

Cryſanthemon ſi terra ante ſolis ortum eruatur, & collo appendatur, ueneficas mulieres omnesq́; faſcinantes amolitur.

De eryſimo.

Eryſimon cum uino tritum, aduerſus uentris dolorem bibitur. ſi quis grana ſeptem domum iniecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

De helleborine.

Helleborine, aliquibus epipactis, alijs boion dicitur. Frutex eſt exiguus, minimis folijs conſtans. Bibitur contra omne uenenum, & iecinoris uitia.

FINIS.

CVRATIONVM MORBORVM IN DIOSCORIDE *contentarum Index.*

ABSCESSVVM REmedia.

MEl
Cucurbitę
Thlaſpi
Mentha
Viſcum
Bechiō, ſiue Tuſsilago,
Pentaphyllon
Bugloſſon.

ABORTVM facientia.

Aſparagus
Ariſaron
Ampeloleuce
Hedyſaron
Populus alba
Oxyacanthos
Coagulum
Braſsica ſatiua
Cyclaminos
Dracunculus duplex
Onoſma
Elaterium
Scammonium
Thelypteris
Vinum plthorion, ſiue abortiuum
Vinum helleborites
Conyza.

ABORTVS remedia.

Sabina
Galbanum

ACONITO CONtraria.

Balſamum
Morus
Lac ſchiſton
Coagulum
Chamæpitys
Vinum in communi
Scoria, ſiue recrementum ferri.
Dioſc.lib.6.cap.7.

ACVLEOS EXtrahentia.

Vide, ſpicula corpori infixa extrahentia.

ACVLEATORVM ictus remedia.

Laurus
Malua
Siſymbrium
Aniſum
Althæa
Oxalme
Vinum thymite
Adipum medelæ
Dioſc.lib.2.cap.68.

ADVRENTES MEdicinæ.

Bupreſtis

Can

Cantharides
Pityocampæ
Salamandra.
ADVSTIONVM remedia.
Vide, ambuſtorum remedia.
AEGILOPIAE remedia.
Aſarum
Myrtus
Iuglans
Oriza
Malua
Plantago
Myoſota, uel myoſotis altera
Baccharis
Anthemis
Strychmon ſatiuũ ſiue Solanum hortenſe
Aegilops
Vua œnanthe
Aliça.
ALARVM uirus extinguentia.
Myrrha
Myrtus
Scolymos, ſiue Carduus
Alumen.
ALGORIS remedia.
Laurinum oleum
Ociminum unguentũ
Cinnamomum
Ariſtolochia tertia
Abrotonum
Vinum ſcilliticum
Oleomel, uel elæomeli.
ALLII acrimoniã extinguentia.
Ruta.
ALOPECIAE morbi remedia.
Harundo
Iuglans
Auellanæ
Erinaceus terreſtris
Hippocampus
Ranæ
Locuſtæ
Adeps
Fimum
Rhaphanus
Beta
Cepe
Milium
Sinapi
Cyclaminus
Aſphodelus
Batrachion
Myoſotis
Nymphæa
Cynogloſſon
Adianton

Thapſia
Aerugo ferri
Sandaracha
Halcyonium
Cotes
Cinis ungularum caprinarum.

ALVVM conturbantia.

Eruum
Orobus
Braſsica ſatiua
Allium
Capparis
Peplus
Vuæ recentes
Vinum dulce
Aqua maris
Flos ſalis.

ALVVM ſoluentia atq; purgantia.

Aſarum
Crocus
Crocomagma
Oleum amygdalinum
Oleum cicinum
Oleum balaninum
Oleum cnidium
Olea æthiopica
Fagus
Galla
Faba Thebaica
Siliquæ
Meſpilus
Cornus
Ficus Aegyptia
Caprificus
Ceraſia
Melimela
Citrea mala
Pruna
Amygdalæ amaræ
Morus
Ficus
Tellinæ
Chamæ
Iuncus odoratus
Cochleæ terreſtres
Sepiæ
Silurus
Piſces ſaxatiles
Lac
Lac ſchiſtum
Butyrum
Medulla
Fel
Fimum
Tragus
Linum
Lens
Phaſelus
Rhaphanus
Lapathum
Naſturtium
Eruum
Eruca

Scandix
Lactuca
Cucumis
Cucurbita
Atriplex
Braſsica ſatiua
Braſsica marina
Malua
Blitum
Aſparagos
Porrum
Cepe
Struthion
Zinziber
Cyclaminos
Scilla
Bulbus eſculentus
Agaricum
Aloë
Abſinthium ſeriphiū
Hyſſopum
Ammoniacum
Phyllitis
Ceſtron
Scordion
Chamæpitys
Androſæmon
Papauer ceratitis
Vrtica
Cynogloſſon
Spartum
Balanus myrepſica,ſi-
ue glans unguētaria

Hippophaēs
Characias
Linozoſtis
Lathyris
Quercus
Chamæſyce
Cici
Scammonium
Ampeloleuce
Thelypteris
Paſſum
Melicratum
Vinum albanum
Vinum lesbium
Coccimela
Vinum melitite
Thalaſſomeli
Vinum abſinthite
Vinum helleborite
Vinum ſcammonite
Rubricæ ſinopis.

ALVVM ſiſtentia.

Aſpalathus
Maſtichinum
Laurinum
Populus nigra
Populus picea
Paliurus
Oxyacantha
Cynosbatos
Ciſtos
Roſa
Acacia

Palma
Palma elate
Malum punicum
Malus
Siliquę
Cotoneæ
Mala epirotica
Pira
Meſpilus
Lotus
Cornus
Sorbus
Pruna ſyriaca
Lepus terreſtris
Lac
Caſeus
Fuligo butyri
Sanguis
Fimum
Lyncurion
Triticum
Braſsica ſatiua
Hordeum
Plantago
Crimnon
Seris
Bromos
Chondryllæ
Oriza
Alica
Milium
Faba
Lens
Anethum
Apium
Aphace
Smyrnion
Hippomarathrum
Acantha
Aloë
Hæma
Ruta
Aniſum
Orchis ſerapias
Pæonia
Althæa
Polygonon mas
Lagopus
Clematis daphnoides
Xyris
Anchuſa
GramenParnaſium
Rubus
Pentaphyllon
Phœnix herba
Idæa radix
Oxyſchœnus
Rubrica ſinopis
Aizoon
Papauer ſatiuum
Adianton
Phlomides
Vuæ
Vinum phalernum
Vinum œnanthe
Vinum paſſum

Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum cedri
Vinum lauri

ALVINIS utilia.

Coagulum
Nymphæa
Clymenon
Papauer ſatiuum
Omphacomeli

AMATORIIS ueneficijs attributa.

Cyclaminos
Catanance
Dorycnion
Cotyledon
Mandragoras
Leontopodion
Phyteuma.

AMBVSTORVM remedia.

Acacia
Aſphodelos
Ariſtolochia
Althæa
Aſcyron
Aizoon maius
Arction
Alumen
Atramentũ ſcriptoriũ
Buccinum
Beta
Cypros
Ciſtos
Coriũ uſtum, ſiue ueterum calceamentorũ
Cynogloſſum
Cinnabaris
Ebulus
Fimum
Phlomus, ſiue uerbaſcum
Gallion
Hedera
Hypericon
Helxine
Lactuca ſylueſtris
Lilium
Myrtus
Morus
Malua
Narciſſus
Oliuæ colymbades
Ouum
Picea
Platanus
Plantago
Seſamum
Stimmi
Sal
Thus
Vnguentum felinum.

AMPHISBAENAE morſus curatio.

Dioſcorides libro 6, cap. 64.

ANGINAE remedia.
Acetum
Abſinthium
Cyprinũ unguentum
Cedria
Cepe
Crocodilium
Elaterium
Fel animalium
Fimum
Hirundo
Hyſſopus
Irinum
Laſerpitium
Mel
Oxymel
Spartum ſiue geniſta
Sal
Violæ
Piper
Pix
Rhaphanus.
ANHELITVS difficultatis remedia.
Aſarum
Balſamum
Naphtha
Centaurium maius
Baccharis
Peucedanum
Galbanum
Parthenion
Adianton
Ampeloleuce
Et infra in uerbo, Orthopnoicis.
ANIMALIVM feritas mitigatur
Oenagra.
ANI remedia.
Vide, Sedis remedia.
ANIMALIA uentris expellentia.
Vide, Tineas latas pellentia.
ANIMALIA quæ perimunt.
Dioſc.lib.6. in præfationis fine.
ANIMALIVM ictus remedia.
Bdellium
Panaces heracleon
Terra lemnia
Dioſc.lib.6.cap.55.
ANIMI defectus remedia.
Cucumis
Pulegium
Coris.
ANIMI uoluptates auget.
Bugloſſon.
ANIMI deliquia generantia.

Dioſc. lib. 6. in præfat.

ANODYNA.

Hyoſcyamus
Aconitũ pardaliãches.

ANTIDOTVM ingredientia.

Acorus
Phu
Amomum
Coſtum
Iuncus odoratus
Cyphi
Scincus, ſiue ſcingus
Sanguis
Rapæ ſatiuæ
Napum, ſiue bunias
Braſsica ſatiua
Piper
Abrotonum
Stichas
Ruta
Caros
Anethum
Petroſelinon
Hedyſaron
Mandragoras
Rubrica, ſiue terra lemnia

APIVM ictus remedia.

Laurus
Malua
Siſymbrium
Althæa
Dioſc. lib. 6. cap. 57.

APOSTEMATVM remedia.

Vide, Suppurationum remedia.

APPETITVM generantia.

Ceraſia.

APPETITVM incitantia.

Vinum in communi
Vinum Selenite.

AQVAE inter cutẽ remedia.

Vide, Hydropicorum.

ARANEIS contraria.

Morus
Groſsi
Melanthion.

ARANEI ictus remedia.

Mullus piſcis
Allium
Meliſſophyllon
Coris
Oxyſchœnus
Hyacinthus
Aizoon maius.

ARGENTI uiui curatio.

Dioſc. lib. 6. cap. 28.

ARGEMATVM morbi remedia
Fel animalium
Vrina
Lactuca ſylueſtris
Cera
Argemone
Anagallis
Ociminum
Papauer ceratitis
Lotus ſatiua.
AQVATORVM remedia.
Onos, ſiue millepeda
Aſparagus
Cyclaminos
Spondylion
Oenanthe
Buphthalmos
Chryſanthemon
Vinum abſinthite.
ARSENICI, ſiue auripigmenti curatio.
Dioſc.lib.6.cap.29.
ARTICVLORVM morbis utilia.
Amurca.
Anethinum
Agaricum
Arction
Bulbus eſculentus
Centaurium minus
Cinis uitium
Helleborus niger
Scammonium
Mandragoras
Meon
Naphtha
Nardus
Narciſſus
Ouum
Oxymel
Palma elate
Pentaphyllon
Pſyllium
Ruta
Thapſia
Thymoxalme
Vua paſſa
Vinum melitite.
ARTERIAE remedia.
Irinum
Myrrha
Thus
Caryotæ, ſiue caryotides
Ficus
Sinapi
Praſon, id eſt porrum
Glycyrrhiza
Triticum
Rhaphanus
Laſerpitium
Pentaphyllon

Vua paſſa
Rhodomeli
Tragacantha.
ASPIDVM morſus remedia.
Cimices lecti
Butyrum
Clematis
Daphnoides
Aqua maris
Dioſc.lib.6.cap.70.
ASTRICTORIAE medicinæ.
Aſpalathus
Bryon
Crocus
Oleum omphacinum
Oleum ex oleaſtro
Myrrha
Vnguentum melinum
Vnguentum œnanthinum
Cortex thuris
Picea ac pinus
Pityides
Lentiſcus
Terebinthus
Fuligo picis
Cypreſſus
Iuniperus
Vlmus
Paliurus
Cyprus
Lilia
Ciſtos
Hypociſtis
Cydonia
Roſa
Acacia
Salix
Vitex
Olea ſylueſtris
Quercus
Caſtanea
Galla
Thus
Palma
Palma elate
Malicorium
Myrtus
Myrtidanum
Malus
Coronea
Perſica
Pira
Pira ſylueſtria
Meſpilus
Meſpilus alia
Cornus
Morus
Lixiuia ex ficu
Ionia ſiue Cionia
Adeps
Adipum medicinæ
Faba Aegyptia
Lens

Portulaca
Seris
Porrum
Hedera
Myoſotis
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Abſinthium
Abſinthium ſeriphiũ
Mentha
Melilotus
Maron
Ruta
Cyminum ſatiuum
Hieracium maius
Conyzæ tertiũ genus
Lyſimachium
Clymenos
Anchuſa
Idæa radix
Granum tinctorum
Chryſocome
Aizoon maius
Phlomides
Lotus ſylueſtris
Ebulus
Vitis ſylueſtris
Nuclei acinorum
Vua œnanthe.
Omphacium
Paſſum
Vinum omphacites
Vinum nigrum è labruſca
Vinum cydonites
Omphacomeli
Vinum apiites
Vinum myrtites
Vinum palmeum
Vinum è cedro
Vinum piſsite
Vinum abſinthite
Vinum tragoriganite
Vinum praſite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Spuma argenti
Chryſocolla
Cinnabaris
Calcanthon
Diphryges
Arſenicum
Sal
Fæx uini
Spongiæ
Lapis phrygius
Lapis Aſius
Lapis ſciſsilis
Terra eretria
Lapis ſamius
Fuligo pictoria.
ASSVLAS fixas corporibus extrahentes.
Cochleæ terreſtres.

ATTO-

ATTONITIS utilia.
Ampeloleuce.
AVRVGINEM tollentia.
Lycium
Agaricum
Libanotis coronaria.
AVRICVLARVM remedia.
Bulbus eſculentus.
AVRIVM medicinæ.
Cannabis ſatiua
Araneus
Adipum medicinæ
Aſphodelus
Abſinthium
Aniſum
Aparine
Aqua maris
Acetum
Acetum ſcilliticum
Alumen
Aphronitrum
Blattæ
Beta
Crocus
Ciſtos
Cornix
Cucurbita
Cepe
Capparis
Cucumis anguinus
Daphnides
Dracunculus maior
Ficus
Fel animalium
Faba Aegyptia
Flos æris
Flos ſalis
Hedera
Helxine
Irinum unguentum
Hyſſopus
Laurinum
Lycium
Lapation
Malum punicum
Myrtus
Mel
Myoſotis
Mentha
Melilotus
Myrrha
Oleum amygdalinum
Oleum balaninum
Oleum hyoſcyaminũ
Olea ſylueſtris
Onos
Origanum
Omphacium
Pix
Populus alba
Plantago
Porrum
Peucedanus

Praſion
Polygonon mas
Papauer ſatiuum
Pſyllium
Rhus obſoniorum
Roſa
Salix
Senecta ſerpentis
Seſamum
Sinapi
Spondylium
Stœbe
Strychnum ſatiuum
Sulphur
Thus cum pice
Terebinthina
Vermes
Vrina
Vinum myrteum, ſiue myrſinite
Vinum cedrites.

B

BDELLARVM, ſiue hirudinũ curatio.
Dioſc.lib.6.cap.32.

BESTIAS fugantia.
Acantha leuce, ſiue ſpina alba.

BESTIARVM uenenatorũ remedia.
Balſamum.

BESTIARVM morſus remedia.
Helenium Aegyptium
Sanguis
Porrum
Allium
Argemone
Eryngium
Pulegium
Apium
Vinum cedrite
Sal
Terra ſamia.

BILEM adgenerantia.
Iuglans.

BILEM purgantia.
Agrioraphanus
Androſæmos
Anchuſa
Apios
Braſsica canina
Calamintha
Clematis
Cici
Cucumis anguinus
Characias
Chamelæa
Helleborum nigrum
Elaterium
Ebulus
Epithymum
Empetron
Helenium
Hippophaës

Helio-

Heliotropium
Iris illyrica
Lychnis ſylueſtris
Lathyris
Linozoſtis
Malus
Melanthion
Mentha
Mandragoras
Ocimum
Parthenion
Peplos
Scammonia
Thlaſpi
Thapſia
Thymelæa
Vitis ſatiua
Vnguentum ſuſinum id eſt,liliꝗ.

BLATTAS in ſe contrahentia.

Phlomides.

BOVM ſcabiem emendantia.

Cedria.

BRONCHOCELAS diſcutientia.

Vide,gutturis remedia

BVPRESTIS uene ni remedia.

Lac ſchiſton.
Dioſcorides libro 6. cap.3.

CACHEXIAE,id eſt, maciei remedia.

Aqua maris.

CACOETHE remedia.

Vnguentum roſaceum
Crocinum
Thus
Glandes
Ficus
Cicer
Plantago
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Viſcum
Aſclepias
Pſyllium
Vrtica
Petaſites
Cadmia
Diphryges
Flos ſalis.

CALCIS curatio.

Dioſc.lib.6.cap.29.

CALCVLI remedia.

Cyperus
Cardamomum
Oleum amygdalinum
Ceraſia
Amygdalus amara
Oſsifragus
Vrina

Praſion
Polygonon mas
Papauer ſatiuum
Pſyllium
Rhus obſoniorum
Roſa
Salix
Senecta ſerpentis
Seſamum
Sinapi
Spondylium
Stœbe
Strychnum ſatiuum
Sulphur
Thus cum pice
Terebinthina
Vermes
Vrina
Vinum myrteum, ſiue myrſinite
Vinum cedrites.

B

BDELLARVM, ſiue hirudinũ curatio.
Dioſc.lib.6.cap.32.

BESTIAS fugantia.
Acantha leuce, ſiue ſpina alba.

BESTIARVM uenenatorũ remedia.
Balſamum.

BESTIARVM morſus remedia.
Helenium Aegyptium
Sanguis
Porrum
Allium
Argemone
Eryngium
Pulegium
Apium
Vinum cedrite
Sal
Terra ſamia.

BILEM adgenerantia.
Iuglans.

BILEM purgantia.
Agrioraphanus
Androſæmos
Anchuſa
Apios
Braſsica canina
Calamintha
Clematis
Cici
Cucumis anguinus
Characias
Chamelæa
Helleborum nigrum
Elaterium
Ebulus
Epithymum
Empetron
Helenium
Hippophaës
Helio-

Heliotropium
Iris illyrica
Lychnis ſyluestris
Lathyris
Linozoſtis
Malus
Melanthion
Mentha
Mandragoras
Ocimum
Parthenion
Peplos
Scammonia
Thlaſpi
Thapſia
Thymelæa
Vitis ſatiua
Vnguentum ſuſinum id eſt, liliŋ.

BLATTAS in ſe contrahentia.

Phlomides.

BOVM ſcabiem emendantia.

Cedria.

BRONCHOCELAS diſcutientia.

Vide, gutturis remedia

BVPRESTIS ueneni remedia.

Lac ſchiſton.
Dioſcorides libro 6. cap.3.

CACHEXIAE, id eſt, maciei remedia.

Aqua maris.

CACOETHE remedia.

Vnguentum roſaceum
Crocinum
Thus
Glandes
Ficus
Cicer
Plantago
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Viſcum
Aſclepias
Pſyllium
Vrtica
Petaſites
Cadmia
Diphryges
Flos ſalis.

CALCIS curatio.

Dioſc. lib.6.cap.29.

CALCVLI remedia.

Cyperus
Cardamomum
Oleum amygdalinum
Ceraſia
Amygdalus amara
Oſſifragus
Vrina

Sium
Struthion
Centaurium maius
Bdellium
Daphnides
Paliurus
Pruna Fimum
Lapathon
Siſymbrium
Ononis
Cyminum ſyluestre
Artemiſia
Hippomarathron
Aſplenon
Anthemis
Parthenion
Pæonia
Lithoſperma
Althæa
Tribulum
Saxifragum
Gramen
Tragion
Acanthus
Cotyledon prima
Vitis ſatiua
Myrtus ſyluestris
Oxalme
Lapis Iudaicus
Ochra
Lapides ſpongiarum.
CALEFACTORIAE medicinæ.
Adipum medicinæ
Medullæ animalium
Fel
Cera
Propolis
Triticum
Raphanus
Raphanus agria
Siſymbrium
Siſymbrium aquaticũ
Sinapi
Nasturtium
Thlaſpi
Eryſimon
Piper
Zingiber
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Bulbus eſculentus
Agaricum
Gentiana
Anonis, ſiue Ononis
Eryngion
Abſinthium
Abſinthium ſeriphium
Hyſſopum
Origanum
Tragoriganum
Pulegium
Mentha
Serpyllum
Sampſuchum

Maron
Aſpalathus
Crocomagma
Helenium
Oleum uulgare
Oleum ſicyonium
Strigmenta gymnaſtorum & palæſtrarum
Elæomeli
Laurinum
Sampſuchinum
Ociminum
Anethinum
Suſinum
Cyprinum, ſiue liguſtrinum
Irinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Stacte
Nardinum
Malabathrinum
Myrrha
Myrrha Bœotica
Styrax
Bdellium
Thus
Terebinthus
Reſina
Palimpiſſa
Iuniperus
Sabina
Cedria
Cedrides
Laurus
Daphnides
Cyprus
Ciſtos alia
Vitex
Amygdalæ amaræ
Ficus
Lixiuia ex ficu
Ciſſeris
Cochleæ terreſtres
Fiber
Bupreſtis pityocampa
Salamandra
Oeſypus
Panaces heraclion, ſiue herculeum
Liguſticum
Seſeli Maſsilienſe
Siſon
Aniſum
Caros
Anethum
Cyminum ſatiuum
Ammi
Oreoſelinon
Smyrnion
Hippomarathrum
Daucus
Libanotis
Laſerpitium
Galbanum

Ammoniacum
Stachys
Scordion
Artemiſia
Anthemis
Chryſocome
Portulaca agreſtis
Lotus ſylueſtris
Vinum picatum
Vinum in communi
Aqua maris
Vinum è cedro, arboribusq; alijs
Vinum è cypreſſo
Vinum cedrite
Vinum chamædryite
Aerugo aurificum
Chryſocolla
Calcanthon
Alumen
Sulphur
Flos ſalis
Pyrites
Lapis hæmatites.
CALEFACTORVM remedia.
Lana ſuccida.
CALIGINIS oculorum remedia.
Fel animalium
Lactuca ſylueſtris
Ocimum
Cepe
Dracunculus maior
Sinapi
Naſturtium
Eryſimon
Piper
Zingiber
Dracunculus minor
Anagallis
Chelidonium maius
Sagapenon
Chamædrys
Chamæſyce
Flos æris
Pumex
Fæx uini
Lapis rhyites.
CALLORVM remedia.
Triticum
Laſerpitium
Chalcitis lapis.
CANCRESCENTIbus ulceribus medetur
Vrtica.
CANES occidentia.
Aſparagus
Apocynon.
CANIS rabiē ſanat
Alyſſum.
CANIS rabioſi morſus remedia.
Lycium
Cancri
Cinis uitium
Garum

Omotarichos
Smaris
Iecur ardens canis
Triticum
Sanguis
Mel
Groſsi
Panaces heracleon
Cepe
Laſerpitium
Vrina
After atticus
Meliſſophyllon
Vrtica
Cynogloſſon
Fœniculum
Ballote
Oxalme
Aphronitrum, ſiue ſpuma nitri
Dioſc. lib. 6. cap. 37.
Herm. Coroll. cap. 212.

CANIS nõ rabidi morſus remedia.

Amygdalæ amaræ
Iuglans
Ficus
Mituli
Gobius
Cucumis
Bulbus eſculentus
Mentha
Ebulus.

CANIS impetum cohibentia.

Iecur & dens canis.

CANES necantia.

Chamæleon albus.

CANVM ſcabiem emendantia.

Oleum lentiſcinum
Cedria.

CANTHARIDES fugantia.

Vnguentum melinum.

CANTHARIDVM ueneni remedia.

Lac ſchiſton
Adipum medicinæ
Dioſc. lib. 6. cap. 1.

CAPILLORVM defluuiũ reprimentia.

Oleum ex oleaſtro
Myrrha
Ciſtos alia, ſiue ladanũ
Myrtus
Braſsica ſatiua
Naſturtium
Aloë
Adiantum.

CAPILLVM denigrantia.

Cupreſſus
Fagus
Ilex

Palma elate
Myrtus
Hedera
Eleliſphacos
Rubus
Vinum myrtite.

CAPILLVM ruffantia.

Cyprus
Lycium Lotus
Fæx uini.

CAPILLVM flauū reddentia.

Aqua maris.

CAPILLVM purgantia.

Fœnogræcum
Linum.

CAPILLOS tingentia.

Acacia
Myrtus
Morus
Stratiotes terreſtris
Ebulus
Terra ampelites.

CAPILLOS nutrientia:

Iuglans.

CAPITIS ulcerum remedia.

Balſamum
Oleum ex oleaſtro
Oleum amygdalinum
Vnguentum roſaceum
Telinum
Narciſsinum
Myrrha
Thus
Vrina
Fœnogræcum
Cicer
Linum
Malua
Allium
Cyclaminos
Bulbus eſculentus
Melilotus
Lilium
Bettonica, ſiue Britannica
Xyris
Rubus
Rubus Idæus
Oxalme
Vinum myrſinite
Sal.

CAPITIS doloris remedia.

Iris Illyrica
Aſarum
Meon, ſiue meu
Oleum oleaſtri
Oleum amygdalinum
Vnguentum roſaceum
Narciſsinum

Cyprus

Cyprus
Roſæ
Vitex
Amygdalæ amaræ
Torpedo
Lac humanum
Lana ſuccida
Curmi
Siſymbrium
Seſamum
Hedera
Portulaca
Aloë
Mentha
Serpyllum
Baccharis
Ruta
Aniſum
Spondylion
Peucedanum
Melanthion
Conyza maior
Anagyris
Bettonica
Radix hederæ
Oxyſchœnos
Pſyllium
Papauer rhœas, ſiue erraticum
Strychnon, ſiue ſolanũ ſatiuum
Áizoon maius
Hippogloſſon
Chamædaphne
Myrtus ſylueſtris
Elaterium
Scammonium
Vitis ſatiua
Vinum
Vua œnanthe
Aqua maris
Acetum ſcillite
Lapis ophites.

CAPITIS dolorem facientia.

Styrax
Oliuæ
Glandes
Palma
Arbutus
Iuglans
Eruum
Abſinthium
Ferula
Meu, ſiue meon
Peucedanus
Mandragora
Vinum gypſatum
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Vinum meſagite.

CAPVT purgantia.

Anemone
Braſsica ſatiua
Beta
Cepe

Chelidonium minus
Calcanthum
Cyclaminos
Origanum.

CARBVNCVLOrum medicinæ.

Braſsica ſatiua
Cupreſſus
Cinnamomum
Cyprus
Coriandrum
Characias
Eruum
Fimum
Iuglans
Lupinum ſatiuum
Laſerpitium
Naſturtium
Olea ſylueſtris
Pix
Plantago
Panaces heracleon
Sabina
Vua paſſa.

CARDIACORVM remedia.

Bupreſtis
Seris
Rubus.

CARNEM teneriorem reddentia.

Vrtica ſiue acalyphe.

CARNEM coaleſcere facientia.

Lixiuia ficus
Symphyton.

CARNES ſuperuacuas cōpeſcentia.

Characias
Cadmia
Aes uſtum
Flos æris
Laſerpitium.
Lana uſta
Lapis Aſius
Spuma argenti
Smaris.

CARCINOMATVM remedia.

Fuligo thuris
Bupreſtis
Cicer
Eryſimon
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Ariſtolochia tertia
Vrtica
Galiopſis.

CASEVS ne cariē ſentiat.

Dracunculus minor.

CAVA implentia.

Cadmia
Pompholyx
Ceruſſa
Lapis ſchiſtos

Lapis morochthus
Terra ſamia
Fuligo thuris
Ariſtolochia tertia.

CEPAE acrimoniã retundit
Ruta.

CERASTAE ictus remedia.
Cedria, ſiue cedrinus liquor
Harundo
Roſa
Sal
Dioſcor. lib. 6. cap. 55. & 69.

CERVSSAE cu ratio.
Dioſc. lib. 6. cap. 22.

CERIONVM ulce rum remedia.
Groſſi
Pepo
Quære, Fauos rumpentia.

CERVICIS rigoris medicinæ.
Vide, Opiſthotonicorum remedia.

CHIRONIORVM ulcerũ remedia.
Plantago
Ampeloleuce.

CHOLERICIS utilia.
Cotonea mala
Calamintha
Ferrum
Mentha
Polygonon mas.

CICATRICVM remedia.
Anemone
Aloë
Adeps
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Ciſtos
Centaurium
Chamæſyce
Calx uiua
Corallium
Aes uſtum
Aeris flos
Aerugo aurificum
Fuligo butyri
Faba
Fæx uini
Oleum myrtinum
Oleum balaninum
Oleum cicinum
Olea æthiopica
Peucedanum
Plumbum elotum
Pumex
Scoria argenti.

CICVTAE con traria.
Paſſum & uinum

Vinum in communi
Acorum
Hermol. Cor. cap. 17.

CIMICES fugantia & necantia.

Hermo. Cor. cap. 366. & 806.

CLAVORVM remedia.

Smaris Fimum
Laſerpitium.

COELIACORVM remedia.

Myrrha
Hypociſtis
Lycium
Olea ſylueſtris
Quercus aut robur
Galla Thus
Myrtus
Cotonea
Morus
Lixiuia ex ficu
Ceruinum cornu
Faba Aegyptia
Lapathon
Plantago
Coronopus
Rhaponticum
Acantha leuce, ſiue ſpina alba
Ferula
Laſerpitium
Tragos herba
Papauer ſatiuum
Vinacei
Nuclei uinaceorum
Elæomeli
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Ferrum
Lapis morochthus.

COLI remedia.

Colocynthis
Fimum
Galerita
Mel
Petroſelinum
Ruta
Seſamum
Talus ſuis.

COLOREM commendantia.

Acetum ſcillite
Buphthalmos
Ceruſſa
Cyminum ſatiuum
Laſerpitium
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Vinum
Vinum aromatite.

COLLECTIONVM remedia.

Amomum
Vnguentum telinum

Zopiſſa

Zopiſſa
Naphtha
Myrica
Paliurus
Cyprus
Olea ſylueſtris
Glandes
Morus
Groſsi
Ouum
Triticum
Hordeum
Fœnogræcum
Linum
Cicer
Agrioraphanus
Plantago
Sonchos
Naſturtium
Bulbus eſculentus
Argemone altera
Rhaponticum
Acantha leuce
Thymus
Coriandrum
Smyrnium
Libanotis
Viſcum
Parthenion
Cannabis ſyluatica
Anagyris ſyluatica
Helxine
Pentaphyllon
Periſterion ſupinus
Papauer ſatiuum
Stratiotes aquaticus
Cytiſus
Ampelos leuce
Vinum in communi
Vinum adynamon
Vinum cydonite.

COMITIALIS morbi remedia.

Cardamomum
Balſamum
Naphtha
Populus nigra
Ficus
Iuncus odoratus
Lepus terreſtris
Muſtela Iecur
Vnguis aſini
Lichen equi
Iecur hirci
Hirundines
Serum
Lac humanum
Coagulum
Fel
Sanguis
Fimum
Plantago
Eryngion
Ruta
Seſeli Maſsilienſe
Libanotis

Spondylion
Peucedanum
Laſerpitium
Galbanum
Sagapenum
Ammoniacum
Trifolium
Conyza
Anthyllis
Symphyton
Ceſtron
Pentaphyllon
Papauer aphrodeles
Viola purpurea
Helleborum nigrum
Hippophæſton
Ampelos leuce
Ampelos melæna
Oxymel
Acetum ſcillite
Lapis ſelenites
Lapis aëtites
Cotes.

CONCEPTIONI contraria.

Epimedion
Heliotropium maius
Aerugo ferri
Alumen
Lapis oſtracites
Herm. Cor. cap. 267.

CONCEPTIONEM facilitantia.

Coagulum
Lolium
Staphylinos agrios
Lapis ſamius

CONCOCTIONI utilia.

Anethum
Althæa
Acetum ſcillite
Balſamum
Crocus
Crocomagma
Caros
Ceſtron
Calx uiua
Eruca
Liguſticum
Pulegium
Papauer ſatiuum
Reſina Styrax
Seſeli Maſsilienſe
Sulphur
Vinum
Vinum reſinatum
Vinum abſinthite
Vinum tragoriganite.

CONSTRICTORIæ medicinæ.

Vide, Adſtrictoriæ medicinæ.

CONVVLSIONIS remedia.

Iris illyrica

Aco-

Acorus
Cardamomum
Aſarum
Coſtus
Iuncus odoratus
Balſamum
Helenium
Calamus odoratus
Sampſuchinum
Metopium
Bdellium
Iuniperus
Cedrides
Halimos
Lixiuia à ficu
Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Capparis
Argemone
Rhaponticum
Gentiana
Ariſtolochia tertia
Centaurium maius
Acantha leuce
Abrotonum
Origanum
Pulegium
Calamintha
Serpyllum
Baccharis
Panaces heracleon
Libanotis
Peucedanum
Laſerpitium
Sagapenon
Galbanum
Clinopodium
Chamædrys
Aliſma
Ceſtron
Xyris
Symphytum
Pſyllium
Phlomides
Ampeloleuce
Vinum ſcilliticum
Vinum chamædryte
Vinum tragoriganite
Vinum daucites
Vinum panacite.

CONDYLOMAtum remedia.

Strigmenta à balneis
Myrteum
Myrtus
Cotonea
Ouum
Aloë
Anethum
Libanotis
Ballote
Stachys
Phalangion
Pentaphyllon

Vitis ſatiua
Ferrum
Plumbum elotum
Sandaracha.
CORDIS tremoris medicinæ.
Nardi ſpica.
CORIANDRO con traria.
Vinum in communi
Dioſc.lib.6.cap.9.
CORPORA defuncta à corruptione diu tuetur
Cedria.
CORPVS macreſcentia.
Canchamum.
COXAE doloris remedia.
Strigmenta à palæſtris.
COXENDICVM doloris remedia.
Aſparagus
Agaricus
Althæa
Abrotonum
After Atticus
Acetum ſcilliticum
Centaurium minus
Calamintha
Coris Ceſtron
Cucumis ſylueſtris
Eryſimon
Euphorbium
Fimum Garus
Helenium
Ammoniacum
Hypericon
Hiberis
Heliochryſos
Iris Illyrica
Lolium
Lupinum ſatiuum
Laſerpitium
Naphtha
Onos
Populus alba
Panaces heracleon
Peucedanum
Pentaphyllon
Ruta
Scammonium
Vinum aſarite
Xyris.
CRASSITVDINEM extenuantia.
Porrum
Staphis agria.
CROCEVM colorem facit
Rhaponticum.
CRVDITATIS remedia.
Balſamum
Strigmenta à balneis
Gentia

Gentiana
Vinum ſcilliticum.

CRVSTAS generat

Lana uſta.

CVLICES fugantia.

Cupreſſus
Conyza
Ebulus
Abſinthium
Hiberis
Plumbum uſtum.

CVTEM albicãtia.

Rapum ſylueſtre.

CVTEM erugantia.

Oleum amygdalinum
Styrax.

CVTEM lenientia.

Amygdala amara
Oleum ſicyonium
Vnguentum telinum
Succus Peponis
Terra Chia.

CVTIS uitia tollentia.

Adarce
Ampelos leuce
Amygdalæ amaræ
Cochleæ terreſtres
Coſtus
Chamæleon niger
Iris Illyrica
Lac
Ficus
Linum
Lupinus
Lotus ſylueſtris
Mel ponticum
Oleum raphaninum
Picea
Sanguis leporis
Spuma argenti.

CVTIS pruritus remedia.

Lac.

D

DENTIVM doloris remedia.

Amurca
Halicacabus
Aſparagus
Allium
Anagallis
Ariſtolochia
Acanthaleuce
Abſinthium
Arction
Acetum
Acetum ſcillite
Alumen
Batrachion
Cedria
Cytinus
Cochleæ terreſtres
Capparis
Chelidonium maius
Chamæleon niger

Clematis daphnoides
Cucumis anguinus, ſiue ſylueſtris
Characias
Colocynthis
Ephemeron
Helleborus niger
Ficus
Galba
Galbanum
Hedera
Hyoſcyamus
Hyſſopus
Laſerpitium
Leucacantha
Myrica
Morus
Melanthion
Meliſſophyllon
Naphtha
Olea æthiopica
Picea
Plantago
Panaces heracleon
Pyrethrum
Peucedanum
Pentaphyllon
Rhus
Ranæ
Sepiæ
Senecta ſerpentis
Strychnon hypnoticõ, ſiue ſomniferum.
Vnguentum roſaceum
Vermes terreni.
DENTIVM ſtuporis remedia.
Portulaca.
DENTITIONI infantium utilia.
Leporis cerebrum
Butyrum cum melle.
DENTIFRICIA.
Purpura
Buccinum
Ceruinum cornu
Halcyonium
Corallium.
DENTIBVS ſtuporem adferentia.
Cadmia.
DENTES firmãtia.
Lentiſcus
Oliuæ colymbades
Myrrha
Oleum omphacinum.
DENTES albicarefacit
Halcyonium.
DENTES uitiatos extrahentia.
Amurca
Oleum oleaſtri
DENTES mouẽtia.
Oleum oleaſtri.
DEPILES facientia.
Scolo-

Scolopendria
Characias.

DESQVAMATIS utilia.

Strigmenta gymnaſtorum
Lana ſuccida.

DESTILLATIONES coërcentia.

Irinum
Styrax
Naphtha
Et in uerbo, Pituitæ deſtillationis remedia.

DILACHRYMAtiones emẽdantia.

Picea
Pinus.

DISCVSSORIAE medicinæ.

Androſæmon
Althæa
Viſcum
Galbanum
Ammoniacum
Lapis Gagates.

DOLORVM inueteratorũ remedia.

Sinapi
Lana ſuccida
Liguſticum.

DOLORES lateris.

Vide, laterum dolores.

DOLOREM neſentiant qui urendi ſecandi'ue ſunt.

Mandragoras
Lapis memphites.

DORYCNII curatio.

Dioſc. lib. 6. cap. 6.

DRACONIS marini morſus.

Mullus piſcis
Vrina
Ocimum
Abſinthium
Plumbum elotũ & crematum
Sulphur
Dioſc. lib. 6. cap. 61.

DRYINI morſus curatio.

Dioſc. lib. 6. cap. 65.

DVRITIEM emollientia.

Amaracinũ unguentũ
Bdellium
Buphthalmos
Cyprinum
Capparis
Eryſimon
Aegilops
Ficus
Fimum
Glans
Galiopſis

Hydropiper
Ammoniacum
Lens
Linum
Lapis alabaſtrites
Megalium
Melanthion
Mandragoras
Porrum
Panaces heracleon
Pentaphyllon
Paronychia
Pyrites
Styrax
Sanguis
Smyrnion
Terra cimolia
Vinacei.

DYSENTERICOrum remedia.

Adipum medicinæ
Aſparagus
Argemone
Agaricum
Althæa Alcea
Aliſma
Aizoon maius
Butyrum
Cupreſſus
Cotonea
Cornu
Ceruinum cornu
Coagulum
Cera
Clematis daphnoides
Elatine
Eupatorium
Fœnogræcum
Faba Aegyptia
Ferrum
Galla
Omphacium
Hypociſtis
Hedera
Hippuris
Lentiſcus
Lycium
Lotus
Lixiuia ex ficu
Lac ſchiſton
Linum
Lapathum
Lyſimachia
Myrrha
Macer
Malum punicum
Meliſſophyllum
Naphtha
Nymphæa
Nuclei acinorum
Oriza
Omphacium
Oxalme
Portulaca
Plantago
Phyllitis

Polemo-

Polemonion
Pentaphyllon
Papauer ceratitis, ſiue corniculare
Quercus
Rubrica, ſiue terra lemnia
Silurus
Sanguis
Sium
Scordium
Symphyton
Stœbe
Sideritis achillea
Salſugo
Tragion
Vitis ſatiua, ſiue uinifera
Vinacei
Vinum cydonite
Et in uerbo, Inteſtinorum remedia.

E

EBRIETATI utilia.
Amygdalus amara
Braſsica ſatiua
Abſinthium.

ELEPHANTIAE remedia.

Cedria
Erinaceus terreſtris
Serum
Fel animalium
Zythum
Plantago
Calamintha.

ELEPHANTIAS gignentia.

Vinum ſicyte.

EMOLLIENTES medicinæ.

Adipum medicinæ
Bdellium
Cinnamomum
Cypros
Ciſtos
Cera
Ceruſſa
Calcanthum
Calx uiua
Oeſypus
Fœnogræcum
Gleucinum
Ammoniacum
Irinum
Laurus
Lana ſuccida
Linum
Lapis Gagates
Metopium
Myrrha Bœotica
Medullæ animalium
Naphtha
Palimpiſſa
Panaces heracleon
Pſyllium
Plumbum elotum

Reſina
Styrax
Viſcum.
ENTEROCELAE remedia.
Hippuris, ſiue equiſetum
EPHELIDIS utilia.
Balanus myrepſica
Cici.
EPINYCTIDIS morbi remedia.
Olea ſylueſtris
Myrtus
Amygdalæ amaræ
Groſsi
Fimum
Braſsica ſatiua
Plantago
Cucumis
Porrum
Abſinthium
Coriandrũ cum melle paſſaq; uua
Viſcum
Heliotropium maius
Vua paſſa.
EPIPHORAE remedia.
Aſarum
Malobathrum
Cotonea
Crinnon
Coriandrum
Lilium
Ambroſia
Vua paſſa
Terra ſamia.
ERVCIS pinorum conuenit
Vnguentum melinum
Dioſc.lib.6.cap.2.
ERVPTIONVM remedia.
Serum
Lupinum ſatiuum
Beta
Portulaca
Pentaphyllon
Balanus myrepſica
Vinum myrſinite
Alumen.
EXCREATIONIS craſſæ pectoris remedia.
Pix liquida
Dracunculus minor
Tordylon.
EXCRESCENTIA deprimentia.
Alumen
Ceruſſa
Cinis uitis
Diphryges
Erinaceus marinus
Lapis Aſius

Ochra

Ochra
Pumex
Pyrites
Scordion
Spuma argenti
Sal.

EXTENVATO-
riæ medicinæ.

Artemiſia
Anthemis
Iris Illyrica
Hyſſopus
Lapis hæmatites
Pulegium
Panaces heracleon.

EXTRACTORIAE
medicinæ.

Galbanum
Viſcum
Thapſia
Scoria argenti.

F

FACIES ne à ſole adu
ratur.

Ouum.

FACIEI uitia aufe-
rentia.

Ampelos agria
Halcyonium
Adarces
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Cinnamomum
Cochleæ terreſtres
Cyclaminos
Eruum
Ficus
Hedera
Iris illyrica
Lepus
Lilium
Lotus ſylueſtris
Maſtichinum
Mel ſardoum
Oleum amygdalinum
Oleum rhaphaninum
Pepo
Polygonaton
Spuma argenti
Siſymbrium aquaticũ
Thapſia.

FACIEI rugas aufe
rentia.

Cacalia.

FASTIDIVM gene
rantia.

Vinum catorchite
Dioſc. lib. 6. in præfat.

FATIGATIONVM
remedia.

Adeps.

FAVOS rumpentia.

Eruum
Vua paſſa
Peponis radix

Groſsi.

FAVCIVM morbi remedia.

Acetum
Acetum ſcillite
Cacalia
Aethiopis
Ficus
Lac
Laſerpitium
Mel
Papauer ſatiuum
Styrax.

FAVCES aſperas facientia.

Characias
Cimolia terra.

FEBRIBVS contraria.

Mala punica.

FEBRIFVGIA.

Centaurium minus
Conyza.

FEBRIVM remedia.

Agaricum
Ariſtolochia tertia
Anthemis
Anchuſa
Aphronitrum
Balſamum
Buglоſſum
Coſtus
Cucurbita
Clymenon
Fœniculus
Hypericon
Hyoſcyamus
Heliotropium maius
Lac humanum
Lagopus
Myrrha
Ouum
Oleum ſicyonium
Portulaca
Piper
Panaces heracleon
Polygonon mas
Pentaphyllon
Periſterion ſupinus
Rhaponticum
Ruta
Smyrnion
Sagapenon
Saxifraga
Trifolium
Vuæ
Vinum melitite
Vinum rhoite
Vinum hyſſopite.

FEBRIS quartanæ remedia.

Araneus
Bugloſſon
Cimices lecti
Dipſacum
Hypericon
Heliotropion maius
Penta-

Pentaphyllon
Verbenaca ſupina
Trifolium
Ruta.

FELLE ſuffuſis utilia.

Adiantum
Vinum aſarite.

FELLEI humoris remedia.

Abſinthium
Centaurium minus.

FERITATEM animaliũ mitigantia.

Oenagra.

FERRVMINANDI uim habentia.

Spuma argenti
Rubrica ſinopis
Spongia
Lapis morochthus.

FILIVM maſculum generantia.

Phyllon
Orchis
Cratæogonos.

FISTVLARVM remedia.

Adeps
Ariſaron
Cinnamomum
Characias
Chalcites lapis
Dracunculus minor
Dipſacus
Helleborum nigrum
Orchis Serapias
Omphacinum
Papyrus
Plantago
Pentaphyllon
Stratiotes terreſtris.

FLATVS diſcutiẽtia.

Cinnamomum
Ocimum
Vinum ſtichadite.

FLATVM adgenerantia.

Malus
Rythum
Phaſeolus.

FLVXIONVM remedia.

Fuligo butyri
Eryſimon
Lichen in petris
Ocimum
Portulaca
Pepo
Squama æris
Papauer ſatiuum
Acantha Arabica
Chium uinum
Acetum
Ebenus
Lycium
Lixiuia ex ficu

Vinum rhoite
Vinum terebinthinum
Vinum piſsite
Vinum melapſinthiũ.

FOETVS necantia.
Vide, Partus necantia.

FOEMINAS ſteri leſcentia.
Lepus terreſtris
Hedera.

FORMICAE morbi remedia.
Cicer
Characias
Chamæſyce
Batrachion
Dipſacum
Heliotropium maius
Lacerta
Ruta
Thus
Vitis ſatiua.

FRACTVRAE remedia.
Fuligo pictoria.

FVNGORVM uenenatorũ remedia.
Verbenaca
Fimum Mel
Rhaphanus
Abſinthium
Meliſſophyllon
Fungi
Vinum in communi
Acetum
Calcanthum
Sal
Pirorum ligni cinis
Aphronitrum
Cinis uitium
Lapis Aſius
Dioſc.lib.6.cap.23.

FVRVNCVLORVM remedia.
Ficus
Groſſi
Triticum
Rhaphanus
Aſphodelus
Galbanum
Pycnocomum
Sal
Aphronitrum.

FVRFVRES tollentia.
Allium
Adiantum
Alumen
Fœnogræcum
Fel animalium
Groſsi
Linum
Lilium
Myrtus
Malua

Oleum

Oleum oleaſtri
Oleum amygdalinum
Oleum myrtinum
Oxalme
Olea Salix
Vnguentum melinum
Vnguentum telinum
Vrina
Vinum myrſinite
Allium
Beta.

G

GANGRAENAE morbi remedia.
Ampelos leuce
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Cinnamomum
Characias
Galiopſis
Iuglans
Lixiuia è ficu
Lilium
Lens
Lupinum ſatiuum
Laſerpitium
Rhus
Rhaphanus
Vrtica
Vua paſſa.

GENITALIVM morbi remedia.
Aſparagus
Amurca
Aloë
Aſter atticus
Cyprinum
Cotyledon
Fœnogræcum
Flos ſalis
Linum
Malum punicum
Polygonon
Sampſuchinum
Vinum terebinthinū.

GENITALIVM ulcerus extinguentia.
Alumen.

GENARVM morbi remedia.
Aloë
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Ammoniacum
Lapis ſchiſtos
Mituli
Naphtha
Olea ſylueſtris.

GENITVRAE profluuij in ſomno remedia.
Lactuca ſylueſtris
Nymphæa
Hermol.Cor.cap.932.

GENERATIONEM deprimentia.

Clymenon
Heliotropium maius
Mentha
Thelypteris
Xyphion
Aſplenon.

GENITVRAM extinguentia.

Cannabis ſatiuę ſemen
Anethum.

GENITVRAM augentia.

Semen coriandri
Coriandrum.

GENITALIVM torporem inducentia

Cicuta.

GINGIVARVM morbi remedia.

Ariſtolochia tertia
Aloë Acetum
Acetum ſcillite
Alumen
Butyrum
Canchamum
Cytinus
Chalcitis lapis
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Galla
Lycium
Lepus terreſtris
Lac ſchiſton
Lapis alabaſtrites
Myrrha
Maſtiche
Oleum omphacinum
Pruna
Plantago
Pumex
Roſa
Rubus
Staphis agria
Sal
Tribulus
Vua œnanthe
Vinum rhetinite.

GLABROS aut depiles facientia.

Scolopendra
Characias.

GLADIORVM aciē perſtringentia.

Malum ſylueſtre.

GLANDIS membri remedia.

Mel.

GRAVEDINIS remedia.

Styrax.

GVRGVLIONI utilia.

Silurus.

GVTTVRIS remedia.

Bdellium

Ficus
After Atticus
Vinum haloſanthinũ
GYPSI curatio.
Lixiuia ex ficu
Dioſc.lib.6.cap.24.

H

HAEMORRHOIDArum remedia.
Amaracinum
Allium
Anonis
Aloë
Cepe
Irinum
Libanotis
Lapis Arabicus
Ouum
Palma
Plumbum elotum
Rhus
Rubus.

HAEMORRHOIDArum curatio.
Dioſc.lib.6.cap.66.

HALITVS oris remedia.
Agallochum
Aniſum
Bromos
Citrum
Malobathrum
Myrrha
Maſtiche
Vinum ſelenite.

HASTVLAS infixas corpori extrahentia.
Oxyacantha.

HEPATICORVM remedia.
Vide, Iecinoris morborum remedia.

HERBAE quæ perimunt.
Dioſc.lib.6. in præfat.

HERNIAE medicinę.
Cinnamomum
Cupreſſus
Cytinus
Pentaphyllon
Pſyllium
Xiphion.

HERPETIS contraria.
Strychnon ſatiuum
Acetum.

HIRVNDINVM uiſus reſtaurantia.
Chelidonium maius.

HIRVDINES pellentia.
Acetum.

HIRVDINIS curatio.
Dioſc.lib.6.cap.32.

HOMINEM necantia.
Iuniperi ramenta
Smilax ſeu taxus.
HOMINIS morſus remedia.
Iuglans.
HORRORES excutientia.
Vide, Rigorem excutientia.
HVLCERANTES medicinæ.
Bupreſtis
Salamandra
Batrachion
Ruta
Lonchitis
Hedyſaron
Clematis
Portulaca agreſtis
Ampeloleuce.
VLCERVM remedia.
Amygdala amara
Anemone
Amylum
Anagallis
Ariſtolochia
Aloë
Anthemis
Althæa
Anchuſa
Aſtragalus
Aconiton
Arction
Acetum
Arſenicum
Alumen
Braſsica ſatiua
Beta
Bulbus eſculentus
Ballote
Caries lignorum
Ciſtos
Chelidonium
Centaurium
Chamæleon niger
Coriandrum
Chamædrys
Chamæpitys
Chamelæa
Cadmia
Cinis uitis
Corallium
Dracunculus
Elelіſphacon
Eupatorium
Ebulus
Aes uſtum
Ficus
Fimum
Aerugo aurificum
Fel
Glans
Groſsi

Hedera

Hedera
Goëd, id eſt, coriandrũ
Gentiana
Iris Illyrica
Iſatis
Indicus lapis
Lixiuia cũ cinere ficus
Lentiſcus
Lycium
Lana combuſtá
Lolium
Lens
Lupinus
Libanotis
Laſerpitium
Lilium
Myrtus
Mel
Mandragoras
Naſturtium
Narciſſus
Olea ſylueſtris
Oleum amygdalinum
Orobus
Orchis
Oenagra
Omphacium
Plantago
Pix
alma
Purpura combuſta
Pepo
Panaces
Peucedanum
Praſion
Pentaphyllon
Periſtereon ſupinus
Papauer ceratitis, id eſt, corniculare
Pſyllium
Plumbum elotum
Pumex
Rhamnus
Ruta
Stratiotes terreſtris
Scordion
Sandaracha
Sal
Spongia
Thus
Viſcum
Thelypteris
Teſtæ fornacum
Vrtica.

HVMORVM malorum medicinæ.

Metopium unguentũ
Nardinum
Amygdalæ dulces
Mel.

HYDROPICORVM remedia.

Aſarum
Amurca
Halicacabus
Allium

Abſinthium
Aniſum
Androſaces
Aliſma
Ampelos agria
Aqua maris
Acetum
Aphronitrum
Halcyonium
Bupreſtis
Cyperus
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cochleæ terreſtres
Cicer
Chamæleon albus
Chamædrys
Ceſtron
Cotyledon
Cucumis anguinus
Cici
Helleborum nigrum
Ebulus
Ficus
Erinaceus terreſtris
Hippophaës
Hippophæſton
Hyſſopus
Laſerpitium
Lathyris
Origanum
Plantago
Pancratium
Polium
Raphanus
Ruta
Scilla
Sampſuchus
Staphylinus
Smyrnion
Strychnon hypnoticō, ſiue ſolanum ſomnificum
Sal
Trifolium
Tithymalus
Vitex
Vrina
Vinum ſcillite
Vinum rhetinite
Vinum cedrite
Vinum aſarite
Vinum panacite.
HYOSCYAMI curatio.
Dioſc.lib.6.cap.15.

I

ISCINORIS remedia.

Acorus
Nardi ſpica
Nardum gallicum
Amomum
Iuncus odoratus
Agallochum
Picea

Pinus
Daphnides
Palma elate
Amygdalæ amaræ
Lachumanum
Scandyx
Struthium
Anagallis
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Glycyrrhiza
Eryngion
Abſinthium
Serpyllum
Spondylium
Ammoniacum
Anthemis
Chamæpitys
Vettonica
Eupatorium
Hyoſcyamus
Pentaphyllon
Chryſocome
Papauer ceratitis, ſiue cornutum
Epipactis
Iſopyron
Vinum cydonite
Vinum piſsites
Vinum abſinthite
Vinum nardite
Vinum aſarite
Vinum ex ſylueſtri aſaro
Vinum chamælætes
Rubrica ſinopis.

IGNIS ſacri remedia.

Aſarum
Acacia
Acinos herba
Anchuſa
Lycopſis
Aizoon maius
Braſsica ſatiua
Acetum
Beta
Baccharis
Bechion
Crocus
Cupreſſus
Coriandrum
Cicuta
Cotyledon
Cici
Chalcitis lapis
Aerugo ferri
Harundo
Helxine
Iſatis
Lens
Lilium
Lens paluſtris
Lapis ſmyris
Myrtus
Malua

Mandragoras
Portulaca
Plantago
Parthenion
Polygonon mas
Pentaphyllon
Periſtereon rectus
Papauer ſatiuum
Pſyllium
Rhamnus
Roſa
Ruta
Rubus Idæa
Salix
Sanguis
Seris
Strychnon, ſiue ſolanũ ſatiuum
Stratiotes aquaticus
Vrina.

ILEI morbi remedia.
Oleum uulgare
Strychnos halicacabus.

IMPETICINIS morbi remedia.
Amygdalæ amaræ
Lapathon
Lichen in petris
Lolium
Thus
Myrrha
Naſturtium
Sinapi
Propolis.

INCVSSIS utilia.
Phlomides.

INFANTES mortuos utero eijcientia.
Dictamnus.

INFANTIBVS utilia.
Athara
Aſter Atticus
Strychnum ſatiuum
Smilax aſpera.

INFANTIVM pupillæ ut glaucæ, non nigræ reddantur.
Auellana.

INFLATIONES facientia.
Allium
Capparis
Glans
Laſerpitium
Porrum
Bulbus eſculentus.

INFLATIONVM remedia.
Aſpalathus
Amygdalæ amaræ
Abſinthium
Aniſum

Ane-

Viſcum
Polium
Chamædrys
Leucoion
Nymphæa
Aſplenon
Hemionitis
Erythrodanum
Vettonica
Lonchytis altera
Polemonia
Clymenon
Xyris
Anchuſa
Vrtica
Adiantum
Pteris
Ampelos leuce &agria
Aqua maris
Vitis ſatiua
Acetum ſcilliticum
Vinum panacite
Ferrum
Corallium
Lapis Aſius
Cotis
Hermol.Cor.cap.124.

LINGVAE utilia.

Olea æthiopica.

LIPPITVDINIS remedia.

Ebenus
Lapis hæmatites
Plantago
Spongiæ.

LIQVORES qui perimunt.

Dioſcorides libro 6.in præfat.

LIVOREM emendantia.

Allium
Aqua maris
Iuglans
Lana ſuccida
Rhaponticum
Sinapi
Lupinum ſatiuum
Thapſia.

LOCORVM mulierium remedia.

Anethum
Althæa
Fœnogræcum
Linum
Leucoion
Trifolium.

LVMBRICOS necantia.

Coriandri ſemen
Abſinthium ſeriphium
Braſsica ſatiua
Chamæleon albus
Calamintha
Myrrha
Portulaca

Oleum cicinum
Thelypteris
Lupinum ſatiuum.
LVMBORVM affectuum remedia.
Aſparagus
Capparis
Chamæpeuce
Echion
Harundo
Leucacantha
Papauer cornutum
Sampſuchinum
Smyrnion.
LVPOS necantia.
Aconitum pardalianches
Aconitum alterum
Apocynum.
LVSCIOSORVM remedia.
Fel animalium
Sanguis.
LVXATIS utilia.
Aſparagus
Acantha
Aphronitrum
Bulbus eſculentus
Fimum
Harundo
Heliotropion
Iuglans
Lilium
Narciſſus
Polypodium
Vitex
Vrtica
Vitis ſatiua
Vinum piſsite
Sampſuchus
Sal.

M

MACIEI corporis remedia.
Erinaceus.
MACVLAS tollentia.
Oleum balaninum.
MACVLAS rubeſcere facientia.
Crocodilea, id eſt, Crocodili terreſtris fimum.
MALIS medicamentis contraria.
Adeps
Ruta
Pentaphyllon
Antirrhinon.
MALORVM quæ ſerpunt remedia.
Acacia
Plantago
Polygonon mas
Helxine
Cicuta

Stry-

Balſamum
Cardamomum
Silurus
Fimum
Naſturtium
Thlâſpi
Rhaponticum
Thymus
Ammoniacum
Leontopetalon
Erythrodanum
Aſcyron
Androſæmum
Chamæpitys
Polemonia
Ocimoides
Aethiopis
Arction
Chamæciſſos
Spartum
Colocynthis
Oxymeli
Vinum panacite
Salſugo
Adarces.

IVMENTIS contraria.

Gramen cilicum
Nerion.

IVMENTORVM ſcabiem emendantia.

Amurca
Alyſſon
Lupinum ſatiuum
Oleum picinum
Oleum lentiſcinum.

IVMENTORVM ulcera emendantia.

Oleum picinum
Alyſſon
Thelypteris.

L

LABIORVM ſciſſuræ remedia.

Adeps
Lycium.

LAC coagulantia.

Balſamum
Ficus.

LAC extinguentia.

Cicuta.

LACHRYMAS trahentia.

Aerugo aurificum

LACERTAE morſus remedia.

Portulaca
Seps, ſiue lacerta calchidica, in uino epota.

LACHRYMAE quæ perimunt.

Dioſcorides libro 6. in præfat.

LACHRYMATIONES emendantia.
Vide, dilachrymationes emendantia.

LACTIS ubertatem facientia.
Argemone
Anethum
Ampeloleuce
Cicer
Circæa
Echion
Fœniculus
Halimos
Hordeum
Lactuca
Malua
Melanthion
Ocimum
Sonchos
Vitex.

LACTIS coagulati curatio.
Dioſc.lib.6.cap.26.

LASSITVDINVM remedia.
Anethinum
Adeps
Clymenon
Laurinum
Ammoniacum
Sal
Lapis gagates
Vinum chamælætes.

LATERVM morbi remedia.
Acorus
Agallochum
Aſphodelus
Ariſtolochia tertia
Ampeloleuce
Balſamum
Braſsica ſatiua
Bdellium
Cyprinum
Fimum
Centaurium maius
Gentiana
Galbanum
Hordeum
Leucacantha
Myrrha
Naphtha
Phu
Panaces heracleon
Petroſelinon
Praſiũ, ſiue marrubiũ
Pſeudobunion
Ruta
Sagapenum
Terebinthina
Thapſia
Vrtica
Vinum cedrite
Vinum hyſſopite
Vinum ſtichadite
Vinum tragoriganite
Vinum aromatite

Vinum acorite
Vinum glycyrrhite.

LENDES necantia.

Cedria Mel
Myricæ Beta
Allium
Alumen.

LENTIGINIS maculæ remedia.

Alyſſon
Halcyonium
Aqua maris
Ampeloleuce
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Cinnamomum
Eruum
Galbanum
Melanthion
Raphanus
Sanguis leporinus
Siſymbrium ſylueſtre
Spuma argenti
Triticum cum aceto.

LEPRAE remedia.

Allium
Anemone
Ariſtolochia
Acantha
Anchuſa
Acetum
Ampelos leuce
Halcyonium
Alumen Adarce
Bupreſtis
Braſsica ſatiua
Cochleæ terreſtres
Clematis
Fraxinus
Cucumis anguinus
Helleborum nigrum
Aerugo aurificum
Ficus
Fel
Hordeum
Iuniperus
Lolium
Lapathum
Lepidium
Myoſotis
Oleum oleaſtri
Oleum cicinum
Olea æthiopica
Oriza
Salamandra
Serum
Sinapi
Struthion
Scammonia
Sulphur
Sal
Terebinthina
Thapſia
Terra melia
Vlmus

Vrina
Vitis ſatiua.
LEPORIS marini remedia.
Fiber
Cornus
Lapis ophites
Halcyonium
Chamæleon niger
Cicer
Cucumis anguinus
Characias
Helleborum nigrum
Ficus
Glutinum
Laſerpitium
Olea
Pruna
Rhaponticum
Ruta
Sal
Vitis ſatiua
Vinum tethalaſſomenum.
LIENIS morbi remedia.
Iris Illyrica
Nardum gallicum
Myrice
Acorus
Canchamum
Oleum amygdalinum
Lycium
Vitex
Cotonea
Linum
Ficus ægyptia
Lac humanum
Lupinum ſatiuum
Raphanus
Lapathum
Sinapi
Braſsica ſatiua
Naſturtium
Piper
Struthion
Hedera
Cyclaminos
Pancration
Capparis
Lepidium
Agaricum
Rhaponticum
Ariſtolochia tertia
Crocodilion
Abſinthium
Hyſſopum
Tragoriganum
Pulegium
Dictamnus
Siſon
Aniſon
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Ammoniacum

Viſcum

Anethum
Anthemis
Althæa
Coſtus
Cicer
Cyminum
Eryngion
Epithymum
Helenium
Hyſſopum
Hieracium maius
Iuncus odoratus
Iuniperus
Lac
Liguſticum
Hordeum
Ocimum
Peucedanum
Rapa ſylueſtris
Rhaponticum
Triticum
Thymoxalme
Vrtica
Vinacei
Vinum
Vinum piſsite
Vinum abſinthite
Vinum ſcilliticum
Vinum chamædryite
Vinum tragoriganite
Vinũ ſylueſtris nardi.

INFLAMMATIO
num remedia.

Coriandrum
Adeps
Aſphodelus
Argemone
Anagallis
Artemiſia
Aizoon maius
Acetum
Butyrum
Braſsica ſylueſtris
Bechion
Bryon thalaſsion
Caſia
Cotyledon prima
Elatine
Ebulus
Faba
Ficus
Harundo
Hyoſcyamus
Irinum
Laurus
Linum
Lupinum ſatiuum
Lonchitis
Lichen in petris
Lens paluſtris
Lapis
Melilotus
Mandragoras
Naphtha
Ocimum
Ochra

Picea
Platanus
Portulaca
Pulegium
Parthenion
Polygonon mas
Papauer erraticum
Roſa Rhus
Suſinum
Sabina
Seſamum
Sonchos
Scordion
Symphytum
Stratiotes aquaticus
Triticum
Tribulus
Vinacei
Xyris.

INGVINVM morbi remedia.
Vide, Genitalium.

INGENIVM promptum facientia.
Ouum.

INSANIAM inducentia.
Hyoſcyamus
Strychnon hypnoticō
Mandragoras.

INSANIENTIVM remedia.
Bettonica

Helleborum nigrum.

INSOMNIA inducentia.
Vide, Somniferæ medicinæ.

INTESTINORVM remedia.
Agallochum
Anthemis
Cochleæ terreſtres
Hippuris
Irinum Lac
Linum
Maſtichinum
Malua
Hordeum
Palma
Portulaca
Roſaceum
Roſa
Ruta Salix
Spartum
Vinum ſurrentinum
Triticum.
Et in uerbo, Dyſenteri corum remedia.

INTERTRIGO ut tollatur.
Vitex
Corium.

ISCHIADICORVM remedia
Aſarum

Balſa

Strychnum ſatiuum
Aizoon maius
Colymbades oliuæ
Sabina.

MAMMARVM morbi remedia.

Aſarum
Cotonea
Iuglans
Thus
Eryſimon
Ochra
Lens
Eruum
Aſphodelus
Mentha
Scammonia
Sandaracha
Triticum
Baccharis
Apium
Aſclepias
Hemerocallis
Althæa
Chamæpitys
Epimedion
Cici
Hyoſcyamus
Vinacei
Aqua maris
Fæx uini
Terra ſamia.

MAMMAE uirginum ne creſcant.

Cicuta
Cotis.

MASCVLVM filiũ generantia.

Cratæogonos
Phyllon
Orchis.

MATRICIS morbi remedia.

Malua
Oleum balaninum
Pæonia.

MAXILLARVM doloris remedia.

Ceruinum cornu.

MEATVS aperientia.

Allium
Cyperus.

MECONIO contraria.

Paſſum & protropon uinum
Acetum
Oxymel.

MELICERIDVM morbi remedia.

Serum
Parthenion
Helleborum nigrum
Epithymum
Acetum ſcilliticum

Amomum
Melilotus.
MENSTRVA prouocantia.
Iris Illyrica
Meu
Cyperus
Aſarum
Caſia
Cinnamomnm
Coſtum
Iuncus odoratus
Balſamum
Canchamon
Helenium
Myrrha
Sampſuchinum
Amaracinum
Abrotonum
Styrax
Naphtha
Cedrides
Myrice
Tilia
Hypociſtos
Lycium
Acacia
Vitex
Olea ſylueſtris
Lotus
Amygdala amara
Ficus
Cochleæ terreſtres
Fiber
Bupreſtis
Oeſypus
Fimum
Cicer
Raphanus
Lapathum
Braſsica ſatiua
Chondrylla
Lactuca ſylueſtris
Caucalis
Eruca
Ocimum
Cepe
Orobanche
Allium
Porrum
Ampeloprafon
Naſturtium
Thlaſpi
Struthion
Cyclaminos
Aſphodelus
Capparis
Anemone
Hedera
Agaricum
Ariſtolochia tertia
Centaurium maius & minus
Eryngion
Abſinthium
Origanum

Trago

Tragoriganum
Pulegium
Eleliſphacos
Calamintha
Thymus
Serpyllum
Sampſuchus
Baccharis
Ruta
Panaces heracleon
Liguſticum
Seſeli Maſsilienſe
Tordylon
Siſon
Aniſum
Fœniculus
Oreoſelinum
Petroſelinum
Hippomarathrum
Hipposelinum
Smyrnion
Daucus
Libanotis
Melanthion
Laſerpitium
Sagapenon
Euphorbion
Clynopodium
Chamædrys
Lilium
Meliſſophyllum
Praſium
Stachys

Trifolium
Polium
Scordion
Artemiſia
Leucoion
Anthemis
Pæonia
Erythrodanum
Anagyris
Aliſma
Coris
Hypericon
Ceſtron
Medion
Xiphion
Tragion
Heliochryſos
Mandragoras
Vrtica
Myrtus
Adiantum
Myrtus ſylueſtris
Laurus Alexandrina
Daphnoides
Chamædaphne
Helleborus niger & albus
Ampelos melæna
Heliotropion maius
Vinum ſcilliticum
Vinum abſinthite
Vinum hyſſopite
Vinum aromatite

Vinum daucite
Vinum panacite
Vinum helleborite
Vinum dictamnite
Staphylinus.
MENSTRVA ſiſtentia.
Lentiſci ſuccus
Myrica
Oxyacanthos
Thus
Palma
Malum punicum
Myrtus
Lepus terreſtris
Fuligo butyri
Coagulum
Sanguis
Acinos
Acantha Arabica
Hieracium maius
Nymphæa
Pæonia
Limonion
Medion
Sideritis achilleos
Rubus
Idæa radix
Tragos
Lyſimachia
Oxyſchœnos
Heliochryſos
Papauer ſatiuum
Mandragora
Aizoon maius
Aerugo ferri
Vinum rhetinite
Fæx uini
Lapis Aſius
Morochthus
Hæmatites
Oſtracites
Terra ſamia.
MENTEM commouentia.
Coriandrum
Oreoſelinum
METALLA quæ perimunt.
Dioſc.lib.6. in præfat.
MOLLIENTES medicinæ.
Vide, Demollientes.
MORBI regij medicinæ.
Vide, Regij morbi.
MORBORVM quæ ſerpunt remedia.
Vide, Malorum quæ ſerpunt.
MVLIERVM deſiderio quo ſatisfiat.
Acorum
Picea
Pinus
Adeps bubulus.

Mulie-

MVLIERVM infirmitatū remedia.
Amomum
Balſamum
Suſinum
Seſeli Maſsilienſe.

MVRES necantia.
Chamæleon albus
Aconitū pardaliāches
Helleborus candidus
Hermol.Cor.cap.28.

MVRIS aranei morſus remedia.
Mus araneus
Abſinthium
Chryſogonon
Dioſc.lib.6.cap.62.

MVRIS morſus remedia.
Groſsi
Allium.

MVSCAS necantia.
Lyſimachia.

MYRMECIAS tollentia.
Ficus.

N

NARIVM morbi remedia.
Malum punicum.

NAVSEAM diſcutientia.
Tragoriganum
Pulegium
Fœniculus.

NAVSEAM mouentia.
Laurinum
Suſinum.

NERVORVM morbi remedia.
Oleum ſicyonium
Oleum elæomeli
Laurinum
Cyprinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Bdellium
Lixiuia ex ficu
Erinaceus terreſtris
Cochleæ terreſtres
Vipera
Vermes terreni
Lac humanum
Triticum
Poterium
Peucedanum
Laſerpitium
Lilium
Satyrium
Meliſſophyllon
Althæa
Coccus
Erigeron
Cacalia

Narciſſus
Hippophæſton
Vini qualitas
Aqua maris
Acetum ſcilliticum
Vinum ſtichadite
Vinum thymite
Fæx uini
Fiber.
NERVOS lædentia.
Malus
Hedera
Vinum
Vinum gypſatum
Meſagite.
NERVOS tollentia.
Mel ſardoum.
NIGREDINES abſtergit
Sabina.
NODIS utilia.
Bdellium.
NOMARVM morbos curantia.
Aſparagus
Sabina
Papyrus
Ciſtos
Olea ſylueſtris
Olea
Oliuæ colymbades
Malum punicum
Smarides
Fel animalium
Vrina
Lilium
Plantago
Ariſaron
Aſphodelus
Maron
Praſium
Orchis ſerapias
Britannica
Periſtereon ſupinus
Galiopſis
Vua œnanthe
Omphacinum
Acetum
Oxalme
Squama æris
Aerugo aurificum
Chalcites lapis
Flos ſalis
Lapis oſtracites.
NVBECVLAS oculorum emendantia.
Vide, Oculorum remedia.
NYCTILOPARVM morbi remedia.
Vide, Luſcioſorum remedia.

O

OBMVTESCERE facientia.
Mandra-

Mandragora.
OCVLORVM epiphoræ remedia.
Aſarum
Malabathrum
Coronea
Seſamum
Lens
Cucurbita
Anemone
Argemone
Myoſotis
Gentiana
Baccharis
Ruta Apium
Hemerocallis
Rubus idæa
Papauer ſatiuum
Phlomides
Aſter atticus
Viola purpurea
Cici.
OCVLIS contraria.
Lactuca
Porrum
Ocimum
Coriandrum
Anethum.
OCVLORVM morborum remedia.
Acorum
Caſia
Cinnamomum

Amomum
Balſamum
Canchamum
Crocum
Crocomagma
Oleum uulgare
Elæomeli
Oleum amygdalinum
Myrrha
Thus
Fuligo thuris &reſinæ & picis
Picea
Cupreſſus
Sabina
Platanus
Populus alba
Myrice
Acalis
Ebenus
Roſa
Lycium
Acacia
Salix
Olea ſylueſtris
Olea
Olea æthiopica
Palma thebaica
Cytinus
Myrtus
Ceraſia
Halicacabus
Mituli

Cochleæ terreſtres
Scorpius marinus
Vipera
Senecta ſerpentis
Sepia
Mullus piſcis
Ouum
Hirundines
Ceruinum cornu
Lac humanum
Coſtus
Fuligo butyri
Lana uſta
Oeſypus
Fel animalium
Sanguis
Vrina Mel
Amylum
Faba Lens
Braſsica ſatiua
Portulaca
Seris Pepo
Lactuca ſylueſtris
Ocimum
Cepe
Sinapi
Piper
Zingiber
Cyclaminos
Aſphodelus
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Argemone
Anagallis
Chelidonium maius
Othonna
Centaurium minus
Tragacantha
Aloë
Abſinthium
Abrotonum
Ruta
Sampſuchus
Melilotus
Ruta Galatica, ſiue ſylueſtris
Panaceș heracleon
Fœniculus
Libanotis
Sagapenon
Ammoniacum
Sarcocolla
Chamædrys
Praſium
Stœbe
Tribulus
Erinos
Gramen parnaſium
Rubus
Elatine
Papauer ſatiuum, & cornutum
Hyoſcyamus
Mandragoras
Aconitum pardalianches

Aizoon

Aizoon maius
Helleborus albus
Cici
Chamæſyce
Capnos
Lotus ſatiua
Seſamoides maius
Aes uſtum
Vua œnanthe
Vinum ſurrentinum
Acetum ſcilliticum
Cadmia
Squama æris
Aerugo aurificum
Plumbum elotum
Stimmi
Cinnabaris
Chalcitis lapis
Alumen
Pumex
Sal
Flos ſalis
Fæx uini
Spongia
Corallium
Pyrites
Hæmatites
Galactites
Thyites
Morochthus
Sapphirus
Geodes
Samius

OPISTHOTONICOrum, id eſt, ceruicis rigore laborãtium remedia.

Acanthion
Eryngion
Laſerpitium
Sagapenon
Satyrion
Coris.

OPII remedia.

Sal
Dioſc.lib.6.cap.17.

ORIS halitus remedia.

Vide, Halitus oris remedia.

ORIS ulcerum remedia.

Cyperus
Aſpalathus
Fuligo picis
Cyprus
Tilia
Acacia
Olea ſylueſtris
Caſtanea
Malum punicum
Mæna
Lac ſchiſton
Butyrum
Plantago
Aloë.
Origanum

Leucoion
Orchis ſerapias
Anthemis
Periclymenon
Rubus
Staphis agria
Vua œnanthe
Omphacium
Acetum ſcilliticum
Sandaracha
Alumen Sal.

ORTHOPNOICIS, id eſt, difficulter ſpirantibus remedia.

Helenium
Myrrha
Cupreſſus
Daphnides
Coronea Vrina
Struthion
Cyclaminos
Dracunculus maior
Abrotonum
Hyſſopus
Calamintha
Thymus
Baccharis
Seſeli Maſsilienſe
Hieracium maius
Smyrnion
Spondylion
Peucedanum
Melanthion
Ammoniacum
Meliſſophyllon
Bechion
Botrys
Anemone
Hippuris
Vrtica
Elaterium
Hippophæſton
Vinum panacite.

OSSIVM ſquamas extrahentia.

Ariſtolochia
Ampelos leuce.

OSSA fracta conſolidantia.

Vetonica
Xyris.

OVES necantia.

Nerion.

OXYPARA ingredientia.

Liguſticum
Caros
Anethum.

P

PALPEBRARVM remedia.

Vnguentum roſaceum
Maſtiche
Reſina
Fuligo picis
Groſsi

Lixi-

Lixiuia ex ficu
Vrina
Alumen
Chondrylla
Vide ſuprà, Genarum morbi remedia.

PALPEBRARVM pili euulſi ne renaſcantur.

Tellinæ
Sanguis
Capnos.

PALLIDVM colorem facientia.

Hieracium minus
Aloë.

PANORVM remedia.

Atriplex
Acetum
Bulbus eſculentus
Coriandrum cum faba fracta
Conyza
Ficus
Galiopſis
Olea ſylueſtris
Helxine
Ocimaſtrum
Ammoniacum
Iſatis
Plantago
Xyphion.

PANTHERAS necantia.

Aconitum pardalianches.

PAPAVERIS curatio.

Dioſcor. lib. 6. cap. 17. & 18.

PAPVLARVM remedia.

Vrina
Flos æris.

PARALYTICORUM remedia.

Capparis
Erythrodanum
Colocynthis
Ampelos melæna
Vinum ſcilliticum
Aphronitrum.

PARTVS necantia

Daphnides
Coagulum
Adeps hircinus & ouillus & bubulus
Naſturtium
Thlaſpi
Ruta
Hedyſaron
Hellebórus albus & niger
Colocynthis
Ampelos leuce
Vinum phthorium.

PARTVS quibus iuuatur.
Iris Illyrica
Cinnamomum
Balſamum
Vnguentum telinum
Irinum
Amaracinum
Myrrha
Picea Fiber
Olea æthiopica
Oeſypum
Fimum
Cicer
Lupinum ſatiuum
Allium
Cyclaminos
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Gentiana
Centaurium maius
Centaurium minus
Pulegium
Eleliſphacos
Calamintha
Baccharis
Panaces heracleon
Staphylinus
Thynni ſalſi caro
Seſeli Maſsilienſe
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Clinopodium
Ammoniacum
Chamædrys
Praſium
Bechion
Artemiſia
Conyza
Leucoion
Onoſma
Anthemis
Anchuſa
Mandragoras
Laurus alexandrina
Ampelos leuce
Heliotropium maius
Vinum panacite
Vinum helleborite
Alumen
Sulphur
Lapis Iaſpis
Aëtites
Samius.

PARONYCHIArum, id eſt, unguiũ morborũ remedia.
Thus cum melle
Olea ſylueſtris
Myrtus
Ebur
Paronychia
Vua œnanthe

Aerugo

Aerugo ferri.
PAROTIDVM, id eſt, aurium apoſtematum remedia.
Ficus
Fimum
Linum
Faba
Lapathum
Plantago
Eryſimon
Viſcum
Althæa
Pſyllium
Strychnon ſatiuum
Vrtica
Galiopſis
Terra cimolia
Et in uerbo, Aurium medicinæ.
PAVESCENTIVM remedia.
Linum
Melicratum
Hydromel.
PECORIS ſcabiem emendantia.
Vide, Iumentorũ ſcabiem.
PECORI utilia.
Adiantum.
PECVS necantia.
Nerion
Aconitũ lycoctonon.
PECVS mortuum extrahentia.
Ariſtolochia.
PECTORIS morbi remedia.
Acorus
Meu
Coſtum
Myrrha
Iuncus odoratus
Pityides
Terebinthina
Iuniperus
Ficus
Pomum
Naſturtium
Piper
Chelidonium minus
Rhaponticum
Stichas
Thymus
Ruta
Libanotis
Sagapenum
Ammoniacum
Scordion
Bechion
Vrtica
Iſopyrum
Vinum cedrite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum daucite.

PEDICVLOS necantia.
Allium
Alumen
Mel
Cedria.
PEDVM qui à frigore alſerũt remedia.
Cyclaminos.
PEDVM rimarum remedia.
Scilla.
PERFRICTIONIS medicinæ.
Iris Illyrica
Cyperus
Balſamum
Oleum
Ficus Aegyptia
Vinum ſtichadite.
PERCVSSIS à feris utilia.
Balſamum
Paliurus
Muſtela
Ouum
Argemone
Hippomarathrum
Coagulum
Sanguis
Piper
Elaphoboſcon
Phyllitis.
PERNIONVM remedia.
Vnguentum melinum & telinum
Thus cum ſuillo adipe
Acacia
Ficus
Cancri
Pulmo marinus
Vngues aſini
Adeps Lens
Eruum
Rapa ſatiua
Beta
Cyclaminos
Dracunculus maior.
Dracunculus minor
Aſphodelus
Scilla
Batrachion
Arction
Cotyledon prima
Aqua maris
Alumen.
PERIPNEVMONIACORUM remedia.
Abrotonum
Tragoriganum.
PESTILENTIAE contraria.
Myrrhis, id eſt, celifolium
Vinum omphacite.

PHA-

PHALANGIORVM ictus remedia.
Cinnamomum
Terebinthus
Myrica
Myrtus
Lixiuia ex ficu
Cancri
Malua
Aſparagus
Lactuca ſylueſtris
Hedera
Abrotonum
Daucus
Spondylium
Aparine
Phalangium
Myrrhis
Aqua maris
Dioſc.lib.8.cap.58.

PHAGEDAENAE morbi remedia.
Fel Fimum
Dracunculus minor
Iſatis
Chamæleon niger
Panaces
Staphylinus
Petaſites
Characias
Ampelos leuce
Vinum
Acetum
Alumen
Sal Flos ſalis.

PHARICO ueneno contraria.
Vinum albanum
Dioſc.lib.6.cap.19.

PHLEGMATIS contraria.
Plantago.

PHRENITICORVM remedia.
Crocinum
Vitex
Aſparagus
Serpyllum
Conyza tertia
Leucoion.

PHTHIRIASIS, ſiue pedicularis morbi remedia.
Strigmenta gymnaſtorum
Myrica
Hedera
Staphis agria
Sandaracha.

PHTHISICORVM remedia.
Pix
Adeps
Porrum
Agaricum
Rhaponticum

Acantha
Praſium
Ceſtrum
Lapis Aſius.
PILI genarum ne defluant.
Spica nardi
Cochleæ terreſtres
Oeſypus
Chondrylla
Armenius lapis.
PILI palpebrarum euulſi ne renaſcantur.
Tellinæ
Sanguis
Capnos.
PILI alarum euulſi ne renaſcantur.
Fabæ.
PITVITAE craſſæ remedia.
Iris Illyrica
Seſamum
Hyſſopus
Thymoxalme.
PITVITAE remedia.
Cinnamomum
Styrax
Naphtha
Vlmus
Auellana
Quum
Serum Vrina
Hordeum
Linum
Faba
Lupinum ſatiuum
Agrioraphanus
Portulaca
Cucurbita
Cepa
Sinapi Piper
Cyclaminos
Dracunculus maior
Capparis
Anemone
Anagallis
Centaurium minus
Tragacantha
Hyſſopus
Origanus
Tragoriganum
Pulegium
Thymus
Ruta
Pyrethrum
Spondylium
Melanthium
Parthenion
Clematis
Sideritis achilleos
Hyoſcyamus
Helleborum nigrum
Seſamoides maius
Cucumis

Elaterium
Staphis agria
Thapſia
Hippophaës
Hippophæſton
Cici
Characias
Lathyris
Scammonia
Thymelæa
Ebulus
Apios
Colocynthis
Epithymon
Empetron
Ampelos leuce
Polypodium
Heliotropium maius
Vua paſſa
Aqua maris
Vinum rhetinite
Vinum aromatite
Vinum mandragorite
Vinum ſcammonite
Sulphur
Peplus.
PITYOCAMPARUM curatio.
Dioſc. lib. 6. cap. 2.
PLAGARVM uibices emendantia.
Suſinon.
PLANTAE quæ perimunt.
Dioſc. lib. 6. in præfat.
PLEVRETICORVM remedia.
Staphylinus
Laſerpitium
Aethiopis.
PODAGRAE morbi remedia.
Amomum
Naphtha
Populus nigra
Amurca
Salix
Ficus
Cochleæ terreſtres
Muſtela
Marinus pulmo
Lac humanum
Adipum medicinæ
Sanguis ſcilicet menſtruus
Fimum
Hordeum
Lens
Rapa ſatiua
Braſsica ſatiua
Seris
Cucurbita
Aros
Aſphodelus
Bulbus eſculentus
Pulegium
Panaces heracleon

Libanotis
Scordion
Leucoion
Androſaces
Helxine
Papauer ſatiuum
Hyoſcyamus
Lens paluſtris
Aizoon maius
Bryon thalaſsium
Phycos marinus
Cucumis anguinus
Balanus myrepſica
Ebulus
Heliotropium maius
Vua paſſa
Acetum Ferrum
Sulphur Sal
Lapis Aſius
Lapis gagates
Teſtæ ſiue terræ fornacum.

POLYPI morbi remedia.

Dracunculus maior
Dracunculus minor.

PRESTERIS ſerpentis morſus remedia.

Omotarichos
Rubus.

PRAEPVTIORVM morbi remedia.

Aloë.

PRAECORDIORUM remedia.

Scordion
Vinum thymite
Vinum daucite.

PRAECIPITATIS ex alto utilia.

Iris Illyrica
Vitex
Aſparagus
Aniſum
Cannabis ſatiua.

PROFLVVII genituræ remedia.

Vide, Geniture proflu uij in ſomno.

PRVRIGINEM facientia.

Scolopendra
Ephemeron
Opium.

PRVRIGINEM emendantia.

Vrina Eruum
Lapathum
Aloë
Origanum
Pulegium
Eleliſphacos
Melilotus
Balanus myrepſica
Acetum

Alumen

Alumen
Sulphur Sal.
PSILOTHRVM, ſiue unguentum de pilatorium.
Lepus marinus
Hedera
Ampelos leuce
Dryopteris
Arſenicum.
PSORAE morbi remedia.
Cardamomum
Oleum amygdalinum
Lycium Olea
Palma elate
Ficus
Erinaceus marinus
Cicer
Lupinum ſatiuum
Batrachion
Chelidonium minus
Origanum
Pentaphyllon
Staphis agria
Balanus myrepſica
Ampelos leuce
Vitis ſatiua
Aqua maris Sal.
PSYLLII curatio.
Dioſc.lib.6.cap.10.
PTERYGII morbi remedia.
Acacia
Rhus
Malum punicum
Myrtus
Ficus
Glycyrrhiza
Aloë
Praſium
Pentaphyllon
Characias
Ampdoleuce
Vua œnanthe
Acetum
Alumen Sal
Ferri rubigo.
PVBERRTAS ne erumpat.
Hyacinthus.
PVLMONIS morbi remedia.
Iuncus odoratus
Balſamum
Cedria
Amygdalus amara
Ficus Lac
Pulegium
Ruta
Sagapenon
Symphyton
Pentaphyllon
Chryſocome
Vrtica
Thapſia

535

Melicratum
Vinum hyſſopite
Vinum aromatite.
PVLICES necantia.
Vnguentum telinum
Crocinum
Butyrum.
PVTREDINVM genitaliũ remedia.
Aſpalathus.
PVTREDINES purgantia.
Irinum
Cinnamomum
Pix
Sal.

Q

QVADRVPEDVM ſcabiem emendantia.
Vide, Iumentorum ſcabiem.
QVARTANAE febris remedia.
Vide, Febris quartanæ remedia.

R

RADICES quæ perimunt.
Dioſc. lib. 6. in præfat.
RAVCEDINIS remedia.
Tragacantha.
REDVVIAS ſanantia.
Ferri rubigo.
REFRIGERANTES medicinæ.
Vnguentum melinum
Cupreſſus
Rhodides
Roſa
Acacia
Ouum
Sonchos
Seris
Lactuca
Caros
Coriandrum
Hieracium maius
Polygonum duplex
Clymenon
Periclymenon
Helxine
Papauer ſatiuum
Pſyllium
Cicuta
Lens paluſtris
Aizoon duplex
Erigeron
Phacos thalaſsion
Potamogeton
Cytiſus
Ebulus
Acetum
Omphacomeli

Pompho-

Pompholyx
Plumbum elotum
Spuma argenti
Ceruſſa
Corallium
Terra
Lapis ſamius
Terra ampelitis.

REGII morbi remedia.

Nardi ſpica
Schiſtos
Ceruinum cornu
Fimum
Cicer
Lapathum
Atriplex
Aſparagus
Eryſimon
Scilla
Chelidonium
Aloë
Abſinthium
Origanum
Hippomarathrum
Libanotis
Spondylium
Laſerpitium
Praſium
Scordion
Aſplenon
Anthemis
Pæonia
Erythrodanum
Chamæpitys
Pentaphyllon
Hyacinthus
Halicacabus
Chamæciſſos
Oſyris
Myrtus ſylueſtris
Elaterium
Vinum chamædrytes
Vinum calaminthite
Vinum nardite
Sulphur.

RENVM doloris remedia.

Amygdala amara
Aſparagus
Anagallis
Agaricus
Anthyllis
Anchuſa
Halcyonium
Cardamomum
Calamus odoratus
Cicer
Caſia
Cinnamomum
Chamæpitys
Paſſum
Glycyrrhiza
Iuncus odoratus
Laurinum
Lac
Lotus ſatiua
Meu
Piſtacia

Nardus gallica
Nuclei pini
Oleum amygdalarum
Palma elate
Portulaca
Plantago
Porrum
Petroſelinum
Peucedanum
Pæonia
Rhaponticum
Saccharum
Scandyx
Smyrnion
Symphyton
Strariotes aquaticus
Tragacantha
Cordylon
Vrina
Veronica
Vua paſſa
Vinum
Vinum cydonite
Vinum holoſanthinũ
Erinaceus terreſtris
Fœniculus
Vinum abſinthite
Vinum nardite
Vinum aromatite
Oleum balaninum.

RHAGADVM remedia.

Pix Lycium
Vitex
Cancri.

RHEVMATISMIS utilia.

Acetum
Cupreſſus
Daphnides
Ficus Fæx uini
Macer
Oleum oleaſtri
Ouum Perſica
Portulaca
Plantago
Staphis agria
Triticum
Vini qualitas
Vinum labruſcæ
Vinum ex piris
Vinum myrtite.

RICINOS necantia.

Cedria.

RIGORES ſeu horrores febrium excutientia.

Gleucinum
Piper
Panaces heracleon
Staphylinus
Vinum cedrite
Pyrethrum.

RIMARVM ſedis remedia.

Vide, Sedis rimarum.

ROSIONIS remedia.
Lac ſchiſton
Pæonia.

RVCTVM mouētia.
Maſtiche
Raphanus
Anethum
Smyrnion
Vinum daucite.

RVPTORVM remedia.
Acorus
Cardamomum
Aſarum
Calamus odoratus
Helenium Bdellium
Iuniperus Cedrides
Halimos
Lixiuia ex ficu
Fel Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Bulbus eſculentus
Capparis
Rhaponticum
Gentiana
Ariſtolochia
Centàurium
Acantha
Leucacantha
Abrotonum
Origanum
Calaminthi
Serpyllum
Baccharis
Panaces heracleon
Libanotis
Laſerpitium
Sagapenum
Galbanum
Polycnemon
Clinopodion
Althæa Ceſtron
Symphyton
Holoſteum Xyris
Hippuris
Heliochryſon
Phlomides
Ampelos leuce
Vinum daucite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Lapis ſchiſtos.

S

SAGITTAS infixas extrahentia.
Vide, Spicula infixa.

SALIVAM euocantia.
Pyrethrum.

SALAMANDRAE ueneni remedia.
Dioſc. lib. 6. cap. 4.

SANGVINEM excreantibus utilia.

Iuncus odoratus
Aſpalathus
Thus in potu datum
Lentiſcus
Maſtiche potu data
Naphtha
Cupreſſus
Macer   Myrica
Hypociſtis   Roſa
Lycium   Salix
Quercus
Palma
Malum punicum
Myrtus
Cichorium
Amygdalus amara
Ouum
Ceruinum cornu
Fimum
Coagulum
Triticum
Amylum
Portulaca
Plantago
Porrum
Eryſimon
Agaricum   Aloë
Rhaponticum
Centaurium
Acantha leuce & Arabica
Ferula
Althæa
Ceſtron
Lyſimachia
Symphytum
Polygonon mas
Symphytum alterum
Clymenon
Aethiopis
Iſopyrum
Adiantum
Vitis ſatiua   Vua
Omphacium
Vinum phœnicite
Corallium
Lapis hæmatites
Terra ſamia.

SANGVINEM ſiſtentia.

Thus
Cupreſſus
Galla   Perſea
Cochleæ terreſtres
Ranæ
Araneus   Ouum
Coagulum
Sanguis
Fimum   Faba
Plantago
Porrum   Iſatis
Eleliſphacos
Mentha
Serpyllum
Ruta
Cyminum ſatiuum

Stœbe

Stœbe
Ferula
Clymenon
Hippuris
Sideritis achilleos
Pentaphyllon
Phœnix herba
Aſtragalus
Lichen in petris
Idæa radix
Gallion
Stratiotes terreſtris
Vua œnanthe
Acetum
Vinum terebinthinum
Plumbum elotum
Stimmi
Cinnabaris
Alumen Sulphur
Spongiæ
Gypſum.

SANGVINEM concretum diſcutiẽtia.

Lixiuia ex ficu
Thymus
Heliochryſon.

SANGVINEM per urinã expellentia.

Eruum
Cantharides
Ammoniacum.

SANGVINEM per nares expellentia.

Crocodilium.

SANGVINEM per urinam reddentium remedia.

Cyminum ſylueſtre.

SANGVISVGAS necantia.

Oxalme
Dioſc.lib.6.cap.32.

SANDARACHAE curatio.

Dioſc.lib.6.cap.29.

SARDONIAE curatio.

Dioſc.lib.6. cap.14.

SCABIEM iumentorũ emendantia.

Vide, Iumentorum ſcabiem.

SCABIEI morbi remedia.

Argemone prima
Chamæleon niger
Helleborus niger
Oeſypum Sal
Oleum oleaſtri
Sinapi
Sulphur
Vnguentum melinum.

SCOLOPENDRAE morſus remedia.

Groſsi
Scolopendra

Aſphodelus Sal
Dioſc.lib.6.cap.59.
SCORPIONIS ictus remedia.
Cyperus
Amomum
Cardamomum
Cinnamomum
Daphnides
Myrtus
Ficus Cancri
Scorpius terreſtris
Smarides
Mullus piſcis
Locuſtæ
Lacerta
Mures domeſtici
Fimum
Lapathum
Sonchos Seris
Lactuca ſylueſtris
Ocimum
Abrotonum
Sampſuchum
Hieracium maius
Delphinion
Laſerpitium
Atractylis
Lychnis utraq;
Millefolium
Phalangium
Polemonia
Chamæſyce
Heliotropium
Scorpioides
Aqua maris
Vinũ tethalaſſomenũ
Vinum cydonite
Sulphur Sal
Lapis ſapphirus
Dioſc.lib.6.cap.60.
SCORPIONES necantia.
Cancri.
SCORPIONIS marini ictus remedia.
Vrina
Aſphodelus
Plumbum ſyncerũ & crematum
Sulphur
Dioſc. lib.8. cap.61.
SCORPIONES torpefacientia.
Delphinion
Lychnis ſylueſtris
Lens paluſtris.
SECVNDINAS trahentia.
Balſamum
Sampſuchinum
Abrotonum
Picea Schiſtos
Fiber
Iecur mergi
Linum

Ariſto-

Ariſtolochia tertia
Thymus
Pulegium
Praſium Stachys
Artemiſia
Oenanthe
Hemerocallis
Erythrodanum
Anagyris
Myrtus
Adiantum
Ampelos leuce
Vinum dictamnite.

SEDIS rimarum remedia.

Strigmenta balneorũ
Meu Aloë
Dipſacos
Leucoion.

SEDIS inflammationis remedia.

Oleum cicinum
Amaracinum
Lens Libanotis
Symphyton
Erigeron.

SEDIS morbi remedia.

Thus
Lentiſcus
Pix Roſa
Amurca
Malum punicum
Myrtus
Cancri
Ouum
Oeſypum
Adeps Fel
Lens
Malua
Althæa
Portulaca
Sonchos
Anagallis
Melilotus
Laſerpitium
Aſter Atticus
Viola purpurea
Cucumis anguinus
Colocynthis
Acetum
Oxalme
Vinum terebinthinum
Flos æris
Plumbum elotum.

SEMINA quæ perimunt.

Dioſc.lib.6.in præfat.

SENSIBVS nocẽtia.

Vinum annoſum.

SENSVS recreantia.

Lapis ſamius.

SEPIS beſtiolæ morſus remedia.

Portulaca
Oxymel.

SERPENTIVM uenis contraria.
Paliurus
Vitex Cancri
Hippopotamus
Fibex Muſtela
Gallinaceus
Cantharides
Chondrylla
Naſturtium
Dracunculus
Aſphodelus
Rhaponticum
Ariſtolochia tertia
Origanum ſylueſtre
Baccharis Ruta
Phlomos, ſiue uerbaſcum
Panaces chironium
Staphylinus
Smyrnion
Aparine
Chamædrys
Lychnis ſatiua, ſiue coronaria
Erythrodanum, ſiue Rubia
Sparganion
Polygonon mas
Clematis daphnides
Polemonia Anchuſa
Ocimoides
Hyacinthus
Mandragoras
Nerion
Adiantum.
SERPENTES fugãtia.
Iuniperus
Cornu ceruinum
Adeps
Naſturtium
Dracunculus maior
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Peucedanum
Melanthion
Galbanum
Polium
Oenanthe
Lyſimachia
After atticus
Vinum conyzite
Lapis gagates.
SERPENTIVM morſus remedia.
Iris Illyrica
Aſarum
Cinnamomum
Balſamum
Pix Naphtha
Iuniperus
Platanus
Erice Glandes
Piſtacia
Ficus ægyptia

Paſti-

Paſtinaca piſcis
Ranæ
Gobius Fel
Omotarichos
Fimum
Marinus pulmo
Mel Eruum
Dictamnus
Raphanus
Agaricum
Braſsica ſatiua
Cyclaminos
Ampelopraſon
Dracunculus minor
Aſphodelus
Anagallis
Acantha leuce
Abrotonum
Aſclepias
Origanum
Lilium
Calamintha
Clinopodion
Serpyllum
Leontopetalon
Panaces heracleon & aſclepion
Cyminum ſatiuum & ſylueſtre
Ammi Fœniculum
Daucus
Libanotis
Sagapenon
Praſion
Phyllitis
Trifolium
Scordion
Ceſtron
Periclymenos
Echion
Ocimoides, ſiue ocimaſtrum
Rubus
Eupatorium
Heliochryſon
Adiantum
Periſtereon ſupinus
Ebulus
Ampelos leuce
Vitis ſatiua
Vinum Acetum
Oxymeli
Vinum conyzite
Vinum panacite
Sal Cinis uitis
Lapis ophites.

SERPENTES ne feriant.

Cerui medulla.

SERPENTES necantia.

Anchuſa onocheles
Vinum cedrite.

SICCANTES medicinæ.

Ammi Bromos

Ciſtos
Cyminum ſatiuum
Ebulus
Aes uſtum
Harena littoris
Libanotis Mentha
Pompholyx
Spodium
Rubus
Terra Chia
Rubrica ſinopis
Fæx uini
Diphryges.
SINGVLTVM pellentia.
Fiber
Siſymbrium
Rhaponticum
Mentha
Ariſtolochia tertia
Anethum
Cyminum ſylueſtre
Alyſſon Aſplenon
Clymenon
Saxifragum
SIRIASIS remedia.
Cucurbita Pepo
Heliotropium maius.
SITIM generantia.
Cepe Allium
Capparis
Vini qualitas.
SITIM extinguētia.
Glycyrrhiza
Symphytum.
SMILACI cōtraria.
Vide, Taxo contraria.
SOMNIFERAE medicinæ.
Amygdalæ amaræ
Halicacabus, ſiue ſolanum ueſicarum
Aniſum
Amomum
Ciſtos tertia, ſiue ladanum
Baccharis
Dorycnion
Hyoſcyamus
Lactuca
Iris Illyrica
Opium
Mandragoras
Papauer rhœas, ſiue ſatiuum
Porrum Styrax
Smilax hortenſis
Strychnon hypnoticō, ſiue ſolanum ſomnificum
Vitex
Vinum nouum
Lapis memphites.
SOMNVM diſcutientia.
Spondylium

Peuce-

Peucedanum.

SOMNIA imaginoſa &mala inducentia.

Faba Lens

Pycnocomum

Smilax lęuis.

SORDES purgantia.

Irinum

Cortex thuris

Sabina.

SPASTICORVM remedia.

Fiber.

SPASMI remedia.

Vide, Conuulſionis remedia.

SPIRITVM, id eſt, flatum generantia.

Gentiana.

SPIRANTIBVS diſficulter utilia.

Vide, Orthopnoicis.

SPIRITVS diſcurrẽtes coërcentia.

Bdellium.

SPIRANTIBVS uitam auferentia.

Cedria.

SPICVLA infixa corpori extrahentia.

Anagallis

Harundo

Ariſtolochia

Dictamnus

Propolis

Narciſſus

Oxyacantha

Silurus

Triticum

Tragion

Xyphion

Xyris Lacerta.

SPISSANDI uim habentia.

Acacia Malus

Cotonea

Malum ſylueſtre

Amygdalus amàra

Baccharis

Britannicà

Polygonon mas & fœmina

Clymenon

Medion Rubus

Helxine

Idæa radix

Hippuris Pſyllium

Bryon thalaſsium

Potamogeton

Acétum

Vinum hadrianum

Aerugo aurificum

Vinũ nigrum labruſcæ

Vinum tyburtinum

Cadmia

Pompholyx

Squama æris
Pumex
Corallium
Rubrica ſinopis
Lapis hæmatites.
SPLENETICIS utilia.
Vide, Lienis morbi remedia.
SPVMAE argenti contraria.
Vinum in commune.
SQVAMAS oſsiũ extrahentia.
Ariſtolochia tertia
Peucedanum.
STAPHYLOMAtis remedia.
Palma thebaica
Lapis ſchiſtos
Lapis ſapphiros.
STERNVTAMENtum mouentia.
Iris Illyrica
Fiber Sinapi
Ptarmice
Struthion
Batrachion
Daphnoides
Helleborus albus.
STERILES fœminas facientia.
Vide, Generationem deprimentia.
STIGMATVM remedia.
Batrachion
Mandragora.
STOMACHO contraria.
Terebinthina
Cedrides
Melimela Pruna
Arbutus
Iuglans
Auellana Ficus
Hordeum
Lens Malua
Porrum
Braſsica ſatiua & marina
Cepe
Naſturtium
Capparis
Abſinthium
Abſinthium ſeriphium
Balanus myrepſica
Vua Thymelæa
Ebulus
Praſium
Galbanum
Aqua maris
Vinũ tethalaſſomenũ.
STOMACHI morbi remedia.
Meu Nardi ſpica Nardum

Nardum gallicum
Malabathrum
Iuncus odoratus
Agallochum
Helenium
Oleum balaninum
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Suſinum
Nuclei pini
Maſtiche
Cupreſſus
Iuniperus
Laurus
Populus nigra
Roſa
Oliuæ colymbades
Palma
Palma elate
Malum punicum
Siliquæ Myrtus
Cotonea
Mala epirotica
Armeniaca
Meſpilus
Lotus Pruna
Amygdalæ dulces
Piſtacia Iuglans
Morus Perſea
Ficus ægyptia
Ionia
Cochleæ terreſtres
Ouum Lac

Lac humanum
Caſeus
Lana ſuccida
Oriza Lyncurion
Saccharon
Faba ægyptia
Siſer
Lupinum ſatiuum
Lapathum
Lampſana
Braſsica ſatiua
Portulaca
Sonchios Seris
Cucumis
Lactuca
Gingidium
Scandyx Aphace
Ampelopraſon
Allium
Zingiber Scilla
Bulbus eſculentus
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana
Acantha leuce
Aloë Abſinthium
Mentha
Tragoriganum
Pulegium
Melilotus
Liguſticum
Caros
Anethum

Cyminum ſylueſtre
Hieracium maius
Apium
Petroſelinum
Smyrnion
Fœniculus
Scordion
Artemiſia
Nymphæa
Pæonia Ceſtron
Polygonon mas
Rubus
Strychnon ſatiuum
Cotyledon prima
Erigeron Adiantũ
Aſter atticus
Viola purpurea
Chamædaphne
Colocynthis
Vitis ſamia
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Vini qualitas
Phalernum
Hydromel
Thymoxalme
Omphacomeli
Vinum
Vinum ſurrentinum
Vinum omphacite
Vinum nigrum ex labruſcæ floribus
Vinum melitite
Vinum ſcilliticum
Vinum cydonite
Vinum apijte
Vinum anethinum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum terebinthinũ
Vinum phœnicite
Vinum abſinthite
Vinum bunites
Vinum diƈtamnite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum neƈtarite
Vinum nardite
Vinũ ex ſylueſtri nardo
Vinum ſelenitę
Ferrum
Flos ſalis
Fæx uini
Lapis alabaſtrites
Lapis ſamius.

STRVMAE gutturis remedia.

Iris Illyrica
Groſsi Vipera
Muſtela
Vnguis aſini
Fimum
Hordeum
Lolium
Fabæ Lens
Lupi-

Lupinum ſatiuum
Lapathum
Andrachne, ſiue portulaca ſylueſtris
Plantago
Piper
Capparis
Argemone
Coriandrum
Libanotis
Laſerpitium
Aparine
Millefolium
Scordion
Lithoſpermon
Cotyledon prima
Galiopſis
Pſeudobunion
Adiantum
Teſtæ, ſiue terræ fornacum.

STRANGVLATVS remedia.

Irinum
Abſinthium.

STRANGVRIAE morbi remedia.

Aſpalathus
Cedrides
Locuſtæ
Aſparagus
Siſymbrium
Medica
Panaces heracleon
Seſeli Maſsilienſe
Hippoſelinon
Hippomarathron
Polycnemon
Clinopodium
Oenanthe
Conyza
Aſplenon
Cepe
Onobrychis
Polygonon mas
Saxifragon
Xyris.
Laurus Alexandrina
Tragion
Pſeudobunion
Adiantum.

STIPTICAE medicinæ.

Vide, Adſtrictoriæ medicinæ.

SVCCI qui perimũt.

Dioſc. lib. 6. in præfat.

SVDOREM deprimentia.

Oleum
Oleum omphacinum
Oleum oleaſtri
Myrteum
Lentiſcinum
Vnguentum melinum
Rhodides
Myrtus
Bulbus eſculentus

Vinum myrſinite
Sulphur
Gypſum
Terra ſamia.
SVDORES euocãtia.
Metopium unguentũ
Smyrnion
Pyrethrum
Onobrychis
Flos ſalis
Anchuſa
Lycopſis.
SVES necantia.
Chamæleon albus
SVFFVSIONVM morbi remedia.
Fel Sanguis
Sagapenum
Euphorbium
Chamæſyce
Harena littoris.
SVGILLATORVM remedia.
Acetum Sal.
SVPERCILIORVM raritati utilia.
Picea.
SVPERCILIIS glabris utilia.
Fuligo reſinæ.
SVPPVRATIONIS tuberculorũ remedia.
Crocomagma
Palimpiſſa.
SVPPVRATIOnum remedia.
Ficus ægyptia
Mel Hordeum
Lolium
Cucurbita
Liguſticum
Smyrnion Althæa
Mandragoras
Vrtica
Narciſſus
Ampelos leuce
Diphryges.
SVSPICIOSORVM remedia.
Canchamum
Cyphi
Oleum amygdalarum
Pix Ficus
Vulpinus pulmo
Eruum
Plantago
Agaricum
Rhaponticum
Ariſtolochia tertia
Hyſſopum
Thymus
Acinos Ruta
Galbanum
Ammoniacum
Praſium
Parthenium

Anagyris
Adiantum Thapſia
Ampelos leuce
Vinum paſsite
Vinum hyſſopite.

T

TABIDI corporis remedia.
Vide, Phthiſicorum remedia.

TABESCENTIBVS utilia.
Daphnides
Vinum ſtrobilite.

TAXO contraria.
Vinum in commune
Acetum
Dioſc.lib.6.cap.12.

TELA infixa corporibus extrahentia.
Vide,Spicula infixa.

TENASMI morbi remedia.
Lac ſchiſton
Fœnogræcum
Linum Eruum.

TEREDINEM ſentientia.
Ficus ægyptia
Hyoſcyamus.

TEREDINEM non ſentientia.
Tilia
Hermol. Cor. cap.133.

TEREDINEM necantia.
Sal.

TESTIVM morbi remedia.
Vitex Myrtus
Cicer Faba
Eryſimon
Aſphodelus
Melilotos Ruta
Cyminum Lilium
Hyoſcyamus
Erigeron
Vua paſſa Sal
Geodes lapis
Terra ſamia
Cimolia.

THAPSIAE cõtraria.
Dioſc. lib.6. in præfat. & cap.33.

THERIACAM ingredientia.
Rapa ſatiua
Zingiber
Dictamnus Apium.

THERIOMATVM remedia.
Lupinum ſatiuum
Eleliſphacos.

THORACIS remedia.
Cerebrum gallinacei
Glycyrrhiza.

THYMOS abſumētia.
Smaris
Fimum
Thymus Ruta
Heliotropium maius
Vitis ſatiua Sal.
TIBIARVM ulcerum remedia.
Hydropiper
Ampelos leuce
TINEAS latas pellentia.
Cardamomum
Coſtum Malicoriū
Melimela
Iuglans Morus
Heliotropium minus
Vinum abſinthite
Lupinum ſatiuum
Braſsica ſatiua
Portulaca
Chamæleon albus
Hyſſopum
Calamintha
Thymus Ruta
Coriandrum
Melilotum
Bryon thalaſsion
Pteris
Thelypteris
Vinum cedrite
Calcanthum
Anchuſa tertia.
TINEAS rotundas generantia.
Triticum.
TINEAS necantia.
Abſinthium ſeriphion
Mentha
Heliotropium minus
Cedria
Aizoon maius.
TINEIS contraria.
Citria.
TONSILLARVM morbi remedia.
Pix Cedria
Lycium
Pruna
Morus
Ficus
Hirundines
Lac ſchiſton
Mel Sinapi
Aloë
Origanum
Britannica
Periclymenos
Helxine
Periſtereon ſupinus
Omphacium
Vinum myrſinite
Flos æris
Alumen Sal.
TORMINIS remedia.
Iris Illyrica

Acorus Meu
Cardamomum
Balſamum
Agallochum
Oleum
Iuniperus
Halimos
Iuglans
Ficus Fiber
Talus ſuis
Triticum
Milium
Panicum
Eruum
Atriplex
Siſymbrium
Piper Scilla
Agaricum
Rhaponticum
Centaurium maius
Eryngion
Calamintha
Serpyllum
Sampſuchus Ruta
Panaces heracleon
Acetum
Cyminum ſatiuum
Seſeli Maſsilienſe
Cyminum ſylueſtre
Elaphoboſcon
Petroſelinum
Daucus Libanotis
Ferula
Peucedanum
Aſclepias
Meliſſophyllon
Phalangion
Conyza Aliſma
Chamæpitys
Gramen
Pſeudobunion
Chamædaphne
Vinum ſcillite
Vinum cedrite
Vinum hyſſopite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Aphronitrum
Et in uerbo, Dyſenteri corum remedia.

TORPORIS remedia
Fagus.

TORSIONIS remedia.
Tragoriganum.

TOXICO cõtraria,
Glandes
Sanguis.

TREMOREM excutientia.
Vnguentum cinnamominum.

TREMORIS remedia.
Lepus terreſtris.

TVBERCVLORVM ſuppurationis remed.

544

Strigmēta gymnaſtorū
Morus
Cepe
Aſphodelus
Panaces Aſclepion
Laſerpitium
Viſcum Thapſia
Mandragoras
Ephemeron
Cucumis anguinus
Vrtica
Aerugo aurificum
Lapis Aſius
Terra çimolia.

TVBERA extenuantia.

Triticum
Leontopodium
Scammonia
Vinum nigrum è labruſca.

TVMORVM remedia.

Anagyris
Platanus
Fagus
Ilex Adeps
Hordeum Faba
Braſsica ſatiua & ſylueſtris
Cucurbita
Naſturtium
Hydropiper
Bulbus eſculentus
Iſatis
Chamæleon
Tragoriganum
Sampſuchum
Liguſticum
Daucus Libanotis
Melanthion
Orchis ſerapias
Orminum
Buphthalmus
Cannabis ſyluatica
Polygonon mas
Lagopus Xyris
Helxine
Pentaphyllon
Periſtereon ſupinus
Hyoſcyamus
Pſyllium
Xanthium
Seſamoides
Ephemeron
Phlomides
Cucumis anguinus
Thapſia
Chamæſyce
Pycnocomum
Aqua maris
Indicus lapis
Fæx uini Spongia.

TVSSIS remedia.

Amygdala amara
Aſphodelus

Apium

Apium ſatiuum
Bdellium
Bromos
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cupreſſus
Cedrides
Ciſtos Cacalia
Chamædrys
Tragacantha
Dracunculus
Faba Helenium
Hipparis
Hyoſcyamus
Iris Illyrica
Lycium
Laſerpitium Mel
Melicratum
Origanum Pix
Paliurus Piper
Peucedanum
Praſium
Papauer ſatiuum
Ruta Styrax
Struthion
Smyrnion
Sulphur
Triticum
Tragoriganum
Terebinthina
Vua paſſa.

TVSSIS ueteris remedia.

Aſarum Myrrha
Nuclei pini
Maſtiche
Naphtha
Ceraſia
Amygdala amara
Auellana
Allium
Ficus Propolis
Raphanus
Scilla Hyſſopus
Centaurium maius
Baccharis
Seſeli Maſsilienſe
Daucus
Sagapenon
Galbanum
Scordion
Bechion
Helxine
Phlomides
Acetum
Vinum hyſſopite
Sandaracha.

V

VAROS purgantia.
Oleum balaninum
Myrrha
Lacerta Linum
Porrum Cepe
Bulbus eſculentus
Pulegium
Balanus myrepſica

Cici Sory.
Ampelos leuce.
VARICES ſanantia.
Cirſion.
VENEFICIIS medet
Scilla.
VENEREM cum uoluptate expedientia.
Laurus Alexandrina.
VENEREM cohibentia.
Portulaca
Lactuca
Lactuca ſylueſtris.
VENEREM ſtimulantia.
Coſtum
Crocum
Maſtiche
Linum
Rapa ſatiua
Siſer Eruca
Porrum Cepe
Naſturtium
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Bulbus eſculentus
Mentha
Staphylinus
Aniſum Orchis
Orchis ſerapias
Satyrion
Satyrion alterum
Orminum
Xiphium
Vrtica Galiopſis.
VENENATA fugantia.
Vitex
Dictamnus.
VENAS excitantia.
Vinum phalernum.
VENTRIS animalia expellentia.
Vide, Tineas latas.
VENTREM ſoluētia.
Vide, Aluum ſoluētia.
VENENATORVM ictus remedia.
Cardamomum
Nardum gallicum
Helenium
Cinnamomum
Bdellium Vitex
Ficus
Propolis
Raphanus
Triticum
Eryngium
Cyminum ſylueſtre
Althæa
Tribulus
Praſium
Smilax aſpera
Aqua maris
Acetum.

VENENORVM remedia.
Cinnamomum
Oleum Pix
Paliurus Lycium
Olea æthiopica
Iuglans
Lixiuia ex ficu
Lepus terreſtris
Fiber Butyrum
Sanguis Vrina
Rapa ſatiua
Malua
Eryſimon
Agaricum
Ariſtolochia ſecunda
Abrotonum
Ruta Apium
Laſerpitium
Leucas
Polium Ceſtron
Pentaphyllum
Colchicon
Epipactis Paſſum
Linum gypſatum
Rubrica lemnia
Terra ſamia.

VERMIBVS contraria.
Cedria.

VERRVCAS tollentia.
Batrachion
Clinopodion
Characias
Chamæſyce
Dipſacos
Ficus
Groſsi
Cicer
Lacerta
Heliotropium
Fimum
Staphis agria
Scilla Thymus.

VERTIGINIS morbi remedia.
Balſamum
Lac humanum
Peucedanum
Galbanum
Ampelos leuce
Ampelos melæna
Acetum ſcilliticum
Vinum ſcilliticum.

VERTIGINEM adgenerantia.
Cardamomum
Balſamum
Hyoſcyamus
Mandragoras
Falernum
Vinum rhetinite
Mandragorite
Aconitum
Cicuta.

5kb

VESICAE morbi remedia.
Meu
Nardum gallicum
Nuclei pini
Cupreſſus
Laurus Palma
Palma elate
Myrtus Lac
Ficus Ouum
Cochleæ terreſtres
Cicadæ Napum
Ceruinum cornu
Saccharum
Gramen Malua
Hippuris
Portulaca
Lotus ſylueſtris
Plantago
Vua paſſa
Cucumis
Scandyx Paſſum
Ochra Porrum
Bulbus uomitiuus
Rhaponticum
Glycyrrhiza
Tragacantha
Panaces heracleon
Petroſelinum
Smyrnion
Peucedanum
Fœniculus
Nymphæa
Anthemis Pæonia
Phalaris Cepe
Halcyonium
Ceſtron
Vinum terebinthinum
Vinum ſcilliticum
Vinum aromatite
Vinum haloſanthite
Lapis morochthus.

VESPARVM ictus remedia.
Laurus Malua
Siſymbrium.

VESTIBVS ne animalia noceant.
Abſinthium
Heliochryſos.

VIBICES plagarũ emendantia.
Suſinum.

VIPERAE morſus remedia.
Caſia Coſtum
Iuniperus
Macer
Fraxinus Vrina
Caries lignorum
Triticum
Eruum
Ferula
Anchuſa
Onocheles
Ocimoides

Dioſc.

547

Dioſc.lib.6.cap.63.
Herm.Cor.cap.721.

VIRIVM infirmitates roborantia.

Nuclei pini.

VISCO contraria.

Vinum in communi
Acetum
Vinum abſinthite
Dioſc.lib.6.cap.21.

VISCERVM morbi remedia.

Thus.

VITILIGINIS remedia.

Daphnides
Myrtus
Ficus
Groſsi
Cochleæ terreſtres
Lepus terreſtris
Sepiæ
Faba
Beta
Lupinum ſatiuum
Chondrylla
Cepa
Allium
Piper
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Capparis
Argemone
Gentiana
Telephion
Ruta
Chamæleon niger
Libanotis
Lilium
Nymphæa
Cicuta
Erythrodanum
Helleborum nigrum
Cucumis anguinus
Balanus myrepſica
Narciſſus
Sulphur
Halcyonium
Terra melia.

VITRA fracta conglutinantia.

Herm.Cor.cap.254.

VMBILICI remedia.

Lapis magnes.

VNGVIBVS utilia.

Pix
Cupreſſus
Daphnides
Olea
Oriza
Linum
Lapathum
Bulbus eſculentus
Batrachion
Chelidonium minus
Viſcum
Vua paſſa

Sandaracha
Alumen
Sulphur
Fæx uini.
VOCEM claram reddentia.
Myrrha
Styrax
Silurus.
VOLVPTATES animi augeſcentia.
Bugloſſum.
VOLVCRVM morſus remedia.
Iecur aprinum.
VOMITIONES mouentia.
Irinum
Laurus
Cochleæ terreſtres
Omotarichos
Blattæ Pepo
Aſphodelus
Capparis
Bulbus uomitorius
Origanum
Ceſtron
Anagyris ſemen
Papauer ſpumeum
Mandragoras
Daphnoides
Helleborus albus
Elaterium
Silybon
Balanus myrepſica
Narciſſus Cici
Melicratum
Aes uſtum
Chryſocolla
Rubrica lemnia.
VOMITIONES cohibentia.
Atriplex
Acetum
Apium
Faba
Mentha
Eupatorium.
VOMICAE morbi remedia.
Paliurus
Thlaſpi
Struthion
Eryngion
Bechion
Pſyllium
Mandragora
Acetum.
VRENDI uim habentia.
Miſy
Melanteria.
VREDINEM facietia.
Trifolium.
VRINAE difficultatem generantia.
Dioſc.

Dioſc.lib.6. in præfat.

VRINAE harenoſæ & aſperæ remedia.

Papauer ceratitis.

VRINAM cruentam mouentia.

Clymenon.

VRINAM arceſſentia.

Eruum

Galbanum.

VRINAM mouentia.

Acorus Meu
Cyperus
Cardamomum
Nardi ſpica
Nardum gallicum
Aſarum Phu
Malabathron
Caſia
Cinnamomum
Coſtum
Iuncus odoratus
Calamus odoratus
Balſamum
Crocum
Crocomagma
Helenium
Oleum amygdalinum
Vnguentum melinum
Suſinum
Irinum

Amaracinum
Bdellium
Picea
Nuclei pini
Lentiſcus
Reſina
Terebinthus
Cupreſſus
Iuniperus
Populus alba
Paliurus
Tilia
Olea æthiopica
Glandes Myrtus
Palma elate
Siliquæ
Coronea
Mala epirotica
Cornus
Amygdalæ dulces
Erinaceus marinus
Cimices lecti
Oues
Bupreſtis
Vermes terreni
Mel Hordeum
Zythum
Milium
Panicum
Cicer
Eruum
Rapa ſatiua
Raphanus

Raphanus agria
Siſer
Bunion
Braſsica ſatiua
Aſparagus
Siſymbrium aquaticũ
Crithmon
Cucumis Pepo
Lactuca
Gingidium
Caucalis Eruca
Ocimum
Smilax hortenſis
Porrum
Ampelopraſon
Cepa Allium
Piper
Struthion
Dracunculus
Aſphodelus
Scilla Capparis
Agaricum
Crocodilion
Centaurium maius
Chamæleon albus
Acantha leuce
Acantha Anonis
Eryngion
Abſinthium
Abrotonum
Tragoriganum
Eleliſphacos
Thymus
Serpyllum
Baccharis
Ruta Moly
Liguſticum
Staphylinus
Tordylon
Siſon Aniſum
Caros Anethum
Cyminum ſylueſtre
Opium
Oreoſelinum
Petroſelinum
Daucus Libanotis
Melanthion
Ammoniacum
Chamædrys
Trifolium Scordion
Androſaces
Anthyllis
Anthemis
Lithoſperma
Erythrodanum
Lonchitis Althæa
Hypericon
Choris
Chamæpitys
Ceſtron
Polygonon mas
Polemonia
Saxifragon
Xyris Gramen
Gramen parnaſium
Phœnix herba

Hippu

Hippuris
Oxyſchœnos
Heliochryſos
Aſtragalus
Hyacinthus
Papauer rhœas
Strychnon hypnoticō
Cotyledon prima
Vrtica Arction
Vinum leſbium
Hydromel
Melicratum
Vinum rhetinite
Vinum catorchite
Vinum è cedro
Vinum è lauro
Vinum abſinthite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
Vinum aſarite
Vinum ſylueſtris nardi
Vinum daucite
Vinum acorite
Halcyonium
Lapis hæmatites
Lapis Iudaicus
Corallium
Vinum chamæpiteos.

VRTICAE herbæ pruritus remedia.

Herm.Cor.cap.707.

VSTIS utilia.

Vrtica ſiue acalyphe.

VVAE faucium remedia.

Fix Galla
Pruna
Hirundines
Vrtica
Omphacium
Acetum Flos æris
Alumen Sal.

VVLPES necantia.

Apocynon.

VVLNERVM remedia.

Amurca
Allium Argemone
Ariſtolochia
Aloë Anthyllis
Althæa
Androſæmon
Lycopſis Acetum
Butyrum
Braſsica
Coccus
Chamæpitys
Centaurion
Cyclaminos
Cytinus
Cupreſſus
Dracunculus
Dictamnus
Aerugo aurificum

Oenanthe
Ficus ægyptia
Fimum
Gentiana
Glycyrrhiza
Glutinum
Hippuris Iſatis
Lana ſuccida
Liguſticum
Lilium
Lyſimachion
Minium ſinopicum
Myriophyllum
Picea Palma
Portulaca
Porrum
Polycnemon
Polium
Polygonon mas
Polygonatum
Pentaphyllum
Phœnix herba
Pteris
Periſtereon
Papauer
Plumbum elotum
Scordion
Symphyton
Sideritis
Stratiotes aquaticus
Spongia
Cochleæ terreſtres
Thus
Terra eretria
Vinum
Vinum œnanthe
Vnguentum citrinum
Vlmus
Vitex.

VVLVAE mulieris remedia.

Meu
Cyperus
Nardi ſpica
Caſia
Coſtum
Iuncus odoratus
Balſamum Bryon
Narcaphthum
Oleum amygdalinum
Maſtichinum
Vnguentum roſaceum
Melinum
Sampſuchinum
Abrotoninum
Suſinum
Narciſsinum
Crocinum Irinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Cinnamomum
Myrrha Styrax
Bdellium
Lentiſcus Pix
Naphtha

CVRATIVVS.

Iuniperus
Laurus
Myrica
Ciſtos Roſa
Lycium Acacia
Amurca
Vitex Galla
Palma elate
Myrtus
Cotonea
Iuglans
Cimices lecti
Lac ſchiſton
Butyrum
Oeſypum
Coagulum
Adeps
Fœnogræcum
Linum Malua
Portulaca
Plantago
Sonchos
Porrum
Sinapi Piper
Agaricum
Rhaponticum
Pulegium
Centaurium maius
Melilotus Ruta
Panaces heracleon

Ammi Spondylion
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Aſclepias
Lilium Circæa
Artemiſia
Geranion
Anthyllis
Parthenion
Pæonia
Ceſtron
Clematis daphnoides
Chryſocome
Ageraton
Vinum terebinthinum
Vinum cedrite
Vinum picatum, ſiue piſsite
Vinum chamedryite
Vinum daucite
Vinum helleborite
Lapis gagates
Periſtereon rectus
Hyoſcyamus
Mandragoras
Ebulus
Ampelos leuce
Acetum
Acetum ſcilliticum.

INDICIS CVRATIVI FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

551

辛 2 5

51